

**T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI
YAKINÇAĞ TARİHİ BİLİM DALI**

**1629-1631 TARİHLERİ ARASINDA
KONYA'NIN SOSYAL VE EKONOMİK DURUMU
(22 Numaralı Konya Şer'iyeye Siciline Göre)**

NURULLAH DOĞAN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**DANIŞMAN
Dr. Öğr. Üyesi Ruhi ÖZCAN**

KONYA-2018

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü
BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Öğrencinin	Adı Soyadı	Nurullah DOĞAN		
	Numarası	044202041006		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Tarih/Yakınçağ Tarihi		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans	☒	Doktora ☐
	Tezin Adı	1629-1631 Tarihleri Arasında Konya'nın Sosyal ve Ekonomik Durumu (22 Numaralı Konya Şer'iyeye Siciline Göre)		

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Öğrencinin imzası
(İmza)

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

	Adı Soyadı	Nurullah DOĞAN	
	Numarası	044202041006	
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Tarih /Yakınçağ Tarihi	
Öğrencinin	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☒	Doktora ☐
	Tez Danışmanı	Dr. Öğr. Üyesi Ruhi ÖZCAN	
	Tezin Adı	1629-1631 Tarihleri Arasında Konya'nın Sosyal ve Ekonomik Durumu (22 Numaralı Konya Şer'ine Siciline Göre)	

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan, **1629-1631 Tarihleri Arasında Konya'nın Sosyal ve Ekonomik Durumu (22 Numaralı Konya Şer'ine Siciline Göre)**, başlıklı bu çalışma 07/12/2018 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Ünvanı, Adı Soyadı
Dr. Öğr. Üyesi Ruhi
ÖZCAN

Prof. Dr. İzzet SAK

Prof. Dr. Mehmet
İPÇİOĞLU

Danışman ve Üyeler

Danışman

Üye

Üye

İmza

ÖNSÖZ

İnsanlık doğası gereği daima kendini tanıma ve tanımlama gereği duymuştur. Bunun içindir ki sosyal bilimler birçok farazi konu ihtiva etmesine rağmen toplum içerisinde bu kadar çok yer bulmakta ve toplumu yönlendiren asıl saiklerin başında gelmektedir. Tarih bilimi geçmişle ilgilenen bir sosyal bilim olmasına rağmen bugünün nasıl şekillendiğini açıklaması bakımından güncel olanla her zaman bir alakası vardır.

Bugün varlığını sürdüren pek çok toplum ve kurum, tarihsel süreç içinde belli koşullar altında oluşarak ve değişerek son halini almıştır ve geçen zamanla birlikte sürekli olarak değişmektedir. Bunun içindir ki bugünü anlamak ve değerlendirmek amacıyla geçmiş araştırılmalı ve gelecek bu sağlam temeller üzerine inşa edilmelidir. H.A.Gibbons'un kısaca ifade ettiği 'Maziye anlamaktan maksat hali anlamak ve istikbal için hazırlanmak değil midir?' görüşü bizim tarihe bakış açımızın temelini teşkil etmiştir.

Dünya siyasetine altı asırdan fazla bir süre yön veren ve etki eden Osmanlı Devleti, kurulduğu coğrafya ve yaşadığı süreç itibariyle bugünkü Balkanlar ve Orta Avrupa'nın siyasi yapısının şekillenmesinde de etkili olmuştur. Ayrıca Kuzey Afrika ve Orta Doğu'nun siyasi ve kültürel yapısı hala Osmanlı Devleti'nin izlerini taşımaktadır. Cihanşümül politikaları olan ve eski dünya ülkelerinin mazilerinde az veya çok yer edinmiş olan Osmanlı Devleti'ni anlamak, bugünü anlamak demektir.

Arşiv kaynakları bakımından zengin bir mirasa sahip olan Osmanlı Devleti'nin toplum hayatını ve sosyal yaşamını açıklayan en önemli kaynaklarının başında şüphesiz ki şer'îye sicilleri gelmektedir. Osmanlı üzerine yapılan bölgesel veya genel tarih çalışmaları için idari, siyasi, hukuki ve iktisadi konularda genellikle şer'îye sicilleri asıl kaynak konumundadır. Şer'îye sicilleri, kadıların sadece dava sonuçlarını yazdığı defter olmadığından, ferman, mektup ve buyrultu gibi belgeleri ihtiva etmesi Osmanlı tarihinin aydınlatılması bakımından sicillerin taşıdığı önemi artırmaktadır. Arşiv kaynaklarının önemli bir kısmını oluşturan şer'îye sicillerini inceleyerek genel itibariyle devletin nasıl yönetildiği, atamaların nasıl yapıldığı, yasakların nasıl ve hangi yolla konulduğu, vergilerin nasıl toplandığı, emir ve yasaklara uymayanlara ne gibi işlemler yapıldığını görebilmekteyiz.

Böyle bir çalışmanın yapılabilmesi için gerekli olan bilgi birikimi ve özgüven hususunda bizi yetiştiren ve yol gösterici olan Selçuk Üniversitesi Tarih Bölümü'nün değerli hocalarına minnettarım. Özellikle incelenen 22 numaralı sicilin transkripsiyon metninin şekillenmesinde Prof. Dr. İzzet SAK'ın bu alandaki yayınlarının etkisi büyüktür. Ayrıca bu çalışmanın tashihine bizzat iştirak eden ve metodoloji hususunda tavsiyeleriyle katkı sağlayan kadim dostum sosyolog Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin ÇİL'in desteği takdire şayandır. Son olarak bu tezin hazırlanmasında ve diğer çalışmalarımda yardımlarını gördüğüm, tecrübelerinden faydalandığım danışman hocam Dr. Öğr. Üyesi Ruhi ÖZCAN'a teşekkürlerimi sunarım.

Nurullah DOĞAN
KONYA 2018

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Adı Soyadı	Nurullah DOĞAN		
Numarası	044202041006		
Ana Bilim / Bilim Dalı	Tarih /Yakınçağ Tarihi		
Öğrencinin	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☒	Doktora ☐
	Tez Danışmanı	Dr. Öğr. Üyesi Ruhi ÖZCAN	
Tezin Adı	1629-1631 Tarihleri Arasında Konya'nın Sosyal ve Ekonomik Durumu (22 Numaralı Konya Şer'ie Siciline Göre)		

ÖZET

**1629-1631 Tarihleri Arasında Konya'nın Sosyal ve Ekonomik Durumu
(22 Numaralı Konya Şer'ie Siciline Göre)**

Bu araştırma 1629-1631 yıllarında Konya Şehri'nin kurumları ile sosyal ve ekonomik yapısını incelemeyi amaçlamıştır. Bu amaca ulaşabilmek için 22 numaralı Konya Şer'ie Sicili transkribe edilerek tematik analize tabi tutulmuştur.

1629-1631 yıllarına ait 22 numaralı Konya Şer'ie Sicili 197 sayfa olup 15,5 cm eninde, 41,5 cm boyundadır. Hazırlanmış olduğumuz tezimizin konusu; H. 1039-1041, M. 1629-1631 tarihleri arasında Konya'nın sosyal ve ekonomik durumudur. Konya Şehri'nde yaşayan insanların sosyal ve ekonomik durumları, şehrin sosyal, ekonomik ve dini müesseseleri, vakıfları, mahalle ve aileleri yani tespit edilebilen bütün sosyal ve ekonomik fonksiyon ve faaliyetleri de incelenmiştir.

Şer'ie sicilinde yer alan belgelerin transkripsiyonu, özeti ve değerlendirmesi de yapılmıştır. Burada üç yıl için düzenlenen defterin tümü ele alınmış ve içindeki kayıtlar çeşitli açılardan analiz edilmiştir. Ayrıca bu belgelere dayanarak halkın dinî ve sosyal yapısı, gündelik yaşamı, toplumun ekonomik durumu analiz edilmiştir. Yönetimsel açıdan ise merkezi idare ile taşra arasındaki ilişkileri içeren tahliller yapılmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Konya, Şer'ie Sicili, Osmanlı, Mahkeme, Kadı.

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	Nurullah DOĞAN		
	Numarası	044202041006		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Tarih /Yakınçağ Tarihi		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☒	Doktora	☐
	Tez Danışmanı	Dr. Öğr. Üyesi Ruhi ÖZCAN		
Tezin İngilizce Adı	Social and Economic State of the Konya Between Years 1629-1631 (According to the 22 Number Court Register of Konya)			

SUMMARY

Social and Economic State of the Konya Between Years 1629-1631 (According to the 22 Number Court Register of Konya)

This research took aim at examining the economic and social structure of the city Konya and its institutions in years 1629 and 1631. One of the most important archives resources of Ottoman history are the Court Registers. In Ottoman Empire, the notebooks in which kadı's judgement and firmans that come from centre of the state, berats, commands and other judgements are written is called court register.

Konya Canonical Court Register Book of Nr:22, which covers the years of 1629-1631, holds total 197 pages and has the dimensions of 15,5 cm (in thickness) and 41,5 cm (in length). The subject of our prepared piece of written source about relations from H. (Hegira) 1039-1041, from C. (Christian Area) 1629-1631 social and economic state of Konya. This is a new addition to the studies which exposed the general characters of the ottoman cities. We hope to have contributed filling absence that exists in Konya between 1629 and 1631.

In this study, the documents in Konya şeriye register have been transcribed, summarized and evaluated. Here, all of the notebook that where prepared for three years being held as only one document and inside records has been analyzed with certain aspects. So based on these documents the religious, economical and social structure, daily life of people, family life, have been analyzed by the help of diagrams.

Key Words: Konya, Court Register, Ottaman, Court, Kadi.

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİK SAYFASI	II
YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU	III
ÖNSÖZ	IV
ÖZET	VI
SUMMARY	VII
KISALTMALAR	XI
TABLOLAR	XII
GRAFİKLER	XIV
GİRİŞ	1
A. Araştırmanın Amacı ve Metodu	1
B. 22 Numaralı Konya Şer'ıye Sicili ve Transkripsiyonunda Takip Edilen Metodlar	2
1. BÖLÜM: SİYASİ DURUM	13
1.1 Eskiçağlardan XVII. Yüzyılın İlk Yarısına Kadar Konya Tarihi	13
1.2 IV. Murad Dönemi	17
1.2.1 1629-1631 Yılları Arasında Osmanlı Devleti.....	18
1.2.2 Sadrazam Boşnak Hüsrev Paşa.....	20
1.2.3 Hüsrev Paşa'nın Bağdat Seferi için Yaptığı Hazırlıklar.....	22
1.3 22 Numaralı Sicilde Adı Geçen Diğer Önemli İsimler	24
1.3.1 Konyalı Rum Mehmed Ağa.....	24
1.3.2 Önceden Anadolu Beylerbeyliği Yapmış Olan İlyas Paşa'nın İsyanı.....	26
1.3.3 Katledilen Sadrazam Hafız Ahmed Paşa'nın Konya'daki Develeri.....	28
2. BÖLÜM: İDARİ DURUM	30
2.1 Karaman Eyaleti ve Eyalet Merkezi Olarak Konya	30
2.2 1629-1631 Yıllarında Konya'ya Yapılan Tayinler	31
2.2.1 İdari Görevlere Yapılan Tayinler.....	31
2.2.1.1 Beylerbeyi.....	31
2.2.1.2 Mütesellim.....	33
2.2.1.3 Defterdar.....	34
2.2.2.5 Diğer Görevliler.....	36
2.2.2 Adli Görevlere Yapılan Tayinler.....	39
2.2.2.1 Kadı.....	39
2.2.2.2 Naib.....	40
2.2.2.3 Subaşı.....	41
2.2.2.4 Kassam.....	42
3. BÖLÜM: SOSYAL DURUM	43
3.1 Aile	43
3.1.1 Ailenin Kurulması ve Çözülmesi.....	44
3.1.1.1 Namzedlik.....	44
3.1.1.2 Nikah.....	44

3.1.1.3 Talak ve Muhala'a.....	47
3.1.2 Ailenin Dağılmasından Sonraki Koruyucu Müesseseler.....	49
3.1.2.1 Mehr.....	49
3.1.2.2 Nafaka.....	55
3.1.2.3 Vasi Tayini.....	57
3.1.3 Ailedeki Ekonomik Faaliyetler.....	60
3.1.3.1 Miras.....	60
3.1.3.2 Hibe.....	67
3.2 Konya'da Toplumsal Yapı.....	72
3.2.1 Zimmîler.....	72
3.2.1.1 Konya'da Zimmî ve Müslüman İlişkileri.....	73
3.2.1.2 Zimmîlerle İlgili Fermanlar.....	76
3.2.1.3 Zimmîlerde Cizye, Cinayet, İhtida, Mehir, Miras Vakaları.....	78
3.2.2 Konya'da Mahalle ve Yerleşim.....	82
3.2.2.1 Mahallede Avarız Akçası, Ölüm Keşfi ve Şüfa Hakkı.....	83
3.2.2.2 Mahallede Mülklere Yol veya Geçiş Hakkı.....	85
3.2.3 Kölelik.....	86
3.2.3.1 Köle ve Cariye Azadı.....	88
3.2.3.1 Kölelerle İlgili Davalar.....	92
3.2.4 Toplumsal Yapıda Meydana Gelen Suçlar.....	94
3.2.4.1 Tütün Üretimi ve Yasaklanması.....	94
3.2.4.2 Cinayet.....	96
3.2.4.3 Celali ve Eşkiyalık.....	100
3.2.4.4 Diğer Suçlar: Yaralama, İçki İçme, Gece Eve Girme.....	102
3.3 Vakıflar.....	105
3.3.1 Vakıf Görevlileri.....	108
3.3.1.1 Vakıf Yöneticileri.....	108
3.3.1.1.1 Mütevelli.....	108
3.3.1.1.2 Nazır.....	114
3.3.1.1.3 Cabi.....	116
3.3.1.1.4 Mutasarrıf.....	118
3.3.1.2 Din Görevlileri.....	119
3.3.1.2.1 İmam.....	119
3.3.1.2.2 Cüzhan.....	120
3.3.1.2.3 Hatip.....	121
3.3.1.2.4 Hafız.....	121
3.3.1.2.5 Şeyh.....	122
3.3.1.3 Diğer Vakıf Görevlileri.....	123
3.3.2 Vakıflar ve Eğitim.....	124
3.3.2.1 Medreselerin Ortaya Çıkışı.....	124
3.3.2.2 Osmanlı Devleti'nde Medrese.....	125
3.3.2.3 22 Numaralı Sicilde Yer Alan Konya Medreseleri.....	128
3.3.3 Vakıflar ve Ekonomi.....	141
3.3.3.1 Osmanlıda Para Vakıfları.....	141
3.3.3.2 İstiğlâl yoluyla Vakıflara Mülk Satışı.....	146
3.3.3.3 Vakfedilen Mülklerin Satışı.....	149
3.3.3.4 Vakf Mülklerinin Kiralanması.....	150
3.3.3.5 Vakıflarda Devir ve Vazife Teslimi.....	153
3.3.4 Vakıflarla İlgili Davalar.....	155
4. BÖLÜM: EKONOMİK DURUM.....	164
4.1 - 17. Yüzyılda Osmanlı Devleti'nde Genel Ekonomik Durum.....	164

4.1.1 Sikke Tashihleri ve Paranın Değeri.....	169
4.1.2 Mülk Satışlarında Kullanılan Para Birimleri.....	172
4.1.3 Mülk Satışlarının Sebepleri.....	174
4.1.3.1 Zaruret-i Deyn.....	174
4.1.3.2 Zaruret-i Nafaka.....	175
4.1.3.3 Miras Mülk ve Hisse Satışı.....	176
4.1.3.4 İstiğlal Yoluyla Kişiyeye Mülk Satışı.....	177
4.1.3.5 Vakıfların Mülk Satışları.....	179
4.1.4 Müslümanlarla Gayr-i Müslimler Arasında Yapılan Mülk Satışları.....	180
4.2 Mülk Satışları.....	182
4.2.1 Ev Satışları.....	182
4.2.2 Bağ Satışları.....	200
4.2.3 Dükkan Satışları.....	210
4.2.4 Tarla Satışları.....	214
4.2.5 Arsa Satışları.....	217
4.2.6 Hayat Yeri Satışları.....	219
4.2.7 Bahçe Satışları.....	221
4.2.8 Ahur Satışları.....	222
4.2.9 Değirmen Satışları.....	224
4.3 Tımar Sistemi ve İşleyişi.....	226
4.3.1 Tımar.....	227
4.3.2 Zeamet.....	232
4.3.3 Has.....	236
4.4 Vergiler.....	238
4.4.1 Alınan Vergiler ve İlgili Görevlendirmeler.....	238
4.4.2 Vergilerle İlgili Dava ve Anlaşmazlıklar.....	243
4.4.3 Mukataalar.....	250
4.5 Diğer Ekonomik Faaliyetler.....	257
4.5.1 Mülk Sahipliği ve Satışıyla İlgili Davalar.....	257
4.5.2 Mülk Kiralama.....	259
4.5.3 Borç Alacak Meselesi.....	259
4.5.4 Ortaklık.....	260
4.5.5 Menzil Teşkilatı.....	261
4.5.6 Güherçile Üretimi.....	262
4.5.7 Narh.....	263
SONUÇ.....	271
KAYNAKÇA.....	280
EKLER.....	288
Şekil 6-Ek I: IV. Murad'ın Tütün Yasağı Hakkında Fermanı'nın Sureti (25-2).....	288
Şekil 7-Ek II: Niğde Metropolidi Hakkında Fermanın Sureti (12-2).....	289
Tablo 62-Ek III: 22 No'lu Konya Şer'iyeye Sicilinde Adı Geçen Mahalle İsimleri Listesi.....	290
Tablo 63-Ek IV: 22 No'lu Konya Şer'iyeye Sicilinde Adı Geçen Köyler Listesi.....	291
Tablo 64-Ek V: 22 Numaralı Konya Şer'iyeye Sicilinde Yer Alan Mevziler Listesi.....	292
Tablo 65- Ek VI: 22 Numaralı Konya Şer'iyeye Sicilinde Yer Alan Belgelerin Tasnifi.....	293
Ek VII : 22 Numaralı Konya Şer'iyeye Sicili Konu Başlıkları Sıralı Liste.....	299
Ek VIII : 22 Numaralı Konya Şer'iyeye Sicili Transkripsiyonu.....	318
ÖZGEÇMİŞ.....	642

KISALTMALAR

a.g.e.	: Adı geçen eser
a.g.m.	: Adı geçen makale
BOA	: Başbakanlık Osmanlı Arşivi
C.	: Cilt
Çev.	: Çeviren
DİA	: Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi
H.	: Hicri
Haz.	: Hazırlayan
İ.A.	: İslam Ansiklopedisi
K.Ş.S.	: Konya Şer'iyeye Sicili
M.	: Miladi
m.	: Metre
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
OSAV	: Osmanlı Araştırmaları Vakfı
s.	: Sayfa
S.	: Sayı
S.Ü.	: Selçuk Üniversitesi
Sad.	: Sadeleştiren
SÜSBE	: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
T.T.K.	: Türk Tarih Kurumu
T.V.Y.Y	: Tarih Vakfı Yurt Yayınları
TDK	: Türk Dil Kurumu
v.b.	: ve benzerleri
v.d.	: ve diğerleri
Yay.	: Yayınları
Yay. Haz.	:Yayına Hazırlayan
yy	: yüzyıl

TABLOLAR

Tablo 1-Konyalı Rum Mehmed Ağa'nın Satın Aldığı Mülkler	26
Tablo 2-Tayini Yapılan Karaman Beylerbeyi	33
Tablo 3-Tayini Yapılan Karaman Defterdar ve Defter Kethüdası	36
Tablo 4-Tayini Yapılan Diğer İdari Görevliler.....	38
Tablo 5-Tayini Yapılan Konya Kadıları	40
Tablo 6-Tayini Yapılan Konya Subaşları	41
Tablo 7-22 Numaralı Konya Şer'iyeye Sicilinde Yer Alan Nikah ve Mehirleri.....	50
Tablo 8-22 No'lu Konya Şer'iyeye Sicilindeki Hibe Belgeleri	69
Tablo 9-22 No'lu Konya Şer'iyeye Sicilinde Köle ve Cârîye Azâdı	90
Tablo 10- Vakıflara Tayini Yapılan Mütevelliler Tablosu	112
Tablo 11-Vakıflara Tayini Yapılan Nâzır ve Nâzır-ı Nezzâr Tablosu	115
Tablo 12-Vakıflara Tayini Yapılan Câbiler Tablosu	117
Tablo 13-Vakıflara Tayini Yapılan Mutasarrıf Tablosu	119
Tablo 14- Camilere Tayini Yapılan İmâmlar Tablosu.....	120
Tablo 15-Vakıflara Tayini Yapılan Cüzhânlar Tablosu	120
Tablo 16-Vakfa Tayini Yapılan Hatip Tablosu	121
Tablo 17- Vakfa Tayini Yapılan Hafız Tablosu	122
Tablo 18-Vakfa Tayini Yapılan Şeyh Tablosu	122
Tablo 19-Vakıflara Tayini Yapılan Diğer Görevliler	123
Tablo 20-Tâcü'l-Vezir Medresesi'ne Müderris Tayinleri Tablosu.....	130
Tablo 21-İplikçi (Altunaba) Medresesi'ne Müderris Tayinleri Tablosu	132
Tablo 22-Seyfiye Medresesi'ne Müderris Tayinleri Tablosu	133
Tablo 23-Büyük ve Küçük Karatay Medresesi'ne Müderris Tayinleri Tablosu	135
Tablo 24-Molla-yı Atık Medresesi'ne Müderris Tayinleri Tablosu	136
Tablo 25-Nizâmiye Medresesi'ne Müderris Tayinleri Tablosu	137
Tablo 26-Şeyh Rasûl Medresesi'ne Müderris Tayinleri Tablosu	138
Tablo 27-Hatunsarâyı Alî Ağa Medresesi'ne Müderris Tayinleri Tablosu.....	138
Tablo 28-Atabey Medresesi'ne Müderris Tayini Tablosu.....	139
Tablo 29-Dursunizâde (Dursunoğlu) Medresesi'ne Müderris Tayini Tablosu	140
Tablo 30-Ermenek Mûsa Paşa Medresesi'ne Müderris Tayini Tablosu.....	140
Tablo 31-Para Vakıflarının Tahsil ve Teslim Tablosu	145
Tablo 32-İstiğlâl Yoluyla Vakıflara Mülk Satışları Tablosu	147
Tablo 33-Vakfedilen Mülklerin Satışı Tablosu	150
Tablo 34-Kiralanan Vakıf Mülkleri Tablosu	153
Tablo 35-Hazret-i Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî ve Şadırvanı Vakfî'na Ait Mutfak Malzemeleri Tablosu	154
Tablo 36-Vakıflarda Devir ve Vazife Teslimi Tablosu	155
Tablo 37-Vakıflarla İlgili Dava ve Anlaşmazlıklar Tablosu	156
Tablo 38-22 No'lu Konya Şer'iyeye Sicilinde Yer Alan Vakıf Adları Tablosu	161
Tablo 39-1630 Tarihinde Osmanlı'da Kullanılan Paraların Resmi Kur Değerleri ..	172
Tablo 40-22 Numaralı Konya Şer'iyeye Sicilindeki Mülk Satışlarında Kullanılan Para Birimleri.....	174
Tablo 41-İstiğlâl Yoluyla Kişilere Mülk Satışı Tablosu.....	179
Tablo 42-Müslümanlar ve Zimmîler Arasında Mülk Satışları Tablosu	180
Tablo 43-İçkale Mahallesi'nde Satışı Yapılan Evler Tablosu	190
Tablo 44-Türbe-i Celâliye Mahallesi'nde Satışı Yapılan Evler Tablosu	192

Tablo 45-Türbe-i Celâliye ve İçkala Mahalleleri Hariç 22 Numaralı Konya Şer'iyе Sicilinde Yer Alan Ev Satışları Tablosu	192
Tablo 46-22 No'lu Konya Şer'iyе Sicilinde Yer Alan Bağ Satışları Tablosu.....	205
Tablo 47-22 No'lu Konya Şer'iyе Sicilinde Dükkan Satışları Tablosu	212
Tablo 48-22 No'lu Konya Şer'iyе Sicilinde Tarla Satışları Tablosu.....	216
Tablo 49-22 No'lu Konya Şer'iyе Sicilinde Arsa Satışları Tablosu	218
Tablo 50-22 No'lu Konya Şer'iyе Sicilinde Hayat Yeri Satışları Tablosu	220
Tablo 51-22 No'lu Konya Şer'iyе Sicilinde Bahçe Satışları Tablosu	222
Tablo 52-22 No'lu Konya Şer'iyе Sicilinde Ahur Satışları Tablosu.....	224
Tablo 53-22 No'lu Konya Şer'iyе Sicilinde Değirmen Satışları Tablosu	226
Tablo 54-22 No'lu Konya Şer'iyе Sicili'nde Yer Alan Tımarla İlgili Belge ve Görevlendirmeler Tablosu	231
Tablo 55-22 No'lu Konya Şer'iyе Sicili'nde Yer Alan Zeametle İlgili Belge ve Görevlendirmeler Tablosu	235
Tablo 56-22 No'lu Konya Şer'iyе Sicili'nde Yer Alan Haslarla İlgili Belge ve Görevlendirmeler Tablosu	237
Tablo 57-22 No'lu Konya Şer'iyе Sicili'nde Yer Alan Vergilerle İlgili Görevlendirmeler Tablosu	242
Tablo 58-22 No'lu Konya Şer'iyе Sicili'nde Yer Alan Vergilerle İlgili Dava ve Anlaşmazlıklar Tablosu	248
Tablo 59-22 No'lu Konya Şer'iyе Sicili'nde Yer Alan Mukataalarla İlgili Görevlendirmeler Tablosu	255
Tablo 60-22 No'lu Konya Şer'iyе Sicili'nde Yer Alan 1040 Senesi Narh Listesi Tablosu.....	265
Tablo 61-22 No'lu Konya Şer'iyе Sicili'nde Yer Alan 1041 Senesi Narh Listesi..	269
Tablo 62-Ek III: 22 No'lu Konya Şer'iyе Sicilinde Adı Geçen Mahalle İsimleri Listesi.....	290
Tablo 63-Ek IV: 22 No'lu Konya Şer'iyе Sicilinde Adı Geçen Köyler Listesi	291
Tablo 64-Ek V: 22 Numaralı Konya Şer'iyе Sicilinde Yer Alan Mevziler Listesi .	292

GRAFİKLER

Şekil 1-27 Nikah Belgesinde Gelinin Temsil Oranı Grafiği.....	46
Şekil 2-27 Nikah Belgesinde Güveyin Temsil Oranı Grafiği.....	47
Şekil 3-27 Nikahta Mehir Miktarları Grafiği.....	53
Şekil 4-25 Hibe Belgesinde Akrabalık Oranı	71
Şekil 5-25 Hibe Belgesinde Mülk Oranı.....	72
Şekil 6-Ek I: IV. Murad'ın Tütün Yasağı Hakkında Fermanı'nın Sureti (25-2)	288
Şekil 7-Ek II: Niğde Metropolidi Hakkında Fermanın Sureti (12-2)	289

GİRİŞ

A. Araştırmanın Amacı ve Metodu

1629-1631 Tarihleri Arasında Konya'nın Sosyal ve Ekonomik Durumu (22 Numaralı Konya Şer'iyeye Siciline Göre) başlıklı bu çalışmamızın amacı, Konya'nın incelenilen yıllardaki siyasi, sosyal, ekonomik, askeri ve idari durumunu ortaya koymaktır.

Bu çalışmada, üzerine pek çok araştırma yapılmış olan Konya Şer'iyeye Sicilleri'nden henüz incelenmemiş olan 22 numaralı şer'iyeye sicilinin transkripsiyonu ve değerlendirilmesi yapılmıştır. Çalışmamızın temel hedefi, şer'iyeye sicilindeki belgelerden elde edeceğimiz bilgiler ışığında Konya Sancağı'nın 17. yüzyıldaki sosyal ve ekonomik durumu ile ilgili tespitlerde bulunmaktır. İncelenen bu tarihi süreç, yüzyıl içerisinde kısa bir zaman dilimini kapsamış olsa da elde ettiğimiz bilgiler, koca bir okyanustan alınmış bir bardak suyun analizi hükmündedir. Nasıl ki bir bardak su, okyanusun bütün özelliklerini bize tam olarak aktarmadan onun temel niteliklerini ortaya koyuyorsa, bu çalışma da Osmanlı Devleti ve 17. yüzyıldaki durumu hakkında tüm bilgileri barındırmayabilir ama Osmanlı'da taşra teşkilatının işleyişi ve Konya Sancağı'nın sosyal, ekonomik dokusu hakkında zamanın vakalarını ilmi ilmi dokuyan en somut ve gerçek bilgileri ihtiva etmektedir. Genelde, duraklama dönemini yaşayan Osmanlı Devleti'nin hususiyetleri, özelde ise Konya Sancağı'nın mevcut durumu hakkında ayrıntılı bilgi sunmaktadır.

Bu çalışma ile Konya'ya ait şer'iyeye sicillerinden bir tanesinde yer alan tüm belgeleri inceleyerek o günün koşullarında hukukun uygulanması, günlük yaşantı, mülk satışları gibi konuları açıklığa kavuşturmaya çalıştık. Şüphesiz ki az bir zaman dilimini kapsayan belgelere bakarak altı asırlık Osmanlı Devleti hakkında ve bunun yanında Konya Sancağı ile ilgili genel-geçer sonuçlara ulaşmamız zordur. Yalnız kısa bir sürenin değerlendirmesi bile olsa bu çalışmamızla 17. yüzyılın birinci yarısında Osmanlı Devleti'nin ve Konya'nın bu süre içerisinde taşıdığı koşullar ve bulunduğu durum gözler önüne serilmeye çalışılacaktır. Özellikle sicil içerisinde yer alan mülk satış belgelerinin çoğunlukta oluşu bizi bu dönemin ekonomik faaliyetleri üzerine yoğunlaştırmıştır. Ancak bu belgeler haricinde belge çeşitliliğinin de fazla olması ekonomik hareketliliğin dışında birçok başlığın da oluşmasını sağlamıştır.

22 No'lu Konya Şer'iyye Sicili'nin zaman dilimi, H. evahir-i Zil-hicce 1039 (M. 1629) tarihinden H. evail-i Şevval 1041 (M.1631) tarihine kadar olan dönemi kapsamaktadır. Bu çalışmaya ilk başta sicilin transkripsiyonu ile başlanmıştır. Defterin içerisinde yer alan belgelerin incelenmesinde amaç, yazıldığı dönemin mümkün olan en gerçek verileri taşıyan ve mevcut durumu olduğu gibi aktaran bilgilerden yola çıkarak, Osmanlı'da yönetim, iktisat, hukuk ve diğer sistemlerin işleyişini gün yüzüne çıkarmaktır. Değerlendirme aşamasına geçmeden önce sicilde yer alan belgeler belli konu başlıkları altında tasnife tabi tutulmuş, varılan sonuçlar o konu ile ilgili yapılan diğer çalışma ve bilgiler ile de mukayese edilmiştir. Ayrıca sınıflandırmaya tabi tutulan belgelerden elde edilen sonuçlar, grafiklerle gösterilerek daha somut hale getirilmiş ve istatistiksel açıdan önemli görülen konu başlıkları oluşturularak bilgi verilmiştir. Böylece Osmanlı taşrasında mevcut olan sistemlerin uygulanışı ve işleyişi sicillerden somut bir şekilde takip edilebilmektedir. Konya Sancağı ile ilgili olarak kayda geçen her türlü olay ve faaliyet dönemin sosyal yaşantısı hakkında bilgi verirken, yapılan alış verişlerin resmîlik kazandırma amaçlı olarak kayda geçmesi de bu sancakta bu dönem içerisinde meydana gelen ticari hareketleri takip edebilmemizi sağlamaktadır.

Bu çalışma giriş ve sonuç bölümlerinden başka siyasi, idari, sosyal ve ekonomik olmak üzere dört ana bölümden oluşmaktadır. Bununla birlikte incelenen sicildeki belgelerin içeriği sebebiyle çalışmanın yoğunluğu sosyal ve ekonomik alana yönelik olmuştur.

B. 22 Numaralı Konya Şer'iye Sicili ve Transkripsiyonunda Takip Edilen Metodlar

1629-1631 yıllarını kapsayan 22 Numaralı Konya Şer'iye Sicili daha önce Konya Mevlâna Müzesi'nde muhafaza edilmekte iken alınan bir kararla ülkedeki bütün siciller gibi 1992 yılında Ankara'ya nakledilmiştir. Ayrıca nakledilmeden önce siciller mikrofilme alınmış ve fotokopileri çekilmiştir. Bu bağlamda sicillerin Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesinde mikrofilm ve Mevlâna Müzesi ile Selçuk Üniversitesi Merkez Kütüphanesinde fotokopileri mevcuttur. 22 Numaralı Konya Şer'iye Sicili'nde mikrofilm üzerinden başladığımız transkripsiyon çalışmalarında

okumakta zorlukların yaşanması üzerine Mevlâna Müzesi'ndeki fotokopilerden bir nüsha alınarak çalışma bu fotokopi üzerinde tamamlanmıştır.

22 Numaralı Konya Şer'iyeye Sicili 14,5x40 cm ebatlarında olup 197 sayfadan müteşekkildir. Sicilin orijinalinde verilmiş sayfa numaraları yoktur, fakat sonradan verilen sayfa numaraları da biçimsiz bir şekilde verilmiş olup bazı hataları da vardır. Şöyle ki 50. sayfadan sonra 51 ve 52 sayfa numaraları verilmeyip 53'ten devam edilmiştir. Ayrıca 55 ile 56 arasında bir sayfaya numara verilmemiştir. Bu durumun fotokopilerin eksik çekilmesinden kaynaklanabileceği düşünülerek mikrofilmler incelenmiş aynı hataların mevcut olduğu tespit edilmiştir. Onun içindir ki incelediğimiz sicilde 51 ve 52 olarak numaralandırılmış sayfa ve belge mevcut değildir. Ayrıca 55 ile 56 arasındaki numaralandırılmayan sayfa ise “55'ten sonraki numarasız sayfa” olarak adlandırılmıştır. Sayfa numaraları 50. sayfaya kadar sıralı olarak giderken 50. sayfadan sonra 53. sayfa numarası ile devam etmektedir. Ayrıca 55'ten sonraki numarasız sayfaya her hangi bir sayı verilmeyerek 56 ve sonrasında mevcut sıralama üzerinden hareket edilmiştir. Üzerindeki son sayfa numarası 197 olmakla birlikte gerçekte sicilin sayfa adeti 196 olarak gözükmektedir.

197 sayfadan oluşan 22 Numaralı Konya Şer'iyeye Sicili'nde yaklaşık 777 adet belge bulunmaktadır. Bu belgelerin sayfalara dağılım adeti farklılık göstermektedir¹. Belgelerin 360 tanesi mülk satışlarından oluşurken berâtlar 68, fermânlar 57 ve mektuplarda 55 adet ile ciddi bir yekûn teşkil etmektedir. Ayrıca yarım kalan metinlerde numaralandırılarak oluşabilecek karışıklıkların önüne geçilmesi amaçlanmıştır. Çalışmamız olan 22 Numaralı Konya Şer'iyeye Sicili'nde yer alan belgelerin konularına göre taksimi ve belge numaraları ekler kısmında tablo halinde gösterilmiştir.

Sicilin transkripsiyonu yapılırken bütün transkrip kurallarının uygulanması yerine, okunan kelimelerin anlamını tam olarak ortaya koyacak ve benzer kelimelerle karıştırılmasını engelleyecek yeterlilikte olması amaçlanmıştır. Bu hususta belli bir standardın oluşması için Selçuk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü öğretim üyelerinden bu alanda çalışmaları olan İzzet Sak'ın 47 Numaralı Konya

¹ Örnek olarak 23. sayfa Bağdat Seferi için gönderilen bir belge ile sınırlı iken 183. sayfada 10 adet nikâh belgesi mevcuttur.

Şer'îye Sicili isimli transkripsiyon ve dizinden oluşan kitabı örnek alınmıştır². Transkrip esnasında yaşanan zorluklardan ilki fotokopi ve mikrofilmlerde mevcut olan sicilin iç birleşme kısımlarının tam çekilemediği için siyah ve silik çıkmasıdır. İkincisi ise sicil kâtibinin yazısının zaman zaman farklılaşmalar göstermesi ve sayfaların alt kısımlarına sonradan eklenmiş kayıtların okunmasında yaşanan zorluklardır. Bu okuma zorluklarına rağmen sicildeki bütün harf ve noktalamaların tam olarak kullanılması, ortaya çıkan transkribin niteliğini ve doğruluk derecesini üst seviyelere taşımıştır.

Yaptığımız bu çalışmada temel kaynak olarak 22 Numaralı Konya Şer'îye Sicili kullanıldığından bu kaynakla ilgili atıf ve dipnotlarda sicil numarası kullanılmamış sadece sicil sayfa numarası ve sayfadaki belge sıra numarası belirtilmiştir³. Ayrıca belgeler numaralandırılırken belge içeriğini tanımlayıcı nitelikte başlıklar da verilerek diğer araştırmacıların da kolaylıkla inceleyebileceği bir düzenleme yapılmıştır⁴. Sicilin okunması esnasında az da olsa okunmayan bazı kelimeler olmuş bunlar (...) işareti ile gösterilmiş bazı kelimelerin okunuşu ile ilgili kesin bir hüküm oluşmamışsa bu kelimelerin okunuşunun yanına (?) işareti konularak okunuş ile ilgili şüpheler belirtilmiştir.

22 No'lu Konya Şer'îye Sicili'nde yer alan belgeler ile ilgili bu çalışmaya başlamadan önce Osmanlı Devleti'nde hukukun işleyişi, kadılık makamı, şer'îye sicillerinin genel özellikleri ve Konya'nın coğrafi konumu hakkında bilgi vermek yerinde olacaktır.

1. Osmanlı Devleti'nde Hukuk

Osmanlı Devleti'nde adaletin tesisi, hükümdarın meşruiyetinin temel unsurlarından biri olup, padişahın görev ve sorumlulukları arasında önemli bir yer teşkil etmektedir. Osmanlı Devleti'nin hukuku genel hatlarıyla üçe ayrılmaktadır. Bunlar şer'î hukuk (İslam hukuku), örfî hukuk ve feth edilen bölgelerde daha önce konulmuş olan kanun ve nizamlardır.

Osmanlı Devleti'nin kuruluşundan itibaren bağlı olduğu temel hukuk sistemi, koyduğu emir ve yasaklarla toplumsal düzeni ve fertler arasındaki ilişkileri

² Kitabın tam künyesi için bakınız: İzzet Sak, **47 Numaralı Konya Şer'îye Sicili (1128-1129/1716-1717) Transkripsiyon ve Dizin**, 1. baskı, Tablet Kitabevi, Konya 2006.

³ Örnek; 43-2 rakamları ile 43. sayfanın 2. belgeye işaret edilmektedir.

⁴ Örnek; 43-2 Mülk Satışı (Ev Satışı) başlığı gibi.

düzenleyen şer'î hukuktur. Şer'î hukukun temel kaynakları ise Kur'an, hadis, icma (toplumun benimsediği görüşler) ve kıyas (İslam hukukçularının uygulamaları) tır.

Örfî hukuk ise Türk toplumunun Orta Asya'dan beri yaşayıp gelen adet ve geleneklerine dayanmaktadır. Ayrıca Osmanlı Devleti, fethettiği yerlerde daha önceki hükümdarlar tarafından konulmuş kanun ve nizamları da hemen kaldırıp atmaya yoluna gitmemiş, şer'î ve örfî hukuka ters düşmeyen ve varlığı faydalı olan kanun ve nizamları yürürlükte bırakmıştır⁵.

17. yüzyılda Osmanlı Devleti sahip olduğu hukuk sistemi açısından çağdaşı olduğu devletlerle benzer özellikler göstermektedir. Osmanlı Hukuku'nun en bariz özelliği, uyulması gereken kuralların tamamının yazılı halde bulunmamasıdır. Yerel geleneklere ve uygulamalara geniş bir alan bırakılmış ve sabit oturmuş bir gelenek anlayışı olmaksızın gelenekler de zamana ve mekâna bağlı olarak büyük değişiklikler göstermiştir. Hukukun düzenlenmesi yetkisi nazari olarak padişaha aittir. Dini açıdan da idari, mali ve askeri konularda padişaha kanun koyma yetkisi tanınmaktadır. Padişah, İslam Hukuku'nun temel kuralları ve kaidelerine ters düşmemek kaydı ile devleti daha iyi yönetmek adına istediği kanunu koyma yetkisine sahiptir. Uygulamada ise Şeyhülislam başta olma üzere Kadıaskerler ve hukuki konuları iyi bilen ulema, padişaha kanun koyma hususunda yardımcı olur. Buna en iyi örnek Kanuni Sultan Süleyman'ın kanunnamelerini oluşturmakta başta Ebu's-suud Efendi olmak üzere birçok âlimden yardım almasıdır. Osmanlı Hukuku zamana ve mekana göre çeşitlilik ve değişiklik gösteriyor olsa da taşıdığı bazı temel özellikler vardır. Bu genel niteliklerini maddeler halinde şöyle sıralayabiliriz.

1. Osmanlı Hukuku'nun yaptırım gücü Osmanlı Devleti tarafından sağlanır. Bu yaptırım gücünün ardında yatan meşruiyet kaynağı ise halkın onayıdır. Devleti temsilen bile olsa görevi suistimal ederek yapılan uygulamalar tanımlanan hukukun dışındadır.
2. Osmanlı Hukuku'nun uygulandığı yer mahkemedir. Mahkemeler zaman içerisinde uyguladıkları kurallar gereği değişime uğrasalar bile daima adaletin sağlandığı yer olmuştur.

---

⁵ Mehmet Ali Ünal, *Osmanlı Müesseseleri Tarihi*, (Kısaltma; **Müessese**), 3. baskı, Kardelen Kitabevi, Isparta 1999, s. 81.

3. Osmanlı Hukuku'nun kendisine ait ilk kaynağı kanunnamelerdir. Kanunnamelerin kaynak olarak kullanılabilmesi mahkeme kayıtlarında karşımıza çıkmış olmasına bağlıdır.
4. Osmanlı Hukuku'nun ikinci temel kaynağı gelenektir. Şer'îye sicilleri sayısız denilebilecek ölçüde geleneğe dayanılarak çözülen dava belgelerini içermektedir. Bu belgeler mer'î olan uygulamaları gösterdiği için o dönem hakkında bilgi sahibi olmak amacıyla kaynak olarak kullanılabilir⁶.

Osmanlı Devleti'nde şer'î İslam Hukuku baskın gibi gözükse de bulunduğu yer ve zaman ile geçirdiği süreç itibariyle tamamen özel şartlar altında gelişmiş, kendine has bir hukuk anlayışını teşkil etmiştir. Osmanlı Hukuku'nun kendine has olmasını sağlayan temel özellik örfî hukukun işleyiş tarzından kaynaklanmaktadır. Örf, özellikle idari teşkilat alanı ile kamu kurumları alanında eski Türk devletlerinden gelen bir yönetim geleneğinin ve fethedilen yerlerdeki mevcut bazı vergi, teşkilat ve yöntemlerin ortaya çıkardığı bir sistemdir. Bununla beraber hiçbir şekilde örfî hükümler şer'î hukuka aykırı düşmemiştir. Örf, hükümdarın idaresine bağlı olarak koyduğu kurallar ve yönetim için yayınlanan fermanlardır. Bir başka deyişle örf, hükümdarın siyasi ve idari konularda bağımsız iradesidir. Bunun için hükümdar yargı yetkisini kullanırken bir takım kurallar koyma konusunda sınırsız bir yetkiye sahiptir. Öte yandan şer'î hukuk ancak, bunu bilen ve adına ulema denilen kişiler tarafından yorumlanıp uygulanır.

Özetle Osmanlı'da ceza hukuku, sipahi ve reaya ilişkileri, toprak tasarrufu ve devri, örfî vergiler, reayaya yüklenen çeşitli hizmetler, gümrük ve bacalar yani halkı doğrudan ilgilendiren hukuki konularda belli prensipleri ve maddeleriyle bir Kanun-ı Osmanî ortaya çıkmıştır. Buna aykırı kurallarda bid'at sayılarak hükümdar tarafından yayınlanan adaletnamelerle yasaklanmıştır⁷. Ancak Osmanlı Kanunnameleri'nin ilk dönemlere ait olanları devletin işleyiş tarzı ve toplum yapısı hakkında yeterli bilgi vermekten uzaktır. Ayrıca bunların devlet tarafından tasdik edilmiş kanunnameler olmaması da onların gerçek kıymetinin ortaya konmasını engellemektedir. Elimizdeki ilk yazılı kanunnamelerin Fatih dönemine ait olması ise, ilk dönemlerin

⁶ Nurcan Abacı, **Bursa Şehri'nde Osmanlı Hukuku'nun Uygulanması (17. Yüzyıl)**, (Kısaltma; **Bursa Şehri**), Kültür Bakanlığı Yay., Ankara 2001, s.17-18.

⁷ Yusuf Halaçoğlu, **XVI-XVII. Yüzyıllarda Osmanlılar'da Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı**, (Kısaltma; **Teşkilat**), TTK Yay., 5. baskı, Ankara 2003, s. 120.

yeterince aydınlatılmasına mani olmaktadır. Buna karşılık ilk dönemlere ait bazı mahkeme kayıtlarını ihtiva eden şer'îye sicillerinin günümüze kadar gelenleri, bizleri oldukça aydınlatmaktadır. Ayrıca Âşık Paşazade'de belirtildiğine göre ilk kanunname Osman Gazi tarafından tesis edilmiştir. Karacahisar'ın fethinden sonra buraya kadı ve subaşı tayin edildiği gibi bir de pazar kurulmuştur. Pazarın kurulmasından sonra Germiyan'dan gelen bir kişinin pazarın bacının kendisine satılmasını istemesi üzerine ise, Osman Bey önce itiraz etmiş daha sonra kabul ederek ilk örfî kanunu koymuştur. Bundan başka 1366'da I.Murad devrine ait bir vakfiyede '*Bütün avarız-ı divaniyeden ve tekalif-i örfiyeden, ulaktan, sekbandan, carehardan, ve salgundan muaf ve müsellemler olma*' şeklinde örfî kanun bulunmaktadır.

Osmanlı Devleti'nde kanunnameler iki ana kategoriye ayrılmaktadır. Bunlardan birincisi, derleme şeklinde olan genel mahiyetteki kanunnamelerdir. İkinci kategoriye ise kanun hükmündeki fermanlar, beratlar ve sancak kanunnameleri oluşturmaktadır. Eski ve yeni hükümleri ihtiva eden bu kanunnameleri derlemekten gaye, öteden beri yerleşmiş olan kanunları tanıtmak ve kanun yapıcılara örnek olmaktır⁸.

2. Osmanlı Devleti'nde Kadılık Makamı

Adli yönden mahkeme başkanı olan kadı, şeriat hukukunu bilen yetkili kişi olarak davalarla ilgili çeşitli anlaşmazlıkları çözmekle görevlidir. Kadı kelime olarak 'hükmeden', 'yerine getiren' manalarına gelmekte olup Osmanlılar'da şer'î ve hukuki hükümleri tatbik eden, ayrıca devletin emirlerini yerine getiren bir fonksiyona sahiptir. Dolayısıyla kadılık, hukuki olduğu kadar idari bir memuriyet olarak görülmektedir⁹.

16. yüzyılda Osmanlı Devleti iki binden fazla kazaya ayrılmıştır. Kadı, kazanın en büyük ve en önemli amiri konumundadır. Yargı görevinin dışında mülki, beledi, askeri, mali ve noterlik konularında da geniş yetkilere sahiptir. Kazalarla ilgili konuları kapsayan fermanlar doğrudan doğruya kadılara gelmektedir. Kadılar çeşitli konularla ilgili gelen fermanları, fermanlarda adı geçen görevlilere bildirmiş,

⁸Yusuf Halaçoğlu, "Osmanlı Devlet Teşkilatı", *Doğuştan Günümüze Büyük İslam Tarihi*, İstanbul 1989, s. 390-392.

⁹ Halaçoğlu, *Teşkilat*, s. 110.

bunların birer örneklerini de şer'îye sicillerine geçirip korumuştur¹⁰. Kadılıklar, kadınların görev yaptıkları kaza bölgesinin durumuna göre belli derecelere ayrılmıştır. Bunlardan ilki kaza kadılıkları, ikincisi ise sancak-eyalet kadılıklarıdır. Kaza kadılıkları küçük merkezler olup, Kadıaskerler buralara doğrudan kadı tayin edebilmektedir. Kadılar, mevleviyet sayılan İstanbul, Edirne, Sofya, Selanik, Bursa gibi büyük şehirlere 16. yüzyılın ortalarına kadar Kadıaskerlerce tayin edilirken, bu zamandan sonra Şeyhülislam'ın Sadrazam vasıtasıyla yaptığı 'inha' üzerine tayin edilmeye başlanmıştır. Kadınların bulunduğu kazada adli, idari, siyasi, mülki birçok işe bakıyor olması, bölgesel konumlarını yükseltmiştir. Kadınların bu görevlerini belli başlıklar altında maddeleyecek olursak bunlar şu şekilde sıralanabilir.

1. Bulunduğu bölgede, halkın hukuku ve taalluk eden davalara bakmak,
2. Bulunduğu merkeze bağlı olan yerleşim birimlerine naib atamak,
3. Bugünkü noterlerin icra ettiği görevlere bakmak,
4. Aile hukuk ile ilgili davalara bakmak,
5. Esnaf arasında zuhur eden olayların hallinde yer almak,
6. Yolların ve beldelerin muhafaza etmek, şaki ve katilleri yakalayıp İstanbul'a göndermek,
7. Buldukları vilayet ve sancakların bilumum mukataa işlerini murakabe etmek,
8. İdari, mali, iktisadi ve askeri birçok işler hakkında merkezden gönderilen ve hatta her derecedeki makamlardan yazılan resmi yazıları sicillere işlemek, altlarına çoğunlukla kendilerine vasıl olduğu tarihi kaydetmek,
9. Suistimali görülen sancak beyi, diğer bir kadı veyahut başka bir devlet adamı hakkında tahkikatta bulunmak,
10. Buldukları bölgelerin belediye işlerine bakmak,
11. Arazi ve emlak satımları ile ilgili işlere bakmak.

3. Şer'îye Sicilleri

Şer'îye sicillerinde yer alan, Osmanlı Devleti'nin kuruluşundan yıkılışına kadar süregelen mahkeme kayıtları, Osmanlı'nın hukuki, iktisadi, dini, askeri ve idari kurumları hakkında çok değerli tarihi bilgiler bıraktığı için büyük önem taşımaktadır. Dil, din ve ırk ayrımı gözetmeksizin bütün insanlarla ilgili olayları ve bu olayları

¹⁰ Ünal, *a.g.e.*, s. 89.

ilgilendiren gerçeğin olduğu gibi aktarıldığı mahkeme kararlarını ihtiva ettiği için şer'îye sicillerinin doğru bilgiye ulaşmakta taşıdığı önem artmaktadır.

Şer'î veya şer'îye kelime manasıyla şeriata ve İslam dininin emrettiği dünya nizamına mensup ve muvafık olan anlamındadır. İnsanlarla ilgili bütün hukuki olayları, kadıların verdikleri karar suretlerini, hüccetleri ilgilendiren çeşitli yazılı kaynakları ihtiva eden defterlere şer'îye sicilleri (sicilat-ı şer'îye), kadı defterleri, mahkeme defterleri, zabt-ı vakayi sicilleri veya sicilat defteri denilmektedir. Bu siciller, 15. yüzyılın yarısından başlayarak 20. yüzyılın ilk çeyreğine kadar olan uzun bir zaman dilimi içerisindeki Türk tarihini, Türk iktisadını, Türk siyasi, sosyal ve hukuki hayatını yakından ilgilendirmekte ve Türk kültür ve tarihinin temel kaynaklarının başında gelmektedir¹¹.

Kadıların buldukları bölgelerde yetki alanlarının genişlemesiyle tutmuş oldukları şer'îye sicil defterlerinin de önemi artmıştır. Şer'îye sicillerinin Osmanlı tarihinin kaynakları arasında birinci derece mühim bir kaynak olduğunda şüphe yoktur. Siciller, her konuda bilgiye ulaşılacak bir kaynak olmakla birlikte bazı konularda ise başvurulacak tek kaynak konumundadır. Şehir tarihleri ve mahalli hayata ait ilmi çalışmaların birinci derecede kaynağı şer'îye sicilleridir. Bir bölgeye ait birbirinin devamı olan siciller bulunduğu takdirde o bölgenin tarihi hayatı daha etraflı ve daha dengeli bir şekilde açıklanabilir. Şer'îye sicillerine ulaşılmadığında şehir tarihleri ve mahalli hayata ait yazılanlar gerçeği yansıtmaktan uzak kalacaktır¹². Merkezle yapılan belli yazışmaların, halk dileklerinin, fermanların, kanunnamelerin ve şer'î hüccetlerin geçirildiği bu sicil defterlerini incelemeyen idari ve ictimai tarihi hakıyla meydana çıkarmak imkânsızlaşır. Şer'îye sicillerinin önemini anlayabilmek ionların hangi alanda ne gibi bir öneme sahip olduğunu bilmekle mümkün olacaktır.

Osmanlı idari teşkilatının açığa kavuşması ve sosyal hayatın tüm yönüyle ortaya konulmasında şer'îye sicilleri büyük önem arz etmektedir. Özellikle eyalet taksimatı, sancak, kaza, sancak beyliği, idari kadılık, nâiblik, muhızrlık, mübaşirlik, çavuşluk, subaşılık gibi adli müesseselerin idari yapısını ve görevlerini kayıtlardan

¹¹Ahmet Akgündüz, “Şer'îye Sicilleri, Osmanlı Hukukunda Adliye Teşkilatının Yapısı ve Fonksiyonları, Şer'îye Sicillerinin Topla Kataloğu”, (Kısaltma;Şer'îye Sicilleri), **Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yay.**, C. II, İstanbul 1998.

¹² İlyas Gökhan , “191 Numaralı Şer'îye Siciline Göre Kayseri (1820–1822)”, **III. Kayseri ve Yöresi Tarih Sempozyumu Bildirileri (06-07 Nisan 2000)**, Kayseri 2000, s. 193.

çıkarmak mümkündür. Yine eski yerleşim yerleri, köy, mahalle, semt, çiftlik, özellikle aşiret ve cemaat isimlerinin tespitinde sicillerdeki kayıtlar çok önemlidir. Büyükten küçüğe tüm idari birimlerin aktivitesi, devlet tarafından kimlerin nasıl görevlendirildiği ve bu birimlerin işleyişi hakkında siciller önemli bilgiler vermektedir.

Şer'îye sicilleri ekonomi tarihi açısından da gerçekçi bilgiler içerdiği için büyük önem taşımaktadır. 15 ve 20. yüzyıllar arasında Türk halkının, özellikle Anadolu halkının hayat ve geçim tarzı, ithalat ve ihracat durumu, Anadolu insanının yetiştirdiği tarım ürünü ve beslediği hayvanlar, vergi durumları, enflasyon ve kur ayarlaması durumları, yani ekonomi ile alakalı olan bütün konular hakkında sicillerden bilgiler elde edilebilir.

Osmanlı Devleti her dilden, dinden ve ırktan insanı barındırdığı ve bunların bu unsurlarını yok etmeden kendi varlığını tesis ettiği için kozmopolit bir sosyal yapıya sahip olmuştur. Devletin sınırları büyüdükçe içerisinde barındırdığı etnik ve dinsel yapı da çeşitlilik kazanmıştır. Bu yapı içerisinde Müslümanlardan başka gayri müslimler de bulunmaktadır. İşte şer'îye sicilleri müslim ve gayr-i müslim ilişkileri hakkında da mühim bilgileri ihtiva etmektedir. Yine nikâh, evlilik, miras taksimi, yetim ve sahipsiz olanların malının muhafazası, vasi tayini ve azli, vasiyetlerin ve tüzel kişiliği olan vakıfların hükümlerine riayet edilip edilmediğinin kontrolü, cürüm ve cinayet, diğer bütün davalar kadılar tarafından görülür ve olduğu gibi tüm teferruatı ile sicillere kaydedilmiştir. Bundan dolayı şer'îye sicilleri ailelerin durumları, çocuk sayıları, kullandıkları mesken tipleri, işlenen suçlar ve verilen cezalar ile bunların uygulanma şekilleri hakkında bize ayrıntılı bilgiler sunmaktadır.

Askeri açıdan da şer'îye sicilleri birçok ayrıntılı bilgiyi kapsamaktadır. Bunun sebebi uygulanan tımar sistemi gereği tımarlı sipahinin sefere katılması ve sefer hazırlıkları ile ilgili tüm yazışma suretlerinin sicillerde yer almasıdır. Payitaht, Osmanlı ordusu sefere çıkmadan önce beylerbeyine, sancakbeyine yazılı emirler gönderdiği gibi aynı zamanda ordunun tüm ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla kadılara da yazılı emirler gönderirdi. Yazılı emirlerin içerisinde savaşın kime, hangi sebeple açıldığı izah edilirdi. Bu sebeple yapılan savaşların nedenleri, savaş stratejisi ve askerlerin nasıl toplandığı hakkında bilgi sahibi olabilmekteyiz. Şer'îye sicilleri ait oldukları bölgenin sosyal ve iktisadi hayatını yansıtan mahkeme kararları yanında

herhangi bir vilayet, liva ve kazaya çeşitli konularda gönderilen ferman ve buyrukların kaydedildiği belgelerdir. Bu defterlerde devletin hukuki, iktisadi, sosyal, askeri ve idari müesseseleri hakkında önemli bilgiler mevcuttur. Bunları belli ana başlıklar altında sıralayacak olursak şu şekildedir.

1. Hükümet merkezinden bildirilen ferman, berat ve mektupların suretleri,
2. Kadının şer'i ve hukuki davalarda verdiği hükümler,
3. Vekâlet, kefalet, borçlanma ve mukavele gibi akitler,
4. Müslim ve gayri müslim ilişkilerine ait belgeler,
5. Devletin gelirleri(öşür, haraç, cizye ve sair) ile ilgili belgeler,
6. Vakfiyelerin tanzim, tescil ve vazifelerinin tayini,
7. Bugünkü belediyelerin gördüğü vazifelere ait kayıtlar,
8. Maden işletmelerine ait belgeler,
9. Sicilin tutulduğu mahaldeki mahalle ve köy isimleri,
10. Zabıta vakaları, isyanlar, tenkitler için alınan tedbirler,
11. Muallim, müderris, imam, hatip, ve müezzin nasb ve tayinleri,
12. Devlete ait kale, sur ve diğer resmi mebaninin inşa, tamir ve sair masraflarının kaydı,
13. Tereke kayıtları,
14. Şahısların kişi ve kurumlarla hesabı, dem ve diyeti olmadığına dair belgeler,
15. Tespit edilmiş olan narh fiyatlarıyla ilgili belgeler,
16. Evlenme, boşanma, kız kaçırma, mehir ile ilgili belgeler,
17. Tarım ve hayvancılık faaliyetlerine ait belgeler,
18. Askeri toprak sistemi (tımar) ile ilgili belgeler,
19. Altın veya para meseleleri ile ilgili belgeler,
20. Halkın kullanmış olduğu araç ve gereçlerle ilgili belgeler,
21. Bugün yaşamakta veya geçmişte yaşamış olan neseplerin araştırılması ile ilgili olan belgelerdir.

4. Konya'nın Coğrafi Durumu

Konya şehri, Anadolu yarımadasının ortasında İç Anadolu'nun güney kısmında yer alan bir eyalet merkezidir. Bu şehir batıdaki Toros Dağları'nın eteklerinde kurulmuş olup yaklaşık 38 derece kuzey paralelleri ve 32 derece doğu meridyenleri

arasında yer alır¹³. Batısında ise Isparta ve Konya arasında sınır durumunda bulunan Sultan Dağları ve aynı zamanda şehrin yakınında volkanik bir süreç sonucunda oluşan Takkeli Dağ ve Gevele Dağında bulunmaktadır. Şehrin doğusunda ise yazları kısmen kuruyan Aslım Bataklığı yer alır. Şehir merkezi gayet düz bir alan üzerine kurulmuş olup burada tek yükselti Alâeddin Tepesi'dir. Bu tepe coğrafi bir oluşum olmayıp eski çağlarda meydana getirilmiş bir tümüldür. Çoğunlukla neolitik ve kalkolitik devirlerde meydana getirilmiş olan bu tepenin milattan 2000-2400 sene öncesine ait olduğu düşünülmektedir¹⁴.

Ovalık bölümü kuzeye açık olan şehirde kuzeyden esen rüzgârlar neticesinde kışın şiddetli soğuklar görülür¹⁵. Yazın ise serinletici bir hüviyete kavuşan bu rüzgârlar halk tarafından Gedâvet Rüzgârı olarak adlandırılmış ve etkili olduğu kesimler yazın yayla olarak kullanılmıştır. Deniz seviyesinden 1027 metre yükseklikte olan Konya'nın etrafı yüksek dağlarla çevrili geniş düzlüklerden oluşan kapalı bir havza konumunda olması ikliminin karasallığının temel sebebidir. İklimi bozkır iklimi olan Konya'nın kışları çok soğuk ve kar yağışlı, yazları ise sıcak ve kuraktır. Yağış ortalaması az olan Konya şehri, ilkbaharda dağlardan inen sularında etkisiyle etrafı yeşil bağ ve bahçelerle kaplı bozkırın ortasında bir vaha şehir görünümünü alır¹⁶. Bu bahçelerin yoğunlaştığı yerler, şehrin batısındaki Sultan Dağları'ndaki karların erimesiyle oluşan Meram Deresi ve kuzey batı istikametindeki Sille Çayı'nın takip ettiği güzergâhtır. Sicilde bu iki güzergâh üzerindeki bağ ve bahçe satışlarının yoğunluğu belirgin bir şekilde göze çarpmaktadır.

¹³ Besim Darkot, "Konya", **İslam Ansiklopedisi**, C. VI, Meb Yay., Eskişehir 1997, s. 841.

¹⁴ Naci Fikret Baştaç, **Konya I**, Yeni Kitap Basımevi Yay., Konya 1945, s. 1.

¹⁵ Hasan Bahar, G. Karauğuz, Ö. Koçak, **Eskiçağ Konya Araştırmaları 1**, İstanbul 1996, s. 15.

¹⁶ Muhittin Tuş, **Sosyal ve Kültürel Açından Konya**, Tablet Yay., Konya 2007, s. 22; Darkot, **a.g.m.**, s. 842.

1. BÖLÜM: SİYASİ DURUM

1.1 Eskiçağlardan XVII. Yüzyılın İlk Yarısına Kadar Konya Tarihi

Adı eski devirlerden beri değişmeyen şehirlerden biri de Konya'dır. Türklerin geç Bizans dönemindeki İkonium'dan türkçeleştirdikleri Konya, Phrig dilindeki Kawania veya Grekçe Eikon'dan çıkmış kabul edilir. Yunan ve Roma dönemlerinde Eikonieon ve İkonium diye anılmıştır. Türkler daha ilk dönemlerde bu adı, 1928'lere kadar devam eden imlası ile yani Qonya diye kabul etmişlerdir¹⁷.

Konya, M.Ö. 7. bin yılından beri yerleşim yeri olmuş, pek çok medeniyete beşiklik etmiştir. Yazının M.Ö. 3500'de kullanılmaya başladığı hatırlanırsa, Konya'nın, Türkiye'nin en eski yerleşim merkezleri arasında yer aldığı söylenebilir. Anadolu'da ilk siyasi birlik Hititlerle başlamış olup Konya'da bu döneme ait birçok anıt vardır. Hititlerden sonra birçok medeniyet Konya ve çevresine hâkim olmuştur¹⁸.

Hititlerden sonra Konya şehrine eskiçağda Anadolu'da kurulan uygarlıklardan Frigler ve onların ardından Lidyalılar hâkim olmuştur. Lidyalıların Pers kralı Kyros'a M.Ö. 546 tarihinde yenilmesi üzerine Konya, Perslerin Anadolu satraplığına bağlı bir şehir haline gelmiştir. Büyük İskender'in Persleri Anadolu'da yenilgiye uğratarak Makedonya'dan Hindistan'a ve güneyde Mısır'da dâhil olmak üzere büyük bir imparatorluk kurması ile Konya şehri bu imparatorluğun sınırları içinde kalmıştır. Bu şehrin Büyük İskender İmparatorluğu'nun Asya, Afrika, Avrupa topraklarının ortasında kalması ve bu üç istikameti birleştiren en önemli yol üzerinde bulunması Konya'nın hızla gelişmesini sağlamıştır¹⁹. İskender'in ölümü ile ilk önce Selekilere daha sonrada Bergama krallarının eline geçen Konya şehri bunlardan sonra Roma İmparatorluğu'nun yönetimine geçmiştir²⁰.

Roma İmparatorluğunun m.s. 395 tarihinde ikiye bölünmesiyle Doğu Roma hâkimiyetinde kalan Anadolu, Helenistik dönemdeki parlaklığını kaybederken

¹⁷ Darkot, **a.g.m.**, s. 842; Tuncer Baykara, **Türkiye Selçukluları Devrinde Konya**, Konya Valiliği İl Kültür Müdürlüğü Yay., Konya 1998, s. 1.

¹⁸ Baykara, **aynı eser**, s. 7.

¹⁹ Zeki Atçeken, **Konya'daki Selçuklu Yapılarının Osmanlı Devrinde Bakımı ve Kullanılması**, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya 1988, s. 13.

²⁰ Darkot, **a.g.m.**, s. 842.

Konya önemli yollar üzerinde olmasından dolayı etkinliğini sürdürmüştür²¹. VII. yüzyılın ikinci yarısından itibaren Anadolu'da görülen Müslüman Araplar, seferlerini İstanbul'un kadar genişletmişlerdir. Bu süreçte Konya ilk önce kısa bir süreliğine Emevi hâkimiyetine girmiş daha sonra ise Abbasilere vergi vermek suretiyle Doğu Roma'ya bağlılığını devam ettirmiştir.

Malazgirt Zaferi'nden önce Konya'ya ilk gelen Türk akıncıları Selçuklular olmuştur. Türkler surları olmayan Konya şehrini ilk defa 1069'da fethettiler. Büyük Selçuklu Sultanı Alparslan, 1071'de Bizans İmparatoru Romen Diogenes'i Malazgirt'te kesin bir yenilgiye uğratarak, Türklere Anadolu'nun kapılarını açmıştır. Sultan Alparslan, zaferden sonra komutanlarına Anadolu'nun tamamen fethedilmesi görevini vermiştir. Konya, Anadolu Fatihisi Selçuklu Kutalmışoğlu Sultan Süleymanşah tarafından fethedilmiştir. Süleyman'ın Bizans kaynaklarında sultan olarak zikredilmesi, Bizanslı dostları tarafından verilen bir ünvandır. Aksi takdirde bunu Melikşah'ın kabul etmeyeceği aşikârdır. Anonim Selçukname'ye göre Süleymanşah Antakya'ya gelmiş, buradan Rum'a yönelerek Konya'yı Martavkosta'dan, Gevale Kalesi'ni de Romanus Makri'den almıştır²².

Fetih tarihi hakkında değişik eserlerde farklı görüşlere yer verilmektedir. Ama şu bir gerçektir ki, Kutalmışoğlu Süleymanşah, Konya'yı fethettikten sonra batıya yönelmiş, merkez olarak İznik'i seçerek Anadolu Selçuklu Devleti'ni kurmuştur. İznik kaybedilince başkent Konya olmuş ve günden güne gelişerek birçok mimari eserlerle süslenmiştir²³. Konya'nın etrafının surlarla çevrilmesi Alâeddin Keykubat zamanında 'böyle yeni gelin gibi güzel ve ünlü bir şehri burç ve baru ziynetlerinden mahrum bırakmak hata olur' düşüncesiyle yapılmıştır. Bu hükümdar döneminde yapılan başarılı fetihler, ticaret yolları üzerinde kurulan hâkimiyet sayesinde devlet en güçlü dönemini yaşamıştır. Ancak 1243 yılında İlhanlıların Anadolu Selçuklularını Köse dağ mevkinde yenilgiye uğratması devletin yarım asırdan fazla sürecek olan yıkılış sürecini başlatmıştır.

²¹ Atçeken, **a.g.e**, s. 15.

²² Osman Turan, **Selçuklular Tarihi ve Türk-İslam Medeniyeti**, Boğaziçi Yay., İstanbul 1997, s. 168; Baykara, **Konya**, s. 11.

²³ Bu dönemde başkentin Konya olmasını etkileyen temel unsur Haçlı seferleri olarak gözükmektedir. Haçlılara karşı başarılı bir mücadele sergileyen Anadolu Selçuklular, buna rağmen Marmara kıyılarında etkinliklerini kaybettikleri için İznik'ten Konya'ya zorunlu olarak taşıdıkları başkenti zamanla kalıcı hale getirmiş olmalıdır.

Alâeddin Keykubat zamanında bir uç beyliği olarak Ermenek ve çevresinde kurulan Karamanoğulları, Anadolu Selçuklu Devleti'nin dağılışı sırasında birçok defa Konya'yı elde etmeye çalışmıştır. Mehmet Bey, Cimri ile anlaşarak Konya'yı vergiye bağlamış, her yerde Türkçe konuşulması emrini 1277 tarihinde bu olaydan sonra Konya'da vermiştir. Fakat Karamanlı ile mücadelede Konyalılar'ın Moğolları sevinçle karşılaması ilginçtir. Konya, Moğolların gitmesinden sonra Karamanlılar'ın eline geçmiştir²⁴. Karamanoğulları'nın eline geçen Konya, bu devletin en büyük şehri olarak uzunca bir müddet Karamanoğulları'nca yönetilmiştir. 1387'de Osmanlı Padişahı I. Sultan Murat, şehrin önlerine gelmiştir. 1398 yılında oğlu Yıldırım Bayezid şehre girip Karaman Beyliği'ne son vermiş, ancak 1402 Ankara Savaşı felaketinden sonra bu beylik yeniden kurulmuştur²⁵.

Konya, Fatih dönemine kadar Karamanoğulları ile Osmanlı arasında Anadolu hâkimiyeti için mücadele edilen sembol bir şehir olmuştur. 1468 yılında Gevele kalesi²⁶ ve Konya'yı alan Fatih Sultan Mehmet, Karamanoğulları'nın Toros Dağları'ndaki varlığı ve etkinliğini de bu yıllarda sonlandırmıştır. Özellikle 1473 Otlukbeli Zaferi'nden sonra Osmanlı'nın Anadolu hâkimiyeti pekişmiş ve bu tarihten itibaren Karamanoğulları bir tehdit olmaktan çıkmıştır²⁷.

Fatih döneminde, Karamanoğlu topraklarını eyalet olarak idare edilmeye başlanmış ve eyaletin ilk valisi Şehzade Mustafa idi. Şehzade Mustafa 1474'de Niğde civarındaki Bor Pazarı'nda vefat etmiş, yerine henüz 15 yaşında bulunan genç şehzade Sultan Cem vali olarak Konya'ya gönderilmiştir. Sultan Cem, Konya'ya geldikten 4 sene sonra, 1478 yılında babası Fatih'in emri üzerine Rodos Şövalyeleri ile münasebet kurmuştur. Fatih'in 1481 yılı baharında ölümünden sonra, Amasya'da vali olan büyük kardeşi Şehzade Bayezid'e karşı ilk mücadele bayrağını açmış, II. Bayezid Osmanlı tahtına oturunca Cem, bir ordu ile Bursa üzerine yürümüş, Bursa'yı alarak padişahlığını ilan etmiştir. Fakat 18 gün sonra II. Bayezid, Gedik Ahmet Paşa

²⁴ M.C. Şihabeddin Tekindağ, "Karamanlılar", **İslam Ansiklopedisi**, C. VI, Meb Yay., İstanbul 1997 s. 319. Moğol kökenli İlhanlıların Konya halkı tarafından sevinçle karşılanmasının temelinde Cimri olayında da olduğu gibi şehir halkının yağmalardan, kaybolan devlet idaresi ve güvensizlik ortamından bıkmış olması muhtemeldir.

²⁵ Evliya Çelebi, **Evliya Çelebi Tam Metin Seyahatnâme**, C. III-IV, Üçdal Neşriyat, İstanbul 1986, s. 10.

²⁶ O dönemde Fatih tarafından yıkılan bu kalenin kalıntıları Konya halkının Takkeli Dağ olarak adlandırdıkları dağın zirvesinde hâlâ mevcuttur.

²⁷ Halil İnalcık, "Mehmed II", **İslam Ansiklopedisi**, C. VII, Meb Yay., Eskişehir 1997, s. 524-525.

kumandasındaki bir orduyu Bursa üzerine göndermiş, Yenişehir civarında yapılan savaşta Cem yenilerek yanında birkaç sadık adamı ile birlikte güçlkle Konya'ya dönmüş buradan Mısır'a iltica etmiştir. Sultan Cem, Konya'da 7 yıl vali olarak görev yapmıştır²⁸. Sultan Cem'den sonra Konya valiliğine II. Bayezid'in büyük oğlu Şehzade Abdullah tayin edilmiştir. Bu sırada Karamanoğlu Kasım Bey'de Konya'yı muhasara etmiştir. Fakat Gedik Ahmet Paşa'nın Cem'i takip etmek üzere Konya'ya doğru yürüdüğünü haber alınca muhasarayı kaldırarak, Taşeli'ne çekilmişti. Gedik Ahmed Pasa, Kasım Bey'i Silifke'ye kadar takip etmiş, sonra da Cem'in kuvvetleri üzerine yönelmiştir. Bundan sonra Şehzade Abdullah, üzerinde Konya Valiliği bulunduğu halde Karahisar canibine gitmiş, 1478 yılında da vefat etmiştir. Aynı yıl Karamanoğulları'nın son erkek evlâdı Kasım Bey de vefat etmiştir²⁹.

XVI. yüzyıl içinde Konya, Osmanlı Devleti'nin önemli bir eyaleti olmuş, nüfusu artmış ve şehir dış kalenin çevresine taşarak büyümüştür. Bu devirde, Konya'ya vali olarak Şehzade Mustafa tayin edilmiştir. Şehzade Mustafa Hürrem Sultan ve Damat Rüstem Paşa'nın çevirdiği saray entrikaları yüzünden babasının husumetini üzerine çekmiştir. Kanuni'nin İran Seferi sırasında, ordu Konya Ereğlisi civarındaki Aktepe'de (Akhöyük) konaklamış, burada babasını karşılayan ve elini öpmek isteyen Şehzade Mustafa, 6 Ekim 1553'te boğdurulmuştur. Konya ve civarında derin yankı yapan bu olaydan sonra Konya'ya vali olarak Kuru Ali Paşa, ondan sonra Şehzade Bayezid daha sonra da Şehzade Selim tayin edilmişlerdir. 1559'da Konya'da Bayezid ve Selim arasında bir savaş oldu, bu savaş Sultan Selim'in askerleri kazandı³⁰. Kanuni'nin ölümünden sonra devletin başına II. Selim geçmiş ama bu tarihten itibaren yönetiminde sadrazamların etkisi artmaya başlamıştır. Bu yüzyılın sonuna kadar süren bu duruma 1618 yılında padişah olan II. Osman son verip, devlet idaresini yeniden eline almak istemiş ancak bunu hayatıyla ödemiştir. Yerine 1622 tarihinde aklen hafif olan I. Mustafa getirilmiş ve devlet nizamı bu dönemde iyice kaybolmuştur. Bu kargaşa ve düzensizlik hali IV. Murad gibi sert bir padişah kişiliğinin ortaya çıkmasına katkıda bulunmuştur.

²⁸ Feyzi Halıcı, **Konya Tarihi**, Remzi Kitabevi, İstanbul 1960, s. 28-29.

²⁹ Tekindağ, **a.g.m.**, s. 327.

³⁰ Peçevi İbrahim Efendi, **Peçevi Tarihi I**, (Haz. Bekir Sıtkı Baykal), Kültür Bakanlığı Yay., Ankara 1981, s. 274.

1.2 IV. Murad Dönemi

Mayıs 1622’de II. Osman’ın yeniçeriler tarafından öldürülmesinden sonra ocaklılar tarafından padişahlığa I. Mustafa getirilmiştir. Ancak halk tarafından padişahın katline sebep olan ocak askerine karşı tepkilerin oluşması, ülkenin içinde bulunduğu ekonomik ve siyasi bunalımların devam etmesi ve I. Mustafa’nın akli rahatsızlığının ciddi boyutlara ulaşmasından dolayı bu hükümdarın hal’ine ve kardeşi I. Ahmet’in en büyük oğlu olan IV. Murad’ın tahta çıkarılmasına karar verilmiştir³¹.

IV. Murad tahta oturduğunda henüz on iki yaşında olduğundan devlet işleri validesi Kösem Sultan ve devlet erkânının yönlendirmesi ile yürütülebilmiştir. IV. Murad’ın devlet yönetiminde mutlak hâkimiyetini sağlaması sadrazam Topal Recep Paşa’yı 1632 tarihinde öldürtmesinden sonradır³². On yıl kadar süren bu zamanda Osmanlı kendi iç meseleleri kadar doğuda da İran ile uğraşmak zorunda kalmıştır.

İç sorunlardan biri Erzurum beylerbeyi olan Abaza Mehmed Paşa isyanı olup yanına topladığı otuz bin kadar askerle bölgesinde İstanbul’dan bağımsız hareket etmeye başlamıştır. 1623 ve 1628 tarihlerinde iki defa isyan edip Osmanlı Devleti’nin İran üzerine seferler esnasında birçok zorluğa sebep olmuştur. Abaza Mehmed Paşa, 1628’de Erzurum kalesini kuşatan sadrazam Hüsrev Paşa’ya teslim olmuş ve IV. Murad tarafından affedilerek Bosna valiliğine tayin edilmiştir.

Bir diğer mesele ise Bağdat’ta hâkimiyeti elinde bulunduran ve Bağdat beylerbeyi Yusuf Paşa’yı öldüren Bekir Subaşı isyanıdır. Beylerbeyinin öldürülmesiyle üzerine gönderilen Osmanlı ordusuna karşılık İran’daki Safevi devletinden yardım isteyen Bekir Subaşı, Bağdat hâkimiyeti için Osmanlı-İran savaşlarına sebep olacaktır³³.

1628 tarihinde Bağdat’ı Safevi’lerden geri almak için görevlendirilen sadrazam Hüsrev Paşa’nın iki yıldan fazla bir süre bu bölgede bulunup başarı sağlayamaması üzerine bizzat IV. Murad 1635 Revan ve 1638 İran seferlerine çıkmış nihayet 1639 Kasr-ı şirin antlaşması ile doğuda sükûnet sağlanabilmiştir. IV. Murad, Revan’a sefere giderken İstanbul-Bolu-Konya-Kayseri-Sivas yolunu takip ettiğinden Konya’ya da uğramıştır. Konya’da birkaç zorbayı idam ettiren Sultan Murad, ziyaret ettiği

³¹ Bu taht değişikliğinde ulemanın ‘Sabînin imâmeti caiz, mecnununki değildir.’ hükmüde etkili olmuştur.

³² M.Cavid Baysun, “Murad IV”, **İslam Ansiklopedisi**, (Kısaltma: “**Murad IV**”), C. VIII, Meb Yay., Eskişehir 1997, s. 625.

³³ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, **Osmanlı Tarihi**, (Kısaltma: **Osmanlı**), C. III, s. 153-164.

Mevlana Dergâhı'nada yeni vakıflar bağlamayı ihmal etmemiştir³⁴. Bu fetihten birkaç yıl sonra, Bağdat'ı fethetmek isteyen padişah yeni bir sefere hazırlık yapmış ve bu sefer sırasında Konya'ya tekrar uğramıştır³⁵. Fakat Beyşehir Gölü taşığından dolayı Bağdat'a hareket gecikmiş, bunun üzerine Sultan Murad 16 Mart 1637'de bir ferman göndererek gerekli önlemlerin alınmasını istemiştir. Daha sonra 1638 tarihinde Bağdat Kalesi alınarak İran dize getirilmiş ancak artan hastalığı sebebi ile IV. Murad nihâi antlaşmayı yapmadan İstanbul'a dönmüştür. Ömrünün son yıllarında Venedik üzerine büyük bir sefer hazırlığı içinde olan IV. Murad yasakladığı ama kendisinin müptelası olduğu içki yüzünden 8 Şubat 1640 tarihinde vefat etmiştir³⁶.

Savaş ve isyanların olduğu IV. Murad döneminde ciddi bir imar faaliyeti göze çarpmamaktadır. Bu döneme damgasını vuran en önemli yapılar padişahın yaptığı seferlerin hatıratı olmak üzere yaptırdığı Bağdat ve Revan köşkleridir. Özellikle Bağdat Köşkü'nün iç süsleme ve çinileri klasik Osmanlı sanatının en başarılı örneklerinden kabul edilmektedir³⁷.

Hükümdarlığının ilk yılları İstanbul'daki ayak divanları ve devlet adamlarının güç mücadelesinin bir parçası olmakla geçen IV. Murad daha sonraki dönemde bu şartlara göre şekillenen bir mizaca ve sert tutuma sahip olmuştur. Bu durum bazı haksız katl ve acımasızlık hallerini ortaya çıkarmış ise de ancak böyle bir sürecin sonunda devlet nizamı yeniden tesis edilebilmiştir. IV. Murad'ın aldığı tedbirler Koçi Bey'in risalesinde belirttiği düzensizlikleri, rüşveti, görevi ihmali ortadan kaldırma amacına yönelik olmuştur³⁸. Devletin zorbaların elinde olduğu bir dönemde, aldığı sert tedbirler sayesinde İstanbul ve Anadolu'da sükûnet sağlanmış ve halk onun zamanında emniyet ve huzur içinde yaşayabilmiştir.

1.2.1 1629-1631 Yılları Arasında Osmanlı Devleti

1629-1631 tarihleri arasındaki bu zaman dilimi, devlet içinde asilerin isyanları ve ayak divanları ile uğraşılırken dışta ise İran elinden Bağdat'ı almak için yapılan

³⁴ Mehmet Önder, "Dördüncü Murat Konya'da", **Uluslar arası Kuruluşunun 700. Yıl Dönümünde Bütün Yönleriyle Osmanlı Devleti Kongresi 07-09 Nisan 1999**, Konya 2000, s. 43-44.

³⁵ İbrahim Hakkı Konyalı, **Konya Tarihi**, Enes Kitap Sarayı Yay., Ankara 1997, s. 7.

³⁶ Komisyon, **Osmanlı Ansiklopedisi**, C. IV, İz Yay., İstanbul 1996, s. 77.

³⁷ **Aynı eser**, s. 78.

³⁸ Mücteba İlgürel, "IV. Murad", **Doğuştan Günümüze Büyük İslam Tarihi**, (Kısaltma: **Doğuştan**), C X, Çağ Yay., İstanbul 1989, s. 484-485.

seferler ve mücadeleler ile geçmiştir. 1629 tarihinde Bağdat üzerine sefere çıkan Osmanlı ordusu bu bölgedeki Dicle ve Zab nehirleri taşması üzerine sefer harekâtını İran içlerine yönelmiştir. Şehrizar kalesini ele geçirilerek İran içlerine giren ordu Zeynel Han muharebesi ile Mihriban kalesini kazanmış ve sırası ile Dergezin, Hasanâbad ve Hemedan şehirleri vurulmuştur. İran içlerine yapılan bu harekâta maksat İran'ın, Bağdat'ı Osmanlı'ya teslim etmesini sağlamaktır³⁹. Bu gerçekleşmeyince ordu geri dönüp Eylül 1630 tarihinde Bağdat kalesini kuşatmış ancak bir sonuç alınamayınca kışlamak üzere Mardin'e dönmüştür. Sadrazam Hüsrev Paşa, yeni bir sefer için hazırlıklar yaptığı sırada görevden alınarak yerine sadrazamlık makamına yeniden Hafız Ahmed Paşa getirilmiştir. 1630-1632 tarihleri arasında İstanbul'daki kargaşanın devleti işlemez hale getirmesinden dolayı İran'a bir sefer söz konusu olmamış ancak 1632 tarihinden sonra devletin yönetiminde mutlak hakimiyetini kuran IV. Murad bizzat 1635'te Revan seferi ve 1638'de Bağdat seferine çıkarak Bağdat Fatih unvanını almıştır.

Devlet içinde otoriteyi sarsan olaylar özellikle İstanbul'da yeniçeri isyanları ile yaşanmıştır. 1629-1632 tarihleri arasında üç defa ayak divanına çağrılan ve bu süreçte hal edilmesi dahi gündeme gelen IV. Murad için bu seneler zorlu bir dönemi oluşturur. Birçok devlet adamının yeniçeriler tarafından öldürülmesine ve askeri taifenin her istediğini yaptırabilir bir güce ulaşmasına rağmen sonunda hükümdar bütün zorbaları ortadan kaldıracaktır. Bu dönemde ilk isyan, Bağdat kuşatmasında başarısız olan Hüsrev Paşa'nın görevden alınması sebebi ile askeri taife tarafından 7 Şubat 1632 tarihinde At Meydanında çıkarılmış, ayak divanına çıkan IV. Murad sadrazam Hafız Ahmed Paşa dâhil birçok kişiyi isyancılara teslim etmek zorunda kalmıştır. IV. Murad'ın, sadrazamlıktan alınması isyana sebep olduğu için Hüsrev Paşa'yı Tokat'ta öldürtmesi üzerine bu zorba askeri taife ikinci defa isyanı ederek 12 Mart 1632 tarihinde saraya gidip yeniden ayak divanı yaptırmıştır. Bu sefer padişahın kardeşlerini de işin içine katan isyancılar onların öldürülmediğini ispat için görmek istemişler, hatta IV. Murad'ın hal edilmesi durumu söz konusu olmuş ancak yeni sadrazam Topal Receb Paşa ve şeyhülislamın kefaleti ile sorun çözülmüştür. İkinci isyanda da padişahın yakınında olan Musa Çelebi gibi birçok kişi At

³⁹ Halil İnalçık, "Hüsrev Paşa" **İslam Ansiklopedisi**, (Kısaltma: "Hüsrev"), C. V, Meb Yay., Eskişehir 1997, s. 605-606.

Meydanında ki ağaçlara asılmıştır⁴⁰. IV. Murad'ın karşılaştığı üçüncü ve son isyan ise sipahilerin eskiden sahip olmadıkları hizmet ve vazifelerin kendilerine verilmemesi hususunda hükümdarın verdiği hattı hümayun ile çıkmıştır. Sipahilerin Sultan Ahmed Meydanı'nda toplanması üzerine IV. Murad Sinan Paşa köşkünde bir ayak divanı emretmiş ve divan-ı hümayun üyeleri, ulemalar ve ocak ağaları da katılmıştır. Bu divanda padişah askeri taifeye devlete itaat etmeleri, fenalıklara son vermeleri hususunda nasihat etmiş ve bu sözlerinin kabul edilmesi üzerine orada bulunan her zümreye kuran üzerine itaat yemini ettirip olayı sicile kaydettirmiştir. Sinan Paşa köşkü kararları diye bilinen bu olaydan sonra İstanbul'da zorba sipahilere yönelik bir temizlik harekâtı başlamıştır. IV. Murad bu sürece Revan (1635) ve Bağdat (1638) seferleri esnasında da Anadolu'da devam etmiş böylece geniş çaplı bir temizlik harekâtı yapıp devlet otoritesi tüm yurttan yeniden tesis edilmiştir.

1.2.2 Sadrazam Boşnak Hüsrev Paşa

22 Numaralı Konya Sicili'nin oluşturulduğu tarihlerde sadrazam olarak Hüsrev Paşa görev yapmıştır. Hüsrev Paşa Bosna asıllı olup Enderun'da aldığı eğitimden sonra sarayda belli kademelerde hızla yükselerek silahtarlığa kadar yükselmiştir. IV. Murad'ın tahta oturduğu 1623 tarihinde kendisinde yeniçeri ağası olan Hüsrev Paşa 1624 yılında dönemin sadrazamı Çerkez Mehmed Paşa'nın serdarlığında Abaza Mehmed Paşa üzerine sefere çıkmıştır. Kayseri'de yapılan savaş kazanılmasına rağmen Erzurum ve Abaza elde edilemediği için Abaza Mehmed affedilerek görevine devam etmiştir. Tokat'a gelindiğinde sadrazamın vefatı üzerine yeni sadrazam olan Diyarbekir beylerbeyi olan Hafız Ahmet Paşa ile 1625 yılında Bağdat seferine katılmış, ancak kuşatmasının başarısız olması üzerine yeniçeri ağalığı görevinden alınarak İstanbul'da vezir olarak görevlendirilmiştir⁴¹.

1628 tarihinde Abaza Mehmed Paşa'nın ikinci defa isyan etmesi üzerine bu sorunun çözümü için daha kıdemli ve sadaret kaymakamı olan Receb Paşa'ya rağmen, tecrübeli olan Hüsrev Paşa ilk önce Diyarbekir beylerbeyi yapıp ardından sadrazam olarak Nisan 1628 tarihinde görevlendirilmiştir. Ordunun kışladığı Tokat'ta serdar-ı ekrem olarak askerinin başına geçen Hüsrev Paşa, Hasankale'yi

⁴⁰ Baysun, "Murad IV", s. 628.

⁴¹ Halil İnalçık, "Hüsrev", s. 606.

kuşatan Abaza'yı gafil avlamak için Erzurum üzerine yürümüştür. Hüsrev Paşa'nın ağırlığını geride bırakarak on dört günlük mesafeyi iki günde geçip şehri kuşatması üzerine zahiresi, hayvanları ve askerinin bir kısmını kale dışında bırakan Abaza zor durumda kalmış ve İran şahından yardım talep etmiştir. İran şahının gönderdiği Şemsi Han'ın yenilip esir alınması ve Abaza askerlerinin bir kısmının Hüsrev Paşa'ya iltihak edip orduda görev almaya başlamaları Abaza'nın teslim olmasını sağlamış ve Hüsrev Paşa sekiz yıldır süren bu sorunu çözen bir kahraman olarak İstanbul'a dönmüştür⁴².

Aldığı başarılı netice ile ordu içinde otoritesini pekiştiren sadrazam Hüsrev Paşa İstanbul'da da güçlü bir konuma ulaşmıştır. Bunun üzerine 11 Mayıs 1629 tarihinde Bağdat'ı İranlıların elinden kurtarmak üzere yeniden doğu seferine tayin edilmiştir. O sene Dicle ve Zab nehirlerinin taşarak Bağdat yolunda ciddi bir engel oluşturması üzerine sayısı 160.000 kişiye ulaşan ordu, Bağdat yerine İran içlerine yönelmiştir⁴³. Hüsrev Paşa'nın İran'a yönelmesinde İran Şahı'nı kendi topraklarında yenilgiye uğratarak Bağdat'ın teslimini sağlamak amacı vardır. Uzunçarşılı, Hüsrev Paşa'nın İran içlerine yönelmesinde önceki seferler esnasında Osmanlı egemenliğini kabul etmiş olan Kürt beylerinin etkisi olduğunu, sadrazamın Bağdat kuşatmasını geciktirerek, İran içlerinde güç ve zaman kaybettiğini belirtmektedir. İran içlerine yönelik bu harekât İsfahan şehrine kadar genişletilmiş ancak ordu daha sonra hızla geri dönerek Bağdat'ı kuşatmıştır. Bağdat kuşatmasında başarısız olan Hüsrev Paşa ilk önce Musul'a çekilmiş, Kürt beylerinin Osmanlı aleyhine dönerek Şehrizer'u ele geçirmeleri üzerine Musul'dan Mardin'e çekilmiş, daha sonra ise orduyu ikmal ve yeni bir sefere hazırlık amacıyla Diyarbekir'e çekilerek orada kışlamıştır. Hüsrev Paşa Diyarbekir'de iken sadrazamlıktan alındığı ve yerine Hafız Ahmed Paşa'nın tayin olunduğu haberi gelmiş bunun üzerine mührü teslim ederek yola çıkmıştır. Dönüş yolunda artan rahatsızlığı nedeni ile Tokat'ta kalan Hüsrev Paşa'nın, görevden alınması İstanbul'da isyana sebep olduğu için, katline dair ferman verilmiş ve bu emir Şubat 1632 tarihinde Tokat'ta yerine getirilerek başı kesilip İstanbul'a gönderilmiştir.

⁴² Uzunçarşılı, **Osmanlı**, C. III, s. 166.

⁴³ İnalçık, "**Hüsrev**", s. 608.

1.2.3 Hüsrev Paşa'nın Bağdat Seferi için Yaptığı Hazırlıklar

Bilindiği üzere Sadrazam Hüsrev Paşa 11 Mayıs 1629 tarihinde İstanbul'dan hareketle Bağdat üzerine sefere çıkmıştı. Ancak İran içlerine yönelen sadrazamın bir müddet sonra geri dönüp 6 Eylül 1630 tarihinde Bağdat kalesini kuşatmasında ordunun ağır zayıyat vermesiyle başarısız olmuştur. Bu zayıatlar ve kış şartlarının zorlaşması üzerine sadrazam orduyu Musul'a çekmiş, eyalet askerleri de memleketlerine dağılmıştır. İşte bu süreçte sadrazam bahar aylarında yeni bir sefer için gerekli olan hazırlıkları yapmak amacıyla birçok emir çıkarmış ve bunlar 22 numaralı Konya Sicili'nde de yer almıştır.

1631 yılının ilk ayında emirler Musul'dan gönderilmiştir. Bunların en erken tarihli olanı 18 Ocak 1631 tarihinde gönderilen 25-1 numaralı ferman belgesi olup Karaman defterdarı ve Kayseri kadısına yönelik yazılmıştır. Fermana, bahar aylarında yapılacak sefer için gerekli olan 100 adet deve rahtının Kayseri'de hazırlatılarak satın alınması emredilmiştir⁴⁴. Her bir deve rahtı için 1.800 akçe değer biçilmiş ve toplam bedelin Karaman hazinesi tarafından ödeneceği belirtilmiştir. Sefer hazırlıkları ile ilgili en kapsamlı belge ise 23-1 numaralı ferman olup Karaman eyaletindeki kadılar ve bilhassa Konya ve Kayseriye kadılarına ayrıca Karaman beylerbeyi mütesellimi ve eyaletteki tüm sancak beylerine yönelik olarak gönderilmiştir. 19 Ocak 1631 tarihli Musul'dan gönderilen bu fermana Hüsrev Paşa'nın bütün beylerbeyleri ile Musul'da kışladığını ve bahar aylarında Bağdat üzerine tekrar büyük bir sefer yapılacağını belirtmektedir. Bu sefer için Karaman eyaletinde bulunan askeri taifenin⁴⁵ cebelüleri ile birlikte tam olarak katılıp Mardin sahrasında hazır bulunmaları emredilmiş, gelmeyenlerin tımar ve zeametlerinin başkalarına verileceği ve mallarının müsadere edileceği uyarısı yapılmıştır. Kadılara da bu seferin başka seferlere kıyas edilemeyecek bir önemi olduğu için görevlerini ihmal etmemeleri, aksi takdirde kendilerinde şiddetli bir sona uğrayacakları yazılmıştır. 22 Ocak 1631 tarihli olup sicilde 18-2 numara kayıtlı Musul'dan

⁴⁴ Raht kelimesi binek hayvanlarına takılan eyer için kullanılmaktadır. Bakınız: Mehmet Zeki Pakalın, **Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü**, (Kısaltma:Sözlük),C. III, İstanbul 1993, s. 6.

⁴⁵ Belgede askeri taife olarak “*Dergâh-ı mu'allâm müteferrikâları ve çavuşları ve kâtibleri ve bu cümlelerin oğulları ve alaybeyleri ve zü'ema ve erbâb-ı tîmâr ve çeribaşları ve çeri sürücülere ve kayyum yeniçerileri ve altıbölük hâlkı ve cebeci ve topçu ve arabacı ve bi'l-cümle birden bine ve binden yüzbine varıncaya dirlik tasarrufu idenler*” belirtilmektedir

gönderilen ocak ayına ait son ferman ise top arabaları beygirleri için gerekli olan nal ve mih tedariki hususundadır. Karaman defterdarı ve Konya kadısına yönelik olarak gönderilen bu fermanla, nal ve mihların Kayseriye’de hazırlanması ve her biri için 14 akçe olmak üzere 1.500 adet olması söylenmektedir. Bu malzemenin taşınmasının da deve kervanları ile yapılması ve bedelleri ile naklieleri için ödemenin Karaman hazinesinden olacağı yazılmıştır.

22 Ocak 1631 tarihi, Musul’dan gönderilen son belgenin tarihi olmakla birlikte aynı zamanda Osmanlı ordusunun Musul’dan Mardin’e çekildiği tarihtir. Şehrizar’daki Kürt beylerinin Osmanlı aleyhine dönerek şehrin elden çıkması ve Hille’nin İranlılar tarafından ele geçirilerek Musul’a yaklaşmaları üzerine Hüsrev Paşa Mardin’e çekilmek zorunda kalmıştır⁴⁶. Bu tarihten itibaren gönderilen belgelerin çıkış noktası Mardin olup 9 Mart 1631 tarihli, sicilde 27-2 numaralı belgede Hüsrev Paşa’nın şaban ayının başlarında Mardin’den tekrar Bağdat üzerine sefere gideceği belirtilmektedir. Bunun için Hâleb, Maraş, Ayıntab, Kilis, Adana, Karaman, Aydın ve Saruhânli vilâyetlerinde ki altı bölük hâlkı üzerlerine kethüdâyeri olanların altı bölük askerlerinin hepsini toplayıp çok acil olarak orduya katılmaları ve katılmayanların dirliklerinin kesileceği emredilmektedir.

Bağdat’a yapılacak sefer için kış aylarında gönderilen emirlere ve yapılan onca hazırlıklara rağmen bahar aylarında yapılacağından bahsedilen seferin bu zaman sürecinde dehâlâyapılmadığı görülmektedir. Çünkü sicilde 30-2 numaralı ve 23 Mayıs 1631 tarihli olup Mardin’den gönderilen bir fermanla doğu taraflarına yapılacak sefer için Karaman eyaletindeki yetkililerden acil olarak 500 kantar halis barut talep edilmektedir. Belgenin ayrıntılarında ise ferman Karaman beylerbeyi mütesellimi, defterdarı ve kadılarına yönelik olup Konya, Kayseriye, Kenisehisarı ve diğer yerlerdeki karhanelerden 500 kile halis güherçilenin tabh edilmesi ve deve kervanları ile Halep kalesine teslimi emredilmektedir. Ayrıca barut ve taşıma ücretinin Karaman defterdarının sorumluluğunda ve bedel-i mütekaidin mukataasının 1042 yılına mahsup olan gelirinden ödenmesi yazılmıştır. Baharda yapılacak sefer için 23 Mayıs tarihinde bile barut talep ediliyorsa bu, ordunun hâlâ hazır olmadığını göstermektedir. Nitekim İnalçık da yapılan sefer hazırlıklarına rağmen bahar ile yaz

---

⁴⁶ İnalçık, “Hüsrev”, s. 608.

mevsiminde aşırı sıcaklardan ve askerinin arasında hastalık baş gösterdiği için askerinin isteksizliğinden seferin yapılamadığı belirtmektedir.

Görünürde sefer yapılmamasına rağmen seferden vazgeçilmediği de tespit edilmektedir. Sicildeki 187-2 numaralı ve Kasım 1631 tarihli ferman belgesinde bazı engellerden dolayı yapılacak seferin ertelendiği⁴⁷ ve kışlamak üzere 110 katar miri devenin Konya Sancağı ve kazalarına yerleştirilmesi emredilmektedir. Ayrıca belgede develerin köylere gönderilmemesi, şehir ve kaza merkezlerindeki hanlar ve ahırlarda kışlattırılması belirtilmiş, her deveye günlük bir kile İstanbulî arpa ve bir haran saman verilmesi uyarısında bulunulmuştur⁴⁸. Ancak bu belgede tarihsel bir uyumsuzlukta söz konusudur. Çünkü evası-ı rebü'l-ahir 1041 (5-15 Kasım 1631) tarihli bu belgede sadrazam ve serdar-ı ekrem olarak Hüsrev Paşa'nın adı geçmesine rağmen İnalçık'ın makalesinde Hüsrev Paşa'nın 29 rebü'l-evvel 1041 (25 Ekim 1631) tarihinde görevden alındığını ve yerine Hafız Ahmet Paşa'nın tayin olduğunu belirtilmektedir. Sefer hazırlıkları için sicilde son belge ise 188-1 numaralı, 14 Kasım 1631 tarihli Konya kadısına gönderilmiş bir ferman olup içeriğinde sefere katılacak miri develer için Konya'da her biri 14 akçeden olmak üzere deve keçelerinin hazırlanması emredilmiştir.

1.3 22 Numaralı Sicilde Adı Geçen Diğer Önemli İsimler

1.3.1 Konyalı Rum Mehmed Ağa

Konyalı Rum Mehmed Ağa, tarih sayfalarında iki defa ayaklanıp IV. Murad'a istediklerini yaptıran isyancı güruhun, hükümdarı tahttan indirmek için teşebbüs ettikleri üçüncü isyanlarını engelleyen kişi olarak bilinmektedir. Rum Mehmed Ağa'nın Konya'lı olduğu için bu lakapla anıldığı söylenmektedir⁴⁹.

Sipahi ve yeniçerilerin İstanbul'a davet edildiği 1631 tarihinde orada olan Rum Mehmed Ağa ilk iki isyanda zorbalardan ileri gelenlerinden olmasına rağmen IV. Murad'ı hal ederek onun intikamından kurtulmak isteyenlere '*Padişahı iğfal edenlerden istediğimiz tarzda intikam alındı; işi azıtırsak âlem ayak üzeredir, Allah saklasın devleti inkıraza sürükleriz*' diyerek karşı çıkmıştır. IV. Murad'ın tahttan

⁴⁷ Belgede sebep olarak '*sefer-i hümayunum bazı mevani' iktizasıyla te'hir olunup*' diye belirtilmiştir.

⁴⁸ Develerin kışlayacağı kazalar belgede Bayburd, Eski-il, Aladağ, Pirlevganda, İnsuyu, Kureyş, Akça şehir, Belvîrân, Lârende ve Gaferyad olarak belirtilmiştir.

⁴⁹ Uzunçarşılı, **Osmanlı**, C. III, s. 186.

indirilmesi planını engelleyen Rum Mehmed bu sayede hükümdar tarafından affedilmiş ve kendisine Maraş Beylerbeyliği verilmiştir⁵⁰. Bundan sonra Konya'ya gelerek Mevlevi tarikatına intisap eden Rum Mehmet Ağa burada Abaza Mehmed Paşa isyanında Konya'nın savunmasını yapan müteveffa Kâtip Mustafa Çelebi'nin karısını nikâhlamıştır. 22 numaralı Konya Şer'iyeye Sicili'nde yer alan bir belge Rum Mehmed Ağa'nın eşinin isminin Fahrîye Hatun olduğunu görmekteyiz⁵¹.

Rum Mehmed, Zile voyvodalığı sırasında burayı soyup soğana çevirmiş daha sonra çok miktarda para ve mal ile Konya'ya dönmüştür. Fakat Konya'da kimseye zulmetmeyen ve edilmesine de izin vermeyen Rum Mehmed Ağa bu sayede Konyalıların sevgisini kazanmış, burada bir divan kurup halkın şikâyetlerini dinleyen hükümet işlerine karışan biri hâline gelmiştir⁵². Bölgedeki diğer zorbalardan da kendisine katılmasıyla günden güne güçlenen Rum Mehmed Ağa, Karaman Beylerbeyi'nden bile daha çok sözü geçer olmuştur. Bunun üzerine saray tarafından üzerine kuvvet gönderilmiş ve Besnili Ali Bey'de Antep'te Rum Mehmed Ağa'yı muhasara edip kanlı bir çarpışmadan sonra kendisi ve yanındakileri esir aldıktan sonra kafalarını kesip İstanbul'a yollamıştır⁵³.

22 numaralı sicilde Rum Mehmed Ağa'nın, Konya'da bulunduğu süre içerisinde ne kadar güç kazandığını gösteren belgeler vardır. 33-4 numaralı belgede Rum Mehmed Ağa'nın Konya kazasının 1041 yılı güherçile vergisinin toplanması işini aldığını görmekteyiz. 134-1 numaralı belgede ise adam öldürmekten dolayı hakkında karar verilen Lütfullah Bey için hükmün uygulanmasında Konya'da kethüdayeri olan Rum Mehmed Ağa mübaşirler tayin etmiştir. 142-1 numaralı belgede ise Karaman hazinesine tabi esb-keşân mukataasının 1040-1041 yılına ait vergisinin toplanma görevi dergâh-ı 'âlî silahdârlarından Arnavud Hüseyin Ağa'da iken kendi isteği ile vazgeçerek kalan altı aylık kısmını Rum Mehmed Ağa'ya devretmiştir.

⁵⁰ Baysun, “**Murad IV**”, s. 628; Uzunçarşılı, **Osmanlı**, C. III/I, s. 186; Komisyon, **Osmanlı Ansiklopedisi**, İz Yay., İstanbul 1996, s. 51.

⁵¹ Bu bilgi 95-3 numaralı mülk satış belgesinde yer almaktadır.

⁵² Ali Rıza Soyucak, **Konya ve Çevresinde Eşkiyalık Hareketleri 1640-1675**, (Kısaltma: Konya Eşkiyalık), Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya 1997, s. 53.

⁵³ Komisyon, **Osmanlı Ansiklopedisi**, İz Yay., İstanbul 1996, s. 54.

Rum Mehmed Ağa'nın bu tarihlerde sadece idari değil aynı zamanda ekonomik olarak da ciddi bir güce ulaştığını görmekteyiz. 22 numaralı sicilde yer alan mülk satışlarının bir kısmında kendisi satın alan olarak gözükmektedir⁵⁴. Yedi adet mülk satışında Rum Mehmet Ağa'nın ödediği miktar yüzbin akçeye yakındır. Bu mülklerin özellikleri aşağıdaki tabloda ayrıntılı olarak gösterilmiştir.

Tablo 1-Konyalı Rum Mehmed Ağa'nın Satın Aldığı Mülkler

Sıra No	Belge No	Yeri	Özellikleri	Satış Bedeli	Satış Tarihi
1	95-3	Konya şehri	Büyüt-ı müte'addideyi müştemil-Rum Mehmed Ağa'nın eşinin evi yanı	31.000 akça	Evl-N-1040
2	96-1	Kâdıasker Mah	1 sofa, 1 tabhane, 1 ahur, 1 kiler ve mahuta	8.000 akça	Evs-N-1040
3	102-4	Şükrân Mah	1 bab oda, 1 tabhane, 1 ahur ve mahuta	31 esedi guruş	Evs-L-1040
4	103-3	Gallecerb Sultân Mah	1 sofa, 2 oda ve mahuta-senelik 10 akça icâreli ev	2.000 akça	Evs-L-1040
5	109-2	Deliklitaş mevzi'	1 kıt'a bağ (ağaçlı, 1 bab ev, 1 örtme ve mahuta)	30.000 akça	Evh-B-1040
6	124-1	Gallecerb Sultân Mah	2 bab ev ve mahuta	3.200 akça	Evh-Z-1040
7	159-4	Türbe-i Celâliye Mah	Büyüt-ı müte'addideyi müştemil ev	16.000 akça	Evh-C-1041

1.3.2 Önceden Anadolu Beylerbeyliği Yapmış Olan İlyas Paşa'nın İsyanı

Aslen Balıkesir'li olan İlyas Paşa tahmini 1582 ile 1591 tarihleri arasında doğmuş ve babası padişahın korunmasından sorumlu olan solak sınıftan olduğu için Solakoğlu olarak namlanmıştır⁵⁵. Gençliğinde cesareti ve çevikliği sayesinde devlet kademelerinde hızla ilerleyen İlyas Paşa 1622 tarihinde Hüdavendigâr Sancağı mutasarrıfı olmuş ve bölgedeki isyancı ve zorbaları temizlemek sureti ile bölgede

⁵⁴ Mülklerin satış sebebi olarak 95-3 numaralı belgede zaruret-i deyn, 96-1 numaralı belgede zaruret-i nafaka olarak belirtilmiş diğerlerinde ise bir sebep gösterilmemiştir.

⁵⁵ Mustafa Murat Öntüğ, **XVII. yüzyılın İlk Yarısında Balıkesir Şehrinin Fiziki, Demografik ve Sosyo-Ekonomik Yapısı**, (Kısaltma: **Balıkesir**), Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya 2003, s. 211.

ciddi bir itibar kazanmıştır. Sadrazam Hafız Ahmet Paşa'nın İran seferlerine Anadolu Beylerbeyi unvanıyla katılan İlyas Paşa, daha sonra Hüsrev Paşa'nın sadrazamlığı döneminde ise onunla rekabetinden dolayı onun İran seferi ve Bağdat kuşatmalarına katılmamıştır⁵⁶. Bu tarihten sonra İstanbul'a bağlılığını bırakan İlyas Paşa, etrafına topladığı on bine yakın sarıca, sekban ve leventlerle bağımsız hareket etmeye başlamıştır.

Bölgesinde Manisa Sancağı'nın yağmalatıp Midilli adasını haraca bağlamaya çalışan İlyas Paşa, Anadolu'da Abaza isyanı ve İran ile uğraşan devletin, kendisini teskin için verilen Şam valiliğine de gitmemiş, tamamen bağımsız hareket etmeye başlamıştır. Bunun üzerine yakalanması için vezir Gürcü Mehmed Paşa'nın Anadolu ve Karaman eyaleti kuvvetlerinin başına serdar tayin edildiği ferman çıkartılmıştır⁵⁷. Şubat 1632 tarihli bu fermanla ordunun toplanma yeri olarak Anadolu eyaletinin merkezi olan Kütahya gösterilmektedir. İlyas Paşa'ya karşı yapılacak harekât ile ilgili sadrazam Hüsrev Paşa'nın Karaman Beylerbeyi Dilaver Paşa'ya gönderdiği mektupta sebepler olarak padişahın emirlerine uymadığı, eyalet ahalisine zulüm ettiği ve yeniçeri, sipahi tairesine baskı uyguladığı belirtilmektedir⁵⁸.

Serdar tayin edilen Gürcü Mehmed Paşa'nın Karaman Beylerbeyi Dilaver Paşa'ya gönderdiği mektupta ise 7 Şaban 1041 (28 Şubat 1632) tarihli fermanla serasker yapıldığını, durumun aciliyetinden dolayı 12 Şaban 1041 (4 Mart 1632) tarihinde Üsküdar'dan Kütahya'ya doğru harekete geçeceğini, kendilerinin de orada hazır olmalarını belirtmiştir⁵⁹. Nihayet 3 Mayıs 1632 tarihinde Karataş mevkinde meydana gelen savaşı kaybeden İlyas Paşa Bergama Kalesi'ne çekilmiş, üç aylık bir muhasaradan sonra muhasara komutanı olan Küçük Ahmet Paşa'ya teslim olarak İstanbul'a götürülmüştür. Beylerbeyi'ndeki İstavroz bahçesinde bizzat IV. Murad tarafından sorguya çekilip azarlandıktan sonra burada öldürülmüştür⁶⁰. Daha sonra

⁵⁶ Uzunçarşılı, **Osmanlı**, C. III, s. 190.

⁵⁷ 179-1 nolu belge Karaman Beylerbeyi olan Dilaver Paşa'ya gönderilen Şaban 1041 tarihli ferman suretidir.

⁵⁸ Sadrazam mektubu için bakınız, 179-2.

⁵⁹ Bakınız, 179-3; Bu mektupta İlyas Paşa'nın isyan sebebi olarak '*adem- inkıyat üzere olup isyan ve tuğyan sem'ine sülük etmesi*' gösterilmiştir.

⁶⁰ Komisyon, **Osmanlı Ansiklopedisi**, İz Yay., İstanbul 1996, s.51; Uzunçarşılı, **Osmanlı**, C. III/I, s.190; Komisyon, **Doğuştan**, s.466; Baysun, "**Murad IV**".

malı mülkü de müsadere edilen İlyas Paşa'nın muhalledatının toplamı 1.475.000 akçe tutmaktadır⁶¹.

1.3.3 Katledilen Sadrazam Hafız Ahmed Paşa'nın Konya'daki Develeri

IV. Murad'ın padişahlığının ilk yıllarında validesi Kösem Sultan'ın tavsiyesiyle Diyarbekir Beylerbeyi olan Hafız Ahmed Paşa'yı 1623 tarihinde sadrazam tayin etmiş ve Bağdat'taki Bekir Subaşı üzerine sefere memur edilmiştir⁶². Bu tarihte Bekir Subaşı'dan şehri alamayan Hafız Ahmed Paşa, daha sonra şehri İranlıların ele geçirmesi üzerine 1625'te Bağdat'ı kuşatmış ancak şehir yeniçerinin itaatsizliği ve isyanından dolayı alınamamıştır. Kuşatma esnasında Şah Abbas'ın yardımı gelip Osmanlı ordusunun iki ateş arasında kalması üzerine Hafız Ahmed Paşa latif bir manzumeyle IV. Murat'tan yardım talep etmiştir⁶³. Bu başarısızlık üzerine sadrazamlıktan alınan Hafız Ahmed Paşa, sadrazam Hüsrev Paşa'nın 1630 tarihindeki başarısız olduğu Bağdat kuşatmasından sonra tekrar bu göreve tayin edilmiştir.

Sadrazamlıktan alınan Hüsrev Paşa'nın aldıkları maaşların haricinde Anadolu'da birçok gelir kaynaklarına hizmet ve mülazemet adıyla el koyan yeniçeri ve sipahi taifelerinin desteğini almasından dolayı bu taife yapılan görev değişikliğini beğenmemiştir. Bu kapıkulu ocakları iki yıldan fazla bir süredir seferde olmasından dolayı İstanbul'a çağrılmış, ancak bunlar İstanbul'a geldikten sonra isyan ederek IV. Murad'ı 16 Recep 1041 (7 Şubat 1632) tarihinde ilk kez ayak divanına çıkmasını istemiştir. Bu divanda Hüsrev Paşa'nın azline sebep olduğuna inandıkları, Hafız Ahmed Paşa'da dâhil, on yedi kişinin kendilerini teslimini talep etmelerine rağmen IV. Murad isyanın üçüncü günü sadrazam Hafız Ahmed Paşa'yı görevden almakla yetinmiştir. İsyanın hâlâ devam etmesi üzerine IV. Murad, Hafız Ahmed Paşa'yı isyancılara teslim etmiş onlarda hükümdarın gözü önünde Hafız Ahmed Paşa'yı 19

⁶¹ Mirasının nelerden oluştuğu için bakınız: Öntüğ, **Balıkesir**, s. 214, Tablo 20.

⁶² S. Shaw, Kösem Sultan'ın eski kölesi olan Hafız Ahmed Paşa'yı önce saraya damat daha sonrada sadrazam yaptırıp Kemankeş Ali Paşa'dan kurtulmak istediğini söylemektedir. Eser için bakınız. Stanford Shaw, **Osmanlı İmparatorluğu ve Modern Türkiye**, Çev. Mehmet Harmanacı, C. I, e yay., II. baskı, İstanbul 1994, s. 268.

⁶³ Yılmaz Öztuna, **Büyük Türkiye Tarihi**, C. XII, Ötüken Yay., İstanbul 1983, s. 48.

Recep 1041 (10 Şubat 1632) tarihinde hunharca katletmiştir⁶⁴. Bu olayda sonra sadrazamlığa ayaklanmanın asıl kışkırtıcısı olan Recep Paşa geçmiştir⁶⁵.

Hafız Ahmed Paşa'nın ölümü ile terekesi miriye aktarılmış Karaman eyaletinde olan dört katar develeri de bu amaçla Konya'da kışlakta tutulmuştur. Karaman defterdarı Yakup Efendi'nin bu hususla ilgili İstanbul'dan emir talep etmesi üzerine mirahur-ı evvel olan Ahmed Ağa tarafından bir mektup gönderilmiş ve hassa saraçlarından Mehmed Beg bu develerin İstanbul'a nakledilmesi işi ile görevlendirilmiştir⁶⁶. Mehmed Beg bu görevi yerine getirmek için yanına sarbanlar kethüdası Kara Ali Ağa'yı da alarak Konya'ya gelmiş ve develeri Şevval 1041 (Nisan 1632) tarihinde teslim almıştır⁶⁷.

---

⁶⁴ Uzunçarşılı, **Osmanlı**, C. III, s. 177-182.

⁶⁵ Mustafa Nuri Paşa, **Netayicü'l- Vukuat-Kurumları ve Örgütleriyle Osmanlı Tarihi**, Yay. haz. Neşet Çağatay, C. I-II, 3. baskı, TTK Yay., Ankara 1992, s.233; Mehmet Halife, **Tarih-i Gilmani**, Haz. Kamil Su, 2. baskı, Ankara 1986, s. 12.

⁶⁶ 180-1.

⁶⁷ 180-2, 180-3, 180-4.

2. BÖLÜM: İDARİ DURUM

2.1 Karaman Eyaleti ve Eyalet Merkezi Olarak Konya

Osmanlı Devleti'nin devlet idaresi, kendisinden önce kurulmuş olan Selçuklu Devletleri'nin aksine daha merkeziyetçi bir yapıyı oluşturmuştur. Ülke toprakları idari bakımdan belli kısımlara ayrılrsa da devlet, nihai merkez olarak İstanbul'dan idare edilmiş ve yıkılışına kadar bu özelliğini muhafaza etmiştir. Eğer Osmanlı'nın fetihlerini ve sürece mukabil olarak değişen idari düzenlemelerini bir kenara bırakacak olursak, klasik Osmanlı taşra teşkilatının yapılanması en büyükten en küçük idari yapısına kadar sırası ile eyalet, sancak, kaza, köy şeklindedir. Bu yapının yöneticileri de aynı şekilde beylerbeyi, sancak beyi, kadı ve köy kethüdası olarak sıralanır. Bu genel şema Osmanlı'nın kuruluş döneminden itibaren zenginleşerek şekillenmiş ayrıca Tanzimat döneminden itibaren birçok farklı adlandırma ve sınıflandırmayada tabi tutulmuştur. Osmanlı Devleti'nin, eyalet sistemini ne zaman oluşturduğu ve ilk eyaletlerin nasıl meydana getirildiği tam olarak açığa kavuşmamışsa da bu taksimatı Selçuklular'dan aldığı muhakkaktır. Çünkü Osmanlı'da eyalet yöneticisi olan beylerbeylik memuriyeti Anadolu Selçuklu'daki melikü'l-ümerasından başka bir şey değildir⁶⁸.

Eyaletin başında bulunan beylerbeyi veya vezirin bir validen çok fazla salahiyeti vardı ve idari ve askeri⁶⁹ olarak iki önemli görevi ifa eden beylerbeyi savaş durumunda maiyetindeki askerle birlikte sefere iştirak ederlerdi⁷⁰. Bu hususa en bariz örnek seferde olan sadrazam Hüsrev Paşa'nın gönderdiği fermanlarda yanında beylerbeylerinin de askerleri ile bulunduğunu belirtmesidir⁷¹. Eyaletler zaman içinde salyaneli eyaletler, salyanesiz eyaletler ve özel hükümlerin uygulandığı eyaletler olarak üç temel gruba ayrılmıştır. Karaman eyaletide tımar sisteminin uygulandığı salyanesiz eyaletlerden olup bünyesinde Konya, Kayseri, Niğde, Aksaray, Kırşehir, Beyşehir ve Akşehir sancakları olmak üzere yedi sancağı vardı⁷². Karaman eyaletinin merkezi Anadolu Selçukluları'na da başkentlik yapmış ve paşa sancağı olan

⁶⁸ M. Fuad Köprülü, **Bizans Müesseselerinin Osmanlı Müesseselerine Tesiri**, (Kısaltma: **Müesseseler**), Akçağ Yay., II. baskı, Ankara 2004, s. 58-59.

⁶⁹ Bu görev tasnifini sadece Halaçoğlu yapmaktadır. Eser için bakınız: Halaçoğlu, **Teşkilat**, s. 83.

⁷⁰ Pakalın, **Sözlük**, C. I, s. 567.

⁷¹ 18-2, 23-1, 25-1, 27-2, 30-2, 187-2, 188-1.

⁷² Evliya Çelebi, **Evliya Çelebi Tam Metin Seyahatnâme**, s. 10.

Konya'dır. Selçuklu'ya başkentlik yapan Konya, Karamanoğulları içinde aynı görevi görmüş ancak Osmanlı egemenliğine girdikten sonra eski önemi ve ihtişamını kaybederek klasik bir beylerbeylik merkezi konumuna gelmiştir.

Konya Sancağı'na bağlı kazalar Nefs-i Konya, İnsuyu, Bayburd, Turgud, Gaferiyad, Belviran, Aladağ, Pirlügande, Larende, Devle me'a Kureyş, Eski-il ve Ereğli'dir⁷³. 22 numaralı sicilde XVII. yüzyılın ilk yarısında Bayburd, Eski-il, Aladağ, Pirlevganda, İnsuyu, Kureyş, Akça şehir, Belvîrân, Lârende ve Gaferyad kazalarının mevcut oluşunu görmekteyiz⁷⁴. Ayrıca Konya Sancağı'nda üç nahiyesi olup bunlar Sahra nahiyesi, Sudirhemi nahiyesi ve Hatunsaray nahiyesidir⁷⁵.

2.2 1629-1631 Yıllarında Konya'ya Yapılan Tayinler

Konya Sancağı'na bu dönemde yapılan tayinler genel olarak rutin olmakla birlikte 1629 ile 1631 tarihleri arası İran üzerine yapılan sefer zamanına denk geldiği için Anadolu coğrafyası idarecilerin görev dağılımı ve yeni görevlendirilmelerin yapılması bakımından hareketli bir dönemi yaşamıştır. Özellikle vezirlik rütbesinde dâhil olmak üzere geniş bir yetki ile donatılan sadrazam Hüsrev Paşa kendisine faydalı olabileceğini düşündüğü birçok kişiye Karaman eyaleti ve Anadolu'daki diğer yerlerde görevler vermiştir. Bu bakımdan Konya'da yapılan birçok tayin serdar-ı ekrem sadrazamın nişanlarıyla gerçekleşmiştir⁷⁶.

2.2.1 İdari Görevlere Yapılan Tayinler

2.2.1.1 Beylerbeyi

Eyalet yöneticisi demek olan beylerbeylik makamının varlığı Osmanlı Devleti'nde XIV. yüzyıldan itibaren biliniyorsa da asıl sistemli haline Fatih döneminde yapılan kanunnameler ile kavuşmuştur. Osmanlı idaresinin Anadolu ve Rumeli eyaletlerine bölünüp başlarına beylerbeylerinin atanması her ne kadar Bizans kurumlarının tesiri gibi bahsedilmiş olsa da aksine bu tamamen Osmanlı'nın coğrafi gelişimi ve zamanın gerekçeleri sebebi ile oluşturulmuştur⁷⁷. Beylerbeyinin temel

⁷³ Muhittin Tuş, *Sosyal ve Ekonomik Açından Konya (1756-1856)*, KTO Yay., Konya 2001, s. 26.

⁷⁴ 187-2.

⁷⁵ Tuş, a.g.e..

⁷⁶ 38-2, 28-4.

⁷⁷ Köprülü, *Müesseseler*, s. 57.

görevleri eyaleti ilgilendiren işleri ve görevlendirmeleri yapmak, kendi divanında davalara bakmak olup, beylerleyi, eyaleti dâhilinde olan ümera, kudat ve hükkam emirlerine itaat etmekle sorumludur⁷⁸. Beylerbeyi için kullanılacak elkab Fatih kanunnamesinde şu şekilde belirtilmiştir; ‘*Emîrû'l-ümerâi'l-kirâm kebîrû'l-küberâi'l-fihâm zü'l-kadr ve'l-ihirâm sâhibü'l-'izzi ve'l-ihirâm el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-a'lâ Karaman beglerbegisi*’ şeklinde olup 22 numaralı sicilde aynı elkab kullanılmıştır⁷⁹.

Beylerbeylerinin gelir olarak kendilerine tahsis edilmiş hasları olmakla birlikte bir kısım vergi ve tekâliften aldıkları hisseleride vardır. Vezirlik rütbesi olan beylerbeyleri diğer beylerbeylerine göre rütbece daha üst kabul edilir ve onun sözüne uyulur. Ancak hicri 1000 tarihlerinden itibaren vezir sayısı artınca vezirlere verilmesi yaygınlaştırılan beylerbeyliği sayısı da artırılmış bu sebeple beylerbeylik makamı zamanla eski gücünü ve önemini kaybetmiştir.

22 numaralı sicilin tutulduğu dönemde Karaman eyaletine yapılan beylerbeyi tayini olarak 38-2 numaralı fermanla, önceden Trablusşam beylerbeyi olan Dilâver Paşa 6 Kasım 1631 tarihinde Karaman eyaletine beylerbeyi olarak tayin edilmiştir. Tayin sebebi olarak da Dilâver Paşa'nın askerleri ile birlikte sadrazam Hüsrev Paşa'nın Bağdat kalesi muhasarası esnasında ve Musul'un muhafazasında gösterdiği hizmet ve gayreti gösterilmiştir.

Karaman beylerbeyliği hususunda gönderilen diğer bir belge ise 189-1 numaralı ve 1631 yılının son günlerinde vücuda getirilmiş olup Karaman Beylerbeyi Dilâver Paşa'nın görevine devam etmesi hususunda padişah tarafından gönderilmiştir. Bu uygulamanın sebebi ise Dilâver Paşa'yı bu makama tayin eden sadrazam Hüsrev Paşa'nın görevden alınıp yerine Hafız Ahmed Paşa'nın geçirilmesiyle Dilâver Paşa'nın da görevinden alınacağı şayiasının çıkmasıdır. Bunun üzerine Dilâver Paşa İstanbul'a bir adamını gönderip durumu aktarmış ve böyle bir fermanla padişah görevine devam etmesini istemiştir⁸⁰.

⁷⁸ Pakalın, **Sözlük**, C.I, s. 219.

⁷⁹ Pakalın, **a.g.e.**, C.I, s. 220 ve örnek belge no: 182-2.

⁸⁰ 189-1 numaralı belgenin içinde kesin bir tarih olmayıp sonunda cemâziye'l-âhirin 1-10 arası 1041 tarihi verilmiştir. Ayrıca bu belgenin başlığında diğerlerinden farklı olarak beylerbeyine eş anlamlı olan mirmiran kelimesi tercih edilmiştir.

Karaman Beylerbeyi Dilâver Paşa'nın aynı görevine atandığını gösteren en geç tarihli son belge ise 182-2 numaralı Şubat 1632 tarihli belgedir. İçeriğinde aynı göreve yeniden atanması için bir sebep gösterilmemiştir. Ancak Tanzimat'tan önce her sene şevval ayında devlet hizmetleri olan menasıp tevcihlerinin yapılmasında bu kapsamda olmalıdır⁸¹. 22 numaralı sicilde yapılan beylerbeyi tayinlerinin tamamı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 2-Tayini Yapılan Karaman Beylerbeyi

Sıra No	Belge No	Görevi	İsmi	Tayin Tarihi	Açıklama
1	38-2	Karaman Beglerbegisi	Dilâver Pâşâ	11-R-1041	Trablusşam beglerbegisi olan Dilâver Pâşâ'nın Bağdat kuşatması ve Musul muhafâzasında gösterdiği hizmet sebebi ile serdâr-ı ekremin ta'yînidir.
2	189-1	Karaman Beglerbegisi (Mîrmîrân-ı Karaman)	Dilâver Pâşâ	Evl-C-1041	Dilâver Pâşâ, bu görevde iken başkasına verileceği haberleri üzerine İstanbul'a teyit için adamını göndermiş ve göreve tekrar ta'yîn edilmiştir.
3	182-2	Karaman Beglerbegisi	Dilâver Pâşâ	Evl-Ş-1041	Daha önce bu görevde olan Dilâver Pâşâ'nın yeniden ta'yînidir.

2.2.1.2 Mütesellim

Mütesellim kelimesinin sözlük anlamı teslim olunan şeyi alıp kabul eden kimse demek olup voyvoda kelimeside aynı anlama gelen bir tabirdir. Bu makam genel olarak 1600'lerden sonra yaygınlaşmış, özellikle sefer giden beylerbeyleri görev yerlerini ve gelirlerinin toplanması işini mütesellimlere devretmiştir⁸².

Ancak mütesellimler zamanla yerlerinde kalıcı olabildikleri gibi yerlerinden oynatılmayan yarı asi yerel beyler halinede dönüştükleride olmuştur. Buna uygun bir örnek, üzerinde çalıştığımız sicildeki 24-2 numaralı belgedir. Konya'daki müftü, kadılar, ayan ve eşrafın şikâyeti üzerine Konya kadısına gönderilen bu fermanda Karaman mütesellimi olan İlhan adlı sipahinin halka ve askeri taifeye zulüm ve baskısının olduğu belirtilip görevden alındığı yazılmıştır. Onun yerine ise Konya

⁸¹ Pakalın, **Sözlük**, C.II, s. 403.

⁸² Pakalın, **a.g.e.**, C.II, s. 639.

merkezinde ikamet etmekte olan önceki Karaman beylerbeyi Bınâri oğlu Pîrî mütesellim olarak tayin edilmiştir.

2.2.1.3 Defterdar

Selçuklularda müstevfi olarak adlandırılan defterdar kelimesi ‘*defter tutan*’ demek olup Osmanlı devletinde mali işlerin başındaki memura verilen addır. I.Murad zamanında oluşturulduğu kabul edilen bu makamın niteliği Fatih kanunnamelerinde ayrıntılı bir şekilde belirtilmiştir. Bu kanunnameye göre defterdar padişah malının yani devlet hazinesinin vekili olarak adlandırılmış ve geliri için has tahsisinin yanında birçok vergi ve gelirden de hisse verilmiştir⁸³.

Devlet sınırlarının gelişmesi üzerine II. Bayezid döneminde defterdarlık makamı ilk önce Anadolu ve Rumeli defterdarı olarak ikiye ayrılmış daha sonra ise Anadolu defterdarlığı 1584 tarihinde Anadolu, Sivas ve Karaman olarak üç kenar defterdarlığa ayrılmıştır. Defterdarları, defter eminine bağlı tımar defterdarlarından ayırmak için hazine ya da mal defterdarı ünvanı kullanılmıştır. Bu ayırım Karaman’a tayin edilen defterdarların beratlarında açık bir şekilde ifade edilmiş ve unvan olarak hem Karaman Defterdarı⁸⁴ hem de Karaman Mal (Hazine) Defterdarı⁸⁵ kullanılmıştır. Bunların dışında defter kethüdaları tımar defterdarlığı ile alakalıdır⁸⁶.

Karaman eyaletine defterdar tayini ile ilgili iki belgeden bir tanesi Şam defterdarının 25 Şubat 1631 tarihinde Karaman defterdarı olarak İstanbul tarafından tayin edilmesidir. İkinci tayin ise aynı yıl 21 Mayıs tarihinde gerçekleşmiş olup daha önce Trablusşam defterdarı olan Ya’küb Efendi’nin dindar, tutumlu ve ehli kalem olmasının yanı sıra son üç dört senedir doğuya yapılan seferlere katılması ve oradaki hizmetlerinden dolayı bu göreve tayin edilmiştir. Aynı yıl içinde defterdar değişikliğinin temel sebebi savaş ve sefer hazırlıkları sırasında görevinde daha nitelikli kişilerin işbaşına getirilmesi olmalıdır. Çünkü sefer hazırlıkları kapsamında Karaman eyaletinden talep edilen barut, deve keçeleri, nal ve mih gibi birçok malzemenin ödenmesinde Karaman defterdarı görevlendirilmiştir⁸⁷.

⁸³ İ. Hakkı Uzunçarşılı, “Defterdarlık”, **İslam Ansiklopedisi**, MEB Yay., C. III, Eskişehir 1997, s. 506-507; Pakalın, **Sözlük**, C.I, s. 411.

⁸⁴ 19-1.

⁸⁵ 28-4.

⁸⁶ 7-5,17-1, 187-1.

⁸⁷ Bu konuda örnek olması için bakınız: 18-2, 30-2.

2.2.1.4 Defter Kethüdası

Tımar sisteminin uygulandığı salyanesiz eyaletlerde genel defterdarlık makamının haricinde dirlik arazilerinin geliri için farklı bir defterdarlık makamı ilgilenmektedir. Tımar arazilerine tımar defterdarı bakarken zeamet ile ilgili işlere de defter kethüdası bakmaktadır. Bu defterdarlıklar hazine defterdarlığının dışında olup sadece tımar arazilerinin vergi ve gelir işlerinden sorumlu olurlar. Defterdarlara tevcih edilen haslardan farklı olarak defter kethüdalara zeamet tevcih edilmektedir⁸⁸.

22 numaralı sicilde defter kethüdası tayini ile ilgili üç tane belge mevcuttur⁸⁹. İlk belge Konya kadısına gönderilmiş olup belgede 1630 senesinin ilk ayında sadrazam tarafından bu göreve tayin edilen Şeyhi'nin görevi devr alacağına Mustafa adlı bir sipahinin bu görevin kendisine tevcih edildiğine dair bir ferman ibraz etmiştir. Bunu üzerine İstanbul'da bu fermanın kaydı olmadığı için sadrazamın tayin ettiği Şeyhi'nin defter kethüdalığını yapması hususunda karar verilmiştir. Karaman defter kethüdalığı ile ilgili ikinci belge 17-1 numaralı olup Karaman beylerbeyine yönelik olarak yazılmıştır. Beratta ebnâ-i sipâhîyânın emektarlarından olan Mehmed Süleyman Abdullah mülazemeti için bu göreve tayin edilmiştir. Karaman defter kethüdalığı için son belgede ise 187-1 numaralı olup ru'us-ı hümayûn kararı gereği berat düzenlenerek sipahilerin emektarlarından olan ve daha önce Karaman'da tîmâr defterdârlığı görevini yapan İsmâ'îl bin İbrahîm adlı kişi bu göreve 15 Ekim 1631 tarihinde tayin edilmiştir. Aşağıdaki tabloda Karaman Eyaleti'ne yapılan defterdar ve defter kethüdasıyla ilgili diğer bilgiler yer almaktadır.

⁸⁸ Pakalın, **Sözlük**, C.I, s. 420.

⁸⁹ 7-5, 17-1, 187-1.

Tablo 3-Tayini Yapılan Karaman Defterdar ve Defter Kethüdası

Sıra No	Belge No	Görevi	İsmi	Tayin Tarihi	Açıklama
1	7-5	Karaman Defter Kethüdâsı	Şeyhi	Evh-M-1040	Evs-C-1039 tarihli serdar-ı ekrem tevcîhidir.
2	17-1	Karaman Defter Kethüdâsı	Mehmed Süleymân 'Abdullah	13-Ca-1040	Ebnâ-i sipâhîyândan olan bu zât mülâzemeti için atanmıştır.
3	28-4	Karaman Mal (Hazine) Defterdârı	Ya'kûb Efendi	Evh-L-1040	Trablusşam defterdârı olan Ya'kûb liyâkati ve seferlerdeki hizmeti için atanmıştır.
4	187-1	Karaman Defter Kethüdâsı	İsma'îl bin İbrahim	1-Ra-1041	Önceden Karaman'da tîmâr defterdârlığı yapan sipâhîyândan bu zât mülâzemeti için atanmıştır.
5	19-1	Karaman Defterdârı	Kasım	23-B-1040	Şam defterdârının Karaman defterdârlığına ta'yînidir.

2.2.2.5 Diğer Görevliler

Karaman eyaleti veya Konya Sancağı'na 1629-1631 tarihleri arasında tayin edilen diğer görevliler ise Konya altıbölük halkı üzerine kethüdayeri, Konya, Eski-il ve Bayburd'un altıbölük halkına zâbit ve kethüdâyeri, Konya mimarbaşısı, Karaman cizye emini ve katibi, Konya kapan dakik ve ihtisâbı emînidir.

Altıbölük halkı kethüdayeri; Altıbölük halkı üzerine kethüdayeri olarak tayin edilen kişiler genellikle aynı sipahi sınıftan olup sorumlu oldukları bölgede askerlin zabtu rabt altına alınması, askerlin her türlü müşkülâtının giderilmesi ve askerlerin arasında yaşanan davalara, anlaşmazlıkların şer' ile görülmesi görevlerini üstlenmişlerdir. 26-1 numaralı belgede sipahi sınıftan Sefer Mustafâ Abdullah 1631 Mart ayının sonlarına doğru Konya ve Eski-il ve Bayburd kazâlarında ve köylerinde mevcut bulunan altıbölük halkı üzerine kethüdayeri tayin edilmiştir. Tayin sebebi olarak Sefer Ağa'nın ocağın emektarı, dindar, maslahatgüzar olup işin üstesinden gelip askerleri zabtu rabt altına alabilecek kararlılığa sahip olması gösterilmiştir. Ayrıca askerlerin kendi aralarındaki davalara şer' ile bakması emredilmiş olup verdiği kararlara uymayan sipahileri kadının iznini alarak İstanbul'a bildirmesi söylenmiştir. Burada dikkati çeken diğer bir hususta bölgede levendat ve eşkıya sipahi konumunda olup halkın parasını sebepsiz olarak gasp edip,

zulmedenlerin yakalanıp şer' ile haklarından gelinmesi emridir. Kethüdayerlerinin genel görev ve sorumlulukları dışında mektupta böyle bir açıklama ve görevlendirme yapılmasının sebebi o dönemde artan sipahi zorbalarının halka yaptığı baskı ve zulümdür. Bundan önceki dönemlerde sipahi zorbalarının insafına terk edilen Anadolu halkının artan rahatsızlığı IV. Murad döneminde ciddi bir temizlik ve sindirme harekâtına sahne olacaktır. 6-4 numaralı belgede ise Konya ve nahiyelerindeki altıbölük halkı üzerine kethüdayeri olarak altıbölük sipahilerinden olan Mehmed Ağa sadrazamın onayı ile tayin edilmiş olup belgede tayin sebebi ve tarihi belirtilmemiştir.

Mi'mârbaşı: Konya mi'marbaşısı Mustafa'nın vefat etmesi üzerine Konya kadısının arzı ile yerine mimarlık alanında usta olan İsmail'e verilmesi uygun görülerek Haziran 1631 tarihinde bu göreve tayin edilmiştir.

Cizye Emini ve Katibi: Cizye islam devletlerinde gayri müslim tebadan alınan askerlik vergisi mahiyetinde olup Osmanlı Devleti'nde de zenginliklerine göre ala, evsat ve edna olmak üzere on, yirmi ve otuz akçe cizye tahsil edilmiştir. Daha sonra vergi miktarları sürekli olarak değişmiş olup cizye vergisi her sene muharrem ayının başında cizyedar denilen memurlar tarafından tahsil edilmeye başlanmıştır. Kimden ne kadar cizye alınacağı yazılı olduğu evraklar bu cizyedarlara teslim edilmiş ve ona göre tahsilat yaptırılmıştır. Cizye vergisi hiçbir zaman tımar ve zeamet sahiplerine tevcih edilmemiş olup daima hazine adına toplanmıştır.

12-1 numaralı ve 25 Mart 1630 tarihli belgede Karaman defterine tabi olan cizyelerin tahsili için silahtarlar zümresinden Mahmûd Mustafâ cizye emini olarak, altıbölük sipahilerinden İbrahîm Yûsuf'ta katip olarak tayin edilmiştir. Elleri verilen tuğralı deftere göre (daha sonra cizye bohçası olarak adlandırılacaktır) kadıların marifetiyle, 1041 Ramazan ayının başından 1042 Şaban ayının sonuna kadar olan bir yıllık dönemin tahsiline memur kılınmışlardır. Vergi miktarı olarak her bir haneden 220 akçe alınması ve her biri bir dirhem ağırlığında halis akçeden olması, kırık akçe alınmaması yazılmış olup farklı paralar içinde belgede farklı miktarlar belirtilmiştir⁹⁰. Ayrıca cizyenin toplanması işine bölgedeki idarecilerin ve

⁹⁰ Belge 220 akçeye muadil para miktarlarını '*altunî yüzonsekiz ve kâmil guruşu yetmişsekiz ve esedî guruş atmışsekiz ve Leh guruşunu kırksekiz ve padişâhîyi ve Mısır parasını ikişer ve Bâbkayı(?) altışar akça*' olarak belirtilmiştir.

askeri taifenin müdahale ettirilmemesi emredilmiş olup bazı taifelerin gayri müslimlerden daha önce kendileri için cizye adıyla para topladıkları haberlerinin geldiği bildirilmiştir. Burada dikkati çeken en önemli husus belgenin sonunda adı geçen kişilerin bu vergiyi zamanı geldiğinde toplamak için 2 Şaban 1039 (17 Mart 1630) tarihinde hazineye 256.360 akçeyi peşin olarak ödemiş olmasıdır. Bu durumda cizye vergisinin toplanması iltizam usûlü ile tahsil edilmiştir.

Kapan ve İhtisab Emini: Kapan yiyecek ve giyecek ürünlerin toptan satıldığı çarşı ve bedestenlere verilen isim olup kapanlarda hangi ürün satılıyorsa yağkapanı, unkapanı gibi o adlarla anılmıştır. Kapan eminleri, kapanlara gelen ürünlerin vergisini aldıkları gibi onlara narhlarda tayin edilmiştir. Önceleri kethüda veya eminler vasıtası ile bu işler yapılırken daha sonra artan para ihtiyacı nedeniyle senelik olarak iltizama verilmeye başlanmıştır⁹¹. İhtisab Emini ise Osmanlılarda bir kısım belediye ve zabıta vazifelerini gören ve devlete ait bazı vergileri toplamakla görevlendirilen kişilere verilen addır⁹².

15-3 numaralı ve 13 Aralık 1630 tarihli Musul'dan gönderilmiş olan bu belgede Konya kapan dakik(?) ve ihtisab eminliğine altıbölük halkından Salih Term(?) adlı sipahinin Hemedân, Dergezin seferleri ve Bağdad Kal'ası muhâsarasındaki hizmeti ile mülazemeti için verilmiştir.

Tablo 4-Tayini Yapılan Diğer İdari Görevliler

Sıra No	Belge No	Görevi	İsmi	Tayin Tarihi	Açıklama
1	24-2	Karaman mütesellimi	Bınâri oğlu Pîrî	Evl-Ş-1040	Sâbık mütesellimin halkın şikayeti üzerine görevden alınıp yerine sâbık Karaman beglerbegisi olan Bınâri oğlu Pîrî atanmıştır.
2	6-4	Konya Altıbölük halkı Kethüdayeri	Mehmed Ağa	-	Konya ve nahiyeleri için ta'yindir.
3	26-1	Konya, Eski-il ve Bayburd'un Altıbölük Halkına Zâbit ve Kethüdâyeri	Sefer Mustafâ 'Abdullah	Evh-Ş-1040	Ebnâ-i sipâhîyandan olan bu zât liyâkati için atanmıştır. Altıbölük halkı içindeki şer'i dâvalarada bakmaktadır.
4	8-2	Konya Mi'marbaşısı	Mi'mar İsmâ'il	Evh-Za-1040	Sâbık mi'marbaşısının vefatı ve Konya kadısının arzı ile atamadır.

⁹¹ Pakalın, **Sözlük**, C.II, s. 164.

⁹² Pakalın, **ag.e.**, C.II, s. 43.

5	12-1	Karaman Cizye Emîni	Silahtarândan Mahmûd Mustafâ	10-Ş-1039	Toplanacak cizye 1041 Ramazan başından 1042 Şaban sonuna kadar olan dönem için her evden 220 akçadır.
6	12-1	Karaman Cizye Kâtibi	Sipâhîyândan İbrahim Yûsuf	10-Ş-1039	Toplanacak cizye 1041 Ramazan başından 1042 Şaban sonuna kadar olan dönem için her evden 220 akçadır.
7	15-3	Konya Kapan dakik ve İhtisâbı Emîni	Sâlih term (?)	8-Ca-1040	Bu görev, seferlerdeki hizmeti ve mülazemeti için verilmiştir.

2.2.2 Adli Görevlere Yapılan Tayinler

2.2.2.1 Kadı

Kadı, hükmeden, hukuku uygulayan ve kaza işlerine bakan memurlara verilen ünvanıdır. İslamiyetin ilk dönemlerinde idareciler aynı zamanda yargılama yapmışlar ancak daha sonra yargı görevini yerine getirmek üzere idarecilerden başka bölgeye kadılar tayin edilmiştir. Kadılar hukukun uygulanmasının yanı sıra birçok sosyal ve ekonomik konuda da uygulama veya kontrol için yetkilendirilmiştir. Bilhassa kazalarda kadılar idari görevde yerine getirmekle mükelleftir⁹³. Evliya Çelebi, Konya'nın 500 akçelik mevleviyet kadılığı olduğunu ve nahiyelerden kadıya senede yirmi kese gelirin olduğunu bildirmiştir. Ayrıca kadıların hepsinin Hanefi mezhebinden olduğunu söyleyerek Osmanlıda şer'i hükümlerin bu mezhebe göre uygulandığı ile ilgili bir ifşaatla bulunmuştur⁹⁴.

1629-1631 tarihleri arasında Konya'da iki kişinin kadı olarak görev yaptığının kayıtlarını görmekteyiz. Bunlardan ilki 7-1 ve 39-1 numaralı belgeler Mevlânâ Seyyid İbrahim Efendi'nin Konya kadısı ve müftisi olarak göreve başlama kayıdır. Göreve başlama tarihi 15 Muharrem 1040 olup görevi tam olarak bir yıl sürmüştür. Ardından İstanbul'dan gönderilen 30-1 numaralı ve 1 Zilhicce 1040 tarihli bir fermanla Şâh Hubân müderrisi iken Sahn müderrisi olan Mevlâna

⁹³ Çalışmamızın giriş bölümünde '*Osmanlı Devleti'nde Kadılık Makamı*' adlı bir başlık kaleme alındığı için burada teferruatlı bir bilgi yazılmamıştır. Bu konu ile ilgili kaynaklar için bakınız: Pakalın, *Sözlük*, C.II, s. 119; Ebul'Ula Mardin, "Kadı", *İslam Ansiklopedisi*, C. VI, Eskişehir 1997; Bayram Ürekli, *XVII. Yüzyılın II. Yarısında Konya'nın Merkezi Yönetimle İlişkileri*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Proje, Konya 1979.

⁹⁴ Evliya Çelebi, *Evliya Çelebi Tam Metin Seyahatnâme*, s. 10.

Abdülhelim Efendi, Anadolu kazaskeri Mehmed bin Mustafâ onayı ile ta'yîn edilmiştir. 122-1 numaralı belgeye göre bu kadı 15 Zilhicce 1040 tarihinde Konya'da görevine başlamıştır.

Tablo 5-Tayini Yapılan Konya Kadıları

Sıra No	Belge No	Görevi	İsmi	Tayin Tarihi	Açıklama
1	7-1	Konya Kadısı ve Müftisi	Mevlânâ es-Seyyid İbrahim Efendi	-	Konya kadısı ve müftisinin göreve başlama kaydıdır.
2	39-1	Konya Kadısı ve Müftisi	Mevlânâ es-Seyyid İbrahim Efendi	15-M-1040	Konya kadısı ve müftisinin göreve başlama kaydıdır.
3	30-1	Konya Kadısı	Mevlana 'Abdülhelim Efendi	Evl-Z-1040	Şâh Hubân müderrisi iken Sahn müderrisi olan bu zât Anadolu kazaskeri Mehmed bin Mustafâ tarafından ta'yîn edilmiştir.
4	122-1	Konya Kadısı	Mevlana 'Abdülhelim Efendi	15-Z-1040	Konya kadısının göreve başlama kaydıdır.

2.2.2.2 Naib

Naibler, kadıların vekili konumunda kişiler olup kadıya görevini yerine getirme hususunda yardımcı olan vekillerdir. Özellikle kaza idaresine bağlı köy ve kasabalarda yerinde görülmesi gereken davalarda kadılar görev yerlerini terk etmek yerine naibini bu iş için görevlendirmektedir. Naibler genellikle yerel halkın⁹⁵ değerli ve namuslu⁹⁶ adamlarından seçilmektedir.

Mahkemeler tarafından bir işin incelenmesine tayin edilen kişilerin, incelemelerine nezaret etmek üzere kadı tarafından görevlendirilen kişi genellikle naib olmaktadır. Sicilde Konya kadısı naibi olarak 36-2 numaralı belgede Mevlana Abdülmüttalib vardır. Belgede görevini yerine getirmeyen İplikçi medresesi mütevelliliğine kadı naibinin arzı üzerine İbadullah adlı bir kişi tayin edilmiştir. 11-4 numaralı belgede ise Ilgın kazasındaki Turgutoğlu vakfının müteveli ve nazırı olan kişinin vefatı üzerine Ilgın kadı naibi Mevlânâ Süleyman'ın arzı doğrultusunda tayin gerçekleşmiştir. 133-1 ve 134-1 numaralı belgelerde ise Bayburd kazası kadı naibi olan Mevlânâ Musa Efendi'nin huzurunda bir cinayet davası görülmüştür.

⁹⁵ Abacı, **Bursa Şehri**, s. 61.

⁹⁶ Pakalın, **Sözlük**, C.II, s. 644.

2.2.2.3 Subaşı

Kadınların emrinde çalışan ve en temel görevi olan adli kolluk kuvveti olmanın yanında kazalarda belediye ile zabıta işlerini de yerine getiren kişilere subaşı adı verilmektedir. Subaşılar, büyük kazalar ve sancak merkezlerinde kadının emrindeki emniyet amiri konumunda olup ellerinde kırbaç ve kamçılar olduğu halde şüphelendikleri kimselerin elini kolunu bağlayıp tutuklama yaparlardı. Kadı naibi ile birlikte bazı evlere baskın yapmak, suçluların yakalanması, verilen cezaların infazı ve geceleri asesbaşı ile sokakların güvenliğini sağlamak gibi görevleride yerine getirirlerdi⁹⁷.

Subaşılardan genellikle üç aylık zaman dilimleri halinde ve genellikle aynı kişilerin tayin edildiği⁹⁸ ifade edilse de 22 numaralı sicilde sekiz adet subaşı tayininin bir tanesi üç aylık olup diğerlerinin tamamı birer aylık süreyle görevlendirmeler yapılmıştır. Subaşı tayinleri Karaman beylerbeyinin bizzat kendisi veya kaim-i makamı tarafından yapılmaktadır⁹⁹.

Tablo 6-Tayini Yapılan Konya Subaşıları

Sıra No	Belge No	Görevi	İsmi	Tayin Tarihi	Açıklama
1	7-4	Konya Subaşı	Hasan Beg ve 'Abdî Beg	1-S-1040	Mütesellim Nûrullah Çelebî'nin verdiği bu görev 1 ay sürelidir.
2	17-3	Konya Subaşı	'Alî Beg	12-Ş-1040	Karaman kâim-makâmın tevcihi ile 1 yıl sürelidir.
3	27-4	Konya Subaşı	Mustafâ Çelebî ve 'Abdî Beg	1-C-1040	Kâim-makâm-ı mîr-mîrân-ı Karaman Pîr 'Ömer Pâşâ'nın tevcihi olan bu görev 1 aylıktır.
4	27-5	Konya Subaşı	Mustafâ Çelebî ve 'Abdî Beg	1-B-1040	Kâim-makâm-ı mîr-mîrân-ı Karaman Pîr 'Ömer Pâşâ'nın tevcihi olan bu görev 1 aylıktır.
5	28-5	Konya Subaşı	Mehmed Ağa	1-Z-1040	Kâim-makâm-ı mîr-mîrân-ı Karaman Pîr 'Ömer Pâşâ'nın tevcihi olan bu görev 1 aylıktır.
6	28-6	Konya Subaşı	Ahmed Beşe ve İbrahim Ağa	1-M-1041	Kâim-makâm-ı mîr-mîrân-ı Karaman Pîr 'Ömer Pâşâ'nın tevcihi olan bu görev 1 aylıktır.
7	28-7	Konya Subaşı	Süleymân Beşe	1-Ra-1041	Kâim-makâm-ı mîr-mîrân-ı Karaman Pîr 'Ömer Pâşâ'nın tevcihi olan bu görev 1 aylıktır.
8	16-4	Hatunsarây Subaşı	Mustafâ Beg	1-Ş-1041	Mîr-mîrân-ı Karaman Dilâver Pâşâ'nın tevcihi olan bu görev 3 ay sürelidir.

⁹⁷ Abacı, **Bursa Şehri**, s. 64; Pakalın, **Sözlük**, C.III, s. 260-261.

⁹⁸ Bayram Ürekli "17. Yüzyılda Osmanlı Taşra Teşkilatında Görevliler: Konya Örneği", **Uluslararası Kuruluşunun 700. Yıldönümünde Bütün Yönleriyle Osmanlı Devleti Kongresi, 07-09 Nisan 1999**, Konya 2000, s. 711.

⁹⁹ 7-4, 16-4, 17-3, 27-4, 27-5, 28-5, 28-6, 28-7.

2.2.2.4 Kassam

Osmanlı devletinde ölen kimselerin bıraktığı mirasını kısımlara ayırarak varisleri arasında taksim eden şer'i memurlara kassam denilmektedir. Kassamlar kadıların emrinde hizmet veren sivil memurlar olup halkın miras taksimi ile ilgilenirken askeri taifenin miras taksimi için askeri kassamlık oluşturulmuştur. Buna göre askeri kassamlar vefat eden askerin terekesinin taksimi için kazasker tarafından görevlendirilmektedir. Vefat eden kişinin terekesi mirasçıları arasında kassam tarafından pay edildikten sonra resm-i kısmeti denilen bu iş için alınan vergiyi kazasker adına tahsil etmektedirler¹⁰⁰.

Çalıştığımız Konya sicilinde kassamlarla ilgili en erken yapılan görevlendirme 6-1 numaralı 3 Ekim 1630 tarihli belgedir. Anadolu kazaskeri Mehmed Efendi tarafından Mevlâna Halil Efendi seniyyetlü kassam¹⁰¹ tayin edilmiş olup Konya, Seydişehir, Beğşehir, Niğde, Kayseriye, Akşehir, Kırşehir, Adana ve Aksarây sancaklarında, kazasker tarafından görevlendirilmiş olan kassamların azl ve nasb yetkisinde kendisine verilmiştir. Mektuba göre vefat eden askerlerin muhalefatının yazılıp mirasçıları arasında taksim edilmesi ve kazaskere ait olan verginin tahsil edilmesi istenmektedir. 2-6 numaralı ve 22 Ağustos 1631 tarihli belgede ise şeriat nüssab Süleyman Efendi'den, Anadolu kazaskeri Mehmed Efendi tarafından görevlendirilip Karaman eyaletinde vefat eden askerlerin mallarının taksimi ve vergilerin tahsil edilerek güvenilir adamlarıyla kendisine gönderilmesi istenmiştir. 1-4 numaralı ve 15 Şubat 1632 tarihli belgede de benzer şekilde Mevlana Yahya Efendi vefat eden askerlerin mirasının taksimi ve geciken vergilerin tahsili için Anadolu kazaskeri tarafından görevlendirilmiştir¹⁰².

Yaklaşık iki yıllık bir süreçte bu kadar askeri kassam görevlendirilerek ölen askerlerin mallarının taksimi ve vergilerin tahsili istenmesinin altında yatan temel sebep o dönemde İran ile yapılan savaşlardır. Bu savaşlarda kesin bir zafer kazanılamayıp uzun süren neticesiz muharebelerin yapılması ölen asker sayısını ve askeri kassamların iş yoğunluğunu artırmıştır.

¹⁰⁰ Pakalın, **Sözlük**, C.II, s. 209-210.

¹⁰¹ Seniye yüksek, âli anlamlarına gelen bir kelime olup diğer kassamları üzerinde bir yetkiyle tayin edildiği için bu ünvan tercih edilmiştir.

¹⁰² Kassamlarla ilgili belgeler: 1-4, 2-6, 6-1.

3. BÖLÜM: SOSYAL DURUM

3.1 Aile

Diğer birçok canlı gibi insanlar da bir anne ve babanın evladı olarak dünyaya gelirler, gelişimlerini ve yaşamlarını onların himayesi sayesinde bir noktaya ulaştırabilirler. İşte biyolojik yakınlıkları sebebi ile birbirine bağlanan kişilerin bir araya gelerek oluşturdukları topluluğa aile denmektedir. Ancak ailelerin varlığı sadece biyolojik yakınlığa bağlı olmayıp insanoğlunun sosyal bir varlık olması ile de alakalıdır. İnsanların doğada varlığını sürdürmesi, ihtiyaçlarını karşılaması, neslini sürdürmesi ve hayatını eksiksiz olarak ikame edebilmesi için diğer insanlara ve bilhassa eşlere ihtiyaç duyarlar. Bu insanların bir araya gelerek belli şartlarda yaşamlarını birleştirip, neslin devamı olan çocukların yetiştirilmesi için kurdukları müessese aileyi oluşturmaktadır¹⁰³.

Orta Asya Türk toplumlarında aile kurumu coğrafi koşullar ve ahlaki-sosyal değerler neticesinde şekillenmiştir. Göçebe Türk toplumunda baba, anne ve çocuklardan oluşan çekirdek aile dediğimiz yapı mevcut olup bu yapı ev olarak da keçeden veya deriden oluşan çadırlarda yaşamaktadır. Evlilik çağı gelen evlatlar yeni bir çadırda yeni bir yuvayı teşkil ederken evin en küçük erkek evladı babasının çadırında kalarak hem onların yaşlılık dönemlerinde bakımını üstlenmekte hem de birçok ailenin başlangıcı olan baba evinin canlılığını devam ettirip bir anlamda baba ocağını tütürmektedir. Tek eşle evliliğin yaygın olduğu Türklerde erkek egemen bir aile-toplum gibi gözükse de ailenin varlığını ayakta tutan ve sürdüren asıl dinamik annedir. Erkeğin görevi sürülerini otlatmak, ailenin korunması sağlamakla ve benzeri görevlerle sınırlı olmasına rağmen anne veya eş çadırın düzenini sağlamak, hayvanların bakımını, sağılmasını yapmak, peynir, yoğurt, yağ yapmak, yün eğirip kıyafetleri imal etmek, çocukların yetiştirilmesi ve bakımı ile ilgilenmek gibi daha birçok sorumluluğu mevcuttur. Bu yönüyle kadın Türk toplumunda her zaman yaşamın idamesini sağlayan toplumsal değerlerin yaşatılması ve gelecek nesillere aktarımı görevini yerine getiren bir konumda yer almıştır.

İslamiyetin ortaya çıkışı ile birlikte daha önce kadınların birçok haktan mahrum olduğu Arap dünyasında ciddi bir değişim gerçekleşmiş ve anne babaya

¹⁰³ Hayri Erten, **Konya Şer'iyye Sicilleri Işığında Ailenin Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Yapısı (XVIII. y.y. İlk Yarısı)**, (Kısaltma: **Konya**), Kültür bakanlığı yay., Ankara 2001, s. 31.

saygı, hayırlı evlat yetiştirme, aile kurumunun kutsallığı gibi değerler bu din ile birlikte toplum hayatının bir parçası haline gelmiştir. Daha önce oturmuş, sağlam bir aile yapısına sahip olan Türk toplumu da İslamiyetin benimsenmesi ile birlikte aile yaşamını bu dinin kuralları ile kaynaştırarak yeni ortaya çıkacak olan Türk-İslam medeniyetinin temelleri atılmıştır¹⁰⁴.

3.1.1 Ailenin Kurulması ve Çözülmesi

3.1.1.1 Namzedlik

Namzed kelimesinin sözlük anlamı aday olmak, aday gösterilmektir. Namzed günümüzde kullanılan nişanlılık anlamına gelip namzedlikte nişanlılık, yavukluluk anlamına gelmektedir. Kelime, Osmanlı toplumunda da aynı manada kullanılmış ve bu mana ile de şer'îye sicillerine yansımıştır¹⁰⁵.

Namzedlik bir evlenme vaadi olduğu için hukuken tarafların evlenme mecburiyeti yoktur ve taraflar istedikleri zaman namzedliği sonlandırabilmektedir. Bu durumda aileler birbirlerine aldıkları hediye ve eşyaları talep edebilmektedir. İşte üzerinde çalıştığımız sicilde de namzedlik ile ilgili yer alan tek belgemiz 153-4 numaralı belge olup namzedlikten ayrılma ile alakalıdır. İbrahîm veled-i Çağseri Keşîş adlı zimmî mahkemeye başvurarak daha önce namzed oldukları Gülaser bint-i Yagob'un babası tarafından başkası ile evlendirilmesi üzerine, namzedlik döneminde verdiği kıyafetleri geri almak için dava talep etmiştir. Ancak aracılardan vasıtası ile taraflar bir anlaşmaya varmış ve kızın babası elbiselerin karşılığı olarak 2.800 akçe ödemiş böylece dava sulh yolu ile sonlanmıştır.

3.1.1.2 Nikah

Nikah, uygun şartları taşıyan bir kadın ile bir erkek arasında yapılan, ortak yaşam ve nesli sürdürmek için bir bağ meydana getiren bir antlaşmanın adıdır. İslam-Osmanlı aile hukukuna göre ailenin oluşumunu sağlayan evliliğin gerçekleşebilmesi için nikah akdi denilen sözleşmenin yapılması şarttır. İslam hukukuna göre nikah

¹⁰⁴Ziya Kazıcı, **Osmanlı'da Toplum Yapısı**, Bilge yay. İstanbul 2003, s. 177-210.

¹⁰⁵ İzzet Sak, "Osmanlı Toplumunda Namzedin (Nişanın) Bozulması ve Sonuçları: Konya Örneği (18. Yüzyılın İlk Çeyreğine Ait Konya Şer'îye Sicillerine Göre)", **Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, 16. sayı, Konya 2006, s.497; Abacı, **Bursa Şehri**, s. 139.

tarafının ve şahitlerin huzurunda yapılan medeni bir sözleşmedir. Muteber olan sözleşmenin bu şekilde yapılması gerekmektedir¹⁰⁶.

Nikah, dini uygulamaları olmakla birlikte çoğunlukla sosyal bir olgudur. Zamana ve mekâna bağlı olarak nikahın farklı koşulları ortaya çıksa da temel amaç yapılan evliliğe resmiyet kazandırmaktır. Osmanlıda uygulanan hanefi fikhına göre uygun şartları taşıyan kadın ve erkek kendi iradeleri ile şahitler huzurunda evlenme hakkına sahiptir. Nikahlar kadılar, naibler veya imamlar tarafından kıyılabilirdiği gibi halkın kendisinde bu uygulamayı yerine getirebilmiştir. Bu sebeple bütün nikahlar resmiyet altına alınmamış kadıların huzurunda nikahın gerçekleşmesi isteğe bağlı kalmıştır. Velilerin izni veya nikahta bulunması nikahın zorunluluklarından değildir. Ancak örfi olarak genellikle velilerin izni alınmış ve nikah onların nezaretinde veya vekaletinde gerçekleşmiştir.

22 numaralı sicilde karşımıza yirmi yedi adet nikah belgesi çıkmaktadır. Belgeler incelendiğinde çıkarılabilecek en önemli sonuç amaçlananın evliliğe resmiyet kazandırmak ve mehr miktarını kayıt altına almaktır. Ayrıca nikahın gerçekleşmesi için hanefi fikhına uygun olarak en az iki erkek şahidin varlığı ve onayı temel şart olarak aranmıştır. Kadı huzurunda yapılan nikah akdine mahkemelerde mevcut olan şuhûdü'l-hal iştirak etmiş ve bunların varlığı nikah şahitliği için yeterli sayılmıştır.

Nikâhlarda evlenecek kızı genellikle vekaleten babası temsil ettiği kabul edilse de bunun yaygın bir uygulama olmadığı görülmektedir. Yirmi yedi nikah belgesinde nikah için kızının vekaletini alan baba sayısı sadece yedidir¹⁰⁷. İki nikah belgesinde ise evlenecek olan gelinin nikahta bizzat hazır olduğunu görmekteyiz¹⁰⁸. Bunların haricinde diğer nikahlarda ise gelini, kendisi ve babası dışında kişiler temsil etmiştir¹⁰⁹.

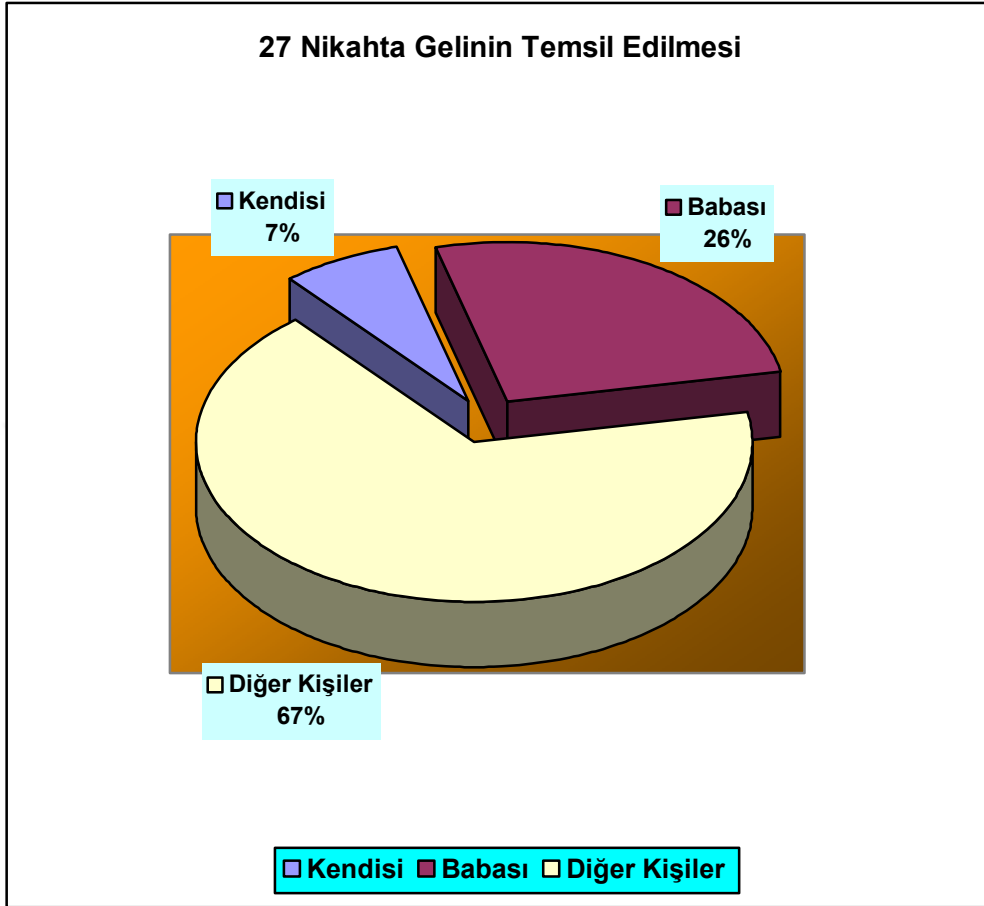
¹⁰⁶ Alaaddin Aköz, **Bir İmamın Nikah Defteri (Beşiktaş Sinan-ı Cedid Mahallesi)**, Tablet yay. Konya 2006, s. 2.

¹⁰⁷ 184-2, 184-6, 184-9, 185-1, 185-8, 186-1, 186-5.

¹⁰⁸ 184-8 ve 185-4.

¹⁰⁹ 53-4, 62-4, 71-4, 184-1, 184-3, 184-4, 184-5, 184-7, 184-10, 185-2, 185-3, 185-5, 185-6, 185-7, 185-9, 185-10, 186-2, 186-6.

Şekil 1-27 Nikah Belgesinde Gelinin Temsil Oranı Grafiği

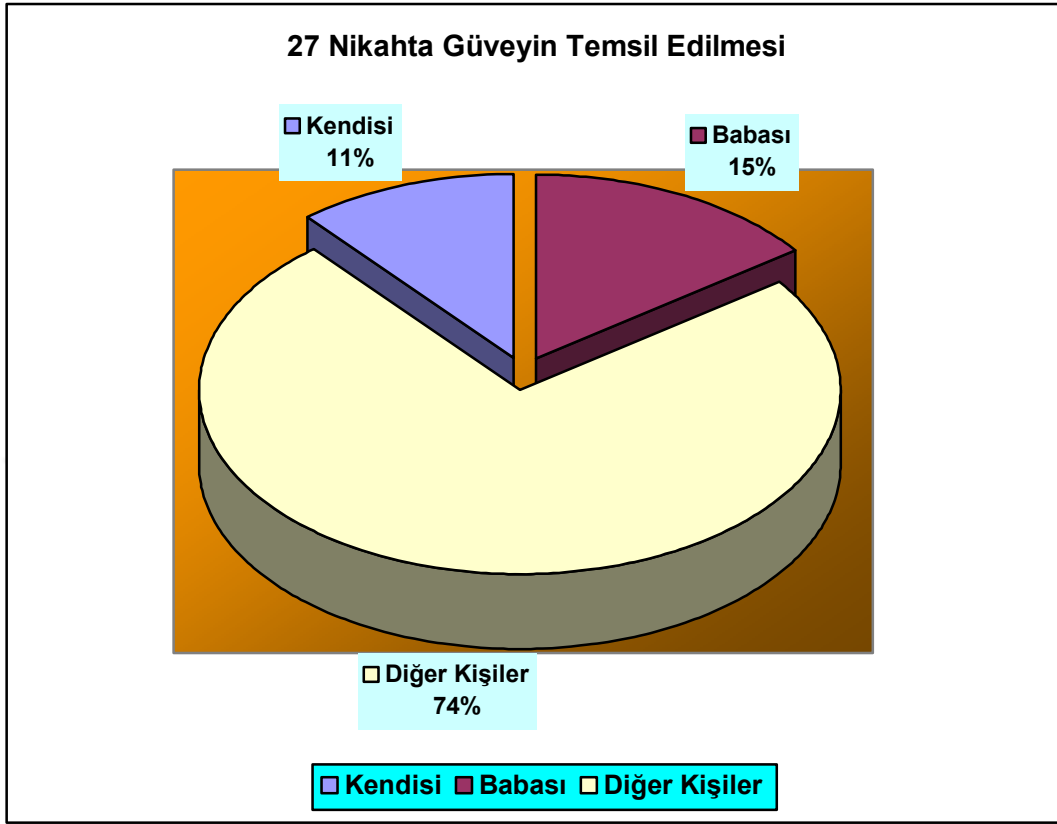

İncelediğimiz nikahlarda erkek tarafı içinde durum aynı gözükmemektedir. Evlenecek erkek yani güvey, yirmi yedi nikahın sadece üçünde kendi nikah törenine iştirak etmiştir¹¹⁰. Dört nikahta ise güveyi babası temsil etmektedir¹¹¹. Bunların dışında kalan yirmi nikahta ise güveyi babası ve kendisi haricindeki kişiler temsil etmiştir.

¹¹⁰ 184-4, 184-8, 185-4.

¹¹¹ 184-1, 184-5, 184-10, 186-1.

Şekil 2-27 Nikah Belgesinde Güveyn Temsil Oranı Grafiği

Bu verilere bakarak Osmanlı devletinde nikah esnasında genellikle kızın vekaleten babası tarafından temsil edildiği kanaatinin aksine erkek tarafı içinde aynı durumların söz konusu olduğu açıktır. Nikahta vekalet hususunda erkek ve kız tarafı için farklı bir uygulama gözükmemektedir.

3.1.1.3 Talak ve Muhala'a

Talak kelimesinin sözlükteki karşılığı “zevce zevcinden boşanma, boş olma, nikah feshi” anlamlarına gelmektedir. İslam dini belirli şartlarda aile birliğinin bozulmasına yani boşanmaya izin vermiştir. Boşanma konusunda kocanın kadına oranla daha geniş bir serbestlik içinde bulunduğu görülmektedir. Talak kelimesi kocanın tek taraflı iradesiyle, hiçbir sebep göstermeksizin ve hiçbir makama müracaat etmeksizin eşini boşayıp evliliğe son verme yetkisi olarak bilinir. Ancak talak her türlü boşanmayı içine alan genel bir deyim olarak kullanılmıştır. Boşanma, kocaya ait olan talak-ı selase ile gerçekleştiği gibi kadının talebi üzerine muhala'a ile de gerçekleşebilmektedir.

Erkeğin boşama yetkisine sahip olduğu talak-ı selasede erkek karısını herhangi bir nedene bağlı olmaksızın boşayabilir¹¹². Boşanmanın ortaya çıkması için eşin karısını boşadığını belirtmesi yeterlidir. Boşanmadan kadının haberdar edilmesi ve mahkemede gerçekleşmesi koşul değildir. Ancak bu tür boşanmalarda erkeklerin eşlerine mehr-i müeccellerini ve iddet müddetince nafakalarını ödemeleri zorunludur¹¹³.

Talak-ı selase ile erkeğe geniş bir boşanma yetkisi verilmiş olmasına rağmen kadına bu konuda ancak belli şartlarda kocasından boşanma hakkı yani muhala'a verilmiştir. Muhala'anın gerçekleşmesi için kadının ilk önce mahkemeye bizzat veya vekili aracılığı ile başvurarak boşanma talebini ve sebebini iletmesi gerekmektedir. Kadınlar muhala'a sebebi olarak genellikle "*beynlerinde musafat olmamakla*" yani aralarında anlaşmazlık bulunduğunu belirtmişlerdir¹¹⁴. Muhala'alarda boşanma talebi kadın tarafına ait olsa bile boşanma yetkisi hâlâ kocaya ait gözükmektedir. Bu sebeple kadın boşanmanın gerçekleşmesi için evlilikte birlikte sahip olduğu bazı hak ve menfaatlerden kocasının lehine vazgeçmesi gerekmektedir. Bunlar genellikle kocanın yükümlülüğünde olan mehr-i müeccel, iddet nafakası, çocukların nafaka haklarından vazgeçilmesi ile gerçekleşmektedir¹¹⁵. 60-4 numaralı belgede Râziye bint-i Hızır Baba isimli kadın boşanabilmek için kocası üzerinde olan mehr-i müeccel hakkından feragat etmiş ve kocasının kabul etmesiyle boşanma gerçekleşmiştir. 166-4 numaralı belgede ise Pani bint-i Ramazân isimli kadın kardeşini vekil tayin ederek zevcesi Nâsrullah Kapucu'dan boşanmak istemiştir. Boşanma esnasında kadın mehr-i mu'accesine dahil olan eşya ve erzaklarını alırken 25.000 akçelik mehr-i müeccelinden ve iddet nafakasından feragat etmiş aynı zamanda Aliye adlı küçük kızının iki yıl boyunca nafakasını, kıyafetlerini ve diğer ihtiyaçlarını karşılayacağını taahhüt etmiştir. Muhala'a ile ilgili bir belgede 98-3 numaralı belge olup Marziye bint-i el-Hâc Ahmed isimli kadının zevcesi Rızvân bin 'Abdülvehhab'tan boşanmasından bahseden arapça yazılmış bir belgedir.

¹¹² Mehmet İpçioğlu, **Konya Şeriye Sicillerine Göre Osmanlı Ailesi**, Nobel yay., Ankara 2001, s. 42.

¹¹³ Abacı, **Bursa Şehri**, s. 151-152.

¹¹⁴ 60-4, 166-4.

¹¹⁵ Erten, **Konya**, s. 114-115.

3.1.2 Ailenin Dağılmasından Sonraki Koruyucu Müesseseler

3.1.2.1 Mehr

Mehr, evlenen kadının nikah akdi ile hak ettiği mal veya para için kullanılan tabirdir. Mehir, verildiği zamana göre iki kısma ayrılır. Erkeğin nikah esnasında peşin olarak verdiği mehre, mehr-i muaccel denilmektedir. Eğer erkek nikah sırasında değilde daha sonra mehr vermeyi taahhüt ediyorsa buna mehr-i müeccel denilmektedir¹¹⁶. Mehr-i müecceli sabit olan bir kadının kocasının kendisini boşaması veya kocasının vefatı durumunda mehri, muaccel olur ve teslimi gerekir¹¹⁷. Erkek tarafından bu mehirlerden sadece bir tanesi verildiği veyahut taahhüt edilebildiği gibi her ikisinde verilebildiği görülmektedir¹¹⁸.

İslamda eşler arasında mal ve mülk edinme ayrımı ilkesi bulunduğundan evlenen kadının mehrini, kocasının, velisinin veya bir başkasının harcaması veya kullanması söz konusu değildir. İslam hukukunda nikah akdinin geçerli olması için mehr verme zorunluluğu olmasa da evlenecek olan erkeklerin eşlerine mehr vermeleri Kur’anda belirtilmiştir. Bu konuda Nisa sûresi dördüncü ayetinde ‘*Kadınlara mehirlerini gönül rızası ile verin; eğer gönül hoşluğu ile o mehrin bir kısmını size bağışlarsa onu da afiyetle yeyin*’ hükmü belirtilmiştir. Mehrin tasarruf hakkı sadece kadına ait olup kadına birçok hak ve menfaat temin eden bir sigorta görevini üstlenmektedir. Bizzat kadına ait olan mehr, kadın için ekonomik güvence özelliği taşımaktadır. Özellikle kocanın ölümü veya boşanma sonucu ailenin parçalanması durumunda kadının belirli bir süre yaşamını sürdürebilmesi için gerekli olan ekonomik gücü mehirden alır. Çünkü daha önce kocanın sorumluluğunda olan ihtiyaçların karşılanması ve nafakanın temini görevinin ölüm veya boşanma durumunda kadın tarafından yerine getirilmesi zor olacağı için böyle bir önlem kadını aciz bir duruma düşmekten kurtarmaktadır.

İncelediğimiz sicilde mehr konusunda karşılaştığımız dikkati çeken hususlardan biride kayıtlı olan yirmi yedi nikah belgesi içinde sadece bir tane belgede mehr-i muaccel ve mehr-i müeccel birlikte kaydedilmiştir. Şüphesiz ki diğer

¹¹⁶ Pakalın, **Sözlük**, C.II, s. 444.

¹¹⁷ Bu konuda bakınız; **Kur’an-ı Kerim ve Açıklamalı Meali**, Kral Fahd Kur’an-ı Kerim Matbaası, Medine 1987, Nisa 20. Bu kitap bundan sonra **Kur’an-ı Kerim**, Sûre adı ve ayet numarası, şeklinde kısaltma ile kullanılacaktır.

¹¹⁸ 184-7.

nikah belgelerinde mehr-i muaccellerin belirtilmemiş olması bunun olmadığı anlamına gelmemektedir. O halde nikah öncesi veya esnasında ev eşyası, erzak, para ve kıymetli maden olarak peşin alınan mehr-i muaccel tahsili gerçekleştiği için kaydı gerekli görülmemekle birlikte uzun bir vade veya taahhüde dayalı olan mehr-i müeccel kadı huzurunda nikah ile birlikte kaydedilerek resmiyet ve geçerlilik kazandırılması amaçlanmış olmalıdır¹¹⁹.

Tablo 7-22 Numaralı Konya Şer'iyeye Sicilinde Yer Alan Nikah ve Mehirleri

Sayı No	Belge No	Gelin Adı	Güvey Adı	Mehir Miktarı	Nikah Tarihi
1	53-4	Eşme binti Muharrem	'Abdî bin Seydî	12.000 akça Mü'eccel	Evs-Ra-1040
2	62-4	İsmihân bint-i Mustafâ	'Osmân bin el-Hâc 'Alî	16.000 akça Mü'eccel	Evh-R-1040
3	71-4	Marziye bint-i Pîrî	Hasan bin Süleymân	8.000 akça Mü'eccel	Evh-Ca-1040
4	184-1	'Âişe bint-i Mehmed	İbrahîm bin el-Hâc Mustafâ	24.000 akça Mü'eccel	Evh-Ca-1040
5	184-2	Şehribân bint-i Yahyâ Dede	'Alî bin Kılıç	10.000 akça Mü'eccel	Evl-B-1040
6	184-3	'Âişe bint-i el-Hâc Himmet	Süleymân bin Habîb	10.000 akça Mü'eccel	Evs-B-1040
7	184-4	Göküş bint-i İbrahîm	'Abdülazîz bin el-Hâc Cemâl	12.000 akça Mü'eccel	-
8	184-5	Râziye bint-i el-Hâc Bekir	Mehmed bin el-Hâc İsmâ'il	5.000 akça Mü'eccel	Evl-Ş-1040
9	184-6	Nisâ bint-i Dervîş	Mehmed bin el-Hâc 'Alî	22.000 akça Mü'eccel	Evs-Ş-1040
10	184-7	Kamer bint-i 'Osmân	Hasan bin 'Ömer	10.000 akça Mu'accel	Evs-L-1040
				20.000 akça Mü'eccel	
11	184-8	'Âişe bint-i Celâl	Sefer bin 'Osmân	1.000 akça Mü'eccel	Evs-L-1040
12	184-9	'Âişe bint-i Muharrem	Mustafâ bin İbrâhim	8.000 akça Mü'eccel	Evh-L-1040
13	184-10	Emîne bint-i Bekir	Şâhverdi bin Kubâd	12.000 akça Mü'eccel	Evl-Za-1040
14	185-1	Satı bint-i Mehmed	Velî bin Velî	8.000 akça Mü'eccel	Evl-Za-1040
15	185-2	Bâcı bint-i Şa'bân	Mehmed Beg ibn Mustafâ	30.000 akça Mü'eccel	Evs-Z-1040
16	185-3	Ümmühâni bint-i Şa'bân	Mustafâ bin Mehmed	8.000 akça Mü'eccel	1-M-1040

¹¹⁹ Sadece 184-7 numaralı nikah belgesinde mehr-i müeccel ve mehr-i muaccel birlikte yer almıştır.

17	185-4	Eşme bint-i Bayezid	Mîrzâ bin ‘Abdullah	12.000 akça Mü’eccel	Evl-M-1040
18	185-5	Râbi’a bint-i Mustafâ	Hüdâverdi bin Hızır	3.000 akça Mü’eccel	Evh-S-1040
19	185-6	Zeynî bint-i Hüseyin	Mehmed bin ‘Alî	2.000 akça Mü’eccel	Evh-Ra-1041
20	185-7	Fâtıma bint-i el-Hâc Ahmed	Himmet bin Bayram	8.000 akça Mü’eccel	-
21	185-8	Ziyâde bint-i ‘Abdî	‘Alî bin Ahmed	10.000 akça Mü’eccel	Evl-R-1041
22	185-9	Mü’mine bint-i Mehmed	Süleymân bin Ahmed	10.000 akça Mü’eccel	Evl-R-1041
23	185-10	Fâtıma bint-i el-Hâc Nâsuh	Ahmed bin Kademli	25.000 akça Mü’eccel	Evs-R-1041
24	186-1	Sabiha bint-i el-Hâc Turâbî	Receb bin Mehmed	50.000 akça Mü’eccel	Evs-C-1041
25	186-2	Mü’mine bint-i ‘Alî	Hasan bin ‘Abdî	20.000 akça Mü’eccel	Evl-B-1041
26	186-5	Ümmühân bint-i Bostan	Mehmed bin el-Hâc Mehmed	16.000 akça Mü’eccel	Evs-Ş-1041
27	186-6	‘Âişe bint-i el-Hâc Velî	Hüseyin bin Mahmûd	20.000 akça Mü’eccel	Evh-Ş-1041

Mehr Miktarları: Mehir miktarlarının belirlenmesinde ailelerin ekonomik açıdan yer aldıkları tabakanın yanı sıra kadınların yaş, güzellik, bakirelik, dulluk ve sosyal statüleri gibi özelliklerin etkisi kaçınılmazdır. Buna rağmen mehrin gerçek bir bedelden ziyade evlilik ve kadın için bir sigorta olarak görülmesinden dolayı çok afakî rakamlarla karşılaşılmaktadır. Özellikle mehr-i müeccel hususunda kadınların bir müddet sonra haklarından feragat veya kocalarına hibe yoluna gitmesi de bu yüksek mehir miktarlarının tedbir almak gibi farklı amaçlara yönelik olduğunu göstermektedir¹²⁰.

Mehir miktarı hususunda, mehrin kocanın eşini kolayca boşayabileceği veya kadının onurunu zedeleyecek az bir bedelde olmaması için yüksek olması gerektiği belirtilmiştir. Ama aynı zamanda çok yüksek tutulmasında evlenmeleri güçleştireceği ve erkeğe ciddi bir mali yük getireceği için mahzurlarının olduğu belirtilerek herkesin ekonomik durumuna göre normal bir bedelin uygun olacağı belirtilmiştir¹²¹. Kadın için evlilik sonrasında ekonomik sigorta görevi gören mehir, aynı zamanda yüksek bedeli ile nikahın ve aile kurumunun koruyucusu olmuşsa da

¹²⁰ 88-2 ve 137-1 numaralı belgeler mehr hibeleri ile ilgilidir.

¹²¹ Pakalın, *Sözlük*, C.II, s. 444.

bunlara tezat oluşturacak bir şekilde boşanma hususunda da önemli iki görevi yerine getirmektedir.

Birincisi mehr-i müccelin bilinçli bir şekilde yüksek tutulması ile erkeğe verilen talak-ı selase hakkının kolayca veya kötüye kullanılması büyük oranda zorlaştırılmıştır. 22 numaralı sicilde yer alan mehr miktarlarına bakıldığında bu durum rahatlıkla görülmektedir. Ev satışları kısmında da değinildiği gibi yeri ve niteliğine göre farklılık göstermekle birlikte o dönemde ortalama bir ev fiyatı üç bin ile sekiz bin akçe arasında yoğunlaşmaktadır¹²². Buna mukabil aynı dönemde mehr miktarlarının¹²³ yoğunluğunun on bin ile yirmi bin akçe arasında olması kocanın istediği zaman karısını boşama hakkını büyük oranda kısıtlamaktadır. Gerçektende kocanın hiçbir sebebe bağlı olmaksızın kolayca karısını boşama yetkisine sahip olmasına rağmen Osmanlı toplumunda ciddi bir boşanma oranının olmaması, aile yapısının sağlamlığı kadar, aile yapısının bozulmasını önlemek için yaşatılan geleneklerin yanında mehr gibi uygulamalarda etkili olmuştur.

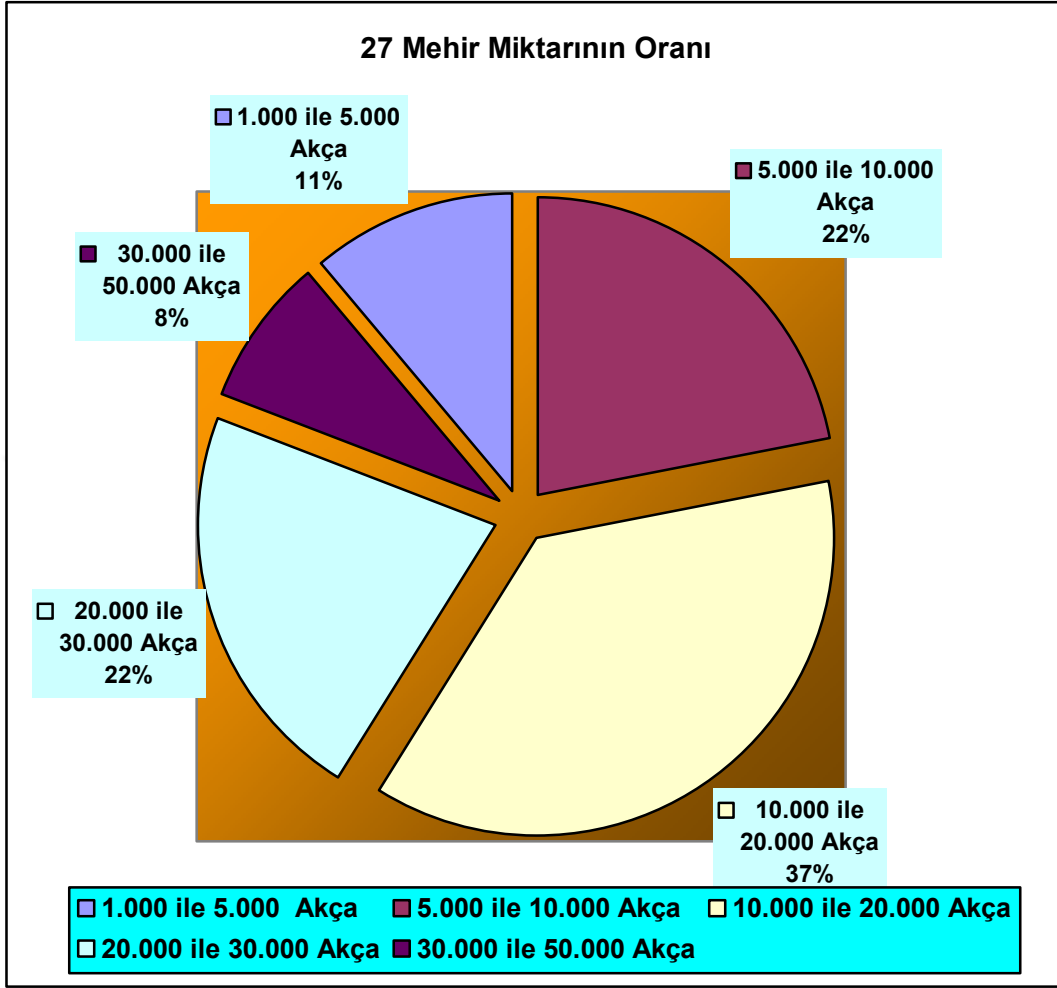
İkincisi ise kocasından boşanmak isteyen kadının bunu gerçekleştirmek için mehr-i müccelini kocasına karşı bir ikna unsuru olarak kullanıp muhala'a ile boşanabilmektedir. '*Beynlerinde musafat ve hüsn-i zindegani*' olmadığı durumlarda kadın kocasına mehr ve bazı haklarından feragat etmeyi teklif ederek boşanmayı amaçlamaktadır. Koca ise çoğunlukla aralarında geçimsizliğin olduğu eşi ile hiçbir mehr, nafaka, tazminat gibi büyük bir ekonomik külfetin altına girmeden boşanabilmeyi olumlu karşılamakta ve boşanma gerçekleşmektedir. 22 numaralı sicilde yer alan belgelerde eşlerin mehr başta olmak üzere birçok hakkından feragati ile herhangi bir ekonomik yükümlülüğü kalmayan koca boşanmayı kabul etmiştir¹²⁴.

¹²² Ev satışları ile ilgili olarak bakınız; Tablo 45.

¹²³ Mehr miktarları ile ilgili olarak bakınız; Şekil 3.

¹²⁴ 60-4, 98-3 ve 166-4.

Şekil 3-27 Nikahta Mehir Miktarları Grafiği

Mehir Davaları: Mehir ile ilgili karşımıza çıkan davalardan ilki 79-1 numaralı belge olup Rahîme bint-i el-Hâc İbrahîm isimli kadın eşinden boşandıktan sonra ikinci evliliğini yapmış ve mevcut eşine vekaletini vererek eski eşinden mehir-i müecceli ve iddet nafakasını talep etmiştir. Bu hususta görülen dava esnasında taraflar bindörtüyz akça üzerine anlaşmışlar ve dava sulh ile sonuçlanmıştır. Bu durum bize şer'i hukukta, nikah için bir farzıyeti ve örfi hukukta mevcut bir kanunnamesi olmayan mehrin toplumsal açıdan ne kadar geçerli bir hükmünün olduğunu göstermektedir.

84-2 numaralı mehir davasında ise kocası Sadr veled-i Murâd tarafından dövüldükten sonra yatağa düşüp otuz gün sonra vefat eden Ördek bint-i Âliz'in annesi ve iki kardeşi vekilleri aracılığı ile Ördek'in mehrini talep ettikleri davadır.

Kocasının evlenmek istediğinde yirmibin akçe mehri kabul ettiğini ve Ördek'e sağ iken beş binaltıyüz akçesini teslim ettiğini ve şimdi kalan ondörtbindörtüyük akçeyi kendilerine teslimi istemişler ancak kocanın inkarı üzerine şahitler bu durumun doğruluğuna şahadet etmişlerdir. Bunun üzerine kocanın kalan mehr miktarını ölen eşinin vereselerine vermesi tenbih olunarak dava sonlanmıştır. Bu davanın haricinde anne ve diğerleri, kızının ölümünden damadı Sadr veled-i Murâd'ı sorumlu tutarak dem ve diyetinin talep etmiştir. O halde kadın kocası tarafından öldürüldüğünde cezai hüküm uygulanıp dem ve diyet alınsa bile mehr yükümlülüğü kocanın üzerinden düşmemektedir.

89-2 numaralı mehr ve miras davasında Abdullah bin Mehmed isimli şahıs torunun vasisi ve kızının vekili olarak, vefat eden damadının babaları bir olan kardeşinden, kızının mehri ile kızı ve torununun mirasını talep etmiştir. Varılan anlaşma sonucu dörtbin akçe kızının mirası ve mehrin karşılığı, onikibin akçe ise torunun miras hissesi olarak dava sonlandırılmıştır. 89-3 numaralı belgede ise Neslî bint-i el-Hâc Mûsa isimli kadın, kızının vefatı üzerine damadından kızına ait olan mehr ve mirasını talep etmiş ve sonunda binyedyüzelli akçe, bir küpe, bir zili, bir çift altun küpe, üç miskâl inci üzerine anlaşarak sulh yoluna gidilmiştir. Bu iki dava örneğinde mehr rakamları belirtilmeyip mirasta işin içinde olduğu için bir kaniya varmak oldukça güçtür.

Karşımıza çıkan en büyük mehr miktarı 92-2 numaralı mehr davasıdır. Bundan önce silahdârlar ağası olup vefât eden Mustafâ'nın zevcesi Fahrî Hatun eşinin muhallefata el koyan oğullarından mehr-i müecceli olan seksen bin akçeyi talep etmiştir. Varılan anlaşma neticesinde oğullar annelerine seksen bin akçe mehrinin karşılığı olarak Gallecerb Mahallesi'nde Gazanfer Beg evleri demekle meşhur evi ve bitişiğinde olup daha önce satın alınmış olan evle birlikte vermişlerdir. Burada diğer mehr miktarlarına ve paranın o günkü değerine nazaran seksenbin akçe gibi büyük bir meblağdan bahsediliyor olsa da oğullar tarafından bu rakam inkar edilmemiş ve isbatı talep edilmemiştir. Buna göre özellikle mehr-i müeccel ödenirken vefat eden eşin ekonomik durumu veya bıraktığı muhallefat üzerinden bir değerlendirme yapılarak mehrin karşılığında mülk ile ödeme yapılmıştır.

Mehir davaları ile karşılaştığımız son belge ise 130-1 numaralı olup beş yıl önce vefat eden Rızvân Çavuş'un zevcesi Rahîme Hatun eşinden kalan mehri ve

miras hissesini mirasa el koyan oğullarından talep etmiştir. Yapılan anlaşmaya göre oğullar, babalarından kalan bir ev ve Meram'da Şeyh Ebû Bekir Efendi'nin bağı yanında olup Çavuş bağı demekle meşhur bir kıta bağ ve elli kuzu-koyunu annelerine miras hissesi ve mehri karşılığı olarak vermeyi kabul etmişlerdir. Belge içinde bahsedilen Şeyh Ebû Bekir Efendi, IV. Murad'ın 1635 Revan seferinde lütfuna mazhar olup 1638 Bağdat seferinde ise gadrine uğrayan Mevlana Dergâhı'nın o zamanda ki post-nişini olmalıdır.

3.1.2.2 Nafaka

Nafaka kelimesi sözlükte yiyecek parası ve geçim için lüzumlu olan şey anlamına gelmektedir¹²⁵. Pakalın, nafakayı açıklarken kocanın eşi, çocukları ve kendisi için yiyecek, giyecek ve diğer ihtiyaçlarını temin etme yükümlülüğü olarak açıklamaktadır¹²⁶. Nafaka tayini evlilik ilişkileri içinde kadınların kendileri ve çocukları için istemesi ya da aile ilişkileri içinde yaşlı anne babanın istemesi sonucunda ortaya çıkmaktadır. Nafaka tayini, nafaka talebi ile kadıya başvurunun yapılmasıyla gerçekleşmekte olup dört farklı durumda nafaka tayin edilmektedir¹²⁷.

1. Herhangi bir nedenle evinden uzak kalan erkeğin eşinin ve çocuklarının temel gereksinimlerini karşılamak için ödemek zorunda olduğu nafakalar.
2. Karısından boşanan kocanın, karısının iddet müddeti (yaklaşık üç aylık bir süre) bitinceye kadar ödemek eşine ödemek zorunda olduğu iddet nafakası da denilen nafakalar.
3. Evlilik bağının sonlandırılıp boşanma veya kocanın vefatı üzerine çocukların büyütülmesi ve ihtiyaçları için tayin edilen nafakalar.
4. Yaşlı ve ihtiyacı olan kimselerin ihtiyaçlarının karşılanması için çocukları tarafından ödenmesi talep edilen nafakalar.

22 numaralı sicilde nafaka takdirleri toplam on üç adet mevcut olup Arapça olarak kaleme alınmıştır¹²⁸. Bu sebeple nafakaların takdir sebebinde, tarihinde ve miktarında kesin sonuçlara ulaşmamız pekte mümkün olmamış ancak bazı belgelerde isimler ve sebepleri açıkça tespit edilmiştir. 62-5 numaralı belgede vefat eden

¹²⁵ Komisyon, **Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Büyük Lügat**, (Kısaltma: Türdav, **Büyük Lügat**), Türdav yay., İstanbul 1997, s. 752.

¹²⁶ Pakalın, **Sözlük**, C.II, s. 642; Erten, **Konya**, s. 124.

¹²⁷ Abacı, **Bursa Şehri**, s. 168-169'dan özetlenmiştir.

¹²⁸ 46-3, 62-5, 70-2, 74-4, 75-4, 104-2, 113-5, 116-4, 120-4, 123-1, 162-4, 176-3.

Mehmet bin Ahmed'in çocuğunun kıyafeti, günlük ihtiyaçları için babasından intikal eden mirasında nafaka takdir edilmiştir. Nafakayı bu işe sarf etme amaçlı olarak alan kişi onun yetiştirilmesi ve terbiyesinden sorumlu olarak tayin edilen annesi Selîme bint-i Ramazândır. 70-2 numaralı belgede ise Himmet bin Hacı'nın uzun bir süredir kayıp olmasından dolayı vefat ettiğine hükmedilerek oğlu Süleyman bin Himmet'e nafaka tayin edilmiştir. Ancak nafaka miktarı ve çocuğun kimin himayesinde olduğu açıklanmamıştır. 74-4 numaralı belgede vefat eden zimmî Bâli veled-i Durmuş'un küçük çocuğu için, vasisi olan Allahverdi veled-i Bogos tarafından talebi üzerine nafaka tayin edilmiştir. 104-2 numaralı belgede kocası sefere giden Fâtıma bint-i el-Hâc Mehmed isimli kadın kocası Ahmed bin Yûsuf seferden dönünceye kadar çocukları Alîme ve Kerîme bint-i Ahmed'in ihtiyaçları için talep ettiği nafaka tayin edilmiştir.

Belgelerde genellikle babanın vefatı üzerine küçük çocukların bakımı ve yetiştirilmesi için bakımlarını üstlenen kişilerin talebi ile nafakalar verilmiştir. Çocukların sorumluluğu genellikle annelerinin üzerinde gözükmektedir¹²⁹. Annelerinin dışında kendi akrabaları da 'ceddihu' ünvanıyla çocukların vasisi olarak tayin olunduğu için nafaka talepleri görülmektedir. Bazı belgelerde çocuklara bakan kişinin ismi vasihi, mürebbihu veya terbiyehu gibi nitelendirilmiş ancak herhangi akrabalıktan bahsedilmemiştir¹³⁰. Nafaka bağlanmasına sebep olan ikinci husus babanın sefere gitmiş olmasından dolayı kocası dönesiye kadar geçecek sürede çocuklarının ihtiyaçlarını karşılamak için kadının nafaka talepleri olmaktadır¹³¹.

İddet nafakası ile ilgili olarak karşılaştığımız 79-1 numaralı belgede eşinden boşanan kadın mehri ile birlikte iddet nafakasına eski kocasından talep etmiş ve bin dört yüz akçeye anlaşmıştır. Bu belgede boşanan kadının eski kocasından haklarını talep ederken yeni kocasını vekil olarak tayin etmesi Osmanlıda hukukun özellikle aile hukukunun ne kadar gelişmiş ve sistemli olduğunu gözler önüne sermektedir.

Nafaka hususunda karşımıza çıkan bir durumda zarûret-i nafaka için yapılan mülk satışlarıdır. Babası vefat etmiş çocukların vasisi olan genellikle anne veya diğerleri tarafından çocukların ihtiyaçlarını karşılamak için kalan mirastan, kıymeti

¹²⁹ 62-5, 104-2, 162-4, 176-3.

¹³⁰ 74-4, 75-4, 113-5, 116-4, 120-4, 123-1.

¹³¹ 104-2.

olan bir şey yoksa çocukların miras mülkleri satılmaktadır. Sicilde bu sebep ‘*zarûret-i nafaka için sâ’ir menkûlatundan vefâ eder bir şeyi olmamakla*’ sözü ile ifade edilmektedir¹³².

3.1.2.3 Vasi Tayini

Vesayet, haklarını kullanma yeterliliği bulunmayan ya da noksan olan bir kişinin özellikleri anne veya babası vefat etmiş olan küçük çocukların kendilerine ait olan mülkleri ve eşyalarını koruma, işletme veya tasarruf etme hakkının bir kimseye tanınmasıdır. Bu hakkın tanındığı kişiye yani vefat eden kimsenin çocuklarının işlerini takip etmek ve mallarını tasarruf etmek üzere görevlendirilen kişiye vasi denir¹³³. Eğer bir kişi vefat etmeden önce vasi olacak kişiyi bizzat tayin etmiş ise buna *vasiyy-i meyyit* veya başka bir ifade ile de *vasiyy-i muhtar* denilmektedir. Ancak vasiyet eden musî tarafından vefatında önce belirlediği bir vasi yok ise kadî tarafından görevlendirilen vasiye *vasiyy-i kadî* veyahut *vasiyy-i mansub* denilmektedir¹³⁴.

Bir kişinin vasi olarak tayin edilebilmesi için akıllı, yetişkin, özgür ve kendisine verilen görevi yerine getirme yeterliliğine sahip olması gerekir. İncelediğimiz belgelerde vasi tayininde vasinin, bu görevi “*kabûl ve der-uhde eyledim*” sözü ile kabul etmiş olması da vesayet için zorunluluk olarak gözükmektedir¹³⁵. Vasilerin belirlenmesinde öncelikle eşlerden birinin vefatı üzerine hayatta olan anne veya baba veya yakın akrabalar tercih edilmektedir¹³⁶. Ancak incelediğimiz 22 numaralı sicilde vasi hususunda akrabalık bağları açıkça vurgulanmamış akrabalar yerine tayin edilen kişinin uygun nitelikte olduğu “*mukaddem ve müstakim*” olması sebebi ile tercih edildiği belirtilmiştir. Sadece bir belgede babanın vefatı üzerine amca vasi olarak tayin edilmiş onunda vefat etmesi üzerine vesayet anneye tevcih edilmiştir¹³⁷. Eğer vesayet Müslüman çocuklar üzerine

¹³² 49-3, 54-3, 55-4, 96-1, 102-3, 148-1, 152-1.

¹³³ Vasilik hususunda Nisa sûresinin beşinci ayetinde ‘*Evlilik çağına gelinceye kadar yetimleri gözetip deneyin, eğer onlarda bir olgunlaşma görürseniz hemen mallarını kendilerine verin. Büyüyecekler diye o malları israf ile tez elden yemeyin. Zengin olan iffetli olmaya çalışsın, fakir olan da ihtiyaç ve emeğine uygun olarak yesin. Mallarını kendilerine verdiğiniz zaman yanlarında şahid bulundurun*’ hükmü ile vasilığın temel maksadı ortaya konmuştur.

¹³⁴ Pakalın, **Sözlük**, C.III, s. 584.

¹³⁵ 43-4, 59-5, 78-3.

¹³⁶ Abacı, **Bursa Şehri**, s. 166.

¹³⁷ 43-4.

yapılıyorsa vasinin Müslüman olma şartında aranmaktadır¹³⁸. 22 numaralı sicilde Müslüman çocukların üzerine vasi olarak Müslüman kişilerin seçildiği görülmektedir¹³⁹. Ancak vesayet gayri müslim çocuklar üzerine yapılıyorsa bu şart aranmamaktadır. 69-4 numaralı belgede gayri müslim Sevindik adlı kişinin vefatı üzerine Hatun isimli küçük kızına vasi olarak Murad veled-i Torun isimli gayri müslim tayin edilmiştir. Vasi tayini hususunda gayri müslimlerle ilgili uygulamalarında mevcudiyeti bu konunun Osmanlı devletinde İslam'da aile hukukundan daha geniş bir çerçevede örfi hukuk muvacehesinde uygulama yaptığını göstermektedir.

Vasi tayini ile ilgili incelediğimiz belgelerin hepsinde vasilerin temel görevi vesayete mevzu bahis olan küçük çocuklar için “*zabt-ı emvâl ve rabt-ı ahvâl*” olarak belirtilmiştir. Buna göre vasinin amacı sadece ihtiyaç üzere çocukların mallarını, mülklerini korumak veya onlar adına tasarruf etmek değildir. Aynı zamanda onların düzgün birer birey olarak yetişmeleri için hallerine düzen ve intizam vermek olarakta gözükmektedir.

Vasi olarak tayin edilen kişinin vesayeti şu dört durumda sona ermektedir¹⁴⁰.

1. Vasinin mahkemeye gelerek kendi rızası ile vasilikten ayrılmayı talep etmesi üzerine vesayet sonlanmaktadır.
2. Vasinin görevini yaparken ortaya çıkan acziyeti veya hıyaneti durumunda vesayet sonlandırılıp yerine başkasının tayin edilmektedir.
3. Vasinin ölmesi veya kaybolması durumunda da vesayet sonlanmaktadır.
4. Vesayet altındaki çocukların mahkemeye müracaat ederek, akıl baliğ olduklarını beyan etmeleri üzerine vasinin görevi sona ermektedir.

Vesayetin sona ermesi belli şartlara bağlanmış olmasına rağmen incelediğimiz sicilde vasi tayini veya vasilerden malların tahsili dışında vasiliğin sona ermesi için bir talep belgesine rastlanmamıştır. Bu durumda vesayet altında olan kişilerin belli bir yaşa veya olgunluğa ulaşmasından sonra vesayet kendiliğinden son bulmakta, bunun için bir tespit veya mahkeme kaydı gerekli görülmemektedir.

¹³⁸ İsmail Kıvrım, **Şer’iye Sicillerine Göre XVII. Yüzyılda Konya ve Ayıntab Şehirlerinde Gündelik Hayat (1670-1680)**, (Kısaltma: **Konya ve Ayıntab**), Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya 2005, s. 194’ten naklen Hamza Aktan, “İslam Aile Hukuku”, **Sosyo-Kültürel Sürecine Türk Ailesi**, C.II, Ankara 1992, s. 427.

¹³⁹ 43-4, 59-5, 78-3, 106-1.

¹⁴⁰ Kıvrım, **Konya ve Ayıntab**, s. 197-198.

Vesayet hususunda karşılaştığımız bazı belgeler ise çocukların yetişkin hale geldikten sonra vasinin ölmesi veya vesayetin herhangi bir sebeple sonlanmasından sonra mal ve mülklerini talep ettikleri vesayet hususunda davalardır. 117-1 numaralı belgede es-Seyyid Mîr-'alay Çelebî bin es-Seyyid Muhîb Çelebî vefatı üzerine oğulları es-Seyyid Mehmed ve es-Seyyid Mustafâ için akrabalık bağı hakkında bir bilgi verilmeyen ancak müderris olduğunu bildiğimiz es-Seyyid Hüseyin Efendi bin es-Seyyid Halîl Efendi vasi tayin edilmiştir. Bu çocuklar daha sonra vasinin zimmetinde olan tüm mirasın ederi olan otuz yedi bin sekiz yüz akçeden vefat eden babalarının defin işleri, annelerinin mehri ve miras hissesi ile kız kardeşlerinin hisseleri ve kendileri için yaptığı ihtiyaç harcamalarından kalan beş bin iki yüz on beş akçeyi vasiden teslim almış ve vesayet yükümlülüğü sonlanmıştır.

Vesayet davaları ile ilgili olan 149-2 numaralı belgede ise Mahmûd ibn el-Hâc İbrahîm isimli kişi vasisi olan Hoca 'Ömer'in vefatı üzerine onun oğullarından babalarında kalan kendisine ait muhallefatını talep ve dava etmiştir. Aslında İslam hukukuna göre ölen kişinin borcu varisleri ve malları üzerinde bir hak doğurmamaktadır. Ancak ölen kişinin mallarının varisleri arasında paylaşılmadan evvel varsa borçlarının ödenmesi önceliklidir. Bundan dolayı taraflar arasında yapılan anlaşma ile sekiz bin akçeye sulh olunarak vesayete dair yükümlülük bitirilmiştir¹⁴¹. Benzer bir belgede ise annesi ile babası vefat eden Âişe bint-i Hasan isimli kadına Mustafâ isimli kişi vasi tayin edilmiş ve bir müddet sonra Âişe mahkeme aracılığı ile vasisinden kendine ait olan miras hissesini talep etmiştir. Varılan anlaşma neticesinde Gödene köyünde bir kıt'a bağ, üç sahan, bir kilim, bir bakır sini, bir münakkaş çarşaf ve bin yüz elli akçe vasiden teslim alınarak dava sonlandırılmıştır¹⁴².

Vasiler, vesayetleri doğrultusunda küçük çocukların ihtiyaçlarını karşılamak için onlara ait olan mal, mülk, eşya veya parayı tasarruf etme hakkına sahiptir. Bu yetkinin kötüye kullanılmasını engellemek için vasilerin küçük çocuklara ait olan eşya ve malları haricindeki mülkleri satması kadı izni ile mümkün olmuştur. Bu gibi

¹⁴¹ Joseph Schacht bu konuda "İslam hukukuna göre müteveffa ile mirasçının malları arasında bir birlik yoktur. İşte bu sebepten terekenin alacaklıları alacaklarını ancak terekeye karşı ileri sürebilirler; diğer taraftan mirasçılar, borçları ödenmeden tereke üzerinde hiçbir hak iddia edemezler" ifadesini kullanmaktadır. Bakınız: Joseph Schacht, "Miras", **İslam Ansiklopedisi**, C. VIII, Eskişehir 1997, s. 353.

¹⁴² 167-1.

durumlarda vasi, kadıya müracaat ederek çocukların nafakalarını temin etmek için mülklerinden başka para veya eşyalarının olmadığı beyan etmesi gerekmektedir. Bunun üzerine satışa konu olan mülk açık artırma ile en fazla bedeli verene satılmakta böylece hem vasinin yetkisini suistimali engellenmekte hemde mülk gerçek ve olabilecek en iyi bedelle satılmaktadır¹⁴³.

Sonuç olarak vasi tayini veya vesayet davalarında konusunda iki önemli görevin yerine getirildiğini görmekteyiz. Bunlardan birincisi vasilik sayesinde, anne veya babası vefat etmiş, yetişkin olmayan ve korumasız kalan çocukların belli bir yaşa ve olgunluğa ulaşmaya kadar sosyal ve ekonomik yaşamı güvence altına alınmıştır. Böylece küçük yaştaki öksüz ve yetim çocukların büyük zorluklar yaşamaları engellenmiş, toplum hayatına adapte olmaları sağlanmıştır. İkinci husus ise küçük çocukların kendilerine kalan mirasların korunması sağlanmış ve bu mirastan çocukların yetiştirilmesi için gerekli olan gıda, giyim, barınma ve bakım masrafları düzenli bir şekilde temin edilebilmiştir.

3.1.3 Ailedeki Ekonomik Faaliyetler

3.1.3.1 Miras

Miras kelimesi irs kökünden türemiş olup sözlükte birinin diğerinden devr aldığı eski durum, bakiye anlamına gelmektedir. İstilahe bakımdan en basit tanımı ise ‘*ölen kimseden akrabalarına ve yakınlarına kalmış olan mal, mülk*’ için kullanılan bir tabirdir¹⁴⁴. Osmanlı belgelerinde miras kelimesinin yerine ölünün bıraktığı, terk ettiği mal yerine kullanılan tereke veya terike¹⁴⁵ denildiği gibi arapça muhalefin kelimesinin çoğulu olup ölümle bırakılan şey anlamına gelen muhallefat¹⁴⁶ kelimeside kullanılmıştır.

İslam hukukunda miras konusu ayrıntılı olarak işlenmiştir. Çünkü İslamiyet öncesi ata-erkil Arap toplumunda kadınlar, küçük çocuklar miras haklarından mahrum bırakılmış hatta kocası ölen kadınlar bir miras gibi telakki edilerek kocasının erkek kardeşi ile evlenmek zorunda kalmıştır. Ayrıca ailenin ilk erkek çocuğu mirasta ayrıcalıklı bir konuma sahip olduğu gibi mirasta *asabe* denilen baba

¹⁴³ Vasiler tarafından küçük çocukların nafalarını temin amacıyla satılan mülkler için 49-3, 54-3, 55-4, 96-1, 102-3, 148-1, 152-1 numaralı belgelere bakınız.

¹⁴⁴ Türday, **Büyük Lügat**, s. 641.

¹⁴⁵ Pakalın, **Sözlük**, C.III, s. 460.

¹⁴⁶ Pakalın, **a.g.e.**, C.II, s. 564.

tarafına ait en yakın akrabalara geçmekte idi. İşte İslamiyet, Arap toplumunda ki mevcut bu miras hukukunu büyük ölçüde değiştirmiştir. Kur'anın hükümleri doğrultusunda meydana gelen bu değişiklik özellikle aile ve miras hukukunda kadının durumunun iyileştirilmesine yönelik olmuştur. Nisa suresi on birinci ayette *“Allah, size çocuklarınız hakkında, erkeğe kadının payının iki misli miras vermenizi emreder. Çocuklar ikiden fazla kadın iseler ölünün bıraktığının üçte ikisi onlarıdır. Eğer yalnız bir kadınsa yarısı onundur. Ölenin çocuğu varsa altıda bir hissesi vardır. Eğer çocuğu yokta ana babası ona varis ise anasına üçte bir düşer. Eğer ölenin kardeşleri varsa anasına altıda bir düşer. Bütün bu paylar ölenin yapacağı vasiyetten ve borçtan sonradır”* hükmü ile mirastan kimlerin, ne kadar pay alabileceği açıkça belirtilmiştir. İslam hukukunda erkek kadının iki katı miras payı alması eşitsizlik gibi gözüke de ekonomik olarak erkeğin üzerinde daha çok sorumluluk olduğu için bu bir dengeleme olarak gözükmektedir. Çünkü İslam aile hukukuna göre evlenirken mehir verecek ve düğün masraflarını yapacak kişi erkektir. Evlendikten sonra gerek ihtiyacı olan yakın akrabalarına gerekse eş ve çocuklarına bakacak olan onların yiyecek, giyecek, mesken gibi zorunlu ihtiyaçlarını temin edecek olan yine erkektir. İşte bu sebeple mirasta erkeklerin payı kadınların iki katı olmuştur¹⁴⁷. Ayetlerin yanında birçok hadisle miras hukuku teferruatlı bir şekilde açıklanmıştır.

İslam hukukunun uygulandığı Osmanlı devletinde miras meselesi ve paylaşımı da Kur'an ve Sünnet hükümlerine uygun bir şekilde tanzim edilerek davalar görülmüş ve sicile de kaydedilmiştir¹⁴⁸. Buna göre miras paylaşımı için şu aşamalar takip edilmektedir.

1. Ölünün techiz ve tekfini; Kişinin vefatı ile mevcut terekesinden harcanılarak cenaze işleri yapıp defin işlemini yerine getirilmektedir. Buna bir örnek olarak 117-2 numaralı belgede vasi muhallefet hisselerini vefat eden kişinin çocuklarına

¹⁴⁷ **Kur'an-ı Kerim**, Nisa 11.

¹⁴⁸ Mirasla ilgili 25 belge mevcuttur; 40-2, 40-3, 41-1, 41-4, 42-2, 47-2, 49-1, 50-1, 50-3, 63-2, 64-1, 68-1, 72-2, 88-4, 109-1, 113-2, 124-4, 125-1, 129-2, 130-1, 132-1, 152-2, 164-1, 174-2, 175-3.

teslim ederken cenaze ve defin işlemleri için yapılan harcamayı muhallefatından düşmüştür¹⁴⁹.

2. Ölünün borçları; Vefat eden kişinin tekesinden harcanarak defin işlemleri gerçekleştirildikten sonra varsa borçları terekesinden ödenmektedir. Eğer ölen kişinin bıraktığı miras borcunu ödemeye yetmiyorsa alacaklı tüm mirası almaktadır. Alacaklı sayısı fazla ise o zaman borçların miktarı ve çeşidine göre bir uygulama yapılmaktadır. 117-2 numaralı belgede vasi tarafından mirasın devri esnasında ölenin eda edilen borçları “...ve sâ'ir edâsı lâzım deynine virüb...” şeklinde izah edilmiştir. Aynı zamanda ölenin borçlarını ödemek için miras kalan mülklerin satışı yapılarakta borçların ödenmesi yoluna gidilmiştir¹⁵⁰. Örnek olarak 44-4 numaralı belgede bir vakfa borcu sabit olan müteveffanın mirasında borcu ödemek için yeterli para veya eşyası olmadığından Aksinle Mahallesi'ndeki evi “...Muhtâr Mahallesi vakfına edâsı lâzım olan deyn-i müsbet-i zarûreti için sâ'ir menkûlatından vefâ ider bir şey'i olmamakla...” sebebi ile satılmıştır. Diğer bir örnek 48-3 numaralı belgede ise vasi, vefat eden kişinin Selifar mevzisindeki bağını “...ve sâ'ire olan düyûn-ı peşininin zarûreti için dahî menkûlatına vefâ ider şeyi olmamak...” sebebi ile satarak borcunu ödemiştir.
3. Ölünün vasiyeti; Vefat eden kişinin vasiyeti, gerçekliği ispat edilmişse, mahiyet ve şartlara uygun olarak yerine getirilmektedir. Mirasla ilgili vasiyetlerde genellikle ölen kişi tarafından çocuklarına veya hayır amaçlı olarak vakıflara terekesinden hibe ettiği şeyleri belirtmektedir. Hibe edilen miras çoğunlukla mülkler olmakla birlikte köle, cariye veya mehir gibi unsurlarda vasiyet ile hibe edilmiştir. Vasiyet ile miras hibe edilirken genellikle eş ve çocuklar gibi yakın akrabalar tercih edilmekle birlikte vakıflara ve hazineye de miras mülkler hibe edilmiştir.¹⁵¹

¹⁴⁹ 117-2 belgede “...meblağ-ı mezbûrun yirmibindörtüyüzaltı akçasını babamız müteveffâ-yı mezbûrun techîz ve tekfîni ve sâ'ir lev'azîmine... sarf idüb bâki kalan üçbinyirmiiki akça hakkımız...” diye bahsedilmektedir.

¹⁵⁰ Vefat eden kişilerin borçlarının ödenmesi için mülk satışlarının yapıldığı belgeler; 39-5, 44-4, 48-3, 57-3, 57-4, 58-5, 76-1, 80-3, 87-3, 95-3, 106-2, 107-4, 138-2, 176-5, 180-5.

¹⁵¹ 137-1 numaralı belgede Güher bint-i 'Abdullah isimli kadın mirasının yarısını beytü'l-mala hibe ederken, 104-3 numaralı belgede ise Nesli isimli zimmi Konya'daki bağını Kudüs'deki Kamâme Kinise Vakfı'na hibe ettiğini vasiyet etmiştir.

4. Veresenin haklarının taksimi; Vasiyetin gerçekleşmesinden sonra kalan miras varisler arasında taksim edilmektedir. Miras, veraset derecesine göre taksim edilirken Kur'an'da Nisa Sûresi'ndeki on ikinci ayetteki “*Yapacakları vasiyet ve borçtan sonra eşlerinizin, eğer çocukları yoksa bıraktıklarının yarısı sizindir. Çocukları varsa bıraktıklarının dörtte biri sizindir. Çocuğunuz yoksa sizinde yapacağınız vasiyetten ve borçtan sonra bıraktığınızın dörtte biri onlarıdır. Çocuğunuz varsa bıraktığınızın sekizde biri onlarıdır. Eğer bir erkek veya kadının ana babası ve çocukları bulunmadığı halde malı mirasçılara kalırsa ve bir erkek yahut bir kız kardeşi varsa her birine altıda bir düşer Bundan fazla iseler üçte bire ortaklırlar. Bu taksim yapılacak vasiyet ve borçtan sonra kimse zarara uğramaksızın yapılacaktır. Bunlar Allah'tan size vasiyettir*” hüküm esas alınarak düzenlenmiştir. 22 numaralı sicilde miras taksiminin bu ayete uygun olarak yapıldığını gösteren birçok belge mevcuttur. Özellikle kadınlar eşlerinin miraslarından mehr-i müeccellerinin yanında çocukları da olduğu için sekizde bir hisselerini mahkemede “...zevci müteveffâ-yı mezbûrun zimmetinde olan mehr-i mü'eccelini ve muhallefâtından irs-i şer'î ile kendiyeye intikâl iden sümn hissesini...” talep veya dava etmiştir¹⁵².

Miras hukukunda Osmanlıda veraset derecesi dokuz kısımdır¹⁵³.

- 1-Ashabu'l-feraiiz
- 2-Asabe-i nesebiye
- 3-Asabe-i sebebiye
- 4-Neseben ashab-ı feraize reddin
- 5-Zevi'l-erham
- 6-Mevle'l muvalat
- 7-Mukarrun leh bi'n-neseb ale'l-gayr
- 8-Kendisine üçte birden fazla vasiyet edilen
- 9-Beyt'ül mal.

Mirasta öncelik ashabu'l-feraiiz denilen mirasa doğrudan varis olanlara aittir¹⁵⁴. Ancak bu mirasçılardan olmadığı durumlarda diğerlerinin hakları

¹⁵² Sekizde bir hisse (sümn hisse) ile ilgili belgeler; 89-2, 109-1, 117-2 ve 130-1.

¹⁵³ Pakalın, **Sözlük**, C. III, s. 460; Abacı, **Bursa Şehri**, s. 171.

doğmaktadır. Özellikle sicildeki muhallefat hisseleri mevzusunda bahsi geçen “zevi’l-erhamı cîhetinde” yakınlık iddia edilerek pay alınmıştır¹⁵⁵. Zevi’l-erham denildiğinde ana tarafından akraba olan ve dayısı tarafından temsil edilen şahıslar kastedilmektedir. Bu miras hukukuna göre Müslümanlar kâfirlerin mirasını; kafirlerde Müslümanların mirasını alamamaktadır. Ayrıca kölelerde miras hakkına sahip değildir¹⁵⁶.

Eğer vefat eden kimsenin herhangi bir mirasçısı yok ise muhallefatı devlet hazinesine yani beytü’l-male aktarılmaktadır.174-2 numaralı belgede herhangi bir mirasçısı olmadan vefat eden Hâni bint-i ‘Alî’nin muhallefatı bir yakını tarafından beytü’l-mal eminine teslim edilmiştir¹⁵⁷. Bu gibi durumlarda kadının emri altında çalışan beytü’l-mal emini listelediği miras malları altı ay boyunca muhafaza etmektedir. Bu zamandan sonrada mallar satılarak devlet hazinesine gelir olarak kaydedilmektedir. Ancak daha sonra ortaya çıkacak olan varislerde üç yıl içinde dava açarak mirastan hisselerini talep edebilmektedir¹⁵⁸. Bu süreçte miras mülk devlet hazinesine katıldığı için varisler muhallefatlarını kadı veya beytü’l-mal eminden değil defterdardan talep etmektedir. Bu gibi durumlarda varisler akrabalık bağlarını ispat edebilirlerse muhallefatlarını alabilmektedirler. 22 numaralı sicilde defterdardan mirasın talep edilmesine dair üç belge mevcuttur¹⁵⁹. Bu belgelerde Karaman defterdârı olan Mustafâ Pâşâ’nın el koyduğu ölen kişinin mirasından, anne tarafından (zevi’l-erham) ölen kişi ile akraba olduklarını iddia eden kişiler hak talep etmiştir. Bu gibi durumlarda defterdar mirasın varisçilerinin olduğuna dair bir bilgisinin olmadığı beyan etmektedir. Bu miras mülklere Karaman defterdarı el koymuş olması bize ölen kimsenin ashabu’l-feraiz denilen mirasa doğrudan varis

¹⁵⁴ Ashabu’l-feraiz denilen birinci derece varisler şunlardır; 1)Baba (Eb), 2)Babanın babası (Ceddi Sahih), 3)Anne-baba bir erkek kardeş (Ah liüm), 4)Anne (Üm), 5)Annenin annesi, babanın annesi (Cedd-i sahiha), 6)Öz kız (Bint, sulbiyye), 7)Oğlun kızı (İbniyye,bint’ül ibn), 8)Anne-Baba bir kızkardeş (Uht lehüma, Şekika), 9)Baba bir kızkardeş (Uht lieb), 10)Anne bir kızkardeş (Uht liüm), 11)Koca, 12)Kadın. Bu konuda bakınız; Abacı, **Bursa Şehri**, s. 171’den naklen Said Öztürk, **Askeri Kassama Ait Onyedinci Asır İstanbul Tereke Defterleri (Sosyo-Ekonomik Tahlil)**, Osmanlı Araştırmaları Vakfı, İstanbul 1995, s. 97.

¹⁵⁵ 40-3, 41-1, 42-2.

¹⁵⁶ Schacht, “Miras”, C. VIII, **İslam Ansiklopedisi**, s. 352-359.

¹⁵⁷ Teslim edilen muhallefat “*bir çatma döşek iki beledi döşek ve iki beledi yasdık bir gümüşlü bıçak bir makreme ve bir çenber ve bir münakkaş bûğası ve bir beyaz sade astarlı kaftan ve bir bıçak*”tan ibarettir.

¹⁵⁸ Abacı, **Bursa Şehri**, s.176.

¹⁵⁹ Zevi’l-erham hükmünün uygulanışı ile ilgili belgeler 40-3, 41-1, 42-2.

olabilecek mirasçısı olmadığı için mirasın ilk önce beytü'l-mala ardından Karaman hazinesine gelir olarak aktarılmış olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte akrabalık iddialarını ispat edebilenler miraslarını hazineden geri almıştır.

22 numaralı sicilde miras ile ilgili yer alan belgeler üç ana başlık altında toplanmaktadır.

Mirasın Taksimi ve Teslimi: Vefat eden kişinin varisleri kendilerine kalan muhalefatın paylaşımı için kadıya başvurabilmektedir. Bu gibi durumlarda kadı, varislerin hisse miktarlarına göre taksim yapmaktadır. Veyahut vasilerde olan muhalefatın varislere teslimi de kadı huzurunda yapıp kayıt altına alınarak görev ve sorumluluklar hukuki bir belge ile sonlandırılmaktadır¹⁶⁰. Ayrıca taksimi talep edilen muhalefatın içinde ev, bağ, bahçe gibi mülklerinde olduğu durumlarda taksimatın yerinde yapılması gerekmektedir ve kadı yerinde tespit ve taksim için naibini görevlendirmektedir. Kadı naibleri görevlendirildiklerini yazdıkları belgenin başlangıcında “*mahallinde tahrîr için kibel-i şer’iden âdem taleb olundukda savb-i şer’iden bu fakîr irsâl olunub*” veya “*budur ki husûs-ı atiyü’l-beyânın istimâ’ ve taksîm ve tahrîri cânib-i şer’iden bu fakîr ta’yîn olunmağın*” açıklamaları ile belirtmişlerdir¹⁶¹. Naib yerinde yaptığı tespitler neticesinde ve şahitler huzurunda taksimatı gerçekleştirmekte ve tarafların bir daha miras hak ve hisse talep etmeyeceklerini kayıt altına almaktadır.

Mirasta Sulhün Tescîli: Miras belgeleri içinde çoğunluğu teşkil eden metinler, varislerin kendi aralarında miras paylaşımında vardıkları anlaşmayı kadı huzurunda kayıt ettirdikleri belgelerden oluşmaktadır¹⁶². Varislerin miras paylaşımında kendi aralarında anlaşmadıkları durumlarda adaletine güvenilen insanların aracılığı ile paylaşım gerçekleştirilerek bir çözüme ulaşılmaktadır. Bundan sonrada kadı huzurunda paylaşıma resmiyet kazandırıp ilerde çıkabilecek anlaşmazlık ve itirazların önüne geçilmesi amaçlanmıştır.

Varislerin yaptıkları anlaşmalarda miras mülk ve eşyalar hisseler oranında aynî olarak paylaşıldığı gibi aynı zamanda bazı varisler miras hisselerini belli bir

¹⁶⁰ Vasi tarafından teslim edilen muhalefat “*bir bâb tabhânesini havlusı ile dört sahân ve bir tencere ve dört köhne kâliçe ve bir yorgan ve bir kise*”den ibarettir.

¹⁶¹ 49-1, 109-1, 129-2 numaralı belgelerde mahallinde tahrir için naibler görevlendirilmiştir.

¹⁶² Miras taksiminin varisler arasında anlaşarak sulh yolu ile yapıldığı belgeler: 40-2, 41-4, 47-2, 64-1, 113-2, 124-4, 125-1, 130-1, 132-1, 152-2, 175-3.

miktar para karşılığında nakdî olarakta diğer varislere satarak paylaşımı gerçekleştirmiştir. 64-1, 109-1, 124-4, 125-1 numaralı belgelerde miras mülkler taksimi yapılarak varislere teslim edilmiştir. Bazı varislerde miras hisselerine mukabil 40-2 numaralı belgede 26.500 akça, 41-4 numaralı belgede 500 akça, 47-2 numaralı belgede 20 esedi guruş, 113-2 numaralı belgede 30 esedi guruş para alarak haklarını aldıklarını beyan etmiştir.

Miras Davaları: 22 numaralı sicilde kadıya aktarılmış miras meselelerinde tarafların miras taksimi mahkemeden talep etmeleri ile kendi aralarında ki sulhü kadı huzurunda kayda geçirtmelerinin yanında başka sebeplerde davalar görülmüştür. Bunlar davalarda genellikle varisler hissesini alamadıkları, miras mülklerinin zabt edildiği veya mehr-i müeccellerinin mirastan verilmediği gibi sebepler mahkemeye başvurmuştur. Miras davaları, mirasçılar ile mirastan hak iddia eden kişiler arasında olduğu gibi devlet makamlarına karşıda miras davaları açılmıştır. Bu gibi davalarda devletin, varisi olmadığını kabul ederek el koyduğu miras üzerinde hak iddia eden olursa, iddiasını ispatlaması durumunda miras hak sahibine teslim edilmektedir. Kişiler arasındaki miras davalarında da sonuca etki eden temel husus iddianın delillendirilmesidir. Şüphesiz ki o dönemde en yaygın ispat yöntemi iddiayı destekleyecek şahitlerin varlığıdır. Ancak her kişinin şahitliği kabul edilmemekte ve meseleye vâkıf, halk içinde güvenilir olan insanlar tercih edilmektedir. Özellikle mahallinde görev yapan imamların şahitliği kararı etkileyen bir hüviyete sahiptir¹⁶³. Şahitlerin şehadetinden başka iddia sahipleri mahkemeye hüccet, berat gibi belge ibraz eder ve bunların gerçek olduğu mahkeme tarafından kabul edilirse karar buna göre şekillenmektedir¹⁶⁴.

Miras mülklerin zabt edildiği iddialarında ise kadı iddia sahibini haklı bulursa zabt eden kişi mülkten el çektirilmektedir¹⁶⁵. Ancak iddia sahipleri iddialarını ispatlayamaz veya aksi yönde şahitlikler ile iddiası çürütülürse kadı davacıyı iddiasından men etmektedir¹⁶⁶.

¹⁶³ 49-1 ve 50-1 balgelerinde imamların şahitliği sonucu karar verilmiştir.

¹⁶⁴ 72-2 numaralı belgede kadı kararını verirken mahkemeye sunulan hüccet belgesini delil olarak kabul etmiştir.

¹⁶⁵ 40-3, 41-1, 42-2, 49-1, 50-1, 88-4, 164-1 numaralı belgelerde kasr-ı yed kararı mevcuttur.

¹⁶⁶ 68-1, 72-2 numaralı belgelerde kadı, davacının iddiasından men kararı vermiştir.

Sonuç olarak Osmanlı Devleti'nde İslam hukuku çerçevesinde şekillenen miras hukuku şartları en ince ayrıntılarına kadar belirtilmiş sistematik bir yapıya sahiptir. İnsanlar miras paylaşımında adil taksimatı amaçlamaktadır. Aynı zamanda kadınlarda miras anlaşmazlıklarında doğru kararı verebilmek için ciddi bir tetkik ve tahlil sürecini takip etmekte ve kararlarını adalet terazisine göre şekillendirmektedir. Bundan dolayıdır ki kadılar bir defterdarın miras mülkten el çekmesi veya bir kızın annesinden kendi hissesine düşen mirasını babasından alması kararını verebilmektedir.

3.1.3.2 Hibe

Hibe kelimesi sözlükte bağışlamak, bağışlanan şey¹⁶⁷ anlamına gelmekte olup bir malı başkasına parasız ve karşılıksız olarak verilmesi şeklinde ifade edilebilir. İslam hukukunun temel kaynağı olan Kur'an-ı Kerim'de açık olarak hukuki anlamda hibeden söz eden bir ayet yoktur. Ancak Kur'an'da sık sık adı geçen sadaka ve infak terimleri hibeyide içine alacak şekilde değerlendirilmiştir¹⁶⁸. Ayrıca hibe konusuna Hz. Muhammed'in hadisleri hibenin şartları ve niteliğinin şekillenmesinde etkili olmuştur. Hibenin şartları ve bu şartların uygulanışına dair incelediğimiz 22 numaralı sicildeki mevcut örnekler aşağıda belirtilmiştir.

Hibe eden kişinin hibe edeceği malın kendi mülkü olması ve hibe yapıldığı zamanda var olması gerekmektedir. İncelediğimiz sicilde hibe eden kişiler kadı huzurunda '*mülk menzilimi*'¹⁶⁹ veya '*mâlike olduğum beynimizde ma'lûm cümle erzâkımı*'¹⁷⁰ ifadelerini kullanarak hibe edilen malın kendi mülkleri olduğunu ve mevcudiyetini bildirmişlerdir.

Taraflar arasında anlaşmazlığa yol açmaması için hibe edilen malın niteliğinin açıkça ifade edilmesi şarttır. Bu konuda incelediğimiz hibe belgelerinde hibe edilen mal hakkında teferruatlı bilgi verilirken bazı hibelerde hibe sebebinde ne olduğu belirtilmiştir¹⁷¹. Özellikle hibe malın bir miktarında veya belli bir oranda

¹⁶⁷ Türdav, **Büyük Lügat**, s. 364.

¹⁶⁸ Hamdi Döndüren, **Delilleriyle Ticaret ve İktisat İlmihali**, (Kısaltma; **İktisat İlmihali**), Erkam Yay., İstanbul 1993, s. 528.

¹⁶⁹ 76-3.

¹⁷⁰ 120-2.

¹⁷¹ 76-3, 113-3, 169-2 numaralı belgelerde hibenin sünnet olma sebebi ile yapıldığı belirtilmiştir. 88-2 numaralı belgede kadın mehrinin bir kısmını kocasının hacca gitmeye niyet etmesi sebebi ile hibe

hibe edilmişse belgelerde ‘*mâliki olduğu emlakından Debbâğhâne’de vâki’ bir bâb dükkânda olan hissesini ve otuz re’s koyunları kendi nefsi için alıkoyub bâki kalan mahalle-i mezbûrede vâki’ lede’l-cîrân ma’lûmü’l-hudûd olub büyût-ı müte’addideyi müştamil olan mülk menzilini*’¹⁷² şeklinde belirtilmiştir. Eğer hibe edilen eşya ise ayrıntılarda verilerek ‘*dört kâliçe ve dört kilim ve iki yan kâliçeleri ve iki vasat kâliçe dahî ve dört ve dört palas ve refîne bir kazgan-ı kebîr ve sekiz vûkiyye ve bir leğen ve iki tencere ve bir kebîr sini ve altı ‘aded ayaklı kebîr sahân ve sekiz vasat sahân ve iki hoşab tası ve bir kapaklı ve bir kapaksız iki cam tas ve nim kemer bir sim rasta ve bir Şam demiri sade kılıç ve bir el leheni ve bir ibrik ve yirmi re’s kuzu ile koyun ve iki re’s öküz ve iki re’s inek bir kaklı ve bir gümüşlü dersan ve iki bakır güğüm bu zikr olunan eşya ve devâimeye ve bir kelâm-ı ‘izzet bu cümlesini*’¹⁷³ şeklinde açıklanmıştır.

Hibenin geçerli olması için hibe edenin akıl baliğ olması şarttır. Küçük çocuğun, delinin ve bunamış kişilerin hibesi geçerli olmamasına rağmen bu gibi kişilere yapılacak hibeler geçerli olmaktadır. İncelediğimiz sicilde hibe edenlerin şartlarıyla ilgili bir sorun gözükmemektedir. Ancak 76-3, 142-4 ve 172-1 numaralı belgelerde hibe edilen küçük çocuk olduğu için hibe çocukların babalarına teslim edilmiştir.

Hibenin gerçekleşmesi için hibe edenin malı teslim ettiğini belirtmesi ve hibe edilen kişininde alıp kabz etmesi şarttır. İncelediğimiz sicilde hibe edilen ev, dükkan, bağ gibi gayri menkul ise ‘*ba’de’t-tahlîye hibe ve temlik ve teslim eyledim*’ ifadesiyle mülkün boşaltılarak teslim edildiği ve hibe edilen kişininde ‘*ithâb ve kabûl eyledim*’ ifadeleriyle mülkü teslim alıp kabz ettiği belirtilmiştir¹⁷⁴.

Hibenin karşılıksız ve bir daha geri alınmamak üzere yapılması esastır. Mâliki, Şâfiî ve Hanbelî fakihlerine göre hibeden dönmek caiz değildir¹⁷⁵. Bu hususlardan karşılıksız olma ilkesine rağmen sicildeki 68-1 ve 153-2 numaralı belgelerde hibe belli bir eşya veya hizmet alımı karşılığında gerçekleşmesi istisnai bir uygulama olarak gözükmektedir. Ayrıca 106-3 numaralı belgede ise Râbi’ a isimli

---

etmiştir. 68-1 ve 153-2 numaralı belgelerde ise hibe belli bir eşya veya hizmet alımı karşılığında gerçekleşmiştir.

¹⁷² 195-3.

¹⁷³ 169-2.

¹⁷⁴ 82-4, 107-3, 114-3, 142-4.

¹⁷⁵ Döndüren, **İktisat İlmihali**, s. 534-535.

kadının oğlu Hamza'ya iki yıl önce hibe ettiği evi geri almak isteyince oğlunun mahkemeye başvurması üzerine kadı tarafından '*hibe-i sahiha ile hibe eylediği zikr olunan menzilden rücu'a kâdir olmamağın*' annenin mülkten el çektirilmesine karar verilmiştir.

22 numaralı sicilde hibenin gerçekleştiğinin inkar edildiği davalarda hibe edilen kişi hibeyi ispat ederse hibe kabul görmektedir. 68-1 numaralı belgede Ümmühan adlı kadın annesinden kalan eve el konulduğunu belirterek Budak Beyi dava etmiştir. Budak Bey evi Ümmühan'ın annesinin Mahmud adlı kişiye hibe ettiğini ve Mahmud'un ölümüne dek otuz sene evi kullandığını belirtmiş kendisinin de evi, ölen Mahmud'un varislerinden aldığını şahitlerle ispat etmiştir. Bunun üzerine kadı, şahitliği kabul ederek Ümmühan'ı davasından men etmiştir. Diğer bir hibe ispat davası ise 72-2 numaralı belge olup Satı isimli kadın annesinden kendisine miras kalması gereken bağa dayısı tarafından el konulduğunu belirtip dava etmiştir. Bunun üzerine dayısı Kûmli, bağın babası tarafında kendisine hibe edildiğine dair 1032 tarihli Konya kadısı Ahmet Efendi imzalı hüccet ibraz etmesi üzerine Satı'nın iddiası red edilmiştir.

Tablo 8-22 No'lu Konya Şer'iyeye Sicilindeki Hibe Belgeleri

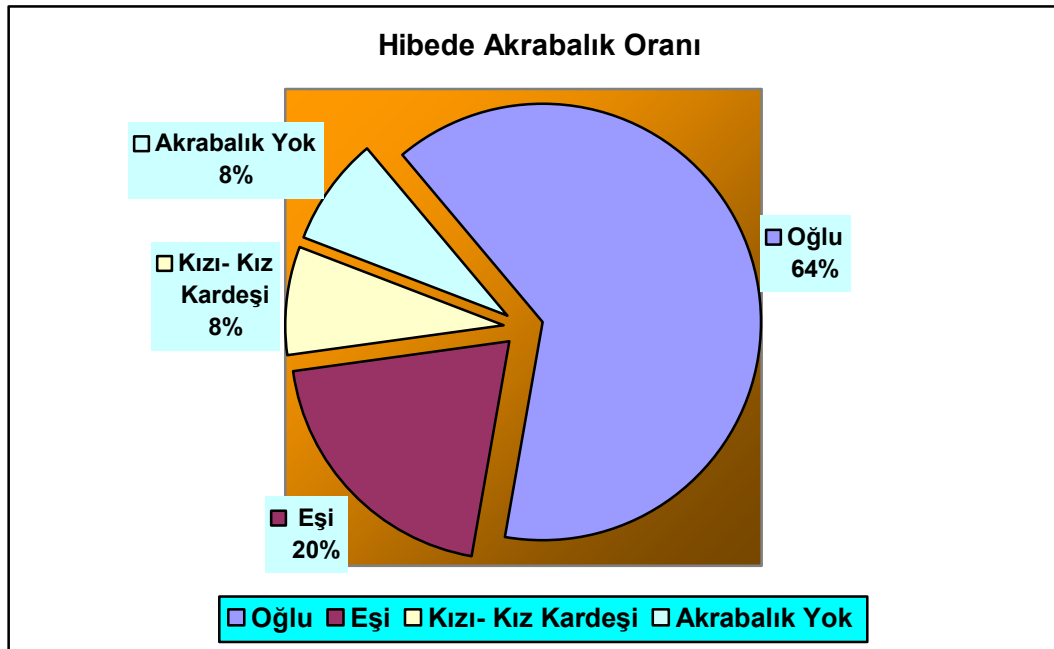
Sıra No	Belge No	Hibe Eden	Hibe Edilen	Hibe Edilen Mülk	Yakınlık	Hibe Tarihi
1	67-2	Râziye bint-i el-Hâc Muharrem	Mehmed ve İsmâ'il ibn Dilâver	Harâbe Ev	Oğulları	-
2	68-1	Makâl Hatun	Mahmûd Efendi	Karşılıklı hibe ev	Yok	-
3	72-2	Andun	Kumli veled-i Andun	Bağ	Oğlu	-
4	76-3	Döne bint-i Hızır	İbrahîm bin 'Abdî	Hıtan (sünnet) için ev	Kardeşinin oğlu	Evl-Ca-1040
5	82-4	Sultân bint-i Sinân	Süleymân bin 'Abdûlgani	Evin bir kısmı	Oğlu	Evs-B-1040
6	88-2	Fâtıma bint-i Ramazân	Ahmed bin el-Hâc Bayram	16.000 akça mehr-i mü'eccel	Eşi	Evl-Ş-1040

7	106-3	Râbi'a Hatun	Hamza bin 'Abdülkerîm	Ev	Oğlu	Evh- L- 1038
8	107-2	Hasan Ağa bin 'Abdülmenân	Rukiye Hatun bint-i Velîd Efendi	Köle ve Câriyesi	Eği	1-B- 1040
9	107-3	Emîne bint-i el-Hâc Pîrî	Es-Seyyid Yûsuf Efendi bin es-Seyyid Kenân	Ev	Eği	Evl- Za- 1040
10	113-3	El-Hâc Mustafâ	İbrahim bin el-Hâc Mustafâ	Sünnet için ev	Oğlu	Evl- Ca- 1040
11	114-3	Şehrî bint-i İsâ	'Alî bin Velî	Bağ	Oğlu	Evs- Za- 1040
12	120-1	Fâtıma bint-i 'Abdî	'Osmân bin 'Ömer	Evin bir kısmı	Oğlu	Evl-Z- 1040
13	120-2	Rukiye ibnet- i el-Hâc Emrullah	Mahmûd bin Hüseyn	Ev, arsa, erzak	Oğlu	Evl-Z- 1040
14	123-2	İsmihân bint- i Mustafâ Çavuş	Mahmûd Beg ibn 'Alî	Ev, mîrâs hisse	Oğlu	Evh- Z- 1040
15	128-3	Yakub Çelebî	Sâliha bint-i Mustafâ Çelebî ve Hatîce Hatun	Ev	İki kız kardeği	Evh- M- 1041
16	137-1	Güher bint-i 'Abdullah	Beytü'l-mâl	Muhallefatının yarısı	Beytü'l- mâl	Evh- S- 1041
			el-Hâc 'Osmân Beşe bin İbrahim	Mehr-i mü'eccel	Eği	
17	138-1	Râziye bint-i Mustafâ	Ahmed bin Hüseyn	Ev	Eği	Evl- Ra- 1041
18	142-4	Dervîş 'Osmân bin Baba Nûrullah	'Alî bin Dervîş 'Osmân	Dükkân	Oğlu	Evh- Ra- 1041
19	152-1	Cemîle bint-i Yûsuf	Ahmed bin 'Alî	Ev	Oğlu	Evs- Ca- 1041
20	153-2	Marziye bint- i el-Hâc Mehmed	Arzuman bint-i Mûsâ	Karşılıklı değirmen yarı hissesi	Yok	Evl- Ca- 1041

21	169-2	Balî Beşe ibn ‘Alî	Sefer bin Balî Beşe	Sünnet için ev, eşya ve erzak	Oğlu	Evl-Ş-1041
22	172-1	El-Hâc İsmâ’îl bin ‘Osmân Hâlîfe	Mehmed bin El-Hâc İsmâ’îl	Ev, dükkân ve para	Oğlu	Evl-Ş-1041
23	172-5	Muharrem bin Himmet	Hüseyin bin Velî	Bağ ve oda	Evlâtlık oğlu	Evs-Ş-1041
24	195-3	Neslî bint-i el-Hâc Hamza	Hümâ bint-i Mustafâ	Ev, bahçe ve eşya	Kızı	Evl-L-1041
25	195-4	Fahrîye bint-i Kılavuz	‘Alî bin Velî	Koyunlar ve eşya	Oğlu	Evl-Ş-1041

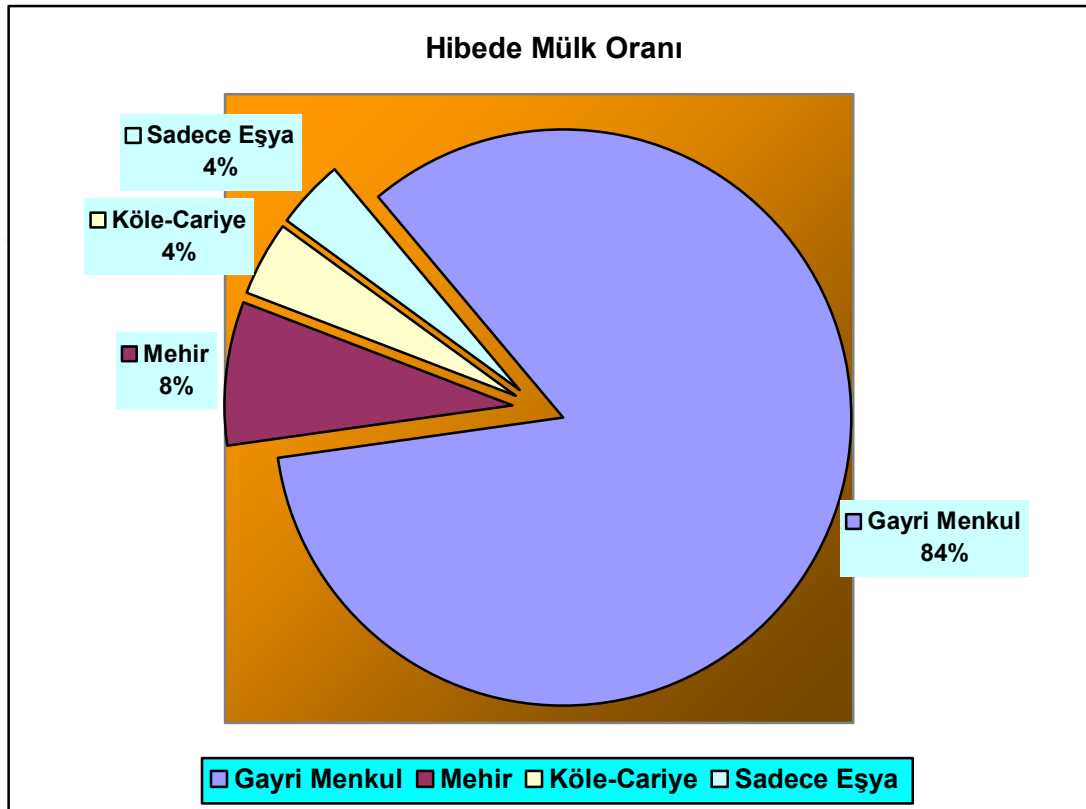
Yukarıda 22 numaralı sicilde yer alan hibe belgeleri tablosu incelendiğinde hibelerin % 92 oranında birinci derece akrabalara yapıldığı görülmektedir. En çok hibe edilen akraba % 64 oran ile oğullara yapılmaktadır. Bunu % 20 oranla eşlere yapılan hibe takip etmektedir. Hibe edilen akrabaların oranı aşağıdaki gibidir.

Şekil 4-25 Hibe Belgesinde Akrabalık Oranı

Hibe edilen mal genellikle ev, dükkan, bağ gibi gayri menkul mülktür. Bunun yanı sıra mehir, köle-cariye ve eşya hibesinde mevcuttur. Hibe edilen mülklerin oranı aşağıdaki tablodaki gibidir.

Şekil 5-25 Hibe Belgesinde Mülk Oranı

3.2 Konya'da Toplumsal Yapı

3.2.1 Zimmîler

Anlaşma ile islam diyarında yaşaması kabul edilmiş, hayatı korunan gayrimüslimler¹⁷⁶ için kullanılan bu ifade zimmet kelimesinden kaynaklanmaktadır. Zimmet kelimesi sözlük anlamı olarak ahd, eman ve sözleşme gibi anlamlara gelmektedir. Fıkhi terim olarak zimmî ise İslam hakimiyetini tanımak şartı ile Müslüman toplumun diğer semavi din mensuplarına konukseverlik ve koruma sağladığı süresiz olarak yürürlükte kalan bir tür sözleşmeyi ifade eder¹⁷⁷.

¹⁷⁶ Türday, **Büyük Lügat**, s. 1065.

¹⁷⁷ Cl. Cahen, "Zimme", C. XIII, **İslam Ansiklopedisi**, s. 566.

Zimmî kelimesi gayrimüslimler için kullanılan bir tabir olmasına rağmen tüm gayrimüslimleri kapsamamaktadır. Çünkü İslam hukukuna göre gayrimüslimler, müşrikler ve Ehl-i kitap olmak üzere iki sınıfa ayrılmaktadır¹⁷⁸. İşte zimmî kelimesi, gayrimüslim toplumdaki Ehl-i kitap grubu için kullanılmış ve bu grubun varlığı ve güvenliği İslam devletinin sorumluluğu altında olmuştur¹⁷⁹. Ancak bu hak, müşriklere tanınmadığı gibi onlara ya Müslüman olmaları ya da ülkeyi terk etmeleri istenmiş, terk etmek istemeyenlere de ölüm cezası öngörülmüştür¹⁸⁰.

İslam devletine tabi olan zimmîler Müslümanlar gibi hak ve yetkilerden istifade edebilmektedir. Ancak bunun için zimmet akdini kabul etmiş olmaları gerekmektedir. Zimmet akdinin geçerli olabilmesi için her sene cizye ödenmesi ve İslam hukukunun iltizam edilmesi yeterlidir. Zimmî statüsündeki kişiler Hanefî mezhebine göre şüfa, hibe, sulh, her türlü alış-veriş ve tasarruf, nafaka, kefalet gibi konularda Müslümanlarla aynı haklara sahip oldukları kabul edilmiştir.

Osmanlı Devleti'nde zimmîler farklı etnik kökenden gelen, farklı din ve mezheplere mensup topluluklar olarak yaşamıştır. Osmanlı Devleti'nde çok fazla zimmî etnik grup olmasına rağmen Fatih döneminden itibaren uygulanan millet sistemi ile bu gruplar etnik esas dikkate alınmaksızın din ve mezhep aidiyetliklerine göre bir tasnife tabi olmuştur. Karaman eyaletindeki zimmîler büyük oranda Hristiyan Rum ve Ermeni topluluklardan oluşmaktadır. Bunlar, İslam hukukunun gayrimüslimlerle ilgili hükümleri ile birlikte zaman zaman çıkarılan örfî hükümlerinde sağladığı bir düzen içinde varlıklarını sürdürmüştür. Bunun yanında İslam hukukunun kendilerine tanıdığı haklar çerçevesinde cemaat işlerinde, kamu düzenini ilgilendiren konularda, aile, miras ve benzeri özel konularında geniş haklara da sahiptirler¹⁸¹.

3.2.1.1 Konya'da Zimmî ve Müslüman İlişkileri

Konya Sancağı'nda zimmîler ve Müslümanlar bir arada yaşamıştır. Dini ve etnik farklılıklarına rağmen asırlarca aynı mahalle ve sokaklarda iskan etmişler, aynı

¹⁷⁸ M. Hidayet Vahapoğlu, **Osmanlıdan Günümüze Azınlık ve Yabancı Okullar**, Meb Yay., İstanbul 2005, s. 18.

¹⁷⁹ Yavuz Ercan, "Osmanlı Devleti'nde Müslüman Olmayan Topluluklar (Millet Sistemi), **Osmanlı'dan Günümüze Ermeni Sorunu**, Editör: Hasan Celal Güzel, Yeni Türkiye Yay., Ankara 2001, s. 334-336.

¹⁸⁰ **a.g.m.**, s. 336.

¹⁸¹ Vahapoğlu, **a.g.e.**, s. 18.

çarşı ve pazarlarda birbirleri ile alış-veriş yapmışlar bunun sonucunda birbirlerine benzeyen birçok özelliklere de sahip olmuşlardır¹⁸². İncelediğimiz 22 numaralı sicilde zimmîler kendi kültürlerine ait isimlerinden başka Türkçe veyahut Türkçeleşmiş isimleri de yaygın olarak kullandıkları görülmektedir. Zimmîlerin kullandığı Türkçeye ait bu isimler; Aynevirdi (48-3), Meryem ve Karakaş (61-3), Karagöz (62-1), Murâd (68-3), Hüdâverdi (74-2), Hatun (74-2), Arzu (84-2), Bahadır (85-4), Arslan (85-4), Gözde (95-3) Yûnus (97-2), Îsâ (97-4), Bolat (100-1), Neslî (104-3), Sultân (108-1), Kamer (119-3), Kubâd (131-3), Garib (133-3), Mircan (138-3), Gülaser (153-4), Durmuş (157-3), Mîrzâ (157-3), Sefer (164-3) olarak tesbit edilmiştir. Ayrıca diğer zimmî gruplardan farklı olarak, birçoğu Türkçe konuşan Ermeniler sadece dilde değil Türk kültürünün etkisinde kalarak, Türk göreneklerini ve folklorunu da benimsemişlerdir¹⁸³.

Fatih döneminden II Mahmut'a kadar olan dönemde zimmîler din ve toplumları alanında tam bir serbestiyet içinde yaşamışlar ve kendilerine ait mahkeme uygulamaları da olmuştur. Ancak şer'î mahkemelerin hem Müslümanlar hem de zimmîlerle ilgili bütün davalara bakma gibi kapsamlı bir yetki alanı bulunmaktadır. Bu sebeple incelediğimiz sicilde Müslümanlar ile zimmîlerin ilişkilerini yansıtan birçok kayıt mevcuttur. Konya Sancağı'nda halkın zimmî ve Müslümanlara ait olan mahallelerde yaşıyor olduğu kabul edilse de bunun kat'î bir taksim olmadığı açıktır. Çünkü Konya'da zimmîlere ait olduğu kabul edilen İçkale zimmîyan mahallesinde birçok Müslüman'ın yaşadığı ve mülk sahibi olduğu görülmektedir¹⁸⁴.

Müslümanlarla zimmîler ortak ticaret yapmakta hatta birbirlerine borç para vermektedir. 105-2 numaralı belgede Bedel Çelebî bin Mahmûd isimli Müslüman vatandaşın, İstanbul'da ikamet edip o sırada Konya'da bulunan ve Konya'nın yerli Rumlarından olan zimmî rahip Evirkiyüs veled-i Mihail'e altmış beş bin akça borç para verdiği ve borcun tamamının daha sonra geri ödendiği görülmektedir. Böyle

¹⁸²Hüseyin Muşmal, **XVII. Yüzyılın İlk Yarısında Konya'da Sosyal ve Ekonomik Hayat (1640-1650)**, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya 2000, s. 82 Kısaltma: Muşmal, **Konya (1640-1650)** ; Kıvrım, **Konya ve Ayıntab**, s. 143.

¹⁸³ Halil Metin, **Türkiye'nin Siyasi Tarihinde Ermeniler ve Ermeni Olayları**, Meb Yay., Ankara 2001, s. 33.

¹⁸⁴ 64-4, 99-3, 100-1, 108-1 nolu belgelerde Müslümanlar İçkalede ki mülklerini zimmîlere sattıklarına göre zimmi mahallesi olarak adlandırılan bu mahallede Müslümanlarında yaşadığını söylemek mümkündür.

yüklü bir miktarda paranın zimmîler ve Müslümanlar arasına borç olarak verilebilmesi ekonomik ilişkilerde de din ve inançtan kaynaklanan farklı bir uygulama, kısıtlama veya önyargının olmadığını göstermektedir.

133-3 numaralı belge zimmîler ve Müslümanlar arası ilişkilerde belirleyici unsurun din ve mezhep olmadığını göstermektedir. Belgede Çirkâb Mahallesi'nde bir mescidin mütevellisi olan Receb bin Halîl, mescidin yıkılıp harabe olması üzerine mescid arsasını Garib veled-i Panus isimli zimmîye otuz yıllığına kiralama yoluna gitmiştir. İslam hukukunda belli kıstasların varlığına rağmen mescid yerinin bir zimmîye kiralanması Müslümanlarla zimmîler arasında ilişkilerin ne kadar iç içe geçtiğini ve bütünleşik bir yapıyı oluşturduklarını göstermesi açısından önemlidir.

Zimmîlerin mahkemeye yansıyan davalarında zimmîlerin şahitlikleri kabul edildiği gibi Müslümanlar ve zimmîlerin birbirlerine de şahitlik etmişlerdir. 84-2 numaralı belgede zimmî bir kadının mehri ile ilgili davada kadı kararını, zimmî şahitlerin aktardığı bilgiye göre vermiştir. Aynı belgede zimmî davacıların vekaletini Osmân Beg bin el-Hâc Hasan isimli Müslüman bir kişi üstlenmiş gözükmektedir. 85-2 numaralı belgede ise aynı zimmî kadının öldürülmesi sebebi ile açılan dem ve diyet davasında Müslümanlar şahitlik yapmıştır.

Elbette yukarıdaki yazımızda Müslümanlarla uyum içinde yaşadıklarına dair birçok örneğini verdiğimiz zimmîlerin azınlık olarak yaşadıkları bir ülkede hiç problemleri olmadığı anlamına gelmemektedir. Özellikle Konya ve Niğde civarının metropoliti olan Orkilüs'ün İstanbul'da sunduğu dilekçesinde yaşadıkları sorunları ayrıntılarıyla dile getirmiştir¹⁸⁵. Ancak bu sorunların sadece bu metropolitliğe veya sadece zimmî topluma ait olmadığı, Osmanlı taşra teşkilatındaki Müslüman toplulukların da karşılaştıkları, yönetici zümrenin keyfi uygulamaları veya suistimallerinden kaynaklandığı açıktır.

Sonuç olarak hem incelediğimiz sicilde ve diğer kaynaklarda, zimmîler ile Müslüman toplumun uyum içinde bir arada yaşadıkları açık bir şekilde gözükmektedir. Bu uyum Osmanlı Devleti'nin sadece kalabalık ve kozmopolit şehirlerinde değil ülkenin en ücra köşelerinde bile mevcuttur. Böyle asırlarca sürecek olan nizam ve uyumun sebebi ise Osmanlı'nın kanun ve zor gücü değil, sağladığı

¹⁸⁵ Bahsettiğimiz belge 12-2 numaralı ferman olup ayrı bir başlıkta ayrıntılı olarak incelenmiştir.

adalet ve hoşgörü ikliminin maya tutarak nev'i şahsına münhasır bir medeniyet meydana getirebilmiş olmasından kaynaklanmaktadır.

3.2.1.2 Zimmîlerle İlgili Fermanlar

22 numaralı sicilde zimmîlerle ilgili kaydedilmiş ilk ferman 12-2 numaralı ve 18 rebiyülahir 1040 (24 Kasım 1630) tarihinde İstanbul'dan gönderilmiştir. Belge incelendiğinde Konya ve Niğde metropoliti Orkilüs'ün kendi yetki alanı içinde olmasına rağmen emir ve uygulamalarına uymayan papazlar ve sorumlu olduğu coğrafyadaki idarecilerle yaşadığı sorunlarını dile getirdiği birçok şikâyet hususu göze çarpmaktadır. Ayrıntılı olarak bakıldığında metropolit Orkilüs'ün şikâyetleri sırası ile şöyledir;

1. *Metropolidliğime müte'allık zikr olunan kâdılıklarda vâki' papazlar ve keşişlerin vesâ'ir zimmîlerin senevî mîrî rûsmün ve tasadduk akçâlerin ve panayırların ve nikâhların ve manâsturları resmine vesâ'ir metropolidlik mahsûlün elime verilen berât-ı hümayûn mûcibince cem' ider iken ba'zısını vesâ'ir ehl-i 'örf tâ'ifesi hilâf-ı şer' ve kânûn bi-vech dâhl ve rencîde ederler.*
2. *Deyn-i mîrî rûsmünü cem' ider iken bazı kimesneler gelib sen bize söğdün ve oğlanlarımızı ayarttın veya sana kırk akça virdik deyü hilâf-ı şer'-i şerîf rencîde ederler.*
3. *Muhavvef mehatîk olan yerlerden ahsen vechile geçmek için libâsımızı tağyir idüb silah erbâbı gösterdikde bazı yerlüler ve bendeleri ve subaşları ve sipâhî ve yeniçeri ve sâ'ir ehl-i 'örf tâ'ifesi mücerred celbi mâl için sen libâsın tağyir eylemişsin deyü ve silah esbâbı gösteresin deyü bi-vechi hilâf-ı şer' ve kânûn rencîde ederler.*
4. *Metropolidliğime müte'allık yerlerde vâki' bir papaz veya keşiş veyahud bir kulumuz mürd olsa mu'tad-ı kadîm üzere patrike 'aid olan metrûkatına elde olan berât-ı şerîf mûcibince patrik için zabt ve kabz eylemek istedikde hâricden beytû'l-mâl ve kassam âdemleri hilâf-ı şer' ve mugayir-i berât-ı hümayûn dâhl iderler.*
5. *Azl ve nâsba müstehâk olan papazları ve keşişleri ayinimiz mûcibince ahz ve nâsb eyledikde hâricden bazı kimesneler aramıza girüb ayini atilemizi muhâlif red olunan papaza papazlık ettirirler.*

6. *Ba'zı karye papazları benim ma'rîfetim yok iken nikâh câ'iz olmayan kefereye nikâh iderler.*
7. *Deyn-i mîrî cem'inde iken tasarrufunda olan bargir ve katırı bazı kapıkulları ve ulaklar elinden alub altı ay bir yerde sâkin olmadan yanımda olan adamlarımdan yer haracı taleb idüb rencide iderler.*

Yukarıdaki şikayete mevzu bahis olan durumlara bakıldığında 1, 3, 4, ve 7. maddelerde metropolitin kendi görev alanı içinde, elindeki yetkiyi kullanarak yapmak istediği vergi toplama, papaz ve keşiş atama vesair faaliyetlerine ehl-i örf tarafından müdahale söz konusudur. Osmanlı taşra teşkilatında idarecilik ve askerlik görevlerini yürüten ehl-i örf sınıfında subaşı, sipahi, yeniçeri, beytül-mal emini, kassamlar, kapı kulları gibi çok geniş bir görevli zümresinin metropolite karışmalarının temelinde, kendileri için daha fazla ekonomik kazanım elde etme çabası bulunmaktadır¹⁸⁶. Beşinci ve altıncı maddelerde metropolitin azl ettiği papazların görev yapması ve bazı köy papazlarının metropolitin bilgisi dışında uygun görmediği nikahları yapması ile ilgilidir ki bu zimmî toplumun kendi iç meselesi olarak görülmelidir. İkinci maddede ise metropolitin iddia ettiği mağduriyetin müsebbibi belli olmamakla birlikte yaşanan olayların vergi toplama esnasında gerçekleşmiş olması, zimmî vatandaşlar tarafından metropolite vergi tahsili esnasında zorluk çıkarılması olarak yorumlanabilir.

Zimmîlerle ilgili olan diğer ferman ise 195-1 numaralı belge olup 29 Cemâziye'l-ûla sene 1036 (15 Şubat 1627) tarihinde Bircan isimli Ermeni vatandaşın orduyu hümayuna gelip şikayetlerini bir dilekçe olarak sunması üzerine Karaman beylerbeyi ve Konya kadısına yönelik olarak hazırlanmıştır. Belgede zimmî Bircan'ın şikayeti şu şekilde yer almaktadır; *Mukaddemâ Bozok'ta sâkin olub otuz sene beru gelüb Konya'da tevâttun idüb birkaç zimmîler medine-i münevvereye ve birkaç zimmî dahî âsitâneye Hazret-i Mevlânâ Celâledîn-i Rûmî kuddise sirruhü'l-âzîzin vakfına kayd olub evkâf-ı mezbûreye vergilerin virüb edâ idüb kusurları yok iken mezbûr Adana Sancağı'nın âdemleri gelüb kânûn ve defter mûcibince resm-i bennâklarını aldıktan sonra kana'at eylemeyüb çiftbozan vergi veyahud kadîmi*

¹⁸⁶ Ayrıca 195-1 numaralı belgede zimmi vatandaşın şikayeti, ehl-i örfün usülsüz vergi talebi dolayısı ile ekonomik içerikli olup zimmi- Müslüman ilişkileri veya ayrımı gibi bir durumla alakası söz konusu değildir.

sâkin olduğumuz yere gidün deyü bunları rencide eylediklerin bildirüb. Buna göre Bozok'tan göç edip Konya'da iskan etmelerinin üzerinden otuz sene geçmesine rağmen Adana Sancağı'nın ehl-i örf görevlilerinin bu zimmîlerden bennak resminden başka çiftbozan vergisi almak istemelerinden kaynaklanmaktadır. Osmanlı'da çiftbozan vergisi tımar sisteminin ve üretimin devamlılığını sağlamak için konulan bir vergi olup 'devletin kendisine arazi tahsis ettiği kimseyi, bu arazinin sebepsiz yere terki yüzünden para cezasına çarptırması'¹⁸⁷ olarak belirtilmektedir. Bu tanıma baktığımızda çiftbozan vergisi talebi haklı gibi görünmektedir. Ancak fermanın devamında belirtilen '*göçüb gideli on yıl mürûr etmiş ise kaldırmak olmaz hulâf-ı şer' ve kânûn rencide olunmaya'* örfi hükmü ile sorumlu olduğu araziye terk edenlerin on yıla kadar geri getirilmeleri veya çiftbozan vermeleri uygun görülürken daha fazla süre uzak olanların artık arazinin getirdiği mükellefiyetlerden mesul olamayacakları belirtilmiştir. Bu sebeple fermanla çiftbozan talep edenlerin men ve def edilmesi hususunda bir hüküm ortaya çıkmıştır. Bu sonuç Osmanlı Devleti'nin halkına herhangi bir ayırım gözetmeksizin kanun ve hükümler çerçevesinde eşitlikçi bir yönetim uyguladığının ispatına dair klasik bir örnek olarak gözükmektedir.

3.2.1.3 Zimmîlerde Cizye, Cinayet, İhtida, Mehir, Miras Vakaları

Osmanlı Devleti'nde yaşayan zimmîler, İslam hukukunun öngördüğü koşullarda bu hakka sahip oldukları için kendilerine Müslümanlardan farklı olarak yüklenen sorumluluklardan bir tanesinde cizye vergisidir. Zimmîlerin askerlik yapmakla yükümlü olmadıkları için alınan bu vergi şer'i bir vergi¹⁸⁸ olup zimmî toplumunda sadece yetişkin ve hür erkeklerden alınmaktadır. Yılda bir defa ve mükellef zimmînin ekonomik durumuna göre ala evsat ve edna olmak üzere üç farklı seviyede tahsil edilen bu vergide yükümlülük zimmînin Müslüman olması durumunda sona ermektedir.

İncelediğimiz sicilde 12-1 numaralı belge Karaman defterine tabi olan zimmîlerin cizye vergisinin tahsil edilmesi için yazılmış bir görevlendirme beratıdır. Buna göre Karaman eyaleti dahilinde ki zimmîlerden cizye vergisinin tahsili için

¹⁸⁷ Ziya Kazıcı, **Osmanlı'da Vergi Sistemi**, Bilge yay. İstanbul 2005, s. 111.

¹⁸⁸ **Kur'an-ı Kerim**, Tevbe 29; Ayetin meali "*Kendilerine kitap verilenlerden Allah'a ve ahiret gününe inanmayan, Allah ve Resulü'nün haram kıldığını haram saymayan hak dini din edinmeyen kimselerle, küçülerek elleriyle cizye verinceye kadar savaşın*" şeklindedir.

Kapıkulu ocaklarından silahdârlar zümresinden Mahmûd Mustafâ cizye emini ve İbrahîm Yûsuf ise cizye katibi olarak görevlendirilmiştir. Toplayacakları vergi yılı 1041 Ramazanı ile başlayıp 1042 yılı Şabanı sonuna dek olan süre olup ellerindeki tuğralı deftere göre her bir daneden¹⁸⁹ iki yüz yirmi akça alınması gerektiği belirtilmiştir. Vergi tahsili esnasında, bölgedeki diğer ehl-i örfün müdahalesi olmaması ve verginin defterde yazılan miktardan fazla veya eksik toplanmasına engel olunması hususunda ilgili kadılar uyarılmıştır. Toplanacak verginin akçadan farklı paralarla ödenmesi durumunda diğer paraların iki yüz yirmi akçaya göre ne kadar verilmesi gerektiği yazılıp bu görevi üstlenen kişilerinde bu görev için hazineye iki yüz elli altı bin üç yüz altmış akçayı 2 Şaban 1039 tarihinde peşin olarak teslim ettikleri belirtilmiştir. Hazineye teslim edilen bu miktarın kişi başı iki yüz yirmi akça üzerinden hesap edildiğini kabul edersek Karaman defterine tabi zimmî sayısının 17 Mart 1630 (2 Şaban 1039) senesinde 1165 kişi olduğu sonucu çıkmaktadır. 1673 tarihli bir fermada Konya'da cizyeye tabi zimmî sayısının 233 nefer olduğu ve kişi başı iki yüz elli akça cizye vergisi tahsil edildiği¹⁹⁰ belirtilmektedir. Bu bilgiler ışığında 17. yüzyılın ortalarında Karaman eyaletindeki yaşayan toplam zimmîlerin % 15-20 aralığında bir miktarının Konya Sancağı'nda yaşadıkları açıktır. Başka bir kaynakta yer alan 17. yüzyılın ikinci yarısında Konya nüfusunun % 16'sının zimmîlerden oluştuğu¹⁹¹ bilgisine göre Karaman eyaleti içinde Konya'nın barındırdığı zimmî oranı ile Konya'daki zimmîlerin Müslümanlara oranı benzerlik göstermektedir. Ancak 1640-1650 yılları arasında Konya'da yaşayan zimmî sayısının iki binin üzerinde olduğu belirtilmişse de¹⁹² bu dönemde Konya nüfusunun yirmi binin üzerinde olup bunun % 15'ten fazlasının zimmîlerden oluşması sebebi ile 17. yüzyılın ortalarında Konya Sancağı'ndaki zimmî sayısı üç binin üzerinde olmalıdır.

Konya Sancağı'nda cizyelerin tahsili ile ilgili ikinci belge 28-2 numaralı olup Medine-i Münevvere Vakfı'na ait cizyelerin tahsili ile ilgilidir. Buna göre 1040

¹⁸⁹ Cizye vergisi askerlik görevi karşılığı sadece sağlıklı zimmi yetişkin erkeklerden (14-75 yaş) tahsil edildiği için sayı belirtilirken nefer tabiri kullanılmakta iken burada dane tercih edilmiştir. Bu kelimenin sicildeki metinde hane gibi okunması mümkün olsada ilk harfin noktalı olması sebebiyle Farsça kökenli dane kelimesi olduğu kanaatine varılmıştır.

¹⁹⁰ Kıvrım, **Konya ve Ayıntab**, s. 142.

¹⁹¹ Erten, **Konya**, s. 29.

¹⁹² Muşmal, **Konya (1640-1650)**, s. 82.

senesinde padişah beratı ile vakfın mütevellisi olan Yusuf Ağa vakfa ait olan Kayseri cibayetini 157 riyali kuruşa Osman Bey adlı kişiye tefviz ve sipariş etmiştir. Belgede bu vakfın Kayseri cibayetine tabi olup Konya’da yaşayan zimmîlerin ve Kalburcu puşıyanların cizye vergilerinin Osman Bey tarafından tahsil edileceği ve zorluk çıkartılmaması gerektiği belirtilmiştir. Cizyelerin çoğunlukla hazine için padişahın görevlendirdiği adamlarca toplanıp askeri işlerde kullanıldığı¹⁹³ belirtilmişse de bu belgeye göre vakıf gelirleri arasında cizyede yer almaktadır.

Osmanlı Devleti’nde zimmîlere aile ve miras hukuku alanlarında, kendi dinlerinin emrettiği hükümler uygulandığı gibi, yine bu hükümlerin tatbikide bizzat kendi cemaat liderleri tarafında gerçekleştiriliyordu¹⁹⁴. Ancak kendi aralarında çözemedikleri miras meselelerini şer’i mahkemelere taşımaktadırlar. Bu hususta sicilimizde yer alan 72-2 numaralı belgede zimmîye Satı, annesi zimmîye Makal’dan kendisine miras kalması gereken muhallefata dayısı zimmî Kumli’yi tarafından el konulduğu iddiasıyla dava etmiş ancak Kumli’nin kadıya sunduğu belgeler doğrultusunda davacı Satı davasından men edilmiştir.

Zimmîler aile hukukunda ki serbestiyet sebebi ile nikahlarını kendi mabetlerinde ve yine kendi din adamlarına kıydırmalarına¹⁹⁵ rağmen mehir konusunda İslam hukuku kurallarına uydukları görülmektedir¹⁹⁶. Bu hususta sicilde karşılaştığımız örnek 84-2 numaralı belge olup zimmîye Ördek isimli kadının ölmesi üzerine varisleri olan annesi ve iki kardeşi, kocası Sadr’ı dava ederek Ördek’in yirmi bin akça mehr-i müecceli olduğunu ve beş bin altı yüz akçasının daha önce Ördek hatuna teslim edildiği için kalan ön dört bin dört yüz akçasının kendilerine teslim edilmesi talep etmektedirler. Ancak Sadr’ın bunu inkar etmiş ancak zimmî şahitlerin nikah ve mehir hususunu doğrulamasıyla kadı mehrin kalan kısmının Sadr tarafından ödenmesi kararı ile davayı sonlandırmıştır.

Zimmîlerle ilgili yaşanan cinayet davası sicilde 85-2 numaralı belgede yer almaktadır. Yukarıdaki paragrafta mehir konusunda davası görülen zimmî Ördek isimli kadının varisleri olan annesi ve iki kardeşi onun kocası olan Sadr’ın Ördek’i

¹⁹³ Halil İnalçık, “Cizye”, **TDV İslam Ansiklopedisi (DİA)**, C. 8, 1993, s. 45, www.islamansiklopedisi.info/dia/ayrmetin.php?idno=080045.

¹⁹⁴ KIVRIM, **Konya ve Ayıntab**, s. 138.

¹⁹⁵ 12-2.

¹⁹⁶ KIVRIM, **Konya ve Ayıntab**, s. 139-140.

bundan otuz gün önce kendi evinde direğe bağlayıp güçlü ve şiddetli bir şekilde darp ettiğini belirtmiştir. Ardından Ördek'in bir hafta boyunca yattığını ve sonrada öldüğünü belirterek Sadr'dan dem ve diyetini talep etmişler ancak oda inkar etmiştir. Bunun üzerine iddiayla ilgili delil talep edilmiş ve biri imam olmak üzere Müslüman dört kişi şahitlik ederek olayı doğrulamıştır. Kadıda şahitlikleri kabul ederek olayı Konya kaymakamı Nurullah Ağa huzurunda kaydettirmiştir. Belgede cinayetin tespitine rağmen caniyeye herhangi bir ceza verilmesi ya da dem ve diyet talebiyle ilgili bir sonuca varılması hususunda bilgi verilmemiştir.

Zimmîlerin ihtidasıyla ilgili sicilde yer alan tek belge 157-3 numaralı olup aynı zamanda bir miras davasıdır. Muhtemelen daha önce zimmîye olan Emine isimli Müslüman kadın 1035 senesinde kardeşi zimmî Durmuş'u dava ederek, 1020 tarihinde hakim kararı ile kazığa vurdurularak öldürülen diğer kardeşi Mirza'nın öldürülmeden önce Müslüman olduğunu belirtip Mirza'nın muhallefatinin zimmî Durmuş'a değil kendisine verilmesini talep etmiştir. Ancak 1035 senesinde Konya kâdısı olan Torunzâde Mevlânâ Mehmed Efendi Müslüman Emine'nin, kardeşi Mirza'nın ölmeden önce Müslüman olduğuna dair şahit gösterememesi ve miras meselesinin üzerinden on beş yıl geçmesini gerekçe göstererek Emine'yi iddiasından men ederek hususla ilgili hüccet vermiştir. Buna rağmen Müslüman Emine kardeşi zimmî Durmuş'un ölmesi üzerine bu kez onun küçük oğlundan Mirza'nın mirasını talep etmiştir. Bu sebeple küçük çocuğun vasisi olan zimmî Ayneverdi, Emine'yi dava ederek eski kadı kararını içeren hücceti ibraz ederek Emine'nin iddiasından men edilmesini istemiştir. Sonuç olarak kadı, ibraz edilen belgenin varlığını Emine'nin kabul etmesi, kardeşi Mirza'nın Müslüman olduğuna dair hâlâ delil sunamaması ve iddiasının üzerinden yirmi yıl geçmiş olması sebebiyle iddiasından men ederek davayı sonlandırmıştır. Birbirleriyle sürekli etkileşim içinde olan zimmî ve Müslüman toplumun din değiştirmesi mümkündür. Ancak Müslüman olan zimmîlerle ilgili bir kayıt düzenlemesi mevcut olmadığı için yukarıdaki örnekte olduğu gibi miras veya cizye vergisi muafiyeti vesair dava kayıtları aracılığı ile bilgi sahibi olabilmekteyiz. Bu iki durum göz önüne alındığına ihtida sayısının kayıtlarda geçenden daha fazla olduğu muhakkaktır.

3.2.2 Konya'da Mahalle ve Yerleşim

Orta Asya'da göçebe yaşayan Türklerin göç ettikleri batı bölgelerinde kurdukları devletler o coğrafyanın yerleşik hayat düzenine uygun olarak gelişmiştir. Büyük Selçuklu zamanında yarı yerleşik bir özellik gösteren Türklerin yerleşik hayatı ve şehirlilik tekamülü Anadolu Selçuklu zamanında klasik haline ulaşmıştır. Osmanlı Devleti'nde şehirler, Türk-İslam şehirlerinde olduğu gibi temel unsur olan mahallelere bölünmüştür. Osmanlı'da şehirlerin mahallelere bölünmesi toplumdaki etnik ve dini ayrılıklardan kaynaklandığı söylene de¹⁹⁷ mahallelerin oluşumunun sebebi bu olmamalıdır. Mahallelerin teşekkülü ihtiyaçlara binaen olurken bir mahallede oturan veya oturmayı tercih edenlerin yaptıkları tercihleri sonucunda o mahalle, etnik veya dini bir grubu temsil eden hüviyete dönüşmüş olmalıdır. Osmanlı şehirlerinde mahallelerin varlığı idari ve sosyal yönden bir gereklilik olmasına rağmen bu mahallelerin etnik veya dini bir kimliğe bürünmesi oradaki halkın tercihi neticesinde olmuştur. Bunun aksine Osmanlı şehirlerinde etnik ve dini unsurlara göre mahalle taksimi yapıldığını gösteren veya zimmî ile Müslüman toplumun ayrı mahallelerde oturmaya zorlayan bir belge mevcut değildir. Konya'da İçkale, Abdülaziz, Akıncı Sultan, Çirkab gibi bir çok mahallede zimmîler ile Müslüman toplum bir arada yaşamaktadır¹⁹⁸.

Selçuklu Devleti'ne başkentlik yaptığı dönemde altmış bin gibi bir nüfusa sahip olan Konya'nın 40-50 civarında mahallesinin mevcut olduğu belirtilmektedir¹⁹⁹. İncelediğimiz 1629-1631 yılları arasında ise Konya'da yüz dokuz mahallenin olduğu tespit edilmiştir²⁰⁰. Osmanlı şehirlerinde mahalle, birbirini tanıyan bir ölçüde birbirinin davranışlarından sorumluluğu sebebi ile sosyal dayanışma içinde olan kişilerin oluşturduğu yerleşim yeridir²⁰¹. Bunun içindir ki sicil kayıtlarında yer alan insanların kim olduklarının teşhisinde, baba isimlerinden ayrı

¹⁹⁷ Kıvrım, **Konya ve Ayıntab**, s. 99; Muşmal, **Konya (1640-1650)**, s. 68.

¹⁹⁸ 64-4, 98-4, 97-4, 155-3.

¹⁹⁹ Hatice Sevici, **54 Numaralı Konya Şer'îye Sicili'nin (1-190) Değerlendirme ve Transkripsiyonu (1738-1840)**, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya 2011, s. 27.

²⁰⁰ Mahallelerin isimleri için bakınız; 62 numaralı tablo.

²⁰¹ Sevici, **aynı yer**.

olarak, hangi mahallede oturdukları da yazılmıştır²⁰². Mahalle halkınında verdiği bilgi desteği ile insanların kimlik tespiti çoğunlukla doğru bir şekilde yapılmakta ve herhangi bir karışıklığın önüne geçilmiş olmaktadır.

3.2.2.1 Mahallede Avarız Akçası, Ölüm Keşfi ve Şüfa Hakkı

Klasik Osmanlı mahalleleri bir cami veya mescidin etrafında şekillenirken imamlar da o mahalleden sorumlu kişiler olarak ön plana çıkmaktadır. Kadılar bir mahallede davaya konu olan yer, şahıs ve olaylarla ilgili bilgi almak istediğine ona imamlar yardımcı olmaktadır. Bu sebeple her imam, mahallesinde kaç hane var, kaç kişi mülk sahibi, kaç esnaf ve sanatkar var, bunları bilmesi gerekmektedir. İncelediğimiz sicildeki bir çok belgede de imamlar ya mahkemelerin şahitler kısmında yer almış²⁰³ yada mahallede geçen olaylarla ilgili ifadesi ve şehadetine²⁰⁴ başvurulmuştur. Ayrıca imamlar görev yaptıkları cami ve mescit vakıflarının müteveli görevinde yerine getirmektedir. İncelediğimiz sicilde bazı mescit vakıflarının paraları, müteveli imam tarafından mahallelinin kullanması için borç olarak veya istiglal üzere mülk satışı şeklinde verilmiştir²⁰⁵.

Mahallenin ortak olarak üstlendikleri sorumluluklardan bir tanesinde avarız akçası denilen verginin ödenmesidir. Özellikle olağan üstü olaylar ve savaş durumlarında alınan bu verginin toplanması için mahalleler avarızhane denilen kısımlar halinde kaydedilerek toplanacak para ve sorumlu olan mahalleli ve kişi miktarı tespit edilmiştir²⁰⁶. İncelediğimiz sicildeki 175-1 numaralı belgede Nişantaşı Mahallesi ahalisi mahkemeye başvurup İvaz adlı kişinin Medrese Mahallesi'nde evi olsada kendi mahallelerinde yaşadığını söylemiştir. İvaz'ın vergisini kendi mahalleleri ile birlikte verdiği belirterek Medrese Mahallesi ahalisinin İvaz'dan avarız akçası talebinin men edilmesini istemişlerdir. Ancak kadı, şeyhülislamın

²⁰² 144-4 numaralı belgede olduğu gibi belgelerin birçoğu '*Budur ki mahmiye-i Konya mahallâtından Topraklık Mahallesi sâkinlerinden es-Seyyid Süleymân bin Nûrullah mahzar-ı kazâda...*' ibaresi kullanılarak kişilerin tespiti ile başlamaktadır.

²⁰³ 85-2, 98-1, 151-1, 177-1, 180-5.

²⁰⁴ 8-2 numaralı belgede zimmi bir kadının öldürülmesi hususunda imamın ve mahallelinin şehadeti kabul edilmiştir.

²⁰⁵ 89-4, 160-3.

²⁰⁶ Konya Sancağı'nın toplam avarız hanesi 17-2 numaralı belgede 551,5 hane (beş yüz elli bir buçuk hane) olarak belirtilirken bu rakam 187-2 numaralı belgede 553,5 (beş yüz elli üç buçuk hane) olarak yer almaktadır. Ayrıca 27-1 numaralı belgede Konya kaza merkezinin toplam avarız hanesi, muaf olan 60 menzilci taifesi hariç 286,5 (iki yüz seksen altı buçuk hane) olarak tespit edilmiştir.

fetvasında dikkate alarak İvaz'ın vergisini, deftere kayıtlı olduğu Medrese Mahallesi ahalisine vermesini hükmetmiştir.

Osmanlı kanunlarına göre mahalle ahalisi birbirine kefildir. Yani sebebi belirlenmeyen bir olayın aydınlatılması için mahallenin tamamı sorumlu tutulmuştur. Özellikle yaralanmalar, şüpheli ölümler veya faili meçhul cinayetlerde mahalleli mahkemeye gelerek olayla ilgili kendilerinin sorumlu olmadıklarını tescil ettirmişlerdir. Veyahut faili belli olan olaylarda taraflar olayda mahallelinin sorumlu olmadığını kendileri kayıt altına alarak mahalleliyi aklama yoluna gitmiştir. Sicilde 45-1 numaralı belgede küçük çocuğun kaynayan süt kazanına düşerek öldüğü, bizzat babası tarafından kadı huzurunda ifade edilerek ölüm keşfi ve tespiti yapılmıştır. Ardından 45-2 numaralı belgede ise aynı baba çocuğunun ölümüyle ilgili olarak mahallelinin herhangi bir dahli olmadığını belirtip '*husûs-ı mezbûrdan kat'a kimesneden da'vâ ve nizâ'im yokdur*' ifadesi ile ahalinin sorumlu olmadığını belirtmiştir. 47-1 numaralı belgede ise ev yapımı esnasında çalışanın üzerine kiriş düşüp yaralanması üzerine ev sahibi mahkemeden keşif talep etmiştir. Konya subaşısı ve mahalleli olay yerine giderek yaralı çalışanın ifadesiyle ev sahibi ve diğerlerinden davacı olmadığını tespit ettirmişlerdir. 48-4 numaralı belgede ise baba, evde olmadıkları bir ara küçük çocuğunun ayaklarında göbeğine kadar yanarak öldüğünü belirtmiş ve yerinde keşif yapıldıktan sonra hiç kimseden davacı olmadığına dair ifadesi tescil edilerek ahali sorumluluktan kurtulmuştur.

55-1 numaralı belgede ise ölüm sebebi bir cinayet olup babası dövülerek öldürülen çocuklar mahkemede bu hususta öldüren kişiler hariç diğer ahalinin bu davadan sorumlu olmadıklarını belirterek cinayetle ilgili davada ahaliyi temize çıkarmıştır. 130-3 ve 131-1 numaralı belgelerde evi basılıp üç kişi tarafından yaralanarak öldürülen Ahmed bin 'Abdullah isimli kişinin karısı ve ağası mahkemeye gelerek öldüren üç kişi haricinde mahalleliden davacı olmadıklarını belirtmiştir.

158-2 numaralı belgede ise sara hastalığı sebebi ile evinde yalnızken ateşe düşüp yaralanan kişi için Konya subaşısı kadıdan durumun keşfi ve tahririni istemiştir. Bunu üzerine kadının görevlendirdiği naibi mahalleli ile olay yerine giderek keşif yapmış ve yaralının ifadesine başvurarak kimseden davacı ve şikâyetçi olmadığını kaydetmiştir.

Mahalle ahalisinin birbirleri üzerinde hakları ve sorumluluklarıyla ilgili bir konuda şüfa hakkıdır. Şüfa hakkı bir mahallede satılmakta olan bir gayri menkûlün satın alma önceliğinin ortak yada bitişik komşuya ait olmasıdır. Dört fıki mezhebi şüfayı yalnız gayri menkullere²⁰⁷ ait bir uygulama kabul etmiştir. Komşu almak istemediği durumlarda satıcı mülkünü istediği kişiye satabilmekte iken, komşusu almak istiyorsa ona satış için öncelik tanınması gerekmektedir. Mülk sahibi, komşusunun alma talebine rağmen gayri menkûlünü hariçten birilerine satarsa, komşusu şüfa hakkını kullanarak aynı bedelle satın alma hakkına sahip olmaktadır. Bu gibi durumlarda satın alan kişinin ödediği miktar satın alan kişiye komşu tarafından ödenmek suretiyle mülk komşuya teslim edilmektedir. Şüfa hakkının kullanımı ile sicilde geçen tek belge 144-3 numaralı belgedir. Bu belgede Deliklitaş mevzisi denilen yerde bağ satışı yapılmıştır. Ancak bağa komşu olan Hızır Bey adlı kişinin şüfa hakkı talebi üzerine bağ alan kişi aynı bedelle bağı Hızır Bey'e satarak teslim etmiştir.

3.2.2.2 Mahallede Mülklere Yol veya Geçiş Hakkı

Mahalle ahalisinin birlikte yaşamalarından doğan hak ve sorumluluklarla ilgili dava ve iddiaları olduğu gibi birbirleri arasında yaşadıkları anlaşmazlıklar da mahkeme kayıtlarında yer almaktadır. Özellikle mahallede komşular arasında mülklerin sınıрыyla ilgili ihtilaflar olduğu gibi mülklerden geçiş veya mülküne gitmek için yol talep etme gibi şikayetlerde mevcuttur²⁰⁸. 75-1 numaralı belgede Sudirhemi Nâhiyesi'ne bağlı olan Karadiğın köyünden iki kişi mahkemeye gelerek daha önce geçtikleri yolun üzerine Osman isimli kişinin ev yaparak geçişlerini engellediklerini belirtip yerinde tespit talebiyle şikayetçi olmuştur. Davalı Osman ise ev yaptığı arazinin babasından kalma miras mülkü olduğunu ve harabe dam olduğu için geçildiğini belirterek durumu şahitlerle ispat etmesi üzerine, davacıların geçiş yol hakkı iddiası men edilmiştir. 129-1 numaralı belgede ise Ömer isimli kişi Konya haricideki Ardıç Ağacı mevkisinde kendisine ait bağın su yolunun, komşusu Aynî'nin bağının duvarı dibinden suyun geldiği dereye kadar gittiğini ve buradan sulama amacıyla geçenler için bir kapı mevcut olduğunu belirterek şimdi kendisinin geçmesini engelleyen komşu Aynî'nin men edilmesi için yerinde tespit talep etmiştir.

²⁰⁷ Döndüren, *İktisat İlmihali*, s. 591.

²⁰⁸ 75-1, 129-1.

Aynî'nin iddiaları reddetmesi üzerine şahilerin şahadetleri doğrultusunda su yolu hakkının verilmesi kararlaştırılmıştır. Her iki belgede dikkati çeken husus, davalarda hükmün doğru olarak verilebilmesi için mahallinde tespit yapılması ve mahalledeki komşuların şahadetlerinin belirleyici olmasıdır.

3.2.3 Kölelik

Kölelik, hürriyetine sahip olmayan, başkasının hükmü ve tasarrufu altında bulunan ve para ile alınıp satılabilen kimseler için kullanılan bir tabirdir. İnsanlık tarihinin başından beri mevcut olan köleliğin temelinde güçlü olan insanın güçsüz ve zayıf olanı hükmü altına alıp ona egemen olması yatmaktadır²⁰⁹. Köleliğin bir müessesesi olarak, savaş esirlerinin öldürülmeleri yerine köle olarak kabul edilip çeşitli işlerde kullanılmaya başlanması ile ortaya çıktığı kabul edilmektedir. Buna rağmen ilkçağlarda komşu kabile ve kavimlerde kaçırılan insanların köleleştirilmesi, çocukların babaları veya yakınları tarafından köle olarak satılması, bazı kimselerin borçları veya suçları sebebiyle köleleştirilmeleri, köleliğin tarihin başlangıcından beri mevcudiyetinin ve sistematiğinin olduğunu göstermektedir.

Feodal toplumların oluşmasıyla köleler de bu toplumlar içinde bir sınıf teşkil etmiştir. Özellikle Mısır'da ve Yakındoğu'da köleler kalabalık bir nüfusu meydana getirmiştir²¹⁰. Eski Yunan ve Roma imparatorluğu zamanında ise kölelik, devlet ve aile kurumu gibi temel müesseselerden biri haline dönüşmüştür. Roma hukukuna göre kölelerin hiçbir insani değeri olmaması ve kölelerin ağır işkence ve baskıya maruz kalmalarına rağmen Avrupa'da yayılmakta olan Hristiyanlık dini köleliğe karşı hiçbir itiraz sesi yükseltmemiştir. Hristiyanlık inancı köleliğe karşı hiçbir kural getirmediği gibi köleliğin şiddetini hafifletecek bir esası da ihtiva etmemiştir.

Kölelik, İslamiyet'ten öncede Arabistan'da yaygın olarak bulunmaktadır. Arapların kullandıkları köleler genellikle Afrika'dan ve Kuzey memleketlerinden getirilmiş beyaz veya siyahi insanlar olduğu gibi kendi ırklarından insanları da köleleştirdikleri oluyordu. İşte böyle bir ortamda ortaya çıkan İslam dini, köleliğin kaynağını sadece savaş esirleri ile sınırlandırmış ve köleliğin yavaş yavaş kaldırılmasının alt yapısını hazırlamıştır. İslam hukukuna göre köleler dini özgürlüğe

²⁰⁹ Pakalın, **Sözlük**, C.II, s. 300.

²¹⁰ İzzet Sak, **16. ve 17. Yüzyıllarda Konya'da Kölelik Müessesesi**, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, (Kısaltma: Kölelik), Konya 1987, s. 3.

sahip olup, onlara kötü muamelede yasaklanmıştır. Hz. Muhammed bir hadisinde *'esirlere yediğinizden yediriniz, giydiğinizden giydiriniz ve onlara kuvvetleri üzerinde bir şey emretmeyiniz'* sözü ile kölelerinde insan olmaları sebebi ile belli haklara ve insaniyet onuruna sahip olduklarını vurgulamıştır. Esas itibariyle İslam dünyası ve hristiyan dünyasının köleliğe farklı bakışı, tarihsel süreçte de farklı uygulamaları beraberinde getirmiştir. Hristiyan Avrupa için köle hiçbir insani hakka sahip olmayan milyonları bulan sayıları ile tarım başta olmak üzere her türlü işte herhangi bir kural yada kısıtlama olmaksızın ölümüne çalıştırılan bir iş gücü konumundadır. Ayrıca sadece Afrika ve diğer sömürge kıtalarından ticari amaçlı olarak getirilenler değil, Avrupa'da halkın azımsanmayacak bir kısmı da senyörler tarafından köle olarak kullanılmıştır. İslam toplumlarında ise savaş esirliği vesair sebeplerle köle olanlar sahiplerinin hizmetçisi veya yardımcısı olmak üzere belli kurallar dâhilinde istihdam edilmiş gözükmektedir. Onun içindir ki Avrupa'nın aksine İslam toplumlarında devlet ve ekonomi mekanizmasının işlemede büyük bir köle sınıfının mevcudiyeti ve etkisi yoktur.

Osmanlı Devleti'nde kölelik İslam hukukuna göre düzenlenmiştir ve en önemli köle kaynağı olarak savaş esirleri gözükmektedir. Savaş ganimetinin beşte biri devlete ait olduğu için kuruluş devrinde savaş esirlerinden oluşan askeri ocaklar kurulmuştur. Asker olarak yetiştirilen esirlerin haricinde kalanlar ise İstanbul, Bursa gibi büyük şehirlerde kurulan köle pazarlarında belli kurallara uygun şekilde satılmaktadır. Ancak Yeniçağ'da Osmanlı'nın savaşlardaki yenilgisinin artmasıyla birlikte asıl köle kaynağı olan savaş esirlerinde de ciddi bir azalma olmuştur. Bu sebeple köle temini için Afrika'ya yönelen Osmanlı, Sudan ve Habeşistan'dan çıkarıp Mısır'a getirilen oradan da Osmanlı ülkesine sevk edilen esirleri kullanarak kendisine ikinci bir köle kaynağı oluşturmuştur. Buna rağmen Osmanlı'nın Afrika kökenli köle ticareti asla Avrupa'daki gibi devlet kontrolü ve himayesinde milyonları bulan sayılarda olmamıştır.

Osmanlı'da kölelik müessesinin işleyişi ve varlığı bariz olarak tespit edilmektedir. Buna rağmen Anadolu'nun en büyük merkezlerinden biri olan

Konya’da ne 16. ve 17. yüzyılda nede Lale devrinde²¹¹ kölelerin alınıp satıldığı bir pazarla ilgili belgeye rastlanmamaktadır. Konya şehrinde hususi bir köle pazarı olmasa da aktif bir köle ticaretinin olması²¹² alım-satım işlerinin değişik malların satıldığı bilinen Sipahi pazarında yapılmış olması ihtimalini kuvvetlendirmektedir²¹³.

İncelediğimiz 22 numaralı Konya sicilinde kölelerle ilgili yirmi iki adet belgenin varlığı tespit edilmiştir. Bunlardan yirmi tanesi köle ve cariyeye azadı ile ilgili olmakla birlikte kalan iki tanesinde köleliği ilgilendiren davalardır. 22 numaralı sicilde yer alan belgelerin çoğunluğu Türkçe yazılmış olmasına rağmen kölelikle ilgili belgelerin yarıya yakını Arapça olarak kaleme alınmıştır²¹⁴. İncelediğimiz 1629-1631 yılları arasında kayıtlarda yer alan kölelerin etnik kökeni çoğunlukla Rus asıllıdır. Bununla birlikte Gürcü, Abaza veya siyahi kölelerinde Konya’da mevcut olduğu gözükmemektedir²¹⁵. Köle ve cariyelerin kim oldukları tespit edilebilmesi için isimleri ve asıllarının yanında görünüşleri ve fiziksel özellikleri de ayrıntılı bir şekilde belirtilmiştir. Türkçe belgelerde kölelerin tasvirinde ‘Orta boylu sarı saçlı köse sakallı gök elâ gözlü’ gibi ifadeler kullanılırken Arapça belgelerde ise ‘*El-evsatü’l-akrân el-eşhürü’l-kösec el-esfar ve fi cenbi re’sihi’l-yemîn eserü cerhun*’ benzeri kelimelerle köller tasvir edilmiştir.

3.2.3.1 Köle ve Cariye Azadı

Azad etme, köleye efendisi tarafından hürriyetinin verilmesi demek olup, azad edilen köle başkasına ait olmaktan kurtulmakta ve velayet, şهادet ve sair tasarruflarla kuvvet bulmaktadır²¹⁶. İslam hukukuna göre köle ve cariyelerin azad edilerek hürriyetlerine kavuşmaları mümkündür. Kölelik yollarını azalttığı gibi azad edilmeleri için vesile ve bahaneleri de çoğaltan İslamiyet’te köle azad etmek için en mühim sebep kölelerin salah ve takva sahibi olmaları ve din hükümlerini muhafazaya gayret göstermeleridir²¹⁷.

²¹¹ Yusuf Küçükdağ, **Lale Devri’nde Konya**, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, (Kısaltma: Lale Devri), Konya 1989, s. 97.

²¹² Sak, **Kölelik**, s. 6.

²¹³ Küçükdağ, **Lale Devri**, s. 98.

²¹⁴ Türkçe belgeler; 40-4, 96-3, 121-2, 121-3, 121-4, 121-5, 127-4, 139-1, 158-3, 170-1, 174-3, 176-2. Arapça belgeler; 76-4, 87-1, 90-1, 99-1, 109-3, 27-1, 139-3, 173-4, 194-2, 194-3.

²¹⁵ Gürcü 40-4, Abaza 121-2, Eflaki 170-1, Siyahi 176-2.

²¹⁶ Muşmal, **Konya (1640-1650)**, s. 80; Küçükdağ, **Lale Devri**, s. 100.

²¹⁷ Pakalın, **Sözlük**, C.II, s. 302.

İncelediğimiz sicilde yer alan azad belgelerin çoğunluğunda köle azadının İslam dininin tavsiyeleri doğrultusunda Allah rızası için yapıldığı belirtilmektedir. Bunun için belgelerde yer aldığı şekliyle *'hasbeten lillâhi'l-'azîm ve taleben bî-merzâten rabbihi'l-kerîm'* ifadeleriyle köle azad etme sebeplerinin Allah rızası olduğu belirtilirken Hz. Muhammed'in köle azad etmenin fazileti ile ilgili hadisi de belgelerde *'kale'n-nebiyyi sallallahu te'âlâ 'aleyhi ve sellem men a'tâke rakâbeten mü'mineten a'takallahu lehu bi-küllî erben minhâ eriben minhu mine'n-nar'* ifadeleri ile yer almaktadır²¹⁸.

Sicilde yer alan yirmi azadlık belgesinin on bir tanesi köle azadı ve dokuz tanesi de cariye azadını içermektedir. 17. yüzyılın ilk yarısında Konya'da ekonomik durumu iyi olan kişilerin köle ve cariyeye sahip olduğu bilinmekle birlikte bunların bir kısmını üst düzey yöneticiler veya askerler oluşturmaktadır. İşte azadlık belgelerinin bazılarında bunları tespit etmek mümkündür. Özellikle Konya sakinlerinden olup Zü'l-kadriye (Dulkadir) Beylerbeyi olan Mehmed Pâşâ aynı tarih içinde dört adet cariyesini azad ettiği gibi bir adet kölesi Balî'yi ve Balî'nin oğlu Siyavuş'u da²¹⁹ Allah rızası için azad ettiğini belirtmiştir. Bunun haricinde 96-3 numaralı belgede dergâh-ı 'âlî mutasarrıflarından olan Alî Ağa kölesini azad ederken, 194-2 ve 194-3 numaralı belgelerde yer alan Mehmed Ağa da bir köle ve bir cariyesini azad etmiştir. 139-3 numaralı belgede ise köle azad eden kişinin bir asker olduğunu görmekteyiz.

Azad edilen köle ve cariyelerinin baba isimlerinin yerinde sadece iki belgede bin/bint-i Abdullah²²⁰ tercih edilirken diğer azadlık belgelerin tamamında bin/bint-i Abdülvehhab²²¹ ismi tercih edilmiştir. Ayrıca bazı kişiler kendilerine miras kalan köleleri azad etme yolunu tercih etmektedirler. Sicilde yer alan bazı belgelerde azad edilen köle ve cariyenin azad eden kız ve erkek kardeşlere miras olarak kaldığını

²¹⁸ Belgelerde Arapça olarak yer alan hadisin Türkçesi ise *'Kim Müslüman bir köleyi azad derse, Allah teâlâ onun her uzvuna karşılık azad edenin bir uzvunu cehennem ateşinden kurtarır.'* şeklindedir.

²¹⁹ Kölelik İslam hukukunda ehliyeti sınırlayan hallerden olmasına rağmen kölenin evlenme, boşanma ve benzeri şahsi hakları baki kalmaktadır. Ancak çocuk sahibi olan köle ve cariyelerin evlatlarında 126-4 numaralı belge örneğinde olduğu gibi köle statüsünde kalmaktadır.

²²⁰ 127-4 ve 174-3.

²²¹ Abdülvehhab ismi *'çok hibe eden, bağışlayanın kulu'* anlamına gelmesi sebebiyle, kölenin hürriyetinin Allah rızası için verildiğini vurgulamak amacıyla tercih edilmiş olmalıdır.

görmekteyiz²²². Köle ve cariye azadının Allah rızası için yapıldığı, herhangi bir şart veya bedelin olmadığı belgelere itkname adı verilmekte olup incelediğimiz sicilde yer alan bazı azadlık belgelerinin başına ‘*Itknâme-i Yâsemin*’ ‘*Itknâme-i Paydâr*’ ‘*Itknâme-i Sünbül*’ gibi başlıklar eklenerek belgenin muhteviyatı hakkında bilgi verilmiştir.

Itknameden farklı olarak köle azad etmenin yollarından biri de tedbir-i mutlak olup kölenin özgürlüğüne kavuşması efendisinin ölümü şartına bağlanmıştır. Tedbir veya müdebber olarak adlandırılan bu azad durumunda kölenin özgürlüğüne kavuşması efendisinin vefatı veya başka bir olaya bağlanmış bulunmaktadır. Genellikle efendisinin kölesine ‘*Ben öldükten sonra sen özgürsün*’ demesi tedbirin akd olunması için yeterlidir. Bu şekilde söz verilmiş olan köleye müdebber denilmekte olup İslam hukukuna göre müdebberin satışında caiz değildir. İncelediğimiz sicildeki 87-1 numaralı ve Tedbîr-i Siyâvuş başlığını taşıyan belgede Hatunsarây kazasından olan Ahmed bin Mustafâ isimli kişi kölesi Siyavuş bin Abdülvehhab’ın kendisinin ölümü ile azad olacağını tedbir-i mukayyet yolu şartıyla belirtmiştir.

Diğer bir köle azad etme şeklide kitabete kesmek diye tabir edilen kölenin belli bir bedel karşılığında özgürlüğünü elde ettiği uygulamadır. İncelediğimiz sicildeki 174-3 numaralı belgede Bayburd kazâsına bağlı olan Saruhân köyünden el-Hâc Çırak bin Balî, Rus asıllı kölesi olan Rızvân bin Abdullah’ı altı sene boyunca sadakatle hizmet etme bedeli karşılığında azad olacağını belirterek kitebete kestiğini söylemiştir.

Tablo 9-22 No’lu Konya Şer’iye Sicilinde Köle ve Cârîye Azadı

Sıra No	Belge No	Köle ve Cârîye Sahibi	Köle ve Cârîye Adı	Köle ve Cârîye Aslı	Köle ve Cârîye Tasviri	Âzad Tarihi
1	40-4	Dervîş Mehmed bin Mehmed	Kenân bin ‘Abdülvehhab	Gürcü köle	Açık kaşlu orta boylu esmerüllevn sadrında eseriği olan	Evh-M-1040
2	76-4	Mehmed Beg ibn Hasan Beg el-cündî	Sünbül bint-i ‘Abdülvehhab	- cârîye	El-esved el-akrân el-etval el-eftanü’l-nezenî ve fi sa’âtiyyü’l-yümna	11-Ca-1040

²²² Miras köle ve cariye azad belgeleri; 158-3 ve 176-2.

3	87-1	Ahmed bin Mustafâ-Tedbîr	Siyavüş bin ‘Abdülvehhab	Rus köle	El-etval-i el-akrân el-eşheru-sahibin ölümü tedbiri ile	Evl-Ş-1040
4	90-1	Şemsî bint-i Süleymân	Yâsemin bint-i ‘Abdülvehhab	Moskova câriye	El-vestâin el-fermâin eş-şehlâen es-safrâin	Evl-Ş-1040
5	96-3	Dergâh-ı ‘âlî mutasarırfı ‘Alî Ağa	Piyâle bin ‘Abdülvehhab	Moskova köle	Orta boylu sarışın yufka sakallı çini gözlü açık kaşlı	Evs-N-1040
6	99-1	Ramazân bin Himmet	Nâzenin bint-i ‘Abdülvehhâb	es-sahra’ e kârkad el-eyazüyeti aslen câriye	El-müvessitâe es-sahra’ e kârkad el-eyazüyeti	Evl-L-1040
7	109-3	Ahmed Beg bin Mustafâ	Yekvân bin ‘Abdülvehhab	Rus köle	El-evsatü’l-akrân el-esfare	Evl-Za-1040
8	121-2	Zü’l-kadriye Beglerbegisi Mehmed Pâşâ	Perihân bint-i ‘Abdülvehhab	Abaza câriye	Alçak boylu kara yağız açık kaşlı	Evl-S-1040
9	121-3	Zü’l-kadriye Beglerbegisi Mehmed Pâşâ	Lâlegül bint-i ‘Abdülvehhab	Rus câriye	Orta boylu ak benizli açık kaşlı	Evl-S-1040
10	121-4	Zü’l-kadriye Beglerbegisi Mehmed Pâşâ	Revâni bint-i ‘Abdülvehhab	Rus câriye	Uzun boylu ak benizli ela gözlü açık kaşlı	Evl-S-1040
11	121-5	Zü’l-kadriye Beglerbegisi Mehmed Pâşâ	Mehla bint-i ‘Abdülvehhâb	Rus câriye	Uzun boylu kara beniz açık kaşlı	Evl-S-1040
12	127-4	Zü’l-kadriye Beglerbegisi Mehmed Pâşâ	Balî bin ‘Abdullah ve oğlu Siyavuş	Rus	Uzun boylu sarışın ak sakallı	Evl-S-1041
13	128-1	El-Hâc Kılınç bin Erdoğdu el-Konevî	El-Hâc ‘Alî bin ‘Abdülvehhab	El-macir-i aslen köle	El-evsatü’l-akrân el-eşhûrû’l-kösec el-esfar ve fi cenbi re’sihi’l-yemîn eserü cerhun	22-M-1041

14	139-3	Dilâver bin 'Abdullah	Rızvân bin 'Abdülvehhab	Rus köle	El-evsatü'l- akrân el- eşhürur	7-L- 1041
15	158-3	El-Hâc Tokmak el- Hâc 'Osmân, Turak, Ayine ve Ceylan'ın mîras köleleri	Kenân bin 'Abdülvehhab	Moskova köle	Orta boylu sarı saçlı köse sakallı gök elâ gözlü alnında ve başında eser-i cerahat	Evs- Ca- 1041
16	173-4	El-Hâc 'Abdî	Yûsuf bin 'Abdülvehhab	Rus köle	El-evsatü'l- akrân el- eşhâlû'l- kösec el-esfar	17-Ş- 1041
17	174-3	El-Hâc Çırak bin Balî	Berâş Rızvân bin 'Abdullah	Rus köle	Orta boylu sarışım 6 sene hizmet şartı	1-Ş- 1041
18	176-2	Hasan Beg ibn 'Abdullah'ın vârisleri	Mercan bint-i 'Abdülvehhab	Tubahriyetü'l- asl câriye	Orta boylu siyahi câriye	Evl- N- 1041
19	194-2	Mehmed Ağa	Paydar bint-i 'Abdülvehhab	Rus câriye	El-vestâin el- fermâin es- safrâin ve fi- nâsiyetihi eserûn mine'l-cerhi	23-N- 1041
20	194-3	Mehmed Ağa	Zülfikâr bin 'Abdülvehhab	Rus köle	El-evsatü'l- akrân el- eşhürur	23-N- 1041

3.2.3.1 Kölelerle İlgili Davalar

İncelediğimiz sicilde kölelikle ilgili davalar, önceden azad edilen kölelerin daha sona eski sahipleri veya mirasçıları tarafından tekrar köle yapılmak istenmesinden kaynaklanmaktadır. Bu gibi davalarda kölelerin ellerinde azad edildiklerini ispat edebilmeleri için kadı tarafından verilmiş itkname belgesi yoksa azad edilmenin gerçekleştiğine dair şahitleri tarafından delillendirilmesi istenmektedir.

139-1 numaralı belgede daha önce sahibi Şabân bin Velî tarafından azad edilmiş olan Kenân bin Abdullah isimli kişi mahkemede Şaban'ın ölümünden sonra

mirasçıları olan eşi Sâkine bint-i Piyâle'yi ve Şaban'ın amcasının oğlu Mustafâ bin Mahmûd'u dava ederek kendisini hâlâ köle olarak kullanmak istediklerini belirterek men edilmelerini talep etmiştir. Davalıların azad olduğu durumunu bilmediklerini söyleyip inkar etmeleri üzerine davacı Kenan'dan delillendirmesi istenmiştir. Üç kişinin şehadeti ile Şaban'ın bundan iki sene önce hayatta iken bizim huzurumuzda azad etti beyanları üzerine kadı Kenan'ın azad edilmiş olduğuna hükmederek davayı sonlandırmıştır.

Kölelerle ilgili sicilde geçe başka bir davada 170-1 numaralı belge olup İsmail Çelebi isimli kişi mahkemede verdiği ifade ile babası Hacı Mehmet'ten miras olarak kalan köle Yûsuf bin Abdülvehhab'ın kendisine hizmet etmediğini söyleyerek davacı olmuştur. Davalı Yusuf ise verdiği ifade ile daha önce Hacı Mehmet'in kölesi olduğunu kabul ettikten sonra Mısır'ın Kahire şehrinde iken Müslümanlar huzurunda kendisinin efendisinin ölümü şartına bağlı olarak azad edildiğini *'tedbîr-i mukayyed ile müdebber eyleyüb vefâtından sonra muttaki oldum'* ifadesiyle belirttikten sonra ek olarak otuz seneden fazla bir süredir de özgür olduğunu beyan etmiştir. İsmail Çelebi'nin bunu bilmediğini söyleyip inkar etmesi üzerine Yusuf'un şahitlerinin tedbirin gerçekleştiğine dair *'Mısır-ı Kâhire'de bizim huzûrumuzda 'abd-i memlûku mezbûr Yûsuf'u tedbîr-i makkûl ile müdebber eyleyüb'* ifadeleriyle şahadet edilince dava Yusuf'un azad olduğu hükmüne varılarak sonlandırılmıştır.

Sicilde kölelerle ilgili en ilginç belgede 131-1 numaralı olup öldürülen Ahmed bin Abdullah isimli kişinin ağasının mahkemeye gelerek cinayeti işleyen kişiler hariç mahalleliden şikayetçi olmadığını belirttiği davadır. Her ne kadar öldürülen kişinin köle olduğundan bahsedilmese de *'Yûsuf Ağa'nın Ahmed bin Abdullah nâm hizmetkârı'* ifadesinin kullanılması öldürülen kişinin Yusuf Ağa'nın hizmetindeki kölesi olduğunu göstermektedir. Başka bir delil ise öldürülen kişinin baba isminin Abdullah olmasıdır. Baba isminin, ağasının hizmetinde olan birisine ait olması o kişinin köle olduğu iddiasını kuvvetlendirmektedir. Son olarak bir cinayet davasında hak talebi maktûlün mirasçılarında olduğuna göre, Yusuf Ağa'nın herhangi bir yakınlığı belirtilmediği için mutlaka kölesinin üzerinde sahibinin hakları sebebi ile cinayette taraf olarak yer almaktadır. Bu belgeden çıkarılabilecek en önemli sonuç, kölelerin öldürülmesi durumunda ceza hukukunun hür insanlar için geçerli olduğu şekliyle uygulanmakta olduğudur. Diğer bir sonuç da 130-3 numaralı belgede

görüldüğü gibi kölelerin özgür kadınlarla evlenebilme haklarının olmasıdır. 130-3 ve 131-1 belgelerde öldürülen kölenin varisleri olarak kölenin hür eşi ve kölenin sahibi olan efendisi gözükmektedir.

3.2.4 Toplumsal Yapıda Meydana Gelen Suçlar

3.2.4.1 Tütün Üretimi ve Yasaklanması

Bilindiği üzere Sultan Murad dönemine damga vuran olaylardan biri de tütün yasağın getirilmesi ve bununla ilgili uygulamalardır. Coğrafi keşiflerin sonuçlarından biri olarak Avrupa'da kullanımı yaygınlaşmaya başlayan tütünün Osmanlı Devleti'ne girişi de 17. yüzyılın başlarında olmuştur. Özellikle 1601-1605 tarihleri arasında İstanbul'a gelen İngiliz, İspanyol ve Venedikli gemici ve tacirler aracılığıyla tütün kullanımı yaygınlaşmaya başlamıştır. Osmanlı'da tütün üretiminin ne zaman başladığıyla ilgili kesin bir bilgi olmasa da ilk başta Balkan coğrafyasında Makedonya, Yenice ve Kırcalı'de üretilmekte iken hızla Anadolu içlerinde de yaygınlaşmıştır.

Tütün üretimi ile ilgili ilk kısıtlamalar I. Ahmet döneminde getirilmiş olsa da üretimin yanında satışı ve tüketimi ile ilgili sert ve kati yasaklamalar IV. Murad döneminde görülmektedir. Her ne kadar IV. Murad'ın, 1633 yılında sigara sebebi ile çıktığı söylenen İstanbul'daki Cibali yangınından sonra tütün yasağı koyduğu²²³ bilinse de incelemekte olduğumuz 22 numaralı sicilde bundan öncede defalarca bu hususta fermanlar çıkarıldığını görmekteyiz. Sicilde yer alan 25-2 numaralı belge tütün yasağıyla ilgili en eski tarihli belge olup 1040 senesinin cemâziye'l-evvelin 1-10 arasında (5-15 Aralık 1630) yazılmıştır. Bu fermanla padişah daha öncede tütün yasağı ile fermanlar gönderdiğini '*bundan akdem evâmir-i şerîfem gönderilüb*' ifadesiyle belirterek tütün üretimi ve kullanımının yasak olduğunu belirtmiştir. Ayrıca bu tütün yasağı konusunda şeyhülislamın '*ol mekruhu isti'mâl idenler ta'zir-i beliğa müstehâk olurlar zecri şedîd ve men'i ekber ile zecr ve men' olunmaları lâzımdır*' hükmünü içeren fetvasına uygun olarak bu fermanın çıkarıldığını

²²³ Uzunçarşılı eserinde yasakla ilgili olarak şu bilgiyi vermektedir; *1043 saferinde (1633 Ağustos) İstanbul'da Cibali'de çıkan yangın şehrin büyük bir kısmını yakmış ve herkes kahvehanelerde heyecanlı dedikoduya başlamış olduğundan herhangi bir ayaklanmanın önünü almak için meşhur vaiz Kadızade'nin teşvikiyle Sultan Murad bütün İstanbul kahvehanelerini yıktırılmış ve Kadızade'nin fetvasıyla tütün içenlerin öldürüleceğini ilan etmiştir. bakınız Uzunçarşılı, Osmanlı, C. III, s. 191.*

belirtmektedir. Fermanda tütün üretimi ve kullanımının asker ve halk ayrımı olmaksızın herkese yasak oldu belirtilerek ekimi yapıldığı tespit edilen arazilere de devlet adına el konularak satılması tenbih edilmektedir.

Tütün yasağını içeren ikinci belge ise sicildeki 13-1 numaralı ve 1040 senesinin cem'aziye'l-evvelin 11-20 arası (15-25 Aralık 1630) tarihli belge olup daha önceki şeyhülislamın fetvasında içeren fermana göre daha ayrıntılı olarak kaleme alınmıştır. Konya Sancağı'nda mevcut olan kadılara yönelik olarak gönderilen fermanda daha önce defalarca bu hususta ferman gönderildiği belirtilmekte ve tütünün yasak edilmesinin sebebi olarak halkın çalışmasını engelleyen, kazançlarını yok eden ve çeşitli yangınlara ve fenalıkların kaynağı olması gösterilmektedir²²⁴. Ayrıca bu fermanda dikkati çeken önemli bir husus da Padişah'ın kendi ifadesiyle *'bundan sonra bir kişi dahi tütün yaprağı üretimi, alım-satımı yapmasın diye fermanım olmasına rağmen kadıların kayıtsız kalması ve mübaşirlerin ihmal ve açgözlülükleri sebebiyle tekrar Konya Sancağı'ndaki kasaba ve köylerde tütün yaprağının üretimi, alım-satımı ve kullanımının yapıldığına dair duyular almaktayım'* diyerek yasağa uymayanların cezalandırılacağını beyan etmesidir²²⁵. Daha sonra ise Padişah, kadıların bu emri insanların toplandıkları yerlerde muhkem tenbih ve nida ettirerek tütünün varlığını tamamen ortadan kaldırmalarını istemiştir. Devamında ise asker veya halktan olduğuna bakılmaksızın hiç kimseye ayırım yapılmadan tütün üretimi yapılan yerler bulunursa arazilerin devlet adına el konularak satılması emredilmektedir. Belgenin sonunda ise fermanı götüren mübaşirin yasağın uygulanmasını sağlaması, aksi durumda şiddetle cezalandırılacağı belirtilirken kadılara da yasağın çiğnenmesi durumunda görevden alınarak şehirden sürgün edilecekleri uyarısında bulunulmuştur.

Tütün yasağıyla ilgili diğer belgelerden biri 6-2 numaralı Anadolu Kazaskeri Mehmed Efendi'nin gönderdiği mektup olup kadıların Padişah fermanına uygun olarak tütünle ilgili yasakları uygulamalarını söylemektedir. Son olarak 6-3 numaralı belgede ise Karaman eyaletinde altı bölük halı üzerine kethüda yeri olan kişilerin

²²⁴ Bu konu 13-1 numaralı belgede *'duhân hâlkı âlemi kâr ve kisblerinden ta'til idüb ve nice ihrak ve enva'i fesada mü'eddî olub def'* ve *izâlesi mühimmât-ı ümûrdan olmakla'* şeklinde ifade edilmektedir.

²²⁵ 13-1 numaralı belgede bazı okunamayan yerler olması rağmen padişahın ifadesi şu şekildedir; *min ba'd bir ferd duhân yaprağı zira'at ve bey' ve şira etmiyeler deyü fermân-ı hümayûn olmuş iken kuzâtın (...) tekayyüdlere ve (...) mübâşirinin ihmâli ve tâma'ları sebebiyle girü livâ-i mezbûrede kasabât ve karada duhân yaprağı zira'atı ve bey' ve şira ve isti'mâl olunduğu mesmu'um olmağın.*

sorumlu oldukları yerlerde yasağı uygulamaları ve bunun bir padişah emri olduğu için ona göre kararlılıkla hareket etmeleri belirtilmektedir.

3.2.4.2 Cinayet

Muasırlarına nazaran Osmanlı Devleti'nin en büyük hususiyetlerinden biri de adaleti tesis etmekte gösterdiği hassasiyettir. Özellikle cinayetler, kazaen veya şüpheli ölümler ya da faili meçhul ölüm durumlarında gerçeğin ortaya çıkarılıp, kesin hükmün ona göre verilmesine özen gösterilmiştir. Kasıtlı olarak haksız yere bir insanı öldürme yani cinayet İslam dinince yasaklanmış büyük günahlardan olduğu için İslam hukukunda ceza olarak da kısas belirlenmiştir. Kısas sadece cinayetlerde değil yaralama veya bir organın kesilmesi, zarar görmesi durumunda da aynısının suçlu kişiye uygulanmasıdır. Cinayet davalarında kısasın gerçekleşmesi için katilin yetişkin ve akli başında olması, cinayetin kasıtlı işlendiğinin ispat edilmiş olması ve maktülün canının İslam devletinin koruması altında olması gerekmektedir. Kısas talep etme hakkı öldürülen kişinin mirasçılarında olmakla birlikte bu kişiler kısas haricinde diyet de talep edebilmektedirler. Diyet suçlunun öldürme yada yaralama karşılığında vermek mecburiyetinde olduğu para, mal veya benzeri eşya olup diyetle anlaşıldığı durumlarda kısas hükmü ortadan kalkmaktadır. Bazı ölüm durumlarında kısas veya diyet uygulamasından farklı olarak katilin affedilme yetkisi de mirasçılardadır.

İncelediğimiz 22 numaralı sicilde cinayetlerle ilgili belge sayısı on altı tane²²⁶ olmakla birlikte bu belgeler toplamda dokuz farklı cinayete ilgili kayıtları içermektedir. Bu cinayetlerin üçü bıçak veya hançerler yaralayarak²²⁷, iki tanesi sopa ve benzeri asa ile döverek²²⁸, iki tanesi elle boğarak²²⁹, iki tanesinde kazara²³⁰ gerçekleştiği anlaşılmaktadır. Cinayete ilgili belgelerin içeriğine bakıldığında şu dört ana başlık altında toplandığı görülmektedir.

Cinayet Davaları: İncelediğimiz sicilde karşımıza çıkan en önemli cinayet davası Bayburd kazasına bağlı Azak köyünde Lütfullah bin Kemâl isimli kapıkulu sipahisinin yine sipahi olan Ahmed'i bıçakla sol memesi altından vurup yaralayarak

²²⁶ 34-3, 34-4, 55-1, 60-3, 66-1, 69-1, 69-2, 85-2, 99-4, 111-2, 116-3, 117-2, 130-3, 131-1, 133-2, 134-1.

²²⁷ 116-3, 130-3.

²²⁸ 55-1, 85-2.

²²⁹ 60-3, 69-2.

²³⁰ 66-1, 111-2.

ölümüne sebep olduğu davadır. Bu cinayetle ilgili olarak Bayburd kadı naibi Mûsâ bin Müslim tarafından ilk önce 116-3 numaralı belgede olayın keşfi yapılarak Lütfullah'a olayın gerçekliği sorulmuş, inkarı üzerine Ahmed'in oğulları şahitlerle olayı ispatlamıştır. Bunun üzerine kethüdayeri ağası ve esb-keşan ağasının tayin ettiği kişilerin huzurunda olay kayıtlara geçirilmiştir. Belgede yer almamasına rağmen tayin edilen kişilerin Lütfullah'ı zabtu rabt altına almış olmaları gerektir.

Bu davayla ilgili ikinci kayıt olan 117-2 numaralı belgede ise katil Lütfullah suçunu kabul ederek cinayetten köy ahalisinin katılımı ve sorumluluğu olmadığını bildirmektedir. Bu belge Osmanlı'da mahalle uygulamasının bir gereği olup bir cinayet veya yaralama durumunda fail tespit edilinceye kadar o mahalle yada köy ahalisinin sorumlu tutulmasından kaynaklanmaktadır. Bu belge ile köy ahalisi temize çıkmaktadır. 34-4 numaralı belgede katilin bir asker olması sebebiyle Bayburd kethüdayeri olan kişi, durumu bir yazıyla İstanbul'a bildirerek suçluyu kaleye haps ettiğini suçluyla ilgili emir beklediğini belirtmiştir. Buna müteakip 34-3 numara ile kayıtlı ferman Karaman Beylerbeyi, Konya Kadısı, Konya ve Bayburd altıbölük kethüdayerleri olan kişilere yönelik olarak gönderilmiştir. Fermanda cinayet ayrıntılarıyla açıklandıktan sonra suçunu kabul eden katil Lütfullah'ın şekavet üzere olduğu belirtilip dirliğinin kesilmesi ve şer' ile hakkından gelinmesi emri verilmiştir. Bu cinayetle ilgili son kayıt 134-1 numaralı belge olup maktülün çocukları gelen ferman üzere uygulama yapıp hükmün verilmesini talep etmektedirler. Ardından kadı varislerin ellerindeki cinayetle ilgili hüccet belgesini ve katilin suçunu da kabul etmesini göz önüne alarak suçlunun '*mûcibi hüccet-i şer'îye ve ber-muktezâ-i hükm-i hümayûn icra-i şer' ve ihkâk-ı hak olunmak*' üzere bölük çavuşu Hüseyin Çavuş'a ve Konya'da kethüdâyeri olan Rûm Mehmed Ağa'nın mübaşir tayin ettiği kişilere teslim edildiği belirtilmektedir. Burada uygulanan hükmün ne olduğu belirtilmemekle birlikte cinayetin sabit olması ve herhangi bir diyet yada af durumun söz konusu olmaması sebebi ile suçlu kısas usûlüne göre öldürülmüş olmalıdır²³¹.

İncelediğimiz sicilde dikkati çeken bir diğer cinayet davası ise 60-3 numaralı belge olup Mustafâ ve Mehmed ibn es-Seyyid Mehmed isimli kardeşler Göktaş Mahallesi'ndeki evlerinde beraber içki içtikleri Fazlullah'ı gece yarısı elleri ile

²³¹ Bu cinayetle ilgili olarak belgeler kronolojik olarak şu şekilde sıralanmaktadır; 116-3, 117-2, 34-4, 34-3, 133-2, 134-1.

boğarak öldürdükten sonra başka mahalleye bırakmaları ile ortaya çıkmıştır. Maktülün varislerinin dava etmesi üzerine kadı, Mustafa ve Mehmed kardeşlerin durumlarının Göktaş mahallesi sakinlerine ve Konya'nın ileri gelenlerine²³² sorulması üzerine '*Mustafa ve Mehmed dâima kendi evlerine küpler ile şarab kurub ve şurb-ı hamr etmekden hâli olmayub bundan akdem dahî nice kere şurb-ı hamr iderler iken katl-i nefis etmişlerdir bu makûle fis-ı fesadları giran ile sebkat etmişdir ikisinin dahî katlleri vâcib ve şehrimizden izâleleri lâzımdır bu def'a dahî bu maddeden hâlâs olurlar ise yine birinin kütâl-i cevr-i fesad idüb ümmet-i Muhammed'e ezîyet ve izrârları mukârrerdir cümle vilâyet hâlkı bunların şerlerinden emîn değillerdir el-hâsıl kayd-ı hayâtları sahîfe-i dünyadan sonra müstehâklar şakîlerdir*' şeklinde şahitlikle birlikte başka cinayetlerin olduğunu da ihbar etmişlerdir. Ancak cinayetin sabit olması ve ahalinin daha fazla zarar verebilecekleri düşüncesi ile şahısların katli veya şehirden gönderilmeleri talep edilmekte iken, maktülün mirasçıları ile cani kardeşlerin diyet noktasında beşbin akça peşin alarak anlaşmaları üzerine dava sonlandırılmıştır²³³. Ayrıca ahalinin cani kardeşlerin işledikleri başka cinayetlerle ilgili olarak 69-2 numaralı belgede ise daha önce aynı şekilde evlerinde boğarak öldürdükleri Mustafâ bin Şabân adlı kişinin varisleriyle beşbin akça diyet üzerine anlaşarak bu cinayet davasından da kurtuldukları gözükmektedir. Suçları sabit olan bu kardeşlere feragat davaları haricinde devlet adına herhangi bir cezaî müeyyide veya hukuki işlem gerçekleştirilmemiş ise Osmanlı'nın hukuk uygulamalarında adaletin tecellisi noktasında bazı kusurların varlığından söz etmek mümkündür.

Anlaşılan Diyetin Tescili: İslam hukukuna göre kasıtlı cinayetlerde ceza olarak önce kısas usûlü öngörülmekte daha sonra, eğer varisler kabul eder ve anlaşma sağlanırsa diyet uygulaması geçerli olmaktadır. Osmanlı'da kısas usûlü uygulanmış olmakla birlikte daha çok diyet hususunda anlaşılarak cinayet davalarının sulh ile neticelendirilmesi yoluna gidilmiştir. Sicilde yer alan diyet bedelleri ise öldürülen

²³² Konya'nın o tarihlerde ileri gelenleri olarak şu isimler zikredilmektedir; *Umdetü's-sâlikin Hazreti Mevlânâ Celâleddîn kuddise sırrühü'l-âzîzin seccadenişini ve ol 'örf-i tâhiri'n-neseb mehâdim-i kirâmın güzîdesi Ebûbekir Efendi ve 'ammizâdeleri Hüseyin Efendi hazretleri ve yine Medine-i Konya a'yânından hazır-ı bi'l-meclis olan es-Seyyid Hüseyin Efendi ibn el-merhûm es-Seyyid Halîl Efendi ve emîr-i ümerâi'l-kirâm zü'l-kadr-i ve'l-ihtirâm Binâri Türk 'Ömer Pâşâ hazretleri ve fahrü'l-emâcid-i ve'l-ekârim Mehmed Ağa.*

²³³ 69-1.

kişi ve öldürenin durumuna göre, tarafların kendi aralarında anlaşarak belirlenmekte olup, herkes için geçerli sabit bir miktardan söz etmek mümkün değildir. Bazı cinayetlerde diyet olarak beş bin akça²³⁴ belirlenirken başka bir cinayette yedi bin akça²³⁵ olarak belirtilmektedir. Ayrıca suçun şahitlerin tanıklığı ile sabit olduğu bazı cinayet davalarında dem ve diyet talebi ardından herhangi bir diyet bedeli belirtilmeden olayın olduğu gibi kaydedildiği belirtilmektedir²³⁶. Böyle sonuçlandırılan cinayet davalarında herhangi bir kayıt yer almasada cezaî hüküm uygulanmış olmalıdır.

Cinayetten Ahalinin Muafiyeti: Osmanlı'da mahalle uygulamasının bir sonucu olarak cinayet işlenen mahalle veya köyün ahaliside sorumlu tutulmaktadır. Bu gibi durumlarda cinayete herhangi bir dahli olmayan ahali sorumlu tutulmamak için ya öldüren kişinin suçu itiraf etmesiyle bu yükümlülükten kurtulmakta²³⁷ ya da öldürülen kişilerin varisleri tarafından cinayete alakası olmadıklarına dair onay olarak kurtulmaktadırlar. Özellikle cinayet suçluları belli bile olsa mahalle veya köy ahalisi öldürülen kişilerin yakınlarıyla birlikte mahkemeye gelerek kendilerinin cinayetten sorumlu olmadıklarını maktülün yakınlarına ifade ettirmekte ve bunu kayıt altına aldılmaktadırlar²³⁸. Cinayet failinin belli olmadığı durumlarda ise sorumluluk mahalle ya da köy ahalisinin üzerinde kalmaktadır. Maktülün yakınlarının kısas veya diyet talep etmesi durumlarında aynı uygulama ahali için de söz konusu olmaktadır²³⁹. Her ne kadar bu uygulama mahallelinin aleyhine gibi gözükse de suçluların tespiti noktasında ahaliye sorumluluk yükleyerek bölgesel mahiyette güvenlik ve asayiş temin edilmektedir.

Hatâen Ölümünün Af Edilmesi: Cinayetin kasıtlı olarak işlenmediği durumlarda maktülün yakınları kısas hariç diğer hukuki uygulamaları karşı taraftan talep etme hakkına sahiptir. Buna rağmen kazara veya bir hata sonucu ölümün gerçekleşmesi durumunda genellikle ölen kişinin yakınları ölüme sebebiyet verenleri herhangi bir

²³⁴ 69-1, 69-2.

²³⁵ 99-4.

²³⁶ 85-2.

²³⁷ 117-2 numaralı belgede katil cinayeti kendisinin işlediğini itiraf edip köy ahalisinin dahli ve sorumluluğunun olmadığını belirtmiştir.

²³⁸ 55-1 ve 130-3 numaralı belgelerde maktülün yakınları cinayeti işleyen kişileri dava ederek onarı haricinde diğer ahalden şikayetçi olmadıklarını mahkemede ahalinin temsilcileri huzurunda kaydettirmişlerdir.

²³⁹ KIVRIM, **Konya ve Ayıntab**, s. 133-134.

diyet talep etmeksizin affetme yolunu tercih etmektedir. 66-1 numaralı belgede İbrahim adlı kişinin ölümü yanlışlıkla başına taş vurulması sebebi ile olduğu için varisleri tarafından ölüme sebep olan kişi affedilmiştir. 111-2 numaralı belge ise bir bayram günü Konya surlarının Levendat Kapısı dışında kurulan dönme dolaptan bir çocuğun sallanırken düşerek ölmesiyle ilgilidir. Ölen çocuğun anne ve babası ölümün hataen ve kazara gerçekleştiğini belirterek bundan sorumlu olan kişileri affettiklerini belirtmişlerdir.

3.2.4.3 Celali ve Eşkiyalık

Osmanlı Devleti'nde özellikle 17. yüzyılda eşkiyalık ve Celali İsyanları'nın kronik bir hal almasının temelinde 16. yüzyılda dünyada meydana gelen değişikliklerin kalıcı bazı etkilere sahip olması yatmaktadır. Avrupa'nın coğrafi keşiflerin ardından elde ettiği zenginlik ile başlayan değişimi, Rönesans ve Reform hareketleri ile uzun süreli bir gelişim sürecini başlatırken bunun Osmanlı'ya olumsuz etkisi ilk olarak ekonomik alanda olmuştur. Osmanlı'nın elinde bulundurduğu ticaret yollarına alternatif olarak Avrupalı devletlerin yeni yolları kullanmaya başlaması, ticaretten elde edilen geliri düşürdüğü gibi keşfedilen yerlerdeki bol miktardaki altın ve gümüşün Osmanlı piyasasına girmeye başlaması da temel maddelerde fiyat artışına, enflasyon ve devalüasyon gibi olumsuz sonuçlara yol açmıştır. Bu duruma bir de uzun süren ve sonuçları, siyasi ve ekonomik anlamda çok da iyi olmayan savaşlar eklenince Osmanlı Devleti, çözümünü halkın üzerindeki vergi yükünü artırmakta bulmuştur. İşte artan vergi baskısı, uzun süren savaşlar esnasında tımarlı sipahilerin ve bölgelerindeki düzenlerinin bozulması, saruca veya sekban denilen paralı askerlerin savaş zamanları dışında şakiliğe başlamaları Celali İsyanları'nın temelini oluşturmaktadır. Bunlara ilave olarak merkezi otoritenin zayıflamasının bir sonucu olarak Anadolu'da oluşan otorite boşluğu ve taşradaki idarecilerin keyfi tutumları da eşkiyalık ve Celali Hareketleri'ne halkın kısmen iştirak etmesine sebep olmuştur²⁴⁰.

Celali adı verilen özellikle Anadolu'da köy ve mezra gibi küçük topluluklara saldıran bu eşkiyalık hareketinin sonuçları ağır olmuştur. Seyyar tüccarlara yapılan saldırılar kervan güzergâhlarına düzenli baskın yapma haline dönüştüğü gibi şehir

²⁴⁰Soyucak, **Konya Eşkiyalık**, s. 41.

halkını kuşatıp onlardan sürekli haraç almayı kapsayacak şekilde genişlediği de olmuştur²⁴¹. Bazı eşkiyalık hareketleri yerel düzeyde kalırken bazıları birkaç eyalete yayılarak Osmanlı orduları ile çatışmaya girecek kadar büyük olmuştur. IV. Murad döneminde meydana gelen Balıkesirli İlyas Paşa ve Abaza Mehmet Paşa'nın Anadolu'da çıkardıkları isyanları hariç tuttuğumuzda incelediğimiz sicilde Celali ve eşkiyalık hareketleriyle ilgili bazı belge kayıtları mevcuttur.

İncelediğimiz 22 numaralı sicilde eşkiyaların ortadan kalırılması ile doğrudan ilgisi olan tek belge Kafalıoğlu eşkiyasının def edilmesi için İstanbul'dan gönderilmiş olan fermandır²⁴². Ocak ayının sonlarına doğru 1631 tarihinde gönderilmiş olan bu fermanda Karaman Beylerbeyi Dilaver Paşa'nın emrindeki eyalet askerlerini toplayarak Anadolu Beylerbeyi Ahmed Paşa'nın ordusuna katılması emredilmektedir. Fermanda bunların haricinde bir bilgi olmayıp Kafalıoğlu'nun eşkiyalık yaptığı yer veya askeri hareketin nereye yapılacağına dair bir kayıt bulunmamaktadır.

Eşkiya ve Celali ile alakası olan diğer bir belge²⁴³ ise Celali sebebi ile dağılan Yağlukaya köyünün vergileriyle ilgili 5 Mayıs 1630 tarihli fermandır. Fermanda, daha önce eşkiya ve Celali sebebiyle Yağlukaya köy ahalisinin dağılıp, sayılarının azalması üzerine yakınında olan Kızıllar köyü ahali Yağlukaya köyünün vergisine dahil olan bazı arazileri ekerek vergilerin ödenmesinde de ortak hareket etmektedirler. Ancak Yağlukaya köyünün tamamen dağılması üzerine vergilerin tamamı Kızıllar köyünden talep edilmiştir. Köy ahalisinin kendi köylerinde Yağlukaya köyünden kimsenin olmadığını ve artık o köyün arazilerin ekmediklerini belirtip, vergi hususunda rencide olduklarını söylemesi üzerine bu konuda vergi memurlarının köylüleri zorlamaları için ferman çıkarılmıştır. Fermanda Celali ve eşkiyalık sebebiyle köyün önce sayısı azaldığı sonra ise tamamen terk edildiği belirtilmektedir. Buna göre kendisini güvende hissetmeyen ahali ya başka köylere katılmış ya da şehirlere göç etmiş olmalıdır.

İncelediğimiz sicilde asi ve eşkiyalarla ilgili son belge Konya ve Eski-il kadıları ile Karaman Defterdarı'na yönelik olarak gönderilmiş olan 19 Ekim 1631

²⁴¹ Karen Barkey, **Eşkiyalar ve Devlet**, Çeviren: Zeynep Altok, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul 1999, s. 161.

²⁴² 191-4.

²⁴³ 7-3.

tarihli berattır²⁴⁴. Belgede Konya Kadısı'nın gönderdiği arza göre, esb-keşan cemaatinden olan Kayan köyünün ahalisi otuz iki kişi iken büyük bir eşkıya grubu tarafından basılıp birçoğunun öldürülmesi üzerine sayıları beş kişiye düşmüştür. Kadı, dilekçesinde esb-keşan vergilerini toplayan memurların kalan köylülerden eskiden olduğu gibi iki ayak esb-keşan vergisi istediklerini söyleyerek, köylünün bunun bir ayağının kaldırılması talep ettiğini iletmiştir. Belgenin sonunda ise ahalinin vergiyi tam olarak ödemesi için tahammül ve takatlarının olmadığı belirtilerek vergiyi, memurların tek ayak üzere tahsil etmeleri ve bu konuda halkın rencide edilmemesi emredilmektedir. Belgede eşkiyalar tarafından köyden yirmi yedi kişinin öldürüldüğünden bahsedilmektedir. Bu durum Anadolu'da güvenliğin kalmadığını ve eşkiyalık olarak tezahür eden Celali Hareketi'nin devlet otoritesine büyük zarar verdiğini göstermektedir.

Sonuç olarak 16. yüzyıldan beri süregelen bu eşkiyalık hareketlerinin birçok örneği Konya'da karşımıza çıkmıştır. Buna rağmen bu dönemde İran ve bilhassa Bağdat üzerine yapılan seferler esnasında Anadolu'da kısmî bir tedip hali söz konusu olup eşkiyaların üzerine gidilmiştir. Ancak kontrolün tamamen ele geçirilip, Anadolu'da huzur ve nizamın yeniden tesisi IV. Murad'ın bizzat Bağdat seferine çıkması ile mümkün olacaktır. Hükümdarın Konya üzerinden Bağdat'a giderken Anadolu'da birçok eşkıya ve Celali'yi acımasız bir şekilde ortadan kaldırdığı bilinmesine rağmen sorunun altında yatan meselelere çözüm bulunamadığı için eşkiyalık hareketleri ve Celali İsyanları daha sonrada devam etmiştir.

3.2.4.4 Diğer Suçlar: Yaralama, İçki İçme, Gece Eve Girme

Yaralama; el, ayak, kulak ve burun kesilmesi gibi azaların vücuttan ayrılmasıdır. Bu tür fiillerin cezaları ise kısas, diyet veya ta'riz olabilmektedir. İncelediğimiz sicilde yaralama vakalarını iki kısma ayırmak mümkündür. Bunlardan birincisi bıçak, hançer, sopa veya elle yaralama sonucu ölüme sebep olan durumlar olup bunlar cinayet başlığı altında incelenmiştir. İkinci tür yaralama olayları da her hangi bir kastın olmadığı kazara yaralanmalarla alakalıdır. Kazara yaralanmaların kadı kayıtlarında yer almasının temel sebebi ise yaralanma vakasından mahalleli veya köy ahalisini temize çıkarmak olarak gözükmektedir. Örnek olarak sara

²⁴⁴ 191-5.

hastalığı sebebi ile ateşe düşerek dizlerine kadar yanan kişi için subaşı, kadıdan keşif talep etmektedir. Sonucunda yanarak yaralanan kişi olayla ilgili hiç kimsenin dahli ve kastı olmadığını belirtmekte ve mahalleliyi temize çıkarmaktadır²⁴⁵. Ayrıca kazara yaralanma vakalarında yaralamaya sebep olan kişiler mahkemeye başvurarak durumun tespiti talep ederek daha sonra doğabilecek kasıt iddiaları veya ölüm gibi durumlarda olası kısas, diyet gibi taleplerden kurtulamak için isteyebilmektedir. Sicilde yer alan 47-1 numaralı belgede Karkurd Mahallesi'nde bir ev inşâsı esnasında ipin kopması üzerine ücret karşılığı çalışan bir işçinin üzerine örtme kirişi düşerek sağ kaşı üzerinde yaralanmaya sebep olmuştur. Ev sahibinin mahkemeye gelerek olayın keşfini talep etmesi üzerine Konya Subaşısı ile olay yerine gidilerek yaralı işçinin olayla ilgili ifadesine başvurulmuştur. İşçinin olayı bir kaza olarak belirtip ev sahibi ve başka kişilerden herhangi bir şikâyeti olmadığını belirtmesi üzerine durum kayıt altına alınarak sonlandırılmıştır. Burada görülüyor ki hukuki yönden, yaralama veya yaralanma durumlarında esas olarak olay yerinde keşif yapılarak gerçeğin ortaya çıkarılmasının öncelikli amaç olmaktadır. Kazara yaralanmalarda olayın kayıt altına alınması ile yetinilmekte iken her hangi bir kasıt olması durumunda bu, yaralama veya cinayet davası olarak devam edebilmektedir.

Gece eve girme ile ilgili olarak 22 numaralı sicilde geçen tek belge 133-4 numaralı olup olay Sahrâ Nâhiyesi'ne bağlı İsmil köyünde geçmektedir. Halil isimli kişi mahkemeye gelerek daha önce evine giren bir kişiyi yakalamaya çalıştığını ancak kaçarak kurtulduğunu söylemiştir. O esnada hamile olan eşinin korku ile düşük yaparak organları oluşmuş bir bebek doğurduğunu ve bebeğin bir gece yaşayıp daha sonra vefat ettiğini belirtmiştir. Bu olayla ilgili olarak gece eve giren kişinin Abdülhâlim adlı kişi olduğunu zannederek şikâyetçi olması üzerine şahıs olayı inkâr etmiştir. Davacı Hasan, şüphelendiği Abdülhâlim'in suçsuz olduğuna dair daha sonra kendisine bilgi verildiğini belirterek şahsa yönelik herhangi bir dava ve şikâyetinin olmadığı belirterek davanın sonlandırılmasını talep etmiştir. Hasan'ın şikâyetinden vazgeçmesinin sebebi olayın meydana geldiği esnada şüphelendiği kişinin orada olmadığına dair başka birileri tarafından şahitlik yapılmış olmasıdır.

---

²⁴⁵ 158-2.

İslam hukukçuları, bütün sarhoşluk verici içkilerin haram, yani kesin olarak dinen yasak olduğunu kabul etmişlerdir. İçki içmenin cezası sopa ile seksen defa darp edilmektir. İçki içme suçu, iki erkek şahidin şehadeti, suçlunun ikrarı ve sarhoşluk hali ile ispat edilir²⁴⁶. İncelediğimiz sicilde içki içme hususunu içeren tek belge²⁴⁷ olmasına rağmen olayın cinayetle sonuçlanması sebebi ile içki içme veya üretimiyle ilgili bir muhakeme veya cezalandırmadan bahsedilmemektedir. Ancak belgede şahitlerin ifadesi olarak geçen '*dâima kendi evlerine küpler ile şarab kurub ve şurb-ı hamr etmekden hâli olmayub bundan akdem dahî nice kere şurb-ı hamr iderler iken*' kayıtlarına rağmen ne içki üretimi ne de içilmesiyle ilgili bir ceza uygulandığı belirtilmemektedir. Haram olduğu kesin olarak söylenemeyen tütün üretimi ve tüketimiyle ilgili fermanların çıkartılarak sıkı bir yasağın uygulanmaya çalışıldığı bir dönemde, haram olduğu kesin olan içkinin içimi ve üretimi durumunda Konya'nın ileri gelenlerinin şahitliği ile -kayıtlarda yer almamasına rağmen- bir ceza verilmiş olmalıdır.

---

²⁴⁶ Halil Cin - Ahmet Akgündüz, **Türk Hukuk Tarihi**, Cilt II, Selçuk Üniversitesi Yayınları, Konya 1989, s. 267.

²⁴⁷ 60-3.

3.3 Vakıflar

İslam Medeniyeti'nin teşekkülü ve tekâmülü içinde ortaya çıkmış en özgün müesseselerinden biri de hiç şüphesizki vakıflardır. Vakıf karşılıklı yardımlaşma esasına dayanan medeni bir kurum olma özelliği sebebi ile toplum hayatına canlılık kazandıran en güçlü olan unsur olmuştur. Zira insanlar gerek fikri kapasite açısından gerekse bedeni ve mali güç açısından birbirinden farklı özelliklere sahiptir. Toplum hayatının idamesini sağlayan nizam ve asayişin en büyük şartı toplumsal sınıflar arasında büyük boşlukların kalmaması ve sosyal dengenin korunmasıdır. İşte toplumsal sınıflar arasında yakınlaşmayı temin edecek en önemli unsur yardımlaşma olup bunu da tesis edebilen en önemli kurum vakıflardır. İslam dünyasında da insanlara faydalı olan her hizmetin ibadet telakki edilmesinin sonucu olarak vakıflar, toplum hayrına olan her sahada sağlam birer teminat ve sigorta görevini yerine getiren kurumlar haline gelmiştir.

Vakfın yerine getirdiği görev, sadece bireysel hayırseverlik duygusundan kaynaklanan bir yardımlaşma değildir. Ayrıca günümüzde devletlerin yerine getirmekle sorumlu olduğu birçok kamu hizmeti de, özellikle Osmanlı Devleti zamanında, vakıflar aracılığı ile sağlanmıştır²⁴⁸. Osmanlı toplumunda vakıflar aracılığı ile yerine getirilen hizmetleri ve gerçekleştirilen yatırımları beş başlık altında toplamak mümkündür²⁴⁹.

1. Bayındırlık ve altyapı hizmetleri
2. Dini ve kültürel hizmetler
3. Eğitim hizmetleri
4. Sağlık hizmetleri
5. Hayır hizmetleri

Vakıf kelimesi Arapçada durdurmak, alıkoymak gibi anlamlara gelmektedir. Terim olarak ise bir mülkü halkın yararına ebedi olarak tahsis etmek veya herhangi bir malın mülkiyetinin Allah'a ait olduğu kabul edilerek menfaatinin insanlara tahsis

²⁴⁸ Ahmet Akgündüz, **İslam Hukukunda ve Osmanlı Tatbikatında Vakıf Müessesesi**, (Kısaltma; Vakıf Müessesesi), II. Baskı, OSAV Yay., İstanbul 1996, s. 41-42.

²⁴⁹ İzzet Sak, **Şer'îye Sicillerinde Bulunan Konya Vakfiyeleri (1650-1800)**, (Kısaltma; Konya Vakfiyeleri), Kömen Yay., Konya 2005, s. 8-9.

edilmesi şeklinde de ifade edilebilir²⁵⁰. Vakıf kurucularına ‘vâkıf’ bu kimselerin vakf ettiklerine ‘mevkûf’ ve vakfın kuruluş senedi ve tüzüğü mahiyetinde hazırlanan belgeye de ‘vakfiye’ veya ‘vakıfnâme’ adı verilmektedir²⁵¹. Vakfın aidiyetliği noktasında iki farklı temel görüş vardır. Bunlardan birincisi İmam-ı Azam Ebu Hanife’ye aittir. Ona göre, vakıf ‘*bir mülkün aynı sahibinin mülkü hükmünde kalmak üzere menfaatinin bir cihete tasadduk edilmesi*’ şeklinde ifade edilmektedir. Diğer görüşün sahipleri olan Ebu Hanife’nin talebeleri Ebu Yusuf ve İmam Muhammed’e göre ise vakıf ‘*gelirleri mahlûkata tahsis edilen bir şeyin mülkiyetinin Allah’ın mülkiyetine geçmesini temin eden şer’i bir muamele*’ şeklinde tanımlanmaktadır²⁵².

Osmanlı Devleti’nin daha kuruluşundan itibaren başlayan ve devletin siyasi ve mali kudretinin artmasıyla orantılı olarak gelişen vakıflar iki kısımda ele alınabilir. Bunlardan birincisi “aynıyla intifa” olunan yani bizzat kendisinden yararlanan vakıflardır. Bu tür vakıflara “müessesât-ı hayriyye” adı verilmektedir. Bu grup içerisinde camiler, mescidler, medreseler, mektepler, imaretler, kervansaraylar, zaviyeler, hastahaneler, kütüphaneler, sebiller ve mezarlıklar yer almaktadır. İkinci kısım ise “aynıyla intifa olunmayan”, fakat birincilerin sürekli ve düzenli bir şekilde işlemlerini temin eden bina, arazi, nakit para v.s. gelir kaynaklarının teşkil ettiği vakıflardır ki, bunlara Osmanlı Devleti’nde “asl-ı vakf” ismi verilmiştir. Birbirini tamamlayan bu iki tür vakfın özellikle Osmanlı zamanında büyük bir gelişme içine girdiği görülmektedir²⁵³.

Osmanlı döneminde vakıflar, “menkul” ve “gayrimenkul” oluşları bakımından; mahiyetleri itibariyle doğrudan kamu hizmeti gören “müessesat-ı hayriye” ve bu hizmetin sürekliliğini sağlamak amacıyla gelir sağlayan “akar” oluşları bakımından; aile fertlerine imkan sağlamak üzere kurulan “zürri”, köy ve mahalle sakinlerinin ihtiyaçlarına sarf edilmek üzere kurulan “avarız” vakıfları oluşları bakımından; mülkiyetleri itibariyle “sahih”, “ırsad-ı sahih” ve “ırsad-ı gayr-ı sahih” oluşları bakımından; yönetimi itibariyle merkezi hükümete bağlı kurumlar tarafından idare edilen “mazbut”, mütevellileri tarafından yönetilen ve fakat merkezi

²⁵⁰ Pakalın, **Sözlük**, C. III, s. 577.

²⁵¹ Sak, **Konya Vakfiyeleri**, s. 1.

²⁵² Bahaeddin Yediyıldız, “Vakıf”, **İslam Ansiklopedisi**, C. XIII, Meb Yay., Eskişehir 1997, s. 153-154; Pakalın, **Sözlük**, C. III, s. 577.

²⁵³ Halaçoğlu, **Teşkilat**, s.155-156; Yediyıldız, “Vakıf”, s. 156.

idarenin denetimine tabi bulunan “mülhak”, devlete gösterdikleri yararlılıklar itibariyle bazı gazilere ve aziz kişilere temlik edilen arazilerle kurulan ve denetim dışı olan “müstesna” vakıf oluşları bakımından; kiraya verilmeleri itibariyle “icare-i vahideli”, “icareteynli” ve “mukata’alı” oluşları bakımından vakıflar olmak üzere, değişik kısımlara ayrılmıştır. Vakıf kurucuları tarafından vakfedilen ister gayrı menkul, isterse para olsun, her türlü mali varlık, asl-ı mal olarak telakki edilmekte ve vakfiyelerde bu malların neler olduğu ayrıntılı olarak verilmektedir²⁵⁴.

Osmanlı Devleti’nde vakıf kuranların daha çok hangi zümreye mensup olduğu yolunda yapılan araştırmalar, toplumdaki gelir ve servet dağılımında en üst sıralarda yer alanlarla vakıf kuranlar arasında bir paralellik olduğunu açıkça göstermektedir. Vakıf kuranların, özellikle büyük vakıf külliyesi tesis edenlerin başında hükümdar ve yakın çevresi, şehzadeler, valide sultanlar ve sultan hanımları gelmektedir. İkinci sırada ise en yüksek idareci sınıf, vezirler, beylerbeyleri, ze’amet ve has sahipleri; üçüncü sırada da toplumdaki diğer zenginler ve orta sınıf, esnaf ve zanaatkârlar, özellikle yöneticilere yakın olan ilim adamları ile sanatkârlar yer almaktadır²⁵⁵.

İslam Medeniyeti’nde hususi bir mevkiye sahip olan vakıfların ne kadar önem arzettiğinin göstergelerinden bir tanesi de devlet ekonomileri içindeki ağırlığıdır. Mesela Memlükler zamanında Mısır topraklarının yedide ikisini vakıf toprakları oluşturmuştur. 20. yüzyılın başlarında Orta Asya’daki vakıf toprakları ekili arazinin % 8-10 ‘unu teşkil etmektedir. Bu bilgilerin ışığında karşımıza Türkler’in kurdukları her devlet teşkilatında yardımlaşma, dayanışma ve paylaşmaya büyük önem vermiş oldukları sonucu çıkmaktadır. Bu sayede sosyal devlet olmanın gereği de yerine getirilmiş olmaktadır. Osmanlı Devleti’nde ise 16. yüzyıl başlarında topraklarının beşte birini vakıf toprakları teşkil etmesiyle birlikte merkezi bütçenin de % 12 ‘si yaklaşık 60,5 milyon akçası vakıf bütçelerine aitti²⁵⁶. Bu ekonomik göstergeler Osmanlı Devleti’nde sosyal devlet anlayışını en iyi yansıtan kurum olarak vakıfların ön planda olduğunu göstermektedir. Özellikle kuruluş yıllarında her şehrin fethinden sonra, devlet adamlarının ve ileri gelenlerinin bu şehirlerde vakıflar kurmaları teşvik

²⁵⁴ Sak, **Konya Vakfiyeleri**, s. 127.

²⁵⁵ Sak, **a.g.e.**, 121.

²⁵⁶ Yediyıldız, **a.g.e.**, s. 159-160.

edilmiştir. Bu sayede bir yandan şehirlerin fiziki görüntüsü değiştirilip Türk-İslam kültürüne ait kimliğe bürünürken, diğer yandanda Osmanlı merkezi yönetim sisteminin bu bölgelerde rahatça uygulanması sağlanmıştır.

3.3.1 Vakıf Görevlileri

Vakıfların varlığını uzun süre koruyabilmesi ve şartlarına uygun bir şekilde iyi bir hizmet verebilmesi için bir takım tedbirler alındığı görülmektedir. Bunun için gereken şartlar ve vakıflara tahsis edilecek mallar vakfiyelere ayrıntılı bir şekilde kaydedilmiştir. Vakıf kurucuları, tesis ettikleri vakfın iyi yönetilebilmesi için görevin niteliğine göre tayin edilecek kişilerde belirli vasıflar aramıştır. Ayrıca vakıflarda çalışacak kişilerin seçimine dikkat edilmiş, işleri yapabilecek bilgi ve tecrübeye sahip olan kişilere görev verilirken uygun olmayanların da görevlerine son verilmiştir. Bu kapsamda üzerinde çalıştığımız 22 numaralı sicilde yer alan vakıf yöneticileri ve görevlileri ile ilgili belgelerde geçen hususlar aşağıda başlıklar altında incelemiştir.

3.3.1.1 Vakıf Yöneticileri

Vakıfların kuruluş aşamasında hizmet şartları ve yapılması gereken işlerin belirlenmesi için vakfiyeler hazırlanmış ve mahkemelerde tutulan şer'îye sicillerine ayrıntılı bir şekilde kaydedilmiştir. Vakıf kurucuları, vakıfların bakım ve onarımını sağlamak ve her an işler, kullanılabilir durumda bulundurmak için vakfiyelerinde yapacakları işleri ayrıntılı bir şekilde belirlenmiş çeşitli görevliler tayin etmiştir. Vakfın çalışma koşullarını düzenleyen bu vakfiyelerde görevliler için hangi göreve ne kadar ücret ödeneceği de kaydedilmiştir. Böylece vakfiyelerdeki şartları sağlayan kişiler genellikle kadı arzıyla ilgili oldukları makamlara tayin edilmiştir.

3.3.1.1.1 Müteveli

Vakfın idaresini üstlenen yani tevliyet hakkına sahip olan kişiye müteveli denilmektedir. Mütevellinin görevi vakfiyedeki şartlara ve şer'î hükümlere göre vakfın işlerini idare edip yerine getirmektir²⁵⁷. Vakıf üzerinde tasarruf hakkı bulunan mütevellinin bu göreve gelmesi iki şekilde olmaktadır²⁵⁸.

²⁵⁷ Pakalın, **Sözlük**, C. II, s. 640.

²⁵⁸ Akgündüz, **Vakıf Müessesesi**, s. 298-310.

Bunlarda birincisi vakfı kuran vâkıf kişinin, vakfiyesinde belirttiği şekilde mütevelliyi tayin etmesidir. Bütün İslam hukukçuları vâkıfın kurmuş olduğu vakfın idaresini yürütmek üzere mütevelliyi tayin yetkisi bulunduğunu ve bu yetkisinin mutlak bir yetki olduğunu kabul etmiştir. Vâkıf, vakfının tevliyet hakkını kime şart koşmuş ise bu şarta uyulmalıdır. Bu tür müteveli tayinine “meşrutiyet üzere mütevelliyet” veya “evladiyet meşrutası” da denilmektedir. Müteveli tayini vâkıfın şartlarına göre belirlense bile mütevellilerin atanması için kadı onayı gerekmektedir ve teorik olarak kadı mütevelliyi kontrol edebilmektedir²⁵⁹.

İkinci olarak ise vâkıf tarafından müteveli tayini hususunda herhangi bir şart oluşturulmamışsa bu görevin kadı tarafından uygun görülen bir kişiye verilmesi şeklindedir. Bu tür müteveli tayinine “meşrutiyet üzere olamayan mütevelliyet” denilmektedir. Ancak İslam hukukuna göre vâkıfın şart ve tayin etmiş olduğu müteveli varken kadının müteveli tayin yetkisi yoktur. Meşrutiyet üzere olmayan vakıflarda kadı, mütevelliyi doğrudan atama yetkisini kayıtsız ve şartsız bir şekilde kullanabilmekle birlikte atayacağı kişilerde mütevellilik ehliyeti için bazı özellikler aramaktadır. Bu özellikler şu başlıklar altında toplanabilir²⁶⁰.

1. **Akil balığ olması:** Bir kimsenin müteveli olabilmesi için akli başında, mümeyyiz olması gerekmektedir. Müteveli ister meşrutiyet üzere ister kadı nasbı ile görevlendirilmiş olsun akli başına değilse mütevellilik görevi sona ermektedir. Ayrıca mütevellinin vakıf işlerini yürütebilmesi için büluğa ermesi ittifakla kabul edilen şartlardan olup gayri mümeyyiz olan çocukların vakıfla ilgili tasarrufları geçerli sayılmamaktadır.
2. **Adil ve güvenilir (emin) olması:** Mütevellinin vakıfla ilgili tasarruf yetkisini kullanırken haksızlık yapmaması ve vakıf malından yememesi için adil ve güvenilir kişilerden seçilmesi gerekmektedir. Özellikle mütevellilerin görevlerinden azl edilme sebeplerinin başında adil ve emin olmamaları hususu etkili olmaktadır.
3. **Vakfın işlerini görebilecek yeterliliğe (kifayet) sahip olması:** Müteveli olacak kişinin vakıf işlerini yerine getirebilmesi için gerekli bilgiye ve dirayete sahip

²⁵⁹ Abacı, **Bursa Şehri**, s. 209.

²⁶⁰ Akgündüz, **Vakıf Müessesesi**, s. 314-319.

olması gerekmektedir. Müteveli görevi için uygun değilse veya ihmali söz konusu ise kifayetsizliği nedeni ile görevden alınabilmektedir.

4. **Müslüman olması:** İslam hukukçuları, kâfirlerin Müslüman üzerinde velayet hakkı olmadığı için, Müslümanların hayır amacıyla kurdukları vakıflara da müteveli olamayacakları yönünde görüş bildirmişlerdir. Ancak Osmanlı Devleti bilginleri mütevelliliğin amacı vakıf malını korumak ve idare etmekse bunu yapabilen gayri müslimin de müteveli olabileceğini söylemişlerdir. İncelediğimiz sicilde vakıf görevlerine gayri müslimlerin tayin edildiğine dair bir delil yoksa da bunlar vakıflardan faydalanabilmektedirler²⁶¹.
5. **Diğer şartlar:** Yukarda belirtilen şartların haricinde bir kişinin müteveli olabilmesi için bu görevi kendi adına talep etmeksizin şahsına tevcih edilmesi, farklı bir niyeti olma ihtimali sebebinden dolayı, esas olarak benimsenmiştir²⁶². Ayrıca bir vakıfta tasarruf hakkına sahip olan mütevellilik ile vakfın kontrolü görevini yerine getiren nazırlık görevinin aynı kişide olmaması temel kaide olarak benimsenmiştir. Buna rağmen Osmanlı Devleti'nde uygulamada iki görevin aynı kişiye verildiği de görülmektedir²⁶³.

İncelediğimiz 22 numaralı Konya şer'îye sicilinde yirmi altı adet müteveli tayin belgesi mevcuttur. Müteveli tayin belgelerinde hangi kişinin müteveli olarak teklif ve tayin edileceğine büyük bir çoğunlukla kadı veya naibi karar vermektedir. Ancak kadının haricinde vakıf nazırı (181-3), zâviye şeyhi (181-2), başka bir vakfın mütevellisi (7-2) veya darüssa'ade ağası da (190-1) herhangi bir kişinin müteveli olmasını teklif veya talep edebilmektedir. Mütevellilerin tayin ediliş sebepleri incelendiğinde bunları üç ana başlıkta değerlendirmek mümkündür.

1. **Mütevellilik görevinin kendiliğinden boşalması sebebi ile tayin:** Kadı bu gibi tayinlerde genellikle mütevellilik görevinin herhangi bir müdahale olmaksızın kendiliğinden sona ermesi üzerine atama yapmaktadır. Müteveli tayinin genellikle görevin boş olması (7-2), görevlinin vefat etmesi (11-4, 193-4, 108-4),

²⁶¹ 133-3 numaralı belgede harabe mescit yerinin gayri müslime kiraya verilmesi bu konuda kesin bir din ayrımı yapılmadığını göstermektedir.

²⁶² İncelediğimiz sicildeki müteveli tayinlerinde başka kişilerin teklifi etkili olurken yalnızca 190-3 numaralı belgede mütevellinin kendi talebi üzerine bu göreve atandığı görülmektedir.

²⁶³ İncelediğimiz sicildeki 11-4 numaralı belgede Turgudoğlu Vakfı'na önceki görevlinin vefatı üzerine kadı naibinin talebi ile Pîr Hüseyin isimli kişi hem müteveli hemde nazır olarak tayin edilmiştir.

göreve atanacak kişinin layık olması (193-4), önceki görevlinin kendi isteği ile görevden ayrılması (190-3) gibi sebeplerle gerçekleştiği belirtilmiştir.

2. **Önceki mütevellinin görevden azl edilmesi sebebi ile tayin:** Bu gibi durumlarda yeni bir müteveli tayin edilirken önceki mütevellinin hangi sebeple görevden alındığı açık bir şekilde belirtilmektedir. Özellikle mütevellinin vakıf malını yemesi (9-4, 33-1, 35-2), vakıf malına el koyması (36-2), vakfın tamirini yapmaması (35-2), görevli olduğu yerden başka bir diyara gitmesi ve göreve uygun olmaması (181-2), hizmette kusuru olması (11-3), görevini ihmal etmesi (190-2) gibi durumlarda görevine son verilerek uygun olan başka birilerine tevcih edilmiştir.
3. **Mütevellilik görevinin başkası tarafından gasp edilmesi sebebi ile yeniden tayin:** İncelemesini yaptığımız sicil kaydedildiği dönemin en büyük sıkıntılardan biri de Koçi Bey'in risalesinde belirttiği gibi birçok görevin rüşvet ve iltimas yolu ile hak etmeyen kişilere verilmesidir²⁶⁴. Özellikle sebepsiz olarak mütevellilik görevinin başkası tarafından alınması üzerine²⁶⁵ önceki müteveli olan kişi kadı talebi ile yeniden görevine iade edilmektedir. Başkasına ait mütevellilik görevinin ele geçirilmesinin en önemli sebebi ise vakıf tarafından müteveliye görevi karşılığında ödenecek olan “vazife” denilen ücreti alabilme düşüncesidir. Bu gibi tayinlerde evladiyet şartına uygun olarak yapılmayan müteveli tayin kararları da iptal edilerek eski müteveli yeniden tayin edilmektedir. Ayrıca evladiyet şartına uymamasına rağmen mütevellilik görevini üzerine alan bazı kişilerin sipahi olması da yönetici zümre ve askeri taifenin her türlü gelir kaynağını elde etmeye çalıştığını göstermektedir²⁶⁶.

²⁶⁴ Koçi Bey eserinde “*Bu kadar karışıklık, fitne ve fesada, reyanın ve memleketlerin harap olmasına, hazinelerin ve malların azalmasına sebep, rüşvet şeytani omuştur*” diyerek ülkenin içinde bulunduğu sıkıntıların sebeplerinden biride görevlerin layık olmayan kimselere verildiğini belirtmektedir. Bakınız **Koçi Bey Risalesi**, Sadeleştiren: Zuhuri Danışman, Meb Yay., s. 63.

²⁶⁵ 13-2, 27-3, 34-5, 36-4, 37-3, 181-3, 190-1, 190-4.

²⁶⁶ 27-3 ve 181-3 numaralı belgelerde evladdan olmayan sipahilerin mütevellilik görevini elde ettikleri görülmektedir.

Tablo 10- Vakıflara Tayini Yapılan Mütevelliler Tablosu

Sıra No	Belge No	Görevi ve Yeri	Ücreti (Yevmi)	Tayin Sebebi	İsmi	Tayin Tarihi
1	7-2	Müteveli Mûsa Pâşâ Vakfı	-	Celâleddîn-i Rûmî vakfı mütevellisinin mektûbu ve bu görevin boş olması	‘Ömer	Evh-Z-1039
2	9-4	Müteveli Seyfiye Medresesi ve İplikçi Medresesi Evkâfı	Üslub-1 sabık	Sabık mütevellinin vakf malını yemesi ve Konya kâdisının talebi üzerine	Budak	4-Z-1040
3	11-3	Müteveli Hatîblizâde Mehmed Çelebi Vakfı	1 akça	Sâbık mütevellinin hizmet kusuru üzerine Konya kadısı ve müftüsü olan Mevlânâ İbrahim’in talebi ile	Mehmed Ağa	12-R-1040
4	11-4	Müteveli ve nâzır Turgudoğlu Vakfı	Üslub-1 sabık	Sâbık görevlinin vefâtı ve evladiyet üzere kadı naibinin talebi ile	Pîr Hüseyin	Evs-R-1040
5	13-2	Müteveli Sinân Ağa dârû’l-huffâz Vakfı	2 akça	Sebepsiz olarak, başkasının bu görevi elinden alması üzerine ve kadının talebi ile	Dervîş Hüseyin	Evl-Ca-1040
6	22-2	Müteveli Karabınâr Sultân Selîm Hân Câmi’ ve İmâreti Vakfı	Üslub-1 sabık	Sâbık Trablusşam beglerbegisi olan Mîr-mîrân Mustafâ’nın seferlere katıldığı halde kendisine uygun bir görevin olmaması üzerine	Mîr-mîrân Mustafâ	15-B-1040
7	26-4	Müteveli İplikçi Medresesi Vakfı	-	Görevlinin berâtının yenilenmesi	Hasan	29-Ş-1040
8	27-3	Müteveli Tâcû’l-vezîr Medresesi Vakfı	Üslub-1 sabık	Evladiyet şartıyla Mevlânâ ‘Abdülkâdir müteveli iken Abdi adlı sipahinin görevi elinden alması üzerine	Mevlânâ Abdülkâdir	1-N-1040
9	32-4	Müteveli İplikçi Medresesi Vakfı	-	Sâbık müteveli Hüseyin’in yerine berât ile ta’yîn	Hüseyin	Evl-S-1040
10	33-1	Müteveli Sultân Alâ’eddîn Vakfı	Üslub-1 sabık	Sâbık mütevellinin vakf malını yemesi ve Konya kadısının talebi ile	Hatdân(?)	Evh-Za-1040
11	34-5	Müteveli İsma’il Pâşâ Vakfı	Üslub-1 sabık	‘Ömer müteveli iken Mustafa adlı kişinin görevi sebepsiz olarak elinden alması üzere tekrar ta’yîni	‘Ömer	Es-B-1039

12	35-2	Mütevelli	Vazife-i muayyene	Sâbık mütevellinin vakf malını yediği ve tamirini yapmadığı için Konya kadısının mektûbu üzerine	Mehmed	Evh-M-1040
		Şeyh Sadreddîn Zâviyesi Vakfı				
13	36-2	Mütevelli	1 akça	Sâbık mütevellinin vakf malına el koyması ve görevi yerine getirememesi üzerine kadı naibi talebi ile	‘İbadullah	Evl-M-1041
		İplikçi Medresesi Vakfı				
14	36-4	Mütevelli	2 akça	Görevin sebepsiz olarak başkasına verilmesi üzerine kadının talebi ile tekrar ta’yîni	Dervîş Mehmed	Evh-M-1041
		Sinân Ağa Dârü’l-huffâz Vakfı				
15	37-3	Mütevelli	Üslub-ı sabık	Görevin sebepsiz olarak başkasına verilmesi üzerine kadının talebi ile tekrar ta’yîni	El-Hâc Ahmed	Evh-Ra-1041
		‘Alâ’eddîn Câmî’ Vakfı				
16	108-4	Mütevelli	1 akça	Sâbık mütevellinin vefatı üzerine kadı ta’yîni	EbûBekir Çelebî	Evh-L-1040
		Şeyh Muhyiddîn Efendi (Bezcizâde) Vakfı				
17	181-2	Mütevelli	2 akça ve senelik 100 kile galle	Sâbık mütevellinin göreve uygun olmaması ve başka diyara gitmesi üzerine zâviye şeyhinin talebi ile	Ahî	5-Ra-1041
		Şeyh Sadreddîn Zâviyesi Vakfı				
18	181-3	Mütevelli	44 akça	Evladdan olmayan sipahinin görevi alması üzerine sâbık mütevellinin vakıf nâzırının talebi ile yeniden ta’yîni	Şeyh Hüseyin	27-Ş-1041
		Mevlânâ Celâleddîn Rûmî Âsitanesi ve Şadırvanı Vakfı				
19	182-4	Mütevelli	-	Sâbık mütevelli Budak’ın görevden ayrılması üzerine	Hüseyin	Evs-N-1041
		İplikçi Medresesi Vakfı				
20	183-7	Mütevelli	21 akça	Âsitâne-i sa’âdet tarafından verilen berât ile	Nâsrullah Beg	Evh-N-1041
		Fahrü’n-nisâ Zâviyesi Vakfı				
21	190-1	Mütevelli	40 akça	Daha önce görevden alınan Süleyman’ın dârü’s-sa’âde ağası İdrîs’in talebi ile yeniden ta’yîni	Süleymân	2-C-1041
		Mevlânâ Celâleddîn Rûmî Vakfı				
22	190-2	Mütevelli	4 akça	Sâbık mütevellinin görevi ihmali üzerine dârü’s-sa’âde ağası İdrîs’in talebi ile	Süleymân	1-C-1041
		Mevlânâ Celâleddîn Rûmî Vakfı				

23	190-3	Mütevelli	Üslub-1 sabık	Kendi talebi ile görevden alınan mütevelli yerine	Mehmed	11-C- 1041
		Sultân 'Alâ'eddîn Vakfı				
24	190-4	Mütevelli	2 akça	Sebepsiz olarak, başkasının bu görevi elinden alması üzerine	Dervîş Hüseyin	Evs- C- 1041
		Sinân Ağa Dârü'l-huffâz Vakfı				
25	190-5	Mütevelli	5 akça	Bedel bin Bekir üzerinden âsitâne-i sa'âdet tarafından berât ile	Yûsuf	3-C- 1041
		Seyfiye Medresesi Vakfı				
26	193-4	Mütevelli	5 akça ve senelik 5 hisse galle	Babası sâbık mütevellinin vefatı ve kendisinde layık olması üzerine	Es-Seyyîd İbrahîm Sâlih	28-N- 1041
		Sultân 'Alâ'eddîn Câmi' Vakfı				

3.3.1.1.2 Nazır

Nazır kelimesi Arapçada bakan, gözeten anlamlarına gelmekte olup vakıfla ilgili terim anlamı ise bir vakıfta mütevellilerin tasarruf ve idarelerini kontrol etmek üzere tayin olunan denetleyici kişiler için kullanılan bir tabirdir²⁶⁷. Bir vakfin kuruluş aşamasında nazırlık görevinin kim tarafından yerine getirileceği özel olarak belirtilmiş ise bu görevi meşrutiyet üzere nazırlık yetkisine haiz olan kişiler yapabilmektedir. Bu durumun dışında kalan vakıflara ya kadılar tarafından uygun görülen kişiler nazır olarak tayin edilmiş ya da vâkıfların, kadıların nezaretini şart koşmaları üzerine bu görevi kadılar kendi üstlerine almıştır.

Osmanlı Devleti'nin kurulmasından itibaren, Osmanlı hâkimiyeti altındaki bütün beldelerde bulunan vakıfların teftiş ve kontrolünü, vâkıfların tayin ettikleri nazırlar, devletçe vakıfları kontrol için tayin olunan müfettişler ve kaza teşkilatı mensubu olan kadılar yürütmektedir. Vakıflara ait nezaret görevi genel olarak bölgedeki kadılar tarafından yerine getirilmişse de devlet merkezinden nazırlık görevi için tayinler yapılabildiği gibi nezaret görevini yerine getirecek bazı memuriyetliklerin de teşekkül ettiği görülmektedir. Özellikle Babüssaade Ağaları'nın nazırlığını üstlendiği "Kapuağası Nezareti" ve Evkaf-ı Haremeyn Nezareti'nin Sultan Vakıflarının yönetimini üstlenmesi, 19. yüzyılın ilk yarısında tüm vakıfları kapsayan Evkaf-ı Hümayun Nezareti teşkilatı kurulusuya kadar merkezi yönetimin vakıfların yönetimini elinde toplama yolunda ilk örneklerini teşkil ettiğini söylemek

²⁶⁷ Pakalın, **Sözlük**, C. II, s. 666.

mümkündür²⁶⁸. Nazır tayinlerinin vakıf şartlarına göre bağımsız olarak gerçekleştiği dönemde bile devletin bunlara gerektiğinde nazır tayin etmek suretiyle müdahale ettiği gerekirse nazırları da denetleyen bir teftiş memuriyeti olan nazır-ı nezzârı görevlendirdiği görülmektedir²⁶⁹. Bundan maksat ciddi bir ekonomik hacmi olan vakıfların hedefleri doğrultusunda işleyebilmesi için doğru kimselere teslim etme çabası olmalıdır. Çünkü vakıfların taşıdığı ekonomik önemleri kadar, vakıfta görev alan kimselerin elde ettiği ücretlerde bu görev için yeterli olan ya da olmayan herkes için bir gelir kapısı olarak elde edilmeye çalışılmıştır. Aşağıdaki tabloda 1040 tarihinde Konya Sancağı'ndaki vakıflara tayin edilen nazır ve nazır-ı nezzarların bilgileri yer almaktadır.

Tablo 11-Vakıflara Tayini Yapılan Nâzır ve Nâzır-ı Nezzâr Tablosu

Sıra No	Belge No	Görevi ve Yeri	Ücreti (Yevmi)	Tayin Sebebi	İsmi	Tayin Tarihi
1	8-5	Nâzır-ı nezzâr	-	Sabık görevlinin vefâtı ve kendi talebi üzerine	Hüseyin	Evs-Ra-1040
		Selâttinden Ma adâ Konya Vakıfları				
2	9-3	Nâzır	-	Başkasının, görevi elinden aldığı için kendi dilekçesi üzerine	Mevlânâ Mehmed bin Arab	Evs-S-1040
		'Alî Ağa Vakfı				
3	11-4	Mütevelli ve nâzır	Üslub-1 sabık	Sâbık görevlinin vefâtı ve evladiyet üzere kadı naibinin talebi ile	Pîr Hüseyin	Evs-R-1040
		Turgudoğlu Vakfı				
4	29-2	Nâzır	Üslub-1 sabık	Sâbık nâzır Mehmed'in görevi yerine getirememesi ve kadının talebi	Abdülhelim	Evh-M-1040
		Karamanoğlu İbrahim Beg İmâreti Vakfı				
5	31-2	Nâzır	2 akça ve senelik 60 kile galle	Sâbık nâzırın ücreti az bulduğu için görevi ihmali üzerine vakf mütevellisinin arzı doğrultusunda	Bâli	8-Z-1040
		Şeyh Sadreddin Konevî Vakfı				
6	35-1	Nâzır	-	Sâbık nâzırın vakf malını yemesi ve zarara uğratması	Hüseyin	Evs-N-1040
		Sarıaşık Tekkesi Vakfı				

²⁶⁸ Akgündüz, **Vakıf Müessesesi**, s. 359-362.

²⁶⁹ İncelediğimiz sicilde nazır-ı nezzar tayini ile ilgili tek belge 8-5 numaralı olup önceki nazır-ı nezzarın vefâtı üzerine Konya'daki Sultan Vakıflarının haricinde yer alan tüm vakıfların nazırları üzerine nezaret yetkisi ile tayin edilmiştir.

Tablo incelendiğinde karşımıza çıkan ilk sonuç, vakıf yönetimlerinin denetimi yapacak olan nazırların bile yeterliliğe sahip olmadığıdır. Özellikle mütevellilerin görevlerinden azl edilme sebepleri arasında görevlerini yerine getirememeleri etkili iken aynı durumun mütevellileri denetleyecek olan nazırlar için de geçerli olması vakıf yönetimi hususunda ciddi sıkıntılar yaşandığını gözler önüne sermektedir. Bunun içindir ki uzunca bir süre bağımsız bir yönetime sahip olan vakıfların idaresinde, zamanla tek bir elden ve belli kurallar çerçevesinde İstanbul'dan yönetilme gerekliliğine ihtiyaç duyulmuştur.

3.3.1.1.3 Cabi

Tahsildar anlamına gelen Arapça kökenli bir kelime olan cabi, cizye ve haraç ile vakıf icarelerini toplayanlar için kullanılan geniş bir tabirdir. Bu gelirleri toplayan cabilerin işine de cibayet adı verilmektedir. Vakıf icarelerinin tahsildarlığını yapan cabiler tuttukları defterleri vakıf mütevellisi olan kişiye göstermeye ve hesap vermeye mecburdurlar. Aynı zamanda vakıf mütevellilerinde vakıf hesaplarını kadıya tasdik ettirmek zorunluluğu vardır. Cabiler, Tanzimattan sonra tahsildar ünvanıyla Evkaf-ı Hümayun Nezareti'ne bağlı olarak görevlerine devam etmiştir²⁷⁰.

Cabilerin tayini ve azline sebep olan hususlara baktığımızda mütevelliler ve diğer birçok vakıf görevlileri için de söz konusu olan vakıf menfaatlerine ve amaçlarına göre hareket edip etmedikleri hususu etkili olmaktadır. İncelediğimiz sicilde görevlerini yerine getirmeyen veya ihmali olan cabilerin '*Ferhûniye evkâfının câbisi olan Yûsuf kendi heva ve hevesinde olub vakfa küllî zarar mütereddib olmakla*'²⁷¹ ve '*Kadri Efendi evkâfının câbisi Ahmed edâ-i hizmet itmek*'²⁷² sebepleri dolayısı ile görevlerine son verilerek uygun olan kişilerin kadı veya müteveli arzları doğrultusunda tayin edildikleri görülmektedir.

Cabilerin vakıflara ait gelirleri tahsil görevleri karşılığında günlük belli bir ücret aldıkları bilinmektedir²⁷³. Bunun haricinde cabilik görevinin toplayacağı gelire birlikte satıldığı da görülmektedir²⁷⁴. Medine-i Münevvere Evkafı'na bağlı olan

²⁷⁰ Pakalın, **Sözlük**, C. I, s. 253 ve 297.

²⁷¹ 31-3.

²⁷² 173-5.

²⁷³ Cabilerin aldıkları günlük ücretler 8-1 nolu belgede 1 akça, 31-3 nolu belgede iki akça olduğu belirtilirken 183-2 nolu belgede ise üslub-ı sabık denilerek ne kadar geliri olduğu yazılmamıştır.

²⁷⁴ 28-1.

Kayseri Cabiliği'nin gelirleri 1040 senesine ait olmak üzere yedi yüz elli adet riyâlî gurusu bedelle Küçük Ali Bey'e satılmıştır. Küçük Ali Bey ödeyeceği miktarın üç yüz yirmi beş kâmil gurusunu peşin olarak teslim ederken kalan dört yüz yirmi beş kâmil gurusunu da daha sonra ödeyeceğini taahhüt etmektedir.

Cabilerin tayin edilmesinde varsa vâkıfın koyduğu şartlara göre hareket edilmekte bunun haricinde de kadıların uygun ve ehil olan kişileri arz etmeleri etkin olmaktadır. Ancak bunların haricinde başka sebeplerle de cabi tayin edildiği görülmektedir²⁷⁵. Kayseri'deki Gülkiras Vakfı'nın 1041 senesine ait olan cibâyet görevi, yapılan birçok sefere katılmasından dolayı Yûsuf Çerçi isimli sipahiye, hizmetlerinin ve mülâzemetinin karşılığı olarak Bağdat üzerine seferde olan sadrazam tarafından verildiği belirtilmektedir. Ayrıca 183-2 numaralı belgede Kayseri'deki Gülkirâs Vakfı Câbisinin vakıf gelirine ait olan Gemerek, Hanazyeri ve Sarıoğlan köylerinin tebalarını dağılması üzerine Konya'ya göç eden zimmîlerin cizyelerini tahsil için vekil tayin ettiği görülmektedir. Bu dönemde devlete ait birçok vergi ve gelirin vakıflarda olduğu gibi, belli sebeplerle olması gereken kişilerden başka kişilere havale edildiği görülmektedir. Bunun sebebi olarak hem devletin paraya olan ihtiyacını giderme çabalarının hem de devlet içinde gelirleri kendi zimmetine geçirmeye çalışan kişilerin çabalarının etkili olduğu söylenebilir. Askeri taifeden kişilerin cabilik görevlerine tayinleri veya cabiliklerin senelik olarak peşin bedellerle satılması bahsettiğimiz durumun ortaya çıkan sonuçlarından olmalıdır. Aşağıdaki tabloda 22 numaralı sicilde yapılan cabi tayini ve sebepleri görülmektedir.

Tablo 12-Vakıflara Tayini Yapılan Câbiler Tablosu

Sıra No	Belge No	Görevi ve Yeri	Ücreti (Yevm)	Tayin Sebebi	İsmi	Tayin Tarihi
1	8-1	Câbi Sinân Ağa Dârû'l-huffâz Vakfı	1 akça	Vakf mütevellisinin talebi ve bu görevin boş olması	Pîr Mehmed	Evl-M- 1040
2	28-1	Câbi Medine-i Münevvere Vakfı Kayseriye Cibâyeti	-	Bu cibâyet 750 kâmil gurusu karşılığında Küçük 'Alî Beg'e satılmıştır	Küçük 'Alî Beg	17-Ş- 1040

²⁷⁵ 183-2.

3	31-3	Câbi	2 akça	Sâbık câbinin kendi istekleri ile vakfı zarara uğratması sonucu kadının talebi ile	Ca'fer	Evh-Za-1040
		Ferhûniye Vakfı				
4	173-5	Câbi	-	Sâbık câbinin görevini yapmaması üzerine kadı tarafından azli ile yerine ta'yini	Mustafâ Beg bin Hüseyin	Evl-L-1041
		Kadri Efendi Vakfı				
5	183-2	Câbi	Üslub-ı sabık	Yûsuf Çerçi'nin hizmeti ve mülâzemeti karşılığı olarak	Yûsuf Çerçi	9-Ra-1041
		Kayseri Gülkirâs Vakfı				

3.3.1.1.4 Mutasarrıf

Mutasarrıf kelimesi Arapça kökenli bir kelime olup tasarruf eden, sahip bulunan israftan sakınıp iktisat eden manalarına gelmektedir. Mutasarrıflık Osmanlı Devleti'nde sancak adı verilen idari birimlerin başında bulunan yöneticiler hakkında kullanılan bir ünvan olduğu gibi vakıflardaki bazı görevliler için de mutasarrıf denilmektedir²⁷⁶. Özellikle icareteynli vakıfların gayrimenkullerini kullanım hakkına sahip olan kişiler için de mutasarrıf ünvanı kullanılmaktadır. Bu gibi vakıf mutasarrıfları kullandıkları vakıf mülklerini başkasına devredebilir ancak mülkiyetini satma yetkisine sahip değildir. İncelediğimiz sicilde mutasarrıf tayiniyle ilgili üç belge mevcut olup bunlar da Karamanoğlu İbrahim Bey Vakfı'na bağlı olan imaret ve zaviyeye tayin edilmiştir. Belgelerde mutasarrıfların aldıkları günlük gelir miktarlarına bakıldığında iki akça (38-4), on akça (28-3) ve on akça ile senelik yüz kile hınta (29-3) olduğu görülmektedir. Bu miktarın vakıflardaki cabi ve nazırların günlük ücretlerinden fazla olması dikkati çeken bir husustur. Kanaatimizce incelediğimiz mutasarrıflık görevi icareteynli vakıflardaki görevliden farklı olarak vakfın mütevellisine bağlı olarak çalışan ve vakıf giderlerinin başında olan kişinin görevi olmalıdır. Ancak 38-4 numaralı belgede gelirin günlük iki akça nân olarak bahsedilmesi bu mutasarrıflığın, o vakıftan ihtiyaçlarını karşılamak için gıda yardımı veya gelir tayin edilen tasarruf hakkına sahip olan kişiler olarak da tanımlanabilir. Aşağıdaki tabloda tayin edilen mutasarrıflar ve gelirleri gösterilmektedir.

²⁷⁶ Pakalın, **Sözlük**, C. II, s. 586.

Tablo 13-Vakıflara Tayini Yapılan Mutasarrıf Tablosu

Sıra No	Belge No	Görevi ve Yeri	Ücreti (Yevmi)	Tayin Sebebi	İsmi	Tayin Tarihi
1	28-3	Mutasarrıf	10 akça	Sâbık mutasarrıfın vefatı ve Konya kadısının talebi	Mevlânâ Şeyh Mehmed	15-N-1040
		Karamanoğlu İbrahim Beg İmâreti Vakfı				
2	29-3	Mutasarrıf	10 akça ve senelik 100 kile hinta	Sâbık mutasarrıfın vefatı ve kadının arzı doğrultusunda Karaman defterdarının tezkeresi üzerine	İbadullah	Evs-M-1040
		Karamanoğlu İbrahim Beg Zâviyesi Vakfı				
3	38-4	Mutasarrıf	2 akça nân	Sâbık mutasarrıfın vefatı ve Karaman defterdarının tezkeresi üzerine	Ebûbekir	El-N-1040
		Karamanoğlu İbrahim Beg İmâreti Vakfı				

3.3.1.2 Din Görevlileri

3.3.1.2.1 İmam

Kelime olarak önde bulunan, ön ayak olan kimse anlamlarına gelen imam, cemaatle kılınan namaza önderlik eden kişidir. İmamet görevi namaz kıldırımdan başka “imamet-i kübra” denilen devlet yöneticiliği anlamını da kapsamaktadır. İslamiyetin ilk dönemlerinde devlet işleriye birlikte yürütülen imamlık, Abbasiler döneminde yöneticilikten ayrılarak bir meslek haline gelmiştir.

İncelediğimiz sicilde imam tayiniyle ilgili iki adet belge mevcuttur²⁷⁷. Belgelerde Cullâhistan Mahallesi Mescidi imamı için günlük üç akça ve Karamanoğlu İbrahim Bey İmâreti Mescidi imamı içinse beş akça gelir tayin edilmiştir. Daha önce Karamanoğlu İbrahim Bey İmâreti Mescidi imamlığında olan Abdülhâlim Efendi görevini yerine getirmesine rağmen Konya kadısı tarafından azledilerek imamlık görevi başka birine tevcih edilmiştir. Ancak sabık imamın haksız yere görevden alınarak mağdur edildiğine dair Karaman Defterdârı'nın arzı üzerine tekrar görevine iade edilmiştir. Aşağıdaki tabloda incelediğimiz sicilde yapılan imam tayinleriyle ilgili bilgiler yer almaktadır.

²⁷⁷ 20-3 ve 187-3.

Tablo 14- Camilere Tayini Yapılan İmâmlar Tablosu

Sıra No	Belge No	Görevi ve Yeri	Ücreti (Yevmi)	Tayin Sebebi	İsmi	Tayin Tarihi
1	20-3	İmâm	3 akça	-	Sûnullah Çelebi bin Hayreddin Efendi	Evh-N-1040
		Cullâhistan Mahallesi Mescid-i şerifi Vakfi				
2	187-3	İmam	5 akça	Sâbık imam Abdülhâlim'in Konya kadısı tarafından azli üzerine Karaman defterdarının talebi ile yeniden ta'yini	Abdülhâlim Efendi	Evl-L-1040
		Karamanoğlu İbrahim Beg İmâreti Mescidi Vakfi				

3.3.1.2.2 Cüzhan

Cüzhan kelimesi Arapça “cüz” ve Farsça “han” sözcüklerinin birleşiminden oluşmaktadır. Cüz kelimesi Arapçada bütünü oluşturan bölümlerden her biri anlamına gelmesinden kaynaklanan Kuran'ın otuz bölümünden her birine verilen isimdir. Han kelimesi ise Farsçada okumak veya çağırmak anlamlarına gelen handan kelimesinin ism-i failidir. Birleşiminde cüz okuyan anlamına gelen cüzhanlık görevi, Osmanlı Devleti'nde namaz vakitlerinden önce Kuran'dan birer cüz okumakla sorumlu olan cami görevlisine verilen ünvanıdır²⁷⁸.

İncelediğimiz sicilde cüzhan olarak görevlendirilen kişilerin görev yeri olarak camiler yerine hafızlık vakıfları olduğu görülmektedir²⁷⁹. Bu husus göz önüne alındığında tayin edilen cüzhanların Kuran okuma sorumluluğundan ayrı olarak hafızlık eğitiminde görev yapmış olmaları da muhtemeldir. Ayrıca cüzhanların tayin edilmesinde kadıların yetkili olduğu görülmektedir. Aşağıdaki tabloda görev alan cüzhanların görev yerleri, gelirleri ve diğer bilgiler yer almaktadır.

Tablo 15-Vakıflara Tayini Yapılan Cüzhanlar Tablosu

Sıra No	Belge No	Görevi ve Yeri	Ücreti (Yevmi)	Tayin Sebebi	İsmi	Tayin Tarihi
1	8-4	Cüz'-hân	1 akça	Sâbık cüz-hân Ahmed Hâlîfe'nin hüsn-i ihtiyârî ile fâriğ olması ve kadının talebi	Mustafâ	Evh-B-1039
		Turgudoğlu 'Ömer Beg Darû'l-huffâz Vakfi				
2	88-3	Cüz'-hân	Yarım akça	Sâbık cüz'-hânın vefatı üzerine kadı ta'yini	Seyyid Mustafâ bin Seyyid Fazlullah	Evl-Ş-1040
		Mehmed Beg (Latîf Begzâde) Dârû'l-huffâz Vakfi				

²⁷⁸ Pakalın, **Sözlük**, C. I, s. 318.

²⁷⁹ Turgudoğlu 'Ömer Beg Darû'l-huffâz Vakfi ve Latîf Begzâde Dârû'l-huffâz Vakfi.

3.3.1.2.3 Hatip

Hatip kelimesi, hitap eden, söz söyleyen, düzgün konuşan kimse anlamlarına gelmektedir. Sicilde yer alan hatiplik ünvanı, cuma ve bayram namazlarını kıldırın ve hutbe okuyan cami görevlisi için kullanılmaktadır. Hatipler minberi olan camilerde görev yapmaktadır²⁸⁰. Hatiplerin göreve tayin edilmesi ve görevden azl edilmeleri kadı arzı ile gerçekleşmektedir²⁸¹.

Sa'îd-ili Nâhiyesi'ne bağlı olan Lâdik köyünde günlük bir akçaya hatiplik görevinde olan Veli isimli kişinin cahil ve işinin ehli olmadığı gerekçeleriyle halk tarafından şikayet edilmesi üzerine kadı arzı ile görevine son verilmesi talep edilmiştir. Yerine de Murâd Hâlîfe isimli kişinin hatip olarak tayininin uygun olacağını belirtmesi üzerine kadının arzı doğrultusunda berat belgesi düzenlenmiştir. Aşağıda sicilde geçen hatip tayiniyle ilgili tek belgede yer alan bilgileri içermektedir.

Tablo 16-Vakfa Tayini Yapılan Hatip Tablosu

Belge No	Görevi ve Yeri	Ücreti (Yevmi)	Tayin Sebebi	İsmi	Tayin Tarihi
14-1	Hatîp Lâdik Köyü Câmisi Vakfı	1 akça	Sâbık hatîb cahil ve nâ-ehil olduğu için cema'atın şikayeti ve kadının talebi üzerine	Murâd Hâlîfe	Evh-R-1040

3.3.1.2.4 Hafız

Hafız Arapçada hıfz edici, koruyan, saklayıcı anlamlarına gelen hıfz'dan gelmekte olup Kuran'ı ezberlemiş olanlar hakkında kullanılan bir tabirdir²⁸². Vakıf görevlilerinin tayin ve azl işleri kadının kontrolü altında yapılmakla birlikte diğer yönetici zümreden kişilerin de etkin olabildiği görülmektedir. İncelediğimiz sicilde Konya sancak merkezinde yer alan Alaâddin Cami'sinde günlük üç akça ve senelik üç hisse galle²⁸³ vazife karşılığı hafızlık görevini yerine getiren Dedezâde Ahmed Hâlîfe'nin vefatı üzerine bu görev Mehmed adlı başka bir kişiye tevcih edilmiştir. Ancak bu kişinin hafız olmadığını tesbit edilmesi üzerine camideki görevinden

²⁸⁰ Türdav, **Büyük Lügat**, s. 336.

²⁸¹ İncelediğimiz 14-1 numaralı belgede hem eski görevlinin azli hemde yeni bir hatipin tayini hususunda kadının arzı esas konumdadır.

²⁸² Pakalın, **Sözlük**, C. I, s. 704.

²⁸³ Galle, genellikle vakıfların mahsül, zahire ve diğer gelirleri için kullanılan bir tabir olup vakıf görevlilerinde bu gelirden hisseler verilebilmektedir.

alınarak yerine Karaman Defterdârı kâim-makâmı Mustafâ'nın tezkeresi ile caminin kurrasından olup bu göreve uygun olan Dervîş Mehmed Hâlîfe isimli kişi tayin edilerek berat-ı hümayun tevcih edilmiştir.

Tablo 17- Vakfa Tayini Yapılan Hafız Tablosu

Belge No	Görevi ve Yeri	Ücreti (Yevmi)	Tayin Sebebi	İsmi	Tayin Tarihi
29-4	Hâfiz	3 akça ve senelik 3 hisse galle	Sâbık hâfızın vefatı sonrası yerine atanan Mehmed adlı kişinin hâfiz olmaması ve Karaman defterdârı kâim-makâmının tezkeresi üzerine	Dervîş Mehmed Hâlîfe	Evl-Ca-1040
	Alâeddin Câmî' Vakfı				

3.3.1.2.5 Şeyh

Bir tekke ya da zaviyede müritlere başkanlık eden kimse anlamına gelmekte olup tarikatları temsil eden kişiler için kullanılmaktadır. İncelediğimiz sicilde Konya'daki zaviyelere²⁸⁴ şeyh olarak tayin ve azli içeren sadece bir belge mevcuttur. Konya'daki Kâdı Hürremşâh Zâviyesi'nin meşruta üzere şeyhliğini yapan salihlerden olan Mevlânâ Mehmed Emîn görevini yerine getirmekte iken Şeyh Sadreddîn Zâviyesi'nden Mehmed Sûrurî ve Mustafâ isimli kişilerin bir şekilde bu görevi elinden alıp onu mağdur etmeleri üzerine yeniden şeyh olarak tayin edilmiştir. Haksız yere gerçekleştirilen birçok görevden alınma durumunda vakıflardaki evladiyet üzere şartların varlığı haksızlığın önlenmesinde etkili olmaktadır.

Tablo 18-Vakfa Tayini Yapılan Şeyh Tablosu

Belge No	Görevi ve Yeri	Ücreti (Yevmi)	Tayin Sebebi	İsmi	Tayin Tarihi
16-3	Şeyh	-	Şeyh Sadreddîn Zâviyesi ile meşrut olmasından dolayı şeyhin kendi talebi üzerine	Mehmed Emîn	15-Ca-1040
	Kâdı Hürremşâh Zâviyesi Vakfı				

²⁸⁴ Zaviye, tekkelerin daha küçükleri için kullanılan bir tabir olup genellikle şehir ve kasabaların ücra köşelerinde derbentler veya işlek olmayan yollar üzerinde bulunuyorlardı. Buralarda şeyh ve dervişler ibadet ve dini eğitim yaptıkları gibi yolculara yiyecek, barınma ve yol güvenliği gibi hizmetleride temin etmekteydiler.

3.3.1.3 Diğer Vakıf Görevlileri

Eğitim, sağlık, bayındırlık ve din hizmetleri gibi birçok alanda faaliyet gösteren vâkıfların özellikle kuruluş aşamasında ihtiyaçları doğrultusunda farklı görevlileri belirledikleri görülmektedir. Vâkıfın şartları doğrultusunda hangi sıfatla ne iş yapacağı tesbit edilen bu görevliler yaptıkları görev ve hizmetleri karşılığında belli bir ücret almaktadır. Aşağıdaki tabloda incelediğimiz sicilde yer alan diğer görevliler hakkında bilgiler yer almaktadır.

Tablo 19-Vakıflara Tayini Yapılan Diğer Görevliler

Sıra No	Belge No	Görevi ve Yeri	Ücreti (Yevmi)	Tayin Sebebi	İsmi	Tayin Tarihi
1	32-2	Muhaddis-Müfti Hatunsaray kazâsı dâru'l-hâdis	-	Şâh Huban müderrisi iken Sahn müderrisi olan Mevlânâ 'Abdü'lhelim Hatunsaray'a kadı, muhaddis ve müftilik görevlerini icra etmek için atanmıştır.	Mevlânâ 'Abdü'lhelim	Evl-Z-1040
2	183-6	Türbedâr Şeyh Sadreddîn Zâviyesi Vakfı	-	Sâbık türbedârın görevine yeniden ta'yini	Alî Dede	Evl-N-1041
3	10-3	Kılar Katibi Mevlânâ Celâleddîn Rûmî Vakfı	8 akça	Sâbık kâtibin görevi ihmâli ile dâru's-sa'âde ağası ve vakıf nâzırı olan İdrîs Ağa'nın talebi üzerine	Kâtib Kasım	24-M-1040
4	38-3	Vazîfelik Karamanoğlu İbrahîm Beg İmâreti Vakfı	5 akça	Divân-ı hümâyûn kararı ile	Şeyh Mustafâ Efendi	12-Ca-1041
5	19-4	Zevâid Karamanoğlu İbrahîm Beg 'İmâreti Vakfı	3 akça	Bu kişinin uygun olması ve Konya kadısının talebi üzerine	Hüma Hatun	Evh-Z-1040
6	24-3	Süleha Karamanoğlu İbrahîm Beg Vakfı	30 kile galle	Sâbık kişinin vefâtı	'Abdullah	Evh-S-1041

3.3.2 Vakıflar ve Eğitim

3.3.2.1 Medreselerin Ortaya Çıkışı

Medrese, ders kelimesinden gelmekte olup Arapçada, ders okunacak, ders okunan, talebenin içinde oturup ders okuduğu bina anlamlarına gelmektedir²⁸⁵. İslam Medeniyeti'ne özgü bir eğitim kurumu olan medreselerin kuruluşu ve klasik şeklini alması da İslam'ın tarihi sürecine uygunluk arz etmektedir.

Bilindiği gibi Hz. Muhammed'in peygamberlik görevinin temeli, Allah tarafından gönderilen ilahi mesajları insanlara aktarmaktır. Bu görevi yerine getirmek de bir öğretim faaliyetini gerektirdiği için, İslam'ın ortaya çıkışı ve yayılışı ile İslam Medeniyeti'ndeki eğitim kurumlarının tekâmülü paralellik taşımaktadır. Bu doğrultuda İslam toplumunda ilk eğitim kurumu, hicretten önceki dönemde Mekke'de Kur'an okuma ve öğrenme eğitiminin yapıldığı Erkam bin Ebu Erkam'ın evi olmuştur²⁸⁶. Bu sebeple İslam tarihinde ortaya çıkan ilk eğitim kurumu "Darü'l-Erkam" olarak kabul edilmiştir. Hz. Muhammed'in 622 tarihinde Medine'ye hicretinden sonra burada inşa ettiği mescidin yanına, eğitim ve öğretim yapmak amacıyla "suffa" adı verilen bir yer oluşturulmuştur. Burada başta Hz. Muhammed olmak üzere birçok kişi, sayıları dört yüzü aşan suffa ashabına ve İslamiyeti yeni kabul edenlere İslam değerlerini öğretmektedirler. İslamiyetin yayıldığı coğrafyalarda cami ve mescidler, ibadetin yanı sıra eğitim kurumu olarak da özellikle din eğitiminin verilmesi amacıyla yönelik olarak kullanılmıştır. Cami ve mescidlerin eğitim yeri olarak kullanılmasına dört halife ve Emeviler döneminde de devam edilmiştir. Daha sonraki süreçte medreselerin temelini oluşturacak olan ilk eğitim kurumları ise Abbasiler döneminde kurulan "Beytü'l-Hikme" veya "Darü'l-Hikme" adı verilen cami ve mescidlerin haricindeki eğitim merkezleri olmuştur.

İslam Medeniyeti'nin teşekkül ettiği süreçte, eğitim kurumlarının da gelişerek medreseler olarak ortaya çıkışı Büyük Selçuklu Devleti zamanında olmuştur. Sultan Alparslan ve Melikşah'a vezirlik yapmış olan Nizamü'l-Mülk o dönemde Sünni İslam dünyası üzerinde yayılma emelleri olan sapkın Batini ve din dışı Şii mezheplerinin etkisini ortadan kaldırmak istemiştir. Özellikle İslamiyeti yeni kabul

²⁸⁵ Pakalın, **Sözlük**, C. II, s. 436.

²⁸⁶ İlyas Çelebi, 'Osmanlı Medreselerinin Kuruluşu, Yükseliş ve Çöküş Nedenleri, **Osmanlı**, C. V, Yeni Türkiye Yay. Ankara 1999, s. 168.

etmiş olan Türkler'i sapkın mezheplerin etkisinden korurken, Ehl-i Sünnet inancını doğru olarak öğretebilmek amacı ile başta Nişabur olmak üzere dini eğitim veren kurumlar inşa ettirmiştir. Din derslerinin verildiği bu kuruma kurucusu olan vezir Nizamü'l-Mülk'e izafeten Nizamiye Medresesi adı verilmiştir. Nizamiye Medresesi Sünni dünyada dini ilimlerin cami dışında tedris edildiği ilk mekan olması sebebiyle ayrı bir önem taşımaktadır. Daha sonra Bağdat, Belh, Nişabur, İsfahan, Basra, Herat gibi şehirlerde ona yakın Nizamiye Medresesi açılarak bugünkü anlamda klasik medrese kurumu teşekkül etmiştir. Büyük Selçuklu Devleti'nin batıya yönelerek Orta Doğu ve Anadolu coğrafyasında fetihlere başlaması ile ele geçirilen yerlerde, daha sonra kurulacak olan beylik ve devletler medreseler inşa ederek eğitim alanında Büyük Selçuklu'nun medrese geleneğini sürdürmüştür.

Anadolu'da ilk büyük medreseler özellikle 12. yüzyılın ikinci yarısında Sivas, Kayseri, Konya, Erzincan, Erzurum, Tokat, Ahlat, Diyarbakır ve Mardin'de kurulmuştur. Özellikle Anadolu Selçuklu Devleti'nin Konya'da açtığı Altun-Aba, Sultaniye, Sırçalı, İnce Minare ve Karatay medreseleri Nizamiye Medreseleri'nin etkisini taşımaktadır²⁸⁷. Anadolu'daki medreselerde Sünni mezheplere uygun olan eğitimin yapılması da bu devamlılığı teyit etmektedir. Nizamiye Medreselerini örnek alacak şekilde bizzat devlet eliyle açılıp, vakıflar aracılığı ile desteklenen eğitim öğretim müesseseleri, devletin gözetiminde olmak üzere, zaman içerisinde kendi geleneklerini oluşturmaya başladılar. Bu kurumlarda oluşan ilim ve eğitim öğretim anlayışı zaman içerisinde İslam dünyasının tamamında benimsenmiştir²⁸⁸.

3.3.2.2 Osmanlı Devleti'nde Medrese

Osmanlı Devleti kuruluş aşamasında, devlet teşkilatı ve daha birçok alanda kendisinden önceki Tür-İslam devletlerini özellikle Selçuklular'ı örnek almıştır. Yıkılmakta olan Selçuklu Devleti'nde yetişmiş olan idareciler, askerler ve ilim erbabı daha sonra bu görevlerini Osmanlı'nın himaye ve hizmetine girerek yerine getirmeye devam etmiştir. 1330'da Orhan Bey'in İznik'te açtırdığı ilk Osmanlı medresesi tipik bir Selçuklu medresesidir. Orhan Bey'in bu medresenin başına, Konya'da yaşamış

²⁸⁷ İbrahim Kutlu, **XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Konya Medreseleri**, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya 1992, s. 12-13.

²⁸⁸ Fahri Unan, "Osmanlılarda Medrese Eğitimi", **Yeni Türkiye**, C.5, Yeni Türkiye Yay., Ankara 1999, s. 150, <http://yunus.hacettepe.edu.tr/~unan/akademik21.html>, Erişim Tarihi: 29.03.017.

bir âlim olan Siracuddin Urmevi'nin öğrencisi ve Sadreddin Konevi'nin mensubu olan Davud-ı Kayseri'yi getirmesi Osmanlı Devleti ile Selçuklu arasındaki bağların ne kadar yakın olduğunu göstermesi bakımından önemlidir²⁸⁹. Sınırların genişletilmesi ve fetih amacıyla batıya yönelen Osmanlı'da, devletin merkezi sürekli yer değiştirmekte iken medreselerin önemiyetleri ve dereceleri de başkentle birlikte yer değiştirmiştir. Osmanlı Devleti'nin kuruluşunun ilk yıllarında, İznik Medresesi birinci sırada olmasına karşın, Bursa'da açılan çeşitli medresler İznik Medresesi'ni ikinci sıraya düşürmüştü ve Bursa Medreseleri birinci sıraya geçmiştir. Edirne başkent olduktan sonra ise burada inşa edilen Üç Şerefeli Medrese öne geçmiş ve Bursa'daki medreseler ikinci dereceye inmiştir. Üç Şerefeli Medrese'nin liderliği İstanbul'daki Sahn-ı Seman Medresesi yaptırılıncaya kadar devam etmiştir²⁹⁰. İstanbul'da açılan Sahn-ı Seman ve Süleymaniye Medresesi Osmanlı medrese geleneğinin zirvesini teşkil etmektedir.

Osmanlı Devleti'nde medreselerin gelişimi noktasında en büyük atılımın İstanbul'un fethinden sonra Fatih tarafından yapıldığı görülmektedir. Fatih, İstanbul'u aldıktan sonra buradaki kiliselerden sekiz tanesini medreseye çevirerek, devrin en önemli müderrislerini görevlendirmiştir. Daha sonra 1471 tarihinde tamamlanacak olan "Medrese-i Semaniye" (Sekizli Medrese) ya da Sahn-ı Seman Medresesi olarak bilinen, içinde imarethane, kütüphane, hamam ve darü's-şifa gibi sosyal tesislerin de yer aldığı eğitim külliyesini kurdu muştur²⁹¹. Eğitim programını da vezir-i azam Mahmut Paşa, din bilgini Molla Hüsrev ve astronomi âlimi Ali Kuşçu gibi ilim ve devlet adamlarına yaptırmıştır²⁹². Fatih döneminde medreselerle ilgili yapılan en önemli değişikliklerden bir tanesi de medreselerde okutulan kitaplara göre bir sınıflandırma yapılması olmuştur. Bu doğrultuda medreseler seviyelerine göre Haşiyeye-i tecrid, Miftah, Telvih, Hariç, Dâhil, Tetimme ve Sahn Medreseleri olarak sıralanmaktadır. Ayrıca medreselerin seviyesine göre müderrislerin aldıkları günlük ücretler de farklı olduğu için müderrislerin yevmiye (günlük ücret) miktarı

²⁸⁹ Çelebi, **a.g.m.**, s. 170.

²⁹⁰ Çelebi, **aynı yer**.

²⁹¹ Pakalın, **Sözlük**, C. II, s. 437.

²⁹² Fatih, Sahn-ı Seman Medreseleri için hazırlattığı vakfiyesinde her bir medrese için akli ve nakli bilimlerde seçkin müderrislerin atanmasını, belirli tatil günleri dışında eğitime devam edilmesini ve öğrenciler arasında en başarılı olanların müderrislere yardımcı (muid) olarak tayin edilmesini istemiştir.

belirtilerek, medreselerin seviyelendirildiği kırklı, ellili veya altmışlı medrese gibi diğer bir sınıflandırma da yaygın olarak kullanılmıştır.

Osmanlı Devleti'nde medreselerin gelişimi bakımından zirveyi Kanuni Sultan Süleyman tarafından açılan Süleymaniye Medreseleri teşkil etmektedir. Özellikle Kanuni, döneminde artan askeri seferler dolayısıyla ordunun doktor ve mühendis gibi ihtiyaçları da göz önüne alınarak 1556 tarihinde tamamlanacak olan Süleymaniye Cami yanında bir Tıp Medresesi ve Darü'ş-Şifa, matematik ilimlerinin öğretimi için dört medrese ve bir de Darü'l-Hadis yaptırmıştır. Süleymaniye Medreseleri'nde, Sahn-ı Seman Medreseleri'nde okutulan ilahiyat, edebiyat, felsefe ve hukuk öğretiminden farklı olarak matematik, tıp, fen bilimleri ve hadis ilminin öğretimine ağırlık verilmiştir.

Medreselerin kuruluş ve işleyiş nizamına baktığımızda bunların vakıf sistemi çerçevesinde bir bakıma hususi teşebbüsler olarak ortaya çıktıklarını görmekteyiz. Osmanlı Devleti, eğitim öğretim faaliyetlerini, devlet tarafından yapılarak belirli ve kesin kanunlara bağlanmış, ülkenin her tarafına ulaştırılması gereken bir hizmet olarak görmemiştir. Ancak devlet, kurulmuş olan medreselerin işleyişini yakından takip etmiş ve medreselerde görev alacak kişilerin tayin ve azl işlerine kazasker ve şeyhülislam aracılığı ile bizzat karar vermiştir. Osmanlı Medreseleri'yle ilgili bazı temel kavramlar aşağıda belirtilmiştir²⁹³.

Müderri: Medrese ve camilerde talebeye ders okutan hocaya müderri denilmektedir. Medreseyi bitiren bir kişi müderri olarak vazife almak istediği zaman Anadolu'da vazife alacaksa, Anadolu Kazaskeri'nin²⁹⁴; Rumeli'de vazife alacaksa Rumeli Kazaskeri'nin “matlab” (görev talebi) denilen Ruznâme defterine kaydedilmektedir. Nevbet (nöbet) sırası tamamlanınca ruûs imtihanını kazananlar²⁹⁵ en alt seviyedeki Haşiye-i tecrid Medreseleri'nden birinde günlük yirmi akça ile müderri olarak tayin edilmektedir. Bu şekilde göreve başlayan bir müderri, zaman içinde terfi ederek otuzlu, kırklı, ellili, altmışlı ve daha yüksek müderrilik payelerine çıkabilmektedir. Müderriiler görev yaptıkları medresenin

²⁹³ Kutlu, a.g.e. , s. 14 -18.

²⁹⁴ İncelediğimiz sicilde Karaman Eyaleti'ne yapılan müderri tayin belgelerinin sonunda '*El-fakîr Mehmed el-Kâdı bi-'asâkiri Anadolu*' ibaresi ile atamalar Anadolu Kazaskeri tarafından yapılmıştır.

²⁹⁵ Caner Arabacı, **1900-1924 Yılları Arası Konya Medreseleri**, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, (Kısaltma: Konya Medreseleri), Konya 1996, s. 32-33.

bulunduğu yerde vakıf mütevellisi, müftülük, kadılık gibi verilen diğer görevleri de yerine getirmektedir.

Mu'id: Medreselerde müderrisin verdiği dersi, dersin bitmesinin ardından talebelere daha iyi anlamaları için tekrar eden kişiye mu'id denilmektedir. Osmanlı Medreseleri'nde mu'id, müderrisin yardımcısı ve müderrislik adayı konumunda olup gerekli ilmi ehliyete sahip olduktan sonra müderris olarak tayin edilirdi. Medreselerde genellikle iki mu'id bulunmaktadır.

Danışmend: Farsça bir tamlama olan danışmend "ilim sahibi sayılan adam" anlamına gelmektedir. Osmanlı Devleti'nde yüksek seviyedeki medreselerde eğitim gören öğrenciler için "danışmend" tabiri kullanılmaktadır. Orta seviyedeki medrese öğrencileri için "suhte" tabiri kullanılmakta olup sıbyan mekteb öğrencilerine de "talebe" denilmektedir.

İcazetnâme: Okuduğu dersi veya sanatı başarıyla bitiren kişilere müderrisleri veya üstadları tarafından verilen yeterlilik belgesine icazetnâme denilmektedir. Bugünkü diploma konumunda olan icazetnâmede genellikle öğrencinin okuduğu dersler ve hocaların adı belirtilir ve daha sonra icazetnâme belgesini veren müderrisin adı ve onun da müderrislerinin adı silsile halinde yazılmaktadır.

Mülazemet: Maaşsız, acemilik hizmeti için kullanılan bir tabir olup bugünkü anlamda staja benzemektedir. Bir medreseyi bitirdikten sonra müderris olarak görev almak isteyen kişilerin kazaskerin matlab defterine adını yazdırdıktan sonra görev alana kadar geçen bekleme dönemi için kullanılan bir tabirdir. Bu beklemeye nevbet, bekleyene mülazım, bu sistemde mülazemet denilmektedir.

3.3.2.3 22 Numaralı Sicilde Yer Alan Konya Medreseleri

Konya şehri Anadolu coğrafyasının ortasında yer alması ve ticaret yollarının güzergâh noktalarında biri olması sebebiyle tarih boyunca önemini koruyan şehirlerden biri olmuştur. Özellikle Anadolu Selçuklu Devleti'ne başkentlik yaptığı dönemde Konya, eğitim tarihi açısından parlak bir süreç yaşamış ve bunun sonucu olarak Türk kültürü ile İslam Medeniyeti'ne merkez olan şehirlerden biri haline gelmiştir.

Anadolu Selçuklu hükümdarı II. Kılıç Aslan tarafından Alâeddin Tepesi'ne yaptırılan "Medrese-i Sultaniye" Konya'daki ilk medrese olup devamında Tâcü'l-

vezîr Medresesi, İplikçi Medresesi, Karatay Medresesi gibi birçok medrese kurulmuştur. Bunun sonucu olarak Konya, Türk âlimleri, İran şairleri hatta Arap düşünürleri için cazibe merkezi haline gelmiştir. Anadolu Selçuklu Devleti'nin en güçlü olduğu XIII. yüzyıl aynı zamanda Konya medreseleri için de yüksek devir olarak kabul edilmektedir. Bu dönemde felsefe ve mantık alanlarında eserler kaleme alan Konya kadısı Siraceddin Urmevi, II. Kılıç Aslan'ın Selahaddin Eyyubi'ye elçi olarak gönderdiği medrese âlimlerinden İhtiyarü'd-din medreselerde yetişen kişilerden bazılarıdır. Selçuklular'ın ardından Karamanoğulları devrinde en az dört medrese daha eklenmiş daha sonraları ise Konya'daki medrese sayıyı Osmanlı Devleti zamanında daha yukarılara çıkarmıştır. Evliya Çelebi, 1648 yılında Konya'ya uğradığında şehirde 11 Darü'l-kurra, 3 Darü'l-hadis, 170 sıbyan mektebi, 40 tekke olduğundan bahsetmektedir²⁹⁶. İncelediğimiz sicilin 1630'ların başlangıç yıllarını içermesi dolayısıyla Evliya Çelebi'nin bahsettiği tüm medreselerden ziyade sicilde adı geçen medreseler hakkında bilgi vermek daha uygun olacaktır. Medreselerle ilgili bilgiler Karaman eyaleti dâhilindeki müderrislerin tayini hususu ile alakalı olup yapılan tayinlerin tamamı dönemin Anadolu kazaskeri Mehmet Efendi tarafından yapılmıştır.

1-Tâcü'l-vezîr Medresesi: Konya şehir merkezindeki Alâeddin Tepesi'nin kuzey tarafında içinde halk kütüphanesinin de yer aldığı park alanı içinde bulunmaktadır. Anadolu Selçuklu hükümdarı II. Gıyaseddin Keyhüsrev'in vezirlerinden olan Tacüddin Ahmed tarafından 1239 tarihinde yaptırılmıştır²⁹⁷. Vakıf kayıtlarında bu medresenin yanında hanigâh, mescid ve türbe olduğu yazılıdır. Bu medrese günümüze ulaşamamış olup sadece sekiz köşeli mimarisi ile Tâcü'l-vezîr türbesi kalmıştır²⁹⁸.

Medrese vakfının Musalla bağları yakınında yirmi dönüm arazisi bulunmakta olup müderrislerin de 16. yüzyılın sonlarına doğru aldıkları günlük ücret 40 ile 60 akça arasında değişmektedir²⁹⁹. İncelediğimiz 22 numaralı sicilde Tâcü'l-vezîr Medresesi'ne müderris tayiniyle ilgili beş adet belge mevcut olup 6 Temmuz 1630

²⁹⁶ Evliya Çelebi, **Evliya Çelebi Tam Metin Seyahatnâme**, s. 10-12; Arabacı, **a.g.e.**, s. 29.

²⁹⁷ Muşmal, **Konya (1640-1650)**, s. 39.

²⁹⁸ Yusuf Küçükdağ, **Lale Devrinde Konya**, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, (Kısaltma: Lale Devri), Konya 1989, s. 50.

²⁹⁹ Muşmal, **a.g.e.**, s. 39.

tarihinden 29 Mart 1632 tarihine kadar olan dönemi kapsamaktadır. Bu dönemde Tâcü'l-vezîr Medresesi'nde görev alan müderrislerin günlük ücretleri elli akça olup sadece bir müderris kırk akça üzerinden görevlendirilmiştir³⁰⁰. Tâcü'l-vezîr Medresesi'ne tayin olunan müderrisler en az üç ay, en fazla da altı aylık sürelerle Anadolu Kazaskeri Mehmed Efendi tarafından görevlendirilmiştir. Müderrislerin tayin edilmelerinin haricinde Aksaray Zinciriye Medresesi ve Edirne Kâdı Hüsâm Medresesi gibi başka medreselerden nakil yolu ile Tâcü'l-vezîr Medresesi'nde görev aldıkları da görülmektedir³⁰¹. Genellikle medreselerde tek müderrisin görev aldığı³⁰² göz önüne alınırsa bazı tarihlerde Tâcü'l-vezîr Medresesi'nde herhangi bir müderrisin görevli olmadığı söylenebilir. Aşağıdaki tabloda sicilde yer alan Tâcü'l-vezîr Medresesi'nde görev alan müderrislerin adları ve mevcut diğer bilgiler yer almaktadır.

Tablo 20-Tâcü'l-Vezir Medresesi'ne Müderris Tayinleri Tablosu

Sıra No	Belge No	Medresenin Adı	Müderrisin Adı	Günlük Ücreti	Görev Süresi	Görevlendirme Tarihi
1	1-1	Tâcü'l-vezîr Medresesi	Mevlânâ Süleymân Efendi	40 akça	3 ay	20-R-1041
2	1-5	Tâcü'l-vezîr Medresesi	Es-Seyyid Mustafâ Efendi	Aksaray Zinciriye Medresesi'nden nakl		8-N-1041
3	3-2	Tâcü'l-vezîr Medresesi	Mevlânâ Mehmed Efendi	50 akça	6 ay	25-Za-1039
				Edirne Kâdı Hüsâm Medresesi'nden nakl		
4	3-6	Tâcü'l-vezîr Medresesi	Mevlâna Mustafâ Efendi	50 akça	6 ay	20-L-1040
5	4-1	Tâcü'l-vezîr Medresesi	Mevlânâ Nâsrullah Efendi	50 akça	3 ay	10-B-1040

2-İplikçi (Altun Aba) Medresesi: Altun Aba veya Altunpa Medresesi olarak da bilinen İplikçi Medresesi, Konya şehir merkezindeki Alâeddin Tepesi'nden Mevlana Müzesi'ne doğru giden yolun hemen sağ tarafında İplikçi Camisi'nin arkasında

³⁰⁰ 1-1.

³⁰¹ 1-5, 3-2.

³⁰² Arabacı, **Konya Medreseleri**, s. 32.

bulunmaktadır. II. Rükneddin Süleyman Şah'ın devlet adamlarından Şemseddin Altunapa tarafından 1202³⁰³ tarihinde yaptırılmıştır. Vakfiyesinde belirtildiği üzere vakfa mütevellî olarak İplikçioğlu'nun tayin edilmesinden dolayı bu ad ile ün yapmıştır. Cami ve medreseyi de içine alan vakfa ait, cami bitişiğinde dükkânlar olduğu gibi Kazancılar ve Hallaçlar çarşılarında da dükkânları bulunmaktadır³⁰⁴.

İncelediğimiz sicilde İplikçi Medresesi'ne müderris tayini husunda beş adet belge mevcuttur. Bu medreseyle ilgili en erken tarihli belge 20 Aralık 1630 tarihli ve 3-5 numaralı olup günlük kırk akça gelire beş ay süreyle Mevlânâ Şa'ban Efendi'nin tayin edildiği bildirilmektedir. En son belge ise 1-6 numaralı ve 22 Mart 1632 tarihli olup günlük yirmi akça ücretle üç aylığına müderris Mevlânâ İlyâs Efendi'nin tayin belgesidir. İplikçi Medresesi'ne en üst düzeyli tayin, günlük altmış akça ve dört ay süre ile görevlendirilen Mevlânâ Kâmil Efendi'dir. Görevlendirme süreleri ve tarihlerine bakıldığında İplikçi Medresesi'ne tayinlerin bazen iki müderrisin birlikte görev yapabileceği şekilde düzenlendiği görülmektedir. Günlük ücret miktarlarının farklı olması, müderrislerin seviyelerindeki farka işaret ettiğine göre İplikçi Medresesi'ne kırk akça ile altmış akça arası müderris tayinleri yapılırken yirmi akçalık müderrisin de bu medresede nasıl görev aldığı sorusu cevapsız kalmaktadır. Ancak diğer müderris tayin belgelerinde de her medreseye ait ortalama bir ücret seviyesi varken farklı ücrette tayinlerin olduğu da görülmektedir. Bunun eldeki verilere göre tek açıklaması yirmi akçalık Mevlânâ İlyâs Efendi'nin müderris olarak tayini yapıldığı tarih olan hicri 1 Ramazan 1041 tarihinde altmış akçalık sabık müderris Mevlânâ Kâmil Efendi'nin görev süresi sona ermesi olabilir. Çünkü o tarih itibarıyla İplikçi Medresesi seviyesine uygun müderris olmamasından dolayı mülazımlardan birinin Anadolu Kazaskeri tarafından ilk görev yeri olarak tayin edilmiş olması kuvvetle muhtemeldir. Aşağıdaki tabloda İplikçi Medresesi'ne yapılan müderris tayiniyle ilgili bilgiler yer almaktadır.

³⁰³ Küçükdağ, **Lale Devri**, s. 51.

³⁰⁴ Muşmal, **a.g.e.**, s. 39.

Tablo 21-İplikçi (Altunaba) Medresesi'ne Müderris Tayinleri Tablosu

Sıra No	Belge No	Medresenin Adı	Müderrisin Adı	Günlük Ücreti	Görev Süresi	Görevlendirme Tarihi
1	1-3	İplikçi Medresesi	Mevlânâ Kâmil Efendi	60 akça	4 ay	1-Ca-1041
2	1-6	İplikçi Medresesi	Mevlânâ 'İlyâs Efendi	20 akça	3 ay	1-N-1041
3	2-5	İplikçi Medresesi	Mevlânâ Fazlullah Efendi	40 akça	5 ay	15-N-1040
4	3-5	İplikçi Medresesi	Mevlânâ Şa'ban Efendi	40 akça	5 ay	20-Ca-1040
5	4-2	İplikçi Medresesi	Mevlânâ Balî Efendi	50 akça	6 ay	26-Za-1040

3-Seyfiye Medresesi: Çifte Merdiven Mahallesi'nde yer alan bu medresenin, Selçuklu hükümdarı II. İzzeddin Keykavus zamanında Celâleddin Karatay'ın küçük kardeşi Seyfeddin Karasungur tarafından yaptırıldığı tahmin edilmektedir³⁰⁵. Medrese vakfının gelirleri arasında Hatıp Köyü bağlarının on hissede beş hisse öşrü de yer almaktadır³⁰⁶.

İncelediğimiz sicilde Seyfiye Medresesi'ne müderris tayiniyle ilgili dört adet belge mevcuttur. Bu tayinlerin tamamı hicri 1040 senesi içinde yapılmıştır. En erken 20 Safer 1040 tarihinde 5-3 numaralı belgede El-Hâc Bayram Efendi'nin görevlendirildiği gözükmekte olup 5-5 numaralı ve 1 Rebiü'l-evvel 1040 tarihli tayin belgesinde de Mevlânâ İbrahîm Efendi'nin aynı medreseye görevlendirildiği gözükmektedir. Buna göre iki müderrisin bir müddet Seyfiye Medresesi'nde beraber çalıştıkları ortaya çıkmaktadır. Ancak daha sonra 3-3 numaralı ve 20 Şaban 1040 tarihli belgede üç ay süreliğine tayini yapılan Mevlânâ Abdülhay Efendi ile 2-8 numaralı ve 20 Zil-ka'de 1040 tarihli belgede tayin edilen Mevlânâ Mahmûd Efendi kronolojik açıdan birbirinin devamı şeklinde görevlendirilmişlerdir. Buradan çıkarılabilecek en önemli husus bu dönemde medreselerde görev alan müderrislerin tayin edilirken sayıları veya seviyeleriyle ilgili kesin bir uygulama var olduğu görülmemektedir. Çünkü müderrislerin tayiniyle ilgili aşağıdaki tabloda yer alan belgelerde, ne seviyelerini gösteren günlük ücretlerinde ne de görevlendirme

³⁰⁵ Muşmal, a.g.e., s. 38 ve 39.

³⁰⁶ Küçükdağ, Lale Devri, aynı yer.

sürelerinde bir standart yoktur. Buna rağmen iki müderrisin elli akça üzerinden tayin edilmesi Seyfiye Medresesi'nin üst seviyede olduğunu göstermektedir.

Tablo 22-Seyfiye Medresesi'ne Müderris Tayinleri Tablosu

Sıra No	Belge No	Medresenin Adı	Müderrisin Adı	Günlük Ücreti	Görev Süresi	Görevlendirme Tarihi
1	2-8	Seyfiye Medresesi	Mevlânâ Mahmûd Efendi	40 akça	4 ay	20-Za-1040
2	3-3	Seyfiye Medresesi	Mevlânâ Abdülhay Efendi	30 akça	3 ay	20-Ş-1040
3	5-3	Seyfiye Medresesi	El-Hâc Bayram Efendi	50 akça	3 ay	20-S-1040
4	5-5	Seyfiye Medresesi	Mevlânâ İbrahim Efendi	50 akça	4 ay	1-Ra-1040

4-Büyük Karatay Medresesi: Anadolu Selçuklu Devleti'nin mimari açıdan zirveyi temsil eden eserlerinden biri olup incelediğimiz sicilde Karatay-ı Kebîr Medresesi olarak adlandırılan bu medrese Alâeddin Tepesi'nin kuzey tarafında yer almaktadır. Selçuklu Sultanı II. İzzeddin Keykavus döneminde vezaret görevini yürüten Emir Celâleddin Karatay tarafından 1251 tarihinde yaptırılmıştır. Türk mimarisine ait çizgileri, taç kapısındaki taş işçiliği ve çinileri ile dikkat çeken bir eserdir. Büyük Karatay Medresesi öğrencilerinin yemekleri Karamanoğlu İbrahim Bey imareti tarafından verilmektedir³⁰⁷.

Bu medresede müderrisin yanında bir mu'idin görev yaptığı bilinmektedir³⁰⁸. İncelediğimiz sicilde Büyük Karatay Medresesi'ne müderris tayiniyle ilgili tek belge 3-1 numaralı olup 10 Ramazan 1040 tarihlidir. Belge daha önce Büyük Karatay Medresesi'nde Mevlânâ Seyyid Hüseyin Efendi dâhil payesiyle müderris olarak görev yapmakta iken Mevlânâ Seyyid Mûsa isimli şahsın bir şekilde bu görevi elinden alması üzerine Anadolu Kazaskeri Mehmed Efendi tarafından düzenlenmiştir. Buna göre müderris, ru'us-i hümâyûn kayıtlarına uygun olarak dâhil payesi ile tekrar görevine tayin edilmiştir. İncelediğimiz sicilde özellikle vakıf

³⁰⁷ Kıvrım, **Konya ve Ayıntab**, s. 90.

³⁰⁸ Küçükdağ, **Lale Devri**, s. 53'te Lale devrinde bu medresede bir mu'idin görev yaptığını belirtmekte olup ayrıca Kıvrım, **Konya ve Ayıntab**, s. 90'da 1677 tarihinde bu medresede mu'idlik görevini yerine getiren kişinin daha sonra kadı olarak tayin edildiğini yazmaktadır.

görevlilerinin atamasıyla ilgili olarak ortalama her üç tayinden birinin sebebi olarak görevin haksız yere başkası tarafından gasp edilmesi gözükmektedir. Ancak bu durum, bu dönemde medreseler için söz konusu olmayıp incelediğimiz 3-1 numaralı belge sicilde yer alan otuz adet müderris tayin belgesinin içinde, görev gasbını içeren tek belgedir.

Her ne kadar belgede müderrisin tayin süresi ve yevmiyesiyle ilgili bir bilgi verilmemiş ise de dâhil payesiyle tayin edilen müderrisler elli akça almaları sebebiyle ellili medrese seviyesinde olduğu söylenebilir³⁰⁹. Buna rağmen bu medresede görev yapmakta iken 1718 tarihinde vefat eden müderrisin günlük otuz akça gelire sahip olması³¹⁰ mevcut duruma uygun görünmemektedir.

5-Küçük Karatay (Kemaliye) Medresesi: Alâeddin Tepesi'nin kuzeyinde, Büyük Karatay Medresesi'nin taç kapısının olduğu doğu tarafındadır. Bu medrese Büyük Karatay Medresesi'nden daha önce Emir Celâleddin Karatay'ın kardeşi Emir Kemâleddin Rumtaşı tarafından yaptırılmıştır³¹¹. 17. yüzyılda, Mevlana Dergâhı postnişini olanlar burada müderrislik yapmaktadır ve bu durum 19. yüzyılın sonlarına kadar devam etmiştir. Ayrıca Lale Devri'nde, Sızma köyünün öşrü Küçük Karatay Medresesi'nin vakıf gelirleri arasında gösterilmektedir³¹².

İncelediğimiz sicil kayıtlarında bu medreseden Karatay-ı Sagîr Medresesi olarak bahsedilmekle birlikte banisine binaen Kemaliye Medresesi adıyla da bilinmektedir. Hicri 1040 senesinde bu medreseye iki adet müderris tayin edilmiş olup gündelik kırk akça ve iki aylık sürelerle, Anadolu Kazaskeri Mehmet Efendi tarafından gerçekleştirilmiştir. Büyük Karatay Medresesi'ne yapılan günlük elli akça geliri, dâhil payeli müderris tayini göz önüne alındığında bu medresenin seviye olarak bir kademe geride olduğu söylenebilir. Bu bakımdan Küçük Karatay Medresesi'nin, günlük kırk akça geliri olan haşîye-i telvih medrese grubuna ait

³⁰⁹ Hariç ve Dahil payeli medreselerin her ikise ellili medreseler grubunda aynı gelir seviyesinde yer almaktadır. Osmanlı öncesi devletlerin yöneticileri tarafından yaptırılan medreseler Hariç Ellili ve Osmanlı ailesi ve devlet adamları tarafından yaptırılan medreseler ise Dahil Ellili olarak adlandırılmıştır. Osmanlı hükümdarı ve idarecileri tarafından yaptırılan Dahil payeli medreselerde görev yapmak, müderrisler için bir imtiyaz ve itibar göstergesi olduğu için Dahil ellili medreseler, itibarî manada Hariç payeli medreselerin üzerinde kabul edilmiştir. Bu konuda bakınız: Unan, **a.g.m.**, s. 151.

³¹⁰ Küçükdağ, **Lale Devri**, s. 53.

³¹¹ Kıvrım, **Konya ve Ayıntab**, s. 90

³¹² Küçükdağ, **Lale Devri**, s. 53.

olduğu söylenebilir. Aşağıdaki tabloda Büyük ve Küçük Karatay Medreseleri'ne yapılan müderris tayiniyle ilgili bilgiler yer almaktadır.

Tablo 23-Büyük ve Küçük Karatay Medresesi'ne Müderris Tayinleri Tablosu

Sıra No	Belge No	Medresenin Adı	Müderrisin Adı	Günlük Ücreti	Görev Süresi	Görevlendirme Tarihi
1	3-7	Karatay-1 Sagır Medresesi	Mevlânâ Mahmûd Efendi	40 akça	2 ay	20-L-1040
2	4-4	Karatay-1 Sagır Medresesi	Mevlânâ Seyyid Mûsa Efendi	40 akça	2 ay	10-Ca-1040
3	3-1	Karatay-1 Kebîr Medresesi	Mevlânâ Seyyid Hüseyin Efendi	Dâhil payesi ile tekrar ta'yîn		10-N-1040

6-Molla-yı 'Atîk (Gühertaş) Medresesi: Çifte Merdiven Mahallesi'nde yer alan bu medresenin yeri, Seyfiye Medresesi yakınında olup Seyfiye Kümbeti'nin batısında yer almaktadır. Ahmed Eflaki'ye göre dizdar ünvanıyla tanınan Emir Bedrettin Gühertaş tarafından, Bahaddin Vele'd'in ölümünden iki sene sonra 1232 tarihinde onun çocukları için yaptırılmıştır. Bu medrese aynı zamanda Mevlana'nın evi ve medresesi olmuştur³¹³.

Banisi olan Emir Bedrettin Gühertaş sebebiyle Gühertaş Medresesi adıyla da bilinmekle birlikte incelediğimiz 22 numaralı sicilde Molla-yı 'Atîk Medresesi olarak kaydedilen bu medreseye müderris tayiniyle ilgili üç adet belge mevcuttur. Belgelerde Anadolu Kazaskeri Mehmet Efendi tarafından görevlendirilen müderrislerin gündelik ücretleri otuz (2-9 ve 4-3 nolu belgeler) ile elli akça (2-3 nolu belge) olarak görülmekte olup medresenin seviyesini belli edecek bir standart görünmemektedir. Ayrıca bu medreseye 1646 yılında tayin edilen müderrisin de günlük kırk akça gelire müderrislik yapması³¹⁴ bu durumu desteklemektedir. Müderrislerin görevlendirme sürelerinde farklılıklar söz konusu olduğu gibi görevlendirme tarihleri de birbirini takip etmemektedir. Sicilin kaydedildiği bu dönemde, kayıtlarda yer almayan başka müderris görevlendirmesi yok ise, bazı

³¹³ Kıvrım, **Konya ve Ayıntab**, s. 90

³¹⁴ Muşmal, **Konya (1640-1650)**, s. 39.

zaman aralıklarında medresede müderris olmadığı gözükmektedir³¹⁵. Ancak 1727 tarihli belgede es-Seyyid Ali, es-Seyyid Süleyman, es-Seyyid İbrahim ve es-Seyyid el-Hac Mehmed'in müşterek olarak müderrislik görevini yürütmesi³¹⁶ bize medreselerle ilgili asırlarca süren genel bir uygulamanın olmadığını, zamana ve şartlara göre medreselerin önemlerinin ve seviyelerinin değiştiğini göstermektedir. Aşağıdaki tabloda 22 numaralı sicilde Molla-yı 'Atık Medresesi'ne yapılan müderris tayinleriyle alakalı bilgiler mevcuttur.

Tablo 24-Molla-yı Atık Medresesi'ne Müderris Tayinleri Tablosu

Sıra No	Belge No	Medresenin Adı	Müderrisin Adı	Günlük Ücreti	Görev Süresi	Görevlendirme Tarihi
1	2-3	Molla-yı 'Atık Medresesi	Mevlânâ Mustafâ Efendi	50 akça	4 ay	20-L-1040
2	2-9	Molla-yı 'Atık Medresesi	Mevlânâ Mûsa Efendi	30 akça	2 ay	1-C-1041
3	4-3	Molla-yı 'Atık Medresesi	Mevlânâ Mustafâ Efendi	30 akça	3 ay	10-C-1040

7-Nizamiye (Nalıncı) Medresesi: İncelediğimiz 22 numaralı sicilde 2-4 ile 5-6 numaralı belgelerde Nizâmiye Medresesi ve 4-5 numaralı belgede ise Nalıncı Medresesi olarak adı geçen bu medrese Alâeddin Tepesi'nin doğusunda, Kürkçü Mahallesi'nde yer almaktadır. Selçuklular zamanında Emir Nizameddin Ebu'l-Hasan Ali bin İl-Almış bin İdris tarafından 1237 tarihinde yaptırılmıştır. Yanında Nalıncı Türbesi bulunduğu için Osmanlı Devleti kayıtlarında Nalıncı Medresesi olarakta geçmektedir³¹⁷. Evliya Çelebi Konya'ya geldiği 1648 tarihinde buradaki medreseler içinde en meşhurunun Nalıncı Medresesi olduğundan bahsetmektedir³¹⁸.

İncelediğimiz 22 numaralı sicilde yer alan üç belge Nizâmiye Medresesi'ne müderris tayiniyle ilgili olup hepsi hicri 1040 tarihini kapsamaktadır. Tayini yapılan

³¹⁵ En erken ve ilk yapılan 10 Cemaziye'l-ahir 1040 tarihindeki tayinin üç aylık görev süresi 10 Ramazan 1040'da bitmekte ancak arkasından yapılan ikinci tayin 20 Şevval 1040 tarihinde olduğu için arada kırk güne yakın boşluk gözükmektedir. Ayrıca ikinci tayinin dört aylık görev süresi 20 Safer 1041'de bitmesine rağmen son ve üçüncü tayin olan 1 Cemaziye'l-ahir 1041 tarihiyle arasında, müderris görevlendirilmesinin olmadığı, üç ayı aşkın bir süre mevcuttur.

³¹⁶ Küçükdağ, **Lale Devri**, s. 53.

³¹⁷ Kıvrım, **Konya ve Ayıntab**, s. 90

³¹⁸ Evliya Çelebi, **Evliya Çelebi Tam Metin Seyahatnâme**, s. 12.

üç müderrisin günlük ücretleri yirmi, otuz ve kırk akça olup görevlendirme süreleri de iki, üç ve beş ay olmak üzere farklılık göstermektedir. Bu müderrislerin ikisi Mevlânâ Hâcı Efendi ile Mevlânâ Lütfullah Efendi'nin 20 Cemaziye'l-evvel 1040 tarihinden 8 Cemaziye'l-ahir 1040 tarihine kadar Nizâmiye Medresesi'nde birlikte görev yaptıkları gözükmetedir³¹⁹. 1646 yılında Anadolu Kazaskeri Mehmet Efendi tarafından Mevlânâ İbrahim Efendi 20 akça ile 1648 yılında Mevlânâ İsmail Efendi ise 25 akça günlük ücret ile müderris olarak tayin edildikleri görülmektedir³²⁰. 1676 tarihinde ise Nizâmiye Medresesi'ne müderris olarak Ebu Bekir Efendi tayin edilmiştir³²¹. 1754 tarihli bir kayıttan ise Nizâmiye Medresesi'nin müderrisliğini otuz sene boyunca Ahmed Hilmi'nin yürüttüğü anlaşılmaktadır³²².

Medrese vakfının 17. yüzyıl ortalarında Attarlar Çarşısı'nda on altı tane ve Tahte'l-Kale'de dört tane dükkânı bulunmaktadır³²³. 18. yüzyılın birinci yarısında ise Nizâmiye Medresesi'nin gelirleri arasında Konya Sipahi Pazarı'nda bir tacir dükkânı ile Konya yakınında elli dönüm ve Tutak yolunda yirmi dönüm tarla da yer almaktadır³²⁴. Aşağıdaki tabloda Nizâmiye Medresesi'ne müderris tayiniyle ilgili bilgiler yer almaktadır.

Tablo 25-Nizâmiye Medresesi'ne Müderris Tayinleri Tablosu

Sıra No	Belge No	Medresenin Adı	Müderrisin Adı	Günlük Ücreti	Görev Süresi	Görevlendirme Tarihi
1	2-4	Nizâmiye Medresesi	Mevlânâ Mehmed Efendi	30 akça	5 ay	8-N-1040
2	5-6	Nizâmiye Medresesi	Mevlânâ Hâcı Efendi	20 akça	3 ay	8-Ra-1040
3	4-5	Nalıncı Medresesi	Mevlânâ Lütfullah Efendi	40 akça	2 ay	20-Ca-1040

8-Şeyh Rasûl Medresesi: Bu medrese, Şeyh Rasûl Zaviyesi'nin yanında olmalıdır. 1646 yılında günlük otuz akça karşılığında müderrislik görevi Mevlânâ Mehmed Efendi'ye tevcih edilmiştir³²⁵. İncelediğimiz 22 numaralı sicilde Şeyh Rasûl

³¹⁹ 4-5 ve 5-6.

³²⁰ Muşmal, **Konya (1640-1650)**, s. 40.

³²¹ Kıvrım, **Konya ve Ayıntab**, s. 91.

³²² Küçükdağ, **Lale Devri**, s. 51.

³²³ Muşmal, **aynı yer**.

³²⁴ Küçükdağ, **aynı yer**.

³²⁵ Muşmal, **a.g.e.**, s. 41.

Medresesi'yle ilgili olarak 1-2 ve 5-4 numaralı iki adet belge mevcuttur. Belgelerde müderrislerden Mevlânâ Alî Efendi bir ay süreliğine yirmi beş ve diğer Mevlânâ Alî Efendi elli akça ile görevlendirilmiştir. Bu iki müderrisin farklı kişiler olduğu yazılı olmasa da aynı kişi olmaları, günlük ücret farkı sebebiyle mümkün gözükmemektedir. Aşağıdaki tabloda Şeyh Rasûl Medresesi'le ilgili bilgiler yer almaktadır.

Tablo 26-Şeyh Rasûl Medresesi'ne Müderris Tayinleri Tablosu

Sıra No	Belge No	Medresenin Adı	Müderrisin Adı	Günlük Ücreti	Görev Süresi	Görevlendirme Tarihi
1	1-2	Şeyh Rasûl Medresesi	Mevlânâ 'Alî Efendi	50 akça	2 ay	1-C-1041
2	5-4	Şeyh Rasûl Medresesi	Mevlânâ 'Alî Efendi	25 akça	1 ay	25-Ca-1040

9-Hatunsarâyı Alî Ağa Medresesi: Geçmiş tarih öncesi devirlere kadar uzanan Hatunsarây'ın İncil'de adı geçen bir kent olması itibariyle de Hristiyanlığın yayılma güzergahı üzerinde önemli bir merkez konumunda olduğu bilinmektedir. Ayrıca Osmanlı Devleti'nin idari taksimatında Konya Sancağı'nda üç nahiyesinden birinde Hatunsaray Nahiyesi olması bu önemin devam ettiğini göstermesi açısından önemlidir.

Daha önce ayrıntılı bir bilginin mevcut olmadığı Hatunsarâyı Alî Ağa Medresesi'yle ilgili sicilimizde 2-2 ve 3-4 numaralı belgelerde müderris tayinini içermektedir. Müderrislerin günlük yirmi ve otuz akça üzerinden ücretlendirilmeleri medreselerin Haşiye-i Tecrid veya Miftah olarak belirtilen başlangıç seviyelerinde olduğunu göstermektedir. Aşağıdaki tabloda Mevlânâ Alî Efendi ve Mevlânâ Mustafâ Efendi'nin Hatunsarâyı Alî Ağa Medresesi'ne müderris olarak tayin edilmesiyle ilgili bilgiler yer almaktadır.

Tablo 27-Hatunsarâyı Alî Ağa Medresesi'ne Müderris Tayinleri Tablosu

Sıra No	Belge No	Medresenin Adı	Müderrisin Adı	Günlük Ücreti	Görev Süresi	Görevlendirme Tarihi
1	2-2	Hatunsarâyı Alî Ağa Medresesi	Mevlânâ Alî Efendi	30 akça	2 ay	1-Z-1040
2	3-4	Hatunsarâyı Alî Ağa Medresesi	Mevlânâ Mustafâ Efendi	20 akça	3 ay	20-C-1040

10-Atabey (Atabeg) Medresesi: Atabey Medresesi, Anadolu Selçuklu Devleti'nin önemli medreselerinden olup Çifte Merdiven Mahallesi'nde Kadı İzzeddin Camisi'nin karşısında yer almaktadır. Bu medrese Selçuklu idarecilerinden Atabey Arslandoğmuş tarafından 1256 tarihinden sonra yaptırılmıştır.

İncelediğimiz sicilde bu medreseye müderris tayiniyle ilgili tek belge 5-1 numaralı olup Mevlânâ 'Abdî Efendi 1630 senesinde günlük elli akça ile üç ay süreliğine görevlendirilmiştir. 1646 tarihinde ise Hasan Efendi'nin bu medreseye günlük altmış akça ve kayd-ı hayat şartı ile müderris olarak tayin edildiği görülmektedir³²⁶. Her ne kadar müderrislerin aldığı yukarıda belirtilen günlük ücretler birbirine yakın olsa da 22 numaralı sicildeki müderris tayinlerinin hepsinde altı ayı geçmeyen süreler olmasına rağmen 1646 yılında hayat boyu tayinin yapılması, müderris görev sürelerinde genel bir uygulamanın olmadığını göstermektedir. Ayrıca bu medresede, incelediğimiz sicilde yer alan 1630 tarihli belgede Mevlânâ Abdî Efendi görevli iken 1743 tarihinde dört müderris görev yaptığı bilinmektedir. 1773'te ise bu medresede bir müderrisin görev yapıyor olması müderris sayısında sabit olmadığını göstermektedir.

Tablo 28-Atabey Medresesi'ne Müderris Tayini Tablosu

Belge No	Medresenin Adı	Müderrisin Adı	Günlük Ücreti	Görev Süresi	Görevlendirme Tarihi
5-1	Atabeg Medresesi	Mevlânâ 'Abdî Efendi	50 akça	3 ay	14-R-1040

11-Dursunizâde (Dursunoğlu) Medresesi: Karamanoğulları'nın Konya'ya hâkim olduğu dönemde, XV. yüzyılda Dursunoğlu Mehmed Bey tarafından yaptırılan medreselerden olup günümüze ulaşmamıştır. Alâeddin Tepesi'nin güneybatısındaki Dursun Fâkih Camisi'nin batı tarafında yer almaktadır. İncelediğimiz sicilde 4-6 numaralı belgede adı Dursunizâde Medresesi olarak kaydedilmiş olan bu medreseye Mevlânâ Ahmed Efendi günlük yirmi akça ücretle ve dört ay süreyle görevlendirilmiştir. Günlük ücret miktarına göre bu medrese Haşiye-i tecrid seviyesinde bir başlangıç medresesi olmalıdır. Ayrıca Lale Devri'nde iki defa

³²⁶ Muşmal, a.g.e., s. 38.

geniştirilen bu medresede beş müderrisin görev yaptığı kayıtlarda yer almaktadır³²⁷. Aşağıdaki tabloda Dursunizâde Medresesi'yle ilgili bilgiler yer almaktadır.

Tablo 29-Dursunizâde (Dursunoğlu) Medresesi'ne Müderris Tayini Tablosu

Belge No	Medresenin Adı	Müderrisin Adı	Günlük Ücreti	Görev Süresi	Görevlendirme Tarihi
4-6	Dursunizâde Medresesi	Mevlânâ Ahmed Efendi	20 akça	4 ay	20-N-1040

12-Ermenek Mûsa (Bey) Paşa Medresesi (Tol Medrese): Bu medrese Karaman'ın Ermenek ilçe merkezinde yer almakta olup Karamanlı hükümdarı Bedreddin Mahmut Bey'in oğlu Musa Bey tarafından 1339 tarihinde inşa ettirildiği medresenin taç kapısında yer alan kitabeden anlaşılmaktadır. Ayrıca yan eyvan kemeri üzerinde bulunan kitabeden medresenin 1708 tarihinde Şahin adlı bir usta tarafından tamir edildiği bilgisi yer almaktadır³²⁸. Bu medresenin gelirlerine vakfın kuruluş aşamasında belirtilen mevkufların haricinde Kanuni Dönemi'nde yeni vakf yerleri de tahsis edilmiştir.

Tol Medrese'nin vakfiyesinde eğitim öğretimle ilgili hususlarda bazı şartlar belirtilmektedir. Özellikle medresede görevli müderrisin kasaba yerine medresede ikamet etmesi, buradan ayrılmayıp sadece derslerle meşgul olması talep edilmiştir. Ayrıca medrese görevlilerinin ve talebelerin alacağı ücretler de ayrı ayrı belirlenmiştir³²⁹. Tahrir defterlerinde bu ücretlerin ne kadar olduğu yer almasa da³³⁰ incelediğimiz sicilde 2-7 numaralı belgede Tol Medrese'ye tayin edilen müderrise iki ay süreliğine günlük kırk akça verileceği belirtilmektedir. Aşağıdaki tabloda Ermenek Mûsa Paşa Medresesi'yle ilgili bilgiler yer almaktadır.

Tablo 30-Ermenek Mûsa Paşa Medresesi'ne Müderris Tayini Tablosu

Belge No	Medresenin Adı	Müderrisin Adı	Günlük Ücreti	Görev Süresi	Görevlendirme Tarihi
2-7	Ermenek Mûsa Paşa Medresesi	Mevlânâ Ahmed Efendi	40 akça	2 ay	20-Za-1040

³²⁷ Küçükdağ, a.g.e, s. 54.

³²⁸ Aptullah Kuran, "Karamanlı Medreseleri", *Vakıflar Dergisi*, S. 8, 1969, s. 211, <http://www.vgm.gov.tr/vgmdergi/dergiindeks/asp?>, Erişim Tarihi: 29.03.2017

³²⁹ İsmail Çiftçiöğlü, "Ermenek'te Emir Musa Bey Medresesi (Tol Medrese) ve Vakfiyesi", *İlmi Araştırmalar: Dil, Edebiyat, Tarih İncelemeleri Dergisi*, S. 12, İstanbul 2001, s. 78, <http://dergi.fsm.edu.tr/ojs/index.php/iadeti/article/view/341>, Erişim Tarihi: 29.03.2017.

³³⁰ Aynı yer.

3.3.3 Vakıflar ve Ekonomi

3.3.3.1 Osmanlıda Para Vakıfları

İslam hukukunda küçük bir fıkhi mesele olarak bahsedilen nakit para vakıfları konusu, Osmanlı Devleti'ndeki uygulamaları sebebiyle büyük bir önem kazanarak hem başlangıçta, Osmanlı hukukçuları ile şeyhülislamın yıllarca sürecek bir tartışma konusuna dönüşmüş hemde Osmanlı coğrafyasında asırlarca sürecek olan bölgesel finansman hareketliliğininde temelini oluşturmuştur. Bizim buradaki çalışmamızın amacı Osmanlı'nın tarihi sürecinde nakit para vakıflarının bölgesel ekonomik faaliyetler içerisindeki kredi veren kurum konumuna ışık tutmaktır. Ancak bu meseleyle ilgili olarak Osmanlı'da ilk kopan fırtına para vakıflarının meşruiyeti hususunda olmuştur.

Nakit para vakıflarının ilk olarak ne zaman ortaya çıktığı hususu kesinleşmiş olmasa da vakıfların gelir kaynakları arasında İslamın faiz yasağına rağmen, işletilmek üzere vakf olunmuş büyük meblağlara ulaşan nakit paralar da bulunmaktadır³³¹. Başlangıçta Ebu Hanîfe'nin talebesi İmâm Züfer dışında hiçbir hukukçu tarafından vakfedilmesi caiz görülmeyen nakit paraların, Osmanlı Devleti'nin yükselme döneminde hukukçular tarafından uzunca bir süre tartışıldığı görülmekte ve araştırmacılar tarafından para vakıflarının Osmanlılara özgü bir icat olduğu belirtilmektedir³³². Oysa Anadolu Selçukluları devrinde düzenlenmiş bazı vakfiyelerde, vakıf gelirleri üzerinden "bir felaket veya kaza sebebiyle borç almaya mecbur olanlara kuvvetli rehin ve sağlam kefil ile borç para verilmesi" hususu yer almaktadır³³³. Her ne kadar bu vakfiyelerde herhangi bir kâr veya faizden bahsedilmemişse de Osmanlı'da geleneksel şeklini alacak olan nakit para vakıfları uygulamasının Selçuklu'da ortaya çıkmış ilk örnekleri olmalıdır. Para vakıflarının güçlü bir ekonomik alan haline dönüşmesi Osmanlılar zamanında olmasına rağmen bu dönemde para vakıflarının hukuki yönünün ortaya konulması hususunda yapılan

³³¹ Yediyıldız, **a.g.e.**, s. 159.

³³² Sak, **Konya Vakfiyeleri**, s. 136.

³³³ Yediyıldız, **aynı yer**, s. 159.

iş, yeni ve özgün bir bakış açısı getirmekten ziyade eskiden beri varolan görüşleri ancak belli bir sistematik içerisinde ele almaktan öteye gidememiştir.

Osmanlı Devleti'nde para vakıflarının meşru olup olmadığı hususu ilk defa, İbn Kemal'in şeyhülislamlığı döneminde gündeme gelmiş ve İbn Kemal, 1533 tarihinde kaleme aldığı eserinde para vakıflarının caiz olduğu kanaatine vardığını belirtmiştir. Daha sonraki yıllarda Rumeli Kazaskeri olan Koca Çivizâde Şeyh Mehmed Muhyiddin Efendi, Ebussu'ud Efendi'nin para vakıflarını caiz gören fetvalarına rağmen bunları yasaklayan fetvasıyla Kanuni'yi de ikna ederek, bir ferman olarak tüm Osmanlıda uygulanmasını sağlamıştır. Ancak bir süre sonra halkın ve birçok vakfın bundan mağdur olduğunu ve para vakıflarının vakıf hizmetlerinin yerine getirilmesi için gerekliliğini savunan Sofyalı Bali Efendi de Çivizâde'ye karşı mektuplar kaleme almıştır. Bu tartışmalardan kısa bir süre sonra Şeyhülislamlık makamına getirilen Ebussu'ud Efendi'nin para vakıflarının caiz olduğunu belirten görüşü bir fermanla kanunlaşarak, yıkılışına kadar Osmanlı Devleti'nin genel uygulaması haline dönüşmüştür³³⁴.

Osmanlı Devleti'nde nakit para vakıflarının işleyişi İslam hukukuna uygun olarak mu'âmele-i şer'îye veya hile-i şer'îye denilen usûl ile gerçekleştirilmiştir. Bu usûlün uygulanması için gerekli şartlar ve bunların uygulanmasıyla ilgili olarak incelediğimiz sicilde yer alan örnekleri aşağıda maddeler halinde belirtilmektedir.

1-Mu'âmelenin şer'î olması: Nakit para vakıfları elindeki paranın kullanımını, haram olan faizden kurtarabilmek için, İslam hukukuna uygun olan ve mu'âmele-i şer'îye denilen farklı bir şekilde gerçekleştirmiştir. Vakıflar hile-i şer'îyede denilen bu usûlü vereceği para karşılığında bir malı peşin alıp taksitli satış veya hibe yoluyla borçlanma veya satılan malın kiraya verilmesi şeklinde uygulamıştır.

İncelediğimiz sicilde nakit para vakıfları, para talep eden kişilerin mülklerini bir yıl sonra aynı bedelle eski sahibine geri satmak şartıyla önce satın almış daha sonra ise aynı kişiye kiraya vererek gelir elde etmiştir. Böylece satış ve kiralama işleminin sonunda vakıf meşru bir gelir elde etmiş olmaktadır. 22 numaralı sicilde

³³⁴ Akgündüz, **Vakıf Müessesesi**, s. 222.

vakıfların bu şekilde gerçekleştirdikleri mülk satışlarına istiğlâl üzere mülk satışı denilmektedir³³⁵.

2-Kâr veya kira gelirinin yüzde onbeş olması: Osmanlı toplumunda vakfedilen paraların işletilmesi, vâkıfın belirlediği şartlara göre şekillense de genel olarak % 10 ila % 30 arasında bir seviyede olmuştur. Ancak para vakıflarının sayılarının artması ve gelir noktasında farklı uygulamaların olması sebebiyle Ebussu'ud Efendi döneminde “...zamanımızda emr-i Sultânî ve Şeyhülislam Hazretlerinin fetvâsı onbir buçuktan ziyade verilmeye deyu tenbih olunduktan sonra kulak asmayıp ısrar eyleseler tazir edilir ve hapsedilirler...” şeklinde kanunlaştırılarak tüm Osmanlı’da sonraki dönemlerde de yaygın bir uygulama haline gelmiştir³³⁶.

İncelediğimiz 22 numaralı sicildeki vakıfların mülk satış ve kira işlemi 12 adet olup bunların yıllık kira bedeli 8 tanesinde satış fiyatının % 15’i, 3 tanesinde satış bedelinin % 20’si üzerinden ve bir tanesinde de altı aylığına herhangi bir bedel belirtilmeden yapılmıştır³³⁷. Elimizdeki bu verilere göre satış ve kira miktarlarında farklı uygulamalar mevcut olsa da çoğunlukla Ebussu'ud Efendi döneminde tespit edilen kanuni seviyeye uygunluk arz etmektedir. Ayrıca daha yüksek oranlarla vakıf paralarının işletilmesinden dolayı 1680 tarihli Narh Kanunu ile bu oranın % 10’a indirilmesi de bu değişkenliğin devam ettiğini göstermektedir³³⁸.

3-Kârın veya kiranın istenmesinin borcun devamına bağlı olması: Nakit para vakıflarına borçlu olan kimse ölünce borcu peşin hale gelmektedir ve ölen kişinin terekesinden borcun aslı ve öldüğü zamana kadar geçen sürenin kârı veya kirası alınır. Böyle durumlarda vakfın alacağına diğer alacaklardan farklı bir imtiyazı yoktur. Vakıf mütevellilerinin ölümü veya azledilme durumlarında da yeni mütevellî ölen kişinin varislerinden vakıf paralarını tahsil etmeye ve teslim almaya yetkilidir.

22 numaralı sicilde vakıf paralarının teslim alınmasıyla ilgili 9 adet belge mevcuttur. Bunların teslim alınma şekillerine bakarak üç gruba ayırmak mümkündür. Birinci grup vakfın verdiği parayı karşı taraftan aslı ve mürabahası ile tam olarak alıp

³³⁵ 89-4, 106-5, 110-4, 113-4, 171-4, 191-1, 191-2, 191-3.

³³⁶ Akgündüz, **Vakıf Müessesesi**, s. 228.

³³⁷ Bu konuda bakınız; 32 numaralı İstiğlâl Üzere Mülk Satışları Tablosu.

³³⁸ Akgündüz, **aynı yer**.

işlemin sonlandığının tescil edilmesi belgeleridir³³⁹. İkinci grup yeni mütevellinin ölen eski mütevellinin varislerinden vakıf paralarını tahsil etmesi şeklindedir³⁴⁰. Üçüncü grupta ise vakfa borcunu ödeyemeyen veya borçlu olarak ölen kimselerin mülklerinin satılması veya varislerinden bu borcun tahsil edilmesi şeklindedir³⁴¹. Bu son grupta dikkati çeken husus vakıf mütevellilerinin bazen ölen borçlunun mülkünü kendileri satarken bazen de borçlunun varislerine mülkü sattırıp parayı onlardan tahsil etmesi gibi farklı uygulamaların olmasıdır.

4- Vakıf paralarının teminat karşılığında verilmesi: Nakit para vakıflarında vakıf paralarının zayi olmaması hususunda bazı önemli tedbirler alınmış ve bu paranın verilebilmesi içinde belli bazı şartlara da vakfiyelerde yer verilmiştir. Bu, teminat bedeli olarak, ya belgelerde *rehn-i kavî* olarak geçen borcu karşılayabilecek yeterlilikte olan bir malın rehin verilmesi usulüyle veyahut borçlu ödeyemediği zaman borcu ödeyebilecek kadar zengin bir kefil talebi yani *kefil-i melî* usulüyle gerçekleşmektedir.

İncelediğimiz 22 numaralı sicilde nakit para vakıflarıyla ilgili olarak sadece paraların vakfa geri teslimi hususunda belgelerin olması ve vakfın para verirken oluşturulan bir belge olmamasından dolayı teminat olarak neleri göz önünde bulundurdukları açık bir şekilde yazmamaktadır. Ancak belgelerde vakıf mütevellilerinin, paraların tahsilini temin için sadece gayri menkülleri satın alma akdiyle rehin aldıkları görülmektedir. Borç zamanında “aslı ve mürabahasıyla” yani kira bedeliyle birlikte ödendiğinde mülk üzerindeki “fekk-i rehn” yani ipotek müteveli tarafından kaldırılıp mülk eski sahibine aynı bedelle satılmaktadır. Borcun veya “icaresinin” yani kira bedelinin ödenmediği durumlarda ise rehinli mülk müteveli tarafından sahibinin kullanımından alınıp el konularak üçüncü bir şahsa satılıp elde edilen para ile borç tahsil edilmektedir. Rehin durumlarında mütevellilerin dikkat ettiği temel husus rehinli mülklerin, verdikleri parayı karşılayabilecek değerden daha aşağıda olmamasıdır. Mesela 160-3 numaralı belgede Gallecerb Mahallesi mescidi imam ve mütevellisi Mustafâ Çelebî, dört bin akça borcun ödenmediği için vakfa teslim edilen evi dört bin üç yüz akçaya satarak vakıf

³³⁹ 103-1, 145-5, 167-4.

³⁴⁰ 110-3, 117-3.

³⁴¹ 46-4, 59-4, 159-3, 160-3.

adına paraya el koymuştur. Aşağıdaki tabloda incelediğimiz sicilde yer alan nakit para vakıflarının, paraların teslimi veyahut tahsilini ilgilendiren belgeler yer almaktadır.

Tablo 31-Para Vakıflarının Tahsil ve Teslim Tablosu

Sıra No	Belge No	Konu	Vakıf Görevlisi	Tesim Eden	Açıklama	Tarihi
1	46-4	Vakfa ait paranın teslim alınması	El-Hâc Halîl Mercan mescidi mütevellisi Nûri Beg ibn el-Hâc Ahmed	Mehmed Çelebî'nin babası el-Hâc Mustafâ	Mevkûf 3.000 akça borcu ile vefat eden babasına ait borcun ve mürabâhasının oğlu Mehmed Çelebî tarafından ödendiğine dair belgedir.	Evh-M-1041
2	59-4	Vakfa ait paranın teslim alınması	Karaarslan Mahallesi vakfı mütevellisi Mustafâ ibn el-Hâc Hasan	Seydî bin Mustafâ	Seydî, vakfa ait 1.500 akça borcu ile vefat eden Hasan'ın rehn bıraktığı evi satın almış ve mütevellide parayı mirasçılardan teslim almıştır.	Evs-Ra-1040
3	103-1	Vakfa ait paranın teslim alınması	Karaarslan Mahallesi mescidi ve çeşmesi vakfı mütevellisi Mustafâ ibn el-Hâc Hasan	Mehmed bin Nûrullah	Müteveli, mescide ait 500 akça ve çeşmeye ait 1.000 akça olmak üzere aslı ve mürabahasını Mehmed'den teslim almıştır.	Evs-L-1040
4	110-3	Vakfa ait paranın teslim alınması	Bezcizâde (Şeyh Muhyiddîn Efendi) vakfı mütevellisi EbûBekir Çelebî bin el-Hâc Mustafâ	Sâbık mütevellinin oğlu Dervîş 'Osmân	Vakf fukarası için vakfedilen toplam 23.200 akça vefat eden sabık mütevellide kaldığından oğlundan 20.000 nakd akça alınıp kalan para oğluna tefvîz edilmiştir.	Evh-L-1040
5	117-3	Vakfa ait paranın teslim alınması	Ağa Çeşmeleri vakfı mütevellisi Abdullah bin el-Hâc Seydî	Sâbık müteveli Dervîş Ahmed bin Mustafâ'nın kızı Nesli'nin vekili olan zevcesi	Sâbık mütevellide kalan vakfa ait olan 28.000 akçadan 25.000 akçasının aslı ve mürabahası müteveli tarafından teslim alınmıştır.	Evh-Za-1040

6	145-5	Vakfa ait paranın teslim alınması	Kal'acık Mahallesi Mescidi mütevellisi Mehmed bin el-Hâc Bekir	Ömer Dede bin Mahmûd	Mütevellî Mehmed, vakfa ait 1.500 akçayı mürabahası ile aldığı kaydır.	-
7	159-3	Vakfa ait paranın teslim alınması	Aksinle Mahallesi vakfi mütevellisi Hâcî 'Alî bin el-Hâc Mehmed	İvaz bin Süleymân	Vakf mütevellisi vakftan para alıp ödeyemeyen Kara Mustafâ'nın rehn evini İvaz bin Süleymân'ın babasına 9.000 akçaya satmıştır. 4.600 akçasını Süleymân ödemişken vefatı üzerine oğlu İvaz kalan 4.400 akçayı ödeyerek borcu kapatmıştır.	Evs-C-1041
8	160-3	Vakfa olan borca karşılık teslim edilen evin satışı	Gallecerb Mahallesi mescidi imam ve mütevellisi Mustafâ Çelebî ibn Mehmed Hâlîfe	Hızır bin 'Abdullah	Bekir Dede ibn 'Aynî ödeyemediği 4.000 akça borcuna karşılık bu mahalledeki evini teslim etmiştir. Mütevellide evi 4.300 akçaya Hızır'a satmıştır.	Evh-C-1041
9	167-4	Vakfa ait paranın teslim alınması	Müşerref Hatun vakfi mütevellisi Muslî Çelebî bin el-Hâc Mustafâ	Hasan bin 'Alî	Vakf mütevellisi Muslî'nin, Hasan'ın zimmetinde olan 1.000 akçayı aslı ve mürabahası ile teslim aldığı kaydır.	-

3.3.2.2 İstiğlâl yoluyla Vakıflara Mülk Satışı

İstiğlâl üzere mülk satışları, incelediğimiz sicilde çoğunlukla, nakit para vakıflarının işleyişi sonucu ortaya çıkan bir ekonomik faaliyet olarak gözükmektedir. Ancak istiğlâl üzere mülk satışları sadece vakıflar tarafından yapılmamaktadır. Sermaye sahipleri ve çocuklara vasilik yapanların da himayelerindeki paraların kazanç getirmesi için kullandıkları bir yol olarak gözükmektedir. Biz burada sadece nakit para vakıflarının istiğlâl üzere mülk satışlarının hukuki ve ekonomik boyutu üzerinde duracağız. Aslında istiğlâl üzere satışlarda satılan gayri menkulün satılma gerekliliği olmadığı gibi alıcı vakıfların da bu mülkleri kullanmaya ihtiyacı yoktur.

Ancak para vakıfları verecekleri paraya karşılık, rehin amaçlı olarak, aynı bedelle karşı taraftaki kişinin gayri menkulünü satın almış gözükmektedir. Daha sonra vakıf bu gayri menkulü bir senenin sonunda geri satacağı eski sahibine bir yıllığına kiraya vererek gelir elde etmektedir. İşte bu minval üzere yapılan ve hile-i şer'îye de denilen bu satışlara istiğlâl üzere mülk satışları denilmektedir.

Bey' bi'l-istiğlâlde denilen istiğlâl üzere mülk satışlarının gerçekleşmesi için önce bey' bi'l-vefa denilen vefa yoluyla satış işleminin gerçekleşmesi gerekmektedir. Vefa yoluyla satış, faizden kaçınarak para temin etmek veya borcu teminat altına almak için uygulanan bir yöntemdir. Bu usulde satıcı ileriki bir tarihte³⁴² satış bedelini iade etmeyi buna karşılık alıcı da (para vakıfları) malı iade etmeyi taahhüt etmektedir. Bu süre içinde gayrimenkulü elinde tutan alıcı ondan bizzat veyahut kiraya vererek yararlanabilir. Böylece İslam hukukuna göre sahîh bir satım akdi gerçekleşmiş olur. Eğer bu satışın ardından alıcı gayrimenkulü kendisi kullanmayıp satan kişiye, mülkün bedeli geri ödeneceği zamana kadar, kiraya verecek olursa bu işleme istiğlâl üzere mülk satışı denilmektedir³⁴³.

İstiğlâl üzere mülk satışının İslam hukukuna uygun olarak kabul edilmesi için gerekli olan temel şart, satışı yapılan mülkün ve kullanım hakkının alıcıya tam ve koşulsuz olarak teslim edilmesidir. Ardından alıcı vefa akdi süresince kullanım hakkı kendine ait olan bu mülkü satış işleminden sonra kendi iradesiyle satıcıya kiraya vermesi durumunda istiğlâl meşru hale gelmektedir. Aksi takdirde satış işleminden önce satıcının, kendisinin bu mülkü kiralama şartı koyması veyahut alıcının satan kişiye kiralama şartı koşması mu'amele-i şer'îyenin dışına çıkan ve faiz şüphesi doğuran bir uygulamaya dönüşmektedir. Aşağıdaki tabloda 22 numaralı sicilde kayıtlı olan vakıflara yapılan istiğlâl yoluyla mülk satış bilgileri yer almaktadır.

Tablo 32-İstiğlâl Yoluyla Vakıflara Mülk Satışları Tablosu

Sıra No	Belge No	Satın Alan Vakıf	Satış Bedeli	Satılan Mülk ve Yeri	Satış Tarihi	İcâre Süresi	İcâre Bedeli
1	89-4	Dursunoğlu mescidi vakfi	1.700 akça	Yaka mevzi' Bağ	1-Ş-1040	1 yıl	255 akça
2	106-5	...vakfi	600 akça	- Ev	1-Z-1040	1 yıl	120 akça

³⁴² Borç veya satışın süresi konusunda İslam hukukunda herhangi bir hüküm yoksada Osmanlı'da para vakıfları bunu bir senelik satış akidleri şeklinde uygulamıştır.

³⁴³ Döndüren, **İktisat İlmihali**, s. 322-326.

3	110-4	Karaarslan mah mescidi vakfi	5.000 akça	Karaüyük mevzi' Bağ	1-Ra-1040	1 yıl	750 akça
4	113-4	Karaarslan mah vakfi	2.000 akça	Akıncı mah Ev (1 oda, 1 tabhane ve mahuta)	1-Z-1040	1 yıl	300 akça
5	171-4	İhtiyâreddîn mah vakfi	2.000 akça	Durâd yakını Bağ hissesi	1-N-1041	1 yıl	400 akça
6	191-1	Bezcizâde vakfi	4.000 akça	Cild mevzi' Bağ	1-M-1041	1 yıl	600 akça
7	191-2	İçkal'a mah vakfi	1.500 akça	İçkal'a mah Çardak	1-M-1040	1 yıl	225 akça
8	191-3	Şemseddîn-i Tebrizî mah vakfi	1.000 akça	Şemseddîn-i Tebrizî mah Ev	1-M-1040	1 yıl	150 akça

22 numaralı sicilde yer alan on iki istiğlâl yoluyla mülk satışının sekizi vakıflara yapılmıştır. Vakıflara yapılan bu tür satışlarda kadıya başvuran kişi mülkün satıcısıdır ve kadı huzurunda yapılan satış esnasında vakıf mütevellisi de hazır bulunmaktadır. Satıcı, vakıf mütevellisinden ne kadar para aldığını ve karşılığında hangi mülkünü istiğlâl yoluyla sattığını beyan ettikten sonra aynı mülkü senelik kaç paraya kiraladığında söyleyerek sicile kaydedilmesi sağlar. 110-4 ve 113-4 numaralı belgelerde vakfa yapılan mülk satışıyla birlikte paranın vakfa geri ödenmesi hususunda ek olarak kefil de gösterilmektedir. Vakıflara yapılan mülk satışlarında mülklerin kiralanma süreleri bir yıllıktır. Kiralama bedeli olarak ise altı belgede satış bedelinin % 15 kadar bir para miktarı belirtilirken³⁴⁴ iki belgede ise bu oran % 20 şeklindedir³⁴⁵. İstiğlâl yoluyla mülk satışlarında asıl amaç borç para temin etmek olduğundan satışı yapılan mülklerin bir araç olması sebebi ile bu mülklerin satış değeri, gerçek bedelinden ziyade borçlanma miktarına göre usülen belirlenmiş olmalıdır. Her ne kadar vakıf mütevellileri verdikleri paranın karşılığı olabilecek yeterlilikte ve değerinde mülklerin satışını kabul etseler de bu mülklerin değerinin borçlanma miktarıyla tam olarak örtüşmesi mümkün görünmemektedir. Bu sebeple istiğlâl yoluyla yapılan mülk satışlarının fiyatları diğer satışlarla mukayese edilmemiştir. Bu satışlarda satış ve borçlanma miktarı altı yüz akça ile beş bin akça

³⁴⁴ 89-4, 110-4, 113-4, 191-1, 191-2, 191-3.

³⁴⁵ 106-5, 171-4.

arasında değişmektedir. Ayrıca sicilde kişilere ve vakıflara yapılan mülk satışlarının oranı, ortalama olarak toplam mülk satışlarının % 5'ine tekabül etmektedir. Bu durum istiğlâl yoluyla mülk satışlarının gerçek bir mülk satışından ziyade rehin amaçlı olarak vakıflar tarafında yapılan yaygın bir ipotek uygulaması olduğunu göstermektedir.

3.3.2.3 Vakfedilen Mülklerin Satışı

Vakıfların kuruluş aşamasında vâkıflar tarafından belli bir miktar mülk veya nakit para vakfedilse de daha sonrada vakıflara halk tarafından hayır ve başka maksatlarla bağış yapılabilmektedir. Bu gibi durumlarda vakıf mütevellisi vakfedilme şartlarına uygun olarak teslim aldığı mülkleri satışa çıkararak gelirini vakfa dâhil etmektedir. İncelediğimiz sicilde vakıflara bağışlandığı için vakıf mütevellisi tarafından satışı yapılan iki mülk gözükmektedir. Bunlardan birincisi 82-1 numaralı belge olup Fâtıma adlı kadın kendisine ait bağın satılıp gelirinin Mâl Kâdısı Çeşmeleri'nin masraflarına harcanmasını talep ettiği için buna uygun olarak vakıf mütevellisi tarafından satışa çıkarılarak teklif edilen en yüksek rakam olan bin akçaya satılmasıyla ilgilidir. İkincisi olan 104-3 numaralı diğer belgede ise Nesli isimli gayrimüslim kadın kendine ait olan bağın satılıp gelirinin Kudüs'teki Kamâme Kilisesi'ne harcanması amacıyla vakfetmesinden dolayı bu kilisenin Konya'daki kaim-i makamı olan Kurdkeşîş tarafından satışa çıkarılarak teklif edilen en yüksek rakam olan bin dört yüz akçaya satılmıştır³⁴⁶.

Vakıfların mülk satışıyla ilgili 86-2 numaralı diğer bir belgede ise daha önce Fenâyi Çavuş Câmi' vakfının malı ile satın alınan ev vakıf mütevellisi tarafından dokuz bin akçaya satılmıştır. Bu satışın diğer vakıf satışlarından farkı, satılan mülkün vakf edilmiş bir mülk olmayıp vakıf tarafından satın alınmış olmasıdır. Belgede ödenmeyen borça karşılık veya vakfedilen bir mülk gibi açıklamalar olmadığına göre bu durumda vakıflar, mütevellî aracılığıyla vakfa ait mevcut para veya malı değerlendirmek amacıyla mülk alım-satım işlerini de yapmaktadır.

³⁴⁶ Konya'da gayrimüslim bir kadın tarafından Kudüs Kamame Kilisesi Vakfı'na yapılan mülk bağışı ve satışının şartlarına uygun olarak yerine getirilmesi vakıf teşkilatının İslam dünyasından daha geniş bir alanda etkin olduğunu ve ayrıca Osmanlı'nın inanç ve ibadet alanında sahip olduğu hoşgörüyü göstermektedir.

Tablo 33-Vakfedilen Mülklerin Satışı Tablosu

Sıra No	Belge No	Vakfedilen Mülk	Satışı Yapan Müteveli	Satın Alan Kişi	Mülkn Fiyatı ve Özellikleri	Tarih
1	82-1	Vakfedilen bağ satışı	Mâl Kâdısı Çeşmeleri vakfi mütevellisi Abdullah bin el-Hâc Seydî	Mehmed bin Süleymân	Selifâr'daki 4 puşte bağının satılıp Mâl Kâdısı Çeşmelerine sarf olunması için Fâtıma adlı kadın vakfettiğinden müteveli ba'de'l-müzâyede ve inkîta'ü'r-rağbe 1.000 akçaya Mehmed'e satmıştır.	EvI-B-1040
2	86-2	Vakfa ait evin satışı	Fenâyi Çavuş Câmî' vakfi mütevellisi Hasan bin 'Abdurrahman	Mustafâ ibn el-Hâc Habîb	Kalenderhâne Mahallesi'nde Çavuş vakfi mâlı ile satın alınmış ev müteveli tarafından 9.000 akçaya Mustafâ'ya satılmıştır.	EvI-Ş-1040
3	87-2	Vakfa ait evin satışını yeniden düzenleme	Fenâyi Çavuş Câmî' vakfi mütevellisi Hasan bin 'Abdurrahman	Mustafâ ibn el-Hâc Habîb	Bu belgede 85-2 numaralı belgedeki satılan eve ek olarak 4 puşte bağında satışa dahil olduğu belirtilmiştir.	EvI-Ş-1040
4	104-3	Vakfedilen bağ satışı	Kudüs'deki Kamâme kinise evkâfi mütevellisi kâim-makâmı Kurdkeşîş veled-i Ebreş	Hızır Beg ibn 'Abdullah	Delikliadağ'daki dört puşte ve bir erkek bağ, Neslî zimmî hatunun satılıp Kamâme kinisesine sarf için vakfetmesinden dolayı Kurdkeşîş tarafından 1.400 akçaya Hızır'a satılmıştır.	Evh-L-1040
5	170-4	Borca karşılık vakıftan alacağından feragat	Müteveliye 'Âişe Hatun	Hatîb Mehmed Hâlîfe ve Ser Mehmed 'Arif	Merhûm el-Hâc 'Abdî'nin vakfettiği dükkanlara mutasarrıf olan Hatîb Mehmed ve Ser Mehmed icareden alacakları vazifelerin birinden Atbazarı Kapusu içindeki dükkanın rakabesine sarf olunan borca karşılık feragat etmiştir.	1-Ş-1041

3.3.2.4 Vakf Mülklerinin Kiralanması

Vakıflara ait mülkler o vakıf üzerinde tasarruf hakkına sahip olan vakıf mütevellileri aracılığıyla vâkıfın şartları üzere düzenli şekilde kiraya verilebildiği gibi amacı doğrultusunda kalmayan mülkler veya harabe vakıf mülkleri de atıl

kalmaması için kiralanabilmektedir. Bu hususta yegâne sorumlu müteveli olmasına rağmen kendisi ve yakınları için vakıf mallarını kiralama yetkisine sahip değildir. Ancak kadıya başvurması üzerine kadının rayiç bedel üzerinden kiralanmasına müsaade edilirse böyle bir imkâna kavuşmaktadır.

Mütevellilerin vakıf mallarını kiraya verirken kira bedelinin tespitinde dikkat edilen husus bu bedelin ecr-i misilden yani değer kira bedelinden aşağı olmamasıdır. Mütevellinin kira bedelinden daha düşük bir bedelle vakıf malını kiraya vermesi durumunda eksik olan miktar müteveli ve kiracıya tazmin ettirilmesi gerekmektedir.

Vakıf mallarının kiraya verilmesi konusunda en önemli hususlardan birisi kira süreleridir. İslam hukukçularının birçoğuna göre belirsiz süreli kira akitleri ile vakıf mallarının kiralanması caiz değildir. Osmanlı Devleti de uygulamada vakıf malları için kira süresinin belirli olmasını şart koşturmuştur. Zira sürenin uzun ve belirsiz olması vakfın ortadan kalkmasına, vakfiyetinin inkârına, zamanla değişen kira bedellerinin vakıf aleyhine donmasına ve vakıf mallarındaki kiracıların zilyedlik iddiası ile vakıf mallarını gasbetmelerine yol açmaktadır. Vakıf mallarının kiralanmasıyla ilgili esas kural vakıf malının ömrünü aşacak sürede kiralama yapılmaması şeklinde olsa da Hanefi mezhebi görüşü ve Osmanlı uygulaması üç temel kaide üzerine kurulmuştur. Bunlardan birincisi, ev veya dükkân gibi vakıf malları bir sene müddetle icar edilebilir. İkincisi, çiftlik veya tarım arazisi gibi vakıf malları üç seneye kadar icar edilebilir. Bu iki süreden daha fazlasına vakıf mallarını kiraya vermek caiz değildir. Ancak üçüncü olarak vakıf mallarının otuz sene veya yüz sene gibi uzun süreli kira akdiyle yani *icâre-i tâvile* ile kiralanabilmesi için vakıf mallarının tamiri, harabe olması veya bu malların devamını sağlayacak başka bir zorunluluk ve ihtiyaç halinde mütevellinin mahkemeye başvurması ve kadının kararı ile caiz olabilmektedir³⁴⁷.

İncelediğimiz 22 numaralı sicilde vakıf mülklerinin kiralanmasıyla ilgili dört adet belge mevcuttur. Bunlardan birincisi 102-1 numaralı belge olup Sırçalı Medresesi Vakfı'na ait olan Debbağhane'deki dükkanın tamirine vakfın müsadesi olmadığından zamanla harabeye dönmesi sebebiyle mütevellisi tarafından kiraya verilmesi lazım geldiği belirtilmektedir. Bu doğrultuda senelik yirmi dört akça kira

³⁴⁷ Akgündüz, **Vakıf Müessesesi**, s. 387-408.

bedeli ve her üç senede kira sözleşmesinin yenilenmesi koşuluyla doksan senelik bir kira sözleşmesi yapılmıştır. Bunun için icare-i mu'accele bedeli olarak iki yüz akçayı peşin olarak teslim alan müteveli, dükkânı tamir edip kullanması için kiracıya teslim etmiştir³⁴⁸.

133-3 numaralı belge ise harabe olan mescit arazisinin bir gayri müslim vatandaşa kiraya verilmesiyle ilgilidir. Bir tarafı Şâhzâde Sultan Mezarlığı ve diğer tarafı Garib isimli zimmînin mülkü olan Çirkâb Mahallesi Mescidi zamanla harabe olup binasından eser kalmadığı için mütevellisi tarafından mescit arsası uzun süreli kiraya verilerek gelirinin mütevellinin sorumlu olduğu diğer mescide harcanması belirtilmektedir. Bu doğrultuda mescit arsası Garib isimli gayri müslime senelik sekiz akça icare-i eceliye ve dörtyüz akça icare-i mu'accele bedelle otuz seneliğine kiraya verilmiştir³⁴⁹.

197-5 numaralı belgede Kadrî Efendi Vakfına ait Kurşunlu Han'ın senelik iki bin akça bedelle cabisi tarafından kiraya verildiği bilgisi yer almaktadır. Bu belgede kiraya verenin müteveli yerine cabi olması ve kira bedelinin diğerlerine oranla oldukça yüksek olması olağan dışı gözükmektedir. Vakıf mülklerinin kiralanmasıyla ilgili son belge 197-7 numaralı olup Karamanoğlu İbrahim Beg İmâreti'ne ait dükkanın kira sözleşmesinin yenilenmesiyle alakalıdır. Vakıf mütevellisinin talebi üzerine önceden olduğu gibi her ay on akça kira bedeli ile hâlen kiracı olan kişiyle kira sözleşmesinin yenilenmiştir.

³⁴⁸ Şafi'lere göre ihtiyaç ve zorunluluk durumlarında 90 senelik uzun süreli kiralama caiz olmaktadır. Bakınız; Döndüren, **aynı eser**, s. 397.

³⁴⁹ Bu belgede yer alan bilgide mescidin yanında gayri müslim bir vatandaşın mülkü olması ve mescit arsasının bir gayri müslime kiraya verilmesi Osmanlı'da inançlar yönünden toplumsal barışın ne kadar geliştiğini göstermesi bakımından önem arz etmektedir.

Tablo 34-Kiralanan Vakıf Mülkleri Tablosu

Sıra No	Belge No	Kiralanan Vakıf Mülkü	Kiraya Veren Mütevellî	Kiralayan Kişi	Kira Şartları ve Ücreti	Tarih
1	102-1	Vakf dükkanın tamir ve kiralınması	Sırçalı Medresesi vakfî mütevellisi Alî bin Hamza Beg	Mehmed bin Bayezid	Vakf mütevellisi, Debbâğhane'deki harabe dükkânı tamir edip kullanması için Mehmed'e senelik 24 akça icare ve her 3 senede bir sözleşme yenileme üzere 90 senelik icare vermiş ve vakf adına 200 akça peşin almıştır.	Evs-L-1040
2	133-3	Harabe mescid yerinin kiralınması	Çirkâb Mahallesi mescidi vakfî mütevellisi Receb bin Halîl	Garib veled-i Panus	Bu mahalledeki mescid harabe olup yıkıldığından zemini senede sekiz akça icare ile 30 seneliğine verilip 400 akça peşin alınmıştır.	Evs-S-1041
3	197-5	Kadrî Efendi Vakfına ait Kurşunlu Han'ın kiralınması	Kadrî Efendi Vakfî câbisi Mustafâ Beg	Hasan Beg ibn Kumî	Vakf câbisi Mustafâ'nın huzurunda 1 Şevval 1041 tarihinden başlamak üzere 1seneliği 2.000 akçaya kiralınmıştır.	1-L-1041
4	197-7	Karamanoğlu İbrahim Beg imâretine ait dükkanın kira sözleşmesinin yenilenmesi	Karamanoğlu İbrahim Beg imâreti mütevellisi	Abdî bin Sefer Efendi	Vakfa ait Tahte'l-kal'a'da olan 1 bab dükkan daha öncede aylık 10 akça kiraya oturan Abdî'ye kira bedeli aynı olmak üzere sözleşme yenilenmiştir.	Evs-Ca-1041

3.3.3.5 Vakıflarda Devir ve Vazife Teslimi

Vakıf çalışanlarının vefatları veya görevden el çektilirmeleri durumunda ifa ettikleri işler doğrultusuna devir ve teslim işlemleri de resmi kayıtlara uygun olarak kadının bilgisi dâhilinde yapılmaktadır. Başta mütevellî olmak üzere vakıflarda görevli değişimiyle ilgili olarak vakıf görevlileri başlığında birçok bilgi verildiği için burada yalnızca dikkate değer olan belgeler işlenecektir. Bunlardan ilki 196-3 numaralı belge olup Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî Şadırvanı Vakfî'na ait olan mutfak eşyalarının görevlendirilen yeni mütevellinin sabık mütevelliden devir ve teslim

alınmasıyla ilgilidir. Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî Şadırvanı Vakfı'nın mutfak ve kilerindeki teslim edilen eşyaların listesi aşağıdaki tablodaki gibidir.

Tablo 35-Hazret-i Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî ve Şadırvanı Vakfı'na Ait Mutfak Malzemeleri Tablosu

Sıra No	Mutfak Eşyası	Eşya Miktarı
1	Kazgan-ı kebîr	1 adet
2	Kazgan-ı vasat ma'a kapak	1 adet
3	Kebçe	1 adet
4	Kefkir	1 adet
5	Mizan	1 adet
6	Çengel	-
7	Hınta	5 keyl
8	Tor sanduk	1 adet
9	Yâce	Bir miktar
10	Kurşun sahan	123 adet
11	Revgân-ı bezîr küp	2 adet
12	Kezeh kise	80 adet
13	Bir mikdâr penbe	10 adet
14	Nahl küb	8 adet
15	Hatab	1 çeki

Yukardaki mutfak eşyaların ne olduğuna ve miktarına baktığımızda bazı sonuçlar çıkarmak mümkündür. İlk olarak Mevlevî tarikatının merkezi olan bu dergâhta sadece bir tane büyük kazanın olmasına bakılarak öğünlerde yemek olarak tek çeşit hazırlandığı söylenebilir. Orta büyüklükteki tek kazanın kullanımı da dergâhtaki kişi sayısının az olduğu dönemler için kullanıldığına işaret olabileceği gibi az miktarda yapılacak ikinci bir yemek için de tercih edildiğini işaret edebilir. Bunların yanında kepe, kefkir, terazi gibi günlük kullanım eşyalarının sayısının az olması mutfakta fazla çeşitliliğe ihtiyaç duyulmadan öğünlerin hazırlandığının göstergesi olabilir. Yemek çeşitliliğinin az olması kuvvetle muhtemel olmasına rağmen çeşitli küplerin varlığı düzenli olarak kullanılan bazı gıdaların depolandığını göstermektedir. Kurşun sahan adetinin 123 olması -oldukça fazla gözükse de- bunların tamamının her öğün sahan adeti kadar kişinin kullandığı anlamına gelmez. Çünkü bu sahanların ikinci bir yemek çeşidi veya içecek için kullanılması mümkün olduğu gibi sadece belli günlerde tamamı kullanılıyor da olabilir.

Vakıflarda devir ve teslimle ilgili diğer iki belgede Konya’da görev yapan müderris Mûsâ Efendi’ye ait olan Molla-i ’Atîk Medresesi Vakfı ve Tâcü’l-vezîr Medresesi Vakfı’ndan alacağı altı aylık vazifelerini teslim almak için vekil tayin etmesi hususundadır³⁵⁰. Belgelerin tarihleri arasında sadece bir ay fark olduğuna göre ya bu iki belge müderrisin 1041 senesinde iki farklı medresede görev yaptığı iki altı aylık dönemi kapsadığını veyahut her iki belgede adı geçen Mûsâ Efendi’lerin iki farklı kişi olduğunu göstermektedir.

Tablo 36-Vakıflarda Devir ve Vazife Teslimi Tablosu

Sıra No	Belge No	Teslimat Konusu	Teslim Eden	Teslim Alan	Açıklama	Tarih
1	196-3	Vakfa ait mutfak eşyalarının teslim alınması	Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî şadırvanı vakfı eski mütevellisi Hüseyin Efendi	Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî şadırvanı vakfı yeni mütevellisi bevvab sultânı Sübhân Ağa	Sâbık mütevellinin, Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî vakf mutfağına ait eşyaları yeni mütevelliyeye teslim ettiğine dair kayıttır.	15-B-1041
2	197-3	Vakftan vazifenin teslim alınması için vekil tayini	Molla-i ’Atîk Medresesi vakfı	Zahrü’l-müderrisîn Mûsâ Efendi	Müderris Mûsa Efendi kendisine ait olan altı aylık vazifenin medrese vakfından teslim alınması için Bekir’i vekil tayin etmiştir.	Evl-Ca-1041
3	197-4	Vakftan vazifenin teslim alınması için vekil tayini	Tâcü’l-vezîr Medresesi vakfı	Fahrü’l-müderrisîn Mûsâ Efendi	Müderris Mûsa Efendi kendisine ait olan altı aylık vazifenin medrese vakfından teslim alınması için vekil tayin etmiştir.	Evl-C-1041

3.3.4 Vakıflarla İlgili Davalar

Osmanlı Devleti’nin tarihi sürecinde Tanzimat’a kadar ki dönemde vakıflarla ilgili dava ve anlaşmazlıkların başvuru merci kadılıklar olmuştur. Her ne kadar 16. yüzyılda İstanbul’da kurulan Evkaf-ı Haremeyn Müfettişliği vakıf davalarına bakmış olsa da Osmanlı taşra teşkilatında vakıf davalarının sorumluluğu 19. yüzyılda

³⁵⁰ 197-3, 197-4.

kurulacak olan Mahkeme-i Teftiş-i Evkaf zamanına kadar kadılara ait olmuştur³⁵¹. Aşağıdaki tabloda 22 numaralı sicilde yer alan vakıflarla ilgili dava ve anlaşmazlıkla ilgili bilgiler yer almaktadır.

Tablo 37-Vakıflarla İlgili Dava ve Anlaşmazlıklar Tablosu

Sıra No	Belge No	Dava Konusu	Hak veya Vergi Taleb Eden	Hak veya Vergi Taleb Edilen	Açıklama	Tarihi
1	18-3	Mücerred ekl ve bey' için akça talebi	Örf tâ'ifesi	Hatunsarâyı bağlı Kilise karyede Hasan Dede Zâviyesi evladından Hamza	Zâviye evlad-ı meşruta olduğu için örf taifesinin akça talebi caiz olmadığından men edilmiştir.	Evl-M-1040
2	26-2	Mûlâzemet için tevliyet talebi	Sipâhîyan	Karamanoğlu İbrahim Beg İmâreti	İmâretin tevliyeti, muhâsebe defterlerine göre Konya kâdısı olanlara meşrût olduğu için bu talep men edilmiştir.	Evs-Ş-1040
3	44-1	Vakfa ait dükkanın tefvîz meselesi	Velî bin Ahmed	Hâcı Mustafâ evkâfi mütevellisi el-Hâc Dâvud ibn el-Hâc Mustafâ	Vakfa ait olan Atbazarı kapısı içindeki 1 bab dükkan aylık 60 akça icare ile el-Hâc 'Abdûlbâki' de iken tasarruf hakkını Velî'ye devretmiştir. Ancak mütevellinin engellemesi üzerine görülen davada icaresini ödedikten sonra Velî'yi engellemesi men edilmiştir.	Evh-M-1040
4	46-1	Mezranın hangi vakfa ait olduğu hususu	Kara İlyâs Vakfi mütevellisi Abdüllatîf	Doğancı Vakfi mütevellisi Mahmûd	Yerinde yapılan tesbit ve şahidlerin beyanı üzerine mezranın Kara İlyâs vakfına ait olduğuna karar verilmiştir.	Evl-M-1040

³⁵¹ Akgündüz, **Vakıf Müessesesi**, s. 410-414.

5	136-1	Kara 'İlyâs vakfına ait yerden Doğancı vakfının men edilmesi	Kara İlyâs Vakfı mütevellisi Abdüllatîf	Doğancı Vakfı mütevellisi Mahmûd	Yerinde yapılan tesbit ve Doğancı vakfı mütevellisi Mahmûd'un bu yerin kendi vakfına ait olduğuna dair belge ibrazı üzerine Kara 'İlyâs vakfı iddiasından vazgeçmiştir.	Evh-S-1041
6	143-1	Kara 'İlyâs ile Doğancı vakfı mezralarının sınırlarının belirlenmesi talebi	Doğancı Vakfı mütevellisi Mahmûd	Kara İlyâs Vakfı mütevellisi Abdüllatîf	Vakf mütevellilerinin talebi ve yerinde yapılan tesbitle vakf mezralarının sınırları belirlenip tescil olunmuştur.	Evs-Ra-1041
7	55'ten sanraki numarasız sayfa-3	Vakfa ait paranın ödenmesi	Hoca Habîb Mahallesi mescidi vakfı mütevellisi Alî bin Mûsa	Müteveffa el-Hâc Mehmed'in oğlu ve vârisi Çırak	Müteveli Ali, müteveffanın sabık mütevelliden 5.600 akça alıp evini rehn bıraktığını belirtmiş, oğlu Çırak'ın reddi üzerine şahidler dinlenip borcun mirastan ödenmesine karar verilmiştir.	Evh-Ra-1040
8	65-2	Vakf mahsûlünden hisse talebi	Belvîrân kazâsı Kuzvîrân karyeden Mehmed bin Budak	Şeyh Hocendi zâviyesi mutasarrıfı İvaz bin Süleymân Efendi	İvaz'ın ibraz ettiği vakfiye-i ma'mûlün bihâsna göre Mehmed'in ceddi şart-ı vakıftan haric olduğu için talebi men edilmiştir.	Evh-R-1040
9	74-1	Vakfin hums tevliyet hissesi talebi	Ebû İshak Zâviyesi mütevellisi evlâdından Fazlı bin Güllü ve Sâliha	Ebû İshak Zâviyesi evlâdından müteveliye Aynî Hatun	Aynî Hatun, evlâdından oldukları için hisse talebine karşılık 'vâkıf tevliyeti evlâda şart etmiş lâkin batnen ba'de batnin şart	Evh-Ca-1040

					etmiştir' deyip belge ibrazı üzerine kendisi batnen ve mukaddem olduğu için Fazlı bin Güllü ve Sâliha'nın talebi men edilmiştir.	
--	--	--	--	--	---	--

Yukarda yer alan tabloya bakıldığında, vakıflarla ilgili dokuz adet davanın içeriğini üç ana başlık altında sınıflandırmak mümkündür.

Vakıflardan Hak Talep Eden Kişilerle İlgili Davalar: Belli amaçlar doğrultusunda kurulan vakıfların bu amaçları yerine getirebilmesi için kurucuları tarafından tahsis edilen gelir kaynakları ve bunların kullanım şartları meydana getirilmiştir. İşte vakıfların amaçları doğrultusunda oluşturulan bu ekonomik kaynaklar insanlar tarafından elde edilmeye çalışıldığı için bu konuda yaşanan anlaşmazlıklar mahkemelere intikal etmiştir.

İncelediğimiz sicilde vakıflardan hak talep eden kişilere baktığımızda en dikkati çeken davalar, örf veya askeri taifeden olup da vakıflardan hak ve menfaat talep edenlerle ilgili olanlarıdır³⁵². Özellikle 26-2 numaralı belgede sipâhiyandan olan bir asker '*Karamanoğlu İbrahim Beg İmâreti'nin tevliyeti bana verilmiştir*' diyerek Konya Kadısı'nın uhdesinde olan bu görevi almak istemiştir. Bunun üzerine Konya Kadısı İbrahim Bey, İstanbul'a mektup yazarak vakıf yönetiminin Konya Kadısı olanların meşrût olduğunu belirterek bu askerin talebinden men edilmesi hususunda hüküm istemektedir. Bu konuda İstanbul'dan gönderilen fermanda imâretin tevliyeti, muhâsebe defterlerine göre Konya Kadısı olanlara meşrût olduğu için bu sipahinin talebi men edilmiştir. Vakfiyesinde yer alan açık ve kesin şartlara rağmen askeri sınıftan bir kişinin vakıf tevliyetini Konya Kadısı'ndan zorla almaya çalışması şaşırtıcıdır. Ancak bu dönemde Bağdat üzerine yapılacak sefer için birkaç yıldır Anadolu'da bulunan askeri taife bundan istifade ederek bölgesel gelir kaynaklarını elde etmeye çalışmaktadır. Bu dönemde askeri ve örfi taifenin kendileri adına menfaat temini çabası sadece vakıf gelirleri için geçerli olmayıp vergilerin tahsili veya tımar arazilerinin tahsisi için de geçerlidir. 18-3 numaralı belgede ise örf

³⁵² 18-3, 26-2.

taifesinden bazı kişiler Hatunsarâyı'na bağlı Kilise adlı köyde Hasan Dede Zaviyesi'nde evladiyet üzere tasarruf sahibi olan Hamza adlı kişiden para istemektedir. Bu kişinin talebi üzerine çıkarılan fermanla vakıf evlad-ı meşruta olduğu için akça talebi caiz olmadığından örf taifesinin talebi men edilmiştir.

Vakıflardan hak talep eden diğer bir grup insan da vakıfların gelir veya yönetiminden evladiyet üzere talep eden bölge halkından olan kişilerdir. Bu amaçla açılan iki davada hak talep eden kişiler Şeyh Hocendi Zâviyesi³⁵³ ve Ebû İshak Zâviyesi³⁵⁴ vakfiyelerindeki evladiyet şartlarını taşımadıkları için iddialarından men edilmiştir.

Vakıfların Kişilerden Haklarını Talep Ettiği Davalar: Bu davalar genellikle vakıfların hak ve menfaatlerinin korunması için vakıf mütevellileri tarafından açılmaktadır. 55'ten sonraki numarasız sayfa-3 numaralı belgede Hoca Habîb Mahallesi Mescidi Vakfî'nin mütevellisi, vakfa olan 5.600 akça borcunu ödemediği vefat eden kişinin rehin olarak evini bıraktığını ve bu parayı muhallefatın varisi olan oğlu Çırak'dan talep ettiğini belirtmiştir. Çırak'ın inkârı üzerine kadı, şahitlerin şهادeti ve mütevellinin iddiası doğrultusunda yemin etmesinden sonra paranın vakfa ödenmesine karar vermiştir. Burada dikkati çeken husus yeterli delil olarak kabul edilen şahitliklere rağmen kadı, karar vermek için mütevelliden ayrıntılı bir şekilde yemin³⁵⁵ talep etmektedir. Bu, kadıların doğru karar verebilmek ve adaleti tesis etmek hususunda ne kadar hassas olduklarını göstermesi açısından önemlidir. Bu konuda diğer bir dava da 44-1 numaralı olup Hâcî Mustafâ Vakfî'ne ait dükkanda kiracı olan Abdülbâki isimli kişinin bu hakkı Velî isimli başka birine devretmesi üzerine vakıf mütevellisi bunu engellemiştir. Ancak kadı, şahitleri de dinleyerek vakfa ait olan aylık 60 akça kiranın düzenli olarak ödendiği sürece, yeni kiracının dükkânı kullanımının devam etmesi yönünde karar vermiştir.

Vakıflar Arası Davalar: Vakıfların kendilerine ait olan arazi, nakit para veya gayrimenkul gibi varlıkları, bunların kullanıma sunulduğu kişi ve kuruluşlar ile vakıflar arasında anlaşmazlığa sebep olduğu gibi vakıflar bu konuda birbirleri ile de

³⁵³ 65-2.

³⁵⁴ 74-1.

³⁵⁵ ...meblağ-ı merkûmu müteveffâ mezbûr el-Hâc Mehmed yedinden mukaddemâ küllen ve nisfen almayub ve âhara havâle eylemeyüb ve taraf-ı şer'iyeden bir tarik ile zimmetini ibrâ eylemediğine yemin teklif olundukda....

ihtilaf halinde olabilmektedir. İncelediğimiz 22 numaralı sicilde Kara İlyâs Vakfı ile Doğancı Vakfı'na ait olan arazilerin birbirine sınır olması hasebiyle yaşadıkları sınır anlaşmazlıkları ve arazilerin kime ait olduğu hususunda üç adet belge yer almıştır³⁵⁶.

Bu konuda sicilde yer alan ilk belge 46-1 numaralı ve H. 1040 tarihli olup iki vakfında hak iddia ettiği davaya konu olan arazi³⁵⁷ üzerinde tespitler yapılarak kaleme alınmıştır. Kara İlyâs Vakfı mütevellisi Abdülatîf isimli kişi, kendi vakfına ait araziye kullanmasını engellediği iddiasıyla Doğancı Vakfı mütevellisi Mahmûd'u dava etmiştir. Ancak Mahmûd'un arazinin Doğancı Vakfı'na ait olduğunu söyleyip inkârı üzerine arazide ziraat yapanların şahitliğine başvurulmuş ve sonuç olarak arazinin Kara İlyâs Vakfı'na ait olduğu tescil edilmiştir. Bu iki vakıf arasında geçen ikinci dava konusu da 136-1 numara ve H. 1041 tarihli olup Kara İlyâs Vakfı mütevellisinin kendi vakıflarının sınırları dahilinde olup da Doğancı Vakfı mütevellisi tarafından zabt ve tasarruf edildiğini iddia ettiği arazi³⁵⁸ hususundadır. Ancak yerinde yapılan tespit esnasında Doğancı Vakfı mütevellisinin ibraz ettiği vakfiye ve temessukat sonucunda arazinin Doğancı Vakfı'na ait olduğu kabul edilmiştir. Yine aynı Vakıfları ilgilendiren son belge 143-1 numaralı ve H. 1041 tarihli olup Konya dışında yer alan Çayır'daki vakıf sınırlarının tesbitiyle alakalıdır. Vakıf mütevellileri mahkeme huzuruna gelerek, sınırlarının birbirine bitişik olması sebebiyle aralarında çıkan sınır anlaşmazlığını şehrin ileri gelenleri vasıtasıyla yerinde tespit ederek çözdüklerini belirtip karşılıklı olarak sınırlar kabul ve teati edilmiştir³⁵⁹.

³⁵⁶ 46-1, 136-1, 143-1.

³⁵⁷ Belgede Kara İlyâs Vakfı'na ait arazinin yeri "...İki Kinise nâm karye yolu üzerinde vâki' dikili taşdan ve su kuyusundan ve ak taşdan kible tarafında mahmiye-i merkûmede vâki' Nizâmiye Medresesi vakfi sınırına varınca..." ifadesiyle tanımlanmıştır.

³⁵⁸ Belgede Doğancı Vakfı'na ait arazinin yeri "...Sultân korusu ve garbında olan Gölkaştan ve kible cânibinden Nizâmiye Medresesi vakfi sınuru olan Kaş'dan giden tarik ki Tutuk mezârına ve Tutuk içinden gelüb hazâre-i ve diğer Göltaş ve Eradludan ve İki Kinisâ mezârı olan üyükden ve Tatlıcak sınırı olan Dikilitaş'dan Çörçöp Dikilitaş tömeğinden giden tarik-i amma varınca ve andan Ulugün ve Öküz kuru su ve Künbed kurbundaki Göktaş'a varınca mahdûd..." ifadesiyle tanımlanmıştır.

³⁵⁹ Belgede Kara İlyâs Vakfı ile Doğancı Vakfı'nın sınırları "...Ereğli'de gelüb Yenice nâm mevzi'a uğrayub ve anda Tatlıcak Kuyusu dimekle ma'rûf kuyuya ve anda dahî nefsi-i şehire gelen tarikin şimâl tarafını mütevellisi olduğum zikir olunan Doğancı mezarası olub ve hatt-ı merkûmun kible tarafında arâzi mezkûr 'Abdülatîf müteveli olduğu Kara İlyâs mezarası olmağın..." olarak tesbit edilmiştir.

Tablo 38-22 No'lu Konya Şer'îye Sicilinde Yer Alan Vakıf Adları Tablosu

Sıra No	Belge No	Vakıf Adı	Vakıf Yeri
1	7-2	Mûsa Pâşâ Medresesi Vakfı	Ermenek
2	8-1	Sinân Ağa Dârû'l-huffâz Vakfı	Konya
3	9-3	'Alî Ağa Vakfı	Hatunsarây Nâhiyesi- Çağlak karye
4	9-4	Seyfiye Medresesi Vakfı	Konya
5	9-4, 32-4, 103-4, 103-5, 123-3	İplikçi Medresesi Vakfı	Konya
6	10-3, 190-2, 195-1	Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî Vakfı	Konya
7	11-3	Hatîblizâde Mehmed Çelebi Vakfı	Konya
8	26-2, 29-2	Karamanoğlu İbrahim Beg İmâreti Vakfı	Konya
9	27-3	Tâcû'l-vezîr Medresesi Tevliyet Vakfı	Konya
10	28-1	Medine-i Münevvere Vakfı (Kayseriye Cibâyeti)	Medîne
11	31-3	Ferhûniye Vakfı	Konya
12	33-1	Sultân 'Alâ'eddîn Vakfı	Konya
13	35-1	Sarıaşık Tekkesi Vakfı	Konya
14	35-2, 127-2, 181-2	Şeyh Sadreddîn Konevî Zâviyesi Vakfı	Konya
15	39-4	Kaymak Ahmed Mahallesi Mescidi Vakfı	Konya
16	39-5	Bostancı Ali Pâşâ Vakfı	Konya
17	42-1	Yazıcık Mescid-i Şerîf Vakfı	Konya
18	44-1	El-Hâc Mustafâ Vakfı	Konya
19	44-4	Muhtâr Mahallesi Vakfı	Konya
20	46-1, 136-1, 143-1	Kara 'İlyâs Zâviyesi Vakfı	Konya
21	46-1, 136-1, 143-1	Doğancı Zâviyesi Vakfı	Konya
22	46-1	Nizâmiye Medresesi Vakfı	Konya
23	46-4	El-Hâc Halîl Mercan Mescid-i Şerîf Vakfı	Konya
24	47-3	Demîrkuyu Vakfı	Konya
25	55'ten sonraki numarasız sayfa-3	Hoca Habîb Mahallesi Mescidi Vakfı	Konya
26	56-3	Kemâl Garîb Mescidi Vakfı	Konya
27	59-4	Karaarslan Mahallesi Vakfı	Konya
28	63-3	Mîrasyedizâde Vakfı	Mûsa Baba merkadi yakını-Konya

29	65-2	Şeyh Hocendi Zâviyesi Vakfı	Belvîrân kazâsı- Kuzvîrân karye-Konya
30	67-2	Durak Fakîh Vakfı	Durak Fakîh Mahallesi -Konya
31	71-1	Keçeciler Mescidi Vakfı	Keçeciler Çarşısı - Konya
32	74-1	Ebû İshak Zâviyesi Vakfı	Konya
33	78-1	Debbâğ Sinân Mescidi Vakfı	Konya
34	82-1, 103-4, 118-1	Mâl Kâdısı Çeşmeleri Vakfı	Konya
35	86-2, 87-2	Fenâyi Çavuş Câmî Vakfı	Ertaş kapusu civarı- Konya
36	86-3	Sultân ‘Alâ’eddîn Dârü’ş-şifası Vakfı	Konya
37	89-4	Hâcî Süleymân Dursunoğlu Mescidi Vakfı	Konya
38	93-1	El-Hâc ‘Abdî Vakfı	Konya
39	102-1	Sırçalı Medrese Vakfı	Konya
40	103-1, 110-4, 113-4	Karaarslan Sultân Mahallesi Mescidi ve Çeşmesi Vakfı	Konya
41	103-2, 8-4, 11-4	Turgudoğlu Vakfı	İlgın-Konya
42	103-3, 160-3	Gallecerb Sultân Mahallesi Vakfı	Konya
43	104-3	Kamâme Kinisesi Vakfı	Kudüs
44	107-4	Mahdûmşâh Hatun Vakfı	Konya
45	108-3, 117-3, 174-4	Ağa Çeşmeleri Vakfı	Konya
46	108-4, 110-3, 191-1	Şeyh Muhyiddîn Efendi (Bezcizâde) Vakfı	Konya
47	115-2	Mustafâ Pâşâ Vakfı	Muytâblar Çarşısı yakını-Konya
48	120-1	Şükrân Mahallesi Vakfı	Konya
49	126-2	Hâcî Yahyâ Vakfı	Karaüyük Mevzi’- Konya
50	133-3	Çirkâb Mahallesi Mescid-i Şerîf Vakfı	Konya
51	142-3	Ahur Kapu Vakfı	Konya
52	142-4	Demîr Kapu Vakfı	Konya
53	145-5	Kal’acik Mahallesi Mescidi Vakfı	Konya
54	151-2	Demîrci Mescid-i Şerîf Vakfı	Konya
55	155-1, 155-2	Haffâflar Mescid-i Şerîf Vakfı	Konya
56	159-3	Aksinle Mahallesi Vakfı	Konya
57	167-4	Müşerref Hatun Vakfı	Konya
58	171-4	İhtiyâreddîn Mahallesi Vakfı	Konya

59	172-3	Kürkçü Mahallesi Mescidi Vakfı	Konya
60	177-4	Mustafâ Pâşâ Vakfı	Kasaba-i Ilgun-Konya
61	183-2, 183-3, 183-4	Gülkiras Vakfı	Kayseri
62	183-7	Fahrü'n-nisâ Zâviyesi Vakfı	Konya
63	197-5	Kadrî Efendi Vakfı	Konya

4. BÖLÜM: EKONOMİK DURUM

4.1 - 17. Yüzyılda Osmanlı Devleti'nde Genel Ekonomik Durum

Osmanlı Devleti'nin 15. yüzyıl ortalarında Fatih dönemi ile başlayan siyasi yükseliş ve ekonomik gelişim süreci 16. yüzyılın ikinci yarısına kadar, yüzyılı aşan bir sürede artarak devam etmiştir. Bu süreçte İstanbul, Mısır ve Akdeniz coğrafyasında yapılan fetihlerle İpek ve Baharat Yolu gibi Akdeniz ticaret havzasını canlı tutan yollar Osmanlıların eline geçmiş, böylece ekonomisinin temeli tarıma dayalı ülkede ticaret güçlü bir gelir kaynağı haline gelmiştir. Ayrıca bu süreçte girilen fetihlerde kazanılan başarılar ve elde edilen topraklar, ülke ekonomisini ve sınırlarını aynı doğrultuda genişletirken, içerde tımar sisteminin düzenli işleyişi de Osmanlı'yı kendi iâşesini temin edebilen az sayıdaki devletlerden biri haline getirmiştir. Osmanlı Devleti bu haliyle siyasi yönden Avrasya coğrafyasının en güçlü devleti olmakla beraber, ekonomik yönden de çeşitliliği ve derinliği olan, baskı altına alınıp zorlanamayacak kadar devasa bir boyuta ulaşmıştır.

Osmanlı'nın 16. yüzyılın ikinci yarısından itibaren zamanla belirgin hale gelen istikrar ve genişlemesinin yerini durgunluk ve bunalımın aldığı süreç özellikle bu yüzyılın sonlarına doğru iyice belirgin bir hale gelmiştir³⁶⁰. 17. yüzyılın başlarından itibaren bunalımlarla dolu bir döneme giren Osmanlı Devleti'nde bu sürecin Kanunî devrinden başlayarak III. Murad'ın saltanatı ile kesin olarak belirginleştiği söylenebilir. III. Murad ve III. Mehmed dönemlerine bakıldığı zaman Osmanlı'nın 16. yüzyılın ikinci yarısından sonra yeni bir sosyal, siyasal ve ekonomik düzen içine girdiği görülmektedir³⁶¹. Yaşanan bu değişikliklerin altında yatan sebeplere bakıldığında bunları altı başlık altında sıralamak mümkündür.

Uluslar Arası Ticaret Yollarının Değişmesi: Batılı devletlerin 16. yüzyılın birinci yarısında yoğunlaşan coğrafi keşifleri ve yeni ticaret yollarının tesis edilmesi Osmanlı Devleti'nin sahip olduğu tarihi ticaret yolları üzerinden elde ettiği gelirlerde önemli kayıplar oluşturmuştur. Batılı devletlerin, ticaret için Atlantik limanlarını kullanarak Ümit Burnu yolu aracılığıyla Çin'e ve Hindistan'a ulaşmaları Osmanlı Devleti gelirlerinin önemli bir kısmını sağlayan Suriye ve Mısır gibi eyaletlerin

³⁶⁰ Şevket Pamuk, **Osmanlı İmparatorluğu'nda Paranın Tarihi**, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul 1999, s. 143.

³⁶¹ Ruhi Özcan, "Osmanlı Devleti'nde XVII. Yüzyılda Yapılan Sikke Tashihleri", (Kısaltma; Sikke tashihleri), **Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi**, Sayı 17, Konya 2005, s. 240-241.

maliyesine zarar vermiştir. Kanunî döneminde Fransızlara kapitülasyonlar verilerek Akdeniz ticareti canlandırılmak istense de hedeflenen sonuçlar elde edilememiştir. Asya ticareti okyanuslara kayarken, Osmanlı Devleti de, 16. yüzyılda İran ve Hindistan ile Batı arasındaki ticarete hakim rolünü, 17. yüzyılın otuzuncu yıllarında kesin suretle kaybetmiştir. IV. Murad hükümdarlığının sürdüğü 1630'lu tarihlerde özellikle İrana karşı yapılan seferlerin temel sebebi olarak, Basra Körfezi'ne kadar hakimiyetini pekiştirecek Osmanlı Devleti'nin, sahip olduğu tarihi yollar üzerinde kara ticaretini canlı tutma planı yer almaktadır. Bütün bunlara rağmen Osmanlı'nın sahip olduğu tarihi ticaret yolları, eski önemi ve etkinliğini 19. yüzyıla kadar bir daha kazanamamıştır.

Avrupa Kaynaklı Parasal İstikrarsızlıklar: Amerika Kıtası'nın Batı Avrupa ülkeleri tarafından 1492 tarihinde keşfedilmesinin sonuçlarından biri olarak buradaki tonlarca altın ve gümüş madeni, köle ve esir emeği ile işletilerek Avrupa'ya getirilmiştir. Bu durum neticesinde Avrupa ve Akdeniz ülkelerine giren büyük miktardaki değerli maden geniş ölçüde fiyatlarda dalgalanmalara ve para birimlerinde önemli değer kayıplarına sebep olmuştur. Piyasaya sürülen gümüşler Avrupa'da satın alma gücünü artırarak fiyatların yükselmesine bu da daha ucuz durumda olan Osmanlı mallarının daha çok talep edilmesine sebep olmuştur. Bu dönemde Osmanlı'ya bol miktarda gümüş girişi para dengesini bozarak enflasyonu yükseltmekle birlikte ayriyeten doğudan gelen Rus, Hind ve İranlı tacirlerin sattıkları mal karşılığı aldıkları altın ve gümüşü ülkelerine götürmeleri de ülkenin iç piyasasını olumsuz olarak etkilemiştir.

Uzun Süren Masraflı Savaşlar: Devlet gelirlerinin azalması ve mali düzenin bozulmasına neden olan bir diğer etkende jeopolitik konumu gereği Osmanlı Devleti'nin girdiği uzun süreli ve masraflı savaşların ülkenin ekonomik kaynaklarını hızla tüketmesidir. Orta Avrupa'da Avusturya ile, Akdeniz'de Venedik'le ve doğuda İran ile uzun yıllar süren ve her zaman fetihle sonuçlanmayan bu savaşlar ganimet ve toprak kazandırmadığı gibi devletin oldukça güçlü olan kaynaklarını tüketmiştir. Savaşların oluşturduğu bu ekonomik kayıplar, Osmanlı'nın fetih politikasında sömürgecilik gibi bir durum olmadığı için, kendi halkına ait olan gelirleri tüketme noktasına getirmiştir. Devlet, İran'la yaptığı savaşta Halep, Diyarbakır ve Erzurum

gibi vilayetlerin gelirlerini harcamak zorunda kalmıştır³⁶². İran'la yapılan savaşların ekonomik etkilerinin daha geniş bir alana yayıldığı ve ülkenin nakit gelir kaynaklarını hızla tükettiğini gösteren belgeler incelediğimiz 22 numaralı sicilde mevcut olup, bu durumun Karaman Eyaleti için de geçerli olduğunu göstermektedir³⁶³. Karaman Eyaleti'ne gönderilen H. 1041 tarihli belgelerde, ihtiyaçların tedariki için gerekli olan ödemelerin H. 1042 senesine ait olan vergi gelirlerinden karşılanmasının istenmesi, mevcut gelirlerin tüketildiği gibi verilen ekonomik açık nedeniyle gelecek yılların gelirlerini de savaşa yönlendirilmektedir.

Tımar Sisteminin Bozulması: Osmanlı Devleti'nin askeri sisteminde meydana gelen en önemli değişim, zamanla tımarlı sipahi ordusunun önemini kaybetmesidir. Özellikle merkezdeki kapıkulu sayısının artması ve Anadolu'da geniş ölçüde yayılması Osmanlı'nın kendine özgü düzenini temelinden sarsmıştır. Çünkü askeri sistemde yaşanan bu değişim 17. yüzyılın başından itibaren asırlarca yaşanacak olan idari, mali ve sosyal bozuklukların en başta gelen sebebi olacaktır.

Sadece askeri alanda başlayıp daha sonra tüm Osmanlı kurumlarını etkileyecek olan bu değişim, 1590'larda Avusturya ve İran ile yapılan başarısız savaşlar neticesinde, orduya yeni bir düzen sağlamak amacıyla ulufeli ve tüfenkli (sekban) asker sayısının artırılmasına sebep olmasıyla başlamıştır. Osmanlı'yı bu değişime zorlayan sebep, gelişen askeri teknolojiler sayesinde Avrupa'nın ateşli silahlar kullanan piyade ordularına karşı, ok, yay ve kılıç kullanan tımarlı sipahi ordusunun etkisiz kalmasıdır³⁶⁴. 16. yüzyılın ikinci yarısından itibaren ateşli silahlar kullanan ve daimi bir orduya duyulan ihtiyaç sebebiyle kapıkulu askerlerinin sayısı 13.000'den 38.000'e ve yüzyılın sonunda ise bu sayı 100.000'e kadar yükselmiştir. Bu askerlerin maaş ve yaşeleri de Osmanlı maliyesine büyük bir yük teşkil etmiştir. Merkezdeki daimi asker sayısı arttığı sürece de tımarlı sipahilerin savaşlara katılan asker miktarında, toplanan vergi miktarı ve üretimde de o nispette azalma meydana gelmiştir. İncelediğimiz 22 numaralı sicilde özellikle sefer için çıkarılan

³⁶² Özcan, "Sikke Tashihleri", s. 246.

³⁶³ 18-2, 25-1, 30-2, 187-2 numaralı belgelerde İran'la yapılacak savaş için gerekli olan deve rahtı, keçeler, nal, mih ve halis barut gibi malzemelerin tedarik edilmesi ve bedellerinin Karaman defterdarı tarafından ödenmesi belirtilmektedir.

³⁶⁴ Özcan, "Sikke Tashihleri", s. 243.

fermanlarda³⁶⁵ sefere katılmayan tımarlı sipahilerin çokluğundan bahsedilerek, bunların dirliklerinin elinden alınması, mallarının müsadere edilmesi veya cezalandırılması hususunda uyarılarla tımar sisteminin işleyişi ayakta tutulmaya çalışılmıştır.

Kapıkulları sayısındaki artışla birlikte bu askerlerin sancaklarda ve kasabalarda imtiyazlı bir yeniçeri ve altıbölük sınıfı oluşturması ve özellikle vergi mültezimi, tahsildar ve asayiş işlerinden sorumlu olarak, Anadolu'da görev almaları hem taşrada önemli bir güç odağı haline gelmelerini sağlamış hem de halk üzerinde bir baskı unsuruna dönüşmelerine sebep olmuştur. İncelediğimiz 22 nolu sicilde yer alan 27-2 numaralı belgede sadrazam Hüsrev Paşa'nın tekraren Bağdat üzerine yapacağı sefer için Hâleb, Maraş, Ayıntab, Kilis, Adana, Karaman, Aydın ve Saruhânî vilâyetlerinde ki altıbölük hâlkı üzerlerine kethüdâyeri olanların, altıbölük askerlerinin hepsini toplayıp çok acil olarak orduya katılmaları emredilmekte ve katılmayanların dirliklerinin kesileceği bildirilmektedir. Bu belge kapıkulu askerlerinin Anadolu'da ne kadar yayıldıklarını gösterdiği gibi incelediğimiz sicilde askeri taifenin vakıf gelirlerine el koymaya çalışması veya halkla asayiş sorunları yaşamalarında askerin bir baskı unsuruna dönüştüğünü göstermektedir.

Celâli İsyânları ve Otorite Boşluğu: 16. yüzyıl ortalarından itibaren devlet ve toplum düzeyinde görülen sarsıntılar sonucu ortaya çıkan halk hareketleri, genel bir adlandırma olarak Celali İsyânları olarak nitelendirilmektedir. Osmanlı Devleti'nde, özellikle 17. yüzyılda eşkiyalık ve Celali İsyânları'nın kronik bir hal almasının temelinde, 16. yüzyılda dünyada meydana gelen değişikliklerin kalıcı olarak bazı etkilere sahip olması yatmaktadır. Ekonomisi yukarıda bahsettiğimiz sebepler dolayısıyla bozulan Osmanlı Devleti, çözümünü halkın üzerindeki vergi miktarlarını artırmakta bulmuştur. İşte artan vergi baskısı, uzun süren savaşlar esnasında tımarlı sipahilerin ve bölgelerindeki düzenlerinin bozulması, saruca veya sekban denilen paralı askerlerin savaş zamanları dışında şakiliğe başlamaları, Celali İsyânları'nın temelini oluşturmaktadır. Bunlara ilave olarak merkezi otoritenin zayıflamasının bir sonucu olarak Anadolu'da oluşan otorite boşluğu ve taşradaki idarecilerin keyfi

³⁶⁵ 23-1, 27-2 numaralı belgelerde tımarlı sipahilerin sefere katılmalarına yönelik ciddi uyarılar bulunmaktadır.

tutumları da eşkiyalık ve Celali Hareketleri'ne halkın kısmen iştirak etmesine sebep olmuştur³⁶⁶.

Celali adı verilen özellikle Anadolu'da köy ve mezra gibi küçük topluluklara saldıran bu eşkiyalık hareketinin sonuçları ağır olmuştur. Tüccarlara yapılan saldırılar kervan güzergâhlarına düzenli baskın yapma haline dönüştüğü gibi köylerin yağmalanması, şehir halkını kuşatıp onlardan sürekli haraç almayı kapsayacak şekilde genişlediği de olmuştur³⁶⁷.

Anadolu'nun tümünü etkisi altına alan Celali İsyanları zaman zaman şiddetlenerek, 17. yüzyıl boyunca devam etmiştir. Bu baskınlar sonucu bunalan halk, "büyük kaçgun" denilen harekete dâhil olarak, tarım arazilerini terk etmiş ve bu durum devletin sosyal ve ekonomik yönden büyük sıkıntılarla karşı karşıya kalmasına yol açmıştır. İncelediğimiz sicilde yer alan 7-3 numaralı belgede Celali sebebi ile dağılan Yağlukaya köyünün vergileriyle ilgili olup Celali ve eşkiyalık sebebiyle köyün önce sayısının azaldığı sonra ise tamamen terk edildiği belirtilmektedir. Sicilde yer alan 191-5 numaralı diğer bir belgede, Esb-keşan cemaatinden olan Kayan köyünün ahalisi otuz iki kişi iken büyük bir eşkiya grubu tarafından basılıp birçoğunun öldürülmesi üzerine sayıları beş kişiye düşmüştür. Belgede eşkiyalar tarafından köyden yirmi yedi kişinin öldürüldüğünden bahsedilmektedir. Bu durum Celali İsyanları'nın oluşturduğu otorite boşluğu ve güvensizlik ortamının, 17. yüzyıl boyunca kurulu devlet nizamını nasıl bozduğunu göstermesi açısından önemlidir.

Hızlı Nüfus Artışının Etkisi: Yükselme döneminde, Osmanlı Devleti'nin sağladığı barış ve güvenlik çağı ile nüfusun ikiye katlandığı bilinmektedir. Ayrıca 16. yüzyılda, ölüm oranlarındaki azalma ve doğum oranlarındaki yükselmeler nüfustaki artışı hızlandırmıştır. Nüfus artışları ile birlikte, bu dönemde Anadolu'da yersiz yurtsuz ve ocaksız bir sınıfın ortaya çıktığı ve sayıca çokluk arz ettikleri görülmektedir. Devrin kaynaklarında "gurbet taifesi", "levendât" isimleri ile geçen bu sınıf, köylerdeki toprak darlığı nedeniyle, bir geçim vasıtası bulabilmek için Anadolu'ya yayılmıştır³⁶⁸. Ayrıca Celali sebebiyle toprağını terk etmek zorunda

³⁶⁶Soyucak, **Konya Eşkiyalık**, s. 41.

³⁶⁷Barkey, **Eşkiyalar ve Devlet**, s. 161.

³⁶⁸Özcan, "**Sikke Tashihleri**", s. 241-242.

kalan köylülerin, şehirlere göç ederek tüketiciye dönüşmeleri de ülkedeki arz-talep dengesinin bozulmasına sebep olmaktadır. İşte hızlı nüfus artışı ve göç hareketlerinin Osmanlı demografik yapısında sebep olduğu bozulmalar, ekonomik düzeninde alt üst olmasını da beraberinde getirmiştir.

4.1.1 Sikke Tashihleri ve Paranın Değeri

Osmanlı Devleti'nde resmi para birimi gümüşten kesilen "akçe" veya "akça" denilen sikkedir. Akça, Osmanlı'da uzun süre geçerli olan en yaygın para birimi olarak kullanılmıştır. Akça piyasada bulunan bir sikke olmanın yanında, piyasada geçerli olan sikkelerinde değerlerini belirlemekte kullanılan bir ölçektir³⁶⁹. Osmanlı parası üzerinde bütün değişiklikler akça üzerinden olmakta ve akçanın gerçek değeriyle piyasadaki geçerliliği devlet tarafından belirlenmektedir. Vergiler ve devlet görevlilerinin ücretleri de akça üzerinden hesaplamaktadır³⁷⁰. Akça 17. yüzyılın ikinci yarısından itibaren piyasadan kaybolmuş, yalnızca hesaplamalarda kullanılmıştır. Ayrıca akça sürekli olarak bozulduğu ve değer yitirdiği için, akça adının taşıdığı niteliği belirtmekte yetersiz kaldığı zamanlarda, kalb-ı zuyûf akça, kızıl akça, kırpık akça, halis akça, sağ akça gibi isimlerle adlandırılmıştır. Akçanın bu durumu karşısında parasal alanda oluşan boşluğu Riyali, Esedi gurusu benzeri Avrupa sikkeleri doldurmaya başlamış ve yabancı sikkeler, Balkanlar ve İstanbul'dan Anadolu ve Suriye'ye kadar uzanan geniş bir coğrafyada önde gelen mübadele aracı konumuna gelmiştir. Osmanlı Devleti, bu süreçte yabancı sikkelerin tedavülünü engellemeye çalışmadığı gibi tam tersine, devlete yapılan ödemelerde yabancı sikkeleri kabul etmiş hatta talep etmiştir. Devlete yapılan ödemelerde yabancı sikkelerin hangi kur değerleri üzerinden kabul edileceği de düzenli olarak ilan edilmektedir³⁷¹. İncelediğimiz sicilde Karaman Eyaleti cizye vergilerinin tahsilinde, belirtilen akça bedelleri mukabilinde, yabancı sikkelerin de kabul edilmesi istenmektedir³⁷².

³⁶⁹ Alaeddin Aköz, **16. Asırda Karaman Kazası**, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya 1992, s. 141.

³⁷⁰ Rabia Sultan Tınbıl, **19 Numaralı Gaziantep Şer'iyeye Siciline Göre Mülk Satışları (1647-1648)**, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya 2003, s. 18.

³⁷¹ Pamuk, **Paranın Tarihi**, s. 161.

³⁷² 12-1.

İncelediğimiz sicildeki 12-1 numaralı belgede toplanacak cizye vergi miktarı akça olarak belirtilmiştir. Ayrıca belgede vergi toplama esnasında verilen farklı para birimlerinin teslim alınırken ne kadar değerinde hesap edileceği akça üzerinden sabitlenmiştir. Burada dikkati çeken ilginç nokta toplanacak olan verginin akça hesabı üzerinden belirtilmesine rağmen akçanın ancak zorunluluk halinde alınması ve alınırken de halis akçadan alınıp, kırık akçanın kabul edilmemesidir. Belgedeki bu açıklamaya göre akça artık tedavülde kullanılan bir para olmaktan ziyade piyasadaki eşya ve diğer para birimlerinin ederini belirlemekte kullanılan bir değer ölçütüne dönüşmüş gözükmektedir. Belgede bahsedilen akçanın bu durumu Osmanlı için makro ekonomik düzeyde doğruluk ifade etmektedir. Ancak incelediğimiz sicilde alım-satım işlemlerinin büyük bir çoğunluğunda akçanın hâlâ faal bir şekilde geçerli para birimi olarak kullanıldığını görmekteyiz. Bu bize akça üzerinde yaşanan değişimin bölgesel olarak farklılıklar gösterebileceğini ve Karaman Eyaleti sınırları dâhilinde bilhassa Konya Sancağı'nda yabancı sikkelerin kullanımı kısmen mevcut olsada, akçanın yaygın bir şekilde geçerli para birimi olarak kullanıldığını ispatlamaktadır. İncelediğimiz sicilde akçanın yaygın olarak kullanıldığının yer alması, bazı yazarların, kimi bölgelerin genel eğilimin dışında kalmayı başardığı görüşlerine de uymaktadır³⁷³. Ayrıca 16. ve 17. yüzyılda akçanın kapsadığı bölge olarak Balkanlar ile Orta ve Batı Anadolu olduğunun belirtilmesi³⁷⁴, Konya'nın akçayı faal olarak kullandığı görüşümüz ile örtüşmektedir.

16.yüzyılın ikinci yarısından itibaren Osmanlı Devleti'nde ortaya çıkan ekonomik durgunluk ve parasal sıkıntılar taşışların temel sebebi olarak kabul edilmektedir. 1585-1650 dönemindeki Osmanlı taşışlarına baktığımızda, bunların devletin mali güçlüklerinden kaynaklandığını ve akçanın gümüş içeriğinin düşürülmesiyle devletin kısa vadede ek mali gelir sağladığını söylemek mümkündür. Ancak bu taşışlar uzun vadeli ve planlı bir şekilde uygulanan bir devlet politikası olmaktan ziyade devletin içine girdiği mali bunalımların ardından en son çare olarak başvurduğu çözüm yolu durumundadır. Ve devlet taşışların ardından mali

³⁷³ Şevket Pamuk, "Geniş İmparatorlukta Para Politikası: Devlet Ne Kadar Müdahaleciydi, Ne Kadar Güçlüydü?", **Osmanlı'dan Cumhuriyete I. Uluslar Arası Tarih Kongresi Problemler-Araştırmalar-Tartışmalar (26-29 Mayıs 1993 Ankara)**, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul 1999, s. 33.

³⁷⁴ Pamuk, **Aynı Makale**, s. 41.

olanakları uygun hale geldiği zaman, sikke tashihi operasyonları yaparak sikkelerin standartlarını yükseltip, fiyatlara istikrar kazandırmaya çalışmaktadır³⁷⁵. Osmanlı para tarihinde 17. yüzyılın ortalarına kadar; 1589, 1600, 1618, 1624 ve 1640 yıllarında olmak üzere, beş defa sikke tashih operasyonu yapıldığı bilinmektedir. İncelediğimiz sicilin kapsadığı zaman dilimi itibariyle sadece 1624 yılında yapılan sikke tashihi hakkında bilgi vermek uygun olacaktır.

1624 Yılında Yapılan Sikke Tashihi ve Sonuçları

IV. Murad döneminde yapılan bu dördüncü tashihte, akçanın vezni önceki ayarlamalara bağlı kalarak yapılmıştır. 1618 tarihinde II. Osman döneminde yapılan tashihte olduğu gibi 100 dirhem gümüşten 1000 akça kesilmiştir. 1624 tarihinde yapılan sikke tashihi ile paraya yeni bir düzen vermek suretiyle “...*hâliyâ sikke-i cedîd ile meskûk onu bir dirhem kâmilü’l-ayar cedîd akça çıkarılmağın min ba’d altun yüz yirmi akçaya ve kamil guruş seksen akçaya ve esedî guruş yetmiş akçaya ve zolota elli akçaya ve babka altı akçaya ve mısır parası üç akçaya ve osmanî dahi üç akçaya...*” çıkartılmıştır³⁷⁶. Akçanın 1624 yılında tespit edilen rayiçler üzerinden işlem görmesi uzun süre devam edememiş, nitekim daha 1626’dan itibaren altın 130 akçaya, 1628’de 180 akçaya, 1630’da 200, 1632’de 220, 1635’de 240, 1638-1640 arasında da 250 akçaya kadar yükselmiş durumdadır³⁷⁷. İncelediğimiz sicilde 12-1 numaralı ve 25 Mart 1630 tarihli belgede altının resmi fiyatı 118 akça olarak belirtilmektedir. 1630 tarihinde, devletin belirlediği 118 akça değer ile piyasada oluşan 200 akça rayiç değer arasındaki bu büyük fark sikke tashihlerinin istenilen sonucu vermediğini göstermesi bakımından önemlidir. Aşağıdaki tabloda 25 Mart 1630 tarihinde Osmanlı Devleti’nde kullanımda olan paraların akça üzerinden resmi değerleri gösterilmektedir.

³⁷⁵ Pamuk, **Paranın Tarihi**, s. 154-155.

³⁷⁶ Mustafa Öztürk, “Genel Hatlarıyla Osmanlı Para Tarihi”, **Türkler Ansiklopedisi**, C. X, Ankara 2002, s. 808.

³⁷⁷ Özcan, “**Sikke Tashihleri**”, s. 258.

Tablo 39-1630 Tarihinde Osmanlı'da Kullanılan Paraların Resmi Kur Değerleri

Belge Numarası: 12-1	Tarih: 25 Mart 1630
Altın	118 Akça
Kâmil Guruş	78 Akça
Esedî Guruş	68 Akça
Leh Guruşu	48 Akça
Padişahî	2 Akça
Mısır Parası	2 Akça
Babka	6 Akça

4.1.2 Mülk Satışlarında Kullanılan Para Birimleri

Osmanlı Devleti'nin resmi para birimi olan akçanın kullanımında 17. yüzyıl itibariyle ciddi bir daralma olduğu kabul edilmesine rağmen, incelediğimiz sicilde yer alan mülk satışlarında ekseriyetle akçanın kullanılmış olması, farklı bir durum arz etmektedir. 1624 tarihinde 120 akça olarak belirlenen altın paranın değeri 1630 tarihinde 200 akçaya yükseldiği için,³⁷⁸ bu süre zarfında akçada yaşanan % 67'lik ciddi değer kaybından dolayı halk arasında kullanımının azaldığı hatta aynı yüzyılın ikinci yarısı itibariyle kullanımının ortadan kalktığı ifade edilmektedir. Oysa incelediğimiz 22 numaralı sicilde 1629-1631 yılları arasında yapılan mülk satışlarında aşağıdaki tabloda görüldüğü gibi % 84 gibi büyük oranda akça kullanılmakta ve bu dönemde satışların sadece % 12'si yabancı para birimleri ile yapılmaktadır. Ayrıca 1640-1665 yılları arasında Konya'da yapılan 642 ev satışının % 91 oranında akça ile yapılırken aynı dönemde yabancı paraların kullanım oranı % 9 civarında kalmaktadır³⁷⁹. 1670-1680 yılları arasında Konya'da yapılan mülk

³⁷⁸ Özcan, Aynı Yer.

³⁷⁹ Ruhi Özcan, **17. Yüzyılda Konya'da Mülk Satışları ve Fiyatlar (1640-1665)**, (Kısaltma: Özcan, Mülk Satışları), Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya 1993, s. 41.

satışlarının yaklaşık % 28'i akçayla ve % 72'si guruşla yapıldığını göre³⁸⁰ Osmanlı Devleti'nin genelinde yaşanan akçadaki değer kaybının Konya Sancağı'na geç nüfuz ettiği ortaya çıkmaktadır. Aynı tarihlerde Antep'te yapılan mülk satışlarının tamamının guruş ile yapıldığı göz önünde tutulduğunda Konya Sancağı'nda akça kullanımının ülkenin geneline bakarak farklılık arz ettiğini söylemek mümkündür. Bunun temel sebebi Konya şehrinin ülke genelinde yaşanan parasal dalgalanmalardan çok çabuk etkilenmeyecek kadar coğrafi bakımdan iç kısımlarda olmasından ve Osmanlı'da yabancı paraların hızla etkili olduğu Akdeniz ticaret havzasına doğrudan bir temasın yokluğundan kaynaklanmış olmalıdır. Ancak Osmanlı ekonomisinde kalıcı etkiye sahip olan istikrarsızlık ve parada yaşanan değer kaybı 1630 ile 1680 arasındaki elli yıllık süreçte Konya'da akçanın kullanımını % 84'lerden % 28'lere kadar, geçen zamana bağlı olarak geriletmiştir. Bu gerilemenin somut bir örneği, 1644-1645 tarihlerinde Konya'da yapılan mülk satışlarında akça kullanımının % 79 seviyelerine gerilerken riyali ve esedi guruş kullanımının % 21 civarında artmış bir noktaya gelmesidir³⁸¹ ki bu oranlar 1680 tarihlerinde akça için tersi bir orana dönecektir. 1640 yılında yapılan sikke tashihine rağmen akça kullanımının azalmış olması, artık akçada yaşanan bu durumun akçanın genel ekonomik göstergeler doğrultusunda hareket ettiğini ve düşüş eğiliminin kalıcı olduğunu göstermektedir. Nitekim başka bir çalışmada Konya Sancağı'nda 1640-1650 yılları arasında yapılan mülk satışlarında akçanın kullanım oranı % 76 gözükmektedir³⁸². Bu on yıllık periyottaki akça kullanım oranının aynı zaman dilimini içerisindeki 1644-1645 yıllarında akça kullanımından daha düşük çıkması ve ayrıca akça kullanımındaki bu düşüş eğiliminin 1629-1631 yıllarında % 84'lerden, 1670-1680 tarihlerinde % 28'lere kadar devam etmiş olması, akçada uzun vadeli ve istikrarlı bir değer kaybının varlığını göstermektedir.

³⁸⁰ Bu dönemde Konya'da evlerin % 27'si, bağların % 28'i ve tarlaların % 29'u akça ile satılmıştır. Bakınız; Kıvrım, **Konya ve Ayıntab**, s. 255-263.

³⁸¹ Bu yıllarda Konya'daki ev satışlarında % 79, bağ satışlarında % 73 ve arazi satışlarında % 84 oranında akça kullanımı gözükmektedir. Bu konuda ayrıntılı bilgi için bakınız; Hamit Şafakçı, **1644-1645 Tarihlerinde Konya'nın Sosyal ve Ekonomik Durumu (7 Numaralı Konya Şer'iyeye Siciline Göre)**, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya 2005, s.70-82.

³⁸² Muşmal, **Konya (1640-1650)**, s. 95-102.

Tablo 40-22 Numaralı Konya Şer'îye Sicilindeki Mülk Satışlarında Kullanılan Para Birimleri

Satılan Mülkün Cinsi	Satış Adeti	Satıldığı Paranın Cinsi				
		Akça	Esedî Guruş	Riyalî Guruş	Guruş	Sağ / Kadı Osmanî Akça
Ev	162	139	15	2	-	6
Bağ	95	77	11	-	2	5
Dükkân	29	28	1	-	-	-
Tarla	23	18	5	-	-	-
Arsa	17	15	2	-	-	-
İstiğlâl Satışı	12	12	-	-	-	-
Hayat Yeri	9	8	1	-	-	-
Bahçe	5	5	-	-	-	-
Ahur	5	1	4	-	-	-
Değirmen	3	1	-	-	-	2
Toplamı	360	304	39	2	2	13
Yüzdesi		% 84,4	% 10,8	% 0,55	% 0,55	% 3,6

4.1.3 Mülk Satışlarının Sebepleri

4.1.3.1 Zaruret-i Deyn

Zaruret-i deyn sebebiyle yapılan mülk satışlarının temelinde borcunu ödemedi vefat eden kişinin, borcunun ödenmesi amacıyla kendisine ait olup miras olarak bıraktığı mülklerin satılması yatmaktadır. Vefat eden kişinin borcu için, özellikle gayri menkullerinin satılmasının sebebi mirasından borcunu ödeyebilecek yeterlilikte para, eşya vesair olmamasından kaynaklanmaktadır. Bu durum sicilde “...ba'de's-sübût edâsı lâzım gelen düyûnunun zarûreti için sâ'ir menkûlatından vefâ eder bir şey'i olmamağın...” ifadesi ile borcun ödenmesi için mülk satışının zorunlu hale geldiği şeklinde belirtilmektedir. Ölen kişinin miras mülklerinin zorunlu

olarak satışını yapanlara bakıldığında ise çoğunlukla müteveffanın küçük çocuklarına vasi olan kişiler³⁸³ tarafından yada yetişkin meşru' varis konumundaki oğlu³⁸⁴ veya kızı³⁸⁵ tarafından yapıldığı görülmektedir. İncelediğimiz sicilde vefat edenlerden alacağı olanları iki gruba ayırmak mümkündür.

Sicilde zaruret-i deyn için yapılan 16 adet mülk satışının 13 tanesi kişilere olan borç, 3 tanesi de vakıflara olan borç sebebiyle yapılmıştır. Bu üç belgede alacaklı olan vakıflar 39-5 numaralı belgede Bostancı Ali Pâşâ Vakfı'na, 44-4 numaralı belgede Muhtâr Mahallesi Vakfı'na, 107-4 numaralı belgede ise Mahdûmşâh Hatun Vakfı'na olan borçlar sebebiyle, ölenin mirasçıları tarafından miras mülk satılarak vakfa olan borcun ödemesi yapılmaktadır. Bu tür mülk satışlarının zorunluluk sebebiyle yapılmasından dolayı mülkler, artırma usûlüyle satışa çıkarılarak "...ba'de'l-müzâyede ve inkîta'ür-rağbe..." ile yani verilen en son bedele mukabil satılmaktadır.

Zaruret-i deyn amacıyla gerçekleştirilen mülk satışlarında diğerlerinden farklılık arz eden 107-1 numaralı belgede ise hâlâ hayatta olan Hasan Ağa isimli kişi kendisine ait 50.000 akça değerindeki evini, 50.000 akça mehr-i mü'eccel borcu olduğu eşi Rukiye Hatun'a satmaktadır. Eşi de evin satış bedeline karşılık, kocasının 50.000 akça mehr borcuyla takas ettiğini belirterek evin bedelini ödediğini ifade etmektedir. Hâlâ hayatta olan birisinin borcun ödenmesi amacıyla böyle bir satış yapmasının temelinde muhtemel iki sebep olabilir. Bunlarda ilki, kişi hayatta iken eşine olan mehr-i mü'eccelini vermek maksadıyla evini eşine mehri karşılığında satmış göstermektedir. İkincisi ise eşinin mehr-i mü'eccelinin ödenmesi talebi üzerine, ödeyebilecek imkânı olmayan koca, evini eşine mehr karşılığında satmak zorunda kalmış olabilir. Konuya hangi açıdan bakılırsa bakılsın sonuç, Osmanlı Devleti'nde kadınların hukuku ve konumuna gösterilen hassasiyetin bir kanıtı olduğu yönündedir.

4.1.3.2 Zaruret-i Nafaka

Zaruret-i nafaka amacıyla yapılan satışlar, vefat eden kişinin çocuklarının ihtiyaçlarını karşılama zorunluluğu sebebiyle vasileri tarafından yapılmaktadır. Bu

³⁸³ 39-5, 44-4, 48-3, 57-3, 57-4, 106-2, 180-5.

³⁸⁴ 107-4, 176-5.

³⁸⁵ 138-2.

durumlarda çocukların bakımı üstlenerek, vasi olan kişiler çoğunlukla anneleri³⁸⁶ olduğu gibi ayrıca yakınlık derecesi belirtilmeden “..kibel-i şer’iden mensûb vâsileri..”³⁸⁷ ibaresiyle satışa yetkili kişi tanımlanmaktadır. Nafaka ihtiyaçlarının karşılanması için yapılan satışlar da zorunluluk içerdiğinden satış sebebi belgelerde açıklanmıştır. 49-3 numaralı belgede vasi olan anne, çocuklarının nafakasını temin amacıyla, babalarından kalan yeterli bir şey olmadığından miras kalan iki evden birini, çocukların oturacakları diğer evin var olması sebebiyle 1.250 akça bedelle satmıştır³⁸⁸. 54-3 numaralı belgede ise ölen kişinin evi amcasının oğluna intikal edince diğer amca oğlunun vasisi olan kişi miras ev bölünemeyeceği için vesayetindeki çocuğun nafakası maksadıyla evi diğer hissedara satmıştır. Nafaka için satış zorunluluğu sebepleri 55-4 ile 96-1 numaralı belgede “...babalarının sâ’ir menkûlatında vefâ ider nesnesi olmamakla...” ve 148-1 numaralı belgede ise “..nafaka ve kisveye küllî zarûretleri olub babalarından intikâl iden sâ’ir menkûlatından vâki’ bir nesne olmayub...” açıklamalarıyla ifade edilmektedir.

Zaruret-i nafakayla ilgili son belge 152-1 numaralı olup oğluna daha önce hibe ettiği mülkünü, eşinin vefatı sebebiyle ve vasi olduğu oğlunun nafaka ihtiyacını karşılamak adına, babasından intikal eden bir şeyi olmadığı için sattığını ifade etmektedir. Bu belge, içeriğine bakıldığında basit bir mülk satışında bile Osmanlı Devleti’nin İslam hukukuna riayet ederek, hibe, vesayet, nafaka ve miras konularını nasıl bir hassasiyetle uyguladığını göstermesi açısından önemlidir.

4.1.3.3 Miras Mülk ve Hisse Satışı

İslam hukukunun uygulandığı Osmanlı Devleti’nde miras meselesi ve paylaşımı Kur’an ve Sünnet hükümlerine uygun bir şekilde tanzim edilerek davalar görülmüş, bununla birlikte miras kalan mülk veya mülk hisselerinin satışında bu bilgiler doğrultusunda sicile kaydedilmiştir. Miras kalan mülk veya mülk hisselerinin satış belgelerinde, veraset intikalinin ne şekilde olduğu ve varisin hangi yakınlık derecesi ile ne kadar hisseye sahip olduğu belirtildiği gibi bazen de sadece mülkün miras kaldığı yazılarak ayrıntı verilmemiştir. Miras bir mülkün satılabilmesi için

³⁸⁶ 49-3, 55-4, 102-3, 152-1.

³⁸⁷ 54-3, 96-1, 148-1.

³⁸⁸ Belgede satış bedeli olarak “...beher keyli ellîşer akçadan binikiyüzelli akçalık yirmibeş keyl buğdây...” teslim alındığı belirtilmektedir.

öncelikle mirasın varislere İslam hukukuna uygun olarak teslim edilmiş olması gerekmektedir. Bunun yapılması amacıyla vefat eden kişinin defin işlemleri tamamlanmış, varsa borçları mirasından ödenmiş ve gerçekliği ispatlanmış vasiyetinin gerçekleşmesinden sonra kalan miras varisler arasında taksim edilmiş olmalıdır. Miras, veraset derecesine göre taksim edildikten sonra “*irs-i şer’î ile intikâl iden mülk*” olarak yeni sahibine ait olmaktadır.

İncelediğimiz sicilde miras kaldığı belgelerde tespit edilebilen yirmi adet mülk veya mülk hissesi satışıyla ilgili belge mevcuttur. Aslında sicilde bu belgelerden başka miras kaldığı belirtilmeyen mülk hissesi satışı var olmasına rağmen bu belgelerde veraset intikaliyle ilgili bir ibare olmadığı için çalışmamız dışında tutulmuştur. Satışı yapılan yirmi adet miras mülkün kime satıldıklarına bakıldığında, bunların % 80 oranında akrabalık bağı taşımayan kişilere yapıldığı görülmektedir³⁸⁹. Kalan dört belgede ise miras mülk hissesi satışı yapan kişinin birinci derece yakını olan kardeşi³⁹⁰ veyahut eşi³⁹¹ gibi kişilere mülk satışı gerçekleştirilmiştir. Miras mülklerin satışında satıcı konumundaki kadınların varlığının, normal mülk satışlarındaki satıcılara göre daha fazla olmasının sebebi veraset sebebiyle kendilerine intikal eden mülkün hisselerine ayrılmış olmasından dolayıdır. Bu hisselerin satışı için bütün hissedarların onayının alınması zorunluluğun olması, çoğunlukla veraset intikali sayesinde mülk sahibi olan kadınları doğal olarak satıcı durumuna artırmaktadır.

4.1.3.4 İstiğlal Yoluyla Kişiyeye Mülk Satışı

Osmanlı Devleti’nde borçlanma çeşitlerinden biri olarak uygulanan istiğlâl üzere mülk satışları konusunu, bu çalışmamızın Osmanlı’da para vakıfları başlığı altında incelemiştik. İncelediğimiz sicilde istiğlâl üzere mülk satışlarının, sadece nakit para vakıflarının işleyişi sonucu ortaya çıkan bir ekonomik faaliyet olmadığını, sermaye sahibi olan kişilerin ve çocuklara vasilik yapanların da, himayelerindeki paraların kazanç getirmesi için kullandıkları bir yol olduğunu belirtmiştik. İncelediğimiz 22 numaralı sicilde herhangi bir vakıf kuruluşunun yer almadığı kişiler

³⁸⁹ 67-1, 95-1, 99-3, 100-1, 112-2, 118-4, 119-2, 123-4, 127-1, 128-3, 143-3, 150-1, 161-2, 161-3, 163-1.

³⁹⁰ 83-2, 94-3, 140-3.

³⁹¹ 63-1.

arasında istiğlâl üzere yapılan dört adet mülk satışı gözükmektedir³⁹². Bu satışlarda mülk satıcısı konumundakiler nakit para vakıflarında olduğu gibi para ihtiyacı olan kişilerden oluşurken, alıcı konumundakiler vakıf değil şahıslardır. Bu alıcılardan üç tanesi (79-4, 85-1,113-1) vesayeti altındaki çocukların paralarını, bir tanesi (74-3) ise kendi parasını kullanarak mülk alıp eski sahibine kiraya vererek gelir elde etmektedir. Nakit para vakıflarında genel uygulama, satın alınan mülklerin eski sahiplerine bir yıllığına ve ona on bir buçuk üzere³⁹³ kiralanması söz konusu iken kişilere yapılan mülk satışlarında kiralama süresi ve kira tesbit oranında farklılıklar görülmektedir.

74-3 numaralı belgede kiralama süresi altı ay gibi daha dar bir zamanı kapsarken, alınacak kira bedelinden de bahsedilmemiştir. Bu şartlarda bu satış bey-i bi'l vefâ yani vefa yoluyla satış türüne dâhil olsa da, belgenin içeriğinde “*bi-tariki'l-istiğlâl bey' idüb*” ibaresinin olması satışın kira oranı belirtilmemiş istiğlâl üzere satış olabileceği ihtimalini de güçlendirmektedir. 85-1 numaralı belgede ise evin bir yıllık kira miktarı 2.500 akça olan satış bedelinin % 20'si üzerinden 500 akça olarak hesaplanmıştır. Bu, teamüllerin üstünde bir orandır. 113-1 numaralı belgede ise dikkati çeken iki husus vardır. Bunlardan ilki vasi olan kişi kendi dükkanını vasisi olduğu çocuğa satmaktadır. İslam hukukunda böyle bir uygulamaya ancak kadı izni ile onay verilmektedir. İkincisi ise kiralama süresi olarak, diğer belgelerde olduğu gibi başlangıç ve bitiş tarihi belirtilmiş belli bir müddet olmayıp “*beher sene*” ibaresiyle kiralama süresinin ucu açık bırakılmıştır. Süresi belli olmayan kiralamalar, sahiplik veya zilyedlik iddialarını doğurabileceği düşüncesi ile İslam hukukçuları tarafından uygun olmayan bir durum olarak kabul edilmiştir.

İstiğlâl yoluyla mülk satışlarının sebebi para sahibi alıcıların meşru yoldan gelir elde etmek ve paraya ihtiyacı olan satıcıların bu ihtiyacını gidermek olduğu için mülk satış bedelleri, gerçek fiyatlarına yakın olsa da kesin bir değer olduğunu söylemek mümkün görünmemektedir. Aşağıdaki tabloda kişilerin istiğlâl yoluyla mülk satışlarıyla ilgili diğer bilgiler yer almaktadır.

³⁹² 74-3, 79-4, 85-1, 113-1.

³⁹³ İstiğlâl üzere satışlarda kira bedelinin tesbiti için kullanılan tabir olup mülk satış rakamının % 15'i bir yıllık kira bedeli olarak belirlenmektedir.

Tablo 41-İstiğlâl Yoluyla Kişilere Mülk Satışı Tablosu

Sıra No	Belge No	Satın Alan Kişi	Satış Bedeli	Satılan Mülk ve Yeri	Satış Tarihi	İcâr Süresi	İcâre Bedeli
1	74-3	Ahmet bin Mustafâ	3.000 akça	‘Attârlar Çarşısı 1 dükkan, 1 leğen, 1 kazgan	1-Ca- 1040	6 ay	-
2	79-4	Vasî el-Hâc ‘Abdûlbâki	7.000 akça	Merâm mevzi’ Bağ	1-B- 1040	1 yıl	1.050 akça
3	85-1	Vasî Kubâd bin Mehmed	2.500 akça	İrenler mah Ev	1-Ş- 1040	1 yıl	500 akça
4	113-1	Vasî Dervîş ‘Osmân	8.000 akça	Debbağhâne Yağ dükkanı hissesi	1-Z- 1040	Her yıl	1.200 akça

4.1.3.5 Vakıfların Mülk Satışları

Osmanlı Devleti’nde vakıfların, mülk satış faaliyetleri içerisinde yer almasının temel sebebi çoğunlukla nakit para vakıflarının işleyiş şekliyle alakalıdır. Ancak nakit para vakıflarının işleyiş dışında da vakıfların mülk satışı yaptığı görülmektedir. İncelediğimiz 22 numaralı sicildeki belgeler ışığında, vakıfların mülk satışlarında yer almalarında dört ana husus göze çarpmaktadır. Bunlardan birincisi nakit para vakıflarının, istiğlâl yoluyla mülk satışlarına katılmalarıdır ki bu gerçek bir alım-satım işleminden ziyade biçimsel olarak yapılmakta olup çalışmamızda ayrı bir başlık olarak değerlendirilmiştir. İkincisi ise gene nakit para vakıflarının istiğlâl yoluyla mülk satışlarından sonra borcun ödenememesi veya borçlununun borcunu ödemediği vefat etmesi üzerine vakfın rehn olarak tuttuğu mülke el koyup gerçek bir satış işlemiyle bu mülkleri satmasıdır³⁹⁴. Vakıfların mülk satışlarına katılımının üçüncü sebebi ise, vakıflara hayır amaçlı olarak hibe edilen mülklerin, amaçları doğrultusunda, vakıf görevlileri tarafından satılmasıdır³⁹⁵. Dördüncü ve son olarak da vakıflar mevcut mal veya gelirlerini değerlendirmek maksadıyla mütevellî eliyle mülk alım-satım ticaretine katılmaktadır³⁹⁶. Bu bilgilerden de anlaşılacağı gibi vakıflar, gerek sadece belge üzerinde satış işlemi yaparak gerekse de mülklerin alım-satımına gerçek bir taraf olarak katılarak, Osmanlı Devleti’nde mülk satışlarında azımsanmayacak bir paydayı temsil etmektedir.

³⁹⁴ 59-4, 159-3, 160-3.

³⁹⁵ 82-1, 104-3.

³⁹⁶ 86-2, 87-2.

4.1.4 Müslümanlarla Gayr-i Müslimler Arasında Yapılan Mülk Satışları

Osmanlı Devleti'nde farklı etnik kökenden, farklı din ve mezheplere mensup zimmî olarak adlandırılan gayri müslim statüsündeki kişiler şûfa, hibe, sulh, her türlü alış-veriş ve tasarruf, nafaka, kefalet gibi konularda Müslümanlarla aynı haklara sahip oldukları kabul edildiği için bunlarla ilgili faaliyetleri de kadı sicillerinde yer almıştır. Karaman Eyaleti'ndeki bilhassa Konya Sancağı'ndaki Hristiyan Rum ve Ermeni zimmîler, dini ve etnik farklılıklarına rağmen Müslümanlarla aynı mahalle ve sokaklarda iskan edilerek, birbirleriyle mülk alış veriş ve komşuluk yaparak asırlarca bir arada yaşamıştır. Konya Sancağı'nda halkın zimmî ve Müslümanlara ait olan ayrı mahallelerde yaşıyor olduğu kabul edilse de yapılan mülk satışları bunun kesin bir uygulama olmadığını göstermektedir. İncelediğimiz 22 numaralı sicilde yer alan 360 adet mülk satış belgesinin % 10'unda (36 adet) zimmîler alıcı veya satıcı olarak yer almaktadır. Aşağıdaki tabloda zimmîlerin de yer aldığı satışlarla ilgili diğer bilgiler yer almaktadır.

Tablo 42-Müslümanlar ve Zimmîler Arasında Mülk Satışları Tablosu

	Müslümandan Zimmîye Satış	Zimmîden Müslümana Satış	Zimmîden Zimmîye Satış
Sıra No	Belge No/ Yeri/ Cinsi	Belge No/ Yeri/ Cinsi	Belge No/ Yeri/ Cinsi
1	64-4/İçkala Mah-Ev	62-1/AtPazarı Kapısı-Dükkan	48-3/Selifar Mevzi-Bağ
2	91-3/Selifar Mevzi -Bağ	82-3/Buzhane Yakını-Bağ	61-3/Dereiçi-Bağ
3	97-4/Akıncı Sultan Mah-Ev	91-4/Selifar Mevzi -Bağ	74-2/İçkala Mah-Ev
4	98-1/Aynedar Mah-Ev	92-2/Gallecerb Mah-Ev	85-4/Gallecerb Mah-Ev
5	98-4/Abdülaziz Mah-Ev	95-3/Konya-Ev	97-2/Yaka Mevzi -Bağ
6	99-2/Kara Halil Bendi-Bağ	104-3/Deliklidağ Mevzi -Bağ	-
7	99-3/İçkala Mah-Ev	126-4/Dikilitaş Mevzi -Bağ	-
8	100-1/İçkala Mah-Ev	137-3/Kurşunlu Karye-Ev	-
9	108-1/İçkala Mah-Ev	144-3/Deliklitaş Mevzi -Bağ	-
10	115-1/Muhtar Mah-Ev	155-3/Çirkab Mah-Bağ	-
11	131-2/Konya Harici-Tarla	165-1/İçkala Mah-Ev	-
12	136-3/Konya Harici-Tarla	-	-

13	138-3/Kemal Garip Mah-Hayat	-	-
14	157-2/Çiftenerdüban-Ev	-	-
15	158-1/İçkala Mah-Ev	-	-
16	163-3/Yaka Mevzi-Bağ	-	-
17	167-3/Dinkeş Mah-Ev	-	-
18	172-4/Penbeci Karye-Bağ	-	-
19	174-1/Şeyh Sadrettin Yakını-Bahçe	-	-
20	174-5/Şeyh Osman Rumi Mah-Ev	-	-
Toplam	20	11	5
Yüzde	% 55,5	%30,5	%14

Müslümanlardan Zimmîlere Yapılan Satışlar: 22 numaralı sicilde yer alan mülk satışlarının yirmi tanesinin Müslümanlar tarafından zimmîlere yapıldığı görülmektedir. Bu mülk satışlarının en fazla yapıldığı yer, % 25 satış oranı ile beş adet ev satışının yapıldığı İçkala Mahallesi'dir. 1640-1665 yıllar arasında Konya'da yapılan seksen adet ev satışının on dokuz tanesinin yani yaklaşık olarak % 24 oranı ile en fazla tercih edilen İçkala Mahallesi'nde yapılmış olması³⁹⁷ bu mahalleye zimmîlerin ilgisinin daha sonraki yıllarda da devam ettiğini göstermektedir. Zimmîlerin bu mahalledeki evleri almayı tercih etmelerinin sebebi yoğunlukla zimmîlerin yaşadığı bir mahalle olması ve Konya şehrinin kale içi kısmında yer aldığı için daha güvenli görülerek talep edilmesidir. Bu mahalleden başka zimmîler Aynedar, Akıncı Sultan, Abdülaziz, Muhtar, Kemal Garip, Şeyh Osman Rumi, Dinkeş, Çiftenerdüban mahallelerinde Müslümanlardan ev almayı tercih etmişlerdir. Müslümanların yaptığı yirmi satışın on ikisi ev, dördü bağ, ikisi tarla, bir bahçe ve bir hayat satışlarıdır. Buna göre Müslümanlar zimmîlere mülk olarak ev satmayı tercih etmektedir. Zimmîlerin satış çoğunluğu bağ olurken alımlarının ev olarak gözükmemesinin sebebi zimmîlerin yaşamlarını yoğunlukta oldukları yerlerde bir arada sürdürme düşüncesi olabilir.

Zimmîlerden Müslümanlara Yapılan Satışlar: 22 numaralı sicilde zimmîlerin Müslümanlara mülk satışı gerçekleştirdiği belge sayısı on bir olup bunların altısı bağ, dördü ev ve biri dükkan satışından oluşmaktadır. Özellikle satışı yapılan bağların

³⁹⁷ Özcan, **Mülk Satışları**, s. 45.

Delikliadağ Mevzi, Dikilitaş Mevzi, Buzhane Yakını gibi yerler olmakla birlikte zimmîlerin tercih ettiği Çirkab Mahallesi, Selifar Mevzi gibi yerlerde de yapılması Müslümanlar ile zimmîler arasında bölgesel yoğunlaşmalara rağmen kesin bir ayırım ve sınıflaşmanın yaşanmadığını göstermektedir.

Zimmîler Arası Satışlar: İncelediğimiz 22 numaralı sicilde zimmîlerin kendi aralarında yaptıkları mülk satışları, yoğunlukla mülk sahibi oldukları İçkala Mahallesi, Gallecerb Mahallesi ve Selifar Mevzi gibi yerlerde gözükmektedir. Bu mülk satışlarında çoğunluğu ev ve bağ satışlarından oluşmaktadır. Zimmîler arasında yapılan mülk satışları içinde 61-3 ve 97-2 numaralı belgelerde satılan mülkün etrafındaki bazı mülklerin Müslümanlara ait olması³⁹⁸ toplumsal yerleşim hususunda din ve inanç noktasında herhangi bir gruplaşmanın olmadığı göstermektedir.

4.2 Mülk Satışları

İncelediğimiz 22 numaralı sicilde yer alan 775 belgenin 360 tanesi mülk satışlarıyla ilgilidir. Kadı sicillerinde mülk satışlarının yer almasının sebebi, mülkün yeni sahibini tescil ederek başka kişilerin hak iddialarının önüne geçmek ve satışa resmiyet kazandırmaktır. Bu dönemde yapılan mülk satışlarının 162 tanesi ev satışı, 95 tanesi bağ satışı, 29 tanesi dükkan satışı, 23 tanesi tarla satışı, 17 tanesi arsa satışı, 12 tanesi istiglal satışı, 9 tanesi hayat yeri satışı, 5 tanesi bahçe satışı, 5 tanesi ahur satışı, 3 tanesi değirmen satışlarından oluşmaktadır. Aşağıda 1629-1631 yılları arasında yapılan mülk satışlarının çeşitleri ve nitelikleri, tablolarla desteklenerek açıklanacaktır.

4.2.1 Ev Satışları

Mülk satışları içerisinde en fazla satış, 162 adet ile ev satışlarında gerçekleşmiştir. Ev satışları belgelerinde yer alan bilgiler evlerin mimari özellikleri hakkında bilgi verdiği gibi Konya’da ikamet edenlerin sosyal ve ekonomik durumları, Müslüman veya zimmî oldukları gibi daha birçok bilgiyi barındırmaktadır. Ev satışlarının bedeline etki eden iki önemli unsur, evin bulunduğu konumu ve mahallesi ile evin sahip olduğu donanım ve müstemilatın seviyesidir.

³⁹⁸ 61-3 “...bir tarafı Kemâl mülkü ve bir tarafı Velî mülkü...”, 96-2 “...bir tarafı ‘Alî mülkü ve bir tarafı Mehmed mülkü ve bir tarafı Mustafâ mülkü...”.

Özellikle avarız vergisinden muaf olan mahallelerdeki evler, şehrin merkezine uzanan ana yolların üzerinde yer alan evler, cami veya çarşı gibi sosyal yapılara yakın olan evler sahip olduğu konumu itibariyle daha değerli olmaktadır. Bunun yanında evlerin yeni, eski veya harabe olmaları, evin güneş alma durumu ve içinde yer alan oda, sofa, tabhane, kiler, izbe, su kuyusu, kenif, ahur, samanlık gibi var olan müstemilatın miktarı da bir evin fiyatına etki eden başlıca unsurlardan olmaktadır³⁹⁹.

İnsanoğlunun barınma ihtiyacının gereği olan evler, içinde ailelerin gündelik hayatlarını devam ettirebilecekleri ve onların yaşamlarını dış dünyadan koruyan bir özellik arz etmektedir. Evlerin yapı malzemesi her bölgenin sahip olduğu iklimi, coğrafi durumu, zeminin jeolojik özellikleri ve eldeki mevcut imkanların kullanılmasına göre şekillenmektedir. Düz bir ova üzerine kurulu olan Konya Sancağı'nın, dağlık ve kayalık alanlardan uzak olması ve yeterli ağaç ve ormanlık alanının olmaması sebebiyle yapı malzemesi olarak çoğunlukla topraktan yapılmış kerpiç kullanılmaktadır. Üretim aşamasında toprağına saman katılarak yapılan kerpicingin daha dirençli olması ve şeklinin bozulmaması amaçlanmaktadır. Saman ve suyla yoğrularak balçık kıvamına getirilen çamur, bir gün bekletilmektedir. Ardından tahtadan yapılmış büyük ve küçük iki farklı kalıba doldurulan çamurlar güneş gören düz bir zemin üzerinde çıkartılarak kurumaya bırakılmaktadır⁴⁰⁰. Evlerin dış duvarları bir ana bir kuzu kepiç kullanılarak yaklaşık 50 santimetlelik bir duvar elde edilmektedir. İç duvarlarda tek ana kerpiç tercih edilirken, yapılacak olan diğer bölümlerinde kuzu kerpiç veya Bağdadiye denilen uygulamalar tercih edilmektedir⁴⁰¹. Evlerin temeline kerpiçin yerdeki nemden etkilenip parçalanmaması için bir kısmı toprağına gömülü halde en az 50 cm civarında taş döşenmektedir. Sille Nahiyesi'nden getirilen Sille Taşı kolay işlenebilen ve düz katmanlar halinde olmasına rağmen nemi bünyesine çektiğı için tercih edilmemektedir. Bunun için yaygın olarak Yazır mevkisinden getirilen Aktaş kullanılmaktadır. Evlerin üstleri dam ile kapatılmakta olup bunun için sudan, nemdem etkilenmeyen ve çürümeye

³⁹⁹ Özcan, **Mülk Satışları**, s. 20-21.

⁴⁰⁰ Üretilen kerpiçler yaklaşık ölçüleri 27x27x10 cm ana kerpiç ve 14x27x10 kuzu kerpiç olmak üzere iki farklı boyda üretilmektedir.

⁴⁰¹ Bağdadiye, özellikle iki katlı ahşap evlerin üst katında (fevkani) kullanılan bir duvar türü olup tabandan tavana uzanan ve yaklaşık 70 cm arayla dikilen ağaçların aralarına ince tahtalar çakılıp üzerlerinin çamurla sıvanması ile elde edilmektedir. Fazla yük teşkil etmemesinin yanında ince bir duvar olduğu içinde dar alanlı bölmelerde de tercih edilmektedir.

veya kurtların yemesine dayanıklı ardıç ağaçları tercih edilmektedir. Ağaçların üzeri ise kamışlarla ve onunda üstü toprakla doldurulmaktadır. Bazı evlerde kamışla toprak arasına su yalıtımını artırmak amacıyla Kındıra denilen sık ot topluluğu da kullanılmaktadır. Ayrıca yağmur suyunun damdam içeriye emilimini azaltmak için dam toprağı oluk yönünde hafif eğimli yapılmaktadır. Üzeri Çorak denilen ince bir kil toprak tabakası ile kaplanan dam toprağı yuvak denilen taş silindir ile sıkıştırılıp sertleştirilerek suyun emilimini en aza indirilmektedir.

İncelediğimiz 22 numaralı sicilde satılan evlerin müştemilatları, evin fiyatını belirleyen önemli hususlardan biri olması sebebiyle ayrıntılı olarak belirtilmiştir. Bazı ev satışlarında ev hissesi (54-3), miras ev (55-4) veya büyü-tü müte'addideyi müştemil ev⁴⁰² ibaresiyle ayrıntı verilemezken çoğu ev satışında evin hangi bölümlerden oluştuğu belirtilmiştir. Evin kısımları olarak sicilde oda, tabhane, sofa, kiler, örtme, odunluk, samanlık, ahur, kenif, su kuyusu, izbe, dehliz, hadike, fırın, develik, mahuta, çardak, yazlık gibi unsurlar yer almaktadır. Satışı yapılan evlerin bu özelliklerinin ne olduğu ve fiyata etkilerini aşağıda açıklayacağız.

Oda, Türk evlerinde bir ailenin günlük yaşamdaki ihtiyaçlarını karşılayan en önemli birim olup gündüz oturma odası ve yemek odası olarak kullanılırken gece de yatak odası olarak kullanılmaktadır. İncelediğimiz sicilde bir oda, bir bab ev veya bir bab oda gibi ifadeler aynı anlamda kullanılmıştır. İncelediğimiz sicilde evlerin çoğunluğu bir bab oda ve odaya diğer unsurların da ilavesiyle teşekkül etmektedir. Aynı zamanda odalar, birer veya daha fazla olmak üzere iki katlı, tahtani alt kat ve fevkani üst kat⁴⁰³ şeklinde de olmaktadır. Oda sayısı iki ve daha fazla olan ev sayısı oldukça azdır. Bununla birlikte 4 bab odalı⁴⁰⁴, 5 bab odalı⁴⁰⁵ hatta 8 bab odalı⁴⁰⁶ evlerin satışının yapıldığı da mevcuttur. Bazı evlerde fevkani odaların alt katı ahur olarak kullanılmaktadır⁴⁰⁷. Odalar eni 3 metre boyu ise 5 metre civarında olup amaç, enlemesine yerleştirilen üstteki ağaçları esnetecek ağırlığı duvarlara bindirmektir. Dam ağaçları için çam ağaçları çok az kullanılmakla birlikte, genellikle dayanıklı ardıç ağaçlarının iki ucunun çapları birbirine yakın olanlar tercih edilir. Bu hem

⁴⁰² 55'ten sonraki numarasız sayfa-1, 58-4, 63-1, 68-2, 85-4, 95-3, 98-1, 100-3, 140-3, 160-1, 167-3.

⁴⁰³ Tahtani ve fevkani odalara 87-3, 168-2, 170-3 numaralı belgeler örnek gösterilebilir.

⁴⁰⁴ 174-5.

⁴⁰⁵ 91-2, 93-3, 140-2.

⁴⁰⁶ 91-4.

⁴⁰⁷ 113-3.

görsellik hem de zayıf olan tarafın esneme veya çökme yapmaması için tercih edilmektedir. Odaların eni 3,5 metre olanı az, 4 metre olanı nadirdir. Bunun sebebi odalarda destek kirişleri bulunmadığı için damın yükünü çekecek ve iki ucu da duvara binecek şekilde 4,5 veya 5 metrelik çok sayıda yeterli çapta ardıc ağacının tedarik zorluğudur.

Sofa, evin diğer odalarına geçişi sağlayan, kısmen açık veya tamamen kapalı bir oda konumundadır. Sofanın küçük olanına mabeyn denilmektedir. Türk evinin en belirgin özelliği ayrı ayrı odaların sofaya açılmasıdır⁴⁰⁸. İncelediğimiz 22 numaralı sicilde satılan 162 evin 55'inde sofa yer almaktadır. 1629-1631 yılları arasında kapsayan % 34'lük bu oran, 1670-1680 yılları arasında yapılan ev satışlarındaki % 37'lik oranla paralellik göstermektedir.

Tabhane, evin misafir odası veya baş oda olarak kullanılan kısmına denilmektedir. Bu kısmın evin diğer odalarından biraz daha büyük olması muhtemeldir. İncelediğimiz sicildeki 162 evin 68 tanesinde tabhane mevcut olup bunların dört tanesi iki tabhanelidir⁴⁰⁹. Bu dönemde evlerdeki % 42'lik tabhane oranının, 1670-1680 dönemindeki % 87'lik oranla büyük farklılık göstermesinin sebebi, bu dönemde bazı evlerin -üç bab ev, üç bab oda, dört bab oda gibi ifadelerle-müştemilatlarının hepsinin sayısının toplam olarak ifade edilmesinden kaynaklanabilir.

Hayat, havlu veya hayat yeri olarak da ifade edilen zemini kısmen taşla döşenmiş, etrafı yüksek duvarlarla çevrili, evin giriş holünü teşkil eden ve evin servis kısımlarının açıldığı mekan olup aynı zamanda yaz aylarında ev halkının açık havada oturma yeridir⁴¹⁰. İncelediğimiz sicildeki ev satışlarının çoğunluğunda hayat mevcut olup hayat yeri, bir kıt'a hayat veya bir kıt'a havlu ifadeleriyle belirtilmektedir. Bazı hayatların içindeki erik veya dut ağacı gibi meyve ağaçları da satışlarda kaydedilmektedir⁴¹¹.

Örtme, bugünkü mutfak yerinde kullanılan bir tabir olup evin dışında yer alan üç tarafı kerpiç ve bir tarafı ahşap perde ile kapatılmış mekandır. Örtme, ev halkının yemek pişirdiği, bulaşık veya çamaşır yıkamak gibi ihtiyaçların giderildiği bazen de

⁴⁰⁸ Kıvrım, **Konya ve Ayıntab**, s. 204.

⁴⁰⁹ 67-1, 108-1, 110-1, 18-1.

⁴¹⁰ Kıvrım, **Konya ve Ayıntab**, s. 208.

⁴¹¹ 157-2, 180-5.

yemek yenilen mekandır. İncelediğimiz 162 ev satışının 20 tanesinde örtme bulunmaktadır. Mutfak işlevi gören evin temel unsurlarından biri olan örtmenin sayısının bu kadar az olmasının bazı sebepleri olabilir. Bu sebepler, ev satışlarında kilerin de aynı maksatla yazılması olabileceği gibi sadece dört bab ev diyerek tanımlanan evlerin bazı odalarının örtmeyi ifade ediyor olması muhtemeldir. Bazı evlerde de herhangi bir ayrıntı verilmeksizin büyü-tü müte'addîdeyi müştemil ev ifadesinin kullanılması gerçekte mutfak olarak kullanılan örtme sayısının fazla olduğu kanısını güçlendirmektedir. 95-2 numaralı belgede olduğu gibi bazı evlerde ise kiler evi, fırın örtmesi, örtme denilen benzeri yapılar aynı evde yer alabilmektedir.

İzbe, evlerin bodrum katlarında yer alan, yarısı toprak altında ve yüksekliği 2,5 metre kadar olan üstteki evi rutubetten koruyan, çoğunlukla penceresiz veya küçük havalandırma delikleri olan karanlık mekandır. İncelediğimiz sicilde sadece dört evde izbe vardır⁴¹². Sayının bu kadar az olması Konya'da yer altı sularının seviyesinin yüzeye yakın olmasından kaynaklanmaktadır. Konya evlerinde su kuyularının fazlalığı suların yüzeye yakınlığını gösterdiği gibi, yapılan iki veya üç metrelik kazılarda yaşanan su birikmesi de izbeleri kullanışsız hale getirmektedir. Ayrıca çok da kullanışlı olmayan izbelerin, yapımlarının zorlu ve maliyetinin yüksek olması da yaygınlaşmasını engellemektedir. İzbelere genellikle tek katlı evlerde mevcut olup duvarları nemden eriyip çökmemesi için kerpiç yerine taş, özellikle nemi tutmayan Aktaş tercih edilmektedir. İzbelere geniş bir odanın altına yapılacaksa üst ağaçları, ortaya uzatılan dikme denilen ağaçlarla desteklenen kiriş sayesinde iki sıra halinde yerleştirilebilmektedir. Böylece üstteki odanın tabanında esneme veya hafif bombeli çökme durumları yaşanmaz. Konya'daki izbeli evlere ek olarak sadece bir evde de (180-5), dehliz yer almaktadır. Üstü kapalı, dar ve uzun karanlık geçit olarak tanımlanan dehlizin, Şeyh Sadreddîn Mahallesi'nde yer alan bu evde izbe konumunda kullanılmış olması mümkündür.

Ahur ve samanlık, bazı evlerde ihtiyaçlar doğrultusunda beslenen inek, manda, koyun, keçi, at, eşek gibi hayvanlara yapılan barınaklara ahur dendiği gibi bu hayvanların temel yiyecek maddesi olan samanın muhafaza edildiği yere samanlık

---

⁴¹² 41-2, 42-3, 133-1, 160-2.

denilmektedir. Konya’da tahıl üretiminin yaygın olmasının yanında, tahılın yan ürünü olan samanın varlığında, yerleşik hayata sahip olan şehirlilerin hayvancılık yapmasını mümkün kılmaktadır. Bu durum evin müştemilatına ahur ve samanlık gibi unsurların ilave edilmesini gerektirmektedir. Satışını incelediğimiz 162 evin 34 tanesinde ahur mevcut olup bunların bazısında samanlık yer almakta ikenahurolmayan bazı evlerde samanlığın var olması ahur sayısının daha fazla olduğunu göstermektedir. Ayrıca sadece ahur satışının yapıldığı mülk satışları ayrı bir başlıkta incelendiği için Konya’da o dönemde mevcut olan ahur veya hayvancılık oranının daha fazla olması muhakkaktır. Konya’da hayvancılığın yaygınlığına rağmen sicilde samanlık bölümünün sadece 9 belgede yer almasının sebebi, birçok ahurun içeriğinde samanın konulabileceği ayrı bir yeri ihtiva etmesinden kaynaklanmaktadır. Sicilde 87-3 numaralı belgede ise satışı yapılan evle birlikte müştemilat olarak bir ahur ve bir develik ayrı ayrı zikredilmektedir. Bunun sebebi develerin boyları ve büyüklüğü itibariyle bakıldığı ahurların diğer ahurlardan farklı özelliklere sahip olmasıdır. Öncelikle deve ahırlarının yüksekliği dört metrenin üzerinde olup diğer ahurlardan daha yüksektir. Ayrıca deve ahırlarının duvarı ile damı arasında bir metreden fazla açıklık mevcut olup bu bölüm ince tahta çıtaların sık bir şekilde çakılı olduğu bir havalandırma mazgalına dönüştürülmektedir. Develik yeri olan bu ev satışında aynı zamanda 600 riyâl gurus kıymetli altı re’s tülü ve bir re’s lök develerinde⁴¹³ satışa dahil olduğu belirtilmektedir. Konya’da develerin ve ahırlarının varlığı, nakliye işleri yapan mekkari taifesinin yük taşıma hayvanı olarak develeri kullanması, Konya’nın bağlı olduğu orta yol ticaretinin Halep ve Şam’a uzanması, göçebe Türkmen toplumunda develerin yaygın olarak kullanılmasıyla alakalı olabilir. Aynı zamanda sicilin kapsadığı tarihlerde Bağdat’a yapılacak olan seferler için develere ve deve rahtlarına ait ihtiyaçlar maksadıyla Karaman Eyaleti’nden taleplerin olması devenin bu coğrafyada yaygın olarak kullanıldığını ispatlamaktadır.

Su kuyusu, incelediğimiz sicilde satışı yapılan sekiz evde su kuyusunun mevcut olduğunu görmekteyiz⁴¹⁴. Konya evlerinde su kuyusunun az olmasının

⁴¹³ Tülü deve, Anadolu’da güreş için yetiştirilen bir deve türü olup, lök deve ise yedi yaşından büyük erkek boz develer için kullanılan tabirlerdir.

⁴¹⁴ 67-1, 67-2, 146-1, 154-1, 157-2, 164-4, 173-2, 175-2.

sebebi mahalle çeşmelerinin yaygınlığıyla alakalı olabileceği gibi, bir veya iki metre kazılarak oluşturulan kuyuda birikme sonucu elde edilecek yer altı sularının mahalle çeşmelerindeki kaynak suyuna göre daha az kullanışlı olması da sebep gösterilebilir.

İncelediğimiz sicilde ev müştemilatlarına, yukarda bahsettiğimiz kısımlara ek olarak kenif (67-1, 67-2), hadike (87-3), fırın (95-2), mahuta (119-1), çardak (116-2), yazlık (133-1) gibi yerlerinde var olduğu gözükmemektedir. Ayrıca sicilde vakfa icâre-i zemîni olan ev satışının yapıldığı sadece bir belge mevcuttur. 103-2 numaralı belgede arsası Gallecerb Sultân Mahallesi Vakfı'na ait olup arsa için senelik on akça vakfa ödenilen kira bedeli olan ev, sahibi tarafından 2.000 akça bedelle satılmıştır. Bunun yanında 56-4 numaralı belgede yapılan ev satışına ek olarak yine aynı bölgedeki bir arazinin tasarruf hakkında, arazi sahibinin bilgisi dahilinde 2.000 akça bedelle devredilmiştir. Sicilde yer alan ev satışlarından üç tanesinin daha önceki yıllarda yapılmış olmasına rağmen sicile bu dönemde kaydedildiği ve satışın kaç yıl önce yapıldığı bilgisine de yer verildiği görülmektedir⁴¹⁵.

Bu dönemde ev satışlarında kullanılan para birimleri incelendiğinde bu dönemde Konya'nın kendine özgü durumuna uygun olarak akça kullanımı oldukça fazladır. Satışı yapılan 162 adet evin 139 tanesi akça ile satılırken, 15 satış esedi guruş, 6 tanesi sağ Osmanî akça (kadı Osmanî akça), iki satış ise riyali guruş ile yapılmıştır. Ev satışlarının % 86'sının akça ile yapılması bu dönemde değer kaybetme sürecinde olmasına rağmen akçanın hala en yaygın para olarak kullanıldığını göstermektedir. Ayrıca incelediğimiz ev satışları içinde en pahalı ev satışını iki ayrı belgede görmekteyiz. Bunlardan birincisi 95-3 numaralı belgedeki 31.000 akçalık ev satışı olup evin yer aldığı mahalle ve müştemilatına dair ayrıntılı bir bilgi bulunmamaktadır. Bunun yerine Konya Şehri'nde yer alan büyü-t müte'addideyi müştemil ev denilmiştir. Bu belgede dikkati çeken husus satılan evin mülk satış belgelerinde adı sıkça alıcı olarak geçen Rum Mehmed Ağa'nın eşinin evi yanında yer almasıdır. En yüksek bedel olan 31.000 akçaya satılan ikinci ev ise 68-2 numaralı belgede yer almaktadır. Şekerfürüş Mahallesi'nde yer alan bu evin müştemilatıyla ilgili olarakta *büyüt-ı müte'addideyi ve mahutayı müştemil ev yanında 1 bab ahur* açıklaması bulunmaktadır. Bu dönemde Konya'daki ortalama ev

⁴¹⁵ 42-3 nolu belgedeki ev sekiz yıl önce, 178-5 nolu belgedeki ev bir yıl önce ve 194-4 nolu belgedeki ev beş yıl önce satılmıştır.

fiyatlarının beş ile on bin akça aralığında olduğu göz önüne alındığında bu fiyatlar oldukça yüksektir. Bu dönemde satılan en ucuz ev ise 87-4 numaralı belgede olup Öylebanladı Mahallesi'ndeki 2 bab ev, mahutasıyla birlikte 400 akçaya satılmıştır.

Ev satışlarının yapıldığı mahallelere bakıldığında en fazla mülk satışının 13 adet mülk satışının yapıldığı İçkala Mahallesi'nde yapıldığı görülmektedir. İçkala Mahallesi'nde ev satışlarının diğerlerinden daha fazla olmasının birçok sebebi vardır. Bunların başında bu mahallede zimmîlerin yoğun olarak iskan etmelerinden dolayı birçok zimmî vatandaş kendine ait toplumuyla birlikte yaşama düşüncesiyle, ev alırken bu mahalleyi tercih etmektedir. Nitekim zimmîlerin İçkala Mahallesi'nde alım-satımını yaptıkları mülk çeşidinin sadece ev olması ve zimmîlerin bu mahalledeki Müslümanlardan beş adet ev alımı yaparken Müslümanlara sadece bir tane ev satışının yapılmış olması bunu doğrulamaktadır⁴¹⁶. Ayrıca ev satış işlemleri adeti ile mahalle nüfusunun arasında doğru bir orantının olması⁴¹⁷ İçkala Mahallesi'nin nüfusu en kalabalık mahallelerden olduğunu göstermektedir. Bunun yanında İçkala Mahallesi'nin Konya surları içinde kalan güvenli bir yer olarak görülmesinin de bu mahalledeki satışlara etkisi olduğunu görmekteyiz⁴¹⁸. Aşağıdaki tabloya göre İçkala Mahallesi'nde zimmîlerin Müslümanlara yaptığı ev satışı 164-3 numaralı belgede yer almakta olup sadece bir tanedir. Buna mukabil zimmîlerin alıcı konumunda olduğu ev satışı sayısı altı adettir. Bu doğrultuda İçkala Mahallesi'nde zimmîlerin yoğunlukta olması veya sayılarının zamanla artacağı sonucu muhtemeldir.

İçkala Mahallesi'nde satılan evlerin yerleri izah edilirken mahallenin bulunduğu konum hakkında bilgi veren bazı izahatlarla karşılaşmak mümkündür. 119-1 numaralı belgede İçkala Mahallesi'nde satılan evin bir tarafında Sultan Alaeddin Camisi'nin olduğu belirtilmektedir. Ayrıca 154-3 ve 158-1 numaralı belgelerde satılan evlerin bir tarafının kal'a-i 'atık hendeği ile sınırlı olduğu belirtilmektedir. Bu tarihlerde Alaeddin Tepesi'nde, içinde askerin yer aldığı Konya Kalesi'nin mevcudiyeti bilindiğine göre buradaki eski kale tabiriyle Selçuklular

⁴¹⁶ Bu konuda daha ayrıntılı bilgi için bu çalışmada Tablo 42, Müslümanlar ve Zimmiler Arasında Mülk Satışları Tablosu'na bakınız.

⁴¹⁷ Muşmal, **Konya (1640-1650)**, s. 97.

⁴¹⁸ Özcan, **Mülk Satışları**, s. 56.

zamanından kalma kullanılmayan eski kale ve hendek kısımları kastediliyor olmalıdır.

İçkale Mahallesi'nde satışı yapılan evlerden biride 158-1 numaralı belgede yer almakta olup satıcı oğul Müslümanken, alıcı annesi ise zimmî durumundadır. Bu bilgi, sicilde açık bir şekilde yer almasa bile, Müslüman ve gayri müslimlerin iç içe yaşadığı Osmanlı toplumunda, ihtidaların düzenli olarak yaşandığına dair ipucu vermektedir. İçkale Mahallesi'nde yer alan evlerin fiyatları da aynı müstemilata sahip olan diğer evlere oranla daha pahalı gözükmektedir. En ucuz ev 100-1 numaralı belgede geçen 3.000 akça olup bu fiyatta evin tamamı değil belli bir hissesinin satış bedelidir. Bu mahallede satışı yapılan 13 evin 8 tanesi 5.000 akça ve üzerinde bir bedele satılırken bu satışların dört tanesinin 10.000 akça üstünde olması Konya'daki ortalama ev satış bedellerine göre yükseklik göstermektedir.

Tablo 43-İçkale Mahallesi'nde Satışı Yapılan Evler Tablosu

Sıra No	Belge No	Alıcı-Satıcı	Ev Özellikleri	Satış Bedeli	Satış Tarihi
1	62-1	Müs.-Zim.	1 sofa, 1 tabhane, 2 örtme, 1 ahur ve mahuta	13.000 akça	Evh-R-1040
2	74-2	Zim.-Zim.	1 bab tabhane, 1 bab kiler evi ve mahuta ve 1 evlek bağ	10.000 akça	Evh-Ca-1040
3	99-3	Zim.-Zim.	1 sofa, 1 tabhane ve mahuta	6.500 akça	Evh-Ş-1040
4	100-1	Müs.-Zim.	Ev hissesi	3.000 akça	Evl-Ş-1040
5	108-1	Müs.-Zim.	1 sofa, 2 tabhane, 1 ahur ve 4 kıt'a mahuta	6.500 akça	Evl-Za-1040
6	108-2	Müs.-Müs.	1 sofa, 1 tabhane, fevkani oda ve altında ahur ve hayatın yarısı	10.000 akça	Evl-Za-1040
7	119-1	Müs.-Müs.	1 sofa, 2 tabhane, 1 kiler, 1 ahur ve mahuta	12.500 akça	Evl-Za-1040
8	140-2	Müs.-Müs.	5 bab ev ve hayat	4.950 akça	Evl-Ra-1041
9	146-1	Müs.-Müs.	1 bab oda ve kıt'a hayath ev, su kuyusu ortak kullanım hakkı ile	5.000 akça	Evl-Ra-1041
10	154-3	Müs.-Müs.	1 bab oda, 1 tabhane ve mahuta	4.000 akça	Evs-Ca-1041
11	158-1	Müs.-Zim.	1 yar oda ve havlu	4.000 akça	Evs-Ca-1041
12	164-3	Zim.-Müs.	1 sofa, 1 tabhane ve mahuta	66 esedi guruş	Evs-B-1041
13	166-3	Müs.-Müs.	Beytü'l-Mâle Kalan Ev	5.000 akça	Evh-B-1041

22 numaralı sicilde ev satışının en çok yapıldığı ikinci mahalle yedi adet ev satışı gerçekleştirilmiş olan Türbe-i Celâliye Mahallesi'dir. Bu mahallede ev satış yoğunluğunun iki temel sebebi vardır. Bunlardan birincisi Türbe-i Celâliye Mahallesi'nin hane-i avarız vergisinden muaf olması sebebiyle tercih edilmesidir. İkinci olarak da mahallenin bulunduğu konum itibariyle şehir merkezi sayılabilecek bir yerde olması, çarşılarla yakınlığı ve Mevlâna Türbesini barındırması sebebiyle tercih edilmesidir. Aşağıda tabloda görüldüğü üzere 83-5 numaralı belgede Türbe-i Celâliye Mahallesi'nde 1 sofa, 1 oda, 1 tabhane ve mahutayı kapsayan ev 14.000 akça bedelle satılmakta iken, 94-3 numaralı belgede İhtiyâreddin Mahallesi'nde, 1 bab oda, 1 tabhane, 1 örtme ve mahutayı müştemil ev, 3.000 akça bedelle satılmaktadır. Benzer müştemilatlarla rağmen fiyat farkının bu kadar fazla olmasının sebeplerinden biri de evin bulunduğu mahallenin etkisidir. Bunları yanında Türbe-i Celâliye Mahallesi'nin kapsamı içinde farklı mahallelerinde yer almasından dolayı mahallenin hem alanının daha geniş hemde barındırdığı nüfus açısından şehrin en kalabalık mahallesi konumundadır.

Aşağıdaki tabloda belgeler incelendiğinde dikkati çeken ilk hususlaran biride, Türbe-i Celâliye Mahallesi'nde yapılan ev satışlarının tamamında, alıcı ve satıcılar Müslümanlardan oluşmaktadır. Bu mahalle, daha önce ev satışlarını incelediğimiz dini açıdan kozmopolit görünen İçkala Mahallesi'nden farklı bir durum arz etmektedir. Zimmî vatandaşların istedikleri her yerden mülk alabildikleri kabul edilse de bazı mahalle veya bölgelerin sadece Müslümanların kullanımına tahsis edildiği gözükmemektedir. Bu mahallede satışı yapılan evlerden dikkat çekenlerden biri de 157-1 numaralı belgede evin bir tarafının, Mevlâna Türbesi'ndeki derviş hücreleriyle sınır olmasıdır. Harabe haldeki bu evin satış bedeli de 15.000 akça olup genel fiyatlara nazaran afakî bir durum sergilemektedir. Aşağıdaki tabloda Türbe-i Celâliye Mahallesi'nde yapılan ev satışları hakkında diğer bilgilere yer verilmektedir.

Tablo 44-Türbe-i Celâliye Mahallesi'nde Satışı Yapılan Evler Tablosu

Sıra No	Belge No	Alıcı-Satıcı	Ev Özellikleri	Satış Bedeli	Satış Tarihi
1	39-3	Müs.-Müs.	2 bab ev, 2 havlu	2.000 akça	Evs-M-1040
2	83-2	Müs.-Müs.	Ev hissesi	700 akça	Evs-B-1040
3	83-5	Müs.-Müs.	1 sofâ, 1 oda, 1 tabhane ve mahuta	14.000 akça	Evs-B-1040
4	85-3	Müs.-Müs.	4 bab ev, 2 bab mahuta	5.700 akça	Evh-B-1040
5	122-3	Müs.-Müs.	1/3 ev hissesi	10 esedi guruş	Evs-Z-1040
6	157-1	Müs.-Müs.	Harabe ev	15.000 akça	Evl-C-1041
7	159-4	Müs.-Müs.	Büyût-ı müte'addideyi müştemil ev	16.000 akça	Evh-C-1041

Konya'da en fazla ev satışının yapıldığı bu iki mahalleden başka mahalleler ve ev satış sayıları, Beghekim Mah-6, Abdülazîz Mah-5, Gallecerb Sultân Mah-4, Ahmed (Durak) Fakîh Mah-4, Aksinle Mah-4, Kasab Sinân Mah-4, Hoca Hasan Mah-4, Dehüdâ Mah-3, Akıncı Sultân Mah-3, Devle Mah-3, Şükrân Mah-3, Bağrı Mah-3, Alîşerbetî Mah-3 adet ev satışı yer almaktadır. İki veya birer ev satışının yapıldığı mahalle adları ve satış bilgileri de aşağıda verilmiştir. Türbe-i Celâliye ve İçkala Mahalleleri'nden başka Konya'da yapılan ev satışlarıyla ilgili bilgiler aşağıdaki tabloda yer almaktadır⁴¹⁹.

Tablo 45-Türbe-i Celâliye ve İçkala Mahalleleri Hariç 22 Numaralı Konya Şer'îye Sicilinde Yer Alan Ev Satışları Tablosu

Sıra No	Belge No	Köy-Mahalle	Ev Özellikleri	Satış Bedeli	Satış Tarihi
1	43-2	Beghekim Mah	3 bab ev, havlu	2.100 akça	Evh-M-1040
2	93-2	Beghekim Mah	1 bab oda ve mahuta	1.900 akça	Evh-Ş-1040
3	95-2	Beghekim Mah	1 sofâ, 1 oda, fevkani ve tahtani 2 bab ev, 1 kiler evi, 1 fırın örtmesi, 1 ahur, 1 samanlık, 1 örtme ve 2 kıt'a mahuta	120 esedi guruş	Evl-N-1040

⁴¹⁹ Türbe-i Celâliye ve İçkala mahallesinde satışlar ayrı tablolarda gösterildiği için burada verilmemiştir.

4	177-3	Beghekim Mah	1 bab oda, 1 samanlık, 1 tabhane ve hayat	4.000 akça	Evs-N-1041
5	178-1	Beghekim Mah	1 bab oda, 1 samanlık, 1 tabhane ve hayat	4.000 akça	Evs-N-1041
6	178-5	Beghekim Mah	1 sofa, 1 tabhane ve mahutayı 1 sene önceki satış	3.000 akça	Evh-N-1040-41
7	43-1	'Abdûlazîz Mah	1 bab tahtani oda, 1 örtme, havlu	55 esedi guruş	Evs-M-1040
8	92-3	'Abdûlazîz Mah	1 ahur, 1 tabhane, 1 örtme ve mahuta	1000 akça ve 4 kile buğday	Evs-Ş-1040
9	98-4	'Abdûlazîz Mah	1 sofa, 1 bab fevkani oda ve altında ahur, 1 tabhane ve mahuta	5.000 akça	Evl-Ş-1040
10	107-4	'Abdûlazîz Mah	1 bab oda	1.000 akça	-
11	125-3	'Abdûlazîz Mah	Evin eski sahibine satışı	2.300 akça	1-M-1041
12	85-4	Gallecerb Mah	Büyût-ı müte'addîdeyi müştemil evin yarı hissesi	9.000 akça	Evl-Ş-1040
13	103-3	Gallecerb Sultân Mah	1 sofa, 2 oda ve mahutası olan senelik 10 akça icâreli ev	2.000 akça	Evs-L-1040
14	124-1	Gallecerb Sultân Mah	2 bab ev ve mahuta	3.200 akça	Evh-Z-1040
15	160-3	Gallecerb Mah	2 bab oda, 1 örtme ve hayat	4.000 akça	Evh-C-1041
16	161-2	Gallecerb Mah	1 bab oda, 1 kıt'a hayat	2.300 akça	Evh-C-1041
17	57-3	Ahmed Fakîh Mah	Toplam 11 sehm olan ev hissesi	11.000 akça	Evh-Ra-1040
18	58-4	Ahmed Fakîh Mah	Büyût-ı müte'addîdeyi müştemil ev	11.000 akça	Evl-R-1040
19	67-1	Durak Fakîh Mah	1 tahtani sofa, 1 bab oda, 2 tabhane, 2 örtme ve mahuta, su kuyusu, kenif	20.000 s.o. akça	Evl-Ca-1040
20	67-2	Durak Fakîh Mah	tahtani 1 bab oda, 1 tabhane, 1 örtme, 1 ahur, su kuyusu, kenif olan harabe ev	10.000 akça	Evl-Ca-1040
21	44-4	Aksinle Mah	1 bab ev, havlu	1.200 akça	Evl-M-1040
22	79-2	Aksinle Mah	1 bab tahtani sofa, 1 oda, 1 tabhane ve mahuta	2.600 akça	Evh-C-1040

23	144-2	Aksinle Mah	1 sofa, 1 oda, 1 tabhane ve 1 kıt'a hayat	4.200 akça	Evh-Ra-1041
24	160-1	Aksinle Mah	Büyüt-ı müte'addide, bahçe ve ağaçlı	8.400 akça	Evh-C-1041
25	54-3	Kasab Sinân Mah	Ev hissesi	1.000 akça	Evs-Ra-1040
26	73-1	Kasab Sinân Mah	2 bab tahtani ev ve mahuta	4.000 akça	Evs-Ca-1040
27	113-3	Kasab Sinân Mah	1 bab fevkani oda ve altında ahur, 1 örtme ve mahuta	3.200 akça	Evs-Za-1040
28	116-2	Kasab Sinân Mah	1 sofa, 2 bab tahtani oda, 1 tahtani ve fevkani, 3 çardak ve tahtani çardak, 1 ahur ve mahuta	400 el-ayar kâmil riyali guruş	Evh-Za-1040
29	61-4	Hoca Hasan Mah	1 sofa, 1 oda, 1 tabhane ve mahuta	6.250 akça	Evh-R-1040
30	122-2	Hoca Hasan Mah	1 sofa, 1 tabhane ve mahuta	5.000 akça	Evs-Z-1040
31	138-1	Hoca Hasan Mah	1 harabe sofa, 1 oda, 1 tabhane ve hayat	2.500 akça	Evl-Ra-1041
32	158-4	Hoca Hasan Mah	1 sofa, 1 tabhane ve hayat	4.000 akça	Evs-C-1041
33	53-1	Dehüdâ Mah	1 bab ev, 1 kıt'a bahçe	3.500 akça	Evs-Ra-1040
34	44-3	Dehüdâ Mah	2 bab ev, havlu	2.300 akça	Evh-M-1040
35	70-1	Dehüdâ Mah	1 sofa, 1 tabhane ve mahuta	10.500 akça	Evl-Ca-1040
36	83-1	Akıncı Sultân Mah	1 bab ev ve mahuta	2.100 akça	Evs-B-1040
37	91-4	Akıncı Sultân Mah	8 bab tahtani ve fevkani oda ve mahuta	155 esedi guruş	Evh-Ş-1040
38	92-1	Akıncı Sultân Mah	3 bab oda ve mahuta	5.200 akça	Evh-Ş-1040
39	134-2	Devle Mah	1 oda, 1 sofa, 1 tabhane ve mahuta	135 esedi guruş	Evs-S-1041
40	154-1	Devle Mah	1 bab oda, 1 çardak, 1 havlu ve su kuyusu	2.000 akça	Evs-Ca-1041
41	110-1	Devle Mah	1 sofa, 2 tabhane ve mahuta	6.000 akça	Evh-Za-1040

42	120-1	Şükrân Mah	Evin hibe edilmeyen 1 bab tabhane, 1 ahur, 1 örtme ve mahuta kısmı	3.000 akça	Evl-Z-1040
43	102-4	Şükrân Mah	1 bab oda, 1 tabhane, 1 ahur ve mahuta	31 esedi guruş	Evs-L-1040
44	142-2	Şükrân Mah	1 bab ev ve hayat	1.950 akça	Evs-Ra-1041
45	116-1	Bağrı Mah	1 bab tahtani oda ve mahuta	2.300 akça	Evh-Za-1040
46	107-1	Bağrı Mah	2 bab oda, 1 tabhane, dışında 1 bab oda, 1 samanlık, 1 ahur ve mahuta	50.000 akça	Evs-N-1040
47	140-3	Bağrı Mah	Büyüt-ı müte'addideyi müstemil ev hissesi	1.000 akça	Evl-Ra-1041
48	118-4	'Alîşerbetî Mah	2 bab oda, 1 ahur, 1 samanlık ve mahutanın yarı hissesi	1.200 akça+bir miktar nakd+1kır tay	Evh-Za-1040
49	154-4	'Alîşerbetî Mah	1 sofa, 1 tabhane, 1 ahur ve mahuta	3.800 akça	Evs-Ca-1041
50	128-3	'Alîşerbetî Mah	2 bab oda, 1 ahur, 2 harabe örtme ve havlulu ev hissesi	31 esedi guruş	Evh-M-1041
51	170-2	Şeyh Sadreddîn Mah	Fevkani ve tahtani 2 bab oda, 1 tabhane ve mahuta	2.600 akça	Evl-Ş-1041
52	180-5	Şeyh Sadreddîn Mah	1 tabhane, 1 dehliz, 2 üstü açık oda, 1 örtme, 1 hayat, 1 erik ağacı	2.500.akça	Evl-L-1041
53	147-1	Şemseddîn Tebrîzî Mah	1 sofa, 1 tabhane, fevkani 1 oda ve altında 1 ahur ve mahuta	4.000 akça	Evl-Ra-1041
54	194-4	Şemseddîn Tebrizî zâviyesi yakını	1 bab oda, 1 kıt'a mahutası ile 5 sene önceki satış	1.000 akça	Evh-N-1041
55	59-3	Karaarslan Sultân Mah	1 sofa, 1 tabhane, 1 oda, 1 nim-poşu, bi-Mahut ve bahçe	9.000 s.o.akça	Evs-R-1040
56	169-1	Karaarslan Sultân Mah	2 oda, 1 tabhane, 2 örtme ve mahuta	5.000 akça	Evl-Ş-1041
57	156-3	Hoşhân Mah	1 oda, 1 bahçe, 1 miktar ev yeri	6.500 akça	Evl-C-1041
58	63-1	Hoşhân Mah	Büyüt-ı müte'addideyi müstemil evin yarı hissesi	700 akça	Evh-R-1040

59	71-3	Cullâhistan Mah	1 tahtani sofa, 1 tabhane, 2 kiler evi, 1 örtme ve bahçe	4.500 s.o. akça	Evs-Ca-1040
60	72-1	Cullâhistan Mah	1 bab tahtani sofa, 1 bab tabhane, 2 bab kiler evi, 1 örtme ve bahçe	4.500 akça	Evs-Ca-1040
61	53-2	Mu'în Mah	Mu'în Mah ev, Emîr Rûşen Sultân yakını 3 dönüm tarla	9.200 akça	Evs-Ra-1040
62	78-2	Mu'în Mah	1 bab sofa, 1 tabhane, 2 mahuta	6.000 akça	Evs-C-1040
63	80-3	İbn Sâlih Mah	1 bab sofa, 1 tabhane ve mebniye	2.800 akça	Evl-B-1040
64	82-2	İbn Sâlih Mah	1 fevkani oda, 1 tahtani tabhane ve mahuta	1.000 akça	Evl-B-1040
65	59-2	Esenli Mah	Harâbe ev ve yeri	5.000 akça	Evl-R-1040
66	82-4	Esenli Mah	Yarısı hibe edilen evin kalan 1 tabhane, 1 oda, mahuta	1.600 akça	Evs-B-1040
67	135-3	Biremânî Mah	1 sofa, 2 oda, 1 tabhane, 2 hayat	7.300 akça	Evh-S-1041
68	152-1	Biremânî Mah	1 bab oda ve 1 kıt'a havlu	2.600 akça	Evs-Ca-1041
69	84-3	Şeyh 'Âlimân Mah	1 bab sofa, tabhane, 1 odunluk, 1 samanlık, 1 oda, 1 örtme ve yanında 1 kıt'a bağ	6.000 akça	Evs-B-1040
70	81-3	Şeyh 'Âlimân Mah	1 sofa, 1 tabhane, 1 ahur ve mahuta	2.000 akça	Evl-B-1040
71	86-2	Kalenderhâne Mah	1 sofa, 1 tabhane, ağaçları	9.000 akça	Evl-Ş-1040
72	87-2	Kalenderhâne Mah	1 sofa, 1 tabhane, 4 tahta ağaçlı bağ ve hadike	9.000 akça	Evl-Ş-1040
73	90-2	Hâcı Eymîr Mah	3 bab ev ve mahuta	3.000 akça	Evs-Ş-1040
74	90-3	Hâcı Eymîr Mah	2 bab ev ve mahuta	1.250 akça	Evs-Ş-1040
75	55-4	Cedîd Mah	Miras ev	-	Evh-Ra-1040
76	102-3	Cedîd Mah	1 bab ev ve mahuta	680 akça	Evs-L-1040
77	60-1	Muhtâr Mah	1 oda, 1 tabhane ve hayat	68 esedi guruş	Evl-R-1040

78	115-4	Muhtâr Mah	1 sofa, 1 oda, fevkani ve tahtani 2 bab kiler evi ve mahuta ile dışında 1 oda, 1 samanlık, 1 örtme ve mahuta	17.000 akça	Evh-Za-1040
79	168-3	Kal'acik Mah	1 bab oda, 1 tahtani, 1 ahur ve mahuta	53 esedi guruş	Evh-B-1041
80	173-2	Kal'acik Mah	1 bab oda, hayat ve su kuyusu	1.700 akça	Evs-ř-1041
81	72-3	Pürçüklü Mah	Harabe ev yeri	1.500 akça	Evs-Ca-1040
82	159-2	Pürçüklü Mah	2 bab ev ve mahuta	5.000 akça	Evs-C-1041
83	163-4	Ferhûniye Mah	1 bab ev ve 1 kıt'a havlu	1.100 akça	Evl-B-1041
84	149-1	Ferhûniye Mah	1 sofa, 1 tabhane, fevkani ve tahtani 2 bab oda ve kıt'a mahuta	100 esedi guruş	Evl-Ra-1041
85	149-3	Çiftenerdübân Mah	Ev	-	Evs-Ra-1041
86	157-2	Çiftenerdübân Mah	1 oda, 1 sofa, 1 tabhane, (okunamıyor), 2 ahur, su kuyusu, 2 dut ağacı ve havlu	15.400 akça	Evh-C-1041
87	41-2	Akbaş Mah	1 sofa, 1 tabhane, 1 izbe, 1 ahur, havlu	2.250 akça	Evs-M-1040
88	150-1	Akbaş Mah	1 sofa, 1 tabhane, fevkani ve tahtani 2 örtme ve 1 kıt'a mahuta	4.000 akça	Evs-Ra-1041
89	87-4	Öylebanladı Mah	2 bab ev ve mahuta	400 akça	-
90	151-1	Öylebanladı Mah	1 sofa, 1 tabhane, 1 oda, 1 ahur ve hayat	5.000 akça	Evh-Ra-1041
91	140-4	Çirkâb Mah	1 bab sofa, 1 oda, 1 virane ahur	2.500 akça	Evl-Ra-1041
92	155-3	Çirkâb Mah	3 bab ev ve 1 kıt'a hayat	2.600 akça	Evh-Ca-1041
93	87-3	Hoca Fârûk Mah	2 bab fevkani oda, 1 sofa, 2 bab tahtani oda, 1 ahur, 1 develik, 1 tabhane, 1 kiler ve mahuta	1000 riyali guruş	Evl-ř-1040
94	160-2	Hoca Fârûk Mah	1 sofa, 1 tabhane, 1 izbe ve hayat	1.900 akça	Evh-C-1041
95	43-3	Kuzgunkavak Mah	1 bâb oda, 1 tabhâne, 1 izbe ve ağaçlı bahçesi ile 8 sene önceki satış	5.500 akça	Evh-M-1032-40

96	55'ten sonraki numarasız sayfa-1	Kuzgunkavağı Mah	Büyüt-ı müte'addîdeyi müstemil ev ve 1 kıt'a bağın yarı hissesi	13.500 s.o. akça	Evh-Ra-1040
97	61-2	Konya Mahallatından	1 bab tahtani oda, 1 tabhane, 1 ahur ve mahuta	60 esedi guruş	Evs-R-1040
98	95-3	Konya şehri	Büyüt-ı müte'addîdeyi müstemil-Rum Mehmed Ağa'nın eşinin evi yanı	31.000 akça	Evl-N-1040
99	160-4	Mücellid Mah	1 sofa, 1 ahur ve 1 kıt'a hayat	7.000 akça	Evh-C-1041
100	149-4	Habîb Mah	1 harabe sofa, 1 tahtani oda, 1 ahur ve havlu	3.500 akça	Evl-Ra-1041
101	163-1	Zevle Sultân Mah	Miras ev	3.500 akça	Evl-B-1041
102	164-4	Pîrî Pâşâ Mah	1 oda, 1 örtme ve mahuta ve su kuyusu	2.000 akça	Evs-B-1041
103	165-3	Kâdı'asker Mah	1 sofa, 1 tabhane, 1 ahur ve mahuta	17.000 akça	Evs-B-1041
104	166-1	Karakurd Mah	2 bab oda ve mahuta	1.600 akça	Evs-B-1041
105	167-2	Gayân Mah	1 bab ev,hayat ve boş arsa	1.200 akça	Evh-B-1041
106	167-3	Dinkeş Mah	Büyüt-ı müte'addîdeyi müstemil	5.000 akça	Evh-B-1041
107	168-2	İhtiyâreddîn Mah	Fevkani ve tahtani 2 bab oda	3.000 akça	Evh-B-1041
108	174-5	Şeyh 'Osmân Rûmî Mah	4 bab ev ve mahuta	5.000 akça	Evh-Ş-1041
109	175-2	Habîb Mah	Tahtani 2 bab oda, 1 kıt'a havlu ve su kuyusu	2.000 s.o. akça	Evh-Ş-1041
110	176-1	Mi'mâr Köker Mah	1 bab oda ve mahuta	735 akça	Evl-N-1041
111	39-4	Kaymak Ahmed Mah	1 sofa, 1 oda, 1 tabhane, 1 ahur, havlu	14.000 akça	Evs-M-1040
112	145-4	Sarı Ya'kûb Sultân Mah	1 sofa, 1 tabhane ve kıt'a hayat	5.500 akça	Evl-Ra-1041
113	60-2	Seb'ahân Mah	1 oda, 1 ahur ve hayat	950 akça	Evl-R-1040
114	137-4	Turşucu Mah	2 bab tabhane ve hayat	10.000 akça	Evl-Ra-1041
115	68-2	Şekerfürûş Mah	Büyüt-ı müte'addîdeyi ve mahutayı müstemil ev yanında 1 bab ahur	31.000 akça	Evl-Ca-1040
116	194-5	Mü'min Mah	2 bab oda, mahuta	2.500 akça	Evh-N-1041
117	72-4	Türk'Alî Mah	2 bab tahtani ev ve mahutası ile 12 sene önceki satış	2.400 akça	Evs-Ca-1038-40

118	76-2	Medrese Mah	1 bab tahtani oda, 1 sofa, 1 tabhane, örtme	12.000 akça	Evl-Ca-1040
119	84-1	Affân Sultân Mah	1 sofa, 1 tabhane ve mahutalı evin yarısı	1.450 akça	Evs-B-1040
120	91-2	Ulurmak Mah	5 bab ev ve mahuta	1.700 akça	Evs-Ş-1040
121	93-3	Sâdırlar Mah	5 bab ev ve yanındaki ağaçlı 1 kıt'a bağ	5.500 akça	Evh-Ş-1040
122	94-2	İhtiyâreddîn Mah	1 bab oda, 1 tabhane, 1 örtme ve mahuta	3.000 akça	Evl-N-1040
123	96-1	Kâdiasker Mah	1 sofa, 1 tabhane, 1 ahur, 1 kiler ve mahuta	8.000 akça	Evs-N-1040
124	97-3	İmâret Mah	1 sofa, 1 tabhane, 1 ahur ve mahuta	7.500 akça	Evh-N-1040
125	98-1	Aynedâr Mah	Büyût-ı müte'addideyi müstemil	7.800 akça	Evh-N-1040
126	100-3	Kürkçü Mah	Büyût-ı müte'addideyi müstemil ev hissesi 1.300 akça	2.500 akça	Evl-Ş-1040
127		Bozmeşe mevzi'	Ağaçlı bağ hissesi 1.200 akça		
128	105-4	Debbâghâne Mah	1 sofa, 1 oda, 1 tabhane ve 2 kıt'a mahuta	10.200 akça	-
129	111-3	Fahrü'n-nisâ merkadi yanı	1 bab ev ve mahutası ile 4 sene önceki satış	1.000 akça	Evl-Za-1036-40
130	69-3	İbn Tûtî Mah	1 bab ahur, 1 samanlık ve mahuta	110 esedi guruş	Evl-Ca-1040
131	112-1	Göktaş Mah	1 oda, 1 tabhane, 1 ahur ve mahuta	1 kelâm-ı 'izzet+3.000 s.o. akça	Evl-Za-1040
132	118-3	Topraklık Mah	2 bab oda, 1 kiler evi, 1 tabhane, 2 oda ve mahuta	42 esedi guruş	Evl-Za-1040
133	53-3	Furkân Dede Mah	3 bab ev, havlu	700 akça	Evs-Ra-1040
134	59-1	Kerîm Dede Mah	½ oda, ½ sofa, ½ ahur ve 2 tahta harabe bağın yarısı	2.200 akça	Evl-R-1040
135	119-4	Fermân Dede Mah	2 bab tahtani ve 1 bab fevkani oda ve mahuta	3.500 akça	Evl-Z-1040
136	114-2	Celâlî Hasan Mah	1 sofa, 1 oda, 2 hayatı ile 4 sene önceki satış	7.500 akça	Evs-Za-1036-40
137	127-3	Mihmândâr Mah	2 bab ahur, 1 dönüm boş arsalı ev	70 esedi guruş	Evs-M-1041
138	128-4	Hâcı Eymîr Mah	2 bab ev ve hayat	850 akça	Evl-S-1041

139	133-1	Karakayış Mah	1 oda, 1 tabhane, 1 yazlık, 1 izbe, 1 kiler, 1 ahur ve hayat	2.000 akça	Evs-S-1041
140	49-3	İrmek karye	3 bab ev 25 keyl buğdayx50 akça=1.250	1.250 akça	Evl-Ra-1040
140	137-3	Kurşunlu karye	Harabe ev ve bağlar ile tarlalar	3.000 akça	Evh-S-1041
141	56-4	Hatunsarây-Kuyucak karye	2 oda, 1 sofa, 1 ahur, 1 samanlık, 2 havlu ev 4.400, kişi icâreli arazi 2.000	4.400+2.000 =6.400 akça	Evh-Ra-1040
142	70-4	Lâdik karye	1 bab ev, 1 bab ahur ve mahuta	2.000 akça	Evs-R-1040

4.2.2 Bağ Satışları

İncelediğimiz 22 numaralı sicilde bağ satışlarıyla ilgili 95 adet belge bulunmaktadır. Bağ satışları, sicildeki toplam 360 mülk satışının 95 tanesinde yer alarak, ev satışlarından sonra % 26'lık bir oranla satışı en fazla yapılan ikinci mülk çeşidi konumundadır. Osmanlı Devleti'nin 17. yüzyılda en önemli geçim kaynağı tarım olmasına rağmen bu dönemde yapılan bağcılık faaliyetini sadece tarımsal uğraş veya coğrafi iklim şartlarının gereği olan bir etkinlik olarak değerlendirmek yetersiz kalacaktır. Aslında bağcılık kültürü, Anadolu'ya gelerek burada yerleşik hayata geçen göçebe Türk toplumunun, eskiden yaşadıkları yaylak-kışlak faaliyetlerinin Konya'daki yaşam şekline uygun olacak şekilde devam ettirilmesi amacına yönelik olarak ortaya çıkmış bir sonuçtur. Bununla birlikte zirâi anlamda bağcılık faaliyetinin önemli bir hale gelmesini sağlayan hususlardan bazıları, üzümün yaş olarak tüketilmesinin yanında daha çok kurutulup kışlık yiyecek olarak saklanması, üzümün kaynatılarak pekmez, pestil, sirke ve benzeri ürünlerin yapılması ve bu gıdaların o dönemdeki Anadolu insanı için önemli bir besin kaynağı olmasıdır⁴²⁰.

İncelediğimiz sicildeki bağ satışları en fazla 9 adet bağın satıldığı Selifar mevzisinde yer almakta olup bunu 8 satışın yapıldığı Yaka mevzisi takip etmektedir. Diğer bağ satış yerleri ve sayıları ise Sâdırlar Mahallesi 5, Hoca Cihân Mevzi 5, Karaüyük Mevzi 5, Gödene Karye 5 ve Hatîb Karye 3 şeklinde azalarak devam

⁴²⁰ İbrahim Solak, "Osmanlı İmparatorluğu Döneminde Anadolu'da Sebze ve Meyve Üretimi", S.Ü. **Türkiyat Araştırmaları Dergisi**, Sayı 24, Konya 2008, s. 224, <http://www.turkiyat.selcuk.edu.tr/pdfdergi/s24/solak.pdf>, Erişim tarihi 28.02.2018.

etmektedir. En çok bağ satışı yapılan yerlere bakıldığında Konya’da bağcılık faaliyetine etki eden iki husus göze çarpmaktadır. Bunlardan birincisi şehrin konumu, ikincisi ise şehir çevresinin coğrafi durumudur. Özellikle yetişme döneminde bol suya ihtiyaç duyan bağlar için yer olarak, bahar aylarında akar durumda olan yaz aylarında ise çoğunlukla kuruyan nehir yataklarına yakın bölgeler tercih edilmiştir. Bunların başında ise Meram Deresi gelmekte olup kuzey doğusunda Hoca Cihân Mevzisi’nden, Yaka Mevzisi’ne oradan güneyindeki Karayüyük Mevzisi’ne kadar birçok bağcılık bölgesinin su kaynağını teşkil etmektedir. Meram Deresi’nden başka Konya’da bağcılık faaliyetine uygun olan ikinci nehir, şehrin kuzeyinde yer alan Sille Deresi olup Meram Deresi kadar olmasa da şehrin kuzeyindeki geniş bir alana sulama ve bağcılık imkanı sunmaktadır. Konya’daki bağcılık için kullanılan üçüncü su kaynağı ise Hoca Cihân Mevzisi’ne su taşıyan Keçiyolu Deresi olup, Gevale Kalesi’nin bulunduğu Takkeli Dağ’ın sol tarafındaki dar vadiden akarak Hoca Cihân Hanı yanından şehre doğru gitmektedir. Bu üçüncü derenin taşıdığı su miktarı diğer ikisine nazaran az olsa da suyun akışının doğruca şehir merkezine yönelik olmasından dolayı, suyun ulaştığı havza -çok geniş olmamakla birlikte- şehre yakınlığı sebebi ile bu bölgedeki sulanabilen bağlar da rağbet görmektedir.

Bu dönemde bağ fiyatlarının belirlenmesinde aşağıdaki dört husus yaklaşık olarak eşit seviyelerde belirleyici olmaktadır. Bunlardan birincisi bağın şehir merkezine yakınlık durumuyla ilgilidir. Özellikle Selifar, Sadırlar, Yaka ve Hocacihan gibi yerlerdeki bağların satışında bu bağların şehre yakınlığı bağ fiyatları üzerinde artırıcı bir etkiye sahip olmaktadır. Bu gibi yerlerdeki bağların şehre yakınlığı sebebiyle, şehir merkezinde oturan insanların bu yerlerdeki bağlarına günü birlik gidiş-dönüş yapabilmesi, insanların bu yerlerdeki bağları daha fazla tercih etmesine sebep olmaktadır. İncelediğimiz sicilde toplam sekiz bağ satışının yapıldığı Hatıp ve Gödene gibi köylerde sulama imkanının bol olmasına rağmen daha çok on yedi satışla Selifar ve Yaka gibi mevzilerin tercih edilmesine şehir merkezine yakınlığın etki etmiş olması muhakkaktır.

Bağ fiyatlarına etki eden ikinci husus ise bağın içinde yer alan çoğunlukla bir veya iki bab odanın yer alması veya benzer şekilde örtme, sofa gibi kapalı mekanların olması bağ fiyatlarına etki etmektedir. İncelediğimiz sicilde yer alan 95

adet bağ satışının 32 tanesinde bağın içinde oda, örtme veya sofa niteliğinde iskan edilebilecek yapılar mevcut olduğu belirtilmektedir. Bu mekanlar özellikle yaz aylarını bağlarında geçirecek olan şehirliler için önem arz etmektedir. Ayrıca Sadırlar ve Karakayış gibi şehre yakın bazı bağ evlerinde de devamlı surette oturanların olduğu göz önüne alındığında bu gibi yapılar, bağ fiyatlarını artıran bir etkiye sahip olmaktadır.

Bağ fiyatlarına etkileyen üçüncü özellik ise onların sulanabilmesi için herhangi bir su kaynağına yakın olup olmamasıdır. Üzüm bağları yapıları gereği özellikleri sürgün verip yeşerdikleri bahar aylarının başlangıcında ve meyvelerinin büyüdüğü baharın sonuna doğru olan zamanlarda ciddi miktarda suya ihtiyaç duymaktadır. Bu dönemlerde yeteri kadar su alamayan bağlar ya yeterli gürlüğe ve yaprak sıklığına kavuşamamakta veyahut verimi düşük miktarda ve kalitede gerçekleşmektedir. Bu sebeple, incelediğimiz sicilde yer alan bağ satışlarında bağların sulanabilir olması büyük bir avantaj olarak belirtilmektedir. Satışı yapılan 95 adet bağın 13 tanesinde sulamaya imkan veren bir dere, nehir veya çay gibi akarsuyun varlığından bahsedilmektedir⁴²¹. Konya ve civarında yer alan bu gibi akarsular iklim ve coğrafi şartlar gereği yılın bazı aylarında güçlü olarak akmakta iken bazı aylarda da tamamen kuruyabilmektedir. Bu durum Konya'daki bağcılığın şekillenmesine etki etmektedir. Özellikle erkekler tarafından çevrelenen puştelerden oluşan bağ tahtalarının oluşturulma amacı yağışlı dönemlerde akarsu kaynaklarından mümkün olduğu kadar daha fazla suyu bağın içine doldurmaktır. Böylece sonraki haftalarda yağış olmasa bile puşteler arasındaki sular uzun bir süre su ihtiyacını karşılamaktadır. İncelediğimiz sicildeki bağ satış belgelerinde akarsuların varlığının belirtilmesi için, *tarafeyni nehr-i câri ile mahdûd olub* (48-1), *bir tarafı nehr-i câri* (55'ten sonraki numarasız sayfa-2), *ve bir tarafı nehir* (66-3), *tarafeyni çay ile mahdûd* (75-2) gibi farklı ifadeler kullanılmıştır. Bağların akarsulara yakınlığı önemli olmakla birlikte iki belgede ise Karaüyük Mevzisi'nde satışı yapılan bağın içerisinde üç tane su kuyusunun ve Konya haricindeki bağda ise bir tane su

⁴²¹ 48-1, 55'ten sonraki numarasız sayfa-2, 66-3, 75-2, 77-3, 82-1, 83-3, 96-2, 147-3, 153-1, 155-4,172-4, 175-4.

kuyusunun mevcut olduğundan bahsedilmektedir⁴²². Bu durum bağın sulanmasına imkan verdiği için değerlendirilmesinde önem arz etmektedir.

Bağların fiyatlarına etki eden dördüncü ve son husus ise bağın büyüklüğü ve verimliliğidir. Satışı yapılan bağların büyüklüğünü ifade etmek için bu dönemde genellikle dönüm (123-4), evlek (141-3), kıta (130-3) gibi ifadeler kullanılırken bağın şekli ve düzenlemesiyle ilgili olarakta tahta (17-2), puşte (105-1), erkek (48-1) gibi ifadeler kullanılmıştır. Konya'daki bağlar bakımı ve sulama durumuna göre bölümlere ayrılırken bağın her bir ayrılmış bölümüne tahta denilmektedir. Tahtalar arasında kalan su harklarının olduğu yerlere erkek denilmektedir. Puşte ise erkekler arasında yer alan tahminen bir metre yüksekliğindeki tepelerdir⁴²³. Bu ölçü birimlerinden evlek kısmen hala kullanılmakta olup yaklaşık olarak sekiz yüz metre karelik alana bir evlek denilmektedir. Kıt'a tabiri ise bağlarda kesin bir ölçü birimi olmaktan ziyade o mülk içinde yer alan bağ ve diğer unsurların tamamını kapsayan arazinin tanımlanması için kullanılıyor olması kuvvetle muhtemeldir. Bağ satışlarında kıta tabiri yer aldığı belgelerin bir tanesi hariç tamamında *bir kıta bağ* şeklinde geçmekte olup sadece 136-2 numaralı belgede *iki kıta bağ* tabiri kullanılmıştır. Satışı yapılan bağlarda geçen *eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmiresi* ibaresi hem bağın ürün verme özelliğini tanımladığı gibi hemde içindeki mevcut ağaçlar hakkında bilgi verebilmektedir. Bu ürün verir olma veya ağaçların mevcudiyeti bağ satış fiyatlarının şekillenmesine etki etmektedir.

Satışı yapılan bağların bazılarının toprak mülkiyetinin vakıflara ait olması sebebi ile icare-i zemini olan satışlarda söz konusudur. İncelediğimiz sicilde iki adet bağın vakıflarına ödenecek olan icare-i zemin mevcudiyetiyle satılmaktadır⁴²⁴. Ancak vakıflara ödenecek paranın senelik 25 akça (86-3) ve 30 akça (108-3) gibi oldukça düşük bir kira bedeli olması ve satış bedellerinin 17.000 ve 4.000 akça olarak belirtilmesi, bu durumun bağların değeri üzerinde olumsuz bir etki oluşturmadığını göstermektedir.

İncelediğimiz 22 numaralı sicilde satışı yapılan 95 adet bağın 77'si akça ile satılırken 11'i esedi guruş, 5'i Kadı Osmanî akça ve 2 tanesinde guruş ile satılmıştır.

⁴²² 55'ten sonraki numarasız sayfa-4.

⁴²³ Özcan, **Mülk Satışları**, s. 69-71.

⁴²⁴ 86-3, 108-3.

Buna göre bağ satışlarının % 81'i akça ile yapılmakta olup bu orana Kadı Osmanî akçasıyla yapılan beş adet satışta eklendiğinde akçanın kullanım oran % 86 civarında gerçekleşmektedir. Buna göre yabancı paraların bağ satışlarında % 14 ile yer alması, ev satışlarındaki miktarla kıyaslandığında, daha az kullanıldığını söylemek mümkündür. Bazı bağ satışlarının ödemeleri mülk takası yoluyla olabildiği gibi (101-4), üç belgede ise ödemeler nakit paraya ek olarak mal ve eşya şeklinde de ödenebilmektedir⁴²⁵. Bazı belgelerde ise bu dönemde kayda geçirilen bağ satışlarının on yıl veya on beş yıl önce yapıldığı belirtilmektedir⁴²⁶.

Satışı yapılan bağlar içerisinde en pahalı olanı 97-2 numaralı belgedeki bağ satışı olup satış bedeli 32.500 akça olarak yer almaktadır. Yaka havalesinde yer alan bu bağın “İstifan” isimli zimmîye yapılan bir satış olması zimmîlerin bu dönemde ekonomik durumları hakkında bilgi vermesi bakımından önemli olmaktadır. Bağla ilgili ayrıntılı bir bilgi yer almamakla birlikte 10 tahta bağdan oluşması oldukça geniş bir alana sahip olduğunu göstermektedir. Ayrıca içinde 2 bab evinin olması ve eşcâr-ı müsmire ve gayr-i müsmiresinin varlığı fiyatı artıran diğer etkenlerdir. Bu satışta dikkati çeken bir husus da bağı satan Yûnus isimli kişinin eşi de bağın tamamının kocasına ait olduğunu, satışa onay verdiğini ve bağ üzerinde herhangi bir hakkının olmadığını belirten ifadenin yer almasıdır. En düşük fiyatlı bağ satışı ise 151-4 numaralı belgede yer alan Gödene’de gerçekleşen 400 akçalık bir kıta bağ satışıdır. Bu tarihlerde bir kısrağın 1.500 akça bedelle satıldığı göz önüne alındığında bu bağın fiyatının bu kadar ucuz olmasının sebepleri arasında şehir merkezine uzak olması ve yerinin küçüklüğü gösterilebilir. Aşağıdaki tabloda sicilde yer alan bağ satışlarının tamamıyla ilgili diğer bilgiler yer almaktadır.

⁴²⁵ 83-3 numaralı belgede ödeme 8.000 nakit akçaya ek olarak ‘binbeşyüz akça kıymetlü bir mor zenne telli hâre kaftan ve beşyüz akça kıymetlü bir çatma yasdığa’ satılmıştır. 94-3 numaralı belgede ise 400 nakit akçaya ek olarak ‘iki yüz akça kıymetlü bir (...) zenne kaftana’ satılmıştır. 135-4 numaralı belgede ise 6.000 nakit akça ve ‘binbeşyüz akça kıymetlü bir re’s kısrağ’ olmak üzere satış işlemleri gerçekleşmiştir.

⁴²⁶ 39-2, 82-3, 96-4.

Tablo 46-22 No'lu Konya Şer'iyeye Sicilinde Yer Alan Bağ Satışları Tablosu

Sıra No	Belge No	Köy-Mahalle Mevzi'	Bağ Özellikleri	Satış Bedeli	Satış Tarihi
1	48-3	Selifâr mevzi'	1 kıt'a bağ	6.500 s.o. akça	Evs-S-1040
2	58-3	Selifâr mevzi'	1 kıt'a bağ	3.400 akça	Evl-R-1040
3	82-1	Selifâr mevzi'	4 puşte bağ (ağaçlı, 1 yanı çay)	1.000 akça	Evl-B-1040
4	82-3	Selifâr mevzi'	Bağ (evi ve yeri ile 10 sene önceki satış)	24.000 akça	Evl-B-1030-40
5	94-3	Selifâr mevzi'	Bağ ve evin 1/6 hissesi 400 ve 200 akçalık kaftan	400+200= 600 akça	Evl-N-1040
6	97-4	Selifâr mevzi'	1,5 tahta bağ (1 bab ev ve yanında ev yeri)	1.000 akça	Evh-N-1040
7	119-2	Selifâr mevzi'	Miras bağın yarı hissesi	6.000 akça	Evl-Z-1040
8	123-4	Selifâr mevzi'	4 dönüm bağ (bir miktar yer)	160 esedi guruş	Evh-Z-1040
9	177-1	Selifâr mevzi'	1 dönüm bağ (ağaçlı, yakınında harabe ev yeri)	1.050 akça	Evl-N-1041
10	91-1	Yaka mevzi'	4 tahta bağ (1 kıt'a yer)	5.000 akça	Evs-Ş-1040
11	97-2	Yaka havale	10 tahta bağ (ağaçlı, 2 bab ev ile)	32.500 akça	Evh-N-1040
12	101-5	Yaka mevzi'	6 evlek bağ	5.500 akça	Evs-L-1040
13	138-2	Yaka mevzi'	6 tahta bağ (5 evlek boş arsa)	7.000 akça	Evl-Ra-1041
14	163-3	Yaka havâlesi	5 tahta bağ (ağaçlı, 3 bab ev, 1 kıt'a boş arsa)	20.150 akça	Evl-B-1041
15	171-1	Yaka mevzi'	12 puşte bağ (ağaçlı, 1 kıt'a boş arsa)	2.400 akça	Evl-Ş-1041
16	173-3	Yaka mevzi'	10 puşte bağ (ağaçlı, boş arsası)	3.000 akça	Evs-Ş-1041
17	177-2	Yaka mevzi'	5 tahta bağ (ağaçlı, 1 bab ahur, boş arsa)	1.4000+1.000 hisse=15.000 akça	Evl-N-1041
18	48-1	Hoca Cihân mevzi'	1 kıt'a bağ ve 1 kıt'a erkek bağ (nehir yanı)	2.000 akça	Evl-S-1040

19	56-2	Hoca Cihân mevzi'	3 tahta 4 puşte bağ (ağaçlı, 1 bab ev)	4.500 akça	Evh-Ra-1040
20	155-4	Hoca Cihân mevzi'	14 puşte bağ (ağaçlı, bir yanı çay)	2.000 akça	Evl-C-1041
21	173-1	Hoca Cihân mevzi'	½ kıt'a bağ, ½ kıt'a tarla, 5/2 koyunun yarısı	3.000 akça	Evl-Ş-1041
22	178-4	Hoca Cihân mevzi'	12 puşte bağ	14,5 guruş	Evs-N-1041
23	55'ten sonraki numarasız sayfa-4	Karaüyük mevzi'	1 tahta (ağaçlı, 3 kuyu)	2.000 akça	Evh-Ra-1040
24	62-2	Karaüyük mevzi'	1 kıt'a bağ (ağaçlı)	5.400 s.o. akça	Evh-R-251040
25	77-1	Karaüyük mevzi'	13 puşte bağ (ağaçlı, hayat)	3.000 akça	Ev26l-Ca-12040
26	86-3	Karaüyük mevzi'	3 tahta bağ (ağaçlı, 1 bab ev, senelik 25 akça vakf icâreli 1 tahta ve 3 dönüm yer)	17.000 akça	Evl-Ş-1040
27	95-1	Karaüyük mevzi'	Bağ (ağaçlı) ve ev yarı hissesi, 4 koyun, 4 keçi	6.000 akça	Evl-N-1040
28	80-2	Sâdırlar mah	1 kıt'a bağ	6.400 akça	Evs-C-1040
29	96-4	Sâdırlar mah	1 kıt'a bağ (ağaçlı) 15 yıl öncenin satışı	3.000 akça	Evs-N-1025-40
30	148-3	Sâdırlar mevzi'	1 kıt'a bağ	3.600 akça	Evs-Ra-1041
31	176-5	Sâdırlar mah	1 kıt'a bağ	2.600 akça	Evl-N-1041
32	178-3	Sâdırlar mah	1 kıt'a bağ (1 bab ev)	28 esedi guruş	Evs-N-1041
33	66-3	Gödene mevzi'	Bağ (nehir yanı)	6.000 akça	Evs-R-1040
34	73-3	Gödene karye	1 kıt'a bağ (ağaçlı)	40 esedi guruş	Evs-Ca-1040
35	104-4	Gödene karye-Çayağzı mevzi'	2,5 tahta bağ (ağaçlı)	800 akça	Evh-L-1040
36	105-1	Gödene karye-Çayağzı mevzi'	24 puşte bağ (ağaçlı)	1.000 akça	Evh-L-1040

37	151-4	Gödenek karye	1 kıt'a bağ (ağaçlı)	400 akça	Evh-Ra-1041
38	39-2	Hatîb karye	1 kıt'a bağ 10 yıl öncenin satışı	90 guruş	Evs-M-1030-40
39	94-1	Hatîb karye	1 kıt'a bağ (ağaçlı)	20 esedi guruş	Evh-Ş-1040
40	97-1	Hatîb karye	1 kıt'a bağ	750 akça	Evs-N-1040
41	79-3	Konya harici	6 puşte bağdaki hissesi yanında 1 kıt'a düz bağ (1 bab ev ve yer su kuyusu)	2.200 akça	Evh-C-1040
42	81-1	Konya harici	Harabe bağ	1.500 akça	Evl-B-1040
43	86-1	Konya harici	3 tahta bağ (ağaçlı, 1 kıt'a yer)	5.900 akça	Evl-Ş-1040
44	114-4	Konya harici	1 kıt'a bağ (ağaçlı, 1 bab ev, samanlık yeri)	8.100 akça	Evs-Za-1040
45	62-3	Kovanağzı mevzi'	1 tahta bağ (ağaçlı, 1 kıt'a yer)	3.000 akça	Evh-R-1040
46	64-2	Kayacık Tatarı mevzi'	6 puşte bağ (3 evlek tarla, 1 bab 2 katlı ev)	13.000 akça	Evh-R-1040
47	64-3	Hoca Fakîh Sultân zâviyesi yakını	1 kıt'a bağ (ağaçlı, 2 bab ev)	20.000 akça	Evh-R-1040
48	44-2	Karadiğın karye-Karaağaç mevzi	2 tahta bağ (ağaçlı)	2.000 akça	Evl-S-1040
49	80-1	Karadiğın karye	1 kıt'a bağ	2.400 akça	Evl-B-1040
50	50-2	Buzhâne yakını	2 tahta bağ (ağaçlı, 2 bab ev, 1 kıt'a yer)	14.000 s.o. akça	Evl-Ra-1040
51	50-4	Kirâslı Irmağı yakını	1 tahta bağ	2.500 s.o. akça	Evl-Ra-1040
52	55'ten sonraki numarasız sayfa-2	Şeyh Vefâ câmi yakını	8 tahta (ağaçlı, 2 bab ev, nehir yakını)	20.000 akça	Evh-Ra-1040
53	153-1	Şeyh Vefâ câmi yakını	4 tahta bağ (1 bab ev yeri, 1 örtme, 1 kıt'a yer, yanı çay)	16.100 akça	Evl-Ca-1041

54	75-2	Çandır Değirmeni yakını	8 tahta bağ (ağaçlı, 1 bab ev, 2 tarafı çay)	7.000 akça	Evh-Ca-1040
55	136-2	Çandır Değirmeni yakını	2 kıt'a bağ (ağaçlı, hayat)	10.000 akça	Evh-S-1041
56	77-3	Sarıca Ahmed karye	1 kıt'a bağ (ağaçlı, yanı çay)	3.200 akça	Evs-Ca-1040
57	88-1	HâcîBinâr mah	1 kıt'a bağ (ağaçlı)	3.000 akça	Evl-Ş-1040
58	81-2	Muharremşâh karye	1 kıt'a bağ (ağaçlı)	1.000 akça	Evl-B-1040
59	91-3	Buzhâne yakını	2 tahta bağ (1 bab ev ve mahutası, 2 dönüm tarla)	7.000 akça	-
60	93-4	Pîrâbî Sultân mah	1 kıt'a bağ (ağaçlı, 1 bab ev)	15.000 akça	Evh-Ş-1040
61	83-3	Karakayış mah	1 kıt'a bağ (ağaçlı, nehir yanı) 8.000+1.500 akçalık kaftan+500 akçalık yastık	8.000+1.500+500 = 10.000 akça	Evs-B-1040
62	49-2	Nehr-i kafir mah	21 puşte (ağaçlı)	2.120 akça	Evh-S-1040
63	96-2	Aymanos mevzi'	1 kıt'a bağ ve 1 evi ile (bir yanı çay)	6.000 akça	Evs-N-1040
64	58-5	Ulurmak mah	2 tahta (3 evlek yer, 1 örtme)	85 esedi guruş	Evl-R-1040
65	61-3	Dereiçi mevzi'	Bağ (1 bab ev)	90 esedi guruş	Evs-R-1040
66	99-2	Kara Halîl bendi mevzi'	5 puşte bağ (ağaçlı, 1 kıt'a yer)	2.100 akça	Evh-L-1040
67	101-2	Altun-pâ mevzi'	4,5 tahta bağ (ağaçlı, 2 bab ev, yanında 1,5 dönüm arsa)	30.500 akça	Evs-L-1040
68	101-4	Merâm mevzi'	1 kıt'a bağ (ağaçlı, 1 bab ev, yanına boş arsa) Büyût-ı müte'addîdeyi müştemil ev takas için	Ev+57 esedi guruş	Evs-L-1040
69	130-2	Merâm mevzi'	1 kıt'a harabe bağ	3.000 akça	Evl-S-1041
70	104-3	Deliklidağ mevzi'	4 puşte, 1 erkek bağ (ağaçlı, 1 kıt'a yer)	1.400 akça	Evh-L-1040
71	108-3	Pîrî Sultân zâviyesi yakını	1 kıt'a bağ (ağaçlı, 1 bab ev) vakfa senelik 30 akça icâreli	4.000 akça	Evl-Za-1040

72	109-2	Deliklitaş mevzi'	1 kıt'a bağ (ağaçlı, 1 bab ev, 1 örtme ve mahuta)	30.000 akça	Evh-B-1040
73	110-2	Burhâneddîn Nûrullah türbe yanı	1 kıt'a bağ (ağaçlı, yanında 10 dönüm tarla)	8.050 akça	Evl-Za-1040
74	112-4	Debbâğhâne yakını	Harabe bağ	2.900 akça	Evl-Za-1040
75	115-1	Şeyh 'Âlimân mah	1 evlek bağ (ağaçlı, 1 evlek boş arsa)	2.400 akça	Evh-Za-1040
76	122-4	Türbe-i Celâliye mah	1 kıt'a bağ (ağaçlı, 1 kıt'a boş arsa)	3.500 akça	Evs-Z-1040
77	124-3	Ateşbaz Sultân merkadi yakını	10 tahta bağ (ağaçlı, evi ve yeri)	8.000 akça	Evh-Z-1040
78	126-4	Dikilitaş mevzi'	4 tahta bağ (ağaçlı, 1 bab ev ve mahutası)	300 esedi guruş	Evs-M-1041
79	131-3	Kavak mevzi'	2 tahta bağ (1 kıt'a boş arsa)	2.000 akça	Evs-S-1041
80	132-2	Bityemez mevzi'	1 tahta bağ (ağaçlı)	4.000 akça	Evs-S-1041
81	132-3	Kalenderhâne mah	2 tahta bağ (ağaçlı, hayat, 1 bab sofa)	7.000 akça	Evs-S-1041
82	135-4	Çakmelik karye	1 kıt'a bağ (3 dönüm yer tefvîzi 300 akça)	2.300+300= 2.600 akça	Evh-S-1041
83	141-3	Koyaklı bendi mevzi'	3 tahta 4 evlek bağ (ağaçlı, 1 kıt'a boş arsa)	245 esedi guruş	Evl-Ra-1041
84	143-3	Bağıkutlu karye - Ortavîrân mevzi	Bağ hissesi	30 esedi guruş	Evh-Ra-1041
85	144-3	Deliklitaş mevzi'	4 tahta bağ (ağaçlı, 1 bab ev ve mahutası)	270 esedi guruş	Evh-Ra-1041
86	144-4	Şehriyâr mevzi'	1 kıt'a bağ (ağaçlı)	7.300 akça	Evh-Ra-1041
87	145-3	Karacığân mah	1 kıt'a bağ	570 akça	-
88	147-3	Kovanağzı mevzi'	4 dönüm bağ (bir yanı nehir)	2.000 akça	Evs-Ra-1041
89	156-2	Torumtay mevzi'	2 tahta bağ (ağaçlı, 1 bab ev)	4.600 akça	Evl-C-1041

90	162-3	Bityemez mevzi'	1 kıt'a bağ (ağaçlı, bahçesi ve evi)	12.000 akça	Evh-C-1041
91	163-2	Pîrebi Sultân mah	2 tahta bağ (ağaçlı)	4.000 akça	Evl-B-1041
92	172-4	Penbeci karye	Bağ (bir yanı çay)=6.000 +1.500 akçalık 1 kısrak	6.000+1.500 = 7.500 akça	Evl-Ş-1041
93	175-4	Pîr Esed Sultân mah yakını	1 kıt'a bağ (ağaçlı, bir yanı nehir)	7.600 s.o. akça	Evl-N-1041
94	194-1	Cildci mevzi'	½ kıt'a bağ	5.000 akça	Evh-N-1041
95	195-2	Karacığân mah	1 tahta bağ (1 bab ev)	1.000 akça	Evl-L-1041

4.2.3 Dükkan Satışları

İncelediğimiz dönemde yer alan dükkan satışlarının gerçekleştiği çarşılar, şüphesiz ki en canlı ve gelişmiş dönemini Konya'nın Selçuklu Devleti'ne başkentlik yaptığı süreçte yaşamıştır. Moğol baskısı artmadan önce en önemli geçim kaynaklarından biri olan İran üzerinden gelen İpek Yolu'nun etkinliği, ticari açıdan önem arzeden Antalya, Alanya, Sinop ve Trabzon gibi liman kentlerinin feth edilmesi Selçuklular'ın başkenti Konya'yı ekonomik açıdan oldukça kuvvetlendirmiştir. Konya Şehri'nde, Osmanlı zamanında da bu güçlü mirasın devamı olarak, ticari ve ekonomik faaliyetleri kısmen canlı kalmaya devam etmiştir. 1648 yılında Konya'ya gelmiş olan Evliya Çelebi'nin Seyahatnamesi'nde 26 adet han ve bedesteniyeye Konya'da 1900 dükkanın varlığından bahsetmesi bunu göstermektedir. Konya'da dükkanlar, Alaaddin Tepesi'nin civarındaki iç kale surlarından başlayarak, kentin güneyi ve kuzey doğusuna doğru uzanan bölgede, bilhassa dış surlarda mevcut olan altı kapı civarında yoğunluk arz etmektedir. Bu kapılar sırasıyla; 1.Taş Kapı, 2.At Pazarı Kapısı, 3.Çeşme Kapısı, 4.Ertaş Kapısı, 5.Aksaray Kapısı ve 6.Larende Kapısı'dır⁴²⁷. Bu kapıların iç kısımlarında olduğu kadar dış kısımlarda yer alan dükkanlarda da canlı bir ticaret söz konusudur⁴²⁸.

İncelediğimiz sicilde yer alan 29 adet dükkan satışı mevcuttur. Satışı yapılan dükkanlar en fazla Attârlar Çarşısı'nda 5 tane ile gerçekleşmiştir. Bundan başka Debbâğhâne'de 4 dükkan, Haffâflar Çarşısı'nda 4 dükkan, Hallâçlar Çarşısı'nda 3 dükkan, Atbazarı Kapusu civarında 3 dükkan ve diğer yerlerde birer

⁴²⁷ Özcan, **Mülk Satışları**, s. 89-93.

⁴²⁸ Bu dönemde Atbazarı Kapusu haricinde satılan iki dükkanın fiyatı içerde satılan dükkandan daha fazla olması bunu doğrulamaktadır.

dükkan satışı yapılmıştır. Dükkan satışlarıyla ilgili aşağıdaki tablo incelendiğinde dükkan satışlarının en fazla gerçekleştiği yer Attârlar Çarşısı olmasına rağmen fiyatları en yüksek olan dükkanların Haffâflar Çarşısı'nda yer aldığı gözükmektedir. Dükkan fiyatlarının belirlenmesinde dükkanların büyüklüğü, içinde yer alan müstemilat ve malzeme etkili olsa da buradaki fiyat yüksekliği özellikle Haffâflar Çarşısı'nın halkın ihtiyaçları için çok sık gittiği bir yer olması ve şehir merkezi civarında yer almasıyla alakalı olmalıdır.

Dükkan satışlarında kullanılan paralara bakıldığında ise 29 satıştan sadece bir tanesi esedi guruşla yapılmış⁴²⁹ diğer satışların tamamında akça kullanılmıştır. Satışı yapılan dükkanlar içerisinde en pahalı olanı Haffâflar Çarşısı'ndaki bir bab dükkan olup 8.500 akçaya satılmıştır⁴³⁰. En ucuz dükkan ise Attârlar Çarşısı'nda yer alan bir bab dükkan olup satış bedeli 660 akça olarak belirtilmektedir⁴³¹. Ancak fiyatın bu kadar düşük olmasının sebepleri arasında Kapu Mescidi'ne aylık 3 akça icâresinin olması da etkili olmalıdır.

Diğer mülk satışlarıyla mukayese edildiğinde dükkan satışlarında en fazla göze çarpan husus dükkanların yarıya yakınında vakıf mülkiyetinin olmasıdır⁴³². Bu vakıflar, çarşının içinde yer alan mescide ve camiye ait olduğu gibi farklı bir yerde de olabilmektedir. Haffâflar Çarşısı'nda satılan üç dükkandan ikisinin Haffâflar Mescidi Vakfı'na senelik 30 akça icâresinin olması buna örnektir. Ayrıca aşağıdaki tabloda görüldüğü üzere Hallâçlar Çarşısı'nda satışı yapılan üç dükkanın da İplikçi Medresesi Vakfı'na ait olması, bu vakfa ait mülkiyetlerin bu çarşıda yaygın olduğunu göstermektedir. Ayrıca Konya Kadısı'na gönderilen 1644 tarihli fermanda⁴³³ Konya'da olan kazzâz ve bezzâz ve 'attâr tâifesi kadıya şikayetlerini belirterek, insanların çok olduğu yerlerde seyyar iş yapan dışardan başka kişilerin, çarşılardaki vakıf ve medreslere ait dükkanlarda iş yapan kendilerinin gelirlerini ve dükkanların önemini azalttığını belirterek bunların def edilmesini istemektedir. Daha önce bu konuda bir ferman gönderilmiş olmasına rağmen bu ikinci fermanla da her meslek grubunun kendi çarşısında iş yapması ve bir meslek grubuna ait olan çarşıdan

⁴²⁹ 127-1.

⁴³⁰ 157-4.

⁴³¹ 75-3.

⁴³² 47-3, 75-3, 142-3, 151-2, 155-1, 155-2, 103-4, 103-5, 123-3, 42-1, 93-1, 126-1 numaralı 12 belgede dükkanların vakıflara ait olmasından dolayı aylık veya senelik kira ödemeleri belirtilmektedir.

⁴³³ Şafakçı, 1644-1645 Konya, s. 423.

başka bir yerde üretim veya alım-satım yapılmaması bildirilmektedir. Buna rağmen incelediğimiz sicilde 118-2 numaralı belgede olduğu gibi Attârlar Çarşısı'nda mücellid dükkânının varlığı göze çarpmaktadır.

Bazı dükkanların satışında ise satıcı kişiler mülkiyetin tamamı değil de dükkanda kendilerine ait olan hisselerini satmaktadır⁴³⁴. İncelediğimiz dönemde hisseli satışlar, sehm hisse veya vukıyye hisse şeklinde ifade edilmekte olup tamamı Debbâğhâne'deki dükkanların satışında gerçekleşmiştir. Aşağıdaki tabloda, incelediğimiz sicilde yer alan dükkan satılırlarıyla ilgili diğer bilgiler yer almaktadır.

Tablo 47-22 No'lu Konya Şer'îye Sicilinde Dükkan Satışları Tablosu

Sıra No	Belge No	Mahalle-Çarşı Mevzi'	Dükkan Özellikleri	Satış Bedeli	Satış Tarihi
1	47-3	'Attârlar Çarşısı	Demirkuyu vakfına aylık 3 akça icâreli 1 bâb dükkân	2.000 akça	Evl-S-1040
2	75-3	'Attârlar Çarşısı	Kapu Mescidi'ne aylık 3 akça icâreli 1 bâb dükkân	660 akça	Evl-Ca-1040
3	118-2	'Attârlar Çarşısı	1 bâb mücellid dükkânı	1.900 akça	Evl-Za-1040
4	142-3	'Attârlar Çarşısı	Ahur Kapu vakfına senelik 36 akça icâreli 1 bâb dükkân	1.300 akça	Evs-Ra-1041
5	151-2	'Attârlar Çarşısı	Demîrci mescidi vakfına senelik 36 akça icâreli 1 bâb 'attâr dükkânı	1.900 akça	Evh-R-1041
6	43-3	Debbâğhâne mah	Harâbe dükkân yeri	900 akça	Evh-M-1040
7	161-3	Debbâğhâne	1 bâb dükkânın 8/1,5 sehm hissesi	800 akça	Evh-C-1041
8	127-1	Debbâğhâne	1 bâb debbâğ dükkânı hissesi	20 esedi guruş	Evs-M-1040
9	128-2	Debbâğhâne	12/2 vûkiyye dükkân hissesi ve bitişik 1 oda	3.500 akça	Evh-M-1040
10	101-3	Haffâflar Çarşısı	1 bâb dükkân	2.400 akça	Evs-L-1040

⁴³⁴ 161-3, 127-1, 128-2.

11	155-1	Haffâflar Çarşısı	Haffâflar mescidi vakfına senelik 30 akça icâreli	6.000 akça	Evh-Ca-1041
			1 bâb dükkân		
12	155-2	Haffâflar Çarşısı	Haffâflar mescidi vakfına senelik 30 akça icâreli	6.000 akça	Evh-Ca-1041
			1 bâb dükkân		
13	157-4	Haffâflar Çarşısı	1 bâb dükkân	8.500 akça	-
14	103-4	Hallâçlar Çarşısı	İplikçi Medresesi vakfına aylık 4 akça icâreli	3.700 akça	Evs-L-1040
			1 bâb dükkân		
15	103-5	Hallâçlar Çarşısı	İplikçi Medresesi vakfına aylık 4 akça icâreli	3.900 akça	Evs-L-1040
			1 bâb dükkân		
16	123-3	Hallâçlar Çarşısı	İplikçi Medresesi vakfına aylık 4 akça icâreli	4.400 akça	Evh-Z-1040
			1 bâb dükkân		
17	42-1	Atbazarı Kapusu Dâhili	Yazıcık Mescidi'ne günlük 1 akça icâreli	1.200 akça	Evh-M-1041
			'Attâr dükkânı ve eşyaları		
18	57-4	Atbazarı Kapusu Hârici	1 bâb demirci dükkânı	2.400 akça	Evl-R-1040
19	64-4	Atbazarı Kapusu Hârici	1 bâb dükkân ve mahutası	4.000 akça	Evh-R-1040
20	66-2	Sarâchâne Çarşısı	1 bâb saraç dükkânı	2.400 akça	Evl-Ca-1040
21	171-2	Sarâclar Çarşısı	1 bâb saraç dükkânı	3.300 akça	Evl-Ş-1041
22	71-1	Keçeciler Çarşısı	1 bâb dükkân	5.000 akça	Evs-Ca-1040
23	93-1	Ağacbazarı Mevzi'	El-Hâc 'Abdî vakfına senelik 42 akça icâreli	2.200 akça	Evh-Ş-1040
			1 bâb börek dükkânı 1 kıt'a boş 'arsa		

24	126-1	Gazzâzlar Çarşısı	Sultân 'Alâ'eddîn vakfına senelik 20 akça icâreli	4.000 akça	Evs-M- 1040
			1 bâb gazzâz dükkânı		
25	146-2	Kazgancılar Çarşısı	1 bâb dükkân	2.500 akça	Evl-Ra- 1041
26	115-2	Muytâblar Çarşısı Yakını	1 bâb dükkân	2.325 akça	Evl-Za- 1040
27	154-2	Tahte'l-kal'a Mevzi'	1 bâb dükkân	4.500 akça	Evs-Ca- 1041
28	53-5	Kalaycılar Çarşısı	1 bâb dükkân	2.500 akça	Evh-Ra- 1040
29	172-3	Mücellidler Çarşısı	1 bâb dükkân	900 akça	Evl-Ş- 1041

4.2.4 Tarla Satışları

Hububat tarımının yaygın olduğu Konya'da incelediğimiz dönem içerisinde 23 adet tarla satışı yapılmıştır. Bu dönemde tarla satışlarında kullanılan ölçü birimi dönümdür. Ancak tarlaların dönümden küçük kısımlarının belirtilmesi için de evlek tabiri kullanılmıştır. Konya'da halen geçerli olan ölçüme göre dönüm 2.500 metre kareye, evlek ise dönümün dörtte bir miktarına yani 625 metre kareye tekabül etmektedir⁴³⁵. Aşağıdaki tarla satışları tablosuna göz atıldığında iki belge haricinde tarla satışlarının dönümle yapıldığı ve evlek tabirinin tarlanın tamamının alanını belirtmek için kullanılmadığı görülmektedir. Bu iki belgede⁴³⁶ ise tarla alanını belirtmek için dönüm kelimesinin kullanılmayıp sadece evlekle belirtilmiş olması bir zorunluluk olarak gözükmektedir. Çünkü 41-3 numaralı belgede satışı yapılan tarlanın toplam alanı 1,5 evlek yani yaklaşık 937 metre kare olup dönümden küçük olduğu için tarlanın alanını belirtmek için zorunlu olarak sadece evlek tabiri kullanılmıştır. 127-2 numaralı belgede ise satış yapılan tarlanın alanı 5 evlek yani 3.125 metrekare olmasına rağmen 1 dönüm ve 1 evlek olarak belirtilmeyip özellikle 5 evlek olarak vurgulanmasının sebebi ise tarlayı satan beş kardeşin her birine ait birer evlek hissenin satışının yapıldığının belirtilmesi ihtiyacından kaynaklanmıştır.

İncelediğimiz sicilde satışı yapılan 23 tarlanın 20 tanesinde tarlanın mülkiyeti halkın kendi şahsına ait olmasına rağmen 3 tanesinde ise toprağın mülkiyeti vakıflara veya devlete ait olduğu için bu satışlarda tarlanın mülkiyeti değil sadece kullanım

⁴³⁵ Özcan, **Mülk Satışları**, s. 83.

⁴³⁶ 41-3, 127-2.

hakkı satılmıştır. Bu üç tarla tefvizinin ikisinde tarlalar vakfa ait olduğu için kullanım hakkı satışı vakıf mütevellisinin izni ve bilgisi dahilinde yapılmıştır⁴³⁷. 78-1 numaralı belgedeki 1 dönüm olan Debbağ Sinân Mescidi Vakfı'na ait tarlanın kullanım hakkının satışında, tarla için vakfa ödenecek aylık veya yıllık bir icare bedeli belirtilmezken 56-3 numaralı belgedeki vakıf tarlasının tefvizinde Kemâl Garib Mescidi'ne senelik 25 akça icârenin verileceğinin satış esnasında mütevellinin huzurunda kayıt altına alındığı görülmektedir.

Bu dönemde satışı yapılan tarlaların en fazla olduğu yer 5 adet tarlanın satıldığı Yaka Mevzisi'dir. Bu satış miktarını yine 5 adet satışla Konya hârici olarak belirtilen Konya surlarının dışındaki, yerleri farklı olan ama tamamı şehre yakın olan tarlalar takip etmektedir. Bunlardan başka Karaüyük Mevzisi'nde 3 adet, Selifâr Mevzisi'nde 2 adet, Hoca Fakîh Sultân Merkadi yakınında 2 adet ve diğer yerlerde de birer adet tarla satışı gerçekleşmiştir. Tarla fiyatlarının belirlenmesinde tarlanın büyüklüğünden ziyade sulanabilir olması ve şehre olan yakınlığı daha etkili olmaktadır. Satışı yapılan tarlaların beş tanesinde tarlanın yanından nehir veya çayın akmakta olduğu belirtilerek tarlanın sulanabilir olduğu vurgulanmıştır⁴³⁸. Tarlanın sulanabilir olduğunu gösteren bu gibi durumlarda veya 124-2 numaralı belgede olduğu gibi tarlanın içinde olan bir kavak ve bir emrud ve bir ceviz ağacı gibi ek zenginliklerin olması durumunda fiyatlar da artmaktadır. Bu dönemde gerçekleştirilen tarla satışları içerisinde en yüksek fiyatlısı 152-3 numaralı belgedeki tarla satışı olup Kovanağzı Mevzisi'ndeki 3 dönüm tarla 5.200 akçaya satılmakta iken, gerçekleşen en ucuz satış ise 112-3 numaralı belgede yer alan Yaka Mevzisi'ndeki 1 dönüm ve 1 evlekten ibaret olan tarlanın 600 akçaya satılmasıdır. Alan ve yüz ölçümü bakımından en pahalı tarla ise 124-2 numaralı belgede satışı yapılan Yüzmek Mevzisi'ndeki bir dönüm tarlanın 2.350 akçaya satılmasıdır ki bu fiyat diğer tarla satışlarına oranla oldukça yüksek gözükmektedir. Tarla satışlarında kullanılan para biriminin yaygın bir şekilde akça olduğu görülmekte olup 23 tarla satışının 18 tanesi (% 78) akça ile yapılırken 5 tanesi ise esedi guruşla yapılmıştır. Akça ile satışı yapılan bu 18 tarla satışının iki tanesinde ödemenin akçayla birlikte bir miktar

⁴³⁷ 56-3, 78-1.

⁴³⁸ 41-3, 83-4, 124-2, 127-2, 152-3.

mangırla yapıldığı belirtilmiştir⁴³⁹. Aşağıdaki tabloda incelediğimiz dönemde yapılan tarla satışlarıyla ilgili diğer bilgiler yer almaktadır.

Tablo 48-22 No'lu Konya Şer'iyeye Sicilinde Tarla Satışları Tablosu

Sıra No	Belge No	Mahalle-Mevzi'	Tarla Özellikleri	Satış Bedeli	Satış Tarihi
1	94-4	Yaka mevzi'	3+7,5 =10,5 dönüm tarla	3.300 akça	Evl-N-1040
2	105-3	Yaka mevzi'	2 dönüm 1 evlek+1 dönüm=3dönüm 1 evlek	26 esedi guruş	Evh-L-1040
3	112-2	Yaka mevzi'	1 dönüm tarla	1.800 akça	Evs-Za-1040
4	112-3	Yaka mevzi'	1 dönüm 1 evlek tarla	600 akça	Evs-Za-1040
5	114-1	Yaka mevzi'	3,5 dönüm tarla	2.200 akça	Evs-Za-1040
6	41-3	Karaüyük mevzi'	1,5 evlek tarla	1.850 akça	Evh-M-1041
7	126-2	Karaüyük mevzi'	3 dönüm tarla	4.000 akça	Evs-M-1040
8	127-2	Karaüyük mevzi'	5 evlek tarla	600 akça ve bir miktar mangır	Evs-M-1040
9	125-2	Konya hâricinde 'Osmân mezârı mevzi'	4 dönüm tarla	30 esedi guruş	Evh-Z-1040
10	78-1	Konya hârici	3 dönüm tarla	14 esedi guruş	Evl-Ca-1040
			1 dönüm Debbağ Sinân Mescidi Vakf Tefvîzi	-	
11	131-2	Konya hârici Sa'id Bahçesi mevzi'	1 kıt'a tarla	4.500 akça	Evl-S-1041
12	136-3	Konya hârici zimmî mezaristanyanı	3 dönüm tarla	45 esedi guruş	Evh-S-1041
13	56-3	Ertaş Kapsu hârici mevzi'	Kemâl Garib mescidine senelik 25 akça icâreli tarla	3.700 akça	Evh-Ra-1040
14	76-1	Selifâr mevzi'	1 tahta 1,5 dönüm tarla	1.200 akça	Evl-C-1040
15	80-4	Selifâr mevzi'	2+1=3 dönüm tarla	4.500 akça	Evh-C-1040

⁴³⁹ 83-4, 127-2.

16	83-4	Hoca Fakîh Sultân merkadi yakını	3 dönüm tarla	900 akça ve bir kabza mangır	Evs-B-1040
17	106-2	Hoca Fakîh Sultân merkadi mah.	6 dönüm 1 kıt'a tarla	3.850 akça	Evh-L-1040
18	73-2	Beşkavak mevzi'	2 dönüm tarla 1 dönüm çayırılık	2.000 akça	Evs-Ca-1040
19	55-2	Sahrâ Şehri mevzi'	3 dönüm tarla	3.000 akça	Evh-Ra-1040
20	98-2	Eski-il mevzi'	30 dönüm tarla tefvîzi	2.600 akça	Evl-L-1040
21	124-2	Yüzmek mevzi'	1 dönüm tarla	2.350 akça	Evh-Z-1040
22	126-3	Kürden mevzi'	4 dönüm 1 evlek tarla	40 esedi gurus	Evs-M-1040
23	152-3	Kovanağzı mevzi'	3 dönüm tarla	5.200 akça	Evl-Ca-1041

4.2.5 Arsa Satışları

İncelediğimiz 22 numaralı sicilde mülk satışları içinde ayrı bir yer verilen emlak çeşidini de arsa satışları oluşturmaktadır. Arsa satışlarının diğer arazi satışlarından özellikle bağ, bahçe veya tarla satışlarından farklı olarak değerlendirilmesinin temel sebebi bu arazi çeşidinin kullanım amacının diğerlerinden farklı olması ve arsa yerleriyle ilgili genelleme yapılabilecek bölgesel yoğunluklara sahip olmamasıdır. Sicilde yer alan 17 adet arsa satışı incelendiğinde bu arsaların öncelikli olarak ev yapılmak maksadıyla satın alındığı görülmektedir. Satışı yapılan arsaların iki tanesinde⁴⁴⁰ arsanın niteliğini belirtmek için ev yeri tabirinin kullanılması bu arazilerin üzerine ev yapılmak maksadıyla satın alındığını göstermektedir. Ayrıca arsa satışlarında yer alan diğer iki belgenin⁴⁴¹ bir tanesinde arsa için '2 evlek yer ve yanında ev viranesi' ibaresinin kullanılması ve diğerinde ise '1 kıt'a harabe ev yeri' tanımlamasının olması bu arsaların daha önce ev için kullanıldığını ve yine aynı amaç doğrultusunda satılmış olmasının kuvvetle muhtemel olduğunu göstermektedir. Satıldığı yere bakarak değerlendirdiğimizde arsa satışlarının ikinci bir amacının da bu arazilere bağ veya bahçe yapılma maksadına

⁴⁴⁰ 77-2, 139-2.

⁴⁴¹ 138-4, 162-2.

uygun olduğu görülmektedir. Özellikle 89-1 numaralı belgede Karatüyük Mevzisi'nde satılan yarım evlek arsanın bir tarafında nehir olduğunun belirtilmesi ve 102-2 numaralı belgede ise Yaka Mevzisi'nde satılan 4 evlek yerin satışına su yolunun da dahil olduğunun belirtilmesi bu arsaların bağ veya bahçe yapılma amacına yönelik olarak satıldığı düşüncesini desteklemektedir.

Bu dönemde satışı yapılan 17 adet arsanın 4'ü Türbe-i Celâlîye Mahallesi'nde yer almasına rağmen satışı yapılan arsaların Konya Şehri'nin herhangi bir bölgesinde yoğunlaştığını söylemek mümkün görünmemektedir. Aşağıdaki tabloda görüldüğü üzere Türbe-i Celâlîye Mahallesi'nde satışı gerçekleşen bu dört arsanın haricindeki diğer 13 arsanın her birinin farklı bir mahalle veya mevzide yer almış olması da bunu doğrulamaktadır. Satışı yapılan arsaların miktarı ve ölçüleri çoğunlukla dönüm veya evlekle belirtilirken bazı belgelerde sadece *bir kıta yer, bir kıta boş arsa veya ev yeri* gibi genel ifadelerde kullanılmıştır. 17 arsanın satışında kullanılan para birimi 15 tanesinde (%88) akça olup diğer iki tanesinde esedi guruş kullanılmıştır. Bu arsalar içinde en pahalı olanı 46-2 numaralı belgede yer alan Nişantaşı Mahallesi'ndeki 4 dönüm arsanın 7.500 akçaya satışındadır. Fiyatın bu kadar yüksek olmasında arsanın oldukça geniş olması kadar içerisinde iki bab evin de yer alması etkili olmuştur. Bu dönemde satışı yapılan en ucuz arsa ise 141-2 numaralı belgede yer alan Konya haricinde bir kıta boş arsanın 300 akçaya satılmasıdır⁴⁴². Arsanın miktarının kesin olmaması ve yerinin Konya harici gibi genel bir ifadeyle belirtilmesi arsanın merkezden oldukça uzak ve niteliğinin az olduğunu belirtiyor olmalıdır. Aşağıdaki tabloda incelediğimiz sicilde yer alan arsa satışlarıyla ilgili diğer bilgiler yer almaktadır.

Tablo 49-22 No'lu Konya Şer'îye Sicilinde Arsa Satışları Tablosu

Sıra No	Belge No	Mahalle-Mevzi'	Arsa Özellikleri	Satış Bedeli	Satış Tarihi
1	48-2	Türbe-i Celâlîye Mah	1 dönüm yer	3.000 akça	Evs-S-1040
2	77-4	Türbe-i Celâlîye Mah	1 kıt'a yer	1.200 akça	Evs-Ca-1040
3	139-2	Türbe-i Celâlîye Mah	Ev yeri	4.500 akça	Evl-Ra-1041

⁴⁴² 47-1 numaralı belgede bir işçi yevmiyesinin 15 akça olarak belirtildiği ve 172-4 numaralı belgede ise bir kısrağa 1.500 akça değer biçildiği göz önüne alındığında bu fiyat oldukça düşüktür.

4	168-1	Türbe-i Celâlîye Mah	1 kıt'a boş arsa	25 esedi guruş	Evh-B-1041
5	39-5	Deliklitaş mevzi'	1 dönüm yer+1 çatma yorgan ve döşek	2.000 akça	Evs-M-1040
6	46-2	Nişântaşı Mah	4 dönüm yer, 2 bab ev	7.500 akça	Evl-S-1040
7	56-1	Fahrunnîsâ mevzi'	1 kıt'a boş arsa	500 s.o. akça	Evl-Ra-1040
8	63-3	Mûsa Baba merkadi yakını	1 dönüm yer	1.000 akça	Evh-R-1040
9	77-2	Bityemez mevzi'	Ev yeri	1.400 s.o. akça	Evl-Ca-1040
10	89-1	Karaüyük mevzi'	½ evlek yer, bir yanı nehir	1.200 akça	Evs-Ş-1040
11	102-2	Yaka mevzi'	4 evlek yer, su yolu ile 2 sene önceki satış	2.000 akça	Evs-L-1038-40
12	104-1	Sâhibyakası mevzi'	1,5 dönüm boş arsa	6.000 akça	Evs-N-1040
13	119-3	İçkal'a Mah	1 kıt'a mahuta	3.000 akça	Evl-Z-1040
14	138-4	Hoca Cihân mevzi'	2 evlek yer ve yanında ev viranesi	2.500 akça	Evl-Ra-1041
15	141-2	Konya harici	1 kıt'a boş arsa	300 akça	Evl-Ra-1041
16	148-2	Bormeşk mevzi'	1 kıt'a yer	70 esedi guruş	Evs-R-1041
17	162-2	Fermân Dede Mah	1 kıt'a harabe ev yeri	600 akça	Evh-Ca-1041

4.2.6 Hayat Yeri Satışları

Hayat yeri, bir kıt'a hayat veya bir kıt'a havlu ifadeleriyle belirtilmekte olup daha önce mülk satışları içerisinde yer alan ev satışları kısmında evin müştemilatından olmak üzere bahsedilmiştir. Ancak sicilde sadece hayat yeri satışı olarak kaydedilen mülk satışlarının varlığı bu satışlar için ayrı bir başlık oluşturmayı gerekli kılmıştır. Ev satışları kısmında bahsedildiği gibi hayat, havlu veya hayat yeri olarak ifade edilen kısmen zemini taşla döşenmiş, etrafı yüksek duvarlarla çevrili, evin oda, örtme, kiler gibi kapalı kısımlarının açıldığı açık alan olup aynı zamanda yaz aylarında ev halkının açık havada oturma yeri olarak tanımlanmaktadır⁴⁴³. İncelediğimiz sicildeki ev satışlarının çoğunluğunda hayat mevcut olmakla birlikte 9

⁴⁴³ KIVRIM, **Konya ve Ayıntab**, s. 208.

adet mülk satışında ise sadece hayat yeri satılmıştır. Hayat satışlarının diğer mülk satışlarından farklı olmasının bazı sebepleri olmalıdır. Birincisi, hayat yerinde kapalı bir mekanın varlığı söz konusu olmadığından bu mülkün ev satışı gibi bir satışa dahil edilmesi mümkün görünmemektedir. Ayrıca hayat yerlerinde bağıcılık özelliğini gösteren düzenlemelerin olmaması ve bu mülklerin içerisinde bir tanesi hariç⁴⁴⁴, ağaçların yokluğu ve suyla ilgilerinin bulunmaması bu yerleri bağ ve bahçeden farklı yapmaktadır. Hayat yerlerine benzer olan tek mülk çeşidi arsa olmakla birlikte ondan da etrafının çevrili olması ve içinde bazı çevre düzenlemelerinin yapılması yönüyle ayrılmaktadır.

Hayat yeri satışlarında kullanılan para çeşitlerine bakıldığında, 8 tanesinin akça ile ve sadece bir tanesinin esedi gurusla yapıldığı görülmektedir. Bu satışların en pahalısı 178-2 numaralı belgede yer alan Pîrî Pâşâ Mahallesi'ndeki bir kıta hayatın 4.500 akçaya satılmasıdır. Fiyatın yüksekliğinin sebebi hayat yerinin bulunduğu mahallenin, merkez mahalle kabul edilen Türbe-i Celâliye Mahallesi'ne bitişik olmasından kaynaklanmaktadır. En ucuz hayat yeri satışı ise 138-3 numaralı belgede yer alan Kemâlgarîb Mahallesi'ndeki bir miktar harabe hayatın 325 akçaya satışıdır. Bu satıştaki hayat yerinin harabe olması, bizi götüreceği iki sonuca delil durumundadır. Bunlardan birincisi hayat yerinin harabe olduğu bilgisi, bize hayat yerlerinin arsadan farklı olarak üzerinde bazı düzenlemeler olduğunu ve tamamen boş bir arazi olmadığını göstermesidir. İkincisi ise hayatın harabe olması fiyat düşüklüğünü açıklayacak sebeplerinden biri olmaktadır. Hayat yeri fiyatlarının geneli göz önüne alındığında şehir merkezinde yer alan ev yapılabilecek arsalardan daha ucuz fakat diğer merkezden uzakta yer alan boş arsalardan ise daha yüksek fiyatlı olduğu gözükmektedir. Ayrıca hayat yerlerinin Konya'da satışı yapılan bakımlı veya sulama imkanına sahip olan bağ ve bahçelerden daha ucuza satıldığını söylemek mümkündür. Aşağıdaki tabloda hayat satışlarıyla ilgili diğer bilgiler yer almaktadır.

Tablo 50-22 No'lu Konya Şer'ie Sicilinde Hayat Yeri Satışları Tablosu

Sıra No	Belge No	Köy-Mahalle-Mevzi'	Hayat Özellikleri	Satış Bedeli	Satış Tarihi
1	102-5	Karaarslan Mah	1 kıt'a hayat	1.500 akça	Evs-L-1040

⁴⁴⁴ 145-1.

2	137-2	Pürçüklü Mah	1 kıt'a hayat	1.950 akça	Evh-S-1040
3	138-3	Kemâlgarîb Mah	1 miktar harabe hayat	325 akça	Evl-Ra-1040
4	144-1	Kemâlgarîb Mah	1 kıt'a hayat	2.200 akça	Evh-Ra-1041
5	145-1	'Alîgâv Mah	1 kıt'a hayat, su kuyusu, 700 nakd ve 10 ay 70 er akça taksit	1.400 akça	Evl-R-1041
6	148-1	Kemâlgarîb Mah	1 kıt'a hayat	2.200 akça	Evs-R-1041
7	159-1	Yeni Mah	Hayat	2.800 akça	Evs-C-1041
8	172-2	Sakahâne Mah	1 kıt'a hayat	10 esedi gurus	Evl-Ş-1041
9	178-2	Pîrî Pâşâ Mah	1 kıt'a hayat	4.500 akça	Evs -N-1041

4.2.7 Bahçe Satışları

İncelediğimiz sicilde mülk satışları içinde sadece bahçe veya hadika adıyla yer alan 5 adet satış mevcuttur. Konya'da satılan bahçelerin geneline bakıldığında yerlerinin bağ ve bahçe için gerekli su kaynağına sahip olan mevkiler olduğu görülmektedir. Bununla birlikte bahçelerin fiyatlarının belirlenmesinde su kaynağı kadar arazinin büyüklüğü ve içerisinde yer alan ağaçların varlığıda etkili olmaktadır. Satışı yapılan bahçelerin tamamının ağaçlı olduğu belirtilirken bazı bahçe satışlarında bahçeye ek olarak boş veya ağaçlı arsaya⁴⁴⁵ veya bir bab odaya⁴⁴⁶ sahip olması fiyatların artmasına sebep olmaktadır. Bahçe satışlarının tamamı akça ile yapılmış olup en yüksek fiyata satılan bahçe 90-4 numaralı belgede yer alan Şeyh Sadreddin Mahallesi'nde 15.000 akçaya satılmıştır. Satış fiyatının ortalama bir evden en az iki veya üç kat daha yüksek olmasının sebepleri arasında bahçenin şehre yakınlığı, ağaçlı olması ve doğusunda 1 dönüm ağaçlı yerinde satışa dahil olması gösterilebilir. En ucuz bahçe satışı ise 170-3 numaralı belgede yer alan Celâliye Mahallesi'ndeki bir kıta ağaçlı bahçenin 1.000 akçaya satılması olup merkezde yer alan bir mahallede olmasına rağmen fiyatın düşük olması bahçenin bakımlılığıyla

⁴⁴⁵ 90-4, 9-2, 174-1.

⁴⁴⁶ 174-1.

alakalı olmalıdır. Aşağıdaki tabloda bahçe satışlarıyla ilgili diğer bilgiler yer almaktadır.

Tablo 51-22 No’lu Konya Şer’iye Sicilinde Bahçe Satışları Tablosu

Sıra No	Belge No	Köy-Mahalle-Mevzi’	Bahçe Özellikleri	Satış Bedeli	Satış Tarihi
1	90-4	Şeyh Sadreddin Mah	Ağaçlı bahçe, doğusunda 1 dönüm ağaçlı yer	15.000 akça	Evs-Ş-1040
2	100-2	Selifâr mevzi’	1 kıt’a ağaçlı bahçe ve yanında 2 kıt’a yer	12.000 akça	Evl-L-1040
3	135-2	Hoca Cihân mevzi’	4 dönüm bahçe yeri, bir yanı nehr	3.000 akça	Evs-S-1041
4	170-3	Celâliye Mah	1 kıt’a ağaçlı hadika	1.000 akça	Evl-Ş-1041
5	174-1	Şeyh Sadreddin zâviyesi yakını	1 kıt’a bahçe, ağaçlı, 1 bab ev ve boş arsa	7.500 akça	Evs-Ş-1041

4.2.8 Ahur Satışları

İncelediğimiz mülk satışları içerisinde ahurlar genellikle ev satışlarında, evin müştemilatı olan kısımlardan biri olarak bahsedilmektedir. Ancak bazı mülk satışlarında sadece ahur satışının yapılması ve diğer mülk satışlarından ayrılan yönlerinin olması sebebiyle ayrı bir başlık altında değerlendirilmiştir. Bilindiği gibi Türkler’in Anadolu’da yer aldıkları tarihi süreç boyunca ticari açıdan en parlak dönemini Anadolu Selçuklu Devleti zamanında yaşamıştır. Bu dönemde Konya hem ülkenin başkenti olması hemde Anadolu coğrafyasının ortasında geniş bir alanı kapsamı sebebiyle ulaşım ve ticaret yönünden merkez konumundadır. Doğudan Sivas üzerinden gelen İpek Yolu ve güneyden Halep üzerinden gelen Baharat Yolu’nun üzerinde bulunmasından dolayı Konya’da yük taşımacılığı yaygın olduğu gibi bunun için gerekli olan han veya kervansaray veya ahur gibi birçok müştemilatı da içerisinde barındırmaktadır. Her ne kadar 17. yüzyılda Osmanlı’nın doğu ticareti İran tarafından Bağdat zaptedilerek belli bir müddet engellenmiş olsa da Konya, Anadolu’dan yapılacak ticari geçişler açısından önemli bir merkez olmayı devam ettirdiği için bu şehirde ahurların yaygınlığı ve satışlarında sicillere yansımıştır.

Konya’da et ve süt hayvancılığının yanında nakliyat amaçlı at ve deve gibi hayvanların beslenmeside yaygın olarak görülmektedir. Nakliye işleri yapan mekkari taifesinin yük taşıma hayvanı olarak develeri kullanması, Konya’nın bağlı olduğu

orta yol ticaretinin Halep ve Şam'a uzanması, göçebe Türkmen toplumunda develerin yaygın olarak kullanılmasından dolayı ahur satışlarının bazılarının develik yeri satışı olarak yapıldığı görülmektedir⁴⁴⁷. Aynı zamanda sicilin kapsadığı tarihlerde Bağdat'a yapılacak olan seferler için develere ve deve rahtlarına ait ihtiyaçlar maksadıyla Karaman Eyaleti'nden taleplerin olması develerin ve ahurların Konya'da yaygın olarak kullanıldığını göstermektedir. Sicilin kapsadığı tarihlerde Hüsrev Paşa'nın yapacağı Bağdat seferini bir sonraki yıla ertelemesi üzerine 187-2 numaralı ve Ekim 1631 tarihli gönderilen bir fermanla *'mîrî develere dahî kışlak lâzım olmağın Konya Sancağı'nda vâki' olan kazâlara mîrî develerinden (boş) katar mâd yüz on katar ner deve ta'yîn olunub'* denilerek devlete ait develerin Konya'da kışlaması talep edilmektedir. Bu durum, Konya'da ahur ve hanların yaygın olduğunu anlamına gelmektedir. Ayrıca aynı belgede *'zinhâr mîrî develeri karaya göndermeyüb şehirlerde ve kasabâtda olan ahurlara ve hânlara yerleşdirüb'* ifadesinin yer alması Konya ve bölgedeki diğer merkezlerde yeterli miktarda ahurun olduğunun göstergesi durumundadır.

İncelediğimiz 22 numaralı sicilde 5 adet ahur satış belgesi mevcuttur. Ahurlar çoğunlukla şehir merkezindeki Şemseddîn Tebrîzî, Çiftenerdübân, İçkal'a gibi mahallelerde yer almaktadır. Özellikle devlete ait yük hayvanlarının kışlak ihtiyacının olduğu bir dönemde 69-3 numaralı belgedeki ahur satışında alıcı kişinin Karaman Beylerbeyi olması bu mülkün ticari amaçlı olarak alınmış olma ihtimalini güçlendirmektedir. 90-5 numaralı belgede satışı yapılan ahırın bir tarafında hamam olması, bu civarın mekkari taifesi tarafından konaklama amaçlı olarak tercih edilebileceğini göstermektedir. Satışı yapılan ahırların sadece bir tanesinde 164-2 numaralı belgede ahur satışında satıcı olarak kadın yer almaktadır.

Ahur satışlarında kullanılan para birimi olarak diğer mülk satışlarından farklı bir şekilde çoğunlukla esedi guruş kullanılmıştır. Satışı yapılan beş ahurdan dördü esedi guruşla satılırken⁴⁴⁸ sadece bir tanesi akça ile satılmıştır⁴⁴⁹. Sicilde yer alan en yüksek fiyatlı ahur satışı 70-3 numaralı belgede 110 adet esedi guruşa Karaman Beylerbeyi'nin İbn Tûtî Mahallesi'nde satın aldığı ahur olmakla birlikte en ucuz ahur

⁴⁴⁷ 143-2 ve 145-2 numaralı belgelerde ya ahıra ek olarak develik yeri satışı veya sadece develik satışı yapıldığı görülmektedir.

⁴⁴⁸ 69-3, 90-5, 143-2, 145-2.

⁴⁴⁹ 164-2.

ise 90-5 numaralı belgedeki Sakahâne Mahallesi'nde yer alan ve 15 esedi guruşa satılan ahur olmuştur⁴⁵⁰. Ahur satışıyla ilgili diğer bilgiler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 52-22 No'lu Konya Şer'iyeye Sicilinde Ahur Satışları Tablosu

Sıra No	Belge No	Köy-Mahalle-Mevzi'	Ahur Özellikleri	Satış Bedeli	Satış Tarihi
1	90-5	Sakahâne Mah	1 bab ahur ve mahuta	15 esedi guruş	Evs-Ş-1040
2	69-3	İbn Tûtî Mah	1 bab ahur, 1 samanlık ve mahuta	110 esedi guruş	Evl-Ca-1040
3	143-2	Şemseddîn Tebrîzî Mah	1 bab ahur, 1 develik, 1 kıt'a hayat	30 esedi guruş	Evs-Ra-1041
4	145-2	Çiftenerdübân Mah	1 bab ahur yanında 1 kıt'a hayat	56 esedi guruş	Evl-R-1041
5	164-2	İçkal'a Mah	1 bab yolu olan develik	1.300 akça	Evs-B-1041

4.2.9 Değirmen Satışları

İncelediğimiz 22 numaralı sicilde değirmen satışlarını içeren 4 adet belge mevcuttur. Bu dönemde değirmenlerin işleyebilmesi için yeterli debiye sahip akarsu kaynağına ihtiyaç duyulmasından dolayı değirmenlerin kurulacağı yerlerde ancak sınırlı ve belli mevkiler olabilmektedir. Konya ilinin büyük bir kısmı düz ova olmakla beraber Toroslara yakın bölgeleri daha engebelidir. Konya'nın Akşehir, Beyşehir, Bozkır, Çumra, Ereğli, Hadim, Taşkent, Seydişehir, Meram ve Selçuklu, ilçelerinin büyük bir kısmı coğrafya olarak daha engebeli araziye sahiptir. Konya'nın çay, ırmak, dere gibi akarsuları da çoğunlukla bu bölgelerde yer almaktadır. Suyun olduğu hemen her yerde insanoğlu ihtiyaç çerçevesinde su değirmeni inşa etmiştir. Yine değirmenlerin sayıları veya büyüklükleri de (taş sayıları), suyun debisi yanında, çoğunlukla yakın çevredeki nüfus yoğunluğu ile ilişkili olmuştur⁴⁵¹.

Satışı yapılan değirmenlerin dördünün de mülkiyeti sadece bir şahsa ait olmayıp hisseli bir yapıya sahiptir. Bu sebeple değirmen hisselerinin sehm veya vukiyye olarak adlandırılan kısımları üzerinden satış işlemleri gerçekleştirilmiştir.

⁴⁵⁰ 12-1 numaralı ve 1630 tarihli resmi kur değerlerine göre bir esedi guruşun 68 akçaya eşit olmasından dolayı bu satışı akça cinsinden değeri 1020 akça olduğu için ve bu rakamın akça ile yapılan tek ahur satışındaki 1300 akçadanda az olması sebebiyle en ucuz ahur satışı konumunda olmaktadır.

⁴⁵¹ Remzi Duran, Ali Baş, Ruhi Özcan, **Konya Su Değirmenleri**, Konya 2016, s.16.

Satışı yapılan değirmenlerin iki tanesinin buldukları yerler Sudirhemi Nâhiyesi'ne bağlı olan Çobanlar Köyü ve Çeltik Köyü'dür. Çobanlar köyündeki değirmenin Kireçli Boğaz denilen bir mevkide olduğu ve halk arasında '*Zeba Değirmeni*' olarak bilindiği belirtilmektedir⁴⁵². Bu değirmenin hissedarlarından olan Veli Dede ve oğlu Mahmûd, değirmenin tamamını oluşturan 12 sehm hisseden 5 vûkiyye hisselerini 2.300 kadı Osmanî akçaya sattıklarını ifade etmektedir. Satışı yapılan Sudirhemi Nâhiyesi'ne bağlı olan diğer köy Çeltik Köyü olarak adlandırılmakla birlikte bugünkü Konya'ya bağlı Çeltik ilçesinin olması muhtemeldir. Çeltik köyündeki bir baktan oluşan değirmendeki 12 vûkiyyeden 5 vûkiyye hissesini 3.500 kadı Osmanî akçaya satan kişi diğer değirmen satışlarından farklı olarak Asiye isimli bir kadındır⁴⁵³.

Değirmenlerin mülkiyeti kişilere ait olduğu gibi vakıflara da ait olabilmektedir. Böyle bir durumda değirmenin işletmesini yapanlar vakıflara yıllık veya aylık belli bir miktar ücreti, kira bedeli olarak vermek durumundadır. Bu husus satış esnasında da kayıt altına alınarak değirmenin yeni sahiplerinin bu durumu bildikleri ve gerekli ödemeyi yapacaklarının taahhüdü de kayıt altına alınmaktadır. 103-2 numaralı belgede Osmân Bey isimli bir askere Meram vadisinde yeri halk arasında bilinir olan değirmenin satışı esnasında Turgudoğlu Vakfı'na senelik 300 akça icâreli olduğu belirtilmiştir. Bu değirmendeki 12 vûkiyyeden 3 vûkiyye hisse 5.000 akça bedelle satılmıştır. Mülkiyeti vakfa ait olan bir başka değirmen satışı da 177-4 numaralı belgede yer almaktadır. Ilgın kasabasındaki Mustafâ Pâşâ Vakfı'na ait olup Gödene köyündeki '*Tarakçı Değirmeni*' olarak bilinen değirmenin harabe olması üzerine vakıf mütevellisi ile anlaşılan Hüsâm Efendi ve Ahmed Efendi peşin olarak 2.000 akça icâre-i mu'accelle ve 90 sene boyunca senelik 400 akça icâre-i eceliye kira ödeme koşuluyla değirmeni kendi paraları ile tamir ederek kullanmaya başlamıştır. Ancak her ikisinin de vefatından sonra oğulları babalarından kalan ve ortaklaşa işlettikleri değirmeni mütevellinin bilgisi dahilinde Ali Ağa isimli kişiye miktarı belirtilmeyen bir bedelle satmıştır.

Değirmen satışlarında kullanılan para birimi tamamında akça olmakla birlikte bu satışların ikisinin kadı Osmanî akçası ile yapılması dikkat çekmektedir. Ayrıca bir

⁴⁵² 57-1.

⁴⁵³ 58-2.

satışta ise satış bedeli belirtilmemektedir⁴⁵⁴. Aşağıdaki tabloda 22 numaralı sicilde kayıtlı olan değirmen satışlarıyla ilgili diğer bilgiler yer almaktadır.

Tablo 53-22 No'lu Konya Şer'iyeye Sicilinde Değirmen Satışları Tablosu

Sıra No	Belge No	Köy-Mahalle-Mevzi'	Değirmen Özellikleri	Satış Bedeli	Satış Tarihi
1	57-1	Sudirhemi Nâhiyesi-Çobanlar karye-Kirecli boğaz mevzi'	12 sehmden 5 vûkiyye hisse	2.300 s.o. akça	Evh-Ra-1040
2	58-2	Sudirhemi Nâhiyesi Çeltik karye	12 vûkiyyeden 5 vûkiyye hisse	3.500 s.o. akça	Evl-R-1040
3	103-2	Meram vâdisi-Turgudoğlu vakfına senelik 300 akça icâreli	12 vûkiyyeden 3 vûkiyye hisse	5.000 akça	Evs-L-1041
4	177-4	Gödenek karye-Harabe değirmenin tamirine karşılık senelik 400 akça icare ile 90 sene kullanım hakkı olan vakf değirmeni	İki yarım hisse	-	Evs-N-1041

4.3 Tımar Sistemi ve İşleyişi

Tımar, Osmanlı Devleti'nde geçimlerine veya hizmetlerine ait masrafları karşılamak üzere bir kısım asker ve memurlar için, muayyen bölgelerden kendi nam ve hesaplarına tahsil salahiyeti ile birlikte tahsis edilmiş olan vergi kaynaklarına ve bu arada bilhassa defter yazılarındaki senelik geliri 20.000 akçaya kadar olan askeri dirliklere verilen isimdir⁴⁵⁵.

En sade tanımıyla tımar, devlet görevlilerine hizmetleri karşılığında, belli bir bölgenin vergi toplama yetkisinin devredilmesi anlamına gelmektedir. Geliştirilen bu çözüm yolu, para ekonomisinin henüz gelişmediği Orta Çağ şartlarında, büyük bir ordunun beslenme ihtiyacı nedeniyle tımar sisteminin doğuşuna neden olurken, sistem, yalnızca askeri ihtiyaçları düzenlemekle kalmamış, klasik dönemde (1300-1600) devletin ekonomik, sosyal ve zirai politikalarını da büyük ölçüde şekillendirmiştir⁴⁵⁶. Bu bağlamda devlet görevlilerinin yaptığı hizmet karşılığında reayadan almış olduğu vergiye, geçimlik anlamına gelen ve tımarla eş anlamlı olarak

⁴⁵⁴ 177-4.

⁴⁵⁵ Ömer Lütfi Barkan, "Tımar", **İslam Ansiklopedisi**, Cilt XII, MEB Yayınları, Eskişehir 1997, s. 286.

⁴⁵⁶ Fatma Acun, "Klasik Dönem Eyalet İdare Tarzı Olarak Tımar Sistemi ve Uygulaması", **Türkler Ansiklopedisi**, Cilt X, Ankara 2002, s. 899.

kullanılan dirlik denilmektedir. Dirlikler yıllık gelir miktarına göre tımar, zeamet ve has olmak üzere üç kısma ayrılmaktadır. İncelediğimiz sicilde, tımar sisteminin işleyişiyle ilgili 10 tane tımar, 7 tane zeamet ve 4 tane de hasla ilgili belge mevcut olup bu durum aşağıda üç kısma ayrılarak incelenmiştir.

4.3.1 Tımar

Yıllık geliri 3.000 ile 20.000 akça olan arazi kısımlarına tımar adı verilmektedir. Devletin kendisi için tahsis ettiği tımar arazisinde kanunen oturmak zorunda olan sipahi, bu bölgede devletin halktan toplayacağı vergileri onun adına tahsil eder ve karşılığında asker besleyerek savaşa katılır. Tımarlı sipahinin, kendisine verilen tımarın ilk 3.000 akçası kılıç tımarı olup bu gelir için kendisinin savaşa katılımı şart olmaksızın bundan sonraki her 3.000 akça için Cebelü denilen tam teçhizatlı ve zırhlı bir atlı asker getirmek zorundadır. İncelediğimiz sicilde yer alan 10 tımar belgesi içeriğinin, tımar sisteminin işleyişini gösteren temel hususiyetlerin varlığından dizdarlık tımarına kadar birçok konuyla ilgisi bulunmaktadır.

Tımar Tevcihi Terakkisi veya Elinden Alınması: Bir tımar arazisi kılıç denen ve hiçbir zaman bölünmeyen, tımarın başlangıcını teşkil eden çekirdek kısımdan ve terakki denilen terfiler yoluyla sonradan eklenen kısımlardan oluşmaktadır. Sipahi vefat ettiğinde tımarın oğluna verilmesi genel bir uygulama olmakla birlikte verilen miktar ancak kılıç tımarı olmakta ve tamamı devretmemektedir. Bu genel uygulamadan başka, ölen sipahinin erkek evladının olmaması veya oğlunun tımar için yaşı veya diğer özellikleri sebebiyle uygun görülmemesi durumunda başkasına da verilebilmektedir. Tımarı alan her kim olursa olsun işe her zaman kılıç tımarı ile başlamakta ve gösterdiği yararlılıklar neticesinde aldığı terakkiler ile gelirini artırabilmektedir. Böylece sipahinin elindeki tımarın aynı ailede nesilden nesile aktarılarak zamanla çok büyümesi önlenmiş olup toprak ve halk üzerinde yönetici bir asalet sınıfının oluşması da engellenmiştir.

Tımar sahiplerinin tımarlarını ölünceye kadar mutlak surette tasarruf etme hakları söz konusu değildir. Sefere katılmama, görevi ihmal etme, suç işleme ve ihanet gibi nedenlerle tımarı elinden alınabilmektedir. İncelediğimiz sicilde tımarla ilgili karşılaştığımız en fazla belge türü sefere gelmeyen sipahi tımarının elinden

alınması hususundadır⁴⁵⁷. Özellikle bu dönemde Bağdat'ın İran tarafından ele geçirilmesi sebebiyle doğuya yapılan seferdeki Şehrizer fethinde ve Zeynel Hân muhârebesinde olmayan sipahiler yoklama yapılarak tespit edilmiştir. Bunun üzerine 10 Recep 1039 tarihli çıkarılan bir fermanla sefere katılmayıp yoklamalarda olmadığı tespit edilen sipahilerin tımarlarının ellerinden alınarak hak eden kişilere verilmesi söylenmektedir⁴⁵⁸. Bu doğrultudaki 8-3 ve 19-3 numaralı belgelerde Sudirhemi Nâhiyesi'ne bağlı olan Bağıkutlu köyünde 2.800 akça tımarı olan Hüseyin isimli sipahinin on seneyi aşkın bir süredir seferlere katılmadığı tespit edilmesi üzerine tımarının elinden alındığı belirtilmektedir. Bu tımar 3.000 akçaya tamamlanarak daha önce Begşehir Sancağı'nda 3.000 akça tımandan azl edilmiş olan başka bir sipahiye verilmiştir. 15-2 numaralı belgede ise İnsuyu Nâhiyesi'nde 3.000 akça tımarı olan Hüseyin isimli sipahinin seferle katılmaması üzerine mîr-mîran-ı Karaman tezkeresi ile tımarı elinden alınıp Mehmed isimli başka birisine verilmiştir. Burada dikkati çeken husus tımarla ilgili tevcihlerin İstanbul'dan yapılması genel uygulamasının yanında beylerbeyi rütbesinde olan kişilerinde küçük tımarları tevcih etme yetkisi olmasına rağmen kılıç tımarı oranındaki bu tımar için bile beylerbeyi tezkiresi ile merkezden tevcih edilmiş olmasıdır. 15-4 numaralı belgede ise Hatunsaray Nâhiyesi'ne bağlı Kuyucak köyündeki 2.400 akça tımarı olan Mehmet isimli sipahinin sefere gelmemesinden dolayı tımarı elinden alınarak Ahmet isimli başka birisine Karaman Beylerbeyi'nin tezkiresi doğrultusunda tevcih edildiği belirtilmektedir. Başlangıç tımarının 3.000 akça olmasından dolayı tımar tevcihlerinde 2.400 akçalık kılıç tımarının tamamlanması yoluna gidilmektedir.

Tımar tevcihlerinde tımara sahip olacak kişiler yine tımarlı sipahiler arasından seçilmiş, tımarların reaya sınıfından olan kişilere verilmemesine dikkat edilmiştir. Bir tımarlı sipahinin vefatı durumunda eğer yetişkin oğlu varsa tımarın kılıç kısmının ona tevcih edilmesi genel uygulama olup tımar sahibi olabilmede sipahi oğlu olmanın önemi büyüktür. İncelediğimiz sicilde 188-2 numaralı belgede Begşehri Sancağı'na bağlı olan Bozkır Nâhiyesi'nin Avdan köyündeki 49.130 akçalık zeameti tasarruf eden müteferrika Abdulllah'ın seferde vefat etmesi üzerine

⁴⁵⁷ 8-3, 15-2, 15-4, 19-3.

⁴⁵⁸ "...muhârebesinde mevcûd bulunmayub tîmâr-ı mezbûr her vecihle mahlûl olduğun livâ-i mezbûrun alay begisi i'lâm etmeğın tis'a ve selâsin ve elf recebinin onuncu gününden sefere gelmeyenlerin dirlikleri erbâb-ı istihkâka verilmek fermân olmağın..."

oğluna İstanbul'dan bu zeametın 9.750 akçalık kısmı tımar olarak tevcih edilmiştir. Ancak bu tımarı müteferrikâ Süleymân isimli kişinin önceki Sadrazam tarafından verilen beratla zapt etmiş olması üzerine ölen Abdullah oğlu Bostan'ın talebi üzerine tımarın kendisinin hakkı olduğuna dair ferman verilmiştir. Fermanda “...mande olan ze'âmet ve tîmâr âsitâne-i sa'âdetimden verilmek kânûn-u kadîm olduğundan gayri tasarrufunun oğullarına kânûn üzere tîmâr tevcih olunmadıkça âharın aldığı mahza olub...” denilerek tımarın vefat eden kişinin oğluna verilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Tımar sisteminin oturmuş bir yapıya sahip olduğu dönemde tımarlar genellikle sipahi oğullarına tevcih edilmekte, oğlu yoksa da başka bir sipahiye verilerek halktan kimselerin sipahi olması engellenmektedir. Bunun sebebi, kuruluş döneminde reayadan çokca sipahi yazılmış olmasına rağmen zamanla artan sipahi çokluğunda sipahilerin de açıkta kalmaya başlamasıdır. Bunun üzerine tımarların sadece sipahi ve oğullarına has bir imtiyaz olarak kalmasına özen gösterilmiş halktan sipahi yazılmamıştır. Ancak incelediğimiz dönemde İran üzerine yapılan seferlere sipahi katılımının az olmasından dolayı halktan sefer için asker toplanmış ve yararlılık gösterenlere tımar tevcih edilmiştir. 111-1 numaralı belgede, Ereğli kazasından bazı kişiler ellerindeki beratla tımar erbabı olup her sene sefere katılmalarına rağmen Göcek köyündeki var olan mülkleri için reayan talep edilen vergilerin “...bi-hâsebi'l-kânûn bize tekâlîf-i 'örfiye ve şâkka teklifi lâzım gelmez iken...” kendilerinden de istenildiğini ve men edilmesini belirtmektedir. Vergi tahsildarı olan Bahadır isimli kişi ise bunlar “...mukaddem karye-i mezbûre re'âyâsından olmakla tekâlîf teklif idegelmiş idim ben dahî taleb iderin...” diyerek bu kişilerin önceden reaya oldukları için vergi aldığını şu an ise padişah beratıyla sipahi olduklarını bilmediğini söylemektedir. Sonuç olarak artık tımar erbabı ve sipahi oldukları için önceden vergi veren reayadan olan kişilerden vergi talebi men edilmiştir.

Bilindiği gibi genel uygulamada mevcut tımarın geliri 3.000 ile 20.000 akça arasında hangi miktarda olursa olsun oğluna veya bir başkasına tımar olarak verilecekse sadece 3.000 akçalık kılıç tımarı tevcih edilmektedir. Daha sonra sipahi, görevini yerine getirme durumuna göre elde ettiği terakkiler ile gelirini artırabilmektedir. Terakkiler için kullanılan en yaygın sebep sipahinin katıldığı seferlerde yararlılık göstermesi veya hizmetlerini tam olarak yerine getirmiş

olmasıdır. 182-1 numaralı belgede daha önce 6.000 akçalık tımar sahibi olan sipahinin yararlılığı tespit edilmiş olduğundan, 10.000 akçalık tımar sahibi olup vefat eden Himmet Çavuş'un tımarından 6.000 akçalık kısmı kendisine terakki olarak verilmiştir. Bu dönemde İran üzerine yapılan seferden dolayı tımar tevcihlerinde, terakkilerde veya görevden almalarda bir yoğunluk görülmesine rağmen bunların hepsi belli bir sınır dairesinde meydana gelmektedir. Bilhassa tımar sahibi olanların gelirlerini artırarak zeamet sınıfına geçmeleri gibi bir uygulama söz konusu olmamaktadır.

Konya Kalesi Dizdarlık Tımarı: Tımar sistemi oturmuş sistemli haliyle yeksenak bir görünüm arz etse de devletin teşkilatlanma sürecinde tımar bölgeleri tımar sahibinin idari ve mali yetki kapsamına göre serbest tımarlar ve serbest olmayan tımarlar olarak şekillenmiştir. Serbest olamayan tımarlar devlet idaresinin kontrolü ve denetimi altında olup belli bir görev veya hizmet karşılığı tahsis edilen bildiğimiz klasik tımar olmakla birlikte serbest tımarlar farklılık arz etmektedir. Öncelikle Balkanlar'da fetih ve iskani kolaylaştırmak için komutanlara, şeyhlere belli yerler tahsis edilmekte iken daha sonra vezirlere ve valide sultanlara verilmiş olan serbest tımarlar, zamanla beylerbeyi, alaybeyi, zaim, dizdar, serasker, çavuş gibi kendi tımar bölgesindeki idari ve mali birtakım yetkilere sahip olan yüksek rütbeli devlet görevlilerini de kapsayacak şekilde genişletilmiştir.

Serbest tımarlar, sahibi olan kişinin mülkü konumunda olup geniş yetkilerle idare ve tasarruf edebildikleri gibi arazilerini miras bırakma veya vakfetme gibi haklara da sahip olabilmektedir. Serbest tımar bölgeleri, *mefruzü'l-kalem ve maktuü'l-kıdem* oldukları için devlet görevlileri buralara herhangi bir şekilde girememekte ve müdahale edememektedir. Bu tür tımarlarda *rüsum-ı serbestiye veya niyabet ve bad-ı heva* adlarıyla kaydedilen vergilerin tamamı tımar sahibine ait olduğu gibi kendi bölgesindeki kaçak kölelerden, evliliklerden ve çeşitli cezalardan hasıl olan vergileri de kendi adına tahsil etmekte ve diğer devlet otoriteleri ile paylaşmamaktadır⁴⁵⁹. İncelediğimiz sicilde 14-3 numaralı belge, serbest tımar çeşidinden olan Konya Kalesi dizdarının tımarına müdahale edilmemesi hususunda kaleme alınmış bir fermandır. Konya Kadısı'na gönderilen belgeye göre, Konya

---

⁴⁵⁹ Acun, a.g.m., s. 905.

Kalesi Dizdarı'nın Sâ'id-ili Nâhiyesi'ndeki 6.000 akçalık serbest tımarına dışardan müdahale edildiğini bildirip şikayeti üzerine İstanbul'dan gönderilen bu fermanla, dizdarlık tımarının kanunla kararlaştırılmış serbest bir tımar olduğu belirtilerek *resmi cürm cinâyet ve kul ve câriye müjde-gânesi vesâ'ir bâd-ı hevâ* gelirlerinin tamamen tımar sahibine ait olduğu vurgulanmaktadır. Buna rağmen dizdarın tımarından rüsûm-ı serbestiyesinden sancak subaşı veya başka kişilerden almış olanlar var ise bu gelirlerin geri alınması ve bir daha tımarla müdahale ettirilmemesi kadıya emredilmektedir. Aşağıdaki tabloda incelediğimiz sicilde yer alan tımarla ilgili belge ve görevlendirmelerle ilgili diğer bilgiler yer almaktadır.

Tablo 54-22 No'lu Konya Şer'îye Sicili'nde Yer Alan Tımarla İlgili Belge ve Görevlendirmeler Tablosu

Sıra No	Belge No	Görev Yeri	Ta'yîn Edilen Kişi	Tayin Tarihi	Açıklama
1	8-3	Sudirhemi Nâhiyesi Bağıkutlu karye 2.800 akça tımar	-	15-Ş-1039	10 seneden beri seferlere katılmayan sipahinin tımarı elinden alınıp başkasına tevcihidir.
2	19-3	Sudirhemi Nâhiyesi Bağıkutlu karye 2.800 akça tımar	-	12-Za-1039	10 seneden beri seferlere katılmayan sipahi tımarının mîr-mîrân-ı Karaman tezkeresi ile başkasına verilmiştir.
3	15-2	İnsuyu Nâhiyesi 3.000 akça tımar	Mehmed	10-B-1039	Sâbık sipahinin seferle katılmaması üzerine mîr-mîrân-ı Karaman tezkeresi ile tımarı elinden alınıp başkasına verilmiştir
4	15-4	Hatunsarây Nâhiyesi Kuyucak karye 2.400 akça tımar	Ahmed	Evs-L-1039	Sefere gelmeyen Mehmed'in tımarı elinden alınıp 3.000 akçaya tamamlanarak 13.000 akça tımarı olan Ahmed'e tevcih edilmiştir.
5	188-2	Begşehir Sancağı Bozkır Nâhiyesi Avdan karye 49.130 akça ze'âmet	Bostan	Evs-Ca-1041	Tımarların tevcihinin İstanbul'dan yapılması kânûn-u kadîm olduğundan ve tımarın (başka bir hüküm yoksa) oğullarından haricine tevcihi uygun olmadığından Bostan'a hissesi olan tımar verilmiştir.

6	14-3	Konya Kal'ası Dizdârlık tımarı 6.000 akça	-	Evl-N-1040	Serbest tımar olan dizdârlık tımarına hariçten müdahale edilmesi üzerine bu ferman verilmiştir.
7	18-1	Hatunsarây Nâhiyesi Kurâla karye 11.100 akça tımar	Ahmed	Evh-C-1040	Vezîr-i a'zam Ahmed Pâşâ'nın defterlü adamı olan Ahmed'in kendisine verilen tımarıdır.
8	20-2	Pîrlevganda kazâsı Avşar karye	Mehmet Çelebî	Evl-Za-1039	Muslihittin bin Bedel, Damardı ve Gökseki'deki tımar arazisinin tasarruf hakkı Mehmet Çelebî'ye devretmiştir.
9	111-1	Ereğli kazâsı Hâmâl köyü ve Göcek köyü	Halîl, Pîrğa'ib ve Erga'ib	Evl-Za-1040	Halîl, Pîrğa'ib ve Erga'ib adlı sipahiler Bahadır adlı sipahinin köyündeki bir miktar arazileri için vergi talebi üzerine bu şahıslar erbâb-ı tımar olduğundan kadı tarafından red edilmiştir.
10	182-1	Konya Sancağı 6.000 akça tımar	Yûsuf	11-Z-1040	Yararlılık gösterdiği için daha önce 6.000 akça tımar emri verilen Yûsuf'a 10.000 akça tımarı ile vefât eden sipahinin 6.000 akçalık kısmı tevcih edilmiştir.

4.3.2 Zeamet

Tımar sisteminin uygulanmasında dirlik arazileri gelir miktarlarına göre has, zemat ve tımar olarak üç kısma ayrıldığından zematler de geliri 20.000 akça ile 100.000 akça arasında dirlik olup yüksek dereceli devlet görevlilerine tahsis edilmektedir. Osmanlı'nın fütihat devirlerinde kayıtlarda sadece tımar ve has kayıtları mevcut olmakta iken zamanla 20.000 akçanın üzerinde gelire sahip olan tımarlar zemat olarak adlandırılmış ve geleneksel tımar kısımları şekillenmiştir⁴⁶⁰. Zeamet gelirlerini oluşturan arazilerinin tamamı bir yerden olmayıp sancaktaki farklı köylerden hisseler halinde derlenerek oluşturulmuştur. Bunun amacı sancağın asayiş ve güvenliğinden sorumlu sancakbeyi ve zaimlerin, sancağın her yerine ulaşmasını sağlamak ve tımar sahiplerinin köylerde kendi özerk bölgelerini oluşturmalarını engellemek olmalıdır.

İncelediğimiz sicilde zematlerle ilgili 7 adet belge mevcut olup bu tarihlere Bağdat üzerine yapılması için seferde olan orduda bulunan tımarlı sipahilerden

⁴⁶⁰ Pakalın, *Sözlük*, C. III, s. 649.

dolayı yararlılık gösterenlerin zeametlerin terakkisi , ölenlerin zeametlerinin taksimi yada tahvili veya zeamet gelirlerinin tahsili gibi zeametlerle ilgili belge çeşitliliği görülmektedir. İlk zeamet belgesi 21-1 numaralı olup dergâh-ı âli müteferrikalarından 49.130 akçalık zeameti olan Müteferrika Abdullah'ın vefatı üzerine oğullarından biri olan Bostan da babasının zeametinden kardeşlerine verildikten sonra kalan 9.750 akçalık kısmının kendisine verilmesini talep etmektedir. Bunun üzerine kendisine 250 akçalık noksanı tamamlanarak 10.000 akçalık tımar tevcih edilmiştir. Bu belgede karşımıza çıkan sonuçlardan ilki, tımar dirlikleri eğer aksi bir durum söz konusu değilse ölümden sonra oğullarına kalmasıdır. İkincisi ise terakkilerle tımandan zeamete dönüşen dirlikler sahibinin ölümünden sonra, zaimin oğullarına terakkileri alınarak sadece tımar olarak tevcih edilmektedir. Böylece çok büyük miktarlara ulaşan ve babadan oğula devreden toprak ve gelir durumu engellenerek bir anlamda toprak ağalığı veya feodal beylerin ortaya çıkışına set çekilmiştir.

22-1 numaralı belge ise zeametlerde terakki konusunu içermektedir. Daha önce 20.000 akçalık zeamete mutasarrıf olan Sefer Ağa oğlu Mehmed Çavuş'a gösterdiği yararlılıktan dolayı 3.000 akçalık terakki verilmesi için berat verilmiştir. Mehmed Çavuş'un da Begşehir Sancağı'nda Göçü Nâhiyesi'ne bağlı Bayat köyünde sahibi vefât etmiş olan 3.700 akçalık boştaki tımarın kendine terakki olarak tevcih edilmesini talep etmesi üzerine bu belge düzenlenerek zeametine terakkisi zam olunarak 23.700 akça olduğu belirtilmiştir.

26-3 numaralı zeametle ilgili belge ise seferde olan ordunun Anadolu'daki tımarlar üzerinde etkisini göstermektedir. Konya Kadısı'na yönelik gönderilen belgede 55.138 akçalık zeameti olan Müteferrika Abdullah'ın vefatı üzerine boşta kalan zeamet, seferde olan sadrazam Hüsrev Paşa'nın mirâhûrbaşısı Süleyman'a tevcih edilmiştir. Ancak Süleyman'ın zeamet gelirlerinin tahsili için gönderdiği kişiye ölen Müteferrika'nın oğulları zeamet bize tevcih olunmuştur diyerek karşı çıkmıştır. Konya Kadısı'na yönelik gönderilen bu belgede zeametın kime tevcih edildiğinin tespiti için ölen Müteferrika'nın oğullarının elindeki belgeleri kadı marifetiyle Hüsrev Paşa'ya göndermesi emredilmektedir. Bu konuyla ilgili 153-3 numaralı belgede ise ölen Müteferrika'nın oğullarının elindeki tevcih belgesi daha eski tarihli olduğu için sonradan tevcih edilen mirâhûrbaşısı Süleyman'ın gönderdiği

vekilinin topladığı 180 esedî guruş Beyşehir’de her biri 110 akça değerinde olduğundan hesaplanarak 19.800 akçalık gelir olarak ölen Müteferrika’nın oğullarına teslim edilmiştir⁴⁶¹.

34-2 numaralı belgede ise zeamet sahibinin vefâtı üzerine 39.839 akçalık zeametın 8.000 akçalık kılıç kısmı 1839 akça fazlasıyla 9.839 akça olarak dergâh-ı muallâm mutasarrıflarından Abdülkâdir’e tevcih olunmuştur. Bu belgede dikkati çeken husus zeametın başlangıçta 8.000 akçalık bir tımar olmasından dolayı zamanla elde edilen 6 defa beşer bin akçalık terakkiler yani 30.000 akçalık kısmı geri alınarak tevcih edilmiştir. 35-3 numaralı belge ise serbest olan tımarlardaki yetki alanı ve geliri tahsil etme hakkıyla alakalıdır. Önceden Aydın Sancakbeyi olan Mehmed’in, emeklilik için kendisine verilen zeameti serbest olan çavuş tımarı olduğundan tekâlif-i şakka alınmamasını talep etmesi hususunda belgedir. Belgede şikayetini ifade eden emekli sancakbeyi, sancaktaki subaşılarn, zeameti dahilindeki köylere gelerek selamiye nâmı ile ve devr akçası nâmı ile para istediklerini ayrıca zâhire ve odun talep ederek köylülere baskı uyguladıklarını bildirmiştir. Bunun üzerine Konya Kadısı’na gönderilen fermanla bu subaşılarn taleplerin engellenmesi emredilmekte ayrıca zeamat dahilinde bâd-ı hevâ ve cürm ve cinayet vergilerinin zaimine ait olduğu vurgulanmaktadır. Zeametlerle ilgili 193-3 numaralı son belge ise Konya Sancağı’ndaki zeamet gelirlerinin tahsili için Derviş adlı kişinin vekil tayin edildiği belirtilerek şer’i ve örfi vergiler ile tapu resmlerinin tahsiline başkalarının müdahale ettirilmemesi talep edilmektedir. Aşağıdaki tabloda incelediğimiz sicilde yer alan zeametleri kapsayan belgeler ve görevlendirmelerle ilgili diğer bilgiler yer almaktadır.

---

⁴⁶¹ Her ne kadar belgenin orjinalinde tahsil edilen gelir miktarı 280 esedi guruş olarak yazılı olsada geri ödemenin her biri 110 akçadan 19.800 akça olarak hesap edildiğine göre doğrusu 180 esedi guruş olmalıdır.

Tablo 55-22 No'lu Konya Şer'îye Sicili'nde Yer Alan Zeametle İlgili Belge ve Görevlendirmeler Tablosu

Sıra No	Belge No	Görev Yeri	Ta'yîn Edilen Kişi	Tayin Tarihi	Açıklama
1	21-1	Begşehri Sancağı Bozkır Nâhiyesi Avdan karye 49.130 akça ze'âmet	Bostan	Evl-Ş-1039	Ölen dergâh-ı 'alî müteferrikası ze'âmetinden oğullarına verilmiş, Bostan'ada 9.750 akça tımar talebi 10.000'e tamamlanarak tevcîh edilmiştir.
2	22-1	Konya Sancağı 20.000 akça ze'âmet 3.700 akça terakkî	Sefer oğlu Mehmed Çavuş	18-Ca-1040	Mehmed Çavuş'un gösterdiği yararlılıktan dolayı 20 bin akçalık ze'âmetine terakki olarak Begşehri Sancağı'nda Göçü Nâhiyesi'ne bağlı Bayat köyünde sahibi vefât etmiş olan tımar tevcîh edilmiştir.
3	26-3	Begşehri Sancağı Bozkır Nâhiyesi Avdan karye 55.138 akça ze'âmet	Süleyman	Evl-N-1040	Hüsrev Pâşâ'nın mirâhûrbaşısı olan Süleyman kendisine tevcîh edilen ze'âmeti zabtı esnasında ölen ze'âmet sahibinin oğulları bize verilmiştir demeleri üzere ze'âmetin kime ait olduğuna vezîr-i a'zam karar vermesiyle ilgilidir.
4	34-2	Sa'id-ili Nâhiyesi Kökez karye 39.839 akça ze'âmet	'Abdülkâdir	18-M-1041	Sâbık ze'âmet sahibinin vefâtı üzerine 39.839 akçalık ze'âmetin 8.000 akçalık kılıç kısmı 1839 akça fazlasıyla 9.839 akça olarak Abdülkâdir'e tevcîh olunmuştur.
5	35-3	Sudirhemi Nâhiyesi Tilgözü karye Çavuş tımarı	Mehmed	Evh-M-1041	Sâbık Aydın sancak begi olan Mehmed'in, emeklilik için verilen zeameti çavuş tımarı olduğundan tekâlif şakka alınmaması hususunda belgedir.
6	153-3	Begşehri Sancağı Bozkır Nâhiyesi Avdan karye 49.130 akça ze'âmet	Bostan Beg ve Mehmed Beg ve Mustafâ Beg	Evl-Ca-1041	Ze'âmet sahibinin oğullarına tevcîh beratı daha eski tarihli olduğu için sonradan tevcîh edilen Süleyman'dan topladığı 180 esedî gurus 19.800 akçalık gelir olarak tahsîl edilmiştir.
7	193-3	Konya Sancağı ze'âmet	Dervîş Beg	1-M-1041	Konya Sancağı'nda ki bu ze'âmetin 1041 yılı vergileri tahsiline Dervîş Beg ta'yîn edilmiştir.

4.3.3 Has

Has, geliri 100.000 akçadan fazla olan tımarlar hakkında kullanılan bir tabir olup kendi içinde havass-ı hümayun ve havass-ı vüzera ve ümera olmak üzere iki çeşiti bulunmaktadır. Havass-ı hümayun Sultan'a ait olmasından dolayı diğer haslardan farklı olarak en güvenilir ve zengin kaynaklar tahsis edilmektedir. Havass-ı vüzera ve ümera ise yüksek rütbeli devlet görevlilerine beylerbeyi, sancakbeyi gibi eyalet yöneticilerine tahsis edilmektedir⁴⁶². Eyalet paşası olan beylerbeyine verilen haslar 1,5 milyon akçaya ve sancak idaresine memur olan sancak beylerin haslarında 500 bin akçaya kadar çıkabilmektedir⁴⁶³.

İncelediğimiz sicilde haslarla ilgili belgelerin konusu hasların tevcihi veya has arazilerin tahsilatıyla ilgilidir. Özellikle tımar ve zeamet arazi gelirleri, sahibinin çocuklarına intikal edebilmekteyken hasların sadece tevcihle verilmesi ve sahiplerinin değişiyor olması kimin hangi hassı hangi tarih ve zaman dilimine göre tahsil edeceğine dair problemler çıkarmıştır. Haslarla ilgili ilk belge 33-2 numaralı olup Konya Kadısı ve Karaman Defterdârı'na yönelik olarak gönderilen fermanla, bâbü's-sa'âde ağası iken vezirlik rütbesiyle emekli olan Cafer Pâşâ'ya emeklilik için verilen hâssın eksik kalan kısmı tamamlanmak üzere Suğla Mukâtaası'na bağlı olan hass-ı hümayundan 16.000 akçalık ekleme yapıldığı bildirilmektedir. 156-1 numaralı belge ise hâss-ı hümayûna bağlı olan Menteşe Sancağı'ndaki Subça Kazâsı'na tabi olan Dede köyündeki 1040 senesinin has geliri, dergâh-ı âli kullarından olan Mustafâ Bey'e mülazemeti karşılığı olarak tevcih edilmişken aynı yerdeki vergileri elindeki tezkere ile tahsil eden Abdurrahman isimli kişiden 400 esedi guruş alınarak sulh olunmuştur.

Haslarla ilgili dava konusu olan Karaman Beylerbeyi'nin davacı konumda olduğu 171-3 numaralı belgede ise Karaman Beylerbeyi Dilâver Pâşâ şikayetinde, daha önceden beri Konya dışındaki Kebîr Çukuru mezrasının çiftçileri öşür vergilerini ve Kayacık Çayırı'nda sakin olanlarda resm-i otlaklarını Karaman'a vali olanlara has olarak vermekte olduğunu bildirerek Celâl Bey bin Hasan isimli kişinin buna mani olduğunu söyleyip el çektirilmesini talep etmektedir. Görülen davada

⁴⁶² Acun, **a.g.m.**, s. 902.

⁴⁶³ Pakalın, **Sözlük**, C. I, s. 751.

Konya Kadısı, hem Karaman Beylerbeyi'nin elinde olan ve bu yerlerin Karaman Beylerbeyi hassı olduğunu belirten, tuğrâlu ve nişanlı ve mühürlü icmâl defter-i sûretine okuyup incelemiş hemde Hasan isimli kişinin elindeki davaya konu olan bölgenin kırk bin ra'iyyetlerine yurd kayd olunduğunu ve vergilerini tımar sahibine vermeleri gerektiğini belirten sûret-i defter-i hakânîyi incelemiştir. İki belgeyi inceleyen kadı, Karaman Beylerbeyi'nin elindeki belge H. 991 tarihli olduğundan Hasan isimli kişinin belgesi H. 973 tarihli olup daha eski tarihli ve eski defterlerde kayıtlı olmasından dolayı bu yerlerin gelirlerinin Karaman Beylerbeyi hassı olduğuna kanaat getirmiş, ayrıca mahkemede hazır bulunan önceki Karaman Beylerbeyi'nden Ömer Pâşâ, Ayan Alî Ağa, defter kethüdâsı İsmâil Efendi ve bir çok kimsenin buna şahitlik etmesi üzerine Hasan isimli kişinin bu yerlerin gelirlerinden el çektirilmesine karar verilmiştir. Koçibey Risalesi'nde 17. yüzyılda devlet yönetimi ve hukuk sisteminde rüşvet ve iltimasın yaygınlığını belirtmesine rağmen Karaman Beylerbeyi'nin hakkı olan gelirini hukuk yoluyla talep etmesi, bu dönemde hala adaletin otoritesine saygının güçlü olduğunu ve hukuka güven duygusunun sağlamlığını göstermektedir. Haslarla ilgili 165-2 numaralı son belgede ise bevvâb Bekir Osmân isimli kişiye mülazemeti için kendisine Karaman hazînesini bağlı olan Belvîrân hâslarının 1041 senesi tevcih edildiğinden bu gelirini 7.195 akça ve 172 esedi guruşa Ahî Beg'e devretmesiyle ilgilidir. Aşağıdaki tabloda incelediğimiz sicildeki hasları kapsayan belgeler ve görevlendirmelerle ilgili diğer bilgiler yer almaktadır.

Tablo 56-22 No'lu Konya Şer'îye Sicili'nde Yer Alan Haslarla İlgili Belge ve Görevlendirmeler Tablosu

Sıra No	Belge No	Görev Yeri	Ta'yîn Edilen Kişi	Tayin Tarihi	Açıklama
1	33-2	Suğla mukâta'ası hassından 16.000 akça	Ca'fer Pâşâ	15-Za-1040	Suğla-i Sarkık, Suğla-i Ortavîrân Suğla-i Meyzüz, Suğla-i Akçaşehir ve Bayramgâzi'nin 16.000 akçalık geliri has-ı hümâyûndan çıkarılıp Bâbü's-sa'âde ağası Ca'fer Pâşâ'ya emeklilik için verilen hâssın noksanı tamamlanmıştır.
2	156-1	Menteşe Sancağı Subça kazâsı Dede köyü	Mustafâ Beg bin el-Hâc Mehmed	Evh-Ca-1041	Mustafâ Beg'in mülazemeti için Dede köyü hassı tevcih edilmişken tezkere ile oradaki vergileri toplayan Abdurrahman Beg'den 400 esedî guruş bedel alınarak sulh olunmuştur.

3	171-3	Konya Harfci Kebîr Çukuru mezra'sı ve Kayacık Çayırı Karaman Beglerbegi Hassı	Dilâver Pâşâ	Evl-Ş- 1041	Kebîr Çukuru mezrası öşrü ve Kayacık Çayırı otlak vergisi 991 tarihli defterde Karaman Beglerbegine ait has iken 973 tarihli belgeye dayanarak tahsil edenin men' edilmesidir.
4	165-2	Karaman Eyaleti Belvîrân hâssı	Ahî Beg ibn Hüseyin	Evl-B- 1041	Daha önce mülazemeti için 1041 yılı geliri verilen Bekir 'Osmân bevâb, bu görevi 7.195 akça ve 172 esedi gurusu alıp Ahî Beg'e devretmiştir.

4.4 Vergiler

Osmanlı Devleti'nin çeşitli gelir kaynakları içinde vergiler önemli bir yer tutmaktadır. Vergiler tekalif-i şer'îye ve tekalif-i örfîye olmak üzere iki ana başlık altında toplanmaktadır. Sınırları İslam hukukuna göre belirlenmiş ve değiştirilemez şer'î vergiler; öşür, haraç, cizye ve zekat gibi çeşitlerden oluşmakta iken olağanüstü durumlarda hükümadara şer'an verilen yetkiye dayanarak toplanan örfî vergiler zamanla sayıları artırılarak 100'e yakın vergi çeşidini oluşturmuştur. Aşağıdaki başlıklarda, yalnızca incelediğimiz sicilde yer alan belgelerin içeriğindeki vergilerden bahsedilmektedir.

4.4.1 Alınan Vergiler ve İlgili Görevlendirmeler

Bedel-i Nüzul: Nüzul kelimesi Arapçada bir yere inmek veya konmak anlamlarına gelmekle birlikte Osmanlı Devleti'nde askeri-lojistik bir terim olarak askerin zahire ihtiyacı için menzillerde askerin gelişinden önce miktarı ve cinsi tespit edilmiş olarak hazır bulundurulmuş erzak anlamında kullanılmıştır. Başlangıçta, aynı olarak asker için gerekli un ve hayvanlar için alınan arpadan ibaret olan ve sadece seferden uzak olan yerlerde bedeli nakdi olarak alınan nüzul vergisi 1683 senesinden sonra sürekli ve düzenli olarak alınan bir vergi haline gelmiştir⁴⁶⁴.

İncelediğimiz 22 numaralı sicilde bedel-i nüzul vergisiyle alakalı üç adet belge mevcuttur⁴⁶⁵. Belgelerin ilki olan 17-2 numaralı sadarazam Hüsrev Paşa tarafından Musul'dan gönderilen fermanla Bağdat üzerine yapılacak sefer için külli

⁴⁶⁴ Erdinç Şahin, **1684-1886 Yılları Arasında Bolu'da Ekonomik ve Sosyal Hayat (835 Numaralı Bolu Şer'îye Siciline Göre)**, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya 2008, s. 42.

⁴⁶⁵ 1-2, 182-3, 189-2.

miktarda zahire lazım olması üzerine tahsili için ferman çıkarılmıştır. Ancak Konya Sancağı gibi yerlerde sefer güzergahından uzak mesafede yer alması sebebiyle bedel-i nüzul vergisinin aynı olarak tahsil edilmesi ve nakledilmesi halk için zor olacağı açıklanarak vergi bedeli ve nakliye ücretinin nakit olarak alınması emredilmiştir. Belgeye göre menzilci hanelerin⁴⁶⁶ haricinde kalan 551,5 avarız hanesinin her birinden 20 kamil guruş olmak üzere toplam 11.000 kamil guruşun tahsili için sipahilerden Mustafâ Memî mübâşir olarak ve Murâd 'Alî kâtib olarak 1041 yılına ait vergileri 1040 yılında toplamak üzere görevlendirilmiştir. Eldeki verilere göre 1041 senesinde 551,5 avarız hanesinin her birinden 20 kamil guruştan ortalama 11.000 kamil guruş yani Konya Sancağı'nın bedel-i nüzul için ödeyeceği rakam tam olarak 858.000 akçadır⁴⁶⁷. 1622 senesinde 600 akça, 1644 senesine 3,5 kamil guruş ve 1647'te ise 5 kamil guruş olarak belirtilen nüzul vergisinin 1630 senesinde 20 kamil guruş yani 1560 akça olarak tespit edilmesinin bazı sebepleri olmalıdır. Öncelikle 1622 ile 1630 arasında vergi miktarının artmasına sebep 1624 ve 1628 yıllarında yapılan tağşişlerden kaynaklanan paranın değerinin düşmesi olmalıdır. Ayrıca 1640 senesinde yapılan tashihler ile akçanın yeniden değer kazanmasında vergi miktarında düşüşlerin sebebi olabilir. Ancak nüzul vergisinin 1630'da 20 kamil guruştan 1644 senesindeki 3,5 kamil guruş seviyesine inmesinde bu dönemde parada yaşanan tağşiş veya tashihden başka sebepleri de olmalıdır.

Nüzul vergisiyle ilgili diğer 182-3 ve 189-2 belgelerinde ise 1042 senesine ait vergilerin tahsiliyle ilgili görevlendirme yapılmaktadır. Burada dikkati çeken husus görevi alan sipahi hazineye bunun için 80.000 akça bedeli peşin olarak ödemiştir. Ayrıca fermanda verginin eksik veya fazla olarak tahsili durumunda sorumlu olan kadılar ve mübaşirin tazminle yükümlü oldukları belirtilmektedir.

Bedel-i nüzul vergisinin tahsili esnasında karşılaşılan sorunlar da davalara konu olmaktadır. 27-1 numaralı belgede Konya kazâsında 60 adet avâriz hânesi menzillik hizmetinde olduğu için bunların avâriz-ı divâniyeden, nüzul ve sâ'ir tekâlif-i örfiyeden muaf olmasına rağmen 1040 senesinin bedel-i nüzul vergisini

⁴⁶⁶ İncelediğimiz 22 nolu sicilin 27-1 numaralı belgesinde, Konya kazasındaki menzilci hanelerin sayısı 60 hane olarak belirtilmektedir.

⁴⁶⁷ 12-2 numaralı ve 5 Mart 1630 tarihli belgedeki resmi kur bedeline göre bir kamil guruş 78 akçaya eşittir. Buna göre her bir avarız hanesinin ödeyeceği nüzul vergisi miktarı 1.560 akça olmaktadır.

toplamakla görevlendirilen mübaşirin vergi talebi üzerine menzilcilik hizmetinde olanlardan vergi talep edilmemesi hususunda kadılar uyarılmaktadır⁴⁶⁸.

Ayrıca avarızhane kaydı başka mahallede ve oturduğu evi de başka mahallede olan kişilerin bedel-i nüzul vergisini nereye vereceğiyle ilgilide davalar da söz konusu olmaktadır⁴⁶⁹. Böyle durumlarda şeyhülislamın bu hususla ilgili “...yerinde *sâkin olduğu mahalleye virir deyü buyrulmağın...*” fetvasına göre hareket edilmekte ve avarız kaydının olduğu mahalle yerine, iskan ettiği mahallede vermesi gerektiği belirtilmekte, kadılarda bu fetvaya uygun hükümler vermektedir.

Cizye ve Cibayet: Cizye vergisi, askerlik çağına gelmiş ehli kitap olan gayri müslimlerden askerlik hizmetinden muaf tutulmalarına karşılık alınmaktadır. Cizye, yetişkin sağlıklı gayri müslim erkeklerden alınırken kadınlar, çocuklar, yaşlılar veya özürlülerden alınmamaktadır. Bu vergiye yükümlü olanlar ekonomik durumlarına göre ala (zengin), evsat (orta) ve edna (fakir) olmak üzere üç farklı seviyede ödeme yapabilmektedir.

İncelediğimiz sicilde cizye vergisiyle ilgili üç adet belge mevcuttur⁴⁷⁰. 28-2 numaralı belgede Medîne-i Mükerrreme Vakfı mütevelliliği görevini yürüten Yûsuf Ağa bu vakfın Kayseri Sancağı'nın cabiliğinin de 750 adet esedi guraşa mültezimi olup vakfa kayıtlı iken dağılıp perakende olarak Konya Sancağı'na yerleşen zimmî ve kalburcu puşıyan reayadan vergileri tahsil için Osmân Beg'i görevlendirmektedir. Kayseri Sancağı'ndan dağılıp perakende olan köylerin Gemerek, Hanazyeri ve Sarioğlan olduğu da, 183-3 numaralı Yûsuf Ağa'nın vergilerin tahsili için Mehmed isimli kişinin görevlendirdiğinden de belgede bahsedilmektedir. Kayseri'deki Gülkiras Vakfı cibayetiyle ilgili son belgede 183-2 numaralı olup Yûsuf Çerçi isimli sipahi seferde gösterdiği hizmet ve mülâzemeti karşılığında 1041 senesinin ikinci ayında bu görev kendisine verilmiştir.

Bedel-i Güherçile: Savaşlarda kullanılan barutun en önemli bileşeni olan güherçilenin üretimi Osmanlı'da genellikle iltizam sistemiyle en yüksek miktarda üretim taahhüdünde bulunan kişilere verilmiştir. Devlet, güherçile işletmelerinin

⁴⁶⁸ 17-2 numaralı belgede avarızhane sayısı 551,5 olarak belirtilirken 27-1 numaralı belgede 286,5 avarızhane olduğu belirtilmektedir. Bu iki farklı avarızhane sayısının olmasının muhtemel sebebi, hesaplama amacı ve şekli birbirinden farklı şekilde olmalıdır.

⁴⁶⁹ 175-1.

⁴⁷⁰ 28-2, 183-2, 183-3.

masraflarını karşılamak için bölgedeki çeşitli gelir veya vergi kalemlerini işletme giderlerine tahsis etmektedir. Karaman Eyaleti'nde emekli sipahilerden toplanan vergiler (bedel-i mütekaidin), avarız vergileri, cizye vergileri ve bazı mukataalardan elde edilen gelirler, güherçile işletmelerinin giderlerini karşılamak için ayrılmıştır⁴⁷¹.

İncelediğimiz sicilde 21-2 numaralı belgede bedel-i güherçile vergisinin yerine kelime olarak bazı yerde bedel-i mütekaidin kelimesinin kullanılmasının sebebidde bedel-i mütekaidin gelirlerinin güherçile üretimine sarf edilmek üzere toplanmasından kaynaklanmaktadır. Ayrıca 181-1 numaralı belgede Karaman Eyâleti'nin 1043 senesine ait bedel-i mütekaidin geliri 280.000 akça olup toplanan paranın Bağdat Seferi için gerekli güherçilenin üretileceği Konya ve Kilise Hisar ve Kayseriye kahir hânelerine sarf edileceği belirtilmektedir. Son olarak 33-4 numaralı belgede ise Konya kazasının bedel-i güherçile vergilerinin toplanması için görevlendirilen Rum Mehmed Ağa'nın, Sudirhemi Nâhiyesi'ndeki vergilerin tahsili için Seyyid Mustafâ isimli kişiyi tayin ettiği bildirilmektedir.

Kışlak Vergisi: Kışlak vergisi, Osmanlı belgelerinde yaylak resmi, resm-i mera veya otlak resmi gibi isimlerle de adlandırılmaktadır. Bu vergi yılda bir defaya mahsus olmak üzere hayvancılıkla uğraşan göçebe yörüklerden, hayvanlarını miri arazide yaylatan sürü sahiplerinden veya sürüsünü başka bir tımar sahibinin tımarında otlatan kişilerden alınmaktadır⁴⁷². Ayrıca bir belgede Bağdat Seferi'nin ertelenmesi sebebiyle miri develerin kışlatılması için Konya Sancağı'ndaki köy ve kasabalara develer dağıtılarak halkın gelecek sene bahar aylarında yapılacak olan sefere kadar belli şartlarda bakmaları talep edilmektedir⁴⁷³. Bakım masraflarını ise ilgili kazalarda avarız ödeyen halkla birlikte örfi vergilerden muaf olan menzilci, derbendci ve köprücü gibi sınıfların da ala, evsat ve edna olmak üzere sınıflandırılarak ödemesi talep edilmektedir. Vergilerden muaf olanlarında kışlak vergisine dahil edilmesinin sebebi olarak “...avâriz verir re'âyâya zûlm ve te'addî olunmamak...” sebep gösterilmektedir. Bunun sebebi avarız vergisini ödeyen halktan nüzul akçası, sürsat bedeli veya kışlak vergisi gibi ikinci bir avarız türü verginin talep edilmeme uygulamasıdır. Ancak devletin içinde bulunduğu koşullar gereği avarız vergisine ek

⁴⁷¹ Kerim İlker Bulunur, “*Maraş Eyaletinde Güherçile Üretimi (1566-1577)*”, **OTAM Dergisi**, Sayı 37, Ankara 2015, s. 10.

⁴⁷² Kazıcı, **Vergi Sistemi**, s. 152.

⁴⁷³ 187-2.

olarak kışlak hizmetide talep edilmekte ve örfî vergiden muaf olan zümrelerde kışlak vergisine dahil edilerek halkın üzerindeki ekonomik yükü daha fazla arttırmamak amaçlanmaktadır. Bu duruma göre kışlak vergisi sadece hayvancılıkla uğraşan göçebeler veya yaylacılık usulü için geçerli olmayıp aynı zamanda savaş ve sefer koşullarında talep edilen avarız vergi türlerinden biri olmaktadır. İncelediğimiz sicilde 191-6 numaralı belgede Konya Sancağı'nın kışlak vergisini tahsili için İbrahim Ağa'nın görevlendirildiği belirtilmektedir. Aşağıdaki tabloda 22 numaralı sicilde kayıtlı olan vergiler hususunda yapılan görevlendirmelerle ilgili diğer bilgiler yer almaktadır.

Tablo 57-22 No'lu Konya Şer'îye Sicili'nde Yer Alan Vergilerle İlgili Görevlendirmeler Tablosu

Sıra No	Belge No	Görevi ve Yeri	Tayin Edilen Kişi	Tayin Tarihi	Açıklama
1	17-2	Konya Sancağı bedel-i nüzul mübaşir ve katipliği	Mustafâ Memî mübaşir Murâd 'Alî kâtib	22-Ca-1040	Musul'daki ordu için uzaklığından dolayı nüzul zahiresi almak yerine 551,5 adet a her varız hanesinden 20 kamil gurus olmak üzere 11.000 kamil gurus toplanması için tevcihtir.
2	182-3	Konya Sancağı bedel-i nüzulü	Ulûfeciyan-ı yesardan Ahmed Hüseyin	24-S-1041	Bu görev 1042 yılına mahsuben sipâhîyandan Hüseyin Mehmed adlı yeniçeriye verilmişken feragat etmesi üzerine Ahmed Hüseyin'e tevcih olunmuştur.
3	189-2	Konya Sancağı bedel-i nüzul iltizâmı	Ahmed	26-Ra-1041	1042 yılına ait ve menzilci haneleri hariç 553,5 avârızhanesi olan bu görev mülazemeti için ortaklık üzere Hüseyin Mehmed ve Mehmed Yahyâ'ya verilmişken 80.000 peşin akça karşılığında Ahmed adına feragat etmeleri üzerine tevcih olunmuştur.
4	28-2	Medîne-i mükerrerme vakfına ait Kayseriyye cibâyeti	'Osmân Beg	Evh-N-1040	Medîne-i mükerrerme vakfi mütevellisi Yûsuf Ağa bu vakfın Kayseriyye cibâyetinin 750 esedi gurusu mültezimi olup vakfa kayıtlı Konya'daki zimmî ve kalburcu puşyan reyadan vergileri tahsil için 'Osmân Beg'i görevlendirmiştir.

5	183-3	Kayseriyye cibâyetine bağlı Konya'daki zimmîler cibâyeti	Mehmed Beg	-	Medîne-i mükerrreme vakfi mütevellisi olan Yûsuf Ağa'nın, Gemerek ve Hanazyeri ve Sarıoğlan adlı köylerindeyken perakende olup Konya'ya göç eden zimmîlerin cizyelerini tahsil için Mehmed Beg'i tayinidir.
6	33-4	Sudirhemi Nâhiyesi'nin bedel-i güherçile me'muru	Es-Seyyid Mustafâ Beg	-	Konya kazâsında bedel-i güherçilesinin toplanmasına memur olan Rûm Mehmed Ağa Sudirhemi Nâhiyesi'nin tahsiline bu kişiyi görevlendirmiştir.
7	191-6	Konya şehri kışlak vergisi	İbrahim Ağa	-	Konya şehrinin kışlak hizmeti vergisinin zabtı için mîr-mîrân-ı Karaman tarafından İbrahim Ağa görevlendirilmiştir.
8	5-2	Mübâşir Sahrâ Nâhiyesi	Dergâh-ı âli sipâhîlerinden	Evh-C-1040	Sahrâ Nâhiyesi'nin 1040 yılına ait örfî vergilerinin tahsîli içindir.

4.4.2 Vergilerle İlgili Dava ve Anlaşmazlıklar

Osmanlı Devleti'nin vergilerle ilgili düzenlemesinin temel kaynağı kendisinden önceki Türk ve İslam devletlerindeki uygulamalardan geliyor olsa da yerleştiği coğrafyanın idari yapısının etkisi ve zamanın şartlarına göre değişikliklerle gelişerek kendine özgü bir şekil almıştır. Kimin hangi çeşit vergiyi vereceği, ne kadar vereceği veya kime verileceğinin isim isim tespit edilmiş olan Osmanlı'nın oturmuş bir vergi sistemi olmasına rağmen yine de vergi tahsili noktasında birçok anlaşmazlık çıkmış ve bu durum mahkemelerde vergilerle ilgili davaların oluşmasına sebep olmuştur. İncelediğimiz 22 numaralı sicilde vergi anlaşmazlığıyla ilgili 13 adet belge mevcuttur. Belgelerin içerikleri incelendiğinde vergi davalarında anlaşmazlık konularını şu dört başlık altında toplamak mümkündür.

- 1) Vergi görevlileri ile halk arasında yaşanan vergi muafiyeti iddiaları sorunu⁴⁷⁴.
- 2) Halkın, vergisini hangi vergi görevlisine vereceği hususunda yaşanan anlaşmazlıklar⁴⁷⁵.
- 3) Vergi görevlilerinin kendi aralarında yaşadıkları görev ve yetki alanı anlaşmazlıkları⁴⁷⁶.

⁴⁷⁴ 9-2, 10-2, 11-1, 27-1, 29-1, 169-3, 176-4.

⁴⁷⁵ 14-2, 31-1, 175-1.

4) Halkın fazla vergi alındığı iddiasından kaynaklanan davalar⁴⁷⁷.

Bilindiği gibi Osmanlı Devleti'nde vergi sistemi, temelini tekalif-i şer'îye ve tekalif-i örfîye olmak üzere iki ana kaynaktan almaktadır. Şer'î vergiler öşür, zekat, cizye ve haraç vergilerinden oluşmakla birlikte kimin hangi miktarda ve hangi şartlarda vergi vereceği sabit olup değiştirilemez ve kaldırılamaz bir özelliğe sahiptir. Bu sebeple incelediğimiz sicilde şer'î vergiler konusunda yaşanan anlaşmazlıklar oldukça az olup genelde yetki ve uygulamalarla alakalıdır. Ancak örfî vergilerin, eski Türk devlet geleneklerinden başlamak üzere, geçen zaman ve değişen şartlarla birlikte daha kapsamlı ve çeşitli hale gelmesi, bu vergi türüyle ilgili birçok anlaşmazlık ve davanın sebebini oluşturmuştur. Özellikle farklı bölge ve iklimlerde, farklı isim ve miktarlarda toplanan örfî vergilerin adet-i ağnamdan bedel-i avarıza, raiyet rüsumundan bad-ı hevaya kadar yaklaşık 97 çeşidi bulunmaktadır. Bu sebeple aşağıda yalnızca davalara konu olan vergi türleri incelenecektir.

Bedel-i Avarız: Avarız kelimesi sözlükte 'kazalar, belalar, engeller' gibi anlamlara gelmekte olup, Osmanlı Devleti'nde uzun süren savaşlar ve yenilgiler gibi olağanüstü durumlarda ülkenin bütün imkanlarını seferber ederek halktan savaş malzemesi, tahıl ve saman tedarik etmek amacıyla uygulanan süresi ve miktarı belirsiz bir vergi türüdür. Başlangıçta sadece savaş için gerekli ihtiyaçları karşılamak için konulan geçiçi bir vergi olduğu halde uzun süren ve yenilgiyle sonuçlanan savaşlar, ekonominin sürekli açık vermesi gibi sebeplerle sürekli tahsil edilen bir vergi haline dönüşmüştür. Avarız vergileri mal, hizmet veya para olarak toplanmıştır. Aynı olarak alınan avarız, ordunun ihtiyacını karşılamak için zahire temini; yani asker için un ve hayvanlar için arpa almaktan ibaretken seferden uzak olan yerlerde para olarak toplanması tercih edilebilmiştir⁴⁷⁸.

Diğer örfî vergilerde olduğu gibi avarız vergisinden muaf olabilmenin iki yolundan biri zaviyedar, seyit, şerif, şeyh, imam gibi din ve vakıfla alakalı bir zümreden olup bazı vergilerden muafiyet elde etmekle diğeri ise derbentçi, menzilci veya kale muhafızlığı gibi önemli bir görevi yerine getirmekle mümkün olmaktadır. İncelediğimiz sicilde 169-3 numaralı belgede mîrî develerin Konya Sancağı'nda

⁴⁷⁶ 45-3, 183-1.

⁴⁷⁷ 193-2.

⁴⁷⁸ Ömer Lütfi Barkan, "Avarız", **İslam Ansiklopedisi**, Cilt II, Meb Yayınları, Eskişehir 1997, s. 14; Özbilgen, **Adab-ı Osmaniye**, s. 676.

kışlatılmasından sorumlu olan Himmet Sarbân isimli kişi Sultaniye kasabasına birkaç katar deve bakımını teklif edip zâhire talebi reddedilince kadıya başvurmuştur. Ancak halkın, Sultân Selîm Hân'ın kasabada inşa ettirdiği caminin vakfiyesinde kendilerinin avarız ve diğer örfi vergilerden muaf olduklarını gösteren mu'afnâme-i hümâyûn belgesi ibraz etmesi üzerine görevlinin vergi talebi kadı tarafından men edilmiştir.

Avarız vergisiyle ilgili diğer bir dava 193-2 numaralı belgede yer almakta olup Sudirhemi Nâhiyesi'nde buçuk avarız hâneli Penbeci ve bir buçuk avarız hâneli Mûlayim köylerindeki halkın kayıtlarda olan avarız miktarını ödemelerine rağmen vergi görevlileri tarafından daha fazlasının talep edilmesiyle alakalıdır. Bu hususla ilgili olarak kadılara gönderilen fermanda nişânlu mühürlü sûret-i deftere göre vergilerin tahsili ve daha fazlasının talep edilmemesi emredilmektedir. Avarız vergileri meskun mahallerdeki hane sayısı üzerinden hesap edildiğinden 175-1 numaralı belgede ise kendisi Nişântaşı Mahallesi avarız hanesine kayıtlı olup avarızını bu mahalleye ödeyen ancak Medrese Mahallesi'nde oturmakta olan İvaz bin Hüdâverdi'nin avarız vergisini oturduğu Medrese Mahallesi'nde vermesi gerektiğiyle ilgili karar verilen dava söz konusu olmaktadır. Davada kadının bu kararı vermesinde Konya'da şeyhülislam olan Abdülhâlim Efendi'nin konuyla ilgili verdiği fetvadaki “...mazmûn-ı münîfî muharrer-i vilâyet olan zeyd ve ‘ömrevî bir mahalleye bağlayub lâkin ‘ömrün âhar mahallede hâneye bağlı mülk evi olsa ikrârını lâzım gelen avârızı ve nüzûl-i akçasını vilâyet-i mahrûseye bağlı mahalleye mi verir yok ise hânesine bağlı mülkü evi olub sâkin olduğu mahalleye mi verir beyân buyrula dinildikde cevâb yazub yerinde sâkin olduğu mahalleye verir ...” hükmü etkili olmuştur.

Raiyet Rüsümü: Bu vergi ismi, devlete tabi halk anlamına gelen reaya kelimesinden gelmekte olup halktan alınan vergiler hakkında kullanılan genel bir tabirdir. Reayanın ödemekle mükellef oldukları vergilerin zamanla değişen birçok çeşitleri olduğu gibi miktarı her yerde bir değildi⁴⁷⁹. İncelediğimiz sicildeki raiyet rüsümüyle ilgili davalarda karşımıza çıkan sonuca göre, bu verginin kırsaldaki devlet arazisini

⁴⁷⁹ Pakalın, **Sözlük**, C. III, s. 64.

işleyen halkın devlete ve onun kırsaldaki temsilcisi olan sipahiye karşı sorumlu oldukları bütün vergi ve mükellifiyetleri barındırmaktadır.

10-2 numaralı belgede Konya Kalesi'nde muhafızlık görevini yerine getiren askerlerin vergilerini tahsil ettikleri Obsala ve İsikaya köylerinden bazı kişiler, yeni defterlerde dahi eskiden beri raiyyet ve raiyyet oğlu yazılı olup vergi yükümlülükleri olmasına rağmen cebeci oldukları iddiasıyla vergi vermeyi reddetmektedir. Bunun üzerine merkezden gönderilen fermanla yeni defterlerin incelenip hükmün ona göre uygulanması emredilmektedir. Bu yüzyılda savaşların uzun sürmesi, askeri düzende bozulmalardan dolayı, seferlere katılan askerlerin sayısının az olması sebebiyle yeterli asker ihtiyacını karşılayamayan Osmanlı Devleti, gerektiğinde halktan sekban adıyla asker temin etmekte daha sonra bunların bir kısmını tumar sistemine veyahut başka bir askeri göreve dahil etmektedir. Belgede halktan bazı kişilerin asker olduklarını iddia etmelerinin sebebi Bağdat üzerine yapılacak sefer dolayısıyla halktan asker teşkil edilmesinden kaynaklanmış olabilir. Ancak bu aynı kişilerin yenilenen tahrir defterlerinde hangi sınıftan kayıt edildiklerinin tesbitiyle mümkün görünmektedir.

Raiyet rüsumuyla ilgili 14-2 numaralı belgede ise Kırkbinâr köyünden İshak oğlu İsâ isimli vatandaş bir daha o köyde oturmamak için talâk-ı selâse üzerine şart edip Konya merkeze yerleşerek burada raiyyet rüsumunu vermeye devam etmiştir. Ancak göç ettiği köyün ahalisi "...avretine talâk vir bizim karyemize gel ..." diyerek eşini boşayarak köye geri dönmesi için baskı uygulamaktadır. Bu şahsın der-saadete giderek köy ahalisinin men edilmesini talebi üzerine gönderilen fermanla eğer bu kişi yeni yerinde raiyyet rüsumunu vermekteyse köy ahalisinin men ve def edilmesi emredilmektedir. Bilindiği gibi bazı vergiler halkın bulunduğu köy veya mahalle adına hanelerden tahsil edildiği gibi miri arazi işleyen halkın sipahiye karşı da bazı yükümlülükleri olmaktadır. Bu durumda olan halkın göçü eşkiya, kıtlık, salgın gibi bir mecburiyete dayanmıyorsa kanuna uygun olmadığı için geri dönmeye zorlanabilmektedir. Yukardaki ilgili belgeye göre kişinin talâk-ı selâse üzere yemin etmiş olması ve göç ettiği yerde vergisini ödemesi geçerli bir sebep olarak kabul edilmiş gözükmektedir.

Tekalif-i Örfiye ve Şakka: Osmanlı Devleti'nin vergi sistemi temelini İslam hukukuna dayanan tekalif-i şer'îye oluşturmaktadır. Ancak bazı olağanüstü

durumlarda tekalif-i fevkalade olarak hükümdara şer'an tanınan yetkiyle tekalif-i örfiye adıyla vergiler konup tahsil edilmektedir. Tekalif-i örfiye vergisi kendi içinde tekalif-i örfiye ve tekalif-i şakka olarak iki kısma ayrılmaktadır⁴⁸⁰. Cihad ve savaş ihtiyaçları için devlet hazinesinde yeterli para bulunmadığı zamanlarda hükümdara şer'an tanınan yetkiyle konulan vergilere tekalif-i örfiye denilirken bu vergilerden bazılarının hakkaniyet ve adaletten uzak olması sebebiyle şer'an uygun olmayan vergilerde tekalif-i şakka olarak adlandırılmıştır. Tekalif-i örfiye ve şakka arasındaki temel fark örfiyede meşruiyet zemini söz konusu iken tekalif-i şakkaya hakkaniyet ve adalete uygun olmadığı için şer'an cevaz verilmemesidir⁴⁸¹.

İncelediğimiz sicilde tekalif-i örfiye ve şakka hususunu dava konusu eden iki belge mevcuttur⁴⁸². 9-2 numaralı belgede İstanbul'dan gönderilen fermanla meşâyih-i îzâmdan olan Şeyh Durak'ın soyundan gelen Sudirhemi Nâhiyesi'nin Çeltik köyünde ikamet eden şeyhzâdelerin tekalif-i örfiye ve şakka ile ilgili şikayetlerini söz konusu etmektedir. Buna göre şeyhzadeler şeyh evladından oldukları için diğer reayalar gibi onlardan vergi talep edilmez iken örfi taifesinin tekalif-i örfiye ve şakka istememeleri hususunda Konya Kadısı'nın inceleme yaparak gerekli işlemi yapması emredilmektedir. 176-4 numaralı belgede ise Hatunsarây Nâhiyesi'ne bağlı olan Zortola köyü ahalisinin şikayetine göre Çağlak köyü ahaliyle birlikte has arazilerde mahsülün yarısını devlete verme koşuluyla ziraat etmeleri karşılığında her türlü avârız ve nüzul ve sâ'ir tekâlîf-i 'örfiye ve şâkkadan muaf olduklarını bildirmektedir. Buna rağmen kendilerinden ortakçılık üzere ziraat ettikleri Uzundere mezrasındaki evleri sebebiyle vergi talep edildiğini bildirmektedir. Yukarıdaki iki belgedende anlaşılacağı gibi bu dönemde sefer koşulları sebebiyle artan örfi vergilerin tahsili esnasında halktan bazı itirazlar gelmektedir. Bu durum, sürekli açık vermeye başlayan Osmanlı ekonomisinin bütçedeki açığını halktan tahsil edeceği nakit vergiler ile kapatmaya çalışmasından kaynaklanmaktadır. Ancak dini ve askeri zümrenin haricindeki halkın neredeyse tamamı bu vergi yükünü kabullenmek zorunda kalmıştır. Aşağıdaki tabloda incelediğimiz sicilde yer alan vergi dava ve anlaşmazlıklarıyla ilgili diğer bilgileri almaktadır.

⁴⁸⁰ Özbilgen, **Adab-ı Osmaniye**, s. 665.

⁴⁸¹ Pakalın, **Sözlük**, C. III, s. 437.

⁴⁸² 9-2, 176-4.

Tablo 58-22 No'lu Konya Şer'îye Sicili'nde Yer Alan Vergilerle İlgili Dava ve Anlaşmazlıklar Tablosu

Sıra No	Belge No	Vergi Konusu	Vergi Taleb Edenler	Vergi Taleb Edilen Yer ve Kişiler	Açıklama	Tarihi
1	9-2	Tekâlîfi 'örfiye ve şâkka	Örf tâ'ifesi	Sudirhemi Nâhiyesi Çeltik karyeden Ramazân Hâlîfe, Himmet Hâlîfe, Rasûl, Memiş ve Yûsuf şeyhzâdeler	Bu şeyhzâdeler, Şeyh Durak evlâdından oldukları için vergiden muaf olduklarına dair iddianın incelenip karar verilmesi hususunda fermanıdır.	Evh-N-1039
2	10-2	Âdet-i ağnâm ve rûsûm-ı ra'iiyet	Konya kal'ası mustahfizları ndan Receb, Mehmed, Rasûl ve şerikleri	Obsala ve İsikaya karyelerinden Ma'rifet oğlu 'Alî, İsmâ'il, 'Osmân ve Süleymân	Bu köylerdeki bazı ahali cebeci oldukları iddiasıyla vergi vermemesi üzerine yeni defterlerin incelenip hükmün uygulanması hakkında fermanıdır.	Evl-C-1039
3	11-1	Tekâlîfi şâkka	Mîrmîrân ve mîrlivâ-i ümerâ tâ'ifesi ve sipâhiler	Kal'a mustahfizlarından Hâcî 'Alî	Hâcî 'Alî, görevi gereği vergiden muafiyetini ve bu hususta elinde şeyhülislam fetvası olduğunu belirtmesi üzerine fetvasının incelenip kararın verilmesi hakkında fermanıdır.	Evl-Z-1039
4	14-2	Rûsûm-ı ra'iiyet	Kırkbinâr karye ahali	Kırkbinâr karyeden İshak oğlu İshâ	İshak, Kırkbinâr köyünde oturmamak üzere talak-ı selase üzere yemin edip Konya'ya göçmüştür. Konya'da rûsûm-ı ra'iiyeti ödemesine rağmen köy ahalesinin talak verip köye geri gelmesi için baskı yapmaması hususunda fermanıdır.	Evh-Z-1039
5	27-1	Bedel-i nüzul	Bedel-i nüzul mübâşiri	Konya kazası menzilcilik hizmetinde olan 60 hane	Menzil hizmetinde olan 60 hanedende bedel-i nüzul talebi üzerine bunların muaf olduklarına dair fermanıdır.	12-N-1040
6	29-1	Cem'i rûsûm ve tekâlîf	Suğla Voyvodası	Üsküdarî Şeyh Mehmed Efendi halifelerinden Şeyh Mehmed Emîn	Konya Sahrâsı'ndaki İlhanlı köyünde 60 dönümlük çiftliğinin vergilerden muafiyet talebi üzerine hâs-ı du'â-güylük görevine binaen bu berat tevcih edilmiştir.	25-N-1040

7	31-1	Rüsûm-ı ra'iyet	Karaman beglerbegisi subaşları	Konar ve göçer tâ'ifesinden Köselü cema'âtı	Bu taifenin sipahilerine vergilerini ödemelerine rağmen Karaman subaşlarının 190 reayasındansınız diye vergi taleplerinin men edilmesi hakkında fermandır.	Evh-C-1040
8	45-3	Kayacık mezra'sı oşrü	Karaman beglerbegisi kâim-makâmı Nûrullah Beg	Mîrâbiye ve tevâbi'i mukâta'ası emîni Süleymân Beg ibn el-Hâc Piyâle	Kayacık çayırı resm-i otlağı Karaman beglerbegisine aitken kâim-makâm Nurullah'ın, Kayacık mezrasının gelirlerini de Süleymân Beg'den talep etmesi üzerine her iki tarafın elindeki belgeler incelenerek tarafların birbirlerin müdahale etmemesi kararlaştırılmıştır.	Evl-S-1040
9	169-3	Avâriz ve tekâlîf-i 'örfiye	Himmet Sarbân	Kasaba-i Sultâniye hatîbi, imâmî ve ahalisi	Sultân Selîm Hân'ın bu kasabadaki vakfî için ahalisi hakkında vergilerden muafiyet belgesi verildiğinden Himmet Sarbân'ın zahire ve vergi talebi red edilmiştir.	Evl-Ş-1041
10	193-2	Bedel-i avâriz	Avâriz toplamaya me'mûr olanlar	Sudirhemi Nâhiyesi'nde Penbeci ve Mûlayim nâm karyeler	Buçuk hâneli Penbeci ve bir buçuk hâneli Mûlayim köylerinin şikayeti üzerine hanelerinden daha fazla avâriz vergisi alınmaması hakkında fermandır.	6-N-1041
11	175-1	Bedel-i avâriz ve nüzul	Medrese Mahallesi cemâ'ati	Nişântaşî Mahallesi'ne kayıtlı 'İvaz bin Hüdâverdi	Nişântaşî mahallesi cemâ'ati, İvaz'ın evi medrese mahallesi dahilinde olsa da kendi mahallelerine kayıtlı olduğu için birlikte vergilerini ödediklerini belirtmişler ancak medrese mahallesi cemâ'atı ellerindeki fetvayı ibraz ederek 'kişi sakin olduğu mahalleye vergisini verir' hükmünce medrese mahallesinin hâne-i 'avârizına bağlı olduğuna karar verilmiştir.	Evh-Ş-1041

12	176-4	Tekâlfî 'örfiye ve şâkka	Abdurahman ibn Mîrzâ	Hatunsarây Nâhiyesi'ne bağlı Zortola ve Çağlak nâm karyeler cemâ'atından Hasan Fakîh ibn Ahmed ve Mustafâ bin Mahmûd ve Velî bin Bekir	Bu ahali tekâlf-i 'örfiye ve şâkkadan muafname ile muaf olsa da Uzundere mezrasında yerleri ve evleri için gerekli vergi yükümlülükleri olduğuna dair mahkeme kararıdır.	Evl- N- 1041
13	183-1	Hukuk ve rüsûm	Sâbık Karaman beglerbegisi Ahmed Paşa	Ahmed Paşa'nın mütesellimi Bınârizâde Pîri	Ahmed Paşa kendi müteselliminin kalan haklarını vermemek istediğini ve talep ettiğini belirtmiş ve mahkeme kalan hakların tahsiline hükmetmiştir.	Evl-S- 1041

4.4.3 Mukataalar

Osmanlı Maliyesi'nde gelirleri doğrudan devlet hazinesine nakledilen vergi kaynaklarından olan mukataanın kelime anlamı kat' edilmiş, kesilmiş demektir. Buradaki anlamı ile mukataa veya kesim, devletin bir gelir kaynağını özel bir şahsa belli bir bedel karşılığı kiralamaktır. Bu genel anlamda bir iltizam olup devlete ait arazinin bir köylüye veyahut şehirli, esnaf hatta asker bile olabilen kişilere bireysel veya toplu olarak kiralanmasını öngörmektedir. Kira bedeli, kişi ile devlet arasında yapılan bir sözleşme ile belli olur ve çoğu zaman bu bedel yapılan bir açık artırma ile belirlenir⁴⁸³. Mukataaların açık artırma ile iltizama verilme işleri İstanbul'da Mukataa Kalemi'nde görülmektedir. Müzayedelere paşalar ve vezir olan taşra yöneticilerinin kapı kethüdarları, taşra ayanı ve eşrafı katılmaktadır. Mukataalar genellikle üç yıllığına iltizama verilmekte iken herhangi bir kişiye belli bir bedelle ömür boyu olmak şartı ile verilirse bu mukataaya malikane mukataa denilmektedir⁴⁸⁴. 16. yüzyıl boyunca ve 17. yüzyıl başlarında devletin en mühim gelir kaynağını teşkil eden bu vergilerle ilgili olarak incelediğimiz sicilde yer alan mukataalarla ilgili bilgiler aşağıda verilmiştir.

⁴⁸³ Halil İnalçık, **Devlet-i Aliyye: Osmanlı İmparatorluğu Üzerine Araştırmalar I Klasik Dönem (1302-1606) Siyasal, Kurumsal ve Ekonomik Gelişim**, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2009, s. 249.

⁴⁸⁴ Erol Özbilgen, **Bütün Yönleriyle Osmanlı; Adab-ı Osmaniye**, İz Yayıncılık, İstanbul 2004, s. 687.

Esb-keşan Mukataası: Esb-keşan mukataasının arazilerinin bulunduğu yerler Konya'nın doğu ve güneydoğusuna rastlayan Obruk yöresi ile Göçü ve Yarma köylerinden Karapınar'a kadar uzanan yerler olarak belirtilmektedir⁴⁸⁵. Bu mukataayla ilgili sicilde 6 adet belge⁴⁸⁶ mevcut olup bunlar mukataa için yapılan tevcihler veya görevlerin devredilmesiyle alakalıdır.

9-1 numaralı belgede esb-keşan mukataasının gelirlerinin altı aylık dönemlerle tahsil edildiği ve altı aylık geliri 140.000 akça olduğu belirtilmektedir⁴⁸⁷. Karaman esb-keşân mukatâ'sının 1039 yılının ikinci altı ayına ait olup henüz tahsil edilmeyen (1039 senesinin 1 Receb ile 30 Zil-hicce arası) 140.000 akçalık geliri 1040 senesinin safer ayının on yedisinde 40.000 akça peşin ve aynı ay içinde gulamiye için 30.000 akça yani toplamda 70.000 akçaya ebnâ-i sipâhîyandan Mehmed Hasan Şakird-i Mehterân isimli kişiye 18 Safer 1040 (26 Eylül 1630) tarihinde verilmiştir. Bu belgeye göre esb-keşan mukataasının yıllık geliri 280.000 akça olmalıdır. Ancak bu rakam esb-keşan mukataasının yıllık gelirini 458.000 akça olarak belirten 1644⁴⁸⁸ ve 1647⁴⁸⁹ tarihli diğer belgelerle (eğer yıllık vergi geliri 1630 ile 1644 yılları arasında iki kat artmamış ise) çelişmektedir. Bu tevcihle ilgili sonradan yaşanan bir durumda 10-1 numaralı belgede yer almaktadır. Buna göre Mehmed Hasan isimli sipahi kendisine verilen 1039 ikinci altı aylık Esb-keşan mukataası geliri Karaman hazinesine irad ve masraf olmak üzere tahsil edildiği için 1040 senesi birinci altı aylık gelirini talep etmiştir. Ancak bu dönem içinde Konya'da kethüdâyeri kâim-makâmı olan Îsâ Ağa görevlendirildiğinden onun yerine 1040 yılı birinci altı aylık verginin kendisine verildiğine dair Mehmed Hasan isimli sipahiye Karaman defterdârı tezkeresi düzenlenmiştir. Bu belgede dikkati çeken bir hususta bu mukataa gelirinin “...*esb-keşân mukâta'asının senesinde Karaman hazinesinde mahfûz olan tuğralı mukâta'ası defteri mûcibince dörtyüzbin akçada mestûr ve mukayyed...*” ifadesiyle 400.000 akça olarak belirtilmesidir. Esb-keşan mukataası için yapılan bu görevlendirmenin devamı olarak 20-1 numaralı belgede Mehmed

⁴⁸⁵ Muşmal, **Konya (1640-1650)**, s. 113.

⁴⁸⁶ 9-1, 10-1, 20-1, 142-1, 36-3, 38-1.

⁴⁸⁷ “...*hâzine-i âmirende mahfûz olan baş defterlerine müraca'at olundukda fi'l-vâki' mukâta'a-i mezbûrenin her altı aylık yüz kırkbin akça olup her altı ayda bir cem' ve tahsil olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın...*”

⁴⁸⁸ Şafakçı, **1644-1645 Konya**, s. 94.

⁴⁸⁹ Muşmal, **Konya 1640-1650**, s. 113.

Hasan adlı sipahi bir yıllık vergi tahsil görevini Hüseyin Ertud isimli kişiye devrederek hakkından feragat etmiştir. Ancak Hüseyin Karaman'a vergi zabtı için gittiğinde verginin kapsadığı zaman konusunda anlaşmazlık çıkmış ve 36-3 numaralı belgedeki fermanla süre 1-B-1040 ile 29-C-1041 tarihleri arasındaki bir yıllık zaman dilimi olarak tespit edilmiştir. 142-1 numaralı belgede ise Hüseyin Ertud isimli kişi 1-B-1040 ile 29-C-1041 tarihleri arasındaki 1 yıllık tahsilatın ilk altı aylığını kendi toplamışken diğer altı aylık 1-M-1041 ile 29-C-1041 tarihleri arasındaki kalan altı aylık vergi gelirini Rûm Mehmed Ağa'ya devrettiğine dair belgedir.

Karaman esb-keşân mukatâ'asıyla ilgili son belgede 38-1 numaralı olup 1041 senesinin recebinden başlamak üzere bir yıllık vergi tahsil görevi ulûfeciyan-ı yesardan olan Mehmed Seydî Lârende isimli kişinin doğu seferlerindeki hizmeti ve mülazemeti için kendisine verilmiştir. Bu belgede esb-keşân mukataasının yıllık vergi geliri 280.000 akça olarak belirtilmektedir⁴⁹⁰.

Mirabiye Mukataası: Bu mukataanın kapsadığı alan Konya'nın güney ve güneydoğusunda yer alan Vadi-i Meram, Şeyh Vefa ve Karaüyük mahalleleri çevresinde sulanabilir tarım arazisi ile daha güneydeki Gödene köyü civarından oluşmakta olup bu bölgenin tamamı mukataanın gelirleri arasında yer almaktadır. İncelediğimiz sicilde Mirabiye mukataasıyla ilgili iki adet belge mevcuttur. İlk belge 15-1 numaralı Musul'dan gönderilen bir ferman olup Mîrâbiye mukâtaasının havalelik görevi Silahdâran sınıfından olan Şa'bân Îsâ isimli askere Hemedân, Dergezin ve Bağdat muhâsarasında gösterdiği yararlık ve mülazemeti sebebiyle verildiğini belirtilmektedir. Havalelik görevi genel anlamda mukataa eminleri tarafından toplanan gelirleri teslim alarak hazineye yetiştirme vazifesidir. Havalelik görevini yerine getiren bu kişilerin mukataa eminlerinden alarak yolladıkları paraya ise "irsaliye" adı verilmektedir⁴⁹¹.

Mirabiye mukataasıyla ilgili ikinci belge 37-1 numaralı olup sipâhîyândan Şabân Kılıçerdoğdu isimli askere şark seferlerindeki hizmeti ve mülazemeti için bu mukata'a ve diğer bâc-ı keyl ve beytü'l-mâl-ı 'âmme ve kahve mahmiye-i Konya ve Gödene ve Arablar ve Şem'hâne ve Bezirhâne ve tevâbi'i mukâtaalarının 1041 yılı eminliği tevcih edilmiştir. Mirabiye mukataasına tabi diğer mukataalarla birlikte bu

⁴⁹⁰ "...zîkr olunan mukâta'anın iltizâmı senede ikiyüzseksenbin akçaya olmakla..."

⁴⁹¹ Muşmal, **Konya 1640-1650**, s. 111.

mukataanın toplam geliri 150.000 akça olarak belirtilmekte ve emin olarak tayin edilen kişinin parayı toplayarak hazineye teslim etmesi istenmektedir.

Suğla Mukataası: Bu mukataanın kapsadığı alan Suğla Gölü'nün ayaklarının suladığı Bozkır ve Seydişehir yöresindeki arazilerden oluşmaktadır. Sahra Nahiyesi'ne tabi olan Adilli, Dedeli ve Beş kilise köyleri de Suğla mukataası içerisinde yer almaktadır⁴⁹². İncelediğimiz sicilde 16-2 numaralı olup Musul'dan gönderilen belgede silahdârlar zümresinden Kurd Mehmed isimli askerinin Hemedân ve Dergezin gazâtlarında ve Bağdat Kal'ası muhâsarasında gösterdiği hizmet ve mülazemeti karşılığında Suğla mukataasının 1040 yılına ait olan voyvodalık ve zâbitlik görevi seneliği maktu' iki yük akçası olmak üzere kendisine verilmiştir. Suğla mukataasıyla ilgili 186-4 numaralı belgede ise yine silahdâran zümresinden Osmân Mehmed Yûsuf mülazemeti için kendisine verilen senelik 200.000 akça geliri olan Suğla voyvodalığından Mustafâ Rızvân adına feragat etmesiyle voyvodalık görevi ona tevcih edilmiştir⁴⁹³. Yanına da yine aynı askeri zümreden İsmâil Mustafâ isimli asker voyvodanın kâtibi olarak görevlendirilmiştir.

Suğla mukataasının gelirlerinden olmakla birlikte çeşitli sebeplerle verilen belgelerle vergilerde muafiyetler de olabilmektedir. Bununla alakalı olarak 29-1 numaralı ve Ramazan 1040 tarihli belgede Üsküdarî Şeyh Mehmed Efendi'nin halifelerinden olup Suğla mukataasına bağlı İlhanlı köyünde yaklaşık 60 dönümlük çiftlik arazisi olan dua-guy Şeyh Mehmed Emîn hakkında gönderilen beratla hâs-ı du'â-gûy olmak üzere yerine getirdiği vazifesine karşılık çiftliğin tüm vergi ve yükümlülüklerden muaf olduğu belirtilmiştir. Ayrıca Suğla voyvodası olanlar da bu çiftliğe vergi konusunda talep ve müdahale etmemeleri hususunda uyarılmaktadır.

Karaman Bedel-i Mütেকaidin Mukataası: Mütেকaid kelimesi, memuriyet ve hizmetten çekilip emekliliği seçen ve hizmet müddetine göre maaş alanlar için kullanılan bir tabir olup çoğulu mütেকaidin şeklindedir⁴⁹⁴. Bedel-i mütেকaidin vergisi de savaş gibi olağanüstü koşullarda toplanan avarız vergilerinden biri olup özellikle

⁴⁹² Muşmal, **Konya 1640-1650**, s. 112.

⁴⁹³ Suğla mukataasının gelirini Muşmal, **Konya 1640-1650**, s.112'de 400.000 akça olarak belirtirken 186-4 numaralı belgede "...Suğla hâslarının mâl-ı mîrîsini hazîne-i âmirem defterlerinde senede ikiyüzbin akçadan olmakla..." ibaresi yer almaktadır.

⁴⁹⁴ Pakalın, **Sözlük**, C. II, s. 638-639.

bedel-i mütekaidin gelirleri güherçile tabhı için kullanılmak amacıyla tahsil edilmektedir⁴⁹⁵.

İncelediğimiz sicilde bedel-i mütekaidin mukataasıyla ilgili olarak iki adet belge mevcuttur. 21-2 numaralı belgede silahdarlar zümresinden olan Sefer isimli askerin hizmeti ve mülazemeti karşılığında Karaman Eyaleti'nin 1040 senesine ait olan bedel-i mütekâidîn mukâta'ası kendisine verildiği belirtilmekle birlikte o yılın vergisi tahsil edilmiş ise 1041 veya 1042 yılının vergilerini tahsil etmesi istenmektedir. Aynı belgede bedel-i mütekaidin vergisinin yerine kelime olarak bedel-i güherçileye de yer verilmiştir.

Belgede bedel-i mütekaidin vergisi tahsil edilecek kişiler olarak “...*mütekâ'id sipâhî ve sipâhîzâde ve tekkenişîn ve zâviyedârlardan ve derbentçi ve köprüci hizmeti mukâbelesinde mu'af olanlardan ve âhardan gelüb eyâlet-i mezbûrede vâki' kasaba ve karada sâkin olub muharrer-i vilâyet-i hâne-i 'avârizdan kayd itmeyenler ve hâric defter mu'tak kul ve bil cümle 'avâriz vesâ'ir tekâlîf-i 'örfiye ve (...) olanların...*” gibi zümreler yer almaktadır. Buna göre emekli sipahiler ve muhtemelen onların asker olmayan çocukları gibi askerlik hizmetini yerine getirmeyenlerden de alınmaktadır. Ayrıca tekkenişîn ve zâviyedârlar ve derbentçi ve köprücü gibi hizmetleri sebebiyle vergilerden muaf olanlarında savaş durumunda bedel-i mütekaidin vergisi vererek ekonomik duruma katkıda bulunmaları talep edilmektedir. Bunlardan başka, farklı bir yerden göç edip yerleştikleri yerin avarız hanelerinde kayıtları olmayan vatandaşlar ve azad edilmiş olup da herhangi bir vergi yükümlülüğü olmayanların bu vergiyi vermeleri talep edilmektedir. Aynı belgede bedel-i mütekaidin miktarı olarak her bir kişiden 20 akça alınması ifade edilmekle birlikte herhangi bir kişi sayısı belirtilmemiştir.

181-1 numaralı belge ise Karaman Eyâleti'nin 1043 senesine ait bedel-i mütekaidin mukataasının iltizâmı, 1041 senesinin Recep ayında ödenen peşin 250.000 akça bedelle silahdarlar zümresinden Mahmûd Bekir Kibeları isimli askere tevcih edilmiştir. Elde edilen gelirin de Konya ve Kilise Hisar ve Kayseriye kahir hânelerinden işlencesi fermân olunan güherçile için harcanması belirtilmektedir.

---

⁴⁹⁵ 181-1.

Belgede bu mukataanın yıllık geliri 280.000 akça olarak belirtildiğine göre mültezim buradan 30.000 akçalık bir gelir elde etmektedir.

Konya İhtisab Mukataası: Osmanlı toplumunda, divan ve kadının emirlerini yerine getirmekle yükümlü olan ihtisab ağasının ekonomik ve sosyal hayatın tanziminde büyük rolü vardır. İhtisab ağası, günlük hayatın akışı içinde, halk ile esnaf arasındaki münasebetleri düzenlemekle ve esnafla ilgili kanunların uygulanıp uygulanmadığını kontrol etmekle görevlendirilmiştir⁴⁹⁶. Bu mukataa için silahdârlar zümresinden İsa Abdullah isimli askere ihtisâb-ı Konya mukataasının 1041 senesine ait olan ağalık görevi seferlerde gösterdiği hizmet ve mülazemeti karşılığında tevcih edilmiştir. Aşağıdaki tabloda mukataalarla hususunda görevlendirmelerle ilgili diğer bilgiler yer almaktadır.

Tablo 59-22 No'lu Konya Şer'îye Sicili'nde Yer Alan Mukataalarla İlgili Görevlendirmeler Tablosu

Sıra No	Belge No	Görevi ve Yeri	Tayin Edilen Kişi	Tayin Tarihi	Açıklama
1	9-1	Karaman esb-keşân mukatâ'ası	Mehmed Hasan Şakird-i Mehterân	18-S-1040	Karaman esb-keşân mukatâ'asının 1040 yılı II. altı aylık (1 Receb ile 30 Zil-hicce arası) 140.000 akçalık geliri 70.000 akça peşine verilmiştir.
2	10-1	Karaman esb-keşân mukatâ'ası	Mehmed Hasan Şakird-i Mehterân	Evs-Ra-1040	Mehmed Hasan nam sipahi kendisine verilen 1039 II. altı aylık mukata'ayı Konya'da kethüdâyeri kâim-makâmı olan İsa Ağa tahsil ettiği için 1040 yılı I. altı aylık verginin tevcihine dair Karaman defterdârı tezkeresidir.
3	20-1	Karaman esb-keşân mukatâ'ası emin ve katipliği	Hüseyin Ertud emin 'Alî Macir katib	18-C-1040	Bu mukata'a daha önce mülazemeti için Mehmet Kurd adlı sipahiye verilmişken hakkından Hüseyin Ertud adına feragat etmiştir.
4	142-1	Karaman esb-keşân mukatâ'ası	Rûm Mehmed Ağa	Evs-Ra-1041	Mehmet Kurd'un daha önce bu görevin 1-B-1040 ile 29-C-1041 tarihleri arasındaki 1 yılını Arnavud Hüseyin Ağa'ya devretmişken, Hüseyin Ağa'da 6 aylık vergiyi tahsil edip 1-M-1041 ile 29-C-1041 tarihleri arasındaki kalan 6 aylık geliri Rûm Mehmed Ağa'ya devretmiştir.

⁴⁹⁶ Kazıcı, **Vergi Sistemi**, s. 164.

5	36-3	Karaman esb-keşân mukâta'ası	Hüseyin	26-L-1040	Hüseyin'in Karaman'a vergi zabtı için gittiğinde verginin kapsadığı zaman konusunda anlaşmazlık çıkmış ve bu fermanla süre 1-B-1040 ila 29-C-1041 olarak açıklanmıştır.
6	38-1	Karaman esb-keşân mukâta'ası ağalığı	Ulûfeciyan-ı yesardan Mehmed Seydî Lârende	9-Ra-1041	Mehmed Seydî'nin seferlerdeki hizmeti ve mülazemeti için bu görev tevcih olunmuştur.
7	15-1	Mîrâbiye mukâta'ası havaleliği	Silahdârandan Şa'bân Îsâ Şa'bân	28-Ca-1040	Hemedân ve Dergezin ve Bağdad muhâsarasında gösterdiği yararlık ve mülazemeti için Konya Mîrâbiye mukâta'ası 1040 yılı havaleliği tevcih olunmuştur.
8	37-1	Mîrâbiye-i Konya, vesair mukâta'alar emini	Sipâhîyândan Şa'bân Kılıçerdoğdu	10-Ra-1041	Şa'bân'ın şark seferlerindeki hizmeti ve mülazemeti için bu mukata'a ve diğer bâc-ı keyl ve beytü'l-mâl-ı 'âmme mukata'alarının 1041 yılı eminliği tevcih edilmiştir.
9	16-2	Suğla Mukâta'ası voyvoda ve zâbitliği	Silahdârandan Kurd Mehmed	25-Ca-1040	Hemedân ve Dergezin ve Bağdad muhâsarasında gösterdiği yararlık ve mülazemeti için Suğla mukâta'asına ait 1040 yılı geliri tevcih olunmuştur.
10	186-4	Suğla hâslarının voyvodalığı	Mustafâ Rıdvân voyvoda İsmâ'il Mustafâ kâtib	28-Ra-1041	Osmân Mehmed Yûsuf mülazemeti için kendisine verilen senelik 200.000 akça geliri olan Soğla hâslarının voyvodalığından Mustafâ Rıdvân adına feragat etmesiyle görev ona tevcih edilmiştir.
11	21-2	Karaman'ın bedel-i mütekâidin mukâta'ası	Silahdârandan Sefer	10-C-1040	Hemedân ve Dergezin ve Bağdad muhâsarasında gösterdiği yararlık ve mülazemeti için bu mukâtaadan her bir neferden 20 akça üzre bedel-i güherçilenin 1040 yılı, eğer toplanmış ise 1041 yılı tevcih olunmuştur.
12	181-1	Karaman bedel-i mütekâ'idin vesair mukata'at eminliği	Mahmûd Bekir Kibeları	28-S-1041	Adı geçen mukata'anın güherçile tabhı için ayrılan 1043 yılına ait 280.000 akçalık geliri iltizam usûlü ile peşin 250.000 akçaya Mahmûd Bekir'e tevcih edilmiştir.
13	37-2	İhtisâb-ı Konya mukâta'ası ağalığı	Silahdârandan 'Îsa 'Abdullah	9-Ra-1041	'Îsa'nın seferlerdeki hizmeti ve mülazemeti için bu görev tevcih olunmuştur.

4.5 Diğer Ekonomik Faaliyetler

4.5.1 Mülk Sahipliği ve Satışıyla İlgili Davalar

Mülk satışları her ne kadar ayrıntılı başlıklar halinde yukardaki bölümlerde işlenmiş olsa da, içerisinde mülk satışı konusu geçen, mirastan veya eski tarihli satışlardan kaynaklanan davalarda söz konusudur. Bu davalarda mahkemeye konu olan durum, mülklerin satışı değil kime ait olduğu hususu söz konusu olduğu için ayrı bir başlık altında incelenmesi gerekli görülmüştür. Mülk sahipliği ve satışı konusundaki mevcut 14 belgenin içeriğine bakıldığında bunları üç ana başlık altında tasnif etmek mümkündür.

Sahib-i Arz Marifetiyle Mülk Sahipliğine İtiraz Davaları⁴⁹⁷: Bu tür mülk sahipliğiyle ilgili davalarda, davacı olan kişiler daha önce kendilerine ait olduğunu veya miras yoluyla kendilerine kalması gerektiğini düşündükleri mülkler için mahkemeye başvurmuştur. Bir başkasının kullanımında iken kullanılmayıp boş kalan, mülkiyeti devlete ait olan mülk araziler sahib-i arz marifetiyle yeni bir kişiye tefviz edilmektedir. Böyle durumlarda arazinin önceki kullanıcılarının sahiplik iddiasına karşılık araziyi kullananların sahib-i arz marifetiyle kullanım hakkına sahip olduklarını belirtmeleri üzerine dava kabul görmemektedir. 146-3 ve 147-2 numaralı belgeler aynı davayı içermekte olup Mehmed Beşe isimli kişi babasından kalan miras mülkünün zabt edildiği iddiasıyla mahkemeye başvurmuştur. Ancak davacı olduğu kişilerin araziyi satın aldıkları Hasan açıklamasında; Mehmed Beşe'nin 30 sene önce miri olan bu araziye terk ederek başka yerlere gittiği için boş kaldığını ve arazinin sipahisi Abdullah Ağa'dan 1.000 akça karşılığında tefviz ettiğini gösteren tezkeresi olduğu belirtip bunuda şahitlerle desteklemesi üzerine Mehmed Beşe miras iddiasından men edilmiştir.

Köylüler tarafından ekilmeyerek boş kalan miri arazilerin tasarruf hakkı başkalarına geçmektedir. Ancak mülkü kullanan kişinin değişimi sipahinin izni ve bilgisi dahilinde olmaması durumunda geçerli olmamaktadır. 40-1 numaralı belgede Karadiğin köyünden Ömer Dede isimli kişi 25 seneden beri sahib-i arz bilgisi dahiline kullanmakta olduğu miri araziye tasarruf etmesine Hüseyin Efendi'nin engel olduğunu belirterek dava etmiştir. Hüseyin Efendi açıklamasında, Ömer Dede'nin

⁴⁹⁷ 40-1, 146-3, 147-2, 151-3.

araziyi eskiden beri tasarruf ettiğini bildiğini ancak bir sene kullanmadığı için kendisinin zapt ettiğini belirtmiştir. Bunun üzerine kadı, Ömer Dede'nin araziyi zaptını gereksiz bularak el çekmesine karar vermiştir. Demek ki miri arazi boş kalmış olsa da sihapinin bilgisi dışında arazinin başkası tarafından kullanımına izin verilmemektedir. 151-3 numaralı belgede sulhâ konu olan arazide özellik olarak sahib-i arz marifetiyle tefviz edilmektedir.

Miras veya Satın Alınmış Mülklerinin Zapt Edildiği İddiasına Yönelik Davalar⁴⁹⁸: Genellikle birinci derece yakınların mirascı olduğu durumların aksine uzak akrabaların mirascı oldukları ve paylaşımının üzerinden uzun zaman geçmiş araziler bu tür davaların konusunu oluşturmaktadır. Bu gibi durumlarda kadı genellikle *“bu kadar zaman kendisi dahî terk-i da'vâ idüb bila-özü sükût eylediğini mukarrer ve mutasarrıf olmağın zikr olunan zaman mikdârı bilâ özü terk olunan da'vânın istimâ'-ı mesmû' olmamakla”*⁴⁹⁹ veya *“bilâ 'özü-ü şer'î ol miktar zâman zikr olunan da'vâsının istima'ı hükmü sultân üzere olmadıkça memnu' olmağın”*⁵⁰⁰ ifadeleriyle hak talepleri reddedilmektedir. 54-1 numaralı belgede ise Şehsuvâr bin Oğuzeri isimli kişi Aksarây kazâsına bağlı olan Eşmekaya köyündeki Saz Değirmeni diye bilinen değirmeni bundan 32 sene önce Ömer isimli kişiyle ortaklaşa aldıklarını ancak Ömer'in oğlunun değirmenin tamamına el koyduğunu söyleyerek şikayetçi olmaktadır. Ömer'in oğlu ise değirmenin evladiyet üzere vakfedilmiş mülk olduğu için babasından kaldığını belirterek vakfiyet iddiasında bulunmuş, ardından kadının delil talebine karşı on günlük delil getirme süresi istemiştir. Ancak yirmi gün geçmesine rağmen delil getiremediği için kadı, Ömer'in oğlunun değirmenin diğer yarı hissesini Şehsuvâr'a teslim etmesine karar vermiştir.

Miras Mülklerin Zaptı İddiasında Sulhün Tescili⁵⁰¹: Bu tür davalarda genellikle miras kaldığı iddia edilen veya daha önce satın alınmış olan mülkler üzerinde hak iddia edenlerle, mülk sahibi ve kullanıcısı olan kişilerin kendi aralarında anlaşmaları üzerine kadıya yaptıkları sulhün tescil edilmesi belgelerini kapsamaktadır.

⁴⁹⁸ 54-1, 61-1, 65-1, 68-1, 115-1, 150-2.

⁴⁹⁹ 61-1.

⁵⁰⁰ 115-3.

⁵⁰¹ 63-2, 64-1, 121-1, 162-1.

4.5.2 Mülk Kiralama

İncelediğimiz sicilde mülk kiralamalarında han veya dükkan gibi ticari mülkler tercih edilmekte olup ev kiralanması gibi bir kayda rastlanmamıştır. Kiralamaya konu olan 4 mülkün ikisi vakıflara, ikisi de şahıslara aittir. 71-2 numaralı belgede Hâcı Turâbi isimli kişi Konya'da Çakıcılar Çarşısı'nda sahibi olduğu bir bâb börek dükkânının yarısı vefat eden oğluna ait olduğu için oğlunun varisi olan Hüseyin ve Hasan isimli torunlarına dükkanın yarı hissesinin ve iki adet tayın kira bedeli olarak her ay 80 akça kira vermeyi kabul ettiğini bildirmektedir. 120-3 numaralı belgede ise Konya sâkinlerinden Mehmed Bey isimli kişi, annesi Hatun bint-i 'Alî ile mahkeme huzuruna gelerek Şerafeddîn Câmî yakınında olup Himmet Hânı diye bilinen kendine ait hanın her ay kira gelirinin yüzde onunu ('öşrünü) annesine tayin ettiğini bildirmektedir. Belgede bundan sonra hanı kiralayanlardan, kiranın % 90'lık kısmını han sahibine, %10'luk kısmını da han sahibinin annesine vermeleri gerektiği bilgisi yer almaktadır. Kiralama hususunda hem 71-2 numaralı belgede dede ve torunların taraf olması hem de 120-3 numaralı belgede anne ve oğlu arasında gelirin taksiminin belgelendirilmesi dikkat çekmektedir. Birinci derece akrabalığa rağmen kadı huzurunda kira veya gelir durumunu resmileştirmenin maksadı yaşlı bir anne veya küçük bir torunun geçimi için ihtiyacı olan parayı oluşabilecek farklı vakalara karşı garanti altına almak olmalıdır.

Vakıflara ait olan kiralamalara konu olan mülkler bir han ve bir dükkandır⁵⁰². 197-5 numaralı belgede Hasan Bey ibn Kumî isimli kişi Kadri Efendi Vakfı'nın cabisi olan Mustafâ Bey huzurunda vakfa ait olan Kurşunlu Hânı'nı 1040 senesinin Şevvalinden başlamak üzere bir seneliğine 2.000 akçaya kiralamayı kabul ettiğini belirtmektedir. 197-7 numaralı belge ise Tahte'l-kale'de Karamanoğlu İbrahîm Bey İmâreti Vakfı'na ait olan bir bab dükkanının her ay 10 akçalık kira sözleşmesinin zam yapılmaksızın aynı bedelle yenilenmesiyle ilgilidir.

4.5.3 Borç Alacak Meselesi

Borç ve alacaklarla ilgili olarak sicilde kayıtlı belgeler genellikle borcun ödendiğine dair kayıtlardan oluşmaktadır. Bu başlık altında para vakıflarının mülk satışına dayalı borç alacak düzenlemesinin haricinde yer alan satış veya mürabahasız

⁵⁰² 197-5, 197-7.

borçlanma yer almaktadır. Bu tür borçlanmaların sicilde yer almasının temel sebebi özellikle, ödenen borçların daha sonra yeniden talep edilmemesi veya mirasçıların daha sonra hak iddia etmemeleri için alınan önlemler kapsamında değerlendirilebilir. 49-4 numaralı belgede Mehmed Muhlis bin ‘Ammi Beşe isimli kişi kendine kalan mirası satarak borcu olan 250 guruşu ödeyeceğine dair kardeşi Ali Bey’i vekil olarak göstermiştir. Bu belgenin düzenleniş amacı borcun ödenmesini sağlamak için alacaklıların Ali Bey’i hukuki olarak kefil olarak kadı defterine kaydettirmek istemeleridir. 98-5 numaralı belge ise Fâtıma bint-i el-Hâc Mustafâ isimli kadının Mehmed bin Ramazân isimli şahıstan aldığı 1.300 akçayı ödediğini belirten belgedir.

Borçlanma hususunda dikkat çeken belgelerden biri de 105-2 numaralı olup borcun ödendiğinin tesciliyle alakalıdır. Belgede Konya’nın yerli Rûmî zimmîlerinden olup Kostantiniyye’de oturan Evirkiyüs veled-i Mihail isimli rahibe, Bedel Çelebî bin Mahmûd isimli Müslüman kişinin 63.000 akça borç verdiği anlaşılmaktadır. Belgeye göre rahip Evirkiyüs’ün vekil olarak tayin ettiği kişi Bedel’e parasını teslim ederek borcun ödendiğini mahkemeye tescil ettirmektedir. Bu kadar yüksek miktardaki paranın Müslüman ve gayri müslim vatandaşlar arasında borç olarak alınıp verilebilmesi, reaya arasında ekonomik açıdan herhangi bir din ve inanç ayrımı veya kısıtlamanın olmadığını göstermektedir. Borçlanmayla ilgili son belge ise 106-4 numaralı olup Hasan isimli kişi zevcesine olan 30.000 akça borcuna karşılık Eflak asıllı olan Mira ve Müşerrefe isimli iki cariyesini takas yoluyla vermiştir. Bahse konu 30.000 akçanın mehr gibi bir borçlanma olarak bahsedilmeyip karz-ı şer’î olarak belirtilmesi, eşlerin ekonomik açıdan birbirinden bağımsız olarak hareket edebildiklerini göstermektedir.

4.5.4 Ortaklık

İncelediğimiz sicilde ticari ortaklık konusunu içeren tek belge 100-4 numaralı olup Atbazarı Kapusu dâhilindeki Ahmed ibn el-Hâc Mustafâ isimli kişiye ait dükkanla ilgilidir. Belgede, Ahmed harabe olan dükkanını tamir ettirek 10.000 akça değer belirlemektedir. Ardından her birinden sermaye için onar bin akça aldığı Pîrî Dede ve Dervîş Dede isimli iki kişiyi yanına ortak olarak, otuz senelik bir süreç için ortaklık anlaşması yapmıştır. Buna göre otuz yıl boyunca dükkanın kira geliri ve

sermaye olarak konulan 20.000 akçadan elde edilecek kâr bu üç ortak arasında eşit olarak paylaşılacaktır.

4.5.5 Menzil Teşkilatı

Menzil kelimesi askeri, mali ve idari bir terim olarak konak manasına gelmektedir. İlk hareket noktasından itibaren bir günlük yürüyüşten sonra varılan ve ihtiyaçların giderileceği yer demektir. Menziller esas itibariyle, Osmanlı ordusunun sefer esnasındaki ulaşım gerekliliklerini sağlamak için kurulmuştur⁵⁰³. Ancak zamanla idareci ve devlet görevlilerinin ulaşımı ile yabancı elçilerin geliş-gidişlerinde menzillerin hem beygir hem de iaşeleri temin etmeleri görev kapsamlarını daha da genişletmiştir. Tüm Osmanlı topraklarını bir ağ gibi saran menzil teşkilatının Anadolu'daki yolları sağ, sol ve orta kol olmak üzere üç kısma ayrılmaktadır. Konya Sancağı da Üsküdar-Gebze-Eskişehir-Akşehir-Konya-Adana-Antakya yolu ile Halep ve Şam güzergahını takip eden Hac yolunun üzerinde yer almaktadır. Haber getirip-götüren ulaklar için beygir tedarik etme hizmeti karşılığında menzencilikle görevlendirilenler çeşitli örfî vergilerden ve avarızdan muaf tutulmuşlardır. Diğer bir deyimle avarız ve nüzül vergilerinden muaf olma karşılığı menzil vazifesini üstlenmişlerdir⁵⁰⁴. Osmanlı Devleti'nde taşrada toplanan avarız ve nüzul vergilerinin yerinde harcanan kısımlarından arta kalanı miri hazineye irad olarak kaydedilmektedir⁵⁰⁵.

İncelediğimiz sicilde menzil teşkilatı ve işleyişiyle ilgili üç adet belge bulunmaktadır⁵⁰⁶. Bunlardan ilki 26-5 numaralı belge olup Bağdat üzerine sefer hazırlıkları kapsamında doğuda olan sadrazam Hüsrev Paşa'nın Kumhisar'dan gönderdiği fermanıdır. Belgenin içeriğinde Zile ve Kayseriye ve Konya'da yol üzerinde olan kâdırlara ve mütesellimlere hitâben, orduda görevli olan Murâd Çavuş ve iki askeri için Zile ve Kayseriye ve Konya'ya varıp gelinceye kadar gerekli olan menzil beygirlerinin tedarik edilerek hazır halde bekletilmesi emredilmektedir. 27-1 numaralı belge ise menzil teşkilatı bünyesinde görev alan kişilerin vergi muafiyetleriyle ilgilidir. Belgede 1040 senesine ait olan bedel-i nüzul vergisini

⁵⁰³ Özbilgen, *Adab-ı Osmaniye*, s. 329.

⁵⁰⁴ Halaçoğlu, *Teşkilat*, s. 165-170.

⁵⁰⁵ Cemal Çetin, *Anadolu'da Faaliyet Gösteren Menzilhaneler (1690-1750)*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya 2009, s. 58.

⁵⁰⁶ 26-5, 27-1, 196-2.

avarızhane sayısına göre toplamak üzere görevlendirilen mübâşirin menzilcilikle görevlendirilenlerden vergi talebiyle halkı rencîde ettiği belirtilerek, Konya Kazası'nda 60 menzil hanesinden başka 286,5 avarız hanesi olduğu ve bu 60 hanenin vergi talebiyle mağdur edilmemesi emredilmektedir. Belgede bu husus “*kadîmden atmış hâne nüzul re'âyâsı şimdiye değin olageldiği üzere ellerinde olan mu'af nâmeleri mûcibince menzilcilik hizmetinde olub 'avârız-ı divândan ve nüzul ve sâ'ir tekâlîf-i 'örfiyeden bir nesne taleb ve teklif ettirmiyessin*” ifadesiyle ayrıntılandırılmış ve menzilci taifesinin avarız vergisi, nüzul vergisi gibi örfî vergilerin tamamından muaf oldukları bildirilmiştir. 196-2 numaralı menzil teşkilatıyla ilgili son belgede ise menzilcilikle görevlendirilen 60 avarız hanesinin hangi köylerde olduğu yer almaktadır. Belgeye göre Sudirhemi Nahiyesi'nden 31 hane, Hatunsarây Nahiyesi'nden 22 hane ve Sahrâ Nahiyesi'nden 7 hane olmak üzere toplam 60 hane münavebe usûlüne göre menzil beygirleri için gerekli hizmetleri yapmakla görevlendirilmiştir.

4.5.6 Güherçile Üretimi

Barut yapaya yarayan bir madde olan güherçile⁵⁰⁷ Osmanlı Devleti'nde yaygın olarak kullanılan barutun hammaddesidir. Barut, temel hammaddesi olan güherçile ile kükürt ve odun kömürünün belirli oranlarda karıştırılması ile elde edilir. Üretimi ve yaygınlaşması 18. yüzyılda çok daha hızlı bir şekilde artan kara barutun teşekkülünde % 12,5 kömür, %12,5 kükürt ve % 75 oranında güherçile kullanılmaktadır⁵⁰⁸. Savaş zamanında ordunun etkin gücü olan ateşli silahların stratejik öneme sahip olmasından dolayı barutun ham maddesi olan güherçilenin üretimi, nakli ve stoklanması hususunda Osmanlı Devleti gereken hassasiyeti göstermiştir.

İncelediğimiz sicilde güherçileyle ilgili iki adet belge mevcuttur. 30-2 numaralı belgeye göre sadrazam Hüsrev Paşa Bağdat üzerine yapılacak sefer için Mardin sahrasında bulunmaktadır ve bunun için gerekli güherçile tedariki amacıyla bu fermanı göndermiştir. Belge güherçilenin üretimi, nakledilmesi, parasının

⁵⁰⁷ Türday, **Büyük Lügat**, s. 297.

⁵⁰⁸ Metin Hülagu, “Osmanlı Devleti'nde Güherçile Üretimi ve Kayseri Güherçile Fabrikası”, **Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi** 1/11, 2001, s. 73, <http://dergipark.gov.tr/erusosbilder/issue/23744/252928>. Erişim Tarihi: 15.05.2018.

ödenmesi ve güvenliğinin sağlanması gibi bir çok konuyu kapsadığı için Konya ve Kayseriye kâdıları, Karaman cânibi defterdârları, Karaman beylerbeyi mütesellimi, Konya ve Kayseriye'deki altıbölük kethüdâyerleri gibi çok kapsamlı bir görevlendirmede bulunmaktadır. Buna göre güherçilenin tabhı ve nakli için gereken paranın Karaman'daki bedel-i mütekâidin mukâtaasının 1042 senesine ait olan gelirleri tayin edilerek ve Karaman Defterdarı da bu görevi yerine getirmekle görevlendirilmiştir. Toplanan parayla Konya ve Kayseriye ve Kenise hisarında ve gayri yerlerde olan kârhânelerde 500 kantar hâlis güherçile üretilerek deve kervanları ile taşıtılarak Hâleb şehrindeki Hâleb Kalesi'ne teslim edilmesi emredilmektedir. Ayrıca güherçile üretimi için gerekli olan odun, kül ve lâzım olan diğer mühimmâtların da eskiden olduğu gibi görevlendirilen köylerdeki reayaya hazır ettirilmesi bildirilmektedir. Belgede güherçilenin gönderilmesinin aciliyetinden bahsedilerek bu görevin yerine getirilmemesi veya tehir edilmesi gibi durumlarda sorumlu tutulacak olan defterdar, kadı ve diğer görevlilerin nasıl bir cezaya çarptırılacakları uyarısında bulunmaktadır. Güherçile ile ilgili diğer belge ise 33-4 numaralı olup Konya kazasına ait olan 1041 senesinin bedel-i güherçilenin tahsili için görevlendirilen Rûm Mehmed Ağa, Sudirhemi Nâhiyesi'ndeki vergileri toplamak için Seyyid Mustafâ Bey'i tayin ettiğini bildiren mektuptur.

4.5.7 Narh

Farsça bir isim olan narh kelimesinin aslı nirh olup, çarşıda pazarda satılan şeyler için resmi makamlarca gösterilen fiyat olarak ifade edilmektedir⁵⁰⁹. Ayrıca narh kelimesinin halkın deyişiyile nark kelimesinin Türkçe kökenli olup azami fiyat anlamında kullanılan bir kelime olduğu da belirtilmektedir⁵¹⁰. Narh uygulamada ise devlet başkanının veya yetki verdiği memurların yahut da halkın işlerini yürütmeyi üzerine alanların pazarlarda, esnafın mallarını belli bir fiyatla satmasını emretmesi ve bu amaca uygun olarak belirlenen fiyattan aşağı veya yukarı bir fiyata satış yapmayı yasaklaması olarak tanımlanabilir⁵¹¹. İslam hukukunun öngördüğü ekonomik sistem serbest piyasa ekonomisi olmasına rağmen Osmanlı Devleti halkın refahı için üretici ve tüketiciyi korumak maksadıyla üretimden tüketime kadar olan her safhada mal ve

⁵⁰⁹ Develioğlu, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*, s. 807.

⁵¹⁰ Pakalın, *Sözlük*, C. II, s. 654.

⁵¹¹ Temel Öztürk, "Osmanlılarda Narh Sistemi", *Türkler Ansiklopedisi*, Cilt X, Ankara 2002, s. 861.

eşyanın kalitesinden fiyatlarına kadar kontrol altına almak istemiştir. Osmanlı'da narh uygulamasının başlangıcı İstanbul'un fethinden sonra kabul edilmekle birlikte daha sonraki dönemlerde ulemanın narhı caiz görmesi ve Şeyhülislam Ebussuud Efendi gibi döneminin güçlü isimleri tarafından bu yönde verilen fetvalar narhın sistematik hale gelmesini sağlamıştır.

Osmanlı'da narhlar kadının başkanlığında esnaf temsilcileri, ayan ve ileri gelenler tarafından oluşturulan bir meclis tarafından tespit edilirdi. Resmi makamlar, narhın korunmasını sıkı bir şekilde kontrol eder, narha uymayan esnafı çeşitli cezalara çarptırırdı. Buna rağmen narhın dışında serbest veya karaborsa fiyatları da oluşabilirdi⁵¹². Narhın geneleksel anlamda senede bir defa konulması kabul edilmekle beraber çoğu zaman yaz ve kış döneminin başlangıcında olacak şekilde iki defa konulmuştur. Bazen arz talep hususunda yaşanan sıkıntılar sebebiyle halkın bu konuda şikayetleri de dikkate alınarak fiyatlar yeniden düzenlenmiştir. Bunları yanında her sene ramazan ayı başlamadan şaban ayı içerisinde de fiyat artışlarının önüne geçebilmek içinde narh uygulanabilmiştir⁵¹³. Buna göre olağan narhlar senede iki defa ve ramazan ayı için konulmakta iken bunların dışında olağanüstü durumlarda da narh düzenlemesi yapılmıştır. Özellikle dönemsel olarak yaşanan kıtlıklar, hızlı nüfus artışının şehirlerde tüketimi ve fiyatları artırması ve para taşışları sonucu ortaya çıkan enflasyon geleneksel narh uygulamasının haricinde de fiyat düzenlemesi yapmayı zorunlu hale getirmektedir.

Narh fiyatları yalnızca yiyecek, içecek ve giyecek için değil akla gelebilecek her türlü eşya, ürün, hizmet için söz konusu olmuştur. Fiyatlar belirlenirken bir ürünün maliyetine % 10 kâr eklenerek yapılmıştır. Zahmetli ve emekli işlerde kâr oranı % 20 olarak belirlenirken, davarcılık yada kitapçılık gibi bazı aşırı zahmetli veya yaygın olmayan işlerde de % 40'lara kadar ulaşan kâr oranıyla satışlara müsaade edilmiştir⁵¹⁴. Aşağıdaki tablolarda 22 numaralı sicilde yer alan 1040 ve 1041 yıllarına ait olan narh belgelerindeki fiyat listeleri yer almaktadır.

⁵¹² Mustafa Öztürk, "Osmanlı Dönemi Fiyat Politikası ve Fiyatların Tahlili", **Bellekten**, Türk Tarih Kurumu, LV/212, Ankara 1991, s. 88.

⁵¹³ Ruhi Özcan, **4 Numaralı Konya Şer'îye Siciline Defterine Göre XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Konya'da Narh Müessesesi ve Fiyat Hareketleri 1797-1858**, HÜ, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 1987, s. 6.

⁵¹⁴ Pakalın, **Sözlük**, C. II, s. 656.

Tablo 60-22 No'lu Konya Şer'iyeye Sicili'nde Yer Alan 1040 Senesi Narh Listesi Tablosu

192/1 Evâil-i Muharrem sene 1040			192/1 15 Zi'l-hicce sene 1040		
Gıda ve İhtiyaç Maddeleri	Miktarı	Fiyatı	Gıda ve İhtiyaç Maddeleri	Miktarı	Fiyatı
Üzüm	400 dirhem	1 akça	Üzüm	1 kıyye	3 akça
Lahana	1 kıyye	1 akça	Lahana	300 dirhem	1 akça
Baş Soğan	300 dirhem	1 akça	Baş Soğan	-	-
Helva-i Bâdem	1 kıyye	23 akça	Helva-i Bâdem	1 kıyye	28 akça
Helva-i Bâdem	1 kıyye	20 akça	Helva-i Bâdem	-	-
Bâdem	1 kıyye	23 akça	Bâdem	1 kıyye	30 akça
Asel	1 kıyye	16 akça	Asel	1 kıyye	18 akça
Revgân-ı sâde	1 kıyye	30 akça	Revgân-ı sâde	1 kıyye	23 akça
Hâne pendir	1 kıyye	26 akça	Hâne pendir	-	-
Löb bostan	1 kıyye	32 akça	Löb bostan	-	-
Lahm-i behm	1 kıyye	32 akça	Lahm-i behm	-	-
Lahm-i ganem	1 kıyye	7 akça	Lahm-i ganem	1 kıyye	6 akça
Lahm-i mağız	1 kıyye	6 akça	Lahm-i mağız	-	-
Lahm-i bakâr	1 kıyye	5 akça	Lahm-i bakâr	1 kıyye	4 akça
Kuyruk yağı	1 kıyye	60 akça	Kuyruk yağı	1 kıyye	56 akça
İç yağı	1 kıyye	7 akça	İç yağı	1 kıyye	8 akça
Ciğer	1 kıyye	2 akça	Ciğer	1 kıyye	3 akça
Baş ve ayak	-	2 akça	Baş ve ayak	-	3 akça
Mum	22 dirhem	1 akça	Mum	18 dirhem	1 akça
Nân	280 dirhem	1 akça	Nân	-	-
Simit kerde ve kâhi	190 dirhem	1 akça	Simit kerde ve kâhi	145 dirhem	1 akça
Tava kâhisi	120 dirhem	1 akça	Tava kâhisi	80 dirhem	1 akça
Pirinç	1 kıyye	56 akça	Pirinç	1 kıyye	70 akça
Kuru üzüm	1 kıyye	5 akça	Kuru üzüm	1 kıyye	9 akça
Leblebi	1 kıyye	4 akça	Leblebi	1 kıyye	4 akça
Nohud	200 dirhem	1 akça	Nohud	1 kıyye	3 akça
Mercimek	1 kıyye	4 akça	Mercimek	1 kıyye	4 akça
Şalkam (?) Yağı	1 kıyye	20 akça	Şalkam (?) Yağı	-	-
Revgân-ı Zeyd	1 kıyye	36 akça	Revgân-ı Zeyd	1 kıyye	32 akça

Sumak	1 kıyye	8 akça	Sumak	1 kıyye	6 akça
Kuru kayısı	1 kıyye	5 akça	Kuru kayısı	1 kıyye	6 akça
Erik kurusu	1 kıyye	4 akça	Erik kurusu	1 kıyye	5 akça
Tuz	200 dirhem	1 akça	Tuz	200 dirhem	1 akça
İğde	1 kıyye	8 akça	İğde	1 kıyye	8 akça
Kişniş	1 kıyye	8 akça	Kişniş	1 kıyye	10 akça
Fındık	1 kıyye	10 akça	Fındık	1 kıyye	12 akça
Löb İncir	1 kıyye	5 akça	Löb İncir	1 kıyye	6 akça
Menak İnciri	1 kıyye	4 akça	Menak İnciri	1 kıyye	5 akça
Basal	300 dirhem	1 akça	Basal	1 kıyye	3 akça
Pekmez	1 kıyye	6 akça	Pekmez	1 kıyye	8 akça
Ağda	1 kıyye	7 akça	Ağda	-	-
Rengâmiz	1 kıyye	20 akça	Rengâmiz	-	-
Bezir	1 kıyye	12 akça	Bezir	1 kıyye	12 akça
Sabun-1 Trablus	1 kıyye	32 akça	Sabun-1 Trablus	1 kıyye	30 akça
Sabun-1 Kudüs-i Şerif	1 kıyye	32 akça	Sabun-1 Kudüs-i Şerif	-	-
Sabun-1 Haleb	1 kıyye	32 akça	Sabun-1 Haleb	1 kıyye	28 akça
Kurabiye	1 kıyye	16 akça	Kurabiye	-	-
Kızıl Üzüm	1 kıyye	6 akça	Kızıl Üzüm	1 kıyye	6 akça
Kaya Helva	1 kıyye	12 akça	Kaya Helva	1 kıyye	13 akça
Bişmani Helva	1 kıyye	12 akça	Bişmani Helva	1 kıyye	12 akça
Cevizli Helva	1 kıyye	12 akça	Cevizli Helva	1 kıyye	12 akça
Haşhaşlı Helva	1 kıyye	10 akça	Haşhaşlı Helva	1 kıyye	12 akça
Harnub	1 kıyye	4 akça	Harnub	1 kıyye	5 akça
Mum	1 kıyye	2 akça	Mum	-	-
Bulgur	1 kıyye	3 akça	Bulgur	1 kıyye	4 akça
Tarhane	1 kıyye	4 akça	Tarhane	1 kıyye	4 akça
Kestane	1 kıyye	5 akça	Kestane	1 kıyye	5 akça
Tahin	1 kıyye	16 akça	Tahin	1 kıyye	16 akça
Peynir	1 kıyye	6 akça	Peynir	1 kıyye	3 akça
Kaymak	1 kıyye	10 akça	Kaymak	1 kıyye	12 akça
Niştasta	1 kıyye	8 akça	Niştasta	1 kıyye	8 akça
Bakar Bastı	1 kıyye	16 akça	Bakar Bastı	-	-
Edirne Sabunu	1 kıyye	24 akça	Edirne Sabunu	1 kıyye	24 akça
Emrut	1 kıyye	3 akça	Emrut	1 kıyye	4 akça
Elma	1 kıyye	3 akça	Elma	1 kıyye	4 akça
Limon-1 Ab	1 kıyye	12 akça	Limon-1 Ab	1 kıyye	12 akça
Şalkam	1 kıyye	3 akça	Şalkam	1 kıyye	3 akça

Şem'i Asel	1 kıyye	100 akça	Bal Mumu	1 kıyye	100 akça
Turm Şâkka (?)	1 kıyye	5 akça	Turm Şâkka (?)	-	-
Nân	230 dirhem	1 akça	Nân	230 dirhem	1 akça
Simit kerde-i kâhi	145 dirhem	1 akça	Simit kerde-i kâhi	-	-
Lahm-i Keçi	1 kıyye	6 akça	Lahm-i Keçi	1 kıyye	5 akça
Revgân-ı Kuyruk	1 kıyye	60 akça	Revgân-ı Kuyruk	-	-
Ciğer	1 kıyye	3 akça	Ciğer	-	-
Baş Ayak Ganem	Adet	3 akça	Baş Ayak Ganem	-	-
Keçi başı	1 kıyye	3 akça	Keçi başı	-	-
Penbe-i Ham	1 kıyye	38 akça	Penbe-i Ham	1 kıyye	36 akça
Penbe-i Kaba	1 kıyye	32 akça	Penbe-i Kaba	-	-
Penbe-i 'Alur(?)	1 kıyye	34 akça	Penbe-i 'Alur	-	-
-	-	-	Hıyar	10 Adet	1 akça
-	-	-	Revgân-ı Şir	1 kıyye	23 akça
-	-	-	Etmek	1 kıyye	10 akça
-	-	-	Hela-i Dekâmiz	1 kıyye	26 akça
-	-	-	Sirke	-	4 akça
-	-	-	Çimenlü Bastırma	1 kıyye	14 akça
-	-	-	Yarma kak	1 kıyye	2 akça
-	-	-	Nar	1 kıyye	5 akça
-	-	-	Revgân-ı börek	1 kıyye	12 akça
-	-	-	Revgân-ı kebâb	1 kıyye	12 akça

Hicri 1040 senesine ait yukarıdaki narh belgesinin senenin başında ve sonunda olmak üzere iki defa düzenlendiği gözükmektedir. Kadı tarafından kaleme alınan ilk narh listesi 1630 senesinin ağustos ayına ait olup hicri olarak 1040 senesinin başlangıç ayı olan muharrem ayının evaili tarihlidir. Aynı hicri yılın son ayı olan 15 Zil-hicce 1040 tarihli narh listesi de miladi olarak 1631 senesinin temmuz ayı sonlarına denk gelmektedir. Her iki narh listesi de oldukça kapsamlı bir çeşitliliğe sahip olup yaş sebze ve meyve fiyatlarından, simit ve börek gibi unlu mamüllerin

fiyalarına, et ve süt ürünlerinden, hububat ve baklagillerin fiyatlarına kadar geniş bir yelpazede fiyatlandırma yapılmış gözükmektedir.

Bu haliyle 1040 senesine ait düzenlenmiş olan narh listesi olağan fiyat istikrarını muhafaza etme ve tüketicilerin menfaatlerini koruma amacıyla yapılmış sıradan bir narh uygulaması olarak görülebilir. Ancak bazı ürünlerin fiyatları sabit kalırken bazı ürünlerde ciddi fiyat farklarının olduğu görülmektedir. Senenin başı ve sonu arasında en fazla fiyat farkı özellikle kuruyemiş türü olan kuru üzümde (5 akça-9 akça), kuru kayısıda (5 akça-6 akça), erik kurusunda (4 akça- 5 akça), incirde (5 akça-6 akça), fındıkta (10 akça-12 akça) görülmekte olup bu ürünlerin fiyatları sene içerisinde % 20'den daha fazla bir artış göstermiştir. Ayrıca bazı ürünlerde sene başında ve sonunda belirlenen fiyatlar aynı olmasına rağmen yıl sonunda ürünlerin ağırlıklarında azaltma yapılarak aynı fiyat muhafaza edilmiş görülmektedir. Özellikle fiyatı bir akçadan ibaret olan mum, simit kerde-i kahi ve tava kahisinin senenin sonunda yine bir akça kalmakla beraber ağırlıklarında azaltmaya gidilmiştir. Bu bağlamda mumun ağırlığı 22 dirhemden 18 dirheme, simit kerde-i kahinin ağırlığı 190 dirhemden 145 dirheme ve tava kahisinde 120 dirhemden 80 dirheme düşürülmüştür. Bu uygulamanın sebebi sene başındaki fiyata yıl içinde yaşanan fiyat artışının eklenmesine rağmen ürünlerin fiyatlarının 2 akçaya ulaşmamasından kaynaklanmış gözükmektedir. Çözüm olarak yeni bedeli küsüraltı olan ürünlerde, hem ürün fiyatını bir üst akçaya yuvarlayan bir fiyat tespit edip tüketiciyi mağdur etmemek hem de üreticinin maliyet artışını fiyatlara yansıtılabilmek adına fiyatlar aynı bırakılarak ürünlerin ağırlıklarında bir azaltma yapılmıştır. Bariz fiyat artışının görüldüğü kuruyemiş çeşitlerinin haricinde işlenmiş ürün olarak kabul edeceğimiz pekmez (6 akça-8 akça) ve bademli helva (23 akça-28 akça) gibi gıdalarda % 20 ile % 33 arasında fiyat artışı yaşanırken, asel (16 akça-18 akça) gibi üretimi zahmetli ürünler ile pirinç (56 akça- 70 akça) gibi şehre dışardan getirilen gıdalarda ciddi fiyat artışları tespit edilmektedir. Bu fiyat artışlarının sebebi mevsimsel olmaktan ziyade para tağışlarının ülke ekonomisine dolaylı olarak etkileri gibi gözükmektedir. Ayrıca bu dönemde Osmanlı Devleti'nin Doğu Anadolu ve İran sınırlarında devam eden savaş durumu da, bu durumdan doğrudan etkilenen bu bölgedeki fiyatları artırmış olabilir. Ancak fiyatlardaki artışın tüm ürünlerde yaşanmaması farklı sebeplerin de olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte 1630'lu yıllarda görülen

fiyatlardaki bu dalgalanma 1640 sikke tashihi ile malların büyük çoğunluğunun fiyatlarında düşüşe sebep olmuştur⁵¹⁵.

Yukarda bahsedilen fiyat artışlarına rağmen bazı benzer gıda ürünlerinde düzenli bir değer kaybı gözükmemektedir. Özellikle sade yağ (30 akça-23 akça) ve zeytin yağı (36 akça-32 akça) veya kuyruk (60 akça-56 akça) gibi yağ ve türevleri ile koyun eti (7 akça-6 akça) ve sığır eti (5 akça-4 akça) gibi et ürünlerinde fiyatlarda düşüş yaşanmaktadır. Et ve süt ürünlerinde yaşanan bu düşüşün sebeplerinden biri hicri 1040 senesinde bölgede yaşanan yağışların bol olması ihtimali ve mevsimsel şartların ortaya çıkardığı sonuçlar olarak değerlendirilebilir. Ancak aynı dönemde üzüm (1 akça-3 akça) veya elma, armut (3 akça-4 akça) gibi yaş meyve fiyatlarında yükselişin yaşanması da bir tezat oluşturmaktadır. Gıda fiyatlarında yıl içinde yaşanan bu fiyat farklılıklarının yanında farklı bölgelerden getirilen sabun türleri için de aynı durum söz konusudur. Edirne sabununun (24 akça) fiyatı aynı kalırken Kudüs sabunu(32 akça), Trablus sabunu (32 akça-30 akça), ve Halep sabunu (32 akça-28 akça) gibi diğer sabunların fiyatlarında ise bariz bir düşüş göze çarpmaktadır.

Tablo 61-22 No'lu Konya Şer'iyeh Sicili'nde Yer Alan 1041 Senesi Narh Listesi

193/1 15 Cemâziye'l-âhir sene 1041			193/1 Şevvâl sene 1041		
Gıda ve İhtiyaç Maddeleri	Miktarı	Gıda ve İhtiyaç Maddeleri	Miktarı	Gıda ve İhtiyaç Maddeleri	Miktarı
Pirinç	1 kıyye	70 akça	Lahm-i gav	1 kıyye	6 akça
Lahm-i ganem	1 kıyye	9 akça	Lahm-i koyun	1 kıyye	9 akça
Lahm-i keçi	1 kıyye	9 akça	Lahm-i keçi	1 kıyye	8 akça
Badem	1 kıyye	30 akça	Nohud	1 kıyye	3 akça
Revgân-ı sade	1 kıyye	24 akça	Revgân-ı sade	1 kıyye	26 akça
Asel	1 kıyye	20 akça	Revgân-ı zeyd	1 kıyye	28 akça
Pekmez	1 kıyye	10 akça	-	-	-
Ağda	1 kıyye	12 akça	-	-	-
Kuru üzüm	1 kıyye	8 akça	-	-	-
Kızıl üzüm	1 kıyye	9 akça	Şerbet	135 dirhem	1 akça

⁵¹⁵ Özcan, **Mülk Satışları**, s. 117.

Penbe-i ham	1 kıyye	40 akça	Penbe-i ham	1 kıyye	36 akça
Penbe-i sehm (?)	1 kıyye	44 akça	Penbe-i kaba	1 kıyye	40 akça
Nân	230 dirhem	1 akça	-	-	-
Simit kerde kâhi	145 dirhem	1 akça	-	-	-
Tava kâhisi	100 dirhem	1 akça	-	-	-

Hicri 1041 senesinde oluşturulan narh listelerine bakıldığında ilk dikkati çeken durum narh tarihlerinin 1040 senesine göre farklılık göstermesidir. Bir önceki yılda narhlar senenin ilk ve son aylarında yapılmış gözükmekte iken 1041 senesindeki narhlar hicri olarak senenin 6. ayında 15 Cemâziye'l-âhir 1041 (m. 8 Ocak 1632) ve 10. ayında Şevvâl 1041 (m. Mayıs 1632) tarihinde gerçekleşmiştir. Narhların oluşturulduğu bu tarihler hem olağan bir düzenleme olarak görünmediği gibi hem de ramazan ayını ilgilendiren farklı bir durumun mevcut olmadığı göstermektedir. 1041 senesine ait narh düzenlemesindeki diğer bir husus da bal (20 akça) ve pekmez (10 akça) gibi bazı gıda ürünlerinde bir önceki yılda yaşanan fiyat artışlarının devam etmesidir. Ancak bir önceki yıl fiyatlarında düşüş görülen koyun eti (9 akça) ve sade yağ (24 akça-26 akça) gibi gıda ürünlerinin fiyatlarında da bir artış söz konusudur. Seneye bağlı olarak gerçekleşen et ve süt ürünlerindeki fiyat değişikliğini mevsimsel olarak değerlendirmek mümkündür.

SONUÇ

Yaptığımız bu çalışma ile 22 numaralı Konya Şer'iyeye Sicili'nde yer alan 775'ten fazla belge incelenerek genelde Osmanlı Devleti, özelde ise Konya Şehri'ni ilgilendiren 1629-1631 tarihleri arasında meydana gelen siyasi, idari, ekonomik ve sosyal alandaki birçok konu ele alınmıştır. Bu hususlarla ilgili genel bir değerlendirme yapıldığında en dikkat çekici durum Osmanlı Devleti'nin, mükemmel olarak işletebildiği dönemlerde oldukça faydalandığı idari uygulamalar, tımar sistemi ve vakıf teşkilatı gibi birçok alanda tahribatın meydana gelmiş olmasıdır. İran'ı yenilgiye uğratarak Bağdat'ı geri alabilmek amacıyla iki yıldan fazla bir süre doğuda olan Osmanlı ordusunun ve sadrazam Hüsrev Paşa'nın varlığı, Anadolu'nun normal zamanlardaki yönetim ve işleyiş tarzının dışına çıkarak teyakkuz halinde olmasına ve bütün imkânlarını sefer koşullarına göre düzenlemesine sebep olmuştur. Yaşanan koşullar mevcut sistemlerin işleyişini zorlaştırmıştır. Bu süreç ekonomik açıdan halkın üzerinde ciddi bir baskı oluştururken aynı zamanda Hüsrev Paşa'nın yeniçeri ve sipahilere, gösterdikleri hizmet ve mülazemet karşılığı olarak bahsettiği vergi gelirlerinin tahsili ve vakıf gelirleriyle ilgili görevlendirmelerde düzeni suistimal boyutuna varmıştır. Askerin Anadolu'daki birçok gelir kaynağına el koyması olarak görülen bu uygulamalar, Osmanlı Devleti için hayati öneme sahip olan tımar, vergi ve vakıf gibi sistemlerini ayakta tutan gelirlerin adeta yağmalanması boyutunda olmuştur. Sonuç olarak, sistemleri işleyiş amacının dışına çıkaran bu durum, Osmanlı Devleti'nin duraklamasının en önemli sebeplerinden biri haline gelmiştir.

Bu dönemdeki iç siyasi olaylar incelediğinde İstanbul'daki yeniçeri isyanlarının yanı sıra Anadolu'da ortaya çıkan devlet otoritesinin zayıflığı da açık bir şekilde göze çarpmaktadır. Osmanlı Devleti'ni sekiz yıldan fazla bir süre uğraştıran Erzurum merkezli Abaza Mehmet Paşa isyanı, 1620'lerin sonunda kendisine Rumeli'de beylerbeylik görevi verilerek henüz teskin edilmişken, 1630'ların başında da Balıkesir merkezli İlyas Paşa isyanı ile uğraşmıştır. Kendisine Şam valiliği teklif edilen bu isyancının teklifi kabul etmemesi üzerine, sicilde de bahsedilen askeri bir hareket ile sorun çözümlenmiştir. Ayrıca bu dönemde İstanbul'da IV. Murad'a karşı çıkarılan isyanların elebaşlarından olmasına rağmen son isyanda hükümdara destek vererek iltifatına mazhar olan Konyalı Rum Mehmed Ağa'nın Konya'nın idaresi, vergilerin tahsili ve mülk satışları gibi birçok alanda etkin olduğu görülmektedir. Bu

dönemde sıkça görülen halkın nizamını bozan asi ve şakilerden başka, resmi ünvanlara sahip zorbaların baskılarının artması da adil ve müreffeh Osmanlı devlet yönetim anlayışının bozulmasına sebep olmuştur.

Hiç şüphesiz ki geniş bir coğrafyada asırlar boyu hâkimiyetini sürdüren Osmanlı'nın bu kabiliyetinin temel sebeplerinden biride oluşturduğu merkezîyetçi idare tarzıdır. Çalışmamızın kapsadığı dönemde idarecilerin tayini için gerekli hususiyetler olarak dindar olması, işinin ehli olması, maslahatgüzar olması gibi liyakate dayalı özelliklerin arandığı görülmektedir. Bununla birlikte bu dönemin koşullarına has olarak birçok idari görevlendirmelerde tayini yapılan kişinin daha önce gösterdiği hizmet ve gayretlerinin göz önünde bulundurulduğu da ayrıca belirtilmektedir. Gerçek şu ki doğuda İran ve Bağdat üzerine seferde olan sadrazam Hüsrev Paşa, bu süreçte kendine iştirak ederek zorluklara göğüs geren kişilere, gösterdikleri hizmet ve sebatın karşılığı olarak birçok idari rütbelere tevcih etmiştir. Ayrıca nitelikli, dindar ve sebatkâr idarecilerin varlığıyla birlikte, incelediğimiz sicildeki 24-2 numaralı belgede belirtildiği gibi halka ve askere, baskı ve zulüm yapan Karaman mütesellimi veya 26-1 numaralı belgede açıklandığı şekliyle halkın parasını gasp edip zulmeden levendat ve eşkiya sipahilerin olması bu dönemde Konya Sancağı'nda ve Karaman Eyaleti'nde idari durumda bazı aksaklıkların olduğunu da göstermektedir.

İncelediğimiz 22 numaralı sicilde mevcut belgelerin yarıya yakını mülk satışları oluşturmalarına rağmen diğer belgelerin çeşitliliği ve muhteviyatı, dönemin sosyal hayatına dair birçok konuda bilgi sunmaktadır. Ailenin kurulması, namzetlik ve nikah gibi süreçler sicilde yer almakla birlikte nikahların yarısından fazlasında gelin ve güveyi, kendisi veya babası değil, vekil olarak diğer kişiler temsil etmekte olup vekalet hususunda da kız ve erkek tarafı için farklı bir durum gözükmemektedir. Sicilde mehir miktarları -özellikle 80.000 akçaya kadar çıkabilen mehr-i müeccel gibi- o günün koşullarında oldukça yüksek olmasına rağmen mehrin amaçlarına uygun olarak kullanıldığına dair birçok uygulama mevcuttur. Mehir, eşin vefatı durumunda kadın için varlığı sürdürmek ve ihtiyaçlarını karşılamak adına ekonomik bir sigorta iken aynı zamanda karısını talak-ı selase ile boşamak isteyen erkeklere karşı caydırıcı bir unsur ve muhala'a ile kocasından boşanmak isteyen kadınlar içinde mehrinden feragat ederek elde ettiği bir avantaj olmaktadır. Nafaka, genellikle

babası vefat eden çocuklar için annesi veya birinci derece akrabası olan kişilerin vesayetinde gerçekleşen bir uygulama olmaktadır. Ayrıca sicilde ikinci evliliğini yapan kadının yeni eşine vekâletini verip mahkeme huzuruna göndererek eski eşinden iddet nafakasını tahsil ettiğini gösteren kayıtların olması Osmanlı'da aile hukukunun en ince ayrıntılarına kadar düzenlenmiş olduğunu göstermektedir. Sicilde mirasla ilgili İslam hukukunun uygulanışını ve ekonomik hareketliliği çok iyi tespit edebilmekteyiz. Mirasla ilgili belgelerde, kadı veya naibleri tarafından mirasın taksimi, kendi aralarında anlaşan mirasçılarının sulhünün tescili ve mirasla ilgili anlaşmazlık davaları gibi konular yer almaktadır. Sicilde yer alan hibeler, çocuğun sünnet olması, eşinin hacca gitmesi veya bir hizmet alımı sebebiyle yapıldığı gibi hiçbir gerekçe göstermeden de hibe yapılmaktadır. Hibe edilen kişiler % 92 oranında birinci derece akrabalar olurken hibe edilen mülklerin % 84'ü gayrimenkul olmaktadır.

Osmanlı Devleti'nde Fatih döneminde oluşturulan millet sistemine binaen zimmîler devlet nazarında din ve mezhep kaynaklı bir tasnife tabi tutulmakta iken sicilde yer alan hukuki, sosyal ve ekonomik veriler zimmîlerin Müslümanlarla bütünleşik bir yapı teşkil ettiklerini göstermektedir. Bu dönemde zimmîlerin Müslümanlarla aynı mahallelerde oturabildikleri, borç alış-verişi veya ortaklık gibi ticari ilişkilerinin mevcudiyeti ve kendilerine Türkçe isimler koydukları da sicilde yer almaktadır. Hatta zimmîlerin mahkemelere intikal eden miras, mehir, cinayet ve ihtida gibi konularla ilgili davaların yanında yönetimle ilgili şikâyetleri bile idarecilerin baskısı veya suistimalleriyle alakalı olup Müslümanların şikâyetleriyle benzer özellikler göstermektedir. Bu dönemde Konya'da zimmîlerin ve Müslümanların yaşadıkları mahallelerin nüfus yapısı çoğunlukla insanların yaşamak istedikleri yeri ve mahalleyi tercih etmesine göre şekillenmiştir. Bu sebeple sicilde yer alan bilgilere göre din bakımından nüfus yoğunluğu, mahalleye göre değişmesine rağmen, devlet tarafından din ve mezhep esaslı bir mahalle ayırımının uygulandığını söylemek mümkün değildir. Sonuç olarak Osmanlı Devleti tüm halkına hiçbir ayırım gözetmeksizin kanun ve hükümler çerçevesinde adaletli bir yönetim uygulamaktadır.

Kölelik, eski Türk toplumunda gözükmemesine rağmen İslamiyet'le birlikte meşru bir zemin kazanmış ancak hiçbir zaman Osmanlı Devleti'nde sosyal bir sınıf ve yaygın bir uygulama haline gelmemiştir. İncelediğimiz sicilde kölelikle ilgili 22

belgenin 20 tanesi köle ve cariye azadlık belgesi olup 2 tanesi de kölelikle ilgili davayı içermektedir. Kölelerin büyük çoğunluğu Rus asıllı olup azda olsa Gürcü, Abaza ve siyahi kölenin mevcut olduğu görülmektedir.

Toplumsal yapıda meydana gelen suçlardan tütün üretimi ve kullanımıyla ilgili sicilde karşımıza çıkan belgelerden biride IV. Murad'ın tütün üretimi ve kullanılmasını yasakladığı fermanın kayıdır. Buna göre tütün yasağı tarih kitaplarında bilinen tarihlerden daha erken bir zamanda 5-15 Aralık 1630 (Evail-i Cemaziye'l-evvel 1040) tarihinde gerçekleşmiş gözükmemektedir. Ayrıca bu dönemde askeri taifenin zorbalıkları ve devlet otoritesinin zayıflığı sebebiyle hançerleyerek, sopayla döverek veya elle boğarak gerçekleşen çok sayıda cinayet vakası yer almaktadır. Cinayet davaları kısas, diyet veyahut af uygulamalarıyla sonlandırılmakta iken 60-3 numaralı belgede olduğu gibi içki içme ve cinayet suçları sabit olan kişiler -mahallelinin ve Konya'nın, paşa, ayan, eşraf, şeyh gibi ileri gelenlerinin, suçluların bu ve daha önceki cinayetlerine şahitlik etmelerine rağmen diyet vererek cezadan kurtulabilmektedir. Bunlardan başka incelediğimiz dönemde devlet nizamını bozan Celali ve eşkiyalık faaliyetleriyle ilgili olarak Kafalıoğlu eşkiyası üzerine askeri bir harekât için Karaman beylerbeyinin askerleriyle, Anadolu beylerbeyine katılması bildirilmektedir. Ayrıca bu dönemde Yağlukaya köyünün Celali sebebiyle dağılmış olması ve Kayan köyündeki 32 kişiden 27'sinin eşkiyalar tarafından köy basılarak öldürülmesi Anadolu'daki huzursuzluğun ileri boyutlara ulaştığını göstermektedir.

Hiç şüphesiz ki İslam medeniyetinin kendine özgü kurumlarından biri olan vakıflar en parlak dönemini Osmanlı Devleti zamanında yaşamıştır. Kuruluş ve işleyişleri İslam hukukuna göre şekillenmiş olan vakıflar eğitim, sağlık, din ve hayır hizmetleri gibi birçok amaca yönelik olarak faaliyet göstermiştir. İncelediğimiz dönemde vakıfların teşkilat yapılarında bir düzenlilik söz konusu olsa da aynı durumu işleyişleri için söylemek mümkün gözükmemektedir. Vakıflara müteveli tayin sebeplerinin çoğunluğunu önceki mütevellinin vakıf malını yemesi, vakıf malına el koyması veya görevi ihmal etmesi gibi durumlar ile mütevellilik geliri için sipahi veyahut başka zümreler tarafından bu görevin haksız yere elde edilmesi oluşturmaktadır. Rutin şekilde yapılan müteveli tayin sayısının az olması vakıfların işleyiş şeklinin değiştirilerek, vakıfları amaçlarının dışına çıkmaya zorlayan bir

durumla karşı karşıya olduğumuzu göstermektedir. Bu dönemde mütevellileri denetleyen nazırların bile vakıf malını yeme sebebiyle görevden alınıyor olması vahimdir. Ayrıca cahil birinin Ladik köyünde hatiplik yaptığı veya Kuran'ı ezbere bilmeyenin Alâeddin Cami'sinde hafız olarak görev aldığı zedelenmiş vakıf sisteminde birde askeri taifenin vakıf gelirlerinden faydalanmak maksadıyla görev alma çabaları eklenince bu dönemde vakıflardan beklenen sonuçları elde etmek mümkün olmamıştır.

Selçuklular dönemindeki tarihsel süreçte meydana gelen, medreselerin yükseliş eğiliminin, Osmanlı Devleti zamanında -Fatih ve Kanuni dönemlerindeki parlaklığına rağmen- devam etmediğini söylemek mümkündür. Ayrıca Osmanlı'nın klasik döneminde bile medreselerde mevcut olan standart bir uygulamadan söz etmek mümkün görünmemektedir. Bu durumla ilgili ilk husus müderrislerin görev sürelerinde karşımıza çıkmaktadır. İncelediğimiz sicilde 1630'larda müderris görevlendirilme süreleri en az bir ay ve en fazla altı ayla sınırlı iken 1640'larda hayat boyu müderris tayinlerinin yapılmış olması bu konuda tezat oluşturmaktadır. İkinci olarak, medreselerle ilgili belgelerde yer alan müderrislerin günlük ücretleri genel bilgiye göre aynı zamanda o medresenin seviyesini göstermektedir. Buna rağmen, incelediğimiz sicilde aynı medresede hem günlük 20 akça alan müderrisin, hem de 60 akça alan müderrisin görev yapmış olması böyle bir tasnifi geçersiz kılmaktadır. Aynı medresede görev alan müderrislerin günlük ücretlerinde farkların olması incelediğimiz sicilde yer alan medreselerin genelinde karşılaşılan bir durumdur. Üçüncü olarak, medreselerde tek müderrisin görev yaptığı kabul edilmekte olup, buna uygun olarak incelediğimiz sicilde bazı müderris tayinleri kronolojik şekilde birbirini takip etmektedir. Ancak bazı belgelerde ise iki müderrisin aynı zamanda aynı medresede görev yaptığı bilgisi yer almaktadır. Ayrıca sicilde yer alan müderris görevlendirme bilgilerine bakarak bazı zaman dilimlerinde -görevlendirme yapılmadığı için- medreselerde müderris olmadığını da söylemek mümkündür. Bu hususlar göz önüne alındığında Osmanlı Devleti'nde medreselerin seviyeleri, müderrislerin sayıları ve görevlendirilme süreleriyle ilgili olarak asırlarca sürecektir genel bir uygulamanın olmadığı sonucuna varılmaktadır. Son olarak medreselerle ilgili olarak sicilde karşımıza çıkan iyi bir husus, yapılan 30 adet müderris tayininden sadece bir tanesinde, haksız yere görevinin elinden alınması sebebiyle bir müderris

görevine yeniden tayin edilmiş olmasıdır. Bu durum, vakıflarda yaşanan görevlendirme ve yönetim krizinin, medreselerde yaşanmadığını göstermesi açısından önem arz etmektedir.

Bugünkü ekonomik faaliyetler içinde önemli bir yer teşkil eden kredi ve finans konusunda Osmanlı Devleti'nde vatandaşların başvurduğu çözüm yollarından biri de para vakıfları olmuştur. Ebussu'ud Efendi'nin çabalarıyla para vakıflarının meşruiyet zemini kazanmasıyla vakıflar, mülk satışı ve kiralama gibi hukuki işlemler yaparak hem parası için teminat sağlamış hem de bu işlemlerle belli oranda elde ettiği kârı meşru hale getirmiştir. Genel itibariyle bir yıl sonra geri almak üzere vakfa vefa yoluyla satış yapılan gayrimenkulün, eski sahibine satış bedelinin % 15 oranıyla bir yıllığına kiralanması üzerinden işleyen bu sistem Osmanlı taşrasında finans hareketliliğinin temel noktalarından biri olmaktadır. Her ne kadar para vakıflarının mülk alım ve satışı rehin amaçlı olsa da borcun ödenmemesine bağlı olarak bu mülkleri üçüncü şahıslara satmış olması bugünkü bankacılık ve finans faaliyetleriyle örtüşen gelişmiş sistem olduğunu göstermektedir. Vakıfların, incelenen sicilde bu ekonomik faaliyetlerden başka kâr amaçlı mülk alım satımı yapabiliği gibi vakıf mülklerinin 30 veya 90 sene gibi kadı iznine bağlı olarak uzun süreli kiralama yoluna gittikleride belgelerde yer almaktadır. Ayrıca incelenen sicilde vakıflarla ilgili davaları; vakıflardan hak talep edenlerin davası, vakıfların kendi haklarını şahıslardan talep ettiği davalar ve vakıflar arasında davalar olmak üzere üç kısma ayırmak mümkündür. Özellikle mütevellilik görevi Konya kadısına şart olan vakfa ait görevi bir sipahinin mülazemet için bana verildi diyerek talep edip el koymaya çalışmasıyla ilgili dava, vakıfların karşılaştıkları zorlukların boyutunu göstermesi bakımından önem arz etmektedir.

Osmanlı Devleti'nin İpek ve Baharat yollarına hâkimiyeti ile elde ettiği ekonomik zenginlik Avrupalı devletlerin coğrafi keşifler yaparak uluslar arası ticaret yollarının değişimine sebep olmasından dolayı kalıcı olmamıştır. Üstelik Avrupa'nın bu dönemde yaşadığı altın ve gümüş bolluğu Osmanlı akçasında ciddi değer kayıplarına sebep olmuştur. Bozulan Osmanlı ekonomisi için vergilerin artırılması Celali isyanlarının etkisini artırırken, uzun süren savaşlarda başarı kazanabilmek için tumarlı sipahiler yerine maaşlı askerlerin tercih edilmesi de Osmanlı ekonomisini savaş ekonomisi haline dönüştürmüştür. Osmanlı'da akçanın kullanımı incelediğimiz

sicildeki 1629-1631 yıllarını kapsayan mülk satışlarında % 84'leri bulsa da bu oran 1640-1650 arasında % 76 seviyesine ve 1670-1680'lerde ise % 28'lere kadar düşmüştür. Bu durum Konya Sancağı'ndaki akça kullanımını incelediğimiz dönemde diğer bölgelere göre daha yaygın olmasına rağmen 17. yüzyıl içindeki akçadaki değer kaybının gecikmeli olarak Konya'da da etkili olduğunu göstermektedir.

İncelediğimiz dönemde mülk satışlarının sebepleri arasında borcun ödenme zorunluluğu, nafaka ihtiyaçlarının temini miras mülk veya hisselerin satışı olabildiği gibi ayrıca kâr getirme amaçlı olarak vakıflar ve kişilerde istiğlâl amacıyla satışlar yapılmıştır. Mülk satışlarında zimmîler % 10 oranında yer almakta olup herhangi bir ayırım ve zorlama olmasa da iskân için belli mahalle ve bölgeleri tercih ettikleri görülmektedir. Sicilde yer alan mülk satışlarının % 45'ini evler oluşturmakta olup ev satışları zimmîlerin tercih ettiği İçkale mahallesi ile Müslümanların tercih ettiği Türbe mahallesinde yoğunlaşmaktadır. Evler çoğunlukla tek katlı ve kerpiçten yapılmış olup oda, sofa, tabhane, hayat, örtme, samanlık ve ahır gibi müstemilatları da barındırmaktadır. Mülk satışlarının % 26'sını teşkil eden bağ satışlarının Meram, Sille ve Hoca Cihan gibi şehre yakın akarsu havzaları ile Karâyük, Hatıp ve Gödene gibi şehre uzak ama sulak ve verimli toprakları olan bölgelerde yoğunlaştığı görülmektedir. Kışın şehir merkezinde iskân eden birçok Konyalının yazın ise içinde oda, sofa, örtme gibi iskân yapılarının yer aldığı bağlarda yaşamayı tercih etmesi dikkate alındığında Konya Sancağı'ndaki bağcılığın aynı zamanda göçebe Türk kültüründeki yaylacılık faaliyetinin devamı niteliğinde olduğunu söylemek mümkündür. Diğer mülk satışlarından farklı olarak bu dönemde satışı yapılan dükkânların yarıya yakınının mülkiyeti vakıflara ait gözükmekte olup sehm veya vukıyye hisse şeklinde hisseli dükkân satışı da yaygındır. Ayrıca en çok dükkân satışı Attarlar Çarşısı'nda olmakla birlikte şehir merkezinde olması sebebiyle en pahalı dükkânlar Hallaçlar Çarşısı'nda yer almaktadır. Tahıl üretiminin yaygın olduğu Konya ovasında tarla satışları da sicilde yer almış olup çoğunlukla tarlalar dönüm ölçüsü ile ifade edilmiş ve daha küçük ölçekteki tarlalar için evlek veya kıta tabiri kullanılmıştır. En çok tarla satışı Yaka mevzisinde olup tarlaların sulanabilir olması ve büyüklüğü fiyatlarını yükselten etkenlerden olmaktadır. Sicilde yer alan 17 arsa satışının sadece 4 tanesi Türbe mahallesinde yer almakta olup diğer satışların her biri ayrı bölgelerden gözükmektedir. Şehir merkezindeki arsa satışları ev yapmak için

tercih edilirken Yaka, Karaüyük ve Hoca Cihan gibi mevzilerdeki arsalar, sulanabilir özelliğiyle bağ ve bahçe için tercih edilmektedir. Sicilde ahırlar, satılan evlerin müştemilatında gözükmekle birlikte sadece ahır satışının yapıldığı 5 adet kayıt mevcuttur. Satışı yapılan ahırların şehir merkezinde yer alması, develik yeri gibi ek özelliklerinin olması ve yakınında han, hamam gibi sosyal tesislerin varlığı bunların ticari amaçlı olduğunu göstermektedir. Ayrıca satılan beş ahırın dördünün gurusla satılması ahır satışlarını yapan tarafların akçanın değer kaybının farkında olduğunu göstermektedir. Bunlardan başka sicilde hayat yeri, bahçe ve değirmen gibi mülklerinde satışı yapılmıştır.

Osmanlı Devleti'nin kendi şahsına özgü bir uygulamaya dönüşen sistemlerden biri de hiç şüphesiz timar sistemidir. İncelediğimiz dönemde her ne kadar düzenli bir timar sistemi işleyişi mevcut olsa da verimliliği konusunda sorunların olduğu açıktır. Özellikle Bağdat seferinde timarlı sipahilerin katılımının az olmasından dolayı yapılan yoklamada on yıldan daha uzun süreden beri seferlere katılmayan sipahi sayısının çok olmasından dolayı bu askerlerin timarları ellerinden alınarak savaşta yararlılık gösteren başka kişilere kılıç timarı ya da terakki olarak verilmiştir. Timar tevcihleri genellikle İstanbul'dan yapılmakta iken Karaman beylerbeyinin de bu yetkiye sahip olup bunu kullandığı görülmektedir. Ayrıca önceden raiyyet iken seferlere katılan halktan kişilerin timar tevcih edilerek askeri sınıfa katıldıklarına dair bilgiler mevcuttur. Timar sistemi içinde yer alan zeametlerle ilgili sicilde yer alan bilgiler genellikle vefat eden zaimin zeametindeki arazi ve gelirlerinin taksimi hususundadır. Zeamet gelirleri, öncelikle varsa uygun olan oğullarına timar oranında tevcih ve taksim edilmekte veyahut başka zeametlere terakki olarak verilebilmektedir. Ayrıca bu dönemde İstanbul'dan yapılan rutin zeamet uygulamalarıyla birlikte seferde olan sadrazam tarafından yapılan tevcihlerin birbiri ile çakışabildiği görülmektedir. Sicilde has arazi ve gelirleriyle ilgili bilgiler ise ya mülazemet için hasların kişilere tevcihi ya da emeklilik için verilen has arazilerin kayıtlarıyla ilgilidir.

İncelediğimiz dönemde vergilerle ilgili bilgiler sefer koşulları sebebiyle genellikle örfi vergilerin tahsili hususunda olmuştur. Özellikle aynı olarak tahsil edilen nüzul vergisinin -Konya'nın sefer güzergâhına uzak olmasından dolayı- toplama ve ulaştırma işi halka zor geleceği için nakit olarak tahsil edilmektedir. Bu

dönemde vergilerin tahsili için seferlerde görev alan askerler mülazemet amacıyla görevlendirildiği gibi bazen de iltizam usulüyle peşin olarak satılması tercih edilmiştir. Karaman Eyaleti'nden tahsil edilen bedel-i mütekaidin vergi gelirleri ise sefer sebebi ile eyaletteki güherçile üretimine harcanmaktadır. Ayrıca bu dönemde kışlak vergisi sadece hayvancılıkla uğraşanlar ve göçebelerden değil, menzilci, derbentçi gibi muaf olan zümreleri de kapsayacak şekilde tahsil edilmiştir. Bu dönemde vergilerle ilgili davalar bedel-i avarız, raiyet rüsumu ve telakif-i örfiye ve şakka hususunda olmuştur. Vergilerle ilgili davalar özellikle vergi tahsildarları ile menzilciler, cebeci olduklarını iddia edenler, kale muhafızları, dini zümreden olanlar ve vakfen muafiyeti olduğunu iddia edenler arasında yoğunlaşmaktadır. Ayrıca vergi tahsildarlarının birbirlerinin görev ve yetki alanına müdahale etmesi veyahut halktan ödemesi gereken vergiden daha fazlasının talep etmeleri de vergi davalarının başka bir yönünü oluşturmaktadır. Sicilde yer alan Esb-keşan, Mirabiye, Suğla, Bedel-i mütekaidin, ve İhtisab mukataalarının havalelik görevi genellikle Hemedan, Dergezin ve Bağdat seferlerinde görev alan askerlere mülazemetleri karşılığında tevcih edilmiştir. Ayrıca mukataaların bazı yıllara ait gelirlerinin iltizam usulüyle peşin olarak tahsil edildiği de olmuştur.

İncelediğimiz sicilde H.1040 senesinin ilk ve son ayında kayıt edilmiş oldukça kapsamlı iki ayrı narh listesi yer almaktadır. Bu bir sene içerisinde kuruyemiş çeşitlerinde ve pekmez, helva gibi işlenmiş gıdalarda % 20'yi geçen fiyat artışı gerçekleşmiştir. Her ne kadar bu dönemde doğudaki seferlerin ve yaşanan taşkışların fiyatların artışına etkisi olsa da et ve süt fiyatlarında düşüşün görülmesi gıda fiyatlarındaki artışı genellemeyi mümkün kılmamaktadır. 1041 senesine ait olan iki narh listesi de oldukça kısıtlı olup senenin altıncı ve onuncu ayında kayıt edilmiştir. Bu seneye ait narhların oluşturulma tarihleri olağan olmamakla birlikte bazı ürünlerde fiyat artışının devam ettiği görülmektedir. Sicilde ayrıca mülk kiralama, borç alacak meselesi, ortaklık gibi diğer ekonomik faaliyetler ile menzil teşkilatı ve güherçile üretimi gibi farklı konularla ilgili belgelerde yer almaktadır.

KAYNAKÇA

- Kur'an-ı Kerim ve Açıklamalı Meali**, Kral Fahd Kur'an-ı Kerim Matbaası, Medine 1987.
- ABACI, Nurcan, **Bursa Şehrinde Osmanlı Hukukunun Uygulanması (17. Yüzyıl)**, Başbakanlık Basımevi, Ankara 2001.
- ACUN, Fatma, "Klasik Dönem Eyalet İdare Tarzı Olarak Tımar Sistemi ve Uygulanması", **Türkler Ansiklopedisi**, Cilt X, Ankara 2002, s. 899-908.
- AKGÜNDÜZ, Ahmet, **İslam Hukukunda ve Osmanlı Tatbikatında Vakıf Müessesesi**, 2. Baskı, OSAV Yay., İstanbul 1996.
- _____, "Şer'iyeye Sicilleri, Osmanlı Hukukunda Adliye Teşkilatının Yapısı ve Fonksiyonları, Şer'iyeye Sicillerinin Toplu Kataloğu", **Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yay.**, C. II, İstanbul 1998.
- AKTAN, Hamza, "İslam Aile Hukuku", **Sosyo-Kültürel Sürecine Türk Ailesi**, C.II, Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu, Ankara 1992, s. 396-433.
- AKÖZ, Alaaddin, **16. Asırda Karaman Kazası**, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya 1992.
- _____, **Bir İmamın Nikah Defteri (Beşiktaş Sinan-ı Cedid Mahallesi)**, Tablet yay. Konya 2006.
- ARABACI, Caner, **1900-1924 Yılları Arası Konya Medreseleri**, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya 1996.
- ATÇEKEN, Zeki, **Konya'daki Selçuklu Yapılarının Osmanlı Devrinde Bakımı ve Kullanılması**, Ankara 1998.
- BAHAR, Hasan, KARAUĞUZ Güngör, KOÇAK, Özdemir, **Eskiçağ Konya Araştırmaları 1**, İstanbul 1996.
- BARKAN, Ömer Lüfti, "Tımar", **İslam Ansiklopedisi**, Cilt XII, Meb Yayınları, Eskişehir 1997, s.286-333.

- _____, “Avarız”, **İslam Ansiklopedisi**, Cilt II, Meb Yayınları, Eskişehir 1997, s.13-19.
- BARKEY, Karen, **Eşkiyalar ve Devlet**, Çeviren: Zeynep Altok, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul 1999.
- BAŞTAK, Naci Fikret, **Konya I**, Yeni Kitap Basımevi Yay., Konya 1945.
- BAYKARA, Tuncer, **Türkiye Selçukluları Devrinde Konya**, II. Baskı, Konya Valiliği İl Kültür Müdürlüğü Yay., Konya 1998.
- BAYSUN, M.Cavid, “Murad IV”, **İslam Ansiklopedisi**, C. VIII, Meb Yay., Eskişehir 1997, s.625-647.
- BULUNUR, Kerim İlker, “Maraş Eyaletinde Güherçile Üretimi (1566-1577)”, **OTAM Dergisi**, Sayı 37, Ankara 2015, s.1-17.
- CAHEN, Cl. , “Zimme”, C. XIII, **İslam Ansiklopedisi**, C. VIII, Meb Yay., Eskişehir 1997, s. 566-571.
- CİN, Halil-Ahmet Akgündüz, **Türk Hukuk Tarihi**, C. I-II, Konya 1995.
- ÇELEBİ, İlyas, “Osmanlı Medreselerinin Kuruluşu, Yükseliş ve Çöküş Nedenleri”, **Osmanlı**, C. V, Yeni Türkiye Yay. Ankara 1999.
- ÇETİN, Cemal, **Anadolu’da Faaliyet Gösteren Menzilhaneler (1690-1750)**, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya 2009.
- ÇİFTÇİOĞLU, İsmail, “Ermenek’te Emir Musa Bey Medresesi (Tol Medrese) ve Vakfiyesi”, **İlmi Araştırmalar: Dil, Edebiyat, Tarih İncelemeleri Dergisi**, İstanbul 2001, s. 73-82, <http://dergi.fsm.edu.tr/ojs/index.php/iadeti/article/view/341>, Erişim Tarihi: 29.03.2017.
- DARKOT, Besim, “Konya”, **İslam Ansiklopedisi**, C. VI, MEB Yay., İstanbul 1997, s. 841-853.
- DÖNDÜREN, Hamdi, **Delilleriyle Ticaret ve İktisat İlmihali**, Erkam Yay., İstanbul 1993.
- DURAN, Remzi, BAŞ, Ali, ÖZCAN, Ruhi, **Konya Su Değirmenleri**, Konya 2016.

- ERCAN, Yavuz, “Osmanlı Devleti’nde Müslüman Olmayan Topluluklar (Millet Sistemi), **Osmanlı’dan Günümüze Ermeni Sorunu**, Editör: Hasan Celal Güzel, Yeni Türkiye Yay., Ankara 2001, s. 333-354.
- ERTEN, Hayri, **Konya Şer’iyye Sicilleri Işığında Ailenin Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Yapısı (XVIII. yy. İlk Yarısı)**, Kültür Bakanlığı Yay., Ankara 2001.
- EVLIYA ÇELEBİ, **Evlıya Çelebi Tam Metin Seyahatnâme**, C.III-IV, Üçdal Neşriyat, İstanbul 1986.
- GÖKHAN, İlyas, “191 Numaralı Şer’iyye Siciline Göre Kayseri (1820–1822)”, **III. Kayseri ve Yöresi Tarih Sempozyumu Bildirileri (06-07 Nisan 2000)**, Kayseri 2000, s. 193-199.
- HALAÇOĞLU, Yusuf, **XIV.-XVII. Yüzyıllarda Osmanlılarda Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı**, TTK Yay., Ankara 1995.
- _____, “Osmanlı Devlet Teşkilatı”, **Doğuştan Günümüze Büyük İslam Tarihi**, İstanbul 1989, s. 293-454.
- HALICI, Feyzi, **Konya Tarihi**, Remzi Kitabevi, İstanbul 1960.
- HÜLAGU, Metin, “Osmanlı Devleti’nde Güherçile Üretimi ve Kayseri Güherçile Fabrikası”, **Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi** 1/11, 2001, s. 73-93.
- İLGÜREL, Mücteba, “IV. Murad”, **Doğuştan Günümüze Büyük İslam Tarihi**, C X, Çağ Yay., İstanbul 1989, s. 449-488.
- İNALCIK, Halil, “Cizye” **TDV İslam Ansiklopedisi (DİA)**, C. 8, 1993, s. 42-45, www.islamansiklopedisi.info/dia/ayrmetin.php?idno=080045 Erişim Tarihi: 03.10.2017.
- _____, “Hüsrev Paşa” **İslam Ansiklopedisi**, C. V, Meb Yay., Eskişehir 1997, s. 606-616.
- _____, “Mehmed II”, **İslam Ansiklopedisi**, C. VII, Meb Yay., Eskişehir 1997 s. 506-535.

_____, **Devlet-i Aliyye: Osmanlı İmparatorluğu Üzerine Araştırmalar I Klasik Dönem (1302-1606) Siyasal, Kurumsal ve Ekonomik Gelişim**, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2009.

İPÇİOĞLU, Mehmet, **Konya Şerhiye Sicillerine Göre Osmanlı Ailesi**, Nobel yay., Ankara 2001.

KAZICI, Ziya, **Osmanlı'da Toplum Yapısı**, Bilge Yay., İstanbul 2003.

_____, **Osmanlı'da Vergi Sistemi**, Bilge Yay., İstanbul 2005.

KIVRIM, İsmail, **Şer'hiye Sicillerine Göre XVII. Yüzyılda Konya ve Ayıntab Şehirlerinde Gündelik Hayat (1670-1680)**, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya 2005.

Koçi Bey Risalesi, Sadeleştiren: Zuhuri Danışman, Meb Yay., Ankara 1985.

KOMİSYON, **Doğuştan Günümüze Büyük İslam Tarihi**, İstanbul 1989.

Komiyon, **Osmanlı Ansiklopedisi**, C. IV, İz Yay., İstanbul 1996.

KONYALI, İbrahim Hakkı, **Konya Tarihi**, Enes Kitap Sarayı Yay., Ankara 1997.

KÖPRÜLÜ, M. Fuad, **Bizans Müesseselerinin Osmanlı Müesseselerine Tesiri**, Akçağ Yay., II. baskı, Ankara 2004.

KURAN, Aptullah, "Karamanlı Medreseleri", **Vakıflar Dergisi**, C. 8, 1969, s. 209-223, [http:// www.vgm.gov.tr/vgmdergi/dergiindeks.aspx?](http://www.vgm.gov.tr/vgmdergi/dergiindeks.aspx?), Erişim Tarihi: 29.03.2017.

KUTLU, İbrahim, **XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Konya Medreseleri**, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya 1992.

KÜÇÜKDAĞ, Yusuf, **Lâle Devri'nde Konya**, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya 1989.

MARDİN, Ebül'ûla, "Kadı" **İslam Ansiklopedisi**, C. VI. Meb Yay., Eskişehir 1997, s. 42-46.

Mehmet Halife, **Tarih-i Gılmani**, Haz. Kamil Su, 2. baskı, Ankara 1986.

- METİN, Halil, **Türkiye'nin Siyasi Tarihinde Ermeniler ve Ermeni Olayları**, Meb Yay., Ankara 2001.
- MUSTAFA NURÎ, **Netayi'cül Vukûat, Kurumları ve Örgütleriyle Osmanlı Tarihi I-II**, Sad. Neşet Çağatay, TTK Yay., Ankara 1979.
- MUŞMAL, Hüseyin, **XVII. Yüzyılın İlk Yarısında Konya'da Sosyal ve Ekonomik Hayat (1640-1650)**, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya 2000.
- ÖNDER, Mehmet, "Dördüncü Murat Konya'da", **Uluslararası Kuruluşunun 700. Yıl Dönümünde Bütün Yönleriyle Osmanlı Devleti Kongresi 7-9 Nisan 1999**, Konya 2000, s. 43-46.
- ÖNTUĞ, Mustafa Murat, **XVII. yüzyılın İlk Yarısında Balıkesir Şehrinin Fiziki, Demografik ve Sosyo-Ekonomik Yapısı**, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya 2003.
- ÖZBİLGİN, Erol, **Bütün Yönleriyle Osmanlı -Adab-ı Osmaniye**, İz Yay., İstanbul 2002.
- ÖZCAN, Ruhi, **4 Numaralı Konya Şer'ie Siciline Defterine Göre XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Konya'da Narh Müessesesi ve Fiyat Hareketleri 1797-1858**, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 1987.
- _____, **17. Yüzyılda Konya'da Mülk Satışları ve Fiyatlar (1640-1665)**, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya 1993.
- _____, "Osmanlı Devleti'nde XVII. Yüzyılda Yapılan Sikke Tashihleri", **Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi**, Sayı 17, Konya 2005, s. 237-266.
- ÖZTUNA, Yılmaz, **Büyük Türkiye Tarihi**, C. XII, Ötüken Yay., İstanbul 1983.
- ÖZTÜRK, Mustafa, "Genel Hatlarıyla Osmanlı Para Tarihi", **Türkler Ansiklopedisi**, C. X, Ankara 2002, s. 802-822.

_____, “Osmanlı Dönemi Fiyat Politikası ve Fiyatların Tahlili”, **Bellekten**, Türk Tarih Kurumu, LV/212, Ankara 1991, s. 87-100.

ÖZTÜRK, Said, **Askeri Kassama Ait Onyedinci Asır İstanbul Tereke Defterleri (Sosyo-Ekonomik Tahlil)**, Osmanlı Araştırmaları Vakfı, İstanbul 1995.

ÖZTÜRK, Temel, “Osmanlılarda Narh Sistemi”, **Türkler Ansiklopedisi**, Cilt X, Ankara 2002, s. 861-872.

PAKALIN, Mehmet Zeki, **Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü**, C. I-II-III, İstanbul 1993.

PAMUK, Şevket, **Osmanlı İmparatorluğu’na Paran Tarihi**, Tarih Vakfı Yurt Yay., İstanbul 1999.

_____, , “Geniş İmparatorlukta Para Politikası: Devlet Ne Kadar Müdahaleciydi, Ne Kadar Güçlüydü?”, **Osmanlı’dan Cumhuriyete I. Uluslar Arası Tarih Kongresi Problemler-Araştırmalar-Tartışmalar (26-29 Mayıs 1993 Ankara)**, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul 1999.

PEÇEVİ İBRAHİM EFENDİ, **Peçevi Tarihi I**, Haz. Bekir Sıtkı Baykal, Kültür Bakanlığı Yay., Ankara 1981.

SHAW, Stanford, **Osmanlı İmparatorluğu ve Modern Türkiye**, Çev. Mehmet Harmanlı, C. I, e yay., 2. baskı, İstanbul 1994.

SAK, İzzet, **16. ve 17. Yüzyıllarda Konya’da Kölelik Müessesesi**, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya 1987.

_____, **10 Numaralı Konya Şer’iye Sicili (1070-1071/1659-1661) Trankripsiyon**, Selçuk Üniversitesi Türkiyat Enstitüsü Yay., Konya 2003.

_____, **Şer’iye Sicillerinde Bulunan Konya Vakfiyeleri (1650-1800)**, 1. Baskı, Kömen Yay., Konya 2005.

_____, **47 Numaralı Konya Şer’iye Sicili (1128-1129/1716-1717) Trankripsiyon ve Dizin**, 1. Baskı, Tablet Kitabevi, Konya 2006.

_____, “Osmanlı Toplumunda Namzedin (Nişanın) Bozulması ve Sonuçları: Konya Örneği (18. Yüzyılın İlk Çeyreğine Ait Konya Şer’iye Sicillerine Göre)”, **Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, 16. sayı, Konya 2006, s. 493-523.

SCHACT, Joseph, “Miras”, **İslam Ansiklopedisi**, C. VIII, Meb Yay., Eskişehir 1997, s. 350-359.

SEVİCİ, Hatice, **54 Numaralı Konya Şer’iye Sicili’nin (1-190) Değerlendirme ve Transkripsiyonu (1738-1840)**, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya 2011.

SOLAK, İbrahim, “Osmanlı İmparatorluğu Döneminde Anadolu’da Sebze ve Meyve Üretimi”, **S.Ü. Türkiyat Araştırmaları Dergisi**, Sayı 24, Konya 2008, s. 217-251, <http://www.turkiyat.selcuk.edu.tr/pdfdergi/s24/solak.pdf>, Erişim Tarihi: 28.02.2018. <http://dergipark.gov.tr/eruosbilder/issue/23744/252928>.

SOYUCAK, Ali Rıza, **Konya ve Çevresinde Eşkivalık Hareketleri 1640-1675**, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya 1997.

ŞAFAKÇI, Hamit, **1644-1645 Tarihlerinde Konya’nın Sosyal ve Ekonomik Durumu (7 Numaralı Konya Şer’iye Siciline Göre)**, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya 2005.

ŞAHİN, Erdiç, **1684-1886 Yılları Arasında Bolu’da Ekonomik ve Sosyal Hayat (835 Numaralı Bolu Şer’iye Siciline Göre)**, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya 2008.

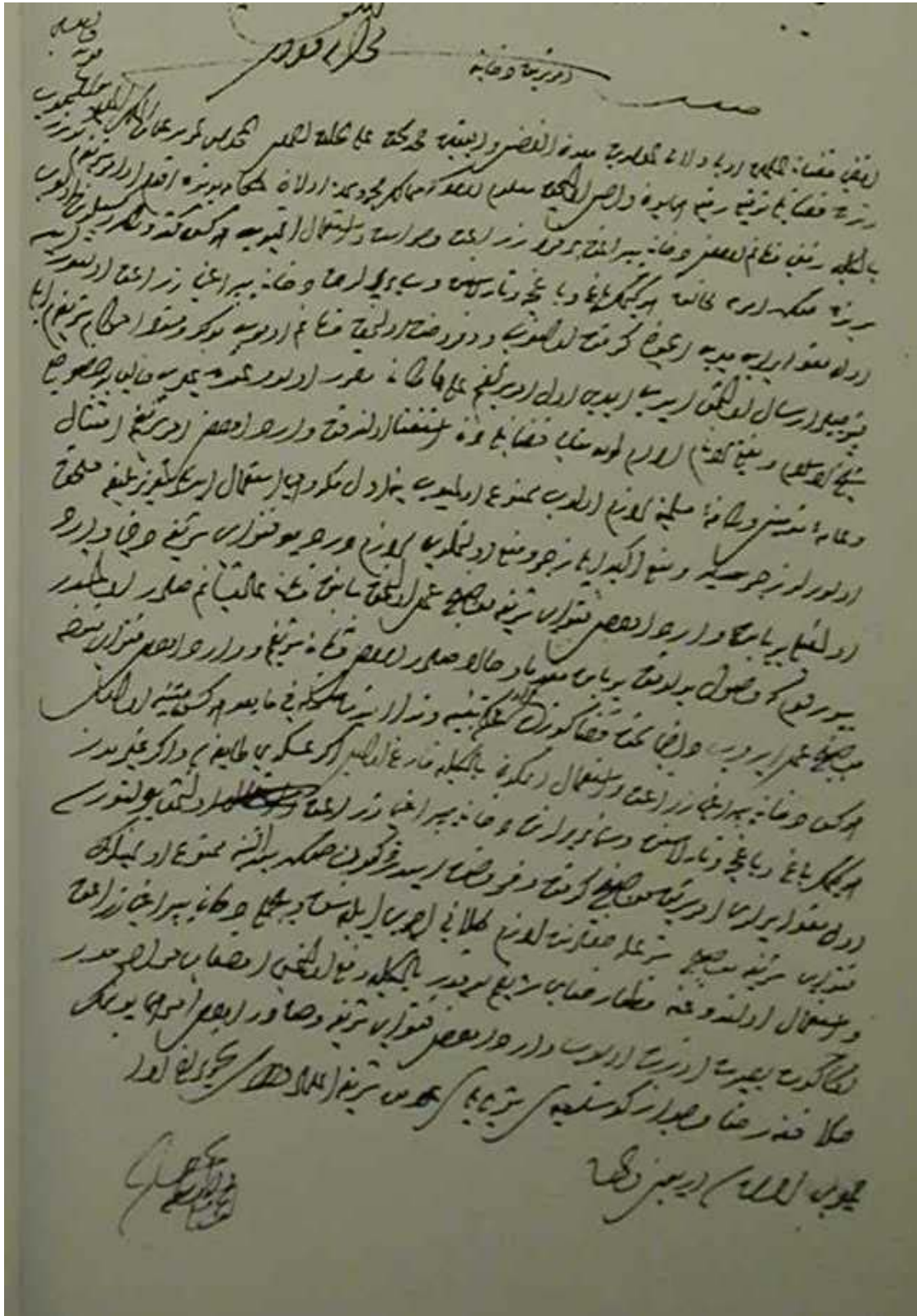
TEKİNDAĞ, M.C. Şihabeddin, “Karamanlılar”, **İslam Ansiklopedisi**, C. VI, Meb Yay., İstanbul 1997, s. 316-330.

TINBİL, Rabia Sultan, **19 Numaralı Gaziantep Şer’iye Siciline Göre Mülk Satışları (1647-1648)**, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya 2003.

- TURAN, Osman, **Selçuklular Tarihi ve Türk İslam Medeniyeti**, Boğaziçi Yay., İstanbul 1997.
- TUŞ, Muhittin, **Sosyal ve Ekonomik Açıdan Konya (1756-1856)**, Konya Ticaret Odası Yay., Konya 2001.
- _____, **Sosyal ve Kültürel Açıdan Konya**, Tablet Yay., Konya 2007.
- Türdav, **Osmanlıca-Türkçe Sözlük**, Cihan Yay., Şubat 2002.
- UNAN, Fahri Unan, “Osmanlılarda Medrese Eğitimi”, **Yeni Türkiye**, C.5, Yeni Türkiye Yay., Ankara 1999, s. 149-160,
<http://yunus.hacettepe.edu.tr/~unan/akademik21.html>, Erişim Tarihi: 29.03.017.
- UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı, “Defterdar”, **İslam Ansiklopedisi**, MEB Yay., C. III, Eskişehir 1997, s. 506-508.
- _____, **Osmanlı Devletinin İlimiye Teşkilatı**, TTK Yay., Ankara 1988.
- _____, **Osmanlı Tarihi**, TTK Yay., Ankara 1998.
- ÜNAL, Mehmet Ali, “Osmanlı Devleti’nde Merkezi Otorite ve Taşra Teşkilatı”, **Osmanlı**, C. VI, Yeni Türkiye Yay., Ankara 1999, s. 111-122.
- _____, **Osmanlı Müesseseleri Tarihi**, Kardelen Kitabevi, Isparta 1998.
- ÜREKLİ, Bayram, “17. Yüzyılda Osmanlı Taşra Teşkilatında Görevliler: Konya Örneği”, **Uluslararası Kuruluşunun 700. Yıl Dönümünde Bütün Yönleriyle Osmanlı Devleti Kongresi 7-9 Nisan 1999**, Konya 2000, s. 707-718.
- _____, **XVII. Yüzyılın II. Yarısında Konya’nın Merkezi Yönetimle İlişkileri**, Basılmamış Proje, Konya 1979.
- VAHAPOĞLU, M. Hidayet, **Osmanlıdan Günümüze Azınlık ve Yabancı Okullar**, Meb Yay., İstanbul 2005.
- YEDİYILDIZ, Bahaeddin, “Vakıf”, **İslam Ansiklopedisi**, C. XIII, Meb Yay., Eskişehir 1997, s. 153-172.

EKLER

Şekil 6-Ek I: IV. Murad'ın Tütün Yasağı Hakkında Fermanı'nın Sureti (25-2)

Tablo 62-Ek III: 22 No'lu Konya Şer'îye Sicilinde Adı Geçen Mahalle İsimleri Listesi

1. 'Abdulazîz Mahallesi	49. İç kal'a Mahallesi
2. 'Alîgâv Sultân Mahallesi	50. İhtiyâreddîn Mahallesi
3. 'Alîşerbetî Mahallesi	51. İmâret Mahallesi
4. 'Attâriye Mahallesi	52. İrenler Mahallesi
5. Affân Sultân Mahallesi	53. Kâdı 'Alemşâh Mahallesi
6. Ahmed Fakîh Mahallesi	54. Kâdıasker Mahallesi
7. Akbaş Mahallesi	55. Kal'acik Mahallesi
8. Akıncı Sultân Mahallesi	56. Kalenderhâne Mahallesi
9. Aksinle Mahâllesi	57. Karaarslan Sultân Mahallesi
10. Arablar Mahallesi	58. Karacıgân Mahallesi
11. Aynedâr Mahallesi	59. Karakayış Mahallesi
12. Bağrı Mahallesi	60. Karakurd Mahallesi
13. Beghekim Mahallesi	61. Karataş Mahallesi
14. Bînâri Mahallesi	62. Karaüyük Mahallesi
15. Biremânî Mahallesi	63. Kasab Sinân Mahallesi
16. Cedîd Mahallesi	64. Kaymak Ahmed Mahallesi
17. Celâhir Mahallesi	65. Kemâl Garîb Mahallesi
18. Celâlî Hasan Mahallesi	66. Kerîm Dede Mahallesi
19. Celâliye Mahallesi	67. Kuzgunkavak Mahallesi
20. Cullâhistan Mahallesi	68. Kürkçü Mahallesi
21. Cullâhlar Mahallesi	69. Medrese Mahallesi
22. Çavuş Mahallesi	70. Mi'mâr Köker Mahallesi
23. Çiftenerdübân Mahallesi	71. Mi'mâr Mahallesi
24. Çirkâb Mahallesi	72. Mihmândâr Mahallesi
25. Debbâghâne Mahallesi	73. Mu'in Mahallesi
26. Dehüdâ Mahallesi	74. Muhtâr Mahallesi
27. Devle Mahallesi	75. Mü'min Mahallesi
28. Dinkeş Mahallesi	76. Mücellid Mahallesi
29. Durak Fakîh Mahallesi	77. Nehr-i kafir Mahallesi
30. Esenli Mahallesi	78. Nişantaşı Mahallesi
31. Ferhûniye Mahallesi	79. Öylebanladı Mahallesi
32. Fermân Dede Mahallesi	80. Pîr Esed Sultân Mahallesi
33. Furkân Dede Mahallesi	81. Pîrâbî Sultân Mahallesi
34. Gallecerb Sultân Mahallesi	82. Pîrî Pâşâ Mahallesi
35. Gayân Mahallesi	83. Pürçüklü Mahallesi
36. Göktaş Mahallesi	84. Sâdırlar Mahallesi
37. Habîb Mahallesi	85. Sâhban Mahallesi
38. Hâcı Eymîr Mahallesi	86. Sakahâne Mahallesi
39. HâcıBınâr Mahallesi	87. Sakaoğlu Mahallesi
40. Hoca Cihân Mahallesi	88. Sarı Ya'kûb Sultân Mahallesi
41. Hoca Fakîh Sultân Mahallesi	89. Seb'ahân Mahallesi
42. Hoca Fârûk Mahallesi	90. Sefâhâne Mahallesi
43. Hoca Habîb Mahallesi	91. Seydîveri Mahallesi
44. Hoca Hasan Mahallesi	92. Şekerfûrûş Mahallesi
45. Hoşhân Mahallesi	93. Şemseddîn Tebrîzî Mahallesi
46. İbn Kazgan Mahallesi	94. Şeyh 'Âlimân Mahallesi
47. İbn Sâlih Mahallesi	95. Şeyh 'Osmân Rûmî Mahallesi
48. İbn Tûtî Mahallesi	96. Şeyh Ahmed Mahallesi

Tablo 63-Ek IV: 22 No'lu Konya Şer'iyeye Sicilinde Adı Geçen Köyler Listesi

1. İlyâs Karye	43. Kayan Karye
2. Aksala Karye	44. Kervân Karye
3. Avdan Karye	45. Kırkbinâr Karye
4. Avşar Karye	46. Kışla Karye
5. Azak Karye	47. Kızıllar Karye
6. Bağıkutlu Karye	48. Kilise Karye
7. Bayât Karye	49. Kökez Karye
8. Bekirser Karye	50. Köme Karye
9. Busle Karye	51. Kumrallu Karye
10. Câir Karye	52. Kurâla Karye
11. Celâlî Karye	53. Kurşunlu Karye
12. Cemâleddîn Karye	54. Kuyucak Karye
13. Çağlak Karye	55. Kuzvîrân Karye
14. Çakmâlık Karye	56. Kürden Karye
15. Çeltik Karye	57. Lâdik Karye
16. Çobanlar Karye	58. Merâm Karye
17. Çumra Karye	59. Mollacık Karye
18. Dede Karye	60. Muharremşâh Karye
19. Dense Karye	61. Mûlahîk Karye
20. Elbağır Karye	62. Mûlayim Karye
21. Eşmekaya Karye	63. Nefs-i Hatunsarây Karye
22. Evemek Karye	64. Obsala Karye
23. Gilisra Karye	65. Okçu Karye
24. Göcek Karye	66. Penbeci Karye
25. Gödelesun Karye	67. Rasûl Karye
26. Gödene Karye	68. Reşme Karye
27. Göreme Karye	69. Rûsm Karye
28. Görülma Karye	70. Salahaddîn Karye
29. Güvercinlik Karye	71. Salur Karye
30. Hâmâl Karye	72. Sarây Karye
31. Hatîb Karye	73. Sarâyini Karye
32. Helmek Karye	74. Sarıca Ahmed Karye
33. Hisarcık Karye	75. Saruhân Karye
34. Hocalı Karye	76. Sille Karye
35. İbn Hâcı Karye	77. Sulutas Karye
36. İki Kinise Karye	78. Surrekelb Karye
37. İlhânlı Karye	79. Tilgömü Karye
38. İrmek Karye	80. Yağlukaya Karye
39. İsikaya Karye	81. Yehrmezen Karye
40. İsmil Karye	82. Yenice Karye
41. Karadiğın Karye	83. Zortola Karye
42. Karâyük Karye	

Tablo 64-Ek V: 22 Numaralı Konya Şer'îye Sicilinde Yer Alan Mevziler Listesi

1.	'Abdurreşid Mevzi'
2.	'Osmân Mezârı Mevzi'
3.	Ağacbazarı Mevzi'
4.	Altun-pâ Mevzi'
5.	Ardıç Ağacı Mevzi'
6.	Aymanos Mevzi'
7.	Beşkavak Mevzi'
8.	Bityemez Mevzi'
9.	Bormeşk Mevzi'
10.	Bozmeşe Mevzi'
11.	Cemâleddîn Danası Mevzi'
12.	Cild Mevzi'
13.	Cildçi Mevzi'
14.	Çandır Değir menî Mevzi'
15.	Çayağzı Mevzi'
16.	Deliklidağ Mevzi'
17.	Deliklitaş Mevzi'
18.	Dereiçi Mevzi'
19.	Eski-il Mevzi'
20.	Fahrunnîsâ Mevzi'
21.	Gödene Mevzi'
22.	Hoca Cihân Mevzi'
23.	Kara Halîl Bendi Mevzi'
24.	Karaağaç Mevzi'
25.	Karaüyük Mevzi'
26.	Kavak Mevzi'
27.	Kayacık Tatarı Mevzi'
28.	Kayadibi Mevzi'
29.	Kızılyer Mevzi'
30.	Kireçli Boğaz Mevzi'
31.	Kovanağzı Mevzi'
32.	Koyaklı Bendi Mevzi'
33.	Kürden Mevzi'
34.	Merâm Mevzi'
35.	Ortavîrân Mevzi'
36.	Sa'id bahçesi Mevzi'
37.	Sâdırlar Mevzi'
38.	Sâhib Yakası Mevzi'
39.	Selifâr Mevzi'
40.	Şehrîyâr Mevzi'
41.	Tahte'l-kal'a Mevzi'
42.	Torumtay Mevzi'
43.	Tûtistân Mevzi'
44.	Yaka Mevzi'
45.	Yenice Mevzi'
46.	Yiğidin Mevzi'
47.	Yüzmek Mevzi'
48.	Zincirlikuyu Mevzi'

Tablo 65- Ek VI: 22 Numaralı Konya Şer'iyeye Sicilinde Yer Alan Belgelerin Tasnifi

Belge Adı	Belge Numarası	Belge Adedi
Mülk Satışı	39-2, 39-3, 39-4, 39-5, 41-2, 41-3, 42-1, 42-3, 43-1, 43-2, 43-3, 44-2, 44-3, 44-4, 46-2, 47-3, 48-1, 48-2, 48-3, 49-2, 49-3, 50-2, 50-4, 53-1, 53-2, 53-3, 53-5, 55-2, 55-4, 55'ten Sonraki Numarasız Sayfa-1, 55'ten Sonraki Numarasız Sayfa-2, 55'ten Sonraki Numarasız Sayfa-3, 55'ten Sonraki Numarasız Sayfa-4, 56-1, 56-2, 56-3, 56-4, 57-1, 57-3, 57-4, 57-2, 58-3, 58-4, 58-5, 59-1, 59-2, 59-3, 60-1, 60-2, 61-2, 61-3, 61-4, 62-1, 62-2, 62-3, 63-1, 63-3, 64-2, 64-3, 64-4, 65-2, 65-3, 67-1, 67-2, 68-2, 69-3, 70-1, 70-4, 71-1, 71-3, 72-1, 72-3, 72-4, 73-1, 73-2, 73-3, 74-2, 74-3, 75-2, 75-3, 76-1, 76-2, 77-1, 77-2, 77-3, 77-4, 78-1, 78-2, 79-2, 79-3, 79-4, 80-1, 80-2, 80-3, 80-4, 81-1, 81-2, 81-3, 82-1, 82-2, 82-3, 82-4, 83-1, 83-2, 83-3, 83-4, 83-5, 84-1, 84-3, 85-1, 85-3, 85-4, 86-1, 86-2, 86-3, 87-2, 87-3, 87-4, 88-1, 89-1, 89-4, 90-2, 90-3, 90-4, 90-5, 91-1, 91-2, 91-3, 91-4, 92-1, 92-3, 93-1, 93-2, 93-3, 93-4, 94-1, 94-2, 94-3, 94-4, 95-1, 95-2, 95-3, 96-1, 96-2, 96-4, 97-1, 97-2, 97-3, 97-4, 98-1, 98-2, 98-4, 98-5, 99-2, 99-3, 100-1, 100-2, 100-3, 101-2, 101-3, 101-4, 101-5, 102-2, 102-3, 102-4, 102-5, 103-2, 103-3, 103-4, 103-5, 104-1, 104-3, 104-4, 105-1, 105-3, 105-4, 106-2, 106-5, 107-1, 107-4, 108-1, 108-2, 108-3, 109-2, 110-1, 110-2, 110-4, 111-3, 112-1, 112-2, 112-3, 112-4, 113-1, 113-3, 113-4, 114-1, 114-2, 114-4, 115-1, 115-2, 115-4, 116-1, 116-2, 118-2, 118-3, 118-4, 119-1, 119-2, 119-3, 119-4, 120-1, 122-2, 122-3, 122-4, 123-3, 123-4, 124-1, 124-2, 124-3, 125-2, 125-3, 126-1, 126-2, 126-3, 126-4, 127-1, 127-2, 127-3, 128-2, 128-3, 128-4, 130-2, 131-2, 131-3, 132-2, 132-3, 133-1, 134-2, 135-2, 135-3, 135-4, 136-2, 136-3, 137-2, 137-3, 137-4, 138-1, 138-2, 138-3, 138-4, 139-2, 140-2, 140-3, 140-4, 141-2, 141-3, 142-2, 142-3, 143-2, 143-3, 144-1, 144-2, 144-3, 144-4, 145-1, 145-2, 145-3, 145-4, 146-1, 146-2, 147-1, 147-3, 148-1,	360

	148-2, 148-3, 149-1, 149-3, 149-4, 150-1, 151-1, 151-2, 151-4, 152-1, 152-3, 153-1, 154-1, 154-2, 154-3, 154-4, 155-1, 155-2, 155-3, 155-4, 156-2, 156-3, 157-1, 157-2, 157-4, 158-1, 158-4, 159-1, 159-2, 159-4, 160-1, 160-2, 160-3, 160-4, 161-2, 161-3, 162-2, 162-3, 163-1, 163-2, 163-3, 163-4, 164-2, 164-3, 164-4, 165-3, 166-1, 166-2, 166-3, 167-2, 167-3, 168-1, 168-2, 168-3, 168-4, 169-1, 170-2, 170-3, 171-1, 171-2, 171-4, 172-2, 172-3, 172-4, 173-1, 173-2, 173-3, 174-1, 174-4, 174-5, 175-2, 175-4, 176-1, 176-5, 177-1, 177-2, 177-3, 177-4, 178-1, 178-2, 178-3, 178-4, 178-5, 180-5, 191-1, 191-2, 194-1, 194-4, 194-5, 195-2	
Berâtlar	7-2, 7-5, 8-1, 8-2, 8-3, 8-4, 8-5, 9-1, 9-3, 9-4, 10-3, 11-2, 11-3, 11-4, 12-1, 13-2, 14-1, 15-3, 15-4, 16-2, 16-3, 18-1, 19-4, 20-1, 20-3, 21-1, 22-1, 22-2, 24-1, 24-3, 26-4, 27-3, 28-1, 28-3, 29-1, 29-2, 29-3, 29-4, 31-2, 31-3, 32-4, 33-1, 34-5, 35-1, 35-2, 36-2, 36-4, 37-1, 37-3, 38-1, 38-3, 38-4, 181-1, 181-2, 181-3, 182-1, 182-4, 183-2, 183-7, 186-4, 187-1, 187-3, 190-1, 190-2, 190-3, 190-4, 190-5, 193-4	68
Fermânlar	7-3, 9-2, 10-2, 11-1, 12-2, 13-1, 14-2, 14-3, 15-1, 16-1, 17-1, 17-2, 18-2, 18-3, 19-1, 19-2, 19-3, 21-2, 23-1, 24-2, 25-1, 25-2, 26-2, 26-3, 26-5, 27-1, 27-2, 28-4, 30-1, 30-2, 31-1, 32-1, 32-2, 33-2, 33-3, 34-1, 34-2, 34-3, 35-3, 36-1, 36-3, 37-2, 38-2, 179-1, 182-2, 182-3, 183-1, 183-6, 187-2, 188-1, 188-2, 189-1, 189-2, 191-3, 191-4, 193-2, 195-1	57
Mektûblar	1-1, 1-2, 1-3, 1-4, 1-5, 1-6, 2-2, 2-3, 2-4, 2-5, 2-6, 2-7, 2-8, 2-9, 3-1, 3-2, 3-3, 3-4, 3-5, 3-6, 3-7, 4-1, 4-2, 4-3, 4-4, 4-5, 4-6, 5-1, 5-3, 5-4, 5-5, 5-6, 6-1, 6-2, 6-3, 6-4, 7-4, 16-4, 17-3, 26-1, 27-4, 27-5, 28-5, 28-6, 28-7, 33-4, 179-2, 179-3, 180-1, 183-3, 191-5, 193-3, 197-3, 197-4, 197-6	55
Nikâh	53-4, 62-4, 71-4, 184-1, 184-2, 184-3, 184-4, 184-5, 184-6, 184-7, 184-8, 184-9, 184-10, 185-1, 185-2, 185-3, 185-4, 185-5, 185-6, 185-7, 185-8, 185-9, 185-10, 186-1, 186-2, 186-5, 186-6	27
Köle ve Cârîye Azâdı	40-4, 46-3, 76-4, 87-1, 90-1, 96-3, 99-1, 109-3, 121-2, 121-3, 121-4, 121-5, 127-4,	21

	128-1, 139-3, 158-3, 173-4, 174-3, 176-2, 194-2, 194-3	
Mîrâs Da'vâsı	40-2, 40-3, 41-1, 41-4, 42-2, 47-2, 49-1, 50-1, 50-3, 63-2, 64-1, 72-2, 88-4, 89-2, 164-1	15
Hibe	76-3, 88-2, 107-2, 107-3, 114-3, 120-2, 123-2, 137-1, 142-4, 153-2, 169-2, 172-1, 172-5, 195-3, 195-4	15
Nafaka Takdîri	62-5, 70-2, 74-4, 75-4, 104-2, 113-5, 116-4, 120-4, 123-1, 162-4, 176-3	11
Tezkereler	5-2, 7-6, 10-1, 15-2, 22-3, 28-2, 182-4	7
Mîrâs	109-1, 113-2, 124-4, 125-1, 129-2, 132-1, 175-3	7
Ölüm, Yaralanma, Yanma Olaylarında Köy ve Mahalle Ahâlisinin Dahli Olmadığını Tescîl	45-2, 47-1, 48-4, 55-1, 130-3, 131-1, 158-2	7
Vakfa 'Âit Paranın Teslîm Alındığını Tescîl	46-4, 103-1, 110-3, 117-3, 145-5, 159-3, 167-4	7
Katl Da'vâsı	60-3, 70-3, 116-3, 117-1, 133-2, 134-1	6
Dem ve Diyet Da'vâsı	66-1, 69-1, 69-2, 85-2, 99-4, 111-2	6
Vasî Ta'yîni	43-4, 59-5, 69-4, 78-3, 106-1	5
Mülk Satışı Da'vâsı	55'ten Sonraki Numarasız Sayfa-1, 55'ten Sonraki Numarasız Sayfa-2, 65-1, 115-3, 162-1	5
Mülk Sahipliği Da'vâsı	61-1, 121-1, 146-3, 147-2, 150-2	5
Yarım Kalmış Belge	57-2, 58-1, 101-1, 135-1, 186-3	5
Mîrâstan Mehr Talebi ve Muhellefât Hissesi Talebi	89-3, 92-2, 130-1, 149-2, 152-2	5
Konya Kâdisının Göreve Başlama Kaydı	7-1, 39-1, 122-1	3
Muhâla'a	60-4, 98-3, 166-4	3
Mülk Kiralama	71-2, 197-5, 197-7	3
Müteveffâ Hâfiz Ahmed Paşâ'nın Deve Katarlarının Teslîmi	180-2, 180-3, 180-4	3
Borç Tahsîlinin Tescîli	105-2, 106-4, 140-1	3
Mal Satışı	68-3, 120-5	2
Yol Anlaşmazlığı Da'vâsı	75-1, 129-1	2
Kölelik Da'vâsı	139-1, 170-1	2
Mehr	79-1, 84-2	2
Ortaklık Tescîli	100-4, 165-1	2
Vakflarının Sınır Anlaşmazlığı	136-1, 143-1	2
Narh Listesi	192-1, 193-1	2
Vakfa 'Ait Harabe Yerin İcâre Verilmesi	102-1, 133-3	2

Vekil Ta'yîni	49-4	1
Alacak Da'vâsı	59-4	1
Okunamayan Belge	32-3	1
Ölüm Keşfi	45-1	1
Hibe Da'vâsı	106-3	1
Vâsiden Muhallefât Hisselerini Taleb ve Yapılan Sulhü Tescil	167-1	1
Mütevelli Ta'yîni	108-4	1
Emânetin Bedeli için Yapılan Sulhü Tescil	141-1	1
Tarla Tasarruf Hakkı	151-3	1
Başkası ile Evlenen Kıza Nâmzed için Verilen Kıyâfetlerin Bedelini Tahsîl	153-4	1
Konya Vergileri	2-1	1
Sipâhî Öldürenin Kaleye Zabt Edildiğine Dair Evrak	34-4	1
Mîri Arâzinin Tasarruf Hakkı Da'vâsı	40-1	1
Dükkân Tefvîz Da'vâsı	44-1	1
Kayacık Çayırı Resm-i Otlak Da'vâsı	45-3	1
Kara 'İlyâs Vakfî İle Doğancı Vakfî Arasında Mezra Da'vâsı	46-1	1
Vakfdan Alacağı Ücretinden Borca Karşılık Ferâgat	170-4	1
Kocanın Ortak Mâl ve Mülkden Eşine 'Âit Olanları Tescîli	55-3	1
Vakfa Borcu İle Ölen Kişinin Muhallefâtından Paranın Tahsîli	55'ten Sonraki Numarasız Sayfa-3	1
Vakf Mahsûlünden Hisse Talebi Da'vâsı	65-2	1
Mîrâs Evinin Zabt Edildiği İddi'asını Men Da'vâsı	68-1	1
Ebû İshak Zâviyesi Tevliyet Da'vâsı	74-1	1
Mehmed Beg Dârü'l- huffâzına Cüz'-hân Tescîhi	88-3	1
Tîmâr Erbâbından Tekâlif Talebini Men' Da'vâsı	111-1	1

Vâsi'nin Muhallefâtı Teslîminin Tescîli	117-2	1
Borcuna Karşılık Vakfa İstiğlâl Yoluyla Mal Rehn Bırakma	118-1	1
Han Kira Gelirinin Onda Birin Annesine Verilmesini Tescil	120-3	1
Gece Eve Girme İddi'âsından Vazgeçme	133-4	1
Karaman Hazînesine Tâbî' Esb-keşân Mukâta'asının Rüsûmunun Cem' ve Tahsîl Hakkından Feragât	142-1	1
Ze'âmet Gelirini Diğerinin Tahsîl Zamânında Toplayandan Paranın Teslîm Alınması	153-3	1
Hâs-ı Hümâyûna Bağlı Dede Köyünün 1040 Senesine 'Âit Mahsûlünü Zabt Edenden Bedeli Alınarak Yapılan Sulhü Tescîl	156-1	1
Müslüman Kadının Zimmî Olan Kardeşinin Mîrâsını Ölmeden Önce Müslüman Olduğu İddi'âsıyla Vârislerinden Talebi ve Men' Da'vâsı	157-3	1
Kocası Vefât Etmiş Kadının Nikâhlı Eşi Olduğu 'İddiâsı ve Men' Da'vâsı	161-1	1
Mülâzemet için Verilen Mukâta'a Gelirinin Başkasına Satışını Tescîl	165-2	1
Karaman Beglerbegi'ne 'Âit Hâss Kayıtlı Yerlerde Daha Eski Tarihli Fermân ile Mutasarrıf Olanın Men' Edilmesi Da'vâsı	171-3	1
Görevini Yapmayan Câbinin Ref'i ve Yerine Câbi Ta'yîni	173-5	1
Vârisi Olmadığı için Muhallefâtının Beytû'l-Mâle Teslîmi	174-2	1
Avârız ve Nüzul Akçasının	175-1	1

Hangi Mahalleye 'Âit Olduğu Da'vâsı		
Mu'af Oldukları için Tekâlif İstenmemesinin Kabûlü ve Tescîli	176-4	1
Konya Kal'ası Neferâtının Tesbîti için Mübâşir Ta'yîni	183-5	1
Mîrî için Alınan Develerin Satın Alım Listesi	196-1	1
Konya'da Menzil Bargirleri için Ta'yîn Olunan Köyler ve 'Adedi	196-2	1
Hazret-i Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî Evkâfı'nın Yeni Müttevellisine Teslîm Edilen Mutfak Malzemelerinin Kaydı	196-3	1
Ekmek Satan Kadınların Listesi	197-1	1
Kasablarıb Birbirine Kefâleti	197-2	1
Konya Çayırını Sulama İzni	6-5	1
TOPLAM		777

Ek VII : 22 Numaralı Konya Şer'îye Sicili Konu Başlıkları Sıralı Liste

- 1-1 Tâcû'l-vezîr Medresesi'ne Müderris Ta'yîn Mektûbu
 1-2 Şeyh Rasûl Medresesi'ne Müderris Ta'yîn Mektûbu
 1-3 İplikçi Medresesi'ne Müderris Ta'yîn Mektûbu
 1-4 Ölen Askerlerin Muhâllefâtının Zabt ve Taksîmi ile Ertelenen Vergilerin Tahsîli Hakkında Mektûb
 1-5 Tâcû'l-vezîr Medresesi'ne Müderris Ta'yîn Mektûbu
 1-6 İplikçi Medresesi'ne Müderris Ta'yîn Mektûbu
 2-1 Konya Vergiler Yekûnu
 2-2 Hatunsarâyda ki 'Âlî Ağa Medresesi'ne Müderris Ta'yîn Mektûbu
 2-3 Molla 'Atîk Medresesi'ne Müderris Ta'yîn Mektûbu
 2-4 Nizâmiye Medresesi'ne Müderris Ta'yîn Mektûbu
 2-5 İplikçi Medresesi'ne Müderris Ta'yîn Mektûbu
 2-6 Ölen Askerlerin Muhâllefâtının Zabt ve Taksîmi ile Ertelenen Vergilerin Tahsîli Hakkında Mektûb
 2-7 Ermenek'teki Mûsa Pâşâ Medresesi'ne Müderris Ta'yîn Mektûbu
 2-8 Seyfiye Medresesi'ne Müderris Ta'yîn Mektûbu
 2-9 Molla-yı Atîk Medresesi'ne Müderris Ta'yîn Mektûbu
 3-1 Karatay-ı Kebîr Medresesi Müderrisinin Görevine Devâm Etmesi Hakkında Mektûb
 3-2 Tâcû'l-vezîr Medresesi'ne Müderris Nakil Mektûbu
 3-3 Seyfiye Medresesi'ne Müderris Ta'yîn Mektûbu
 3-4 Hatunsarâyı 'Âlî Ağa Medresesi'ne Müderris Ta'yîn Mektûbu
 3-5 İplikçi Medresesi'ne Müderris Ta'yîn Mektûbu
 3-6 Tâcû'l-vezîr Medresesi'ne Müderris Ta'yîn Mektûbu
 3-7 Karatay-ı Sagîr Medresesi'ne Müderris Ta'yîn Mektûbu
 4-1 Tâcû'l-vezîr Medresesi'ne Müderris Ta'yîn Mektûbu
 4-2 İplikçi Medresesi'ne Müderris Ta'yîn Mektûbu
 4-3 Molla-yı 'Atîk Medresesi'ne Müderris Ta'yîn Mektûbu
 4-4 Karatay-ı Sagîr Medresesi'ne Müderris Ta'yîn Mektûbu
 4-5 Nalıncı Medresesi'ne Müderris Ta'yîn Mektûbu
 4-6 Dursunîzâde Medresesi'ne Müderris Ta'yîn Mektûbu
 5-1 Atâbeg Medresesi'ne Müderris Ta'yîn Mektûbu
 5-2 Sahrâ Nâhiyesi'nin 'Örfî Vergilerinin Tahsîli için Mübâşir Ta'yîn Edilmesi Hakkında Tezkere
 5-3 Seyfiye Medresesi'ne Müderris Ta'yîn Mektûbu
 5-4 Şeyh Rasûl Medresesi'ne Müderris Ta'yîn Mektûbu
 5-5 Seyfiye Medresesi'ne Müderris Ta'yîn Mektûbu
 5-6 Nizâmiye Medresesi'ne Müderris Ta'yîn Mektûbu
 6-1 Kâssamlardaki Vergilerin Tahsîli için Kâdı Ta'yîn Mektûbu
 6-2 Tütünle İlgili Yasaklara Uyulması Husûsunda Anadolu Eyâleti Kâdılarına Mektûb
 6-3 Tütünle İlgili Yasaklara Uyulması Husûsunda Karaman Kethüdârlarına Mektûb
 6-5 Konya Çayırını Sulama İzni
 6-4 Konya ve Nâhiyelerinde Bulunan Altıbölük Hâlıkı Üzerine Kethüdâyeri Ta'yîni
 7-1 Konya Kâdısı'nın Görev Başlama Kaydı

- 7-2 Ermenek'teki Mûsa Pâşâ Vakfına Mütevelli Berâtı
7-3 Kızıllar Köyü Ahâlisinin Celâlî Sebebiyle Dağılan Yağlukaya Köyünün Tekâlîfi
Konus'unda Rencîde Olunmaması Hakkında Fermân
7-4 Mütesellim Nûrullâh Çelebi'nin Konya Subaşılığı ve İhtisâbını Bir Aylığına
Vermesi
7-5 Karaman Defter Kethüdâlığının Kime Ait Olduğu Hakkında Fermân
7-6 Suğla Hâslarından Celâlî Karyesinin Mîrî Mahsûlünün İltizâma Verilmesi
8-1 Sinân Ağa Dârû'l-huffâz Vakfına Câbi Berâtı
8-2 Konya Mi'marbaşı Tevcîh Berâtı
8-3 Sefere Gelmeyen Sîpahiye Ait Bağıkutlu Karyesi Tîmârının Bir Başkasına
Tevcîh Berâtı
8-4 Turgudoğlu Merhûm 'Ömer Beg Dârû'l-huffâzının Cüz'-hân Berâtı
8-5 Selâtînden Ma adâ Evkâfın Cümlesine Nâzır-ı Nezzâr Ta'yîn Berâtı
9-1 Karaman Esb-keşân Mukâta'ası Tevcîh Berâtı
9-2 Sudirhemi Nâhiyesi'nde Şeyh Durak Evlâdından Tekalîf-i Şâkka Alınmaması
Hakkında Fermân
9-3 Çağlak Karyesinde ki 'Alî Ağa Evkâfı Nâzır Berâtı
9-4 Seyfiye ve İplikçi Medreseleri Evkâfına Mütevelli Berâtı
10-1 Esb-Keşân Mukâta'atı Hakkında Karaman Defterdârı Tezkeresi
10-2 Cebeci Oldukları İddiasıyla Rûsûm-ı Ra'iiyyet Ödemeyen Ahâli Hakkında
Fermân
10-3 Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî Evkâfı Kâtib Berâtı
11-1 Kal'a Mustahfızından Tekâlîf-i Şâkka Taleb Edilmemesi Hakkında Fermân
11-2 Ereğli Kazâsı'nda Şeyh Ahî 'Alî'nin Ahîlik Berâtı
11-3 Hatîblizâde Mehmet Çelebi Evkâfı Mütevelli Berâtı
11-4 Turgudoğlu Evkâfına Evlâdiyet Üzere Mütevelli ve Nâzır Berâtı
12-1 Karaman Defterine Tâbî' Cizyelerin Tahsîli için Emîn ve Kâtib Ta'yîn Berâtı
12-2 Konya ve Niğde Metropolitidi'nin Rencîde Edilmemesi ve Haklarının Korunması
Hakkında Fermân
13-1 Konya'da Sancağı'nda Tütün Yasağının Uygulanması Hakkında Fermân
13-2 Sinân Ağa Dârû'l-huffâzı Evkâfı Mütevelli Berâtı
14-1 Lâdik Köyü Câmî'-i Hatîbi Nâ-ehil Olduğundan Yeni Hatîb Berâtı
14-2 Talâk-ı Selâse Üzere Şart Edip Göç Eden Re'âyâ'ya Rûsûm-ı Ra'iiyyet
Hususunda Baskı Yapılmaması için Fermân
14-3 Konya Kal'a Dizdârı Tîmarı'nın Serbest Olduğuna Da'ir Fermân
15-1 Mîrâbiye Mukâta'ası Havâleliği Hakkında Fermân
15-2 Sefere Gelmeyen Sîpâhînin Tîmârının Başkasına Tevcîh Edilmesi Hakkında
Mîr-mirân-ı Karaman Tezkeresi
15-3 Konya Kapan ve İhtisâbı Tevcîh Berâtı
15-4 Sefere Gelmeyen Sîpâhînin Tîmârının Başkasına Tevcîh Berâtı
16-1 Konya Kapan ve İhtisâb Mukâta'atı Emîni Hakkında Fermân
16-2 Suğla Mukâta'ası Tevcîh Berâtı
16-3 Kâdı Hürremşâh Zâviyesi Şeyhlik Berâtı
16-4 Hatunsaray Nâhiyesi Subaşılığı Ta'yîn Mektûbu
17-1 Karaman Defter Kethüdâlığı Tevcîhi Hakkında Fermân
17-2 Konya Sancağı'nın 1041 Senesi Bedel-i Nüzulun Tevcîhi Hakkında Fermân
17-3 Konya Şehri Subaşı Ta'yîn Mektûbu

- 18-1 Hatunsaray Nâhiyesi'ne Tâbî' Tîmâr Tevcîh Berâtı
 18-2 Sefer Mühimmâtından Nal ve Mıh Tedârîki Hakkında Fermân
 18-3 Hasan Dede Zâviyesi Mutasarrıfına Ehl-i 'Örf'ün Müdahale Etmemesi Hakkında Fermân
 19-1 Şam Defterdârının Karaman Defterdârlığına Ta'yîni Hakkında Fermân
 19-2 Lârende Kazâsı Ahâlisinin Şikâyeti Üzerine Karaman Beglerbegisi Kâim-i Makâmının Görevden Alınması Hakkında Fermân
 19-3 Sefere Gelmeyen Sipâhînin Tîmârının Başkasına Verilmesi Hakkında Fermân
 19-4 Karamanoğlu İbrâhim Beg İmâreti Evkâfı Zevâid Berâtı
 20-1 Karaman Esb-Keşân Mukâta'at Emînliğinin Başkasına Tevcîhi ve Kâtibliği Berâtı
 20-2 Tîmâr Arâzisinin Tararruf Hakkını Devir
 20-3 Cullâhistan Mahallesi Mescidi İmâm Berâtı
 21-1 Ölen Dergâh-ı 'Âlî Mütferrikası Ze'âmetinden Oğluna Tîmâr Berâtı
 21-2 Karaman Eyâleti Bedel-i Müttekâ'idîn Mukata'asının Verilmesine Da'ir Fermân
 22-1 Dergâh-ı Muâllam Çavuşu Ze'âmetinin Terâkki Berâtı
 22-2 Karabınâr Sultân Selîm Hân Câmî' ve İmâreti Mütvellî Berâtı
 22-3 Vergilerinin Tahsîli için Tezkere
 23-1 Bağdat Seferi için Askeri Tâ'ife'nin Tam Olarak Katılması Hakkında Fermân
 24-1 Karaman Eyâleti Bedel-i Müttekâ'idîn Mukata'atı Tevcîh Berâtı
 24-2 Şikâyet Üzere Görevden Alınan Karaman Mütesselliminin Yerine Başkasının Tâ'yîni Hakkında Fermân
 24-3 Karamanoğlu İbrâhim Beg Evkâfı Tevcîh Berâtı
 25-1 Sefer için Gerekli Deve Rahtlarının Kayseriye'den Te'mini Hakkında Fermân
 25-2 Tütün Yasağına Uygulanması Hakkında Ferman
 26-1 Konya Altıbölük Halkına Zâbit ve Kethüdâyeri Ta'yîn Mektûbu
 26-2 Karamanoğlu İbrâhim Beg İmâreti Tevliyetinin Konya Kadılarında Olduğuna Da'ir Fermân
 26-3 Ze'âmetin Kime Ait Olduğuna Vezîr-i a'zam Karar Vermesi Hakkında Fermân
 26-4 İplikçi Medresesi Evkâfının Yenilenen Mütvellî Berât Kaydı
 26-5 Menzil Bargirlerinin Tedârîki Hakkında Fermânın Kaydı
 27-1 Menzil Bargirlerine Ta'yîn Olanlardan Bedel-i Nüzul Taleb Edilmemesi Hakkında Fermân
 27-2 Bağdat Seferi için Kethüdâyerleri Olanların Orduya Katılması Hakkında Ferman
 27-3 Tâcû'l-vezîr Medresesi'ne Evlâdiyet Üzere Mütvellî Berâtı
 27-4 Konya Subaşılığının Mustafâ Çelebî ve 'Abdî Beg'e Verilmesi Hususunda Mektûb Kaydı
 27-5 Konya Subaşılığının Mustafâ Çelebî ve 'Abdî Beg'e Verilmesi Hususunda Mektûb Kaydı
 28-1 Medine-i Münevvere Evkâfı'na Ait Kayseriye Cibâyeti Tevcîh Berâtı
 28-2 Kayseriye Cibâyetine Ait Konya Cizyelerinin Toplanması için Vesîka
 28-3 Karamanoğlu İbrâhim Beg 'İmâreti Evkâfı Mutasarrıflığı Tevcîh Berâtı
 28-4 Karaman Mal (Hazine) Defterdârlığı Tevcîhi Hakkında Fermân

- 28-5 Konya Subaşılığının Mehmed Ağa'ya Verilmesi Hakkında Mektûb Kaydı
 28-6 Konya Subaşılığının Ahmed Beşe ve İbrahîm Ağa'ya Verilmesi Hakkında Mektûb Kaydı
 28-7 Konya Subaşılığının Süleymân Beşe'ye Verilmesi Hakkında Mektûb Kaydı
 29-1 Üsküdarî Şeyh Mehmed Efendi'nin Halifesinin Çiftliğine Ait Vergilerden Mu'afiyet Berâtı
 29-2 Karamanoğlu İbrâhim Beg 'Îmâreti Evkâfı Nâzır Berâtı
 29-3 Karamanoğlu İbrahîm Beg Evkâfı Zâviyesi Mutasarrıf Berâtı
 29-4 Sultân 'Alâ'eddîn Câmî'-i Hâfız Berâtı
 30-1 Konya Kazâsına Kadı Ta'yîni Hakkında Fermân
 30-2 Doğuya Yapılacak Sefer için Güherçile Tabhı ve Nakli Hakkında Fermân
 31-1 Konar-göçer Köselü Cema'âtından Karaman Beglerbegisi Subaşılarının Vergi Taleb Etmemesi Hakkında Fermân
 31-2 Şeyh Sadreddîn Konevî Evkâfı Nâzırının Yerine Başkasını Ta'yîn Berâtı
 31-3 Ferhûniye Evkâfı Câbisinin Yerine Başkasını Ta'yîn Berâtı
 32-1 İbrahîm Beg 'Îmâreti Evkaf-ı Tevliyetin Konya Kâdılarına Ait Oluğuna Dair Fermân
 32-2 Hatunsaray Kâzası'na Mevlânâ 'Abdü'lhelim'in Kâdı, Dârü'l-Hâdis ve Müfti Olarak Atanması Hakkında Fermân
 32-3 Okunmuyor
 32-4 İplikçi Medresesi'nin Mütevelli Berâtı
 33-1 Sultân 'Alâ'eddîn Evkâfı Mütevelli Berâtı
 33-2 Bâbü's-sa'âde Ağası Ca'fer Pâşâ'ya Emeklilik için Verilen Hâssın Noksanının Tamamlanması Hakkında Fermân
 33-3 Ca'fer Pâşâ Hakkında Mâliyenin Gönderdiği Emre Uyulması Hakkında Fermân
 33-4 Sudirhemi Nâhiyesi'nde Güherçile Vergisi Toplama Görevi Ta'yîni Hakkında Mektubun Kaydı
 34-1 Ca'fer Pâşâ'ya Ait Hâslarının Noksanının Tamamlandığına Dair Defter Sûreti
 34-2 Ölen Kişinin Sa'id-ili Nâhiyesi'ndeki Ze'âmetinin Başkasına Verilmesi Hakkında Fermân
 34-3 Bayburd kazâsına Tâbî' Azak Köyünde Sipâhî Öldüren Sipâhinin Dirliğinin Kesilip Cezasının Verilmesi Hakkında Fermân
 34-4 Sipâhî Öldürenin Kaleye Zabt Edildiğine Dair Evrak
 34-5 İsmâ'il Pâşâ Evkâfı Mütevellisinin Görevine Tekrar Ta'yîn Berâtı
 35-1 Sarıaşık Tekkesi Evkâfı Nâzırının Yerine Başkasının Ta'yîn Berâtı
 35-2 Şeyh Sadreddîn Konevî Zâviyesi Mütevelli Ta'yîn Berâtı
 35-3 Sudirhemi Nâhiyesi'nde Serbest Tîmâr Re'âyâsından Tekâlîf-i Şakka Taleb Edilmemesi Hakkında Fermân
 36-1 Konya'da Etmekçi Tâ'ifesinin Tennûr Etmekçilerine Müdahale Etmemesi Hakkında Fermân
 36-2 İplikçi Medresesi Evkâfı Mütevelli Ta'yîn Berâtı
 36-3 Karaman Esb-keşân Mukâta'ası Tescîh Tarihinin Tasrîhi Hakkında Fermân
 36-4 Sinân Ağa Dârü'l-huffâz Evkâfı Mütevellisinin Tekrar Ta'yîn Berâtı
 37-1 Konya Mîrâbiye Mukâta'ası Eminliği Tescîh Berâtı
 37-2 Konya İhtisab Mukâta'ası Ağalığı'nın Tescîhi Hakkında Fermân
 37-3 Sultân 'Alâ'eddîn Câmî' Evkâfı Mütevellisinin Tekrar Ta'yîn Berâtı
 38-1 Karaman Esb-keşân Mukâta'ası Ağalığı Tescîh Berâtı

- 38-2 Karaman Beglerbegiliğine Trablusşam Beglerbegisinin Ta'yîni Hakkında Fermân
- 38-3 Karamanoğlu İbrahim Beg 'İmâreti Vazîfe Ta'yîn Berâtının Kaydı
- 38-4 Karamanoğlu İbrahim Beg 'İmâreti Mutasarrıflığı Ta'yîn Berâtı
- 39-1 Konya Kadısının Göreve Başlama Kaydı
- 39-2 Mülk Satışı (Bağ Satışı)
- 39-3 Mülk Satışı (Ev Satışı)
- 39-4 Mülk Satışı (Ev Satışı)
- 39-5 Mülk Satışı (Zarûret-i Deyn İçin Arazi Satışı)
- 40-1 Mîri Arâzinin Tasarruf Hakkı Da'vâsı
- 40-2 Mîrâs (Muhallefât Hususunda Sulhün Tescîli)
- 40-3 Mîrâs Da'vâsı (Karaman Defterdârının Muhallefâtından El Çektirilmesi Da'vâsı)
- 40-4 Köle Azâdı
- 41-1 Mîrâs Da'vâsı (Karaman Defterdârının Muhallefâtından El Çektirilmesi Da'vâsı)
- 41-2 Mülk Satışı (Ev Satışı)
- 41-3 Mülk Satışı (Tarla Satışı)
- 41-4 Mîrâs (Muhallefât Hissesinde Karşılıklı Ferâgat)
- 42-1 Mülk Satışı (Dükkânın Tefvizi ve Devren Satışı)
- 42-2 Mîrâs Da'vâsı (Karaman Defterdârının Muhallefâtından El Çektirilmesi Da'vâsı)
- 42-3 Mülk Satışı ve Kalan Paranın Vârislerine Teslîmi
- 43-1 Mülk Satışı (Ev Satışı)
- 43-2 Mülk Satışı (Ev Satışı)
- 43-3 Mülk Satışı (Harâbe Dükkân Yeri Satışı)
- 43-4 Vasî Ta'yîni
- 44-1 Dükkân Tefvîz Da'vâsı
- 44-2 Mülk Satışı (Bağ Satışı)
- 44-3 Mülk Satışı (Vasî-i Muhtâr Tarafından Bağ Satışı)
- 44-4 Mülk Satışı (Zarûret-i Deyn İçin Ev Satışı)
- 45-1 Ölüm Keşfi (Süt Kazanına Düşerek Ölen Çocuğun Keşfi)
- 45-2 Süt Kazanına Düşüb Ölen Çocuğun Ölümünde Köy Ahâlisinin Dahli Olmadığını Tescîl
- 45-3 Kayacık Çayırı Resm-i Otlak Da'vâsı
- 46-1 Kara 'İlyâs Zâviyesi Vakfı İle Doğancı Vakfı Arasında Mezra Da'vâsı
- 46-2 Mülk Satışı ('Arsa ve Ev Satışı)
- 46-3 Nafaka Takdîri (Arabça)
- 46-4 Vakfa 'Âit Paranın Mütevellîye Ödendiğini Tescîl
- 47-1 Üzerine Kiriş Düşüb Yaralanın Kimseden Da'vâcı Olmadığını Tescîl
- 47-2 Mîrâs (Muhallefât Hususunda Sulhün Tescîli)
- 47-3 Mülk Satışı (İcâre-i Zemîni Olan Dükkân Satışı)
- 48-1 Mülk Satışı (Bağ Satışı)
- 48-2 Mülk Satışı ('Arsa Satışı)
- 48-3 Mülk Satışı (Zarûret-i Deyn İçin Bağ Satışı)
- 48-4 Yanarak Ölen Çocuk İçin Köy Ahâlisinin Dahli Olmadığını Tescîl
- 49-1 Mîrâs Hissesi Da'vâsı
- 49-2 Mülk Satışı (Bağ Satışı)
- 49-3 Mülk Satışı (Zarûret-i Nafaka İçin Ev Satışı)
- 49-4 Borcun Ödenmesi için Vekâleti Tescîl

- 50-1 Mirâs Da'vâsı
50-2 Mülk Satışı (Bağ ve Ev Satışı)
50-3 Mirâs (Muhallefâtın Teslimi)
50-4 Mülk Satışı (Bağ Satışı)
53-1 Mülk Satışı (Vasî-i Muhtâr Tarafından Bağ Satışı)
53-2 Mülk Satışı (Muhallefât Hissesi Satışı)
53-3 Mülk Satışı (Ev Satışı)
53-4 Nikâh
53-5 Mülk Satışı (Dükkân Satışı)
54-1 Değirmen Hissesi Da'vâsı
54-2 Mülk Satışını İnkâr Da'vâsı
54-3 Mirâs Mülk Hissesi Satışı (Zarûret-i Nafaka İçin Ev Hissesi Satışı)
55-1 Babasının Darb İle Ölümünde Da'vâlılar Hâric Köy Ahâlisinden Da'vâcı Olmadığını Tescîl
55-2 Mülk Satışı (Tarla Satışı)
55-3 Kocanın Ortak Mâl ve Mülkden Eşine 'Âit Olanları Tescîli
55-4 Mülk Satışı (Zarûret-i Nafaka İçin Ev Satışı)
55'ten Sonraki Numarasız Sayfa-1 Mülk Satışı (Ev ve Bağ Hissesi Satışı)
55'ten Sonraki Numarasız Sayfa-2 Mülk Satışı (Bağ ve Ev Satışı)
55'ten Sonraki Numarasız Sayfa-3 Vakfa Borcu İle Ölen Kişinin Muhallefâtından Paranın Tahsîli Da'vâsı
55'ten Sonraki Numarasız Sayfa-4 Mülk Satışı (Bağ Satışı)
56-1 Mülk Satışı ('Arsa Satışı)
56-2 Mülk Satışı (Bağ ve Ev Satışı)
56-3 Mülk Satışı Tarla Tefvîzi
56-4 Mülk Satışı (Ev ve Tarla Satışı)
57-1 Mülk Satışı (Değirmen Hissesi Satışı)
57-2 Yarım Kalmış Metin
57-3 Mülk Satışı (Zarûret-i Deyn İçin Ev Hissesi Satışı)
57-4 Mülk Satışı (Zarûret-i Deyn İçin Mirâs Dükkân Satışı)
58-1 Yarım Kalmış Metin
58-2 Mülk Satışı (Değirmen Hissesi Satışı)
58-3 Mülk Satışı (Bağ Satışı)
58-4 Mülk Satışı (Ev Satışı)
58-5 Mülk Satışı (Zarûret-i Deyn İçin Mirâs Bağ ve 'Arsa Satışı)
59-1 Mülk Satışı (Ev ve Bağ Satışı)
59-2 Mülk Satışı (Harâbe Ev Yeri Satışı)
59-3 Mülk Satışı (Ev Satışı)
59-4 Vakfa 'Âit Borc Paranın Müteveli Tarafından Teslîm Alınmasını Tescîl
60-5 Vasî Ta'yîni
60-1 Mülk Satışı (Ev Satışı)
59-2 Mülk Satışı (Ev Satışı)
60-3 İçki İçme ve Cinâyet Da'vâsı
60-4 Muhâla'a
61-1 Mülk Sahîbi Olduğu İddi'asını Men Da'vâsı
61-2 Mülk Satışı (Ev Satışı)
61-3 Mülk Satışı (Bağ ve Ev Satışı)

- 61-4 Mülk Satışı (Ev Satışı)
62-1 Mülk Satışı (Ev Satışı)
62-2 Mülk Satışı (Bağ Satışı)
62-3 Mülk Satışı (Bağ Satışı)
62-4 Nikâh
62-5 Nafaka Takdîri (Arabça)
63-1 Mülk Satışı (Ev Hissesi Satışı)
63-2 Mîrâs (Muhallefât Hususunda Sulhün Tescîli)
63-3 Mülk Satışı (‘Arsa Satışı)
64-1 Mîrâs (Muhallefât Hususunda Sulhün Tescîli)
64-2 Mülk Satışı (Bağ ve Tarla Satışı)
64-3 Mülk Satışı (Bağ ve Ev Satışı)
64-4 Mülk Satışı (Dükkân Satışı)
65-1 Zorla Mülk Satışı Da’vâsı
65-2 Vakf Mahsûlünden Hisse Talebi Da’vâsı
66-1 Hataen Taşla Öldürülenin Diyetini Af Da’vâsı
66-2 Mülk Satışı (Dükkan Satışı)
66-3 Mülk Satışı (Bağ Satışı)
67-1 Mülk Satışı (Hisseli Ev Satışı)
67-2 Mülk Satışı (Harâbe Ev Satışı)
68-1 Mîrâs Evinin Zabt Edildiği İddi’asını Men Da’vâsı
68-2 Mülk Satışı (Ev Satışı)
68-3 Vâsinin Kendi Malını Vâsisi Olduğu Kişiyeye Satışı
69-1 Dem ve Diyet Da’vâsında Sulhü Tescîl
69-2 Dem ve Diyet Da’vâsında Sulhü Tescîl
69-3 Mülk Satışı (Ev Satışı)
69-4 Vasî Ta’yîni
70-1 Mülk Satışı (Ev Satışı)
70-2 Nafaka Takdîri (Arabça)
70-3 Taşla Vurup Öldürme Da’vâsı
70-4 Mülk Satışı (Ev Satışı)
71-1 Mülk Satışı (Dükkan Satışı)
71-2 Mülk Kiralama (Dükkân ve Tay Kiralama)
71-3 Mülk Satışı (Ev Satışı)
71-4 Nikâh
72-1 Mülk Satışı (Ev Satışı)
72-2 Mîrâs Da’vâsı
72-3 Mülk Satışı (Harâbe Ev Yeri Satışı)
72-4 Mülk Satışı (Ev Satışı)
73-1 Mülk Satışı (Ev Satışı)
73-2 Mülk Satışı (Tarla Satışı)
73-3 Mülk Satışı (Bağ Satışı)
74-1 Ebû İshak Zâviyesi Tevliyet Da’vâsı
74-2 Mülk Satışı (Ev ve Bağ Satışı)
74-3 Vefa Yolu ile Kişiyeye Dükkân ve Mal Satışı
74-4 Nafaka Takdîri (Arabça)
75-1 Yol İhtilâfı Da’vâsı

- 75-2 Mülk Satışı (Bağ Satışı)
75-3 Mülk Satışı (İcâre-i Zemînli Dükkân Satışı)
75-4 Nafaka Takdîri (Arabça)
76-1 Mülk Satışı (Zarûret-i Deyn İçin Tarla Satışı)
76-2 Mülk Satışı (Ev Satışı)
76-3 Mülk Hîbesi
76-4 Cârîye Azâdı (Arabça)
77-1 Mülk Satışı (Bağ Satışı)
77-2 Mülk Satışı (‘Arsa Satışı)
77-3 Mülk Satışı (Bağ Satışı)
77-4 Mülk Satışı (‘Arsa Satışı)
78-1 Mülk Satışı (Tarla Satışı ve Tefvîzi)
78-2 Mülk Satışı (Ev Satışı)
78-3 Vâsi Ta’yîni (Arabça)
79-1 Mehr Alımını Tescîl
79-2 Mülk Satışı (Ev Satışı)
79-3 Mülk Satışı (Ev ve Bağ Satışı)
79-4 İstiğlâl Yoluyla Kişiyeye Mülk Satışı
80-1 Mülk Satışı (Bağ Satışı)
80-2 Mülk Satışı (Bağ Satışı)
80-3 Mülk Satışı (Zarûret-i Deyn İçin Ev Satışı)
80-4 Mülk Satışı (Tarla Satışı)
81-1 Mülk Satışı (Bağ Satışı)
81-2 Mülk Satışı (Bağ Satışı)
81-3 Mülk Satışı (Ev Satışı)
82-1 Mülk Satışı (Vakfedilen Bağ Satışı)
82-2 Mülk Satışı (Ev Satışı)
82-3 Mülk Satışı (Ev ve Bağ Satışı)
82-4 Mülk Satışı (Ev Satışı)
83-1 Mülk Satışı (Ev Satışı)
83-2 Mülk Satışı (Mîrâs Ev Hissesi Satışı)
83-3 Mülk Satışı (Bağ Satışı)
83-4 Mülk Satışı (Tarla Satışı)
83-5 Mülk Satışı (Ev Satışı)
84-1 Mülk Satışı (Ev Satışı)
84-2 Mehr Da’vâsı
84-3 Mülk Satışı (Ev ve Bağ Satışı)
85-1 İstiğlâl Yoluyla Kişiyeye Mülk Satışı
85-2 Öldürülen Kadının Dem ve Diyetini Taleb Da’vâsı
85-3 Mülk Satışı (Ev Satışı)
85-4 Mülk Satışı (Ev Hissesi Satışı)
86-1 Mülk Satışı (Bağ Satışı)
86-2 Mülk Satışı (Fenâyi Çavuş Vakfına ‘Âit Ev Satışı)
86-3 Mülk Satışı (Bağ Satışı ve İcâre-i Zemini Olan Bağ Satışı)
87-1 Köle Azâdı (Arabça)
87-2 Mülk Satışı (Fenâyi Çavuş Vakfına ‘Âit Evin Tekrâren Satışı)
87-3 Mülk Satışı (Zarûret-i Deyn İçin Ev ve Hayvan Satışı)

- 87-4 Mülk Satışı (Ev Satışı)
88-1 Mülk Satışı (Bağ Satışı)
88-2 Mehr-i Mü'eccelin Hibe ve Tescîli
88-3 Mehmed Beg Dârü'l-huffâzına Cüz'-hân Tevcîhi
88-4 Mirâs Mülkünü Taleb Da'vâsı
89-1 Mülk Satışı ('Arsa Satışı)
89-2 Mehr-i Mü'eccel ve Mirâs Hisse Talebi Da'vâsı
89-3 Vefât Eden Kızının Mehr ve Muhallefât Hisselerini Damadından Tahsîli
89-4 Vakfa İstiğlâl Yoluyla Mülk Satışı
90-1 Cârîye Azâdı (Arabça)
90-2 Mülk Satışı (Ev Satışı)
90-3 Mülk Satışı (Ev Satışı)
90-4 Mülk Satışı ('Arsa ve Bahçe Satışı)
90-5 Mülk Satışı (Ahur Satışı)
91-1 Mülk Satışı (Bağ Satışı)
91-2 Mülk Satışı (Ev Satışı)
91-3 Mülk Satışı (Bağ ve Tarla Satışı)
91-4 Mülk Satışı (Ev Satışı)
92-1 Mülk Satışı (Ev Satışı)
92-2 Oğullarından Mehr-i Mü'eccelini Taleb ve Sulhü Tescîl
92-3 Mülk Satışı (Ev Satışı)
93-1 Mülk Satışı (İcâre-i Zeminli Dükkan ve 'Arsa Satışı)
93-2 Mülk Satışı (Ev Satışı)
93-3 Mülk Satışı (Ev ve Bağ Satışı)
93-4 Mülk Satışı (Bağ Satışı)
94-1 Mülk Satışı (Bağ Satışı)
94-2 Mülk Satışı (Ev Satışı)
94-3 Mülk Satışı (Ev ve Bağ Hissesi Satışı)
94-4 Mülk Satışı (Tarla Satışı)
95-1 Mülk Satışı (Bağ Hissesi ve Diğer Muhallefât Hissesi Satışı)
95-2 Mülk Satışı (Ev Satışı)
95-3 Mülk Satışı (Zarûret-i Deyn İçin Ev Satışı)
96-1 Mülk Satışı (Zarûret-i Nafaka İçin Satışı)
96-2 Mülk Satışı (Ev ve Bağ Satışı)
96-3 Köle Azâdı
96-4 Mülk Satışı (Bağ Satışı)
97-1 Mülk Satışı (Bağ Satışı)
97-2 Mülk Satışı (Ev ve Bağ Satışı)
97-3 Mülk Satışı (Ev Satışı)
97-4 Mülk Satışı (Vâsiyet Üzere Ev ve Bağ Satışı)
98-1 Mülk Satışı (Ev Satışı)
98-2 Mülk Satışı (Tarla Tefvîzi)
98-3 Muhâla'a (Arabça)
98-4 Mülk Satışı (Ev Satışı)
98-5 Borcun Ödendiğini Tescil
99-1 Cârîye Azâdı (Arabça)
99-2 Mülk Satışı (Bağ Satışı)

- 99-3 Mülk Satışı (Mîrâs Ev Satışı)
 99-4 Dem ve Diyet Da'vâsında Sulhü Tescîl
 100-1 Mülk Satışı (Mîrâs Mülk Hissesi Satışı)
 100-2 Mülk Satışı (Bahçe ve 'Arsa Satışı)
 100-3 Mülk Satışı (Ev ve Bağ Hissesi Satışı)
 100-4 Dükkân İçin Ortaklık Tescîli
 101-1 Yarım Kalmış Belge
 101-2 Mülk Satışı (Ev, Bağ ve 'Arsa Satışı)
 101-3 Mülk Satışı (Dükkân Satışı)
 101-4 Mülk Satışı (Ev İle Bağın Kısmen Takas ve Satışı)
 101-5 Mülk Satışı (Bağ Satışı)
 102-1 Vakf Dükkânının Ta'mîr Edilip İcâre Verilmesi
 102-2 Mülk Satışı ('Arsa Satışı)
 102-3 Mülk Satışı (Zarûret-i Nafaka İçin Ev Satışı)
 102-4 Mülk Satışı (Ev Satışı)
 102-5 Mülk Satışı (Hayat Satışı)
 103-1 Vakfa 'Âit Paranın Teslîm Alındığını Tescîl
 103-2 Mülk Satışı (İcâreli Değirmen Hissesi Satışı)
 103-3 Mülk Satışı (İcâre-i Zemînli Ev Satışı)
 103-4 Mülk Satışı (İcâre-i Zemînli Dükkân Satışı)
 103-5 Mülk Satışı (İcâre-i Zemînli Dükkân Satışı)
 104-1 Mülk Satışı (Vâsi-i Muhtâr Tarafından 'Arsa Satışı)
 104-2 Nafaka Takdîri (Arabça)
 104-3 Mülk Satışı (Vakfedilen Bağ Satışı)
 104-4 Mülk Satışı (Bağ Satışı)
 105-1 Mülk Satışı (Bağ Satışı)
 105-2 Borç Tahsîlinin Tescîli
 105-3 Mülk Satışı (Tarla Satışı)
 105-4 Mülk Satışı (Ev Hissesi Satışı)
 106-1 Vasî Ta'yîni
 106-2 Mülk Satışı (Zarûret-i Deyn İçin Tarla Satışı)
 106-3 Hîbeden Rücû'nu Men' ve Hîbeyi Tescil Da'vâsı
 106-4 Borcuna Karşılık Hanımına Cârîyelerini Verdiğini Tescîl
 106-5 Vakfa İstiğlâl Yoluyla Mülk Satışı
 107-1 Mülk Satışı (Mehr-i Mü'eccele Mukâbil Ev Satışı)
 107-2 Köle ve Cârîye Hîbesi
 107-3 Mülk Hîbesi
 107-4 Mülk Satışı (Zarûret-i Deyn İçin Vakfa Ev Satışı)
 108-1 Mülk Satışı (Ev Satışı)
 108-2 Mülk Satışı (Ev Satışı)
 108-3 Mülk Satışı (İcâre-i Zemînli Bağ Satışı)
 108-4 Bezcizâde Vakfına Müteveli Ta'yîni
 109-1 Mîrâs (Mîrâs Evin Taksîmi)
 109-2 Mülk Satışı (Ev ve Bağ Satışı)
 109-3 Köle Azâdı (Arabça)
 110-1 Mülk Satışı (Daha Önce Yapılan Ev Satışının Tescîli)
 110-2 Mülk Satışı (Bağ ve Tarla Satışı)

- 110-3 Mütevellinin Vakfa ‘Âit Parayı Devr Aldığını Tescîl
 110-4 Vakfa İstiğlâl Yoluyla Mülk Satışı
 111-1 Tîmâr Erbâbı Olmuş Reayadan Tekâlif Talebini Men’ Da’vâsı
 111-2 Bayram Günü Dönme Dolaptan Düşüp Ölen Çocuğu İçin Dem ve Diyeti
 Olmadığını Tescîl
 111-3 Mülk Satışı (Önceden Satışı Yapılan Evin Tescîli)
 112-1 Mülk Satışı (Ev Satışı)
 112-2 Mülk Satışı (Mîrâs Tarla Satışı)
 112-3 Mülk Satışı (Tarla Hissesi Satışı)
 112-4 Mülk Satışı (Harâbe Bağ Satışı)
 113-1 Vasîsi Olduğu Çocuğa Olan Borcuna Karşılık İstiğlâl Yoluyla Dükkân Hissesi
 Satışı
 113-2 Mîrâs (Muhallefât Hususunda Sulhün Tescîli)
 113-3 Mülk Satışı (Hibe Edilen Evin Satışı)
 113-4 Vakfa İstiğlâl Yoluyla Mülk Satışı
 113-5 Nafaka Takdîri (Arabça)
 114-1 Mülk Satışı (Tarla Satışı)
 114-2 Mülk Satışı (Önceden Yapılan Ev Satışını Tescîl)
 114-3 Mülk Hîbesi
 114-4 Mülk Satışı (Ev ve Bağ Satışı)
 115-1 Mülk Satışı (Bağ Satışı)
 115-2 Mülk Satışı (Dükkân Satışı)
 115-3 Mülk Hissesi Talebini Men’ Da’vâsı
 115-4 Mülk Satışı (Ev Satışı)
 116-1 Mülk Satışı (Ev Satışı)
 116-2 Mülk Satışı (Ev Satışı)
 116-3 Katl Da’vâsı (Cinâyeti İnkâr ve İsbât)
 116-4 Nafaka Takdîri (Arabça)
 117-1 Katl Da’vâsı (Cinâyeti Kabûl ve Köy Ahâlisinin Dahli Olmadığını Tescîl)
 117-2 Vâsinin Muhallefâtı Teslîminin Tescîli
 117-3 Mütevellinin Vakfa ‘Âit Parayı Devr Aldığını Tescîl
 118-1 Borcuna Karşılık Vakfa İstiğlâl Yoluyla Mal Rehn Bırakma
 118-2 Mülk Satışı (Dükkân Satışı)
 118-3 Mülk Satışı (Ev Satışı)
 118-4 Mülk Satışı (Mîrâs Ev Hissesi Satışı)
 119-1 Mülk Satışı (Ev Satışı)
 119-2 Mülk Satışı (Mîrâs Bağ Hissesi Satışı)
 119-3 Mülk Satışı (‘Arsa Satışı)
 119-4 Mülk Satışı (Ev Satışı)
 120-1 Mülk Satışı (Evin Hîbe Edilmeyen Kısmını Satış)
 120-2 Mülk ve Erzâk Hîbesi
 120-3 Han Kira Gelirinin Onda Birinin Annesine Verilmesini Tescil
 120-4 Nafaka Takdîri (Arabça)
 120-5 Deve Satın Alımı ve Teslîminin Tescîli
 121-1 Bağ Sahipliği Anlaşmazlığında Sulhu Tescîl
 121-2 Cârîye Azâdı
 121-3 Cârîye Azâdı

- 121-4 Cârîye Azâdı
 121-5 Cârîye Azâdı
 122-1 Konya Kadısının Göreve Başlama Kaydı
 122-2 Mülk Satışı (Ev Satışı)
 122-3 Mülk Satışı (Ev Hissesi Satışı)
 122-4 Mülk Satışı (Bağ Satışı)
 123-1 Nafaka takdîri (Arabça)
 123-2 Mülk Hîbesi
 123-3 Mülk Satışı (İcâre-i Zeminli Dükkan Satışı)
 123-4 Mülk Satışı (Mîras Bağ Yeri Hissesi Satışı)
 124-1 Mülk Satışı (Ev Satışı)
 124-2 Mülk Satışı (Tarla Satışı)
 124-3 Mülk Satışı (Bağ Satışı)
 124-4 Mîrâs (Muhallefât Hususunda Sulhün Tescîli)
 125-1 Mîrâs (Muhallefât Hususunda Sulhün Tescîli)
 125-2 Mülk Satışı (Tarla Satışı)
 125-3 Mülk Satışı (Ev Satışı)
 126-1 Mülk Satışı (İcâre-i Zemînli Dükkan Satışı)
 126-2 Mülk Satışı (Tarla Satışı)
 126-3 Mülk Satışı (Tarla Satışı)
 126-4 Mülk Satışı (Bağ Satışı)
 127-1 Mülk Satışı (Dükkan Hissesi Satışı)
 127-2 Mülk Satışı (Tarla Satışı)
 127-3 Mülk Satışı (Ev Satışı)
 127-4 Köle Azâdı
 128-1 Köle Azâdı (Arabça)
 128-2 Mülk Satışı (Dükkan Hissesi Satışı)
 128-3 Mülk Satışı (Ev Hissesi Satışı)
 128-4 Mülk Satışı (Ev Satışı)
 129-1 Bağ Sulamak için Su Yolu Yanından Geçiş Hakkı Da'vâsı
 129-2 Mîrâs (Mülk Taksîmini Taleb ve Taksîmatın Yapılması)
 130-1 Mîrâs (Hissenin ve Mehr-i Mü'eccelin Alındığını Tescîl)
 130-2 Mülk Satışı (Bağ Satışı)
 130-3 Maktûl Zevcesinin Katiller Hariç Mahalle Cemâ'atinden Da'vâsı Olmadığını Tescîl
 131-1 Maktûlün Eşi ve Ağasının Mahalle Cemâ'atinden Da'vâsı Olmadığını Tescîl
 131-2 Mülk Satışı (Tarla Satışı)
 131-3 Mülk Satışı (Bağ Satışı)
 132-1 Mîrâstan Hisse Taksîmini Tescîl
 132-2 Mülk Satışı (Bağ Satışı)
 132-3 Mülk Satışı (Bağ Satışı)
 133-1 Mülk Satışı (Ev Satışı)
 133-2 Katl Da'vâsında Kâtilin Suçu Kabûlünün Tescîli
 133-3 Vakfa 'Ait Harabe Mescid Yerinin İcâre-i Zemîne Verilmesi
 133-4 Gece Eve Girme İddi'âsından Vazgeçme
 134-1 Katl Da'vâsında Kararın Uygulanması Talebi
 134-2 Mülk Satışı (Ev Satışı)

- 135-1 Yarım Kalmış Belge
 135-2 Mülk Satışı (Bahçe Satışı)
 135-3 Mülk Satışı (Ev Satışı)
 135-4 Mülk Satışı (Bağ Satışı)
 136-1 Kara 'İlyâs ve Doğancı Mezra'aları Vakflarının Sınır İhtilâfı Da'vâsı
 136-2 Mülk Satışı (Bağ Satışı)
 136-3 Mülk Satışı (Tarla Satışı)
 137-1 Beytü'l-Mâle Hibe Edilen Kısımın Mîrâsdan Teslîm Alınması
 137-2 Mülk Satışı (Hayat Satışı)
 137-3 Mülk Satışı (Harabe Ev ve Bağ ile Tarla Satışı)
 137-4 Mülk Satışı (Ev Satışı)
 138-1 Mülk Satışı (Hibe Ev Satışı)
 138-2 Mülk Satışı (Zarûret-i Deyn İçin Mîrâs Bağ ve 'Arsa Satışı)
 138-3 Mülk Satışı (Hayat Satışı)
 138-4 Mülk Satışı ('Arsa ve Vîrâne Ev Satışı)
 139-1 Azâd Olunduğu için Vârislerin Kölelik Talebini Men' Da'vâsı
 139-2 Mülk Satışı ('Arsa Satışı)
 139-3 Köle Azâdı (Arabça)
 140-1 Vârislerin Mîrâsları Olan Alacaklarını Borçludan Tahsîlini Tescîl
 140-2 Mülk Satışı (Ev Satışı)
 140-3 Mülk Satışı (Mîrâs Ev Hissesi Satışı)
 140-4 Mülk Satışı (Ev Satışı)
 141-1 Emânet Verilen Kişinin Vefâtı Üzerine Oğlu ile Emânetin Bedeli için Yapılan Sulhü Tescil
 141-2 Mülk Satışı ('Arsa Satışı)
 141-3 Mülk Satışı (Bağ Satışı)
 142-1 Karaman Hazînesine Tâbî' Esb-keşân Mukâta'asının Rûsûmunun Cem' ve Tahsîl Hakkından Feragât
 142-2 Mülk Satışı (Ev Satışı)
 142-3 Mülk Satışı (İcâre-i Zemînli Dükân Satışı)
 142-4 Hibe (İcâre-i Zemînli Dükân Hibesi)
 143-1 Kara 'İlyâs ve Doğancı Vakflarının Sınır İhtilâfında Sulhü Tescîl
 143-2 Mülk Satışı (Ahur Satışı)
 143-3 Mülk Satışı (Bağ Hissesi Satışı)
 144-1 Mülk Satışı (Hayat Satışı)
 144-2 Mülk Satışı (Ev Satışı)
 144-3 Mülk Satışı (Şüf'a Hakkı Nedeniyle Bağ Satışı)
 144-4 Mülk Satışı (Bağ Satışı)
 145-1 Mülk Satışı (Hayat Satışı)
 145-2 Mülk Satışı (Ahur Satışı)
 145-3 Mülk Satışı (Bağ Satışı)
 145-4 Mülk Satışı (Ev Satışı)
 145-5 Vakfa 'Ait Paranın Aslı ve Mürabahâsının Mütevellî Tarafından Alındığını Tescîl
 146-1 Mülk Satışı (Ev Satışı)
 146-2 Mülk Satışı (Dükân Satışı)
 146-3 'Arazînin Sahîbi Olduğu İddi'ası ve Men' Da'vâsı

- 147-1 Mülk Satışı (Ev Satışı)
 147-2 ‘Arazînin Sahibi Olduğu İddi’ası ve ‘Araziyi Tasarruf Hakkı Kalmadığı için İddi’âsından Men’ Da’vâsı
 147-3 Mülk Satışı (Bağ Satışı)
 148-1 Mülk Satışı (Zarûret-i Nafaka için Hayat Satışı)
 148-2 Mülk Satışı (‘Arsa Satışı)
 148-3 Mülk Satışı (Bağ Satışı)
 149-1 Mülk Satışı (Ev Satışı)
 149-2 Vâsi’sinin Vefâtı Üzerine Oğullarından Kendine ‘Ait Olan Muhallefâtı Taleb ve Yapılan Sulhü Tescîl
 149-3 Mülk Satışı (Ev Satışı)
 149-4 Mülk Satışı (Ev Satışı)
 150-1 Mülk Satışı (Mîrâs Ev Satışı)
 150-2 Mülk Sahipliği Da’vâsı
 151-1 Mülk Satışı (Ev Satışı)
 151-2 Mülk Satışı (İcâre-i Zemînli Dükkân Satışı)
 151-3 Tarla Tasarruf Hakkı Hususunda Sulhü Tescîl
 151-4 Mülk Satışı (Bağ Satışı)
 152-1 Mülk Satışı (Zarûret-i Nafaka için Ev Satışı)
 152-2 Muhallefât Hissesi Talebi ve Sulhü Tescîl
 152-3 Mülk Satışı (Tarla Satışı)
 153-1 Mülk Satışı (Bağ Satışı)
 153-2 Hîbe (Değirmen Yarı Hissesinin Hîbesi)
 153-3 Ze’âmetin Asıl Sahibine Önceden Toplanan Gelirlerin Bedelinin Teslîmi
 153-4 Başkası ile Evlenen Kıza Nâmzed için Verilen Kıyâfetlerin Bedelini Tahsîl
 154-1 Mülk Satışı (Ev Satışı)
 154-2 Mülk Satışı (Dükkân Satışı)
 154-3 Mülk Satışı (Ev Satışı)
 154-4 Mülk Satışı (Ev Satışı)
 155-1 Mülk Satışı (İcâre-i Zemînli Dükkân Satışı)
 155-2 Mülk Satışı (İcâre-i Zemînli Dükkân Satışı)
 155-3 Mülk Satışı (Ev Satışı)
 155-4 Mülk Satışı (Bağ Satışı)
 156-1 Hâs-ı Hümâyûna Bağlı Dede Köyünün 1040 Senesine ‘Âit Mahsûlünü Zabt Edenden Bedeli Alınarak Yapılan Sulhü Tescîl
 156-2 Mülk Satışı (Bağ Satışı)
 156-3 Mülk Satışı (Ev Satışı)
 157-1 Mülk Satışı (Harabe Ev Satışı)
 157-2 Mülk Satışı (Ev Satışı)
 157-3 Müslüman Kadının Zimmî Olan Kardeşinin Mîrâsını Ölmeden Önce Müslüman Olduğu İddi’âsıyla Vârislerinden Talebi ve Men’ Da’vâsı
 157-4 Mülk Satışı (Dükkân Satışı)
 158-1 Mülk Satışı (Ev Satışı)
 158-2 Sar’a Hastalığı Nedeniyle Fırına Düşüb Yananın Mahalleliden Şikâyeti Olmadığını Tescîl
 158-3 Köle Azâdı
 158-4 Mülk Satışı (Ev Satışı)

- 159-1 Mülk Satışı (Hayat Yeri Satışı)
 159-2 Mülk Satışı (Ev Satışı)
 159-3 Vakfa Olan Borca Karşılık Teslîm Alınan Evi Satın Alan Kişi ve Oğlunda Borcun Kalmadığını Tescîl
 159-4 Mülk Satışı (Ev Satışı)
 160-1 Mülk Satışı (Ev Satışı)
 160-2 Mülk Satışı (Mîrâs Ev Satışı)
 160-3 Mülk Satışı (Vakfa Olan Borca Karşılık Teslîm Alınan Evin Satışı)
 160-4 Mülk Satışı (Ev Satışı)
 161-1 Kocası Vefât Etmiş Kadının Nikâhlı Eşi Olduğu ‘İddiâsı ve Men’ Da’vâsı
 161-2 Mülk Satışı (Mehr ve Muhallefât Hissesi Olan Ev Satışı)
 161-3 Mülk Satışı (Dükkân Hissesi Satışı)
 162-1 Satılan Ev Üzerinde Hak İddi’a Edenle Yapılan Sulhü Tescîl
 162-2 Mülk Satışı (Harabe Ev Yeri Satışı)
 162-3 Mülk Satışı (Bağ ve Ev Satışı)
 162-4 Nafaka Takdîri (Arabça)
 163-1 Mülk Satışı (Mîrâs Ev Satışı)
 163-2 Mülk Satışı (Bağ Satışı)
 163-3 Mülk Satışı (Bağ ve Ev Satışı)
 163-4 Mülk Satışı (Ev Satışı)
 164-1 Annesinin Vefâtı ile Kendisine Kalmış Olan Mehr ve Mîrâs Hissesine Karşılık Babasının Verdiği Bağdan Babasının El Çektirilmesi Da’vâsı
 164-2 Mülk Satışı (Develik Yeri Satışı)
 164-3 Mülk Satışı (Ev Satışı)
 164-4 Mülk Satışı (Ev Satışı)
 165-1 Satılan Bağdan Alacağı Hissesine Karşılık Bağ Alanın Evine Ortaklığı Tescîl
 165-2 Mülâzemet için Verilen Mukâta’a Gelirinin Başkasına Satışını Tescîl
 165-3 Mülk Satışı (Ev Satışı)
 166-1 Mülk Satışı (Ev Satışı)
 166-2 Mülk Satışı (Bağ Satışı)
 166-3 Mülk Satışı (Vârisi Olmadığı için Beytü’l-Mâle Kalan Evin Satışı)
 166-4 Muhâla’a
 167-1 Vâsiden Muhallefât Hisselerini Taleb Ve Yapılan Sulhü Tescîl
 167-2 Mülk Satışı (Ev Satışı)
 167-3 Mülk Satışı (Ev Satışı)
 167-4 Vakfa ‘Ait Paramın Aslı ve Mürabahâsının Mütevellî Tarafından Alındığını Tescîl
 168-1 Mülk Satışı (‘Arsa Satışı)
 168-2 Mülk Satışı (Ev Satışı)
 168-3 Mülk Satışı (Ev Satışı)
 168-4 Mülk Satışı (Ahur Satışı)
 169-1 Mülk Satışı (Ev Satışı)
 169-2 Hîbe (Sünnet Olduğunda ve Daha Sonra Hîbe Edilen Eşya ve Ev)
 169-3 Mîrî Develer Me’mûrunun Tekâlîf Talebi ve Men’ Da’vâsı
 170-1 Mîrâs Kölesi Olduğu ‘İddi’âsı ve Azâldı Olduğu için Men’ Da’vâsı
 170-2 Mülk Satışı (Ev Satışı)
 170-3 Mülk Satışı (‘Arsa Satışı)

- 170-4 Borca Karşılık Vakfdan Alacağı Ücretinden Ferâgat
- 171-1 Mülk Satışı (Bağ Satışı)
- 171-2 Mülk Satışı (Dükkân Satışı)
- 171-3 Karaman Beglerbegi'ne 'Âit Hâss Kayıtlı Yerlerde Daha Eski Tarihli Fermân ile Mutasarrıf Olanın Men' Edilmesi Da'vâsı
- 171-4 Vakfa İstiğlâl Yoluyla Mülk Satışı
- 172-1 Hibe (Ev, Dükkân ve Para Hıbesi)
- 172-2 Mülk Satışı (Hayat Satışı)
- 172-3 Mülk Satışı (Dükkân Satışı)
- 172-4 Mülk Satışı (Bağ Satışı)
- 172-5 Hibe (Bağ ve Oda Hıbesi)
- 173-1 Mülk Satışı (Bağ, Tarla ve Koyunların Yarısının Satışı)
- 173-2 Mülk Satışı (Ev Satışı)
- 173-3 Mülk Satışı (Bağ Satışı)
- 173-4 Köle Azâdı (Arabça)
- 173-5 Görevini Yapmayan Câbinin Ref'i ve Yerine Câbi Ta'yîni
- 174-1 Mülk Satışı (Bahçe Satışı)
- 174-2 Vârisi Olmadığı için Muhallefâtının Beytü'l-Mâle Teslîmi
- 174-3 Köle Azâdı
- 174-4 İstiğlâl Üzere Vakfa Mülk Satışında Mürâbehâsının Alındığını Tescîl
- 174-5 Mülk Satışı (Ev Satışı)
- 175-1 Ev için Verilen Avârız ve Nüzul Akçasının Hangi Mahalleye 'Âit Olduğu Da'vâsı
- 175-2 Mülk Satışı (Ev Satışı)
- 175-3 Mîrâs Evde Hissesi ve Talebi Olmadığını Tescîl
- 175-4 Mülk Satışı (Bağ Satışı)
- 176-1 Mülk Satışı (Ev Satışı)
- 176-2 Cârîye Azâdı
- 176-3 Nafaka Tadîri (Arabça)
- 176-4 Mu'af Oldukları için Tekâlif İstenmemesinin Kabûlü ve Tescîli
- 176-5 Mülk Satışı (Babasının Zarûret-i Deyni için Mîrâs Kalan Bağın Satışı)
- 177-1 Mülk Satışı (Bağ ve Ev Yeri Satışı)
- 177-2 Mülk Satışı (Bağ Satışı)
- 177-3 Mülk Satışı (Ev Satışı)
- 177-4 Mülk Satışı (İcâre-i Zemînli Mîrâs Değirmenin Yarı Hissesi Satışı)
- 178-1 Mülk Satışı (Ev Satışı)
- 178-2 Mülk Satışı (Hayat Satışı)
- 178-3 Mülk Satışı (Bağ Satışı)
- 178-4 Mülk Satışı (Bağ Satışı)
- 178-5 Mülk Satışı (Ev Satışı)
- 179-1 Daha Önce Anadolu Beglerbegi Olan 'İlyâs Pâşâ'nın İtâ'atsizliği Üzerine Kütahya'da Toplanacak Orduya Karaman Beglerbegi'nin Katılması Hakkında Ferman
- 179-2 Daha Önce Anadolu Beglerbegi Olan 'İlyâs Pâşâ'nın İtâ'atsizliği Üzerine Kütahya'da Toplanacak Orduya Anadolu ve Karaman Eyâleti Askerlerinin Katılması Hakkında Sadr-ı a'zam Mektûbu

- 179-3 Daha Önce Anadolu Beglerbegi Olan ‘İlyâs Pâşâ’nın İtâ’atsizliği Üzerine Kütahya’da Toplanacak Orduya Anadolu ve Karaman Eyâleti Askerlerinin Katılması Hakkında Serasker Mektûbu
- 180-1 Müteveffâ Hâfız Ahmed Paşâ’nın Deve Katarlarının Mîriye Teslîmi için Kethüdâlar Gönderildiğine Dair Mirâhur Mektûbu
- 180-2 Müteveffâ Hâfız Ahmed Paşâ’nın Deve Katarlarının Kethüdâlar Tarafından Teslîm Alındığını Tescîl
- 180-3 Müteveffâ Hâfız Ahmed Paşâ’nın Deve Katarlarının Kethüdâlara Teslîm Edildiğini Tescîl
- 180-4 Müteveffâ Hâfız Ahmed Paşâ’nın Deve Katarlarının Kethüdâlara Teslîmini Karaman Defterdârı’nın Tescîli
- 180-5 Mülk Satışı (Zarûret-i Deyn için Ev Satışı)
- 181-1 Güherçile Tabhı için 1043 Senesi Karaman Eyâleti Bedel-i Müttekâ’idîn Mukâta’asının İltizâm Berâtı
- 181-2 Şeyh Sadreddîn Zâviyesi Evkâfı’nın Mütevellisini Ref’ ve Yeni Mütevellî Ta’yîn Berâtı
- 181-3 Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî Âsitânesi ve Şadırvanı Evkâfı’nın Mütevellisini Ref’ ve Yeniden Mütevellî Ta’yîn Berâtı
- 182-1 TîmârTevcîh Berâtı
- 182-2 Karaman Beglerbegiliği Dilâver Pâşâ’nın Görevinin Tekrar Tevcîhi Hakkında Fermân
- 182-3 Konya Sancağı’nın 1042 Senesi Bedel-i Nüzulun Tevcîhi Hakkında Fermân
- 182-4 İplikçi Medresesi Evkâfı’na Mütevellî Ta’yîn Berâtı
- 183-1 Eski Karaman Beglerbegisi’nin Talebi Üzerine Sefer Esnâsında Müteselliminde Kalan Hakk ve Vergilerin Tahsîli Hakkında Fermân
- 183-2 Kayseri’deki Gülkirâs Vakfı Câbiliği’nin Mülâzemet için Tevcîh Berâtı
- 183-3 Kayseri’deki Gülkirâs Vakfı Câbisinin Konya’ya Göç Eden Zimmîlerin Cizyelerini Tahsîl için Vekîl Ta’yîn Mektûbu
- 183-4 Gülkirâs Vakfı’nın Mahsûl Akçası Hakkında Tezkere
- 183-5 Konya Kal’ası Neferâtının Tesbîti için Mübâşir Ta’yîni
- 183-6 Şeyh Sadreddîn Sultân Zâviyesinin Türbedârlığı için Gelen Fermânın Kaydı
- 183-7 Fahrü’n-nisâ Zâviyesi Evkâfının Tevliyet Berâtı
- 184-1 Nikâh
- 184-2 Nikâh
- 184-3 Nikâh
- 184-4 Nikâh
- 184-5 Nikâh
- 184-6 Nikâh
- 184-7 Nikâh
- 184-8 Nikâh
- 184-9 Nikâh
- 184-10 Nikâh
- 185-1 Nikâh
- 185-2 Nikâh
- 185-3 Nikâh
- 185-4 Nikâh
- 185-5 Nikâh

- 185-6 Nikâh
 185-7 Nikâh
 185-8 Nikâh
 185-9 Nikâh
 185-10 Nikâh
 186-1 Nikâh
 186-2 Nikâh
 186-3 Yarım Kalmış Belge
 186-4 Suğla Hâslarına 1041 Senesi için Voyvoda ve Kâtib Ta'yîn Berâtı
 186-5 Nikâh
 186-6 Nikâh
 187-1 Karaman Defter Kethüdâlığı Tevcîh Berâtı
 187-2 Mîrî Develerin Konya Sancağı'nda Kışlaması Hakkında Fermân
 187-3 Karamanoğlu İbrahîm Beg 'Îmâreti Mescidi İmamının Görevine Yeniden Ta'yîn Berâtı
 188-1 Sefer-i Hümâyuna Götürülecek Konya'daki Mîrî Develerin Keçelerinin Hazırlatılması Hakkında Fermân
 188-2 Savaşta Ölen Müteferrikâ Ze'âmetinin Başkasına Verilmesi Üzerine Oğluna Tımar Tevcîhi Hakkında Fermân
 189-1 Karaman Beglerbeginin Görevine Devam Etmesi Hakkında Fermân
 189-2 Konya Sancağı'nda 1042 Senesine 'Ait Bedel-i Nüzul Tahsîl Görevinin Tevcîhi Hakkında Fermân
 190-1 Hazret-i Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî Evkâfî Mütevelli Ta'yîn Berâtı
 190-2 Hazret-i Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî Evkâfî Mütevelli Ta'yîn Berâtı
 190-3 Sultân 'Alâ'eddîn Evkâfî Mütevelli Ta'yîn Berâtı
 190-4 Sinân Ağa Dârü'l-huffâz Evkâfî Mütevelli Ta'yîn Berâtı
 190-5 Seyfiye Medresesi Mütevelli Ta'yîn Berâtı
 191-1 Vakfa İstiğlâl Yoluyla Mülk Satışı
 191-2 Vakfa İstiğlâl Yoluyla Mülk Satışı
 191-3 Vakfa İstiğlâl Yoluyla Mülk Satışı
 191-4 Kafalıoğlu Eşkiyasını Def' için Askerin Toplanması Hakkında Fermân
 191-5 Âsiler Tarafından Birçoğu Öldürülen Esb-keşân Köylülerinin Vergilerinin Azaltılması Hakkında Fermân
 191-6 Konya Kışlak Hizmeti Vergisinin Tahsîli için İbrahîm Ağa'nın Ta'yîn Mektûbu
 192-1 1040 Senesi Narh Listesi
 193-1 (önceki belgenin devâmı)
 193-2 Sudirhemi Nâhiyesi'ne Bağlı Köylerden Fazladan Bedel-i 'Avârız Alınmaması Hakkında Fermân
 193-3 Konya Sancağı'ndaki Ze'âmet Gelirlerini Tahsil İçin Vekîl Ta'yîn Mektûbu
 193-4 Sultân 'Alâ'eddîn Câmî' Evkâfî Mütevelli Ta'yîn Berâtı
 194-1 Mülk Satışı (Bağ Hissesi Satışı)
 194-2 Cârîye Azâdı (Arabça)
 194-3 Köle Azâdı (Arabça)
 194-4 Mülk Satışı (Ev Satışı)
 194-5 Mülk Satışı (Ev Satışı)

- 195-1 10 Yıldan Daha Fazla Bir Süre Konya’da İkamet Eden Zimmîlerin Göç Ettirilmemesi Hakkında Fermân
- 195-2 Mülk Satışı (Bağ Satışı)
- 195-3 Hîbe (Dükkân Hissesi, Ev ve Eşya Hîbesi)
- 195-4 Hîbe (Mülk ve Eşya Hîbesi)
- 196-1 Mîrî için Alınan Develerin Satın Alım Listesi
- 196-2 Konya’da Menzil Bargirleri için Ta’yîn Olunan Köyler ve ‘Adedi
- 196-3 Hazret-i Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî Evkâfı’nın Yeni Mütevellisine Teslîm Edilen Mutfak Malzemelerinin Kaydı
- 197-1 Ekmek Satan Kadınların Listesi
- 197-2 Kasabların Birbirine Kefâleti
- 197-3 Molla-i ‘Atik Medresesi Müderrisi’ne Ait Altı Aylık Vazîfesinin Vekîle Teslîmi Hakkında Mektûb
- 197-4 Tâcü’l-vezîr Medresesi Müderrisi’ne Ait Altı Aylık Vazîfesinin Teslîm Alması için Vekîl Ta’yîn Mektûbu
- 197-5 Kadrî Efendi Evkâfına ‘Âid Kurşunlu Hânı’nın Kira Kaydı
- 197-6 Kethüdâ Çadırının Gönderilmesi Hakkında Mektûb
- 197-7 Karamanoğlu İbrahîm Beg Evkâfına ‘Âid Dükkânın Kira Kaydı

Ek VIII : 22 Numaralı Konya Şer'îye Sicili Transkripsiyonu

1-1 Tâcû'l-vezîr Medresesi'ne Müderris Ta'yîn Mektûbu

Sûret-i Mektûp.

Fahrü'l-müderrisîn Mevlânâ Süleymân Efendi kâmyâb.

Tahîyyât-ı sâfiyât ithâfiyla inhâ olunur ki Konya'da Tâcû'l-vezîr Medresesi sene ihdâ ve erba'în ve elf rebî'ul-âhîrinin yirminci gününde yevmî kırk akça ve üç ay tevkitle sana sadaka olunmuşdur gerekdir ki ba'de hulûlü'l-vakt medrese-i mezbûrede ifâde ve istifâde üzere olub devâm-ı devlet-i padişâhiye du'â'da olasın ve's-selâm.

El-fakîr Mehmed el-Kâdı bi-'asâkir-i Anadolu el-Ma'mûre.

1-2 Şeyh Rasûl Medresesi'ne Müderris Ta'yîn Mektûbu

Sûret-i Mektûp.

Fahrü'l-müderrisîn Mevlânâ 'Alî Efendi kâmyâb.

Tahîyyât-ı sâfiyât ithâfiyla inhâ olunur ki sene ihdâ ve erba'în ve elf cemâziye'l-âhîrin guresinde Konya'da Şeyh Rasûl Medresesi yevmî elli akça ile iki ay tevkitle sana sadaka olunmuşdur gerekdir ki ba'de hulûlü'l-vakt medrese-i mezbûrede ifâde ve istifâde üzere olasın ve's-selâm.

El-fakîr Mehmed el-Kâdı bi-'asâkiri Anadolu el-Ma'mûre.

1-3 İplikçi Medresesi'ne Müderris Ta'yîn Mektûbu

Sûret-i Mektûp.

Fahrü'l-müderrisîn Mevlânâ Kâmil Efendi kâmyâb.

Tahîyyât-ı sâfiyât ithâfiyla inhâ olunur ki işbu sene ihdâ ve erba'în ve elf cemâziye'l-ûla guresinden Konya'da İplikçi Medresesi yevmî atmış akça ve dört ay tevkitle sana sadaka olunmuşdur gerekdir ki ba'de hulûlü'l-vakt medrese-i mezbûrede ifâde ve istifâde üzere olub devâm-ı devlet-i padişâhiye du'âda olasın ve's-selâm.

El-fakîr el-Kâdı bi-'asâkiri Anadolu el-Ma'mûre.

1-4 Ölen Askerlerin Muhâllefâtının Zabt ve Taksîmi ile Ertelenen Vergilerin Tahsîli Hakkında Mektûb

Sûret-i Mektûp.

Şer'î'at nisâbkârlık kâdısı Mevlânâ Yahyâ Efendi.

Tahîyyât-ı safiye ve teslîmat-ı vâfiye ithâfiyla inhâ olunur ki Konya kazâsından mâ-ada livâ-i Karaman'da vâki' mevati-i kısmet-i askeriyesinde takriz olunmuşdur vâki' olan mevta-yı askeriye muhâllefâtın zabt ve tahrir ve beyne'l-verese tevzi' ve taksîm idüb rûsûm-ı müteehhiri kısmet ve îsal ve eslas-ı vesâye-yı gayri muayyenesi hizmetleriyle irsâl idesiz ki mahalline sarf oluna ve's-selâm fi'l-yevmî'r-rabi'-i ve'l-ışrîn min şehri receb sene ihdâ ve erba'în ve elf (24 Receb 1041).

El-fakîr 'Abdullah el-Kâdı bi-'asâkiri Anadolu.

1-5 Tâcû'l-vezîr Medresesi'ne Müderris Ta'yîn Mektûbu

Fahrü'l-müderrisîn es-Seyyid Mustafâ Efendi kâmbîn.

Tahîyyât-ı sâfiyât ihdâsiyla inhâ olunur ki hâlen Aksarây'da mutasarrıf olduğunuz Zinciriye Medresesi'nden Konya'da Tâcû'l-vezîr Medresesi'ne nakl

olunmuşszdur gerekdir ki ba'de'l-yevm medrese-i mezbûrede ifâde ve istifâde üzere olasız hurrîre fi samîn ramazân sene ihdâ ve erba'în ve elf (8 Ramazân sene 1041).

El-fakîr 'Abdullah el-Kâdı bi-'asâkiri Anadolu vusûlü Ramazân 23.

1-6 İplikçi Medresesi'ne Müderris Ta'yîn Mektûbu

Fahrü'l-emâsil Mevlânâ 'İlyâs Efendi kâmbîn.

Tahîyyât-ı safiye ihdâsıyla inhâ olunur ki işbu sene ihdâ ve erba'în ve elf ramazânı guresinden üç ay tevkit ve yevmî yirmi akça ile Konya'da İplikçi Medresesi size sadaka olunmuşdur gerekdir ki ba'de hulûlû'l-vakt medrese-i mezbûrede ifâde ve istifâde üzere olasız ve's-selâm.

El-fakîr 'Abdullah el-Kâdı bi-'asâkiri Anadolu.

2-1 Konya Vergiler Yekûnu

Bazaristân ma'a bâc-ı ihmâl kayt ve resm-i kapan dakik ve asel ve revgân ve sair mevzûnât ve me'kûlât memlûsa kânun-ı kadîm 3.500; memlûha mevrâ-yı tîmârha-i sipâhiyan-ı vilâyet- Karaman ve tekâlif-i sükkân fi sene 20.000; mukâta'a-i... nefsi Konya 6.000; kendi zirâ'at olunan yerlerdir 'öşr alınur 600; münasafa yarım alınur; ve resm-i ârus ve bâd-ı hevâ Konya 35.000; yekûn 104.900

2-2 Hatunsarâyda ki 'Âlî Ağa Medresesi'ne Müderris Ta'yîn Mektûbu

Fahrü'l-müderrisîn Mevlânâ 'Alî Efendi kâmyâb.

Tahîyyât-ı safiye ithâfiyla inhâ olunur ki işbu sene erba'în ve elf zî'l-hiccesi guresinden yevmî otuz akça ve iki ay tevkitle Hatunsarâyı'nda 'Âlî Ağa Medresesi sana sadaka olunmuşdur gerekdir ki ba'de hulûlû'l-vakt medrese-i mezbûreye varub ifâde ve istifade üzere olasız ve's-selâm.

El-fakîr Mehmed el-Kâdı bi-'asâkiri Anadolu el-Ma'mûre.

2-3 Molla 'Atîk Medresesi'ne Müderris Ta'yîn Mektûbu

Sûret-i Mektûp.

Fahrü'l-müderrisîn Mevlânâ Mustafâ Efendi kâmyâb.

Tahîyyât-ı safiye ithâfiyla inhâ olunur ki işbu sene erba'în ve elf şevvâli'l-mükerremîn'in yirminci gününden dört ay tevkit ve yevmî elli akça ile Konya'da Molla-yı 'Atîk Medresesi sana sadaka olunmuşdur gerekdir ki ba'de hulûlû'l-vakt medrese-i mezbûrede ifâde ve istifâde üzere olasız ve's-selâm.

El-fakîr Mehmed el-Kâdı bi-'asâkiri Anadolu.

2-4 Nizâmiye Medresesi'ne Müderris Ta'yîn Mektûbu

Sûret-i Mektûp.

Fahrü'l-müderrisîn Mevlânâ Mehmed Efendi kâmyâb.

Tahîyyât-ı safiye ithâfiyla inhâ olunur ki işbu sene erba'în ve elf ramazânının sekizinci gününden yevmî otuz akça ve beş ay tevkitle Konya'da Nizâmiye Medresesi sana sadaka olunmuşdur gerekdir ki ba'de hulûlû'l-vakt medrese-i mezbûreye varub kema yenbagi ifâde ve istifâde üzere olasız ve's-selâm.

El-fakîr Mehmed el-Kâdı bi-'asâkiri Anadolu el-Ma'mûre.

2-5 İplikçi Medresesi'ne Müderris Ta'yîn Mektûbu

Sûret-i Mektûp.

Fahrü'l-müderrisîn Mevlânâ Fazlullah Efendi kâmyâb.

Tahîyyât-ı safiye ihdâsıyla inhâ olunur ki işbu sene erba'în ve elf ramazânın on beşinci gününden beş ay tevkitle yevmî kırk akça ile Konya'da İplikçi Medresesi sana sadaka olunmuşdur gerekdir ki ba'de hulûlû'l-vakt medrese-i mezbûrede ifâde ve istifâde üzere olasın ve's-selâm.

El-fakîr Mehmed el-Kâdı bi-'asâkiri Anadolu el-Ma'mûre fi 5 Safer sene 41.

2-6 Ölen Askerlerin Muhâllefâtının Zabt ve Taksîmi ile Ertelenen Vergilerin Tahsîli Hakkında Mektûb

Şer'îat nisâb Süleymân Efendi kâmyâb.

Tahîyyâti safiye ve teslîmatı vâfiye ithâfından sonra inhâ olunur ki işbu sene ihdâ ve erba'în ve elf muharremû'l-harâmının yirmi dördüncü gününden eyâleti Karaman'da vâki' olan umûr-ı askeriyesinde olunmuşdur gerekdir ki mevtâ-yı askeriyenin muhâllefâtını tahrîr ve termîm el-veresetü alâ ma farazallahu tevzî' ve taksîm idüb bu tarafa 'aid olan rûsûm-ı mut'adeden ba'de'l-kabz mutemedün aleyh adamınla îsâl ve eslası vesâyeyı gayri muayyeneyi mahsûle hâlet itmeyüb müstakil irsâl idesiz ki bu taraftan mahalline sarf ola ve's-selâm.

El-fakîr Mehmed el-Kâdı bi-'asâkiri Anadolu el-ma'mûre fi 20 Receb.

2-7 Ermenek'teki Mûsa Pâşâ Medresesi'ne Müderris Ta'yîn Mektûbu

Fahrü'l-müderrisîn Mevlânâ Ahmed Efendi kâmyâb.

Tahîyyât-ı sâfiyât ithâfiyla inhâ olunur ki işbu sene erba'în ve elf zî'l-ka'desinin yirminci gününde yevmî kırk akça ve iki ay tevkitle Ermenek'de Mûsa Pâşâ Medresesi sana sadaka olunmuşdur gerekdir ki ba'de hulûlû'l-vakt medrese-i mezbûreye varub kema yenbagı ifâde ve istifâde idesiz ve's-selâm.

El-fakîr Mehmed el-Kâdı bi-'asâkiri Anadolu el-Ma'mûre.

2-8 Seyfiye Medresesi'ne Müderris Ta'yîn Mektûbu

Fahrü'l-müderrisîn Mevlânâ Mahmûd Efendi kâmyâb.

Tahîyyât-ı safiye ithâfiyla inhâ olunur ki işbu sene erba'în ve elf zî'l-ka'desinin yirminci gününde yevmî kırk akça ve dört ay tevkitle Konya'da Seyfiye Medresesi sana sadaka olunmuşdur gerekdir ki ba'de hulûlû'l-vakt medrese-i mezbûreye varub kema yenbagı ifâde ve istifâde üzere olasın ve's-selâm.

El-fakîr Mehmed el-Kâdı bi-'asâkiri Anadolu el-Ma'mûre.

2-9 Molla-yı Atîk Medresesi'ne Müderris Ta'yîn Mektûbu

Fahrü'l-müderrisîn Mevlânâ Mûsa Efendi kâmyâb.

Tahîyyât-ı safiye ithâfiyla inhâ olunur ki sene ihdâ erba'în ve elf cemâziye'l-ûhrasının guresinde Konya'da Molla-yı Atîk Medresesi yevmî otuz akça ve iki ay tevkitle size sadaka olunmuşdur gerekdir ki ba'de hulûlû'l-vakt medrese-i mezbûreye varub ifâde ve istifâde üzere olasız ve's-selâm.

El-fakîr Mehmed el-Kâdı bi-'asâkiri Anadolu el-Ma'mûre.

3-1 Karatay-ı Kebîr Medresesi Müderrisinin Görevine Devâm Etmesi Hakkında Mektûb

Mektûb-ı Kâdı'asker Efendi.

Umdetü'l-müderrisîn Mevlânâ es-Seyyid Hüseyin Efendi hazretleri kâmyâb.

Tahîyyât-ı safiye ve teslîmat-ı vâfiye ithâfından sonra inhâ olunur ki mahrûse-i Konya'da Karatay-ı kebîr Medresesi dâhil payesi ile ve ru'us-ı hümâyûn ile size 'inâyet olunub ifâde ve istifâde üzere iken Mevlânâ Seyyid Mûsa'ya bir tarîk ile tevcîh olunmağın size gadr olduğuna binâ'en medrese-i mezbûre ru'us-i hümâyûn mûcibince dâhil payesiyle kemâkâne ibka ve mukârrer kılınmışdır mektûb vusûlünde kel-evvel ifâde ve istifâde idüb âhara dâhl ettirmiyesin ve's-selâm hurrîre fî'l-yevmî'l-aşir min ramazân sene erba'în ve elf (10 Ramazân sene 1040).

El-fakîr Mehmed el-Kâdı bi-'asâkiri Anadolu.

3-2 Tâcû'l-vezîr Medresesi'ne Müderris Nakil Mektûbu

Fahrü'l-Müderrisîn Mevlânâ Mehmed Efendi kâmyâb.

Tahîyyât-ı safiye ithâfiyla inhâ olunur ki işbu sene tis'a ve selâsin ve elf zî'l-ka'desinin yirmi beşinci gününde Edirne'de hâlen müderrisi olduğun Kâdı Hüsâm Medresesi'nden altı ay tevkit ve yevmî elli akça ile Konya'da Tâcû'l-vezîr Medresesi'ne nakil olunmuşundur gerekir ki ba'de hulûlû'l-vakt Tâcû'l-vezîr Medresesi'ne ifâde ve istifâde üzere olasın ve's-selâm.

El-fakîr Mehmed el-Kâdı bi-'asâkiri Anadolu el-Ma'mûre.

3-3 Seyfiye Medresesi'ne Müderris Ta'yîn Mektûbu

Fahrü'l-müderrisîn Mevlânâ 'Abdülhay Efendi kâmyâb.

Tahîyyât-ı safiye ithâfiyla inhâ olunur ki işbu sene erba'în ve elf şa'bânının yirminci gününden yevmî otuzar akça ve üç ay tevkitle Konya'da Seyfiye Medresesi sana sadaka olunmuşdur gerekir ki ba'de hulûlû'l-vakt medrese-i mezbûreye varub kema yenbagi ifâde ve istifâde üzere olasın ve's-selâm.

El-fakîr Mehmed el-Kâdı bi-'asâkiri Anadolu el-Ma'mûre.

3-4 Hatunsarâyı 'Âlî Ağa Medresesi'ne Müderris Ta'yîn Mektûbu

Fahrü'l-müderrisîn Mevlânâ Mustafâ Efendi kâmyâb.

Tahîyyât-ı safiye ithâfiyla inhâ olunur ki işbu sene erba'în ve elf cemâziye'l-ûhrasının on beşinci gününden yevmî yirmi akça ve üç ay tevkitle Hatunsarâyı'nda 'Âlî Ağa Medresesi sana sadaka olunmuşdur gerekir ki ba'de hulûlû'l-vakt medrese-i mezbûre-ye varub kema yenbagi ifâde ve istifâde üzere olasız ve's-selâm.

El-fakîr Mehmed el-Kâdı bi-'asâkiri Anadolu el-Ma'mûre.

3-5 İplikçi Medresesi'ne Müderris Ta'yîn Mektûbu

Fahrü'l-müderrisîn Mevlânâ Şa'ban Efendi kâmyâb.

Tahîyyât-ı safiye ihdasıyla inhâ olunur ki işbu sene erba'în ve elf cemâziye'l-evvelî'nin yirminci gününden beş ay tevkitle ve yevmî kırk akça ile Konya'da İplikçi Medresesi sana sadaka olunmuşdur gerekir ki ba'de hulûlû'l-vakt medrese-i mezbûre-yi mutasarraf olub ifâde ve istifâde üzere olasın ve's-selâm.

El-fakîr Mehmed el-Kâdı bi-'asâkiri Anadolu el-Ma'mûre.

3-6 Tâcü'l-vezîr Medresesi'ne Müderris Ta'yîn Mektûbu

Fahrü'l-Müderrisin Mevlâna Mustafâ Efendi kâmyâb.

Tahîyyât-ı safiye ithâfiyla inhâ olunur ki işbu sene erba'în ve elf şevvâlinin yirminci gününden altı ay tevkitle ve yevmî elli akça ile Konya'da Tâcü'l-vezîr Medresesi sana sadaka olunmuşdur gerekdir ki ba'de hulûlû'l-vakt medrese-i mezbûrede ifâde ve istifâde idesin ve's-selâm.

El-fakîr Mehmed el-Kâdı bi-'asâkiri Anadolu el-Ma'mûre.

3-7 Karatay-ı Sagîr Medresesi'ne Müderris Ta'yîn Mektûbu

Fahrü'l-müderrisîn Mevlânâ Mahmûd Efendi kâmyâb.

Tahîyyât-ı sâfiyât ihdâsıyla inhâ olunur ki işbu sene erba'în ve elf şevvâlinin yirminci gününden iki ay tevkitde ve yevmî kırk akça ile Konya'da Karatay-ı Sagîr Medresesi sana sadaka olunmuşdur gerekdir ki ba'de hulûlû'l-vakt medrese-i mezbûre-yi mutasarrıf olub ifâde ve istifâde üzere olasın ve's-selâm.

El-fakîr Mehmed el-Kâdı bi-'asâkiri Anadolu el-Ma'mûre.

4-1 Tâcü'l-vezîr Medresesi'ne Müderris Ta'yîn Mektûbu

Sûret-i mektûb-ı kâdıasker Efendi.

Fahrü'l-müderrisîn Mevlânâ Nâsrullah Efendi kâmyâb.

Tahîyyât-ı sâfiyât ithâfiyla inhâ olunur ki işbu sene erba'în ve elf şehri-ı recebû'l-mürecebinin onuncu gününden üç ay tevkitle ve yevmî elli akça ile Konya'da Tâcü'l-vezîr Medresesi sana sadaka olunmuşdur gerekdir ki ba'de hulûlû'l-vakt medrese-i mezbûreye varub ifâde ve istifâde üzere olasın ve's-selâm.

El-fakîr Mehmed el-Kâdı bi-'asâkiri Anadolu el-Ma'mûre.

4-2 İplikçi Medresesi'ne Müderris Ta'yîn Mektûbu

Fahrü'l-müderrisîn Mevlânâ Balî Efendi kâmyâb.

Tahîyye-i safiye ithâfiyla inhâ olunur ki işbu sene erba'în ve elf zî'l-ka'desinin yirmi altıncı gününden altı ay tevkit ve yevmî elli akça ile Konya'da İplikçi Medresesi sana sadaka olunmuşdur ba'de hulûlû'l-vakt medrese-i mezbûrede ifâde ve istifâde üzere olasın.

El-fakîr Mehmed el-Kâdı bi-'asâkir-i Anadolu el-Ma'mûre.

4-3 Molla-yı 'Atîk Medresesi'ne Müderris Ta'yîn Mektûbu

Fahrü'l-müdderrisin Mevlânâ Mustafâ Efendi kâmyâb.

Tahîyyât-ı safiye ithâfindan sonra inhâ olunur ki işbu sene erba'în ve elf cemâziye'l-ûhrasının onuncu gününden yevmî otuz akça ve üç ay tevkitle Konya'da Molla-yı Atîk Medresesi sana sadaka olunmuşdur gerekdir ki ba'de hulûlû'l-vakt medrese-i mezbûreye varub kema yenbagı ifâde ve istifâde üzere olasın ve's-selâm.

El-fakîr Mehmed el-Kâdı bi-'asâkiri Anadolu el-Ma'mûre.

4-4 Karatay-ı Sagîr Medresesi'ne Müderris Ta'yîn Mektûbu

Fahrü'l-müderrisîn Mevlânâ es-Seyyid Mûsa Efendi kâmyâb.

Tahîyyât-ı safiye ihdâsıyla inhâ olunur ki işbu sene erba'în ve elf cemâziye'l-evvelinin onuncu gününden iki ay tevkitde ve yevmî kırk akça ile Karatay-ı sagîr Medresesi sana sadaka olunmuşdur ba'de hulûlû'l-vakt medrese-i mezbûrede ifâde ve istifâde üzere olasın ve's-selâm fi 24 Ramazân sene.

El-fakîr Mehmed el-Kâdı bi-'asâkiri Anadolu el-Ma'mûre.

4-5 Nalinci Medresesi'ne Müderris Ta'yîn Mektûbu

Kıdvetü'l-müderrisîn Mevlânâ Lütfullah Efendi kâmbîn.

Tahîyyât-ı safiye ithâfiyla inhâ olunur ki işbu sene erba'în ve elf cemâziye'l-evvelinin yirminci gününden iki ay tevkit ve yevmî kırk akça ile Konya'da Nalinci Medresesi sana sadaka olunmuşdur gerekdir ki ba'de hulûlû'l-vakt medrese-i merkûmeden ifâde ve istifâde üzere olasız ve's-selâm.

El-fakîr el-Kâdı bi-'asâkiri Anadolu el-Ma'mûre.

4-6 Dursunizâde Medresesi'ne Müderris Ta'yîn Mektûbu

Fahrü'l-müderrisîn Mevlânâ Ahmed Efendi kâmyâb

Tahîyyât-ı safiye ve teslîmatı vâfiye ihdasıyla inhâ olunur ki işbu sene erba'în ve elf ramazânın yirminci gününde dört ay tevkit ve yevmî yirmi akça ile Konya'da Dursunizâde Medresesi sana sadaka olunmuşdur gerekdir ki ba'de hulûlû'l-vakt medrese-i mezbûrede ifâde ve istifâde idesin ve's-selâm.

El-fakîr el-Kâdı bi-'asâkir-i Anadolu el-Ma'mûre sene fi 20 şehr-i Şevvâl sene m.

5-1 Atâbeg Medresesi'ne Müderris Ta'yîn Mektûbu

Mektûb-u kâdıasker Efendi.

Kıdvetü'l-müderrisîn Mevlânâ 'Abdî Efendi kâmyâb.

Tahîyyât-ı safiye ve teslîmat-ı vâfiye ithâfiyla inhâ olunur ki işbu sene erba'în ve elf şehr-i rebî'ul-âhîrinin ondördüncü gününden üç ay tevkitde ve yevmî elli akça ile Konya'da Atâbeg Medresesi ber-vech-i te'bît ve taka'üd sana sadaka olunmuşdur gerekdir ki ba'de hulûlû'l-vakt medrese-i mezbûrede ifâde ve istifâde üzere olasın ve's-selâm.

El-fakîr Mehmed el-Kâdı bi-'asâkir-i Anadolu el-Ma'mûre fi 25 Cemâziye'l-ûhra sene m.

5-2 Sahrâ Nâhiyesi'nin 'Örfî Vergilerinin Tahsîli için Mübâşir Ta'yîn Edilmesi Hakkında Tezkere

Kıdvetü'l-nüvvâb Mevlânâ Sahrâ nâ'ibi tezkere vâsıl oldukda ma'lûm olaki hâlen taht-ı hükûmetinizde şe'airde ve sipâhizâde ve mu'tak kulun kânûn-u kadîm üzere üzerlerine lâzım rüsûm-ı 'örfiyelerinin bin kırk senesine mahsûb olmak üzere cem' ve tahsîl ve dâhil-i hazine olmak lâzım ve mühim olmağın işbu dârende-i tezkere dergâh-ı âli sipâhîlerinden kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân zîde kadruhu (boş) ta'yîn olunub gönderilmişdir vardıkda gerekdir ki bir an ve bir saat te'hîr ve tevâkkuf olmağın zikr olunan tâ'ife-i mezkûrun üzerlerine lâzım gelüb bin kırk senesine mahsûb olmak üzere mîrîye 'aid olan rüsûmatların olageldiği üzere mezbûr mübâşire ahz ve kabz ettirüb bir bahâne ile bir ferde hılâf-ı şer'-i şerîf ve kânûn-u münîf kimesne rencîde olunmaya tahrîren fi evâhir-i cemâziye'l-ûhra sene erba'în ve elf (Cemâziye'l-ûhranın 21-29 arası sene 1040).

El-mahrûse-i Konya.

5-3 Seyfiye Medresesi'ne Müderris Ta'yîn Mektûbu

Mektûb-u kâdıasker Efendi.

Fahrü'l-müderrisîn el-Hâc Bayram Efendi kâmyâb.

Tahîyyât-ı safiye ve teslîmat-ı vâfiye ithâfiyla inhâ olunur ki işbu sene erba'în ve elf saferû'l-hayrinin yirminci gününde üç ay tevkit ve yevmî elli akça ile Konya'da Seyfiye Medresesi sana sadaka olunmuşdur gerekdir ki ba'de hulûlû'l-vakt medrese-i mezbûrede ifâde ve istifâde üzere olasın ve's-selâm.

El-fakîr Mehmed el-Kâdı bi-'asâkir-i Anadolu el-ma'mûre.

5-4 Şeyh Rasûl Medresesi'ne Müderris Ta'yîn Mektûbu

Fahrü'l-müderrisîn Mevlânâ 'Alî Efendi kâmyâb.

Tahîyyât-ı safiye ithâfiyla inhâ olunur ki işbu sene erba'în ve elf cemâziye'l-evvelinin yirmi beşinci gününde yevmî yirmi beş akça ve bir ay tevkitle Konya'da Şeyh Rasûl Medresesi sana sadaka olunmuşdur gerekdir ki ba'de hulûlû'l-vakt medrese-i mezbûrede ifâde ve istifâde üzere olasın ve's-selâm.

El-fakîr Mehmed el-Kâdı bi-'asâkir-i Anadolu el-Ma'mûre.

Mektûb tıbbu aslûhu el-mümzâ el-mahtûm el-mevlâ nemakahü'l-fakir bi-medinetî Kostantiniyye el-Mahrûse.

5-5 Seyfiye Medresesi'ne Müderris Ta'yîn Mektûbu

Fahrü'l-müderrisîn Mevlânâ İbrahim Efendi kâmyâb.

Tahîyyât-ı sâfiyât ithâfiyla inhâ olunur ki işbu sene erba'în ve elf rebî'ul-evvelinin guresinde dört ay tevkit ve yevmî elli akça ile Konya'da Seyfiye Medresesi sana sadaka olunmuşdur gerekdir ki ba'de hulûlû'l-vakt medrese-i mezbûreye varub ifâde ve istifâde üzere olasın ve's-selâm.

El-fakîr Mehmed el-Kâdı bi-'asâkir-i Anadolu el-Ma'mûre.

5-6 Nizâmiye Medresesi'ne Müderris Ta'yîn Mektûbu

Mektûb-u Kâdıasker Efendi.

Fahrü'l-müderrisîn Mevlânâ Hâcî Efendi.

Tahîyyât-ı safiye ithâfiyla inhâ olunur ki işbu sene erba'în ve elf rebî'ul-ühurasının sekizinci gününde üç ay tevkitle ve yevmî yirmi akça ile Konya'da Nizâmiye Medresesi sana sadaka ve inâyet olmuşdur gerekdir ki ba'de hulûlû'l-vakt medrese-i mezbûrede ifâde ve istifâde ile mukayyed olasın ve's-selâm.

El-fakîr Mehmed el-Kâdı bi-'asâkir-i Anadolu el-Ma'mûre.

6-1 Kâssamlardaki Vergilerin Tahsîli için Kâdı Ta'yîn Mektûbu

Mektûb-u Kâdıasker Efendi.

Fahrü'l-kuzât Mevlânâ Halîl Efendi kâmyâb.

Tahîyyât-ı safiye ithâfiyla inhâ olunur ki Konya ve Seydîşehri ve Begşehri ve Niğde ve Kayseriye ve Akşehir ve Kırşehir ve Adana ve Aksarây sancaklarında seniyetlü kassam ta'yîn eylemişizdir gerekdir ki zikr olunan sancaklarda tarafımızdan ta'yîn olunan kassâmların ile'l-ân makbuzları olan rüsûm-ı 'adiye ve eslâs-ı vesâyeyi gayri muayyeneyi kabz idüb bu cânibe irsâle sa'y idesin ve sende mevcûd bulunduğun sancakda vâki' olan mevta-yı askeriyenin muhalledfâtın tahrîr ve beynel-verese taksîm idüb bu tarafa 'aid olan rüsûm-ı kabz eylesin kimesne müdahâle etmeye zikr olunan sancaklarda olan kassâmlarımızın azl ve nâsbları sana tefâviz

olunmuştur hiyaneti zûhur iden kassâmı ‘azl idüb yerine bir müstakim kimesne nâsb eylesin ve’s-selâm hurrire fi’l-yevmî’l-hâmis ve’l-ısrîn min saferû’l-hayr sene erba’în ve elf (25 Safer sene 1040).

El-fakîr Mehmed el-Kâdı bi-’asâkir-i Anadolu el-Ma’ mûre.

6-2 Tütünle İlgili Yasaklara Uyulması Husûsunda Anadolu Eyâleti Kâdılarına Mektûb

Mektûb-u kâdıasker efendi der hakkı duhân.

Şer’î’at-ı nisâb vilâyet-i Anadolu kuzât efendiler el-mukerremûn tahîyyât-i safiye ve teslîmatı vâfiye ithâfiyla inhâ olunur ki taht-ı kazganızda duhân yaprağı ekilmeyüb ve dikilmeyüb ve içilmeyüb bey’ ve şıra’ olunmamak bâbında hâlen emr-i şerîfi celîlû’l-kadr vârid olmağın mücibince âmel olunub min ba’d duhân yaprağı taht-ı kazganızda ekilmeyüb ve biçilmeyüb ve içilmemek ve bey’ ve şıra’ olunmak için mektûb tahrîr olunub irsâl olundu lede’l-vusûl husûs-ı mezbûra ziyâde tekayyüd ve ihtimâm idüb ber mücib-i emr-i âli min ba’d kimesneye duhân yaprağı ekdirmeyüb ve biçdirmeyüb ve içdirmeyüb ve bey’ ve şıra ettirmeyib mukayyed olasız ve yine eker ise muhakkem haklarından gelüb bi-eyyi tarîk kâne men’ ve def’ idesiz ihmâl etmeyesiz müsâmaha iderseniz mütedârrar olmâlarınız mukârrerdır bilmiş olub ana göre hareket idesiz.

El-fakîr Mehmed el-Kâdı bi-’asâkir-i Anadolu.

6-3 Tütünle İlgili Yasaklara Uyulması Husûsunda Karaman Kethüdâlarına Mektûb

Mektûb-u kethüdâ yeri der hakkı duhân.

Kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân bi’l-fi’l Karaman ve sâ’ir kasabât ve karada altıbölük yoldaşları üzerlerine kethüdâyeri zîde kadruhum ba’de’s-selam ‘i’lâm olunur ki bir kaç seneden beru zûhur iden duhân hâlkı âlemi kâr-u kesbden ta’til idüb ve nice ihrakı envai’ mesâlik mü’eddî olmağın def’ ve izâlesi mühimmât-ı ûmur-u dinden olmağın bundan evvel defaatle evâmîr-i şerîfe gönderilmiş iken men’ ve def’ olunmayub hâlen üslub-ü sâbık üzere ol diyarda ekib biçüb bey’ ve şer’a’ ve istima’ olunduğu mesmu’u padişâhî olmakla min ba’d memâlik-i padişâhîde ekilib biçilmeye ve bey’ ve şıra’ ve isti’mâl olunmamak bâbında müekked hatt-ı hümâyûn vârid olub mücibince emr-i şerîf vâcibü’t-teşrif sâdır olub umûmen memâlik-i mahrûseye zikr olunan duhânı ekdirmeyüb ve bey’ ve şıra ettirmeyüb ruhsat vermiyesiz memnun olmayub ekenleri ahz ve habs idüb ve ektikleri yaprağı cânib-i mîrîye fûrûhat ettirdesiz ve askeriyeden duhân isti’mâl idenleri men’ ve def’ idüb memnû’ olmayub hılâf-ı emr-i şerîf memnu’ olmayanları isimleri ve resimleri ve yükleri ile ‘arz idesiz ki mücibi ile âmel eylesiz imdi bu husûsu sâ’ire kıyas eylemeyüb bi’z-zât sa’âdetlü ve a’zametlü padişâh-ı alempenâh hazretlerinin ‘azîm takdîr-i şerîfleri vardır ana göre basiret üzere olub itaat etmeyenlerin muhkem haklarından gelüb mücibince mektûb ile âmel eylesiz tahrîren fi evâhir-i şehri cemâziye’l-evvel sene erba’în ve elf (Cemâziye’l-evvelin 21-30 arası sene 1040).

6-4 Konya ve Nâhiyelerinde Bulunan Altıbölük Hâlkı Üzerine Kethüdâyeri Ta’yîni

Altıbölük ağaları Konya Sancağı’nda ve nevâhîyesinde sâkin ve mütemekkin olan altıbölük hâlkına ebnâ-i sipâhîyandan Mehmed Ağa zîde kadruhu ki kethüdâyeri

nâsb ve ta'yîn idüb ağaların mektûbları (okunmuyor) ordu-yı hümâyûn efendisi imzasıyla mümzâ ve mahtûm meclis-i şer'a varub mâ-vaka'a' gibbe't-taleb ketb olundu.

6-5 Konya Çayırını Sulama İzni

Hâlen Karaman beglerbegisi olan Ahmed Pâşâ hazretlerinin mütesellimi olan 'Âlî Ağa Konya çayırına bin kırk senesi şa'bân'ının ondokuzuncu günü ki fi'l-ehâd evvel günü çayır-ı mezbûre saki için su câri olmuştur mâ-vaka'a' tahrîr olunsun dedikte vech-i meşrûh üzere mukârrer olmağın kayd olundu.

7-1 Konya Kâdısı'nın Görev Başlama Kaydı

El-ahkâmı fi tahvîli a'lemi'l-ulemâi'l-mütebahhirîn Mevlânâ es-Seyyid İbrahim Efendi dâmet fezâ' ilehuhu el-müfti el-kâdı bi-medîneti Konya.

7-2 Ermenek'teki Mûsa Pâşâ Vakfına Müteveli Berâtı

Nişân-ı şerîf-i 'âlîşân hükmü oldur ki.

Kutbû'l-ârifin zahrû'l-vâsılın Hazreti Molla Celâleddîn-i Rûmî kudde sirruhû'l-azîzin evkâfi mütevellisi olan kîdvetû's-sûleha'is-sâlikin Şeyh Hüseyin zîde salahuhu südde-i sa'âdetime mektûb gönderüb nefsi-i Ermenek'de vâki' müteveffâ Mûsa Pâşâ binâ eylediği medresenin vâkıf karyelerinden azîz müşarûn ileyhî evkâfına Salur nâm karye iştirâk üzere olub hîn-i te'sîrden medrese-i mezbûrenin mütevellisi mevcûd bulunmamakla vakf ziyâde özrü olmağın tevliyet-i mezbûre vâki' tevkî'-i ref'i'ü's-şân-ı hakânî 'Ömer için mahâl ve müstehâk olduğun bildirib virilmek ricasın 'arz etmeğın bu nişân-i hümâyûnu 'izzet makrunu virdim ve buyurdum ki varub ba'de'l-yevm vakf-ı mezbûre müteveli olub şol ki vezâifî hizmet-i tevliyet-i mezbûre dir bî-kusur hizmeti mü'eddî kıldıkdan sonra ol bâbda hiç ehâd manî' ve müzahîm olmayub dâhl ve ta'arruz kılmaya şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fi evâhir-i şehri-zî'l-hiccetü's-şerîfi sene tis'a ve selâsin ve elf (Zî'l-hiccenin 21-30 arası sene 1039).

Be-Makâmı Kostantiniyye el-Mahrûse.

7-3 Kızıllar Köyü Ahâlisinin Celâlî Sebebiyle Dağılan Yağlukaya Köyünün Tekâlîfi Konus'unda Rencîde Olunmaması Hakkında Fermân

Akzâ kuzâtül-müslimîn evlâyı vülâtü'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn vâris-i ulûmû'l-enbiyâ ve'l-mürselîn hüccetü'l-hakk ale'l-hâlkî ecma'in el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyetü'l-melikü'l-mu'in Mevlânâ Konya kâdısı zîdet fezâ' ilehuhu tevkî'-i ref'i'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki hâlen der-sa'âdetime 'arz gönderüb mahmiye-i Konya Sahrâsı'nda vâki' Kızıllar nâm karye ahâlisi meclis-i şer'a gelüb karye-i mezbûre kurbûnde Yağlukaya nâm karyenin re'âyâsı mukaddemâ eşkiya ve celâlî te'addîsinden perakende ve perişan olub kimesneleri kalmamakla karye-i mezbûre sınırında ba'zı yerleri zirâ't idüb vâki' olan tekâlîf için mu'avenet ider idik lâkin hânesi ziyâde olmakla tekâlîf vermeğe iktidarları olmamakla zirâ'atından ferâgat idüb kat'ı alâka eylemişler iken yine tekâlîf cem'ine me'mûr olanlar zikr olunan Yağlukaya nâm karyenin tekâlîfi hılâf-ı şer' ve kânûn bizden taleb idüb rencîde ederler ahvâlimizi der-sa'âdete 'arz idiverin deyü ihticâc eylediği ecilden zikr olunan Yağlukaya nâm karye re'âyâsından karye-i mezbûrede kimesne olmayub ve kat'a alâka ve medhâlleri olmadıkça tekâlîf cem'ine me'mûr olanlar

hılâf-ı şer' ve kânûn ve remîde eylememeleri bâbında emr-i şerîfim ricasın i'lam eylemeğin şer' ve kânûna muhâlif dâhl ve rencîde olmayalar deyü emr idüb buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda husûs-ı mezbûre mukayyed olub göresin karye-i mezbûre ahâlisinin Yağlukaya nâm karyede alâka ve medhâlleri ve re'âyâsından kimesneleri yoğiken tekâlîf cem'ine me'mûr olanlar hılâf-ı şer' ve kânûn dâhl ve rencîde eyledikleri vâki' ise men've def'idüb karye-i mezbûrede alâkal'arı olduğu taktîrde şer' ve kânûna muhâlif tekâlîf cem'ine me'mûr olanlara dâhl ve rencîde ve remîde ittirmeyüb husûs-ı mezbûr için tekrâr şikâyet olunmâlu eylemiyesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın tahrîren fi'l-yevmü's-sâni ve'l-ışrîn min şehr-i ramazânü'l-mübârek sene tis'a ve selâsin ve elf (22 Ramazân sene 1039).

Be-Makâm-ı Kostantiniyye el-Mahrûse.

7-4 Mütesellim Nûrullâh Çelebi'nin Konya Subaşılığı ve İhtisâbını Bir Aylığına Vermesi

Mütesellim Nûrullah Çelebî Konya'nın subaşılığını ve ihtisâbını mah-i safer guresinden tamamına değin Hasan Beg ve 'Abdî Beg'e virüb yedlerine mahtûm mektûb verilmeğin kayd olundu.

7-5 Karaman Defter Kethüdâlığının Kime Ait Olduğu Hakkında Fermân

Emr-i şerîf berayı Defterkethüdâlığı.

Akzâ kuzâtü'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-müvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn hüccetü'l-hakkı ale'l-hâlki ecmâ'in vâris-i 'ulûmü'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-mu'în Mevlânâ Konya kâdısı zîdet fezâ' ilehuhu tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki dârende-i fermân vâcibü'l-iz'an kıdvatü'l-emâsil ve'l-akrân Şeyhi zîde kadruhu sūdde-i sa'âdetime gelüb eyâlet-i Karaman'ın defter kethüdâlığı bin otuz dokuz cemâziye'l-ûhrasının evâsıtında vezîr-i ekrem tarafından kendiye tevcîh olunub emr-i şerîfim verilmekle âdemleri gelüb zabt etmek istedikde âhardan Mustafâ nâm sipâhî zikr olunan defter kethüdâlığı bana dahî verilmişdir deyü emr-i şerîf ibrâz etmekle tasarrufuna manî' olduğun bildirüb sūdde-i sa'âdetimde mahfûz olan ahkâm kaydına müraca'at olundukda ibrâz eylediği emrin kaydı olmamakla zikr olunan defter kethüdâlığı müşarûn ileyh serdâr-ı ekrem tarafından verilen emr-i şerîf mûcibince mûmâ ileyh Şeyhi'nin adamlarına kemâkân zabt ve tasarruf ittirmek emrim olmuşdur buyurdum ki zikr olunan defter kethüdâlığı emrim üzere mûmâ ileyhin adamlarına zabt ve tasarruf ittirüb min ba'd ol vecihle emîr ibrâz iden mezbûr sipâhî Mustafâ'yı ve etraf-ı âhardan bir ferdi asla dâhl ve ta'arruz ettirmeyüb mâdemki mezbûr sefer-i hümâyûnda hizmetin oldukça zikr olunan defter kethüdâlığına âhardan bir ferdi dâhl ettirmeyüb vâki' olan mahsûlâtı âdemlerine zabt ve kabz ittiresin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın tahrîren fi evahîr-i şehr-i muharremü'l-harâm sene erba'în ve elf. (Muharrem'in 21-30 arası sene 1040).

Be-Makâm-ı Kostantiniyye el-Mahrûse.

7-6 Suğla Hâslarından Celâli Karyesinin Mîrî Mahsûlünün İltizâma Verilmesi

Vech-i tahrîr-i hurûf budur ki Suğla hâslarından Celâlî nâm karyenin işbu sene-i mübârekde mîriye 'aid olan mahsûlün fahrü'l-emâsil ve'l-akrân Ahmed Çelebî'ye

ber-vechi iltizâm bin kile buğdaya maktu' olub ba'de'l-hizmet mezbûr Ahmed Çelebî'den bin kile maktu' eylediğimiz buğdaya bî-kusur alub kabz eylediğimiz ecilden mezbûrun yedine temessük verilmişdir kimesne dâhl ve ta'arruz eylemeye hurrire fî evâ'il-i cemâziye'l-evvel sene erba'în ve elf (Cemâziye'l-evvelinin 1-10 arası sene 1040).

Be-Makâm-ı Kostantiniyye el-Mahrûse.

8-1 Sinân Ağa Dârû'l-huffâz Vakfına Câbi Berâtı

Nişân-ı şerîf-i âlişân hükmü oldur ki.

Konya'da Merhûm Sinân Ağa dârû'l-huffâz evkâfının câbisi olmayub câbi lâzım olmağın yevmî bir akça ile râfi'-i tevkî'-i ref'i'-i hümâyûn Pîr Mehmed nâm kimesne mahâl olduğun mütevellisi ve veresei Mehmed 'arz etmeğın sadaka idüb bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki varub câbi olub hizmet-i lâzimesin mü'eddî kıldıkdan sonra yevmî bir akçaya mutasarrıf olub vâkıfın rûhu ve devâm-ı devletimçün du'âya müda'vâmet göstere şöyle bilüb alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fî evail-i şehri muharremû'l-harâm sene erba'în ve elf (Muharrem'in 1-10 arası sene 1040).

Be-Makâm-ı Kostantiniyye el-Mahrûse.

8-2 Konya Mi'marbaşı Tevcîh Berâtı

Nişân-ı şerîf-i 'âlişân hükmü oldur ki.

Konya kâdısı olan akzâ kuzâtü'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-muvahhidîn Mevlânâ Mahmûd zîde fezâ'ilehu südde-i sa'âdetime mektûb gönderüb Konya'da vâki' Mi'marbaşı olan Mustafâ fevt olub mi'marlığı mahlûl olmakla istibak olub mi'marlık katında mâhir olan rafi'-i tevkî'-i ref'iü's-şân-ı hakânî İsmâ'il'e verilmek ricasın 'arz etmeğın vazîfe-i muayyenesiyle mezbûru mi'marbaşı ta'yîn idüb bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki ba'de'l-yevm taht-ı yedinde olub tasarruf kılub şol ki veza'îfe hizmet-i mi'marlıkda vazîfe-i muayyenesiyle mutasarrıf olub bî kusur mer'î ve mü'eddî kılalar ol bâbda hiç ehâd manî' ve dafi' olmaya şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fî evâhir-i şehri zî'l-ka'de sene erba'în ve elf (Zî'l-ka'denin 21-30 arası sene 1040).

Be-Makâm-ı Kostantiniyye el-Mahrûse.

8-3 Sefere Gelmeyen Sîpahiye Ait Bağıkutlu Karyesi Tîmârının Bir Başkasına Tevcîh Berâtı

Sebeb-i tahrîr-i kitâb-ı kalem ve mücib-i nâzır-ı hitab-ı rakam oldur ki Konya Sancağı'nda Sudirhemi Nâhiyesi'nde Bağıkutlu nâm karye ve gayride ikibinsekizyüz akça tîmâr Hüseyin nâmına mutasarrıf olunub lâkin mezkûr Hüseyin mevcûdü'l-ism ve ma'dûmü'l-cism olub on seneden mütecâvez tîmâr-ı mezbûr için bir kimesne seferlerde mevcûd bulunmadığından gayri bu sene fermân olunan sefer-i hümâyûna gelmeyüb top hizmetlerinde ve Şehrizer fethinde ve kal'a tâmîründe ve Mihribân kal'ası üzerinde bi'inâyeti'llahî te'âlâ inhîzâmı müyesser olan Zeynel Hân muhârebesinde mevcûd bulunmayub tîmâr-ı mezbûr her vecihle mahlûl olduğun livâ-i mezbûrun alay begisi i'lâm etmeğın tis'a ve selâsin ve elf recebinin onuncu gününden sefere gelmeyenlerin dirlikleri erbâb-ı istihkâka verilmek fermân olmağın ber mücibi fermân-ı âli tîmârı mezbûr erbâb-ı istihkâkda mukaddemâ Begşehir Sancağı'nda üçbin akça tîmârdan ma'zül olan işbu dârende-i hurûf-ı 'âliye istihkâki

bedelinde ikiyüz akça noksanıyla ber vech-i tekml üç bin akçalık ümerâ-i tezkire ile sene tis'a ve selâsin ve elf şa'bânî'l-mu'azzamının on beşinci gününde tevcîh olunub sultânî'l-kuzât ve'l-mücahîdin Hâled hılâfetehu ilâ yevmîddin hazretlerin fermân-ı şerîfleri ile verildiği zikr olunur sûfut-ı re'âyâsı gerekdir ki ba'de'l-yevm taht-ı yedinde deni tasarrufunda olub şöyle hidemat-ı mîrîden ve mevfûre-i 'asâkir-i mansûre ve sayı meşkûredir ber mûcibi defter-i hakânî bî-kusur mer'î ve mü'eddî kıldı ol bâbda hiç ehâd manî' ve dafi' olmaya tahrîren fi'l-yevmî's-sâni 'aşer zî'l-ka'deti'ş-şerîfe sene tis'a ve selâsin ve elf (12 Zî'l-ka'de sene 1039).

8-4 Turgudoğlu Merhûm 'Ömer Beg Dârü'l-huffâzının Cüz'-hân Berâtı

Berât-ı şerîf bera-yı Mustafâ.

Nişân-ı şerîf-i 'âlîşân hükmü oldur ki. mahmiye-i Konya'da vâki' Turgudoğlu merhûm 'Ömer Beg darü'l-huffâzına yevmî bir akça ile cüz'-hân olan Ahmed Hâlîfe hüsn-i ihtiyârı ile işbu dârende-i fermânı vâcibü'l-iz'an Mustafâ'ya fariğ olub mezbûr dahî layık olmağın yevmî bir akça ile tevcîh olunub berât-ı şerîf ricasına sütte-i akzâ kuzâtü'l-müslimîn Mevlâna Mehmed zîdet fezâ'ilehuhu 'arz etmeğın sadaka idüb bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdumki varub mezbûrun yerine cüz'-hân olub hizmeti lâzimesini mer'î ve mü'eddî kıldıkdan sonra yevmî bir akçaya mutasarrıf olub vâkıfın rûhu ve benim devâm-ı devletimçün du'âya müdâvemet göstere âhardan ferd manî' ve dafi' olmayub dâhl ve ta'arruz kılmaya şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fi evâhir-i recebû'l-ferd sene tis'a ve selâsin ve elf (Recebin 21-30 arası sene 1039).

Be-Makâm-ı Kostantiniyye el-Mahrûse.

8-5 Selâtından Ma adâ Evkâfın Cümlesine Nâzır-ı Nezzâr Ta'yîn Berâtı

Nişân-ı şerîf-i 'âlîşân hükmü oldur ki.

Kuzâtın râfi'-i tevkî'-i refi'ü'ş-şân-ı hakânî kıdvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm Mevlânâ Sefer zîde fazluhu sütte-i sa'âdetime gelüb Konya'da vâki' selâtından mâ'adâ evkâfın cümlesine Hüseyin nâzır-ı nezzâr olan Bekirzâde demekle ma'rûf Mustafâ nâm kimesne fevt olub nezzâriyeti mahlûdür deyü kendiyeye verilmek bâbında 'inâyet rica etmeğın tevcîh olunub bu berât-ı hümâyûn-ı sa'âdet ayâtı verdim ve buyurdum ki ba'de'l-yevm mûmâ ileyh Konya'da vâki' evkâfa Hüseyin nâzır-ı nezzâr olub şol ki vezâifi hidematı nezzâretidir olageldiği üzere bî kusur mer'î ve mü'eddi kılalar ol bâbda hiç ehâd manî' ve dafi' olmayub dâhl ve ta'arruz eylemiyeler şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fi evasit-i rebî'ul-âhir sene erba'in ve elf (Rebi'ul-âhirin 11-20 arası sene 1040).

Be-Makâm-ı Kostantiniyye el-Mahrûse.

9-1 Karaman Esb-keşân Mukâta'ası Tevcîh Berâtı

Berât-ı şerîf bera-yı esb-keşân 'abd Mehmed Ağa.

Nişân-ı şerîf-i 'âlîşân-ı sultânî hükmü oldur ki.

Ebnâ-i sipâhiyandan yirmi sekizinci bölükde yevmî kırkbeş akça 'ulûfeye mutasarrıf olan Mehmed Hasan Şakird-i Mehterân nâm kulum zîde kadruhu hâlîya divân-ı adalet ünvanıma gelüb 'arz-ı hâl sunub Karaman hazinesine tâbî' esb-keşân mukatâ'asının her altı aylık yüz kırkbin akça olub ve her altı ayda bir cem' ve tahsîl olunmak mu'tad-ı kadîm olmağın lâkin mukâta'a-i merkûmenin altı aylık cem' ve tahsîl olunub ve altı aylık esb-keşân re'âyâsının zimmetlerin bâki kalmağın bin otuz

dokuz recebi'l-mürecebinin guresinde sene-i mezbûre (boş) gâyetine gelinceye değin mukâta'a-i mezbûre cem' ve tahsîl kendiye der'uhde olunmak bâbında 'inâyet rica eylemeğin hâzine-i âmiremde mahfûz olan baş defterlerine müraca'at olundukda fi'l-vâki' mukâta'a-i mezbûrenin her altı aylık yüzkırkbin akça olub her altı ayda bir cem' ve tahsîl olunduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın işbu râfi'-i tevki'-i ref'i'üş-şân-ı hakânî kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mehmed Hasan nâm kulum zîde kadruhu hakkında mezîd-i 'inâyet-i padişâhânem zûhura götürüb esb-keşân re'âyâsının târîh-i mezbûre mahsûb olmak üzere altı aylık yüzkırkbin akçaya olmak üzere der-'uhde idüb bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki mezbûr kulum varub mukâta'a-i mezbûrun altı aylık yüzkırkbin akçaya olmak üzere bin otuz dokuz recebû'l-mürecebinin guresinde sene-i merkûme gâyetine gelince zabt ve tasarruf ve vâki' olan küllî ve cüz'î mahsûlât ve rûsmün ahz ve kabz eylesin ve mezbûr mukâta'a-i merkûm için bin kırk saferinin onyedinci gününde kırkbin ve yine mâh-i mezbûrda gulamiye için otuzbin akça ki ber-cümle yetmişbin akça olur âsitâne-i sa'âdetim hazinesine teslîm eylemiştir ve bi'l-cümle mukâta'a-i merkûmeyi bundan evvel zabt idenler ne vecihle zabt ve tasarruf idegelmişler ise mezbûr kulum dahî ol vecihle zabt idüb hâricden bir ferd dâhl ve ta'aruz ve manî' ve dafi' ve müzahîm olmaya şöyle bile alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fi'l-yevmî's-sâmin aşer' şehri-i safer sene erba'în ve elf (18 Safer sene 1040).

Be-Makâm-ı Kostantiniyye el-Mahrûse.

9-2 Sudirhemi Nâhiyesi'nde Şeyh Durak Evlâdından Tekalîf-i Şakka Alınmaması Hakkında Fermân

Akzâ kuzâtü'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-müvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn hüccetü'l-hakk ale'l-hâlkı ecma'in vâris-i ulûmü'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-mû'in Mevlânâ Konya kâdısı zîdet fezâ ilehuhu tevki'-i ref'i'-i hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki meşâyih-i 'izâmdan müteveffâ Şeyh Durak evlâdından kazâ-i mezbûre muzâfâtından Sudirhemi Nâhiyesi'nde Çeltik nâm karyeden Ramazân Hâlîfe ve Himmet Hâlîfe ve Rasûl ve Memiş ve Yûsuf (boş) nâm şeyhzâdeler südde-i sa'âdetime 'arz-ı hâl idüb bunlar azîz müşarûn ileyhî evlâdından olub ve bu makûle zâdeler tekâlîf-i 'örfiye ve şakka teklif olunmak icâb itmezken hâlen tekâlîf cem'ine varan ve bi'l-cümle ile 'örf tâ'ifesi sâ'ir re'âyâ gibi bunlardan tekâlîf-i şakka teklif ve rencîde itmekden hâli olmadıklarını bildirüb men' ve def'olunmak bâbında emr-i şerîfim rica etmeğin buyurdum ki (boş) vusûl buldukda göresin bunlar azîz müşarûn ileyhî evlâdından olub sâ'ir re'âyâ gibi tekâlîf-i şakka teklif olunmak icâb itmez iken hâlen bunları ol vecihle rencîde eyledikleri vâki' ise men' ve def' idüb min-ba'd bunlar sâ'ir re'âyâ gibi tekâlîf-i şakka teklif ve rencîde ittirmiyesin anlar üzerine olanları isim ve resmiyle yazub 'arz eylesin şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fi evâhir-i şehri-i ramazânü'l-mübârek sene tis'a ve selâsin ve elf (Ramazânın 21-30 arası sene 1039).

Be-Makâm-ı Kostantiniyye el-Mahrûse.

9-3 Çağlak Karyesinde ki 'Alî Ağa Evkâfı Nâzır Berâtı

Nişân-ı şerîf-i 'alîşân sultânî hükmü oldur ki.

Hatunsarây Nâhiyesi'ne tâbî' Çağlak nâm karyede vâki' müteveffâ 'Alî Ağa evkâfın nezzâriyyetine berât-ı şerîfimle mutasarrıf olan rafî'-i tevki'-i ref'i'üş-şân-ı hakânî Mevlânâ Mehmed bin Arab zîde fazluhu südde-i sa'âdetime 'arz-ı hâl sunub

nezâret-i mezbûreyi kemâl-i istikâmet ile zabt idüb vakfa küllî sa'ydar iken âhardan Nâsrullah oğlu Mehmed nâm kimesne alub berât ettirmekle dâhl eylediğın bildirüb berâti mûcibince mukârrer kılınmak bâbında 'inâyet rica etmeğın mukârrer kılınub bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki ba'de'l-yevm varub nezâret-i mezbûre nâzır olub şol ki veza'îf-i hıdemata nezâretidir bî-kusur mer'î ve mü'eddi kılalar ol bâbda mezbûr diğér Nâsrullah oğlu Mehmed ve âhardan bir ferd dâhl ve ta'arruz kılmaya şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fi evâsıt-ı saferû'l-hayr sene erba'în ve elf (Saferin 11-20 arası sene 1040).

Be-Makâm-ı Kostantiniyye el-Mahrûse.

9-4 Seyfiye ve İplikçi Medreseleri Evkâfına Müteveli Berâti

Nişân-ı şerîf-i 'âlîşân sultânî hükümü oldur ki.

İşbu dârende-i fermân-ı hümâyûn Budak hakkında mezîd-i 'inâyet zûhura getirüb Konya'da vâki' Seyfiye Medresesi ve İplikçi Medresesi'nin evkâfına akzâ kuzâtû'l-müslimîn Konya kâdısı olan Mevlânâ Mahmûd zîdet fezâ'ilehuhu 'arız mûcibince mâl-ı vakfî ekl ve bey' eylediği sebebden ref' olunan Hüseyin ve Mehmed ve gayrileri yerlerine bin otuz dokuz zî'l-ka'desinin bila ta'yîn müteveli nâsb idüb bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki varub hizmeti mü'eddi ve mer'î kıldıkdan sonra bundan akdem müteveli olanlar ne vecihle mutasarrıf oluna gelmişler ise mezkûr dahî ola vecihle mutasarrıf ol bâbda hiç ehâd manî' ve dafi' olmayub dâhl ve ta'arruz kılmaya şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fi'l-yevmî'r-rabi'-i şehr-i zî'l-hiccetü'ş-şerîfe sene erba'în ve elf (4 Zî'l-hicce sene 1040).

Be-Makâm-ı Kostantiniyye el-Mahrûse.

10-1 Esb-Keşân Mukâta'atı Hakkında Karaman Defterdârı Tezkeresi

Tezkere-i Defterdârı Karaman berayı Esb-keşân.

Akzâ kuzâtû'l-müslimîn evlâ vülâtû'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn vâris-i ulumû'l-enbiyâ ve'l-mürselîn hüccetü'l-hakk 'âle'l-hâlkî ecma'in el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-mü'în Mevlânâ el-hâkim bi-kazâ-i Konya zîdet fezâ'ilehuhu ve mefâhirü'l-kuzât ve'l-hûkkam ma'denü'l-fezail ve'l-kelem esb-keşân tâ'ifesinin sâkin oldukları yerlerin kâdılar zîde fazluhum divân-ı hazine-i Karaman'da tezkere varıcak ma'lûm ola ki Karaman hazinesi aklamında olan esb-keşân mukâta'asının senesinde Karaman hazinesinde mahfûz olan tuğralı mukâta'ası defteri mûcibince dörtyüzbin akçada mestûr ve mukayyed ve bin kırk senesinde vâki' olan muharremû'l-harâm evvelînden gaye-i cemâziye'l-ûhraya varınca Konya'da kethüdâyeri olan İsâ Ağa üzerinde iken hâlen dergâh-ı âli sipâhîlerinden yirmi sekizinci bölükde yevmî kırkbeş akça 'ulûfeye mutasarrıf olan işbu dârende-i sûret Mehmed Hasan Şakird-i Mehterân nâm kimesne divân-ı hazine-i Karaman'a gelüb zikr olunan esb-keşân mukâta'asının otuz dokuz senesinde vâki' olan recebû'l-müreccebinin ibtidâsından sene-i mezbûre gayesine varınca vâki' olan altı aylık kat'î âsitâne-i sa'âdetden yetmişbin akça bâkiyye ve gulamiye ile sana tevcîh ve eline berât-ı şerîf verilüb mûcibince Konya'ya geldükde zikr olunan altı aylık tasdik cem' itmek istediğında zikr olunan altı aylık bin otuz dokuz şehrinde re'âyâdan ve müteveccih olanlardan cem' ve tahsîl ve Karaman hazinesine irad ve masraf olub zikr olunan altı ilden esb-keşân re'âyâsı zimmetinde nesne kalmadığı mukârrer ve muhakkak olmakla hâlen bin kırk senesinde vâki' olan şehr-i muharremû'l-harâm

evvelinde altı aya varınca bi'l-fi'l mahmiye-i Konya'da kethüdâyeri kâim-makâmı olan İsmâ Ağa üzerinde zikr olunan altı aylık ve ikiyüzbin akçadan olub yedinde olan berât-ı şerîf mûcibince mukâta'a-i mezbûrenin altı aylık hesabında âsitâne-i sa'âdetde hazine-i âmireye teslîm eylediği yetmişbin akça peşin ve 'ulûfeye zikr olunan altı aylık kastında mahsûb olmak üzere iki yük akçaya kabûl ve teslîm-i hazine etmesine müte'ahhid olur deyü cevâb idüb ve cevâbına mutâbık mühürlü temessük virmekle temessükü mûcibince kuyûd-ı Karaman hazinesinde olan mukâta'at defterine kayd olunub târîh-i mezbûrdan zabt ve tasarrufu için mühürlü ve nişanlı tezkere virüb gerekdir ki taht-ı kazganızda vâki' olan tâ'ife-i esb-keşândan bin kırk senesinin muharrem ve safer ve rebi'ayn ve cemâziyelerinde altı ay zikr olunan altı aylık rüsûmü esb-keşânın şer' ile ve kânûn ve defterdârlıktan 'âdet üzere müteveccih olanlardan mezkûr Mehmed Hasan cem' ve tahsîl ve teslîm-i hazine ittiresin ve bundan akdem İsmâ Ağa'nın her ne cem' ve tahsîl ve teslîm-i hazinesi ne ise olagelen 'âdet üzere hesablaşalar rûznâmçe defteri mûcibince her ne masrafı olmuş ise zikr olunan mesârif dahî mezkûr Mehmed Hasan Beg'in tahvilinde ve te'ahhid eylediği iki yük akçadan mahsûb ola ve âsitâne-i sa'âdetde hazine-i âmireye dahî ber vech-i peşin ve gulamiye teslîm eylediği peşin bin akça mezkûr olan iki yük akçadan mahsûb ola bu bâb da şer'-i şerîf ve kânûn ve defterdârlığıma muhâlif ve mugayir re'âyâyâ dahî cevri ve te'addî olunmamak sa'y ve himmet oluna mûcib-i tezkere ile âmel eylesiz tahrîren fi evâsıt-ı şehr-i rebi'ul-evvel sene erba'în ve elf (Rebi'ul-evvelin 11-20 arası sene 1040).

Be-Makâm-ı Kostantiniyye el-Mahmiye.

10-2 Cebeci Oldukları İddiasıyla Rüsûm-ı Ra'iyet Ödemeyen Ahâlî Hakkında Fermân

Emr-i şerîf mustahfizân-ı kal'a-i Konya.

Emîrû'l-ümerâi'l-kirâm kebîrû'l-küberâi'l-fihâm zû'l-kadr-i ve'l-ihtirâm sâhibü'l-izz ve'l-ihtişâm el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-a'lâ Karaman beglerbegisi dâme ikbâbelu ve akzâ kuzâtû'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn vâris-i ulumû'l-enbiyâ ve'l-mürselîn hüccetü'l-hakk ale'l-hâlkı ecmâ'in el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-mu'în Mevlânâ Konya kâdısı zîde fezâ'ilehu tevki'-i ref'i-i hümayûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki Konya kal'ası mustahfizlarından dârendegân-ı fermân-ı hümayûn Receb ve Mehmed ve Rasûl nâm kimesneler ve sâ'ir müşterekleri serdâr-ı zafer şî'ârıma gelüb kazâ-i mezbûreye tâbî' ber vech-i iştirâk berât-ı şerîfimle mutasarrıf oldukları Obsala ve İsikaya nâm karyelerin defter-i cedîd makâmında mukayyed kadîm ra'iyet ve ra'iyet oğullarında kânûn ve defter mûcibince rüsûm-ı ra'iyet ve re'âyadan ağnâm taleb eylediğimizde merkûm Obsala karyeden Ma'rîfet oğlu 'Alî bin mu'teber âdem ve oğulları dahî kuloğludur deyüb ve mezkûrân İsmâ'il 'Osmân ve Süleymân ve bazıları biz cebeci olduk deyü niza' eyledikleri ecilden buyurdum ki defter-i cedîd taleb idüb göresin mezkûrlar defter-i cedîd-i hakânîde bunların kaydı ra'iyet ve ra'iyet oğullarından olub 'âdet-i ağnâmları defter-i cedîdde bunlara hâsıl kayd olunub cânib-i mîrîye alâkası yok ise ve hâlen mezkûrlar ol vecihle niza' iderler ise vilâyet-i mezbûre müceddeden tahrîr olunub mâdemki isimleri defterden ihrâc olunmaya rüsûm-ı ra'iyetden hâlâs olmazlar mezkûrların kânûn ve defter mûcibince tevcîh olan rüsûm-ı ra'iyetleri kânûn üzere koyunu olan mezbûrların re'âyalarının 'âdet-i ağnâmlarına hükm idüb bî-kusur alıveresin eslemiyân 'inâd üzere olanları ism ve

resmleri ile yazub bildiresin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsın tahrîren fi evâil-i cemâziye'l-âhir sene tis'a ve selâsin ve elf (Cemâziye'l-âhirin 1-10 arası 1039) Konya.

10-3 Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî Evkâfî Kâtib Berâtı

Berât-ı Kasım Beg.

Emr-i şerîf-i sultânî hükmü oldur ki.

İşbu dârende-i fermân-ı hümâyûn Kâtib Kasım zîde kadruhu hakkında mezîd-i 'inâyetim zûhura getirüb nefs-i Konya'da vâki' kutbû'l-ârifîn Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî kuddise sirruhû'l-âzîzin kilarına iftihârû'l-havasû'l-mukârrabin dârû's-sa'âdetim ağası olub evkâf-ı mezbûre nâzırı İdrîs Ağa dâme ulüvvuhû 'arzı mûcibince kitâbet-i mezbûre bundan akdem yevmî onüç akça vazîfe ile Kasım uhdesinde iken Karaman hazinesinden tezkereci olmakla ve kilar kitâbeti dahî yevmî altı akça ile 'Alî bin Mehmed üzerinde olub âhar diyarda sâkin olmakla hizmeti hâli ve muâttal kalduğu mütevellisi i'lâm etmeğin onüç akçası vakfa kalmak üzere iki kitâbet yevmî sekiz akça ile mezbûr Kasım ref' olunub mezbûrân Mehmed İsmâ'il Hatimizâde ve 'Alî bin Mehmed yerine bin kırk muharremû'l-harâmının on beşinci gününde yevmî sekiz akça ile kâtib nâsb idüb bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki varub hizmet-i lâzimesin mer'î ve mü'eddî kıldıkdan sonra ta'yîn olunan yevmî sekiz akça vazîfesin evkâf-ı mezbûre mahsûlünden alub mutasarrıf ola şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fi'l-yevmî-rabi' ve'l-ısrîn şehr-i muharremû'l-harâm sene erba'în ve elf (24 Muharrem sene 1040).

Be-Makâm-ı Kostantiniyye el-Mahrûse.

11-1 Kal'a Mustahfızından Tekâlîf-i Şâkka Taleb Edilmemesi Hakkında Fermân

Akzâ kuzâtû'l-müslimîn evlâ vülâtû'l-müvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn hüccetü'l-hakk ale'l-hâlık ecmâ'in vâris-i 'ulûmû'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-mu'în mevlânâ Konya kâdısı zîdet fezâ'iluhu tevkî'-i ref'î-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki dârende-i fermân vâcibû'l-iz'an Hâcî 'Alî zîde kadruhu sūdde-i sa'âdetime 'arz-ı hâl idüb divân-ı şerîfimle kal'a mustahfızlarından olub âhardan dâhl ve te'addî olunmak icâb itmezken hâlen mîr-mîrân ve mîr-livâ-i ümerâ tâ'ifesi ve sipâhîler tarafından meft ve meccânen benim dimek ve sâ'ir tekâlîf-i şâkka taleb ve teklif olundukda re'âyâ tâ'ifesi sen dahî aramızda olursun deyü dâhl ve rencîde etmekden hâli olmayub ve bu bâbda şeyhü'l-islâmdan elinde fetvâ-i şerîfesi olduğun bildirüb mûcib-i emr-i hümâyûnum taleb eylediği ecilden buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda ol vecihle dâhl olunursa husûs-ı mezbûre mukayyed olub fetvâsına nazar idüb hak üzere göresin bu i'lâm olunduğu üzere mustahfaz olub âhardan dâhl olunmak lâzım gelmez iken hâlen mezbûru ol-vecihle dâhl ve rencîde ederler ise men' ve def' idüb min ba'd hilâf-ı şer' ve kânûn ve emr-i hümâyûnuma muhâlefet bunu mezbûrlar âhardan kimesneye dâhl ve rencîde ve remîde ittirmeyüb ol vecihle yedinden sene taleb ve teklif ettirmiyesin eslemeyüb ol vecihle dâhl ve zulm ve rencîde idüb te'addî idenleri isimleri ve resmleri ile yazub 'arz eylesesin tekrâr emr-i şerîfim irsâline muhtâc eylemiyesin şöyle bilesin ve ba'de'n-nazar bu hükm-i hümâyûnumu eline ibka idüb alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsın tahrîren fi evâil-i zî'l-hiccetü's-şerîfe sene tis'a ve selâsin ve elf (Zî'l-hiccenin 1-10 arası 1039)

Be-Makâm-ı Kostantiniyye.

11-2 Ereğli Kazâsı'nda Şeyh Ahî 'Alî'nin Ahîlik Berâtı

Emr-i şerîf.

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hûkkâm mea'dinü'l-fezâ'il ve'l-keâm Mevlânâ Ereğli kâdısı ve memâlik-i mahrûsemde vâki' olan kâdılar zîde fazluhum tevki'-i ref'i'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki nefsi Ereğli sâkinlerinden Şeyh Ahî Mahmûd kuddise sirruhü'l-âzîzin evlâdından Ahî Ahmed oğlu dârende-i fermân vâcibü'l-vûze'at Şeyh Ahî 'Alî zîde takvahu südde-i sa'âdetime gelüb ayağın cediti ihnak üzere ahî olduğuna şeceresi ve zikr olunan ahîlik abasından meşrû olub mezbûr olan abasdan olduğu şühud ve udûl ile isbât olunub elinde hücet-i şer'îye ve hâliya berât-ı hümâyûnum verilüb elinde olan berât-ı şerîf ve hücet nüshâsı ve mukaddemâ verilen evâmîr-i şerîf mücibince zikr olunan ahîliği zabt ve tasarruf ettirilmek bâbında 'inâyet rica etmeğın kemâkân rica ettirilmesi emr idüb buyurdum ki emrim üzere zikr olunan ahîliği mûmâ ileyhın elinde olan berât-ı hümâyûn ve hücet ve şeceresi mukaddemâ virilen emr-i şerîf ve sâ'ir temessükât-ı mücibince kemâkân zabt ve tasarruf ettirüb min ba'd âhardan bir ferdi dâhl ve ta'arruz ittirmiyesin ve bi'l-cümle elinde olan fetvâsı mücibince her esnâfın ahîsi ve kethüdâsı ve yiğidbaşısı ve şeyhi ve şakirdlerin olageldiği üzere mezbûre yoklukda kimesneye tea'llül ve 'inâd ittirmiyesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın tahrîren fî evâhir-i şehri zî'l-hiccetü'ş-şerîfe sene tis'a ve selâsin ve elf (Zî'l-hiccenin 21-30 arası sene 1039).

Be-Makâm-ı Kostantiniyye el-Mahrûse.

11-3 Hatıblızâde Mehmet Çelebi Evkâfı Mütevellî Berâtı

Berât-ı berayı tevliyet Merâm'a 'aid.

Nişân-ı şerîf-i âlişân-ı sultânî hükmü oldur ki.

Mahmiye-i Konya'da vâki' merhûm Hatıblızâde Mehmed Çelebi vakfına yevmî bir akça vazîfesiyle mütevellî olan 'Abdülhâlimin hizmet-i tevliyyette kusuru olmağın ref' olunub yerine işbu rafi'-i tevki'-i ref'i'-i hakânî fahrü'l-akrân Mehmed Ağa zîde kadruhu her vecihle mahâldir deyü mahrûse-i mezbûre kâdısı ve müftisi olan akzâ kuzâtü'l-müslimîn Mevlânâ İbrahîm zîdet fezâ'ilehuhu 'arz itmeğın sadaka idüb bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki ba'de'l-yevm zikr olunan mezbûrun yerine mütevellî olub hizmet-i lâzimesin mü'eddî kıldıkdan sonra yevmî bir akçaya mutasarrıf olub vâkıfın rûhu ve devâm-ı devletimçün du'âya istifal göstere ol bâbda hiç ehâd manî' ve dafi' olmaya şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fî'l-yevmî's-sânî aşer' şehri rebi'ul-âhir sene erba'în ve elf (12 Rebi'ul-âhir sene 1040).

Be-Makâm-ı Kostantiniyye el-Mahrûse.

11-4 Turgudoğlu Evkâfına Evlâdiyet Üzere Mütevellî ve Nâzır Berâtı

Berât-ı şerîf.

Nişân-ı şerîf hükmü oldur ki.

İlgın kazâsında merhûm Turgudoğlu evlâdından Ahmed Beg ve 'Ömer Beg ve Pîr Hüseyin Beg ve Bağdat Hatun ve Nur Hatun evkâfının evlâdiyet üzere mütevellî ve nâzır olub yeri mahlûl olmağın yine Turgudoğlu evlâdından işbu rafi'-i tevki'-i ref'i'üş-şân-ı hâkânî Pîr Hüseyin mahâl ve müstehâk olmakla tevcîh olunub berât-ı şerîf ricasın kâdı nâ'ibi Mevlânâ Süleymân 'arz eylemeğın sadaka

idüb bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki varub anda müteveffâ-yı mezbûrun yerine evlâdiyet üzere müteveli ve nâzır olub hizmet-i lâzimesin mü'eddî kıldıkdan sonra ber-mûcib-i şart vâkîf mutasarrıfı olub vâkîfin rûhu ve devâm-ı devletimçün du'âya müdâvemet göstere kimesne manî' olmaya şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar hurrîre fi evâsıt-ı rebî'ul-âhir sene erba'în ve elf (Rebi'ul-âhirin 11-20 arası sene 1040).

12-1 Karaman Defterine Tâbî' Cizyelerin Tahsîli için Emîn ve Kâtib Ta'yîn Berâtı

Nişân-ı şerîf-i âlişân-ı sultânî hükmü oldur ki.

Vilâyet-i perakende-i Karaman defterine tâbî' olan zimmî re'âyanın bin kırk bir ramazân-ı şerîfinin guresinden bin kırk iki şa'bânî'l-mu'azzamının gâyetine gelinceye değin üzerlerine vâcib olan cizyeleri zamamı hulûl eyledikde cem' ve tahsîl olunmak lâzım ve mühim olmağın silahdârlar zümresinden dokuzuncu bölükde yevmî yirmi akçaya mutasarrıf olan Mahmûd Mustafâ nâm kuluma emîn ve ebnâ-i sipâhîyândan yetmiş beşinci bölükde yevmî onbeş akçaya mutasarrıf olan İbrahîm Yûsuf İbrahîm nâm kulum kâtib ta'yîn olunub ellerine tuğralu defter verilmişdir imdi buyurdum ki hükm-i şerîfimle mezbûrân kullarım zîde kadruhûma vardıklarında siz ki kâdîlarsız defter-i merkûme tâbî' re'âyanın târîh-i mezbûrda üzerlerine edâsı lâzım gelen cizyelerin bu bâbda verilen tuğralu ve nişânlu defter mûcibince her bir dâneden ikişeryüzyirmişer akça hesabı üzerine cem' ve tahsîl ve kabz ve defter ittirüb 'inâd ve muhâlefet ittirmiyessin ve mîrîye içün altunî yüzon sekiz ve kâmil guruşu yetmişsekiz ve esedî guruşu atmışsekiz ve Leh guruşunu kırksekiz ve padişâhîyi ve Mısır parasını ikişer ve Bâbkayı(?) altışar akça aldurub birinden ziyâde ve noksan aldirmiyasın ve bi'l-zarûret akça almak lâzım geldikde onu bir dirhem gelür hâlis akça aldırub zinhâr ziyâde ve kırık akça aldirmiyasın ve cizye cem'ine mutasarrıf ve çavuş ve zü'emâ ve erbâb-ı tîmar ve dergâh-ı muallâm yeniçerileri ve altıbölük hâlkı ve sâ'ir askerî tâ'ifesinden ve a'yân-ı vilâyetden bazıları kârîşub manî' olurlar ise ol makûleleri cidden cizye ümûruna müdahâle ettirmeyüb men' ve def' eylesesin men' ile memnu' olmayanları isimleri ve iştiharları ve dirlikleri ile yazub 'arz ve i'lâm eylesesiz defter-i merkûme tâbî' zimmî re'âyadan bazıları tâ'ife-i mezbûrenin çiftliklerine ve koyunları yanına ve bağ ve bahçelerine varub cizyelerin aldukda virdirmeğe manî' olurlar imiş min-ba'd kimesneye muhâlefet ettirmeyüb tuğralu defterde mestûr olan zimmî re'âyanın hesabı mezbûr üzere cizyelerin tahsîl ittiresiz ve mezbûrların otuz dokuz şa'bânî'l-mu'azzamının ikinci gününden bervech-i peşin âsitâne-i sa'âdetim hazinesine ikiyüzellialtınüçyüzatmış akçayı teslim eylemişlerdir amma hîn-i cem'inde temâm-ı ihtimâm idüb hilâf-ı şer' ve kânûn ve mugayir-i defter ve emr-i hümâyûn re'âyaya te'addî ve tecâvüzden ve kesr-i defterden ve naks-ı cizyeden be-gâyet ihtiraz eylesesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılarsız tahrîren fi'l-yevmî'l-aşer' şehr-i şa'bânî'l-mu'azzam sene tis'a ve selâsin ve elf (10 Şa'bân sene 1039).

Be-Makâm-ı Kostantiniyye el-Mahrûse.

12-2 Konya ve Niğde Metropolidi'nin Rencîde Edilmemesi ve Haklarının Korunması Hakkında Fermân

Emr-i şerîf-i berayı zimmîyân.

Akzâ kuzâtû'l-müslimîn evlâ vülâtû'l-müvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn hüccetü'l-hakk-ı ale'l-hâlkî ecma'in vâris-i 'ulûmü'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-mu'în Konya kâdısı Mevlânâ (boş) zîdet fezâ'ilehuhu ve kıdvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'denü'l-fazl ve'l-keîâm Niğde ve Akşehir kâdıları zîde fazlûhum tevki'-i ref'i'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki hâlen Konya ve Niğde ve tevâbi'-i mezkûresine berât-ı hümâyûn ile metropolid olan Orkilüs nâm rahîb der-sa'âdetime gelüb 'arz-ı hâl sunub metropolidliğime müte'allık zikr olunan kâdılıklarda vâki' papazlar ve keşîşlerin vesâ'ir zimmîlerin senevî mîrî rûsmün ve tasadduk akçaların ve panayırların ve nikâhların ve manâstırları resmine vesâ'ir metropolidlik mahsûlün elime verilen berât-ı hümâyûn mûcibince cem' ider iken ba'zısını vesâ'ir ehl-i 'örf tâ'ifesi hılâf-ı şer' ve kânûn bi-vech dâhl ve rencîde ederler deyn-i mîrî rûsmünü cem' ider iken bazı kimesneler gelib sen bize söğdün ve oğlanlarımızı ayarttın veya sana kırk akça virdik deyü hılâf-ı şer'-i şerîf rencîde eylediklerinden gayri bazı muhavvef mehatîk olan yerlerden ahsen vechile geçmek için libâsımızı tağyir idüb silah erbâbı gösterdikde bazı yerlüler ve bendeleri ve subaşları ve sipâhî ve yeniçeri ve sâ'ir ehl-i 'örf tâ'ifesi mücerred celbi mâl için sen libâsın tağyir eylemişsin deyü ve silah esbâbı gösteresin deyü bi-vech hılâf-ı şer' ve kânûn rencîde ederler ve metropolidliğime müte'allık yerlerde vâki' bir papaz veya keşîş veyahud bir kulumuz mürd olsa mu'tad-ı kadîm üzere patrike 'aid olan metrûkatına elde olan berât-ı şerîf mûcibince patrik için zabt ve kabz eylemek istedikde hâricden beytû'l-mâl ve kassam âdemleri hılâf-ı şer' ve mugayir-i berât-ı hümâyûn dâhl iderler ve 'azl ve nâsba müstehâk olan papazları ve keşîşleri ayinimiz mûcibince ahz ve nâsb eyledikde hâricden bazı kimesneler aramıza girüb ayini atilemizi muhâlif red olunan papaza papazlık ettirirler ve ba'zı karye papazları benim ma'rîfetim yok iken nikâh câ'iz olmayan kefereye nikâh iderler deyn-i mîrî cem'inde iken tasarrufunda olan bargir ve katırı bazı kapıkulları ve ulaklar elinden alub altı ay bir yerde sâkin olmadan yanımda olan adamlarımdan yer haracı taleb idüb rencîde iderler hususun men'i bâbında emr-i şerîfim ricasın i'lâm etmeğın hılâf-ı şer' ve kânûn rencîde ettirtmeye deyü emr idüb buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlû'l-kadrim mûcibince âmel idüb dahî husûs-ı mezbûre mukayyed olub göresin fi'l-vâki' kazıyye minvâl-i merkûm üzere idüki mukârrer ise men' ve def' idüb zikr olunan husûşçün rahîb-i merkûmu ve yanında olan adamlarını tâ'ife-i mezbûreden ve âhardan bir ferde ol vecihle hılâf-ı şer' ve kânûn ve mugayir-i berât-ı hümâyûn dâhl ve rencîde ettirmiyesin ve rahîb merkûm metropolidliğe müte'allık azl ve nâsba müstehak olan papaz ve keşîşleri kendi ayinleri mûcibince azl ve nâsb eyledikde hâricden bir ferdi dâhl ve ta'arruz ettirilmeyüb ve mezbûrun ma'rîfeti yoğiken karye papazlarını nikâh câ'iz olmayana mugayir nikâh ettirilmeyüb iderler ise metropolid merkûm rahîb ma'rîfeti ile şer'le te'dib ettirib keferenin nikâhı husûsuna hılâf iden atıla ve berât-ı hümâyûn metropolidden gayri kimesneye dâhl ittirmiyesin ve rahîb-i mezbûr zikr olunan mîrî rûsmü cem' ider iken tasarrufunda olan ve katırın olagelmişse muhâlif ağa vesâ'ir kayyum kullarına aldırmayub ve altı ay bir yerde sâkin olmadan yanında olan adamlarından ba'dehu harac taleb ettirmiyesin ve bi'l-cümle kadîmden olageldiği üzere âmel idüb husûs-ı mezbûr için tekrâr şikâyet olmâlı eylemiesin şöyle bilesin ve ba'de'n-nazar bu hükm-i

hümâyûnumu rahîb-i mezbûrun yedinde ibka idüb alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın tahrîren fî'l-yevmî's-sâmin aşer' şehri-rebi'ül-âhir sene erba'în ve elf (18 Rebi'ül-âhir sene 1040).

Be-Makâm-ı Kostantiniyye el-Mahrûse.

13-1 Konya'da Sancağı'nda Tütün Yasağının Uygulanması Hakkında Fermân

Emr-i şerîf-i varak-ı duhân.

Emîrû'l-ümerâ'il-kirâm (boş) Karaman beglerbegisi dâme ikbâlehû ve akzâ kuzâtû'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-muvahhidîn Konya kâdısı zîdet fezâ'ilehuhû ve mefâhirû'l-kuzât ve'l-hükkâm ve ma'adenû'l-fezail ve'l-keâm Konya Sancağı'nda vâki' olan kâdılar zîde fazlûhum tevki'-i ref'i'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki bundan akdem defa'atle evâmîr-i şerîfem gönderilüb birkaç seneden berü zûhur iden duhân hâlkî âlemi kâr ve kisblerinden ta'til idüb ve nice ihrak ve enva'i fesada mü'eddî olub def' ve izâlesi mühimmât-ı ümûrdan olmakla kimki tenbîh ve te'kid olunub min ba'd bir ferd duhân yaprağı zira'at ve bey' ve şira etmiyeler deyü fermân-ı hümâyûn olmuş iken kuzâtın (...) tekayyüdü ve (...) mübâşirinin ihmâli ve tâma'ları sebebiyle girü livâ-i mezbûrede kasabât ve karada duhân yaprağı zira'atı ve bey' ve şira ve isti'mâl olduğu mesmu'um olmağın bu bâbda ziyâde mes'ul ve mu'atib ve 'azle müstehâk olmuşsuzdur imdi mukaddemâ bu bâbda mukaddemâ gönderilen evâmîr-i şerîfem 'alâ mâ-kan mukârrerdir bir yerde duhân yaprağı ekilmeyüb ve dikilmeyüb ve içilmeyüb bey' ve şira'olduğuna kat'a rızayı şerîfim yokdur bu def'a memâlik-i mahrûsemden bi'l-küllîye duhân isti'mâli men' ve def'i vâki' olunmak bâbında fermân-ı 'âlîşânım sâdir olmuşdur buyurdum ki (boş) vusûl buldukda bu bâbda sâdir olan fermân-ı celîlû'l-kadrim mücibince âmel idüb dahî husûs-ı mezbûre her biriniz gereği gibi mukayyed olub livâ'-i mezbûrede ve kasabât ve karada ve mecma'i nâs olan mahallerde muhkem tenbîh ve nida ettirib bir ferde duhân yaprağı zira'at ettirmiyesiz ve bey' ve şira' ve isti'mâl ittirmiyesiz ve duhânın vücubu bi'l-küllîye nâ-bûd ve nâ-pîra olmağı sa'y ve ikdam eylesiz memâlik-i mahrûsemde eğer 'asâkir tai'fesi ve eğer gayriden bir ferdin duhân isti'mâl eylediğine kat'a rızam yokdur eti'u'llah ve eti'u'r-rasûl ve ûlû'l-emre minküm fehvâsınca 'âmme-i nâsa vârid ve şamil olan hükmü edâ ve inkiyad idüb sonra ita'at-ı ümem-i şerîf ihmâl-i şer' ve kânûn ile haberin virüb emr-i şerîfim icrâsında dikkat ve ihtimâm idesiz ba'de't-tenbîh bir ferdin tarlasında ve bağ ve bahçesinde ve gayri yerlerde duhân zira'at olunmuş bulunursa ol makûle tütün ekilmiş yerleri mîrî için girift eyleyüb fûrûhat oluna ve bu bâbda bir ferde himâyet ve siyânet olmayub sâdir olan emr-i şerîfim icrâsında bezl-i mikdâr ve sa'yi nâ-mahsur eyliyesiz ve sen ki bu emr-i şerîfim ile varan mübâşirsın bu emr-i şerîfimi icrâ ettirmeyüb ahz ve celb sebebi ile ihmâl ve müsâmaha idüb bundan sonra yine livâ'-i mezbûrede duhân zira'atı ve isti'mâl olduğu i'lâm oluna eşedd siyaset ile sâ'ireye mücib-i ibret için muhkem hakkından gelinür bilmiş olasın amma bu bahâne ile duhân ekilmeyen yerlere dahî tecâvûzden ihtiraz idesin şöyle ki bu emr-i şerîfimdendir sonra taht-ı hükûmetinizde duhân yaprağı zira'at ve bey' ve şira ve isti'mâl olduğu i'lâm oluna her biriniz azl-i ebed ve nefyi beled olmanız mukârrerdir ana göre basiret ve intibah üzere olub bu emr-i şerîfimi sâ'ire kıyas eylemiesiz şöyle bilesiz ki alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahrîren fî evâsıt-ı şehri-cemâziye'l-evvel sene erba'în ve elf (Cem'aziye'l-evvelin 11-20 arası sene 1040) Be-Makâm-ı Kostantiniyye el-Mahrûse.

13-2 Sinân Ağa Dârû'l-huffâzi Evkâfı Müteveli Berâtı

Nişân-ı şerîf-i âlişân-ı sultânî hükmü oldur ki.

Mahmiye-i Konya'da vâki' merhûm Sinân Ağa dârû'l-huffâzi evkâfına yevmî iki akça ile müteveli olan işbu ref'i'-iu tevkî'-i ref'i'üş-şân-ı hakânî Dervîş Hüseyin nâm kimesne edâ-i hizmet idüb azlini îcâb ider hâli yoğiken Mehmed nâm kimesne bi-vech bila sebep alub küllî gadr itmeğin giru Dervîş Hüseyin'e ibka ve mukârrer kılmak ricasına kâdısı akzâ kuzâtû'l-müslimîn Mevlânâ Mahmûd zîdet fezâ'ilehuhû 'arz itmeğin sadaka idüb bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki kemâkân müteveli olub hizmet-i lâzimesin mü'eddî kıldıkdan sonra yevmî iki akçaya mutasarrıf olub vâkıfın rûhu ve devâm-ı devletimçün du'âya müdâvemet göstere ol bâbda hiç ehâd manî' ve dafi' ve rafi' olmaya şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fi evâil-i cemâziye'l-evvel sene erba'în ve elf (Cemâziye'l-ulânın 1-10 arası sene 1040).

Be-Makâm-ı Kostantiniyye el-Mahrûse.

Vasâle fi 28 Muharrem sene 40.

14-1 Lâdik Köyü Câmi'-i Hatîbi Nâ-ehil Olduğundan Yeni Hatîb Berâtı

Nişân-ı şerîf-i âlişân hükmü oldur ki.

Mahmiye-i Konya muzâfâtından Sa'id-ili Nâhiyesi'ne tâbî' Lâdik nâm karyede vâki' câmi'-i şerîfinde yevmî bir akça ile hatîb olan Velî nâm kimesne cahîl ve nâ-ehil olub ve karye-i mezbûre cemâ'atı dahî müşteki olmakla ref' olunub yerine işbu rafi'-i tevkî'-i ref'i'-i hakânî Murâd Hâlîfe her vecihle mahâldir deyü kâdısı akzâ kuzâtû'l-müslimîn Mevlânâ İbrahîm zîdet fezâ'ilehuhû 'arz itmeğin sadaka idüb bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki ba'de'l-yevm mezbûrun yerine hatîb olub hizmet-i lâzimesin mü'eddi kıldıkdan sonra yevmî bir akçaya mutasarrıf olup vâkıfın rûhu ve devâm-ı devletimçün du'âya müdâvemet göstere ol bâbda hiç ehâd manî' ve dafi' olmaya şöyle bilüb alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar hurrire fi evâhir-i şehri rebi'ul-âhir sene erba'în ve elf (Rebi'ul-âhirin 21-29 arası sene 1040).

Be-Makâm-ı Kostantiniyye.

14-2 Talâk-ı Selâse Üzere Şart Edip Göç Eden Re'âyâ'ya Rüsûm-ı Ra'iiyyet Hususunda Baskı Yapılmaması için Fermân

Akzâ kuzâtû'l-müslimîn evlâ vülâtû'l-müvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn hüccetü'l-hakk-ı ale'l-halkî ecma'in el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-mu'în mevlânâ Konya kâdısı zîdet fezâ'iluhu tevkî'-i ref'i'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki İshak oğlu İsâ nâm kimesne sütte-i sa'âdetime gelüb bundan akdem sâkin olduğu Kırkbinâr nâm karyede bir dahî oturmamak için talâk-ı selâseye şart etmekle kalkıb nefsi-i Konya'ya varub sâkin olub lâzım gelen rüsûm-ı ra'iiyyeti edâ idüb bir vecihle dâhl îcâb eylemez iken mukaddemâ sâkin olduğu karye ahâlisi müceddid ta'ciz için avretine talâk vir bizim karyemize gel deyü dâhl ve tea'ddi eylemekden hâli olmadığın bildirüb men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum rica eylediği ecilden buyurdum ki (boş) vusûl buldukda buna ol vecihle tea'ddi olunur ise temâm-ı hakk ve 'adl üzere tağtiş ve tefehhus idüb göresin 'arz olunduğu üzere hâlen mezbûr sâkin olduğu karyede rüsûm-ı ra'iiyyet edâ idüb bir vecihle dâhl olunmak îcâb eylemez iken müceddid taciz için mukaddemâ sâkin olduğu karye ahâlisi ol vecihle dâhl ve rencîde iderler ise men' ve def' idüb min-ba'd şer'-i şerîfe ve kânûn-ı münîfe ve emr-i hümâyûnuma muhâlif kimesne iş ittirmeyüb eslemiyânı ism ve

resmi ile yazub bildirüb husûs-ı mezbûr için tekrâr şikâyet olunub emr-i âhar irsâlû eylemeyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahrîren fî evâhir-i şehri-zî'l-hiccetü'ş-şerîfe tis'a ve selâsin ve elf (Zî'l-hiccenin 21-30 arası sene 1039).

Be-Makâm-ı Kostantiniyye.

14-3 Konya Kal'a Dizdârı Tîmarı'nın Serbest Olduğuna Da'îr Fermân

Akzâ kuzâtû'l-müslimîn evlâ vülâtû'l-müvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn hüccetü'l-hakk-ı ale'l-hâlkî ecma'in vâris-i 'ulûmû'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-mu'în mevlânâ Konya kâdısı zîdet fezâ'iluhu tevkî'-i ref'î'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki Konya kal'ası dizdârı olan dârende-i fermân vâcibû'l-iz'an Konya Sancağı'nda Sâ'id-ili Nâhiyesi'nde (boş) nâm karye ve gayriden berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu altıbin akça dizdârlık tîmarının rüsûm-ı serbestisine hâricden müdahâle olunduğun bildirüp imdi dizdârlar tîmarı serbest olmak kânûn-ı mukârrerdir buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda resm-i cürm cinâyet ve kul ve câriye müjde-gânesi vesâ'ir bâd-ı hevâya çekildiği üzerinde ve sancağın subaşılardan ve gayriden fuzûlen hiç ferdi dâhl ve ta'arruz ittirmeyüb mûmâ ileyh zabt ve kabz ittiresin ve dâhl olunub rüsûm-ı serbestiyesinden kimesne almış ise ba'de's-sübût ve bî-kusur hükm idüb alıveresin hılâf-ı şer' ve kânûn ve mugayir-i emr-i hümâyûn kimesneye iş ittirmeyesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın tahrîren fî evâil-i şehri-ramazânû'l-mübârek sene tis'a ve selâsin ve elf (Ramazânın 1-10 arası sene 1040).

Be-Makâm-ı Kostantiniyye el-Mahrûse.

15-1 Mîrâbiye Mukâta'ası Havâleliği Hakkında Fermân

Emr-i şerîf berayı havâle mîr-mirân-ı Konya.

Akzâ kuzâtû'l-müslimîn evlâ vülâtû'l-müvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn vâris-i 'ulûmû'l-enbiyâ ve'l-mürselîn hüccetü'l-hakk-ı ale'l-hâlkî ecma'in el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-mu'în mevlânâ Konya kâdısı zîdet fezâ'iluhu tevkî'-i ref'î'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki silahdârlar zümresinden kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Şa'bân Îsâ Şa'bân nâm kulum zîde kadruhu yarar ve kârgüzâr olduğundan mâ-ada bu senelerde Hemedân ve Dergezin ve Bağdad muhâsarasında ziyâde hizmet etmeğin uğur-ı hümâyûnûmda zûhura gelen hizmet ve mûlazemeti mukâbelesinde hîn-i tevzi'de Konya'da vâki' Mîrâbiye mukâta'asını bin kırk senesine havâleliği hizmeti tevcîh olunub zabt ve tasarrufu için emr-i şerîfim rica eylemeğin sene-i mezbûre de vâki' Mîrâbiye havâleliği hizmetinde olmak emrim olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle mezbûr kulum zîde kadruhu vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere âmel idüb dahî zikr olunan mukatâ'anın sene-i mezbûrede vâki' havâleliği hizmetinde olub havâleliği mezbûr kuluma olagelen 'âdet ve kânûn üzere zabt ve tasarruf ittirüb âhardan bir ferdi dâhl ve ta'arruz ittirmeyesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın tahrîren fî'l-yevmî's-sâmin ve'l-ışrîn min cemâziye'l-ûlâ sene erba'în ve elf (28 Cemâziye'l-evvel sene 1040).

Be-Makâm-ı Sahrâ-yı Musul.

15-2 Sefere Gelmeyen Sipâhînin Tîmârının Başkasına Tevcîh Edilmesi Hakkında Mîr-mîrân-ı Karaman Tezkeresi

Tezkere-i mîr-mîrân-ı Karaman.

İnsuyu (boş) der-livâ-i Konya.

Mehmed tahvili Hüseyin sefer neyamed (...) tâbî' 3000.

Mezkûr Mehmed kullarının yararlığı 'arz olundukda sene seb'a ve selâsin ve elf muharreminin evâsıt-ı târîhi ile ibtidâ ve sene-i ...ma'a akça tîmâra emr-i şerîf virilüb ve Konya Sancağı'nda İnsuyu Nâhiyesi'nde işbu on... akça tîmara mutasarrıf olan Hüseyin bu sene vâki' olan sefer-i hümâyûna gelmeyüb toplar hizmetinde ve Şehrizor fethinde Vezîrhân Muhârebesi'nde mevcûd bulunmayub tîmarı mahlûl olmağın sefer-i mezbûre gelmeyenlerin dirlikleri sene tis'a ve selâsin ve elf recebinin onuncu gününde sefer-i hümâyûn hizmetinde olan erbâb-ı istihkâka tevcîh olunmak fermân olmağın tîmar-ı mezbûr sefere gelmeyen mezkûr Hüseyin tahvilinden istihkâkı mütevellî merkûm Mehmed kullarına tevcîh olunub berât-ı şerîf-i 'âlişân sadaka ve 'inâyet buyrulmak ricasına tezkere-i... 'arz olundu bâki fermân der'adlıktır.

Mîr-mîrân-ı Karaman hâlâ.

15-3 Konya Kapan ve İhtisâbı Tevcîh Berâtı

Berât-ı şerîf.

Nişân-ı şerîf-i âlişân-ı 'âlişân hükmü oldur ki.

Ulûfeciyan yesârdan yirmi üçüncü bölükde olan Sâlih term (?) nâm kulum zîde kadruhu mûlazemetinde olduğundan ma'ada Hemedân ve Dergezin gazâtlarında ve Bağdad kal'ası muhâsarasında enva'-i hizmet sebk itmeğın sebk iden hizmeti ve mûlazımın mukâbelesinde hîn-i tevzi'de Konya'da vâki' kapan dakik ve ihtisâb hizmeti kendiye tevcîh olunub zabt ve tasarrufu için berât-ı şerîfim ricasın i'lâm etmeğın hizmeti mezbûreyi sene-i sâbıkada ne vecihle zabt idegelmişler ise ol vecihle zabt ve tasarruf eylemek için berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki mezbûr varub vech-i meşrûh üzere zıkr olunan kapan dakik ve ihtisâb olageldiği üzere zabt ve tasarruf idüb kapan dakik ve ihtisâbı zabt ve tasarruf idüb kapan dakik ve ihtisâba taraf-ı âhardan bir ferd dâhl ve ta'arruz eylemeye şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren el-yevmî's-sâmin şehr-i cemâziye'l-evvel sene erba'în ve elf (8 Cemâziye'l-evvel sene 1040).

Be-Makâm-ı Sahrâ-yı Musul.

15-4 Sefere Gelmeyen Sipâhînin Tîmârının Başkasına Tevcîh Berâtı

Berât-ı şerîf.

Nişân-ı şerîf-i âlişân-ı sultânî hükmü oldur ki.

Konya Sancağı'nda Hatunsarây Nâhiyesi'nde Kuyucak nâm karye ve gayriden ikibindörtüüz akça tîmâra mutasarrıf olan Mehmed bu sene vâki' olan sefer-i hümâyûnuma gelmeyüb hizmetlerde ve Şehrizor fethinde ve Kelfir kal'ası binâsında ve Vezîrhan Muhârebesinde mevcûd bulunmayub tîmarı mahlûl oldukda livâ-i mezbûr alaybegisi Hüseyin i'lâm etmeğın rafi'-i tevki'-i ref'i'-i hâkânî Ahmed yararlığı olmakla işbu onüçbin akça tîmâra emr-i şerîf verilmekle zıkr olunan ikibindörtüüz akça tîmâr sefere gelmeyen Mehmed tahvilinde altıyüz akça noksanıyla ber vech-i tekmlil üçbin akçalık üzere merkûm Ahmed'e tevcîh olunub emîrû'l-ümerâi'l-kirâm Karaman beglerbegisi Ahmed dâme ikbâlehu tezkeresi

mûcibince layık görüb verdim ki zikr olunur ba'de'l-yevm taht-ı yedinde olub tasarruf kılub şol ki veza'if-i mevfûr ve sa'yi meşkûrdur ber mûcib-i defter bî-kusur mü'eddî kıla ol bâbda hiç ehâd manî' ve dafi' olmaya şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fî evâsıt-ı şehr-i şevvâli'l-mükerrerem sene tis'a ve selâsin ve elf (Şevvâlin 11-20 arası sene 1039).

Be-Makâm-ı Sahrâ-yı Musul.

16-1 Konya Kapan ve İhtisâb Mukâta'atı Emîni Hakkında Fermân

Emr-i şerîf.

Emîrû'l-ümerâi'l-kirâm kebîrû'l-küberâi'l-fihâm zû'l-kadr ve'l-ihtirâm sâhibü'l-'izzî ve'l-ihtişâm el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-a'lâ sâbık Şehrizûl (Şehrizor) beglerbegisi olub bi'l-fi'il Karaman defterdârı olan mir-livâyı Mustafâ dâme ikbâlehu tevki'-i ref'i'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki ulûvvü tahîyyâtı yesardan yirmi üçüncü bölükde yevmî ondokuz akça ulûfeye mutasarrıf olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Salîh term nâm kulum zîde kadruhu berât-ı şerîfimle Konya'da vâki' kapan dakik ve ihtisâbı tevâbi'-i mukatâ'atı emîni olmakla müstehâk olduğu ulûfesi mukâta'a-i mezbûr mahsûlünden verilmek emrim olmuştur imdi buyurdum ki hükm-i şerîfim ile mezbûr kulum vardıkda târîh-i mezbûrda müstehâk olduğu mevâciblere müraca'at idüb mukâta'a-i mezbûre mahsûlünden virüb bir akçasın ve bir habbesin alıkoymayasın şöyle bilesin alâmet-i şerîfe 'i'timâd kılâsın tahrîren fî'l-yevmî's-sâmin şehr-i cemâziye'l-ûla sene erba'în ve elf (8 Cemâziye'l-evvel sene 1040).

Be-Makâm-ı Sahrâ-yı Musul.

16-2 Suğla Mukâta'ası Tevcîh Berâtı

Berât-ı şerîf-i Suğla.

Nişân-ı şerîf-i âlişân-ı 'âlişân hükmü oldur ki.

Silahdârlar zümresinden dokuzuncu bölükde yevmî elliiki akça ulûfeye mutasarrıf olan işbu dârende-i fermân-ı vâcibü'l-'izan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Kurd Mehmed nâm kulum zîde kadruhu bölüğün kadîmi emekdârlarından olduğundan ma'ada mûlâzımlardan olub Hemedân ve Dergezin gazâtlarında ve Bağdad Kal'ası muhâsarasında ziyâde hizmeti sebk eylemeğin zûhur iden hizmeti ve mûlâzımını mukâbelesinde hîn-i tevzi'de bin kırk cemâziye'l-evvelinin onuncu günü târîhiyle müverrah sûret-i rû'us-ı hümâyûn ile Karaman hazinesine tâbi' Suğla hâsları mukata'ası senesi ber vechi maktu' iki yük akçası olmak üzere der'uhde olunmağın zabt ve tasarruf için bu berât-ı sa'âdet ayâtı verdim ve buyurdum ki varub târîh-i mezbûr zikr olunan Suğla mukâta'asının mâl-ı maktu'a zarar gelmemek üzere mezbûr kulum kadîmden olageldiği 'âdet ve kânûn üzere zabt ve tasarruf ve cânib-i mîrîye 'aid ve raci' olanı küllî ve cüz'î mîrî için ahz ve kabz idüb hâlen emanet iltizâmına cevâb virmekde mecd ve sa'yi ve hılâf-ı şer' ve'l-kânûn kimesneye te'addî ve tecâvüzü olmaya mukâta'a-i mezbûreye âhardan bir ferd dâhl ve ta'aruz eylemiye ve ittirtmeye ve hâs-ı mezbûre re'âyası mûmâ ileyh kulumu kendilerine voyvoda ve zâbit bilüb edâ'-i mâl-ı mîrîye müraca'at idüb şer' ve kânûna muvâfik söz ile tecâvüz eylemiyeler ve ittirmiyeler şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe 'i'timâd kılâsız tahrîren fî'l-yevmî'l-hâmis ve'l-ısrîn şehr-i cemâziye'l-evvel sene erba'în ve elf (25 Cemâziye'l-ûla sene 1040).

Be-Makâm-ı Sahrâ-yı Musul.

16-3 Kâdı Hürremşâh Zâviyesi Şeyhlik Berâtı

Nişân-ı şerîf-i âlişân-ı sultânî hükmü oldur ki.

Konya'da vâki' Şeyh Sadreddîn Zâviyesi mukaddemâ meşrût olan Kâdı Hürremşâh Zâviyesi'ne sûlehâdan olan işbu rafi'-i tevki'-i refi'-i hümâyûn kıdvetü's-sûlehai's-sâlîkin Mevlânâ Mehmed Emîn zîde takvahuya tevcîh olunub mutasarrıf iken Şeyh Sadreddîn Zâviyesi'nde bir tarîk ile Mehmed Sûrurî ve Mustafâ alub küllî gadr idüb Mevlânâ-yı mezbûr Mehmed Emîn saferû'l-ba'id olmakla hâlen Kâdı Hürremşâh Zâviyesi ifrâz olunub her vecihle mahâl ve müstehâk olmakla Kâdı Hürremşâh Zâviyesi mezbûr Mehmed Emîn zîde takvahuya tevliyetle tevcîh olunub berât-ı hümâyûn verilmek rica etmeğin sadaka idüb bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki varub Konya'da Kâdı Hürremşâh zâviyesinde kemakân Mevlânâ-yı mezbûr Mehmed Emîn Şeyh olub hizmet-i lâzimesin mü'eddî kıldıkdan sonra mukaddemâ mutasarrıf olunan üzere bir dahî evleviyyetle tevliyetle bi't-temâm mutasarrıf olub vâkıfın rûhu için ve devâm-ı devletimçün du'âya müdâvemet göstere ol bâbda kimesne mani' olmayub dâhl ve ta'arruz kılmaya şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fi hâmis aşer' cemâziye'l-evvel sene erba'ın ve elf (15 Cemâziye'l-ûla sene 1040).

Be-Makâm-ı Kostantiniyye.

16-4 Hatunsarây Nâhiyesi Subaşılığı Ta'yîn Mektûbu

Mîr-mirân-ı Karaman olan 'izzetlü Dilâver Pâşâ dâme ikbâlehu hazretleri Hatunsarây Nâhiyesi Subaşılığı bin kırk bir şa'bânı guresinde üç ay temâmına değin Mustafâ Beg'e virüb yedine mektûb-ı şerîflerin virüb târîh-i mezbûrdan zabt eylemek üzere mürâsele verilmek üzere kayd şud fi't-târîhü'l-mezbûr.

17-1 Karaman Defter Kethüdâlığı Tevcîhi Hakkında Fermân

Emr-i şerîf-i bera-yı defter kethüdâlığı.

Emîrû'l-ümerâi'l-kirâm kebîrû'l-küberâi'l-fihâm zû'l-kadr ve'l-ihtirâm sâhibü'l-izzi ve'l-ihtişâm el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-a'lâ Karaman beglerbegisi (boş) dâme ikbâlehu tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olıcak mâlûm ola ki ebnâ-i sipâhîyândan on beşinci bölükde emekdâr mûlâzımlardan ve dârende-i fermân-ı vâcibû'l-izan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mehmed Süleymân 'Abdullah zîde kadruhu ordu-yı hümâyûnuma gelüb Karaman'ın defter kethüdâlığı mûlâzımında bin kırk sene yirmi cemâziye'l-evvelinin on üçüncü gününde kendüye mûmzâ sûret-i rû'us ile tevcîh olmağla elinde olan sûret-i rû'us mûcibince zikr olunan defterdârlığı kendiye zabt ve tasarruf ettirilmesi emrim olmuştur buyurdum ki emr-i celîlû'l-kadrim üzere mezkûru Karaman'ın defter kethüdâlığı hizmetinde olageldiği üzere istihdâm idüb ve hâsları karyelerin târîh-i mezbûrdan kendüye zabt ve tasarruf ittirüb min-ba'd âhardan bir ferdi bir vecihle dâhl ve ta'arruz ettirmiyenin ve tahvil ve târîhine düşen sûreti ve rûsmünden alınmış nesnesi var ise ba'de's-sûbut tevcîh edenlere hükm idüb bî-kusur geri alıveresin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsın tahrîren fi evâhir-i cemâziye'l-evvel sene erba'ın ve elf (Cemâziye'l-evvelin 21-30 arası sene 1040).

Be-Makâm-ı Sahrâ-yı Musul.

17-2 Konya Sancağı'nın 1041 Senesi Bedel-i Nüzulun Tevcîhi Hakkında Fermân

Emr-i şerîf bera-yı bedel-i nüzul sene 1041.

Akzâ kuzâtû'l-müslimîn evlâ vülâtû'l-müvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn vâris-i 'ulûmû'l-enbiyâ ve'l-mürselîn hüccetü'l-hakk-ı ale'l-hâlkî ecma'in el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-mu'în mevlânâ Konya kâdısı zîdet fezâ'ilehuhu ve mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'adenü'l-fezail ve'l-keâm Konya Sancağı'nda vâki' olan kâdılar zîde fazuhum tevkî'-i ref'î'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki inşâallahû'l-meliki'l-müte'al evvel bâhar (...) vâki' olacak sefer-i hümâyûnuma me'mûr olan kullarım için küllî zâhire lâzım olmağın nüzul zâhiresini ihrâcı fermânım olmağın ol cânibler mesâfe-i ba'ide olmakla re'âyânın hâllerine terahhümen nüzul zâhiresinin bahâsı ve kirâsı mukâbelesinde her bir hânedan bin kırk bir senesi için ki bin kırk senesinde cem' olunur yirmişer kâmil guruş bedel-i nüzullerin taleb ve tahsîl ve ordu-yı hümâyûnuma irsâl ve teslîm-i hazine olunmak lâzım olmağın livâ-i mezbûrda vâki' beş yüz elli bir buçuk avâriz hânesinin her bir hânesinde yirmişer kâmil guruşdan onbirbin semeni kâmil guruş olur tahsîli için sipâhîyândan yirmi birinci bölükde 'Alî Mecîd yeniçeri nâm kulum mülâzımından rû'us-ı hümâyûn ile mübâşereti verilmiş iken benim cemâ't-i mezbûreden kırk üçüncü bölükde yevmî yirmiiki akça ulûfeye mutasarrıf olan Mustafâ Memî mübâşir ve on beşinci bölükde yevmî onbir akçaya mutasarrıf olan Murâd 'Alî nâm kulum kâtib ta'yîn olunub mevkûfat defteri tarafından ellerine nişânlu ve mühürlü sûret-i defter verilüb irsâl olunmuşlardır buyurdum ki hükm-i şerîfimle kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân mezbûrân kullarım zîde kadruhuma vârid kılınan siz ki kâdılırsız livâ-i mezbûrun beş yüz elli bir buçuk hânesinin her birinizin taht-ı kazâsında vâki' olan avârizhânelerinin her bir hânesinden yirmişer kâmil guruş târîh-i mezbûra mahsûb olmak üzere merkûmân kullarıma cem' ve tahsîl ve ahz ve kabz ittirüb bir akçasın bâki kodurmayub emr-i şerîfime muhâlif kimesneye te'allül ve niza' ve 'inâd ittirmiyesiz ve ba'dehu kadîmden hâne-i avâriza bağılı olmakla avâriz alınagelen re'âya evlerini ve yerlerini müteferrika ve çavuş ve zü'emâ ve erbâb-ı tîmâr ve bölük hâlkı ve yeniçeri vesâ'ir asker tai'fesi ve a'yân-ı vilâyetden (...) kimesneler zira'at ve harâset ve tasarruf eylemekle hânelerin bedel-i nüzullerin defter mûcibince taleb olundukda biz askeri tâ'ifesindeniz ve bazıları mu'aflarız deyü âhar vecihle tea'llül iderler ise ol makûle kadîmden avâriz alınagelen re'âya evlerini 'inâd idenleri men' idüb men' ile memnu' olmayub hılâf-ı emr-i şerîf vaz' idenleri isimleri ve iştiharlarıyla yazub ordu-yı hümâyûnuma 'arz eyliyesin ki sonra haklarında fermânım ne vecihle sâdir olursa bivecihle âmel oluna ve hîn-i cem'inde erkanı vecihle mukayyed olub hâricden medhâl ve alâkası olmayanları dâhl ve ta'arruz ettirmeyüb deftere mukayyed olan hâneye kesr ve noksan gelmekden ve hılâf-ı emr ve defter-i 'alîden peşin akça alınmakla zulm ve te'addiden be-gâyet hazer eyliyesin ve tahsîl olunan bedel-i nüzul mâlını kiseleyüb ve mühürleyüb mezbûrân kullarım ve yarar mu'temedün aleyh âdemler ile ordu-yı hümâyûnuma irsâl ve teslîm-i hazine ittiresin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsın tahrîren fi'l-yevmî's-sâni ve'l-ışrîn şehr-i cemâziye'l-ûla sene erba'în ve elf (22 Cemâziye'l-evvel sene 1040).

Be-Makâm-ı Sahrâ-yı Musul.

17-3 Konya Şehri Subaşı Ta'yîn Mektûbu

'İzzetlü ve faziletlü (boş) efendi hazretlerinin meclis-i şerîfleri savbına dürer-i da'vât-ı sâfiyât ve gurer-i teslîmat-ı ve âfiyât ithâf kılındıktan sonra inhâ-'i

muhlisâne budur ki sâhib-i sa'âdetimiz muhîbbâlarına nefis-i şehirde bi-hâsebü'ş-şer' ve'l-kânûn âyid ve raci' ehda-i bâd-ı hevâ ve resm-i arusâne ve cürm-ü cinâyet ve ihtisâba müte'allık bâc-ı bazaristan me'an bâc ihmâl buyût ve resm-i kapan dakik ve rû'yet vesâ'ir mevzûnat ve me'kûlatın kânûn-u kadîm üzere zabtı için sene erba'în ve elf şa'bânının on ikinci gününden âharına değin kıdvetü'l-akrân 'Alî Beg zîde kadruhu kulları subaşı ta'yîn olunub mektûb-u muhîb birle huzûru şerîflerine irsâl olundu bâki lûtûf ve ihsânü'l-ayn şerîflerine mûferrehdir.

Muhîbbi'l-muhlis 'Ali Kâim-makâm-ı Karaman hâlâ.

18-1 Hatunsarây Nâhiyesi'ne Tâbî' Tîmâr Tevcîh Berâtı

Emîrû'l-ümerâi'l-kirâm kebîrû'l-küberâi'l-fihâm zû'l-kadr ve'l-ihtirâm sâhibü'l-'izzî ve'l-ihtîşâm el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-a'lâ Karaman beglerbegisi (boş) dâme ikbâlehu ve akzâ kuzâtû'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-muvahhidin ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn hücetü'l-hakk-ı ale'l-hâlkî ecma'in vâris-i 'ulûmü'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyet'il-meliki'l-mu'în Mevlânâ Konya kâdısı zîdet fezâ'ilehuhu tevki'-i ref'i'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki düstûr-u mükerrrem ve müfehham nizâmü'l-âlem vezîr-i a'zam olan vezîrim Ahmed Pâşâ edâmâllahu te'âlâ iclâlehunun defterlü adamlarından dârende-i fermân vâcibü'l-iz'an kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Ahmed zîde kadruhu sūdde-i sa'âdetime gelüb Konya Sancağı'nda Hatunsarây Nâhiyesi'nde Kurâla nâm karye ve gayride onbirbinyüz akça tîmârı berât-ı şerîfimle üzerinde ve zabt ve tasarrufunda olub müşarûn ileyh vezîrimin defteri ile seferden kalub emr-i şerîfimle bende olmağın fermânım olan birliyesin asitâne-i sa'âdetim hazineye teslim eylemekle mâliyeden emr-i şerîfim verildikde bildirüb berât verile emri mûcibince mukârrer ve kemâkân zabt ve tasarruf ettirilmek bâbında 'inâyet rica etmeğın mukârrer ve zabt edilmiş ve emr idüb buyurdum ki tîmâr-ı mezbûru emr-i celîlû'l-kadrim üzere mezbûr Ahmed zîde kadruhuya berât verilüb emri mûcibince mukârrer ve zabt ve tasarruf ve vâki' olan mahsûlün ahz ve kabz ittirüb hâricden hiç ferdi dâhl ve ta'arruz ettirmiyessin ve dâhl olunub tahvil ve tarihine düşen mahsûlünden kimesne almış ise ba'de's-sübût hükm idüb bî-kusur girü alıveressin bir vecihle te'allül ve niza' ittirmiyessin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın tahrîren fi evâhir-i şehri-cemâziye'l-âhir sene erba'în ve elf (Cemâziye'l-âhirin 21-29 arası sene 1040).

Be-Makâm-ı Kostantiniyye el-Mahrûse.

18-2 Sefer Mühimmâtından Nal ve Mıh Tedârîki Hakkında Fermân

Emr-i şerîf.

Emîrû'l-ümerâi'l-kirâm kebîrû'l-küberâi'l-fihâm zû'l-kadr ve'l-ihtirâm sâhibü'l-'izzî ve'l-ihtîşâm el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-a'lâ sâbık (boş) beglerbegisi olan bi'l-fi'il Karaman defterdârı olan Mustafâ Hatayî dâme ikbâlehu akzâ kuzâtû'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn vâris-i ulûmü'l-enbiyâ'-i ve'l-mürselîn hücetü'l-hakk-ı ale'l-hâlkî ecmâ'in el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-mu'în Mevlânâ Konya kâdısı zîde fezâ'ilehuhu tevki'-i ref'i'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân sergi-i hümâyûnum efendisi Süleymân zîde mecduhu ordu-yı hümâyûnuma mühürlü tezkere gönderüb inşa'allahû'l-meliki'l-müte'al evvel bâhar sahrâyı 'asarda vâki' sefer-i hümâyûnum mühimmâtiçün sergi-i hümâyûnum ve top arabaları bargirlerine Kayseriye'den her bir kemen mıhcıları ile mükemmel ondört akça hesabı üzre bin

beş yüz (...) iştirâ ve idüb ve ordu-yı hümâyûnuma irsâl ve lüzûm-ı vech-i meşrûh üzere mu'accelen iştirâ ve ordu-yı hümâyûnuma irsâl olunmak emrim olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bir an ve bir saat avk ve tevâkkuf eylemeyüb fermân-ı şerîfim mûcibince ol mikdâr nalları ve mihlari ile mükemmel ondört akçaya olmak üzere mezbûr kulum mübaşeretiyile mu'accelen iştirâ ve tedârik ve ordu-yı hümâyûnumâ vakt-i zamanıyla irsâl sergi emînine teslim ve itmâm-ı hizmet ittiresin ve hîsab-ı merkûm üzere iştirâ ve mükârî develere tahmil ittirüb bahâları ve kirâsı için lâzım gelen akçayı sen ki defterdârsın Karaman hazinesinden tedârik ve eshâbına haklarını virdirüb rûznâmene kayd ittirüb kimesnenin bir akçasın bâki koydurmuyasın el-hâsıl nal ve mih husûsu sefer-i hümâyûnumun ehm-i mühimmâtındandır ana göre mukayyed olub avk ve ihmâlden ve noksan üzere tedârik ve irsâl olunmaktan ve bu bahâne ile hizmet-i te'hîr ve âhar vecihle akça alınmakla hılâf-ı emr-i şerîf kimesneye zûlm ve te'addi ve tecâvüzden be-gâyet ictinâb eylesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsın tahrîren fi'l-yevmî's-sâmin aşer' cemâziye'l-âhir sene erba'în ve elf (18 Cemâziye'l-âhir sene 1040).

Be-Makâmı Sahrâ-yı Musul.

18-3 Hasan Dede Zâviyesi Mutasarrıfına Ehl-i 'Örf'ün Müdahele Etmemesi Hakkında Fermân

Emr-i şerîf.

Kıdvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'denü'l-fazl ve'l-keâm Mevlânâ (boş) kâdısı zîde fazluhu tevkî'-i ref'i'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki dârende-i fermân-ı hümâyûn Hamza nâm kimesne ordu-yı hümâyûnuma 'arz-ı hâl idüb Hatunsarayı'na tâbî' Kilise nâm karyede vâki' Hasan Dede Zâviyesi evlâd-ı meşrûta olub mezbûr Hamza evlâddan olmakla berât-ı şerîfle mutasarrıf olub âhardan bir vecihle dâhl olunmak icâb eylemez iken ehl-i 'örf taraflarından bazı kimesnelere hılâf-ı şart-ı vâkıf mücerred ekl ve bey' için küllî akça taleb idüb ziyâde rencîde ve remîde eylediklerin bildirüb men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim rica etmeğin mezbûr Hamza evlâddan olub zikr olunan zâviye kendiye meşrût olub berât-ı şerîfle mutasarrıf iken min-ba'd âhardan dâhl olunmak câ'iz değildir men' ve def' idüb mücerred ekl ve bey' için hılâf-ı şart-ı vâkıf akça taleb idenleri bir vecihle defter ittirmiyesin min ba'd şart-ı vâkıf ve emr-i hümâyûnuma muhâlif kimesneye iş ittirmiyesin tekrâr husûs-ı mezbûr için emrim vermelü eylemiesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsın tahrîren fi evail-i muharrem sene erba'în ve elf (Muharrem 1-10 arası sene 1040).

19-1 Şam Defterdârının Karaman Defterdârlığına Ta'yîni Hakkında Fermân

Tabbaka aslıhu'l-hâtir nemakâhü'l-fakir Receb el-Kâdı bi-medine-i Kostantiniyye el-mahmiye ûfiye anhu.

Kıdvetü'l-ümerâ'i ve'l-ekâbir müstecmi'u cem'i'ü'l-me'âli ve'l-mefâhir el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-melik'il-'ala sabîkan hazâin-i 'âmirenin Şam cânibi defterdârı olan Kasım dâme ulûvvuhu tevkî'-i ref'i'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki südde-i sa'âdetim ve... ve muhâssıl ve âsitâne-i sa'âdetin emekdârı olduğun ecilden hâlen hakkında mezîd-i 'inâyet-i âlîyye-i şâhâne ve mezîd-i rafî'a cemîle zûhura getirüb işbu sene erba'în ve elf recebi'l-müreccebinin yirmi üçüncü gününden hatt-ı hümâyûn sa'âdet makrûnumla Karaman defterdârlığının sana 'inâyet

idüb i'lâm için ta'yîn olunmuşdur buyurdum ki bir an ve bir sa'at tevâkkuf ve te'hîr etmeyüb varub zikr olunan defterdârlığına mutasarrıf olub mâlın cem' ve tahsîlinde ve tevfir ve teksîrinde mecd ve sa'î olası şöyle bile hüsn-ü alâka kılasız i'timâd kılalar tahrîren fî evâhir-i şehri recebi'l-mürecceb sene erba'în ve elf (Recebin 21-30 arası sene 1040).

Be-Makâm-ı Kostantiniyye el-Mahrûse.

Fî 8 sefer sene 2 rûznâme fî 19 Şa'bân sene 3.

19-2 Lârende Kazâsı Ahâlisinin Şikâyeti Üzerine Karaman Beglerbegisi Kâim-i Makâmının Görevden Alınması Hakkında Fermân

Akzâ kuzâtû'l-müslimîn evlâ vülâtû'l-müvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn hüccetü'l-hakk-ı 'ale'l-hâlkî ecma'in vâris-i 'ulûmi'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-mu'în mevlânâ Konya kâdısı zîdet fezâ'iluhu tevkî'-i ref'î-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki südde-i sa'âdetime mektûb ve Lârende Kazâsı'nın 'ulema ve süleha ve 'a'yân ve eşrâfi mahzar gönderüb hâlen Karaman beglerbegisi kâim-makâmı olan sipâhîyandan İlhan nâm kimesne bir senede üç def'a eyâlet-i mezbûreden devr akçası nâmına yüz binden ziyâde gurusş aldığından mâ-ada Lârende Kasabası'nda binden ziyâde atlu ile atmış yetmiş gün oturub gicede bin dörtyüz yem alub ve yirmi otuz yıl mürûr etmiş kazâyaya-yı levendâta sevk virüb ve nefsi Lârende'den otuz binden mütecâvez gurusş alub ve etrafı ve eknafda dahî ziyâde alub harâb ve bîtâb eyleyüb ve müslümânların ehl ve 'iyalleri üzerlerine konub kendileri tahmil itmeyüb kaçub ehl-i 'iyalleri levendât elinde kalub bi'l-âhire kalkub gider oldukda bir yeniçeriye bi-gayri hakk salb idüb ve bir sipâhîyi kendi eliyle katl eyleyüb ziyâde ihânet ve hakâret idüb celâlî zamanında dahî bir ferde bu makûle zûlm ve te'addi olmamışdır deyü ahvâllerin 'arz ve mahzar olunmağın ve bu bâbda mandeler ağası tarafından mektûb verilmeğın imdi mezbûr İlhan mütesellimlikden ref' olunmuşdur ahâli-i vilâyetde hılâf-ı şer' ve kânûn olduğu her ne ise eshâbinâ alıverildikten sonra re'âya ve beraya vesâ'ir ahâli-i vilâyete enfa' olan ahâli-i vilâyetin infakları ile mütesellim ta'yîn eylemek bâbında fermân-ı 'âlîşânım sâdır olmuşdur buyurdum ki vusûl buldukda emr-i celîliü'l-kadrim mûcibince âmel idüb dahî mandeler ağası tarafından verilen mektûb mûcibince mezbûr İlhan re'âya ve beraya vesâ'ir ahâli-i vilâyetden aldığı akçayı eshâbinâ hükm idüb alıverdikten sonra memâlik-i mahrûsemde bi'l-küllîye ref' olunmuşdur mütesellim-i mezbûr dahî muhkem tenbîh ve te'kid ile senki min ba'd re'âya ve beraya vesâ'ir ahâli-i vilâyetde bir ferde zulm ve te'addi itmeye ve ittirtmeyüb men' ve def' eyliyesin min ba'd mütesellim sâbık mezbûr İlhanı mütesellim husûsunda müdahâle ittirmiyessin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın tahrîren fî evâsıt-ı şehri recebû'l-mürecceb sene erba'în ve elf (Recebin 11-20 arası sene 1040).

Be-Makâm-ı Kostantiniyye el-Mahrûse.

19-3 Sefere Gelmeyen Sipâhînin Tîmârının Başkasına Verilmesi Hakkında Fermân

Sûret-i berât-ı mîr-mîrân Ahmed Paşa.

Konya Sancağı'nda Sudirhemi Nâhiyesi'nde Bağıkutlu nâm karye ve gayride ikibinsekizyüz akça tîmâr Hüseyin nâmına mutasarrıf olub lâkin mezkûr Hüseyin ma'lûmû'l-ism ve ma'dûmû'l-cism olub on seneden mütecâvez tîmâr-ı mezbûrû'l-hakk bir kimesne seferlerde mevcûd bulunmadığından gayri bu sene dahî fermân

olunan sefer-i hümâyûna gelmeyüb top hizmetlerinde ve Şehrizer fethinde ve kal'a tâmîrinde ve Mihriban kal'ası üzerinde bi-'inâyeti'llahî te'âlâ inh'izâmı müyesser olan Zeynelhân Muhârebesi'nde ve yoklamasında mevcûd bulunmayub tîmâr-ı mezbûru her vecihle mahlûl olduğu livâ-i mezbûr alaybegisi i'lâm etmeğin ve sene tis'a ve selâsin ve elf recebinin onuncu gününden sefere gelmeyenlerin dirlikleri erbâb-ı istihkâka verilmek fermân olunmağın ber mûcib-i fermân-ı âlî tîmârı mezbûr erbâb-ı istihkâkda mukaddemâ Begşehir Sancağı'nda üçbin akça tîmârdan azl olan mukayyed dârende-i hûruf-u âliye istihkâkı yedlerinde ikiyüz akça noksanıyla ber vech-i tekml üçbin akçalık üzerine tezkere ile sene tis'a ve selâsin ve elf şa'bânının on beşinci gününden tevcîh olunub sultânû'l kur'at ve'l-müşâhidin hâlleder'llahu hılâfetehu ilâ yevmi'd-din hazretlerinin fermân-ı şerîfleri ile verildiği zikr ve beyân kılınur ikibinsekizyüz gerekdir ki ba'de'l-yevm tahrir-i mezbur kazasına ve tasarrufunda olub şol ki vezâif-i hîdemât ve mevfûre-i asâkir sayı meşkûr ve defter-i hakânî bî-kusur mer'î ve mü'eddî kılub ol bâbda hiç ehâd manî' ve dafi' olmaya tahrîren fî'l-yevmî's-sâni aşer' şehr-i zî'l-ka'detü'ş-şerîfe sene tis'a ve selâsin ve elf. (12 Zî'l-ka'detü'ş-şerîfe sene 1039).

Be-Makâm-ı Sahrât-ı Dergezin.

19-4 Karamanoğlu İbrahim Beg İmâreti Evkâfı Zevâid Berâtı

Nişân-ı şerîf-i âlişân hükmü oldur ki.

Mahmiye-i Konya'da vâki' Karamanoğlu merhûm İbrahim Beg 'İmâreti zevâidi mahsûlünden işbu dârende-i fermân-ı hümâyûn Hüma Hatun her vecihle mahâl ve müstehâk ve sâliha olmakla yevmî üç akça vazîfe tevcîh olunub berât-ı hümâyûn verilmek ricasına akzâ kuzâtû'l-müslimîn kâdısı olub müfti olan İbrahim zîdet fezâ'ilehu 'arz etmeğin sadaka idüb bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki varub zikr olunan 'imâret evkâfı mahsûlünü zevâidinden yevmî üç akça vazîfesin mezbûr Hüma nâm hatun mutasarrıf olub vâkıfın rûhu ve devâm-ı devletimçün du'âya müdâvemet göstere ol bâbda hiç ehâd manî' olmaya dâhl ve ta'arruz kılmaya şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fî evâhir-i zî'l-hiccetü'ş-şerîfe sene erba'în ve elf' (Zî'l-hiccenin 21-30 arası sene 1040).

Be-Makâm-ı Kostantiniyye.

20-1 Karaman Esb-Keşân Mukâta'at Emînliğinin Başkasına Tevcîhi ve Kâtibliği Berâtı

Berât-ı şerîf-i esb-keşân.

Nişân-ı şerîf-i âlişân hükmü oldur ki.

Ebnâ-i sipâhîyandan beşinci bölükte Mehmet Kurd nâm kulum zîde kadruhu mûlâzımında olmakla hîn-i tevzi'de Karaman vilâyetinde vâki' olan esb-keşân mukâta'asının bin kırk senesi virilmişken silahdârlarım zümresinden yüz yedinci bölükte yevmî yirmidört akça ulûfeye mutasarrıf olan Hüseyin Ertud zîde kadruhuya sûret-i rû'us virüp ferâgat eylemekle tevcîh ve der-'uhde olunub sûret-i rû'us-ı hümâyûn virilüp mûcibince berât-ı şerîfim rica eylemeyin imdi zikr olunan esb-keşân mukâta'asından ikiyüzseksenbin akçadan olmakla iltizâmına kesr ve noksan gelmeyip bin kırk senesinden kâmil bir sene temâmına değin kadîmden emîn olanlar zabt ide geldikleri gibi zabt eylemek üzere deruhte olunmak fermânım olmağın vech-i meşrûh üzere der-'uhde olduğu ordu-yı hümâyûnun hazinesi defterlerine kayt olunub işbu dârende-i fermân vâcibû'l-vüze'at kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân mezkûr

Hüseyin Ertud zîde kadruhuyu mukâta'ayı mezbûreye emîn ve yine silahdârlardan seksen altıncı bölükte yevmî on akça ulûfeye mutasarrıf olan 'Ali Maçır zîde kadruhuyu kâtib ta'yîn idüp bu berât-ı sa'âdet ayâtı verdim ve buyurdum ki varup zikr olunan esb-keşân mukâta'asını bundan akdem ne vecihle zabt ide gelmişler ise mezbûr Hüseyin zîde kadruhu dahî kamil bir sene temâmına değin ol vecih üzere zabt ve tasarruf ve malının cem' ve tahsîl eyleyüp gıst-ı iltizâmına cevap virüb mâl-ı mîrîye noksan getürmeye ve bi'l-cümle mezkûr kulum bölüğün emektarlarından olup ve bu senelerde vâki' Hemedân ve Dergezin gazâtlarında ve Bağdat kal'ası muhâsarasında küllî hizmette bulunup hizmeti mukâbelesinde mukâta'ayı mezkûra mûlâzım ferâgatından virilmiştir sene temâmına değin mukâta'ayı mezbûrenin zabtına bir fert manî' olmayıp ve mâl-ı mîrînin tahsîli husûsuna hâricten medhâli ve alâkası olmayanlar ta'arruz eylemiyeler ve hîn-i tahsilde mîrî için alınan yüzonsekiz akçaya ve kâmil gurus yetmişsekiz akçaya ve esedî gurus atmışsekiz akçaya alup ziyâde ve noksan üzere olmaya âhardan akça alınmak lâzım gelir ise ona yardım gelür sâlihû'l-ayar ve tamamû'l-vezin akça alup ve hûddam ve re'âyasını mezbûr kulumu üzerlerine târîh-i merkûmda emîn bilüp ima'ta'ta müte'allık husûslarda şer' ve kânûna mûvafık olan sözünden tecâvüz eylemeyeler ve mezbûr 'Alî Macir nâm kulum dahî kitâbet hizmetinde olup kitâbetine kimesne dâhl eylemiye şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın tahrîren fi'l-yevmî's samin aşer' şehr-i cemâziye'l âhir sene erba'în ve elf.(18 Cemâziye'l-ahîr sene1040).

Be-Makâm-ı Sahrâ-yı Musul.

Karye Görülma tâbî'i Hatunsarây hisse 3141, karye Mollacık tâbî'i mezkûr hisse 2009, karye Okçu tâbî'i Sahrâ hisseleri 1345, karye-Rûsm tâbî'i Hatunsarây hisse 6800, karye-'İlyâs tâbî'i İnsuyu hisse 5010, Der- livâ 3600, 15000-9000= 6000 (...)Tâbî'i... hisse... 8000-7100-4100 (...)10100...15399.

20-2 Tîmâr Arâzisinin Tararruf Hakkını Devir

Vech-i tahrîr-i bereket budur ki Pîrlevganda kazâsına tâbî' Avşar nâm karyeden Muslîhittin bin Bedel nâm kimesne tîmâr-ı re'âyâ arâzisi Damardı dimekle ma'rûf bir kıt'a ve vakıfda Gökseki dimekle ma'rûf bir kıt'a ki bu iki kıt'a yerin hakkı tasarrufunu işbu karye-i mezbûrede ve benim muhîti erba'ası ki bey idüp rızalarıyla ma-beynlerinde teslîm ve tesellüm buyurmağ ile bu cânibe gelip tasarrufuna izin ve tezkere tâbir olunmakla kânûn üzere 'âit olan resm-i 'örfiyemiz her ne ise alınıp mezbûr Mehmet Çelebî'ye tasarrufuna izin ve tezkere virilüp mutasarrıf olan âhardan kimesne bi vech ta'arruz eylemeye tahrîren fi evâil-i zî'l-ka'de sene tis'a ve selâsin ve elf (Zî'l-ka'denin 1-10 arası1039).

20-3 Cullâhistan Mahallesi Mescidi İmâm Berâtı

Konya mahallâtından Cullâhistan Mahallesi mescid-i şerîfinde yevmî üç akça vazîfe ile imâm olan Sûnullah Çelebî bin Hayreddîn Efendi'nin bin kırk ramazân evâhir-i târîhi ile mûkârrer berâtınız vusûlü kayt olundu. (Evâhir-i Ramazân sene 1040).

21-1 Ölen Dergâh-ı 'Âlî Müteferrikası Ze'âmetinden Oğluna Tîmâr Berâtı

Dergâh-ı âli müteferrika berât-ı şerîf.

Dergâh-ı âli müteferrikalarından müteferrika 'Abdullah oğlu rafi'-i tevki'-i ref'ü'ş-şân-ı şehriyâri Bostan südde-i sa'âdetime gelüb bundan akdem yararlığı 'arz

olundukda ibtida on kise akça tîmâra emr-i şerîf verilüb ve Begşehiri ve Konya sancaklarında Bozkır Nâhiyesi'nde Avdan nâm karye ve gayriden kırkdokuzbinyüzotuz akça ze'âmete mutasarrıf olan babası müteveffâ 'Abdullah fevt olub mâ'adâ yine kârındaşlarına dahî virilüb dokuzbinyediyüzelli akçası kendiyeye verilmek bâbında 'inâyet rica etmeğin noksanı gurusundan tekmil olmak üzere ve tevcîh olunması için sene tis'a ve selâsin ve elf recebinin onuncu günü târîhiyle hükm-i şerîf verildikten sonra tezkeresi ihrâc olunmak ba'dehu müteveffâ babasının kayd-ı seferde olmakla berâtından berât rica eder deyü 'arz olundukda babası berâtından berât olması fermânım olmağın tîmâr-ı mezbûr dahî vech-i meşrûh üzere müteveffâ-yı merkûm babası tahvilinden ibtidası yolundan noksanıyla ber vech-i tekmil onbin akçalık üzre mezbûr Bostan'a tevcîh idüb ve südde-i sa'âdetimde layık görüb virdim zikr olunur (okunmuyor) ve buyurdum ki ba'de'l-yevm taht-ı yedinde olub tasarruf kılub şol ki veza'if-i hıdemâtı hısâba şik'ar 'asâkir-i mansûredir ber mûcib-i defter-i hakânî bî-kusur mer'î ve mü'eddî kılalar ol bâbda hiç ehâd manî' ve dafi' ve müzahîm olmaya ve dâhl ve ta'arruz kılmaya şöyle bileler alâmet-i şerife i'timâd kılalar tahrîren fî gurre-i şehri-i şa'bânî'l-mu'azzam sene tis'a ve erba'ın ve elf (Şa'bân'ın 1-10 arası 1039).

Be-Makâm-ı Kostantiniyye el-Mahrûse.

21-2 Karaman Eyâleti Bedel-i Mütekâ'idîn Mukata'asının Verilmesine Da'îr Fermân

Sûret-i emr-i şerîf.

Emîrû'l-ümerâi'l-kirâm kebîrû'l-küberâi'l-fihâmzû'l-kadr ve'l-ihtirâm sâhibü'l-'izzî ve'l-ihtişâm el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-a'lâ sâbık Şehrizor beglerbegisi olub bi'l-fi'il Karaman defterdârı Sakayî Mustafâ dâme ikbâlehu ve akzâ kuzâtû'l-müslimîn evlâ vülâtû'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn vâris-i ulûmû'l-enbiyâ'-i ve'l-mürselîn hüccetû'l-hakk-ı ale'l-hâlkî ecma'in el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-mu'în Mevlânâ Konya kâdısı zîde fezâ'ilehuhu ve mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'denü'l-fezail ve'l-keâm Karaman eyâletinde güherçileye müte'allık olan re'âyâmin sâkin olduğu bölük kâdıları zîde fazlulum tevki'-i ref'i'-i hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki silahdârlarım zümresinden üçüncü bölükde yevmî on dört akça 'ulûfeye mutasarrıf olan Sefer nâm kulum zîde kadruhu bu senelerde vâki' olan sefer-i hümâyûnumda mülâzemet idüb ve Hemedân ve Dergezin gazâtlarında ve Bağdad muhâsarasında küllî hizmeti bulunmakla vücuda gelen hizmeti ve mülâzemeti mukâbelesinde hîn-i tevzi'de eyâlet-i Karaman'ın bin kırk senesinin bedel-i mütekâidîn mukata'ası tevcîh olunub zabt ve tasarrufu için berât-ı şerîfim verilüb lâkin bin kırk senesi cem' olunmuş ihtimâli olmakla mezbûr kulum bin kırk bir senesinin cem'ini rica etmeğin bin kırk senesi cem' olunmuş ise gelecek senenin rûsûmu cem' ettirile deyü fermânım olmuşdur imdi buyurdum ki hükm-i şerîfimle mezbûr kulum zîde kadruhu vardıkta bu bâbta sâdır olan fermân-ı sa'âdetim mûcibince âmel idüp dahî mezbûr kulların eline verilen berât-ı şerîfde ta'bir ve tasrih olduğu üzere eyâlet-i mezbûrda vâki' mütekâ'id sipâhî ve sipâhîzâde ve tekkenişîn ve zâviyedârlardan ve derbentçi ve köprüci hizmeti mukâbelesinde mu'af olanlardan ve âhardan gelüb eyâlet-i mezbûrede vâki' kasaba ve karada sâkin olub muharrer-i vilâyet-i hâne-i 'avârizdan kayd itmeyenler ve hâric defter mu'tak kul ve bil cümle 'avâriz vesâ'ir tekâlîf-i 'örfiye ve (...) olanların her bir neferden yirmişer' akça üzre bedel-i güherçilelerin mezbûr kuluma cem' ve tahsîl

ittirüb bir akça ve bir habbesin bâki koydurmayasın ve şolki bin kırk senesinin akçası cem' olunmuş ise bin kırk biri senesinin bedel-i güherçilesini vaktiyle mezbûr kuluma cem' ittirüb şol ki bin kırk bir senesi dahî cem' olunmuş ise bu def'a cem' olunacak güherçile resmin cem' ve tahsîl ittiresiz ve bi'l-cümle hizmet-i mezbûru mezkûr kulumun hizmeti ve mûlazemeti mukâbelesinde tevcîh olunmuşdur siz ki defterdâr-ı müşarûn ileyhsin tarafınızdan ve taraf-ı âhardan bir ferdi dâhl ve ta'arruz ittirmeyesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın tahrîren fi'l-yevmî'l-aşer' şehr-i cemâziye'l-âhir sene erba'în ve elf (10 Cemâziye'l-âhir sene 1040).

Şehr-i Musul.

22-1 Dergâh-ı Muâllam Çavuşu Ze'âmetinin Terâkki Berâtı

Berât-ı şerîf bera-yı Sefer Ağa oğlu Mehmed Çavuş.

Nişân-ı şerîf-i sultânî hükmü oldur ki.

Dergâh-ı muâllam çavuşlarından Sefer oğlu rafi'-i tevkî'-i refi'ü'ş-şân-ı hakânî kıdvetü'l-emâsil-i ve'l-akrân Mehmed Çavuş zîde kadruhu ordu-yı hümâyûnuma gelüb Konya Sancağı'nda yirmibin akça ze'âmeti olub ve mukaddemâ yararlığı 'arz olundukda üçbin akça terakkiye berât-ı şerîf virilüb ve Begşehir Sancağı'nda Göçü Nâhiyesi'ne bağlı Bayat nâm karye ve gayride üçbinyediyüz akça hisse tîmâra mutasarrıf olan Mahmûd Çavuş oğlu Mehmed fevt olub tîmârı mahlûldür deyü kendiyeye verilmek bâbında 'inâyet rica etmeğin tevcîh olunmak için erba'în ve elf cemâziye'l-evvelinin sekizinci gününde hükm-i şerîfim verildikten sonra tezkeresi ihrâc olunmak fermânım olmağın ve yine müşarûn ileyh için ordu-yı hümâyûnuma bi'l-fi'il çavuşbaşı olan Mustafâ dâme mecduhu gönderüb Maraş Sancağı'nda ze'âmeti olan İsmâ'îl Çavuş fevt olub çavuşluk gediği mahlûldür deyü Konya Sancağı'nda ze'âmeti olan müşarûn ileyh Mehmed'e verilmek ricasına 'arz etmeğin zümre-i mezbûreye ilhâk olunmak buyrulduğu sene erba'în ve elf rebi'ul-ûhrasının yirmi yedinci günü târihiyle hâlâ re'isü'l-küttâbım olan dâme mecduhu imzasıyla kendiyeye mûmzâ suret-i rû'yet verilüb berâtına ilhâk olunmak buyrulmağın vech-i meşrûh üzere zikr olunan üçbinyediyüz akça tîmâr-ı şerefi Mehmed tahvilinde elinde ze'âmetine zam olunub cem'i ze'âmet yirmiüçbinyediyüz akçalık üzere dergâh-ı mu'allâm çavuşları zümresine ilhâk olunan Sefer oğlu müşarûn ileyh Mehmed Çavuş'a tevcîh olunub buyurdum ki zikr olunur.

Kökez tâbî'i sa'îd-ili hisse 2300, Sahrâ tâbî'i mezkûr hisse 3400, Lâdik tâbî'i mezkûr hisse ve ma'a avârizdır 3000, Mürtefa' üyüğü nâm-ı diğerk Karaüyük tâbî'i mezkûr hisse 1500 (okunmuyor) buyurdum ki ba'de'l-yevm taht-ı yedinde olub tasarruf kılub şol ki vezâifi hidematı dergâh-ı mu'allâm çavuşluğudur bî-kusur mer'î ve mü'eddî kıla ve ze'âmet-i hâlk mûmâ ileyhi subaşı bilüb subaşılığa müte'allık ûmurda mûmâ ileyhe müraca'at ideler ol bâbda hiç ehâd manî' ve dâfi' olmaya şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fi 18 şehr-i cemâziye'l-evvel sene erba'în ve elf (18 Cemâziye'l-evvel sene 1040).

Be-Makâm-ı Sahrâ-yı Musul.

22-2 Karabınâr Sultân Selîm Hân Câmi' ve İmâreti Müteveli Berâtı

Berât-ı şerîf bera-yı tevliyet evkâfı kasaba-i Sultâniye.

Çün avâtîfi-i âlîyye-i şâhâne ve avârif-i seniyye-i mütekâ'sire-i piri şâhâne müstehâkk-ı 'inâyet olanlar bâbında mebzûl ve bi-diriğdir binâen alâ zâlik sâbıkan Trablusşam beglerbegisi olan emîr-i'l-ümerâi'l-kirâm Mustafâ dâme ikbâbelu

âsitâne-i sa'âdet medârımın emekdârı ve nice menâsıb-ı celîl'eye mutasarrıf olmuş ûmur-u mîrîde ve ihtiyâr olduğundan gayri düstûr-ü ekrem müşîr-i efhâm nizâmül-âlem müdebbir-u ûmur cumhûrî'l-ümem vezîri a'zam ve serdârı şeca'ât şî'ârım Hüsrev Pâşâ edâmellahu te'âlâ iclâlehu 'asâkir-i nusret müessirim ile Hemedân ve Dergezin gazâtlarında ve Ilgarlarda ve Bağdad kal'ası muhâsarasında mevcûd olub ma'zûlen edâi hizmet idüb lâkin hâline münâsib bir mansıb düşmemekle giru inşâ'allâhü te'âlâ bir mansıb müyesser oluncaya değin merhûm ve mağfûrlehu Sultân Selîm Hân tâbe serahûnün vilâyet-i Karaman'a tâbî' Karabınâr da vâki'olan câmi'-i şerîfi ve 'imâreti âmireleri evkâfının tevliyeti tevcih olunub bin kırk recebi'l-müreccebinin on ikinci günü târîhiyle müverrah sûreti rû'ûs-ı hümâyûn virilüb mûcibince berât-ı şerîfim rica eylemeğın iş bu râfi'-i tevkî'-i refî'ü's-şân-ı hakânî emîr-i'l-ümerâi'l-kirâm mîr-mîrân Mustafâ dâme ikbâlehuyu târîh-i merkûmdan evkâf-ı mezbûreye mütevellî ta'yîn idüb buyurdum ki şol ki vazâif-i hıdematı tevliyetdir kema yenbagi mer'î ve mü'eddî kıldıkdan sonra bundan akdem evkâf-ı mezbûreye mütevellî olanlar ne vecihle mutasarrıf olagelmîşler ise mîr-mîrân müşarûn ileyh dahî olvecihle zabt ve tasarruf idüb ol bâbda tevliyet-i mezbûreye taraf-ı âhardan bir ferd dâhl ve ta'arruz kılmayub manî' ve müzahîm olmayalar ve evkâf-ı mezbûrenin küttâbı ve hüddâmı ve mürtezika ve sâ'ir re'âyâsı mîr-mîrân müşarûn ileyhi üzerlerine mütevellî bilüb tevliyet ûmurunda müraca'âtı buna eyleyüb şer' ve kânûna muvâfik olan sözünde tecâvüz eylemiyeler şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fi'l-yevmî'l-hâmis-i aşer' şehri recebi'l-mürecceb sene erba'în ve elf (15 Receb sene 1040).

Be-Makâm-ı Sahrâ-yı Musul.

22-3 Vergilerinin Tahsîli için Tezkere

Bâ'is-i tahrîr-i hurûf budur ki ....perakendesinden olub hâlen Konya'da sâkin olan ... ve firuncı ve eğerci tezkere vusûlünde gerekdir ki hizmetinize edâsı lâzım gelen bin kırk iki senesini mart .... cem' ve tahsîl için me'mûru 'Îsa Beg ve Mevlûd Beg vekîl idüb göndermişizdir vech-i meşrûh üzere olan hukûk ve rûsûmu mezbûrlara teslîm idüb bir vecihle te'allül eylemeyüb mûcib-i tezkere ile âmel eylesesiz ve mezbûr 'Îsa Beg'den tezkere alâsız tahrîren fi evâsıt-ı cemâziye'l-âhir sene ihdâ ve erba'în ve elf (Cemâziye'l-ûhranın 11-20 arası sene 1041).

23-1 Bağdat Seferi için Askeri Tâ'ife'nin Tam Olarak Katılması Hakkında Fermân

Emr-i şerîf bera-yı sefer-i hümâyûn.

Akzâ kuzâtü'l-müslimîn evlâ vûlatü'l-müvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn vâris-i ulûmül-enbiyâ ve'l-mürselîn hüccetü'l-hakkı ale'l-hâlkî ecma'in el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-mu'în Mevlânâ Konya ve Kayseriye ve kâdılarî zîde fazluhûma ve mefâhirü'l-kuzâtî ve'l-hükkâm Karaman eyâletinde vâki' olan kâdılar zîde fazluhum ve kıdvetü'l-emâcid-i ve'l-a'yân Karaman beglerbegisi mütesellimi zîde mecduhu ve mefâhirü'l-emâsil-i ve'l-akrân eyâlet-i mezbûrede olan sancakbegleri zîde kadruhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki düstûr-ı mükerrrem müşîr-i mufehham nizâmü'l-âlem nâzım-ı nüzzâmü'l-ümem müdebbir-i ûmuru'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmim-i mehâmü'l-enâm bi'r-re'yi's-sâyib mümehhid-i bünyânü'd-devle ve'l-ikbâl müşîr-i erkanü's-sa'âde ve'l-iclâl el-mahfûfu bi-sınûf-ı avâtü'l-meliki'l-a'lâ vezîr-i a'zam ve 'asâkiri makârrat

ŧi'ârîma serdâr-ı âlî makdarım olan Hüsrev Pâŧâ edâmellahu te'âlâ iclâlehu umûmen kayyum kulları ve sâ'ir askeri sûret-i ŧerîf ile intihakı serhâdde kışlayub cem'i' beglerbegiler serdâr-ı mansûrem muhafâzasında alıkonulub inŧâ'allâhü te'âlâ evvel bâhar asârda Bağdad üzerine 'azîm sefer-i hümâyûnum mukârrer olmağın imdi taht-i kazâ ve hükûmetinizde olan umûmen dergâh-ı mu'allâm müteferrikâları ve çavuşları ve kâtibleri ve bu cümlelerin oğulları ve alaybegiler ve zü'ema ve erbâb-ı tîmâr ve çeribaşları ve çeri sürücüler ve kayyum yeniçerileri ve altıbölük hâlkı ve cebeci ve topçu ve arabacı ve bi'l-cümle birden bine ve binden yüzbine varıncaya dirlik tasarrufu idenler sefere-i mezbûra me'mûrlar olmakla mîr-mirân ve mir-livâ hâsların yazılarına göre mu'tad-ı kadîm üzere beş binde bir cebelü ve müteferrikâ ve çavuş ve küttâb dahî beş binde birer yarar müsellağ cebelüleri ile ve alaybegi ve zü'ema ve erbâb-ı tîmâr kadîmden çekegeldikleri alay bayrağı ve harb bayrakları müretteb ile mükemmel ve düşman bayrağı ile ve her kasabanın bölük hâlkı ve kethüdâyerleri zâbitleri ve kayyum yeniçerileri ve sâ'ir kul tâ'ifesi bahadır adamları ile mu'accelen kalkub sefer-i hümâyûnuma müteveccih olub ruz-i huzûrda müşarûn ileyh serdâr-ı nâsrat ŧi'ârîm yanında ordu-yı hümâyûnumda bulunmakları bâbında fermân-ı 'âlîŧânım sâdir olmuŧdur buyurdum ki hükmi-ŧerifimle (boş) vusûl buldukda bu bâbda sâdir olan fermân-ı vâcibü't-tebâ amel idüb dahî vech-i meŧrûh üzere serdâr-ı nâsrat ŧi'ârîm serhadde kışlamakla ve cümle beglerbegisi Musul'da muhafâzada olmakla inŧâ'allâhü te'âlâ evvel bâharda tekrâr Bağdad üzerine 'azîm sefer-i hümâyûnum mukârrer ve muhakkak olduğı ecilden taht-ı kazâ ve hükûmetinizde olan kasabât ve nevahîye ve mecmû' nâs olan yerlerde tenbîh ve nidâ ettiresiz ki sefer-i hümâyûnuma eyâlet-i mezbûrede olan dergâh-ı mu'allâm müteferrikâları ve çavuşları ve kâtibleri ve bu cümlelerin oğulları ve alaybegileri ve zü'ema ve erbâb-ı tîmâr ve kayyum yeniçerileri ve altıbölük hâlkı ve cebeci ve topçu ve arabacı tâ'ifesi ve bi'l-cümle yarân bin ve yüz bine varınca dirlik ve tîmâr tasarruf idenler umûmen sefer-i mezbûre me'mûrlar olmakla mîr-mirân ve mir-livâ ve müteferrika ve çavuş ve kâtib kânûn üzere beş binde bir cebelü ile ve alaybegi ve zü'ema ve erbâb-ı tîmâr dahî kânûn üzere cebelüleri ve kadîmden çekegeldikleri alay bayrakları ve harb bayrakları ile müretteb ve mükemmel ve berâğı ile kalkub rûz-i huzûrda müşarûn ileyh serdâr-ı nâsrat ŧi'ârîm bâbında Mardin Sahrâsı'nda mevcûd bulunalar ve kayyum yeniçerileri ve bölük hâlkı ve dahî kethüdâyerleri ve sâ'ir cebeci ve topçu ve arabacı ve semen barağı ile mu'accelen kalkub sefer-i hümâyûnuma gelüb ağaları yanında bayrakları altında mevcûd bulunalar ve zü'ema ve erbâb-ı tîmâr yedine berâtları ile yoklanırlar her kimin berâtı bulunmaz ise ze'âmeti âhara virilür cümlesi berâtların bege getirüb berâtların bege getürmeyince olmayalar ve yerine kimesneye cebelü hükmi verilme ve hâlen sefer'den kalmak ihtimâli yokdur ve cebeci olanlar kânûn-u kadîm üzere...ile sefer-i hümâyûnuma getürülüb bir ferd seferden zinhâr kalmak ihtimâli olmaya ve siz ki kâdılar ve mütesellimlersiz ba'de'l-yevm tavâ'if-i mezbûreyi kendi hâllerine komayub mu'accelen evlerinden ihrâc ve sefer-i hümâyûnuma irsâl eyliyesiz ŧöyleki vakt-i mezbûrda ordu-yı hümâyûnumda bulunmaz ise her kim olursa olsun ordu-yı hümâyûnum tarafından âdemler dahî yetlû gönderilib emvâl ve erzâkları mîrî için zabt ve kabz olunub muhkem ve mûhma haklarından gelinmek mukârrerdir ana göre tenbîh idüb ber vech-i tâ'cil tavâ'if-i askerî yerlerinden kaldırub sefer-i hümâyûnuma irsâl eyliyesiz ve sizki mütesellimlersiz ziyâde âdem saklamak ile sefer-i hümâyûnumda beglerbegiler sancakbegiler kapularında olan levendâtsiz hizmet etmek niyyeti ile beglerbegileri ve

sancakbegleri seferi üzerimize bırakıp ol hâne varmak ile küllî ihtilale bais olurlar imdi beglerbegi müsellimler yirmi âdemden ziyâde sancakbegleri on âdemden ziyâde saklamıyalar ve re'âyâyâ zulm ve te'addi etmeyeler deyü fermânım olmuşdur zinhâr ve zinhâr ol mikdârdan ziyâde âdem saklamayub bu sefer-i hümâyûnumdan beglerbegler ve sancakbegleri yanlarından firar iden levend ve sekban makûlesin yanınıza almayasız ve bilâ-emr ve temessük kendü beglerbegi ve beglerinden ayrılıb varanları tutub habs idüb serdâr-ı zafer şi'ârıma 'arz eyleyeler ba'dehu haklarında ne vecihle emr-i şerîfim vârid ise mucîbi ile amel eylesesiz şöyle ki ihmâl eylemeyesiz anlara olan hakâret size olmak mukârrerdir ana göre bilmiş olasız lâkin keyfi iyaden billahi te'âlâ vilâyetiniz de düşman zûhur ider ise müşarûn ileyh serdâr-ı nasrat şi'ârıma 'arz eylesesiz ki beglerbegleriyle görüle ve bu sefer-i hümâyûnum gayre kıyas olunur değildir sizki kâdılar ve mütesellimlersiz zikr olunan tevâif-i askeri ber vech-i isti'calen irsâl idüb ihmâl ve mûsâheleden bigayet hâzer eyliyesiz şöyleki asker hâlkı gece geleler atlular muhkem ve münteha haklarından gelindikden gayri siz dahî eşed ukubete mazhar olmak mukârrerdir ana göre bilmiş olub... eylemeyesiz ve tekrâr emr-i şerîfim ve âdem varmâlu etmiyesiz ve beglerbegleri ve ümerâ ve züama ve erbâb-ı tîmârın hâsları ve tîmârları yazılarına göre kânûn-u kadîm üzere fermân olunan beş binde bir cebelüleri müretteb ve berağıyla her gün alay yüzünde bayrakları alınan mevcûd bulunmak gerekdir ve deveci ve katırcı ve sâ'ir karakullukçu makûlesi olanlar cebelü yerine geçmezler mûcibeler ad olunmazlar ana göre bilmiş olub her birinin cebelüleri hazır kılalar müstakil at ve don sâhibi yarar yiğidler olalar ve bi'l-cümle birine eğer sefer husûsuna ziyâde hümâyûnum mukârrerdir bu emr-i şerîfimde fermân olunan mevad ve tenbîhatın birine tahlîf olunmaya olur ise muhâlefet edenler 'azîm hazer ve müşâhede itmeleri mukârrerdir ana göre mukayyed olub fermân-ı hümâyûnuma mugayir olmaktan be-gâyet hazer eyliyesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın tahrîren fi evâsıt-ı şehr-i cemâziye'l-ûhra sene erba'în ve elf (Cemâziye'l-ûhranın 11-20 arası sene 1040).

Be-Makâm-ı Sahrâ-yı Musul

24-1 Karaman Eyâleti Bedel-i Müttekâ'idîn Mukata'atı Tevcîh Berâtı

Berât-ı şerîf bera-yı Karaman.

Nişân-ı şerîf-i sultânî hükmü oldur ki.

Silahdârlarım zümresinden on üçüncü bölümde yevmî ondört akça 'ulûfeye mutasarrıf olan Sefer nâm zîde kadruhu bölüğün emekdârlarından olub ve bu senelerde vâki' Hemedân ve Dergezin gazâtlarında ve Ilgarlarda ve Bağdat kal'ası muhâsarasında enva'i hizmeti eyledikten gayri mûlâzımın gayrisinden olmakla sebki iden hizmet-i mûlazemeti mukâbelesinde hin-i tevzi'de eyâlet-i Karaman'ın bin kırk senesinin bedel-i müttekâ'idîn mukata'ası tevcîh olunub zabt ve tasarrufu için berât-ı şerîfim rica eylemeğin imdi mukata'a-i mezbûrenin senesi ikiyüzseksenbin akçadan olmakla der-'uhde olunub zabt ve tasarrufu için berât-ı şerîfim verilmek fermânım olmağın vech-i meşrûh üzere der-'uhde olunub ordu-yı hümâyûnum hazinesi defterlerine kayd olunub işbu dârende-i fermân vâcibû'l-iz'an kıdvetü'l-emâsil-i ve'l-akrân mezkûr Sefer zîde kadruhuyu mukata'a-i merkûmenin zabtı için bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki varub mukata'a-i mezbûreyi zabt ve tasarruf idüb ve eyâlet-i mezbûrede vâki' müttekâ'id sipâhî ve sipâhîzâde ve tekkenişîn ve zâviyedâran ve derbendci ve köprücü ve âhar diyardan gelüb kasaba ve karyelerde sâkin olub muharrer vilâyet-i âhara râ'iyet ve hâne-i 'avârıza kayd olunmayan

çiğmane ve hâric ez defter ve mutak ve kul ve bi'l-cümle 'avâriz ve yerlerine ve tekâlîf-i 'örfiyye ve şâkka mu'af ve müsellemlerin bedel-i mu'afiyetleri mukâbelesinde her bir neferinden yüz sekiz akça hesâbı üzere bedel-i güherçilelerin mezbûr kuluma cem' ve tahsîl ittirüb bir akçasın bâki kodurmayub kat'a bir ferde te'allül ve niza' ve 'inâd ve muhâlefet ettirmeyesin şöyle ki bin kırk senesinin bedel-i güherçilesin bir def'a cem' olunmuş ise bin kırk bir senesinin bedel-i güherçilesin vakti ile mezbûr kuluma cem' ve tahsîl ittirile ol dahî cem' olunmuş ise bir def'a cem' olunmağın güherçile bedelini mezbûr kulum cem' ve tahsîl ve kabz eyleyüb iltizâmına cevâb virüb ve bi'l-cümle bir def'a cem' olunmuş bedel-i güherçilenin cem'ine âhardan bir ferd dâhl eylemiye şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fi'l-yevmî's-sâmin ve'l-ışrîn şehr-i cemâziye'l-evvel sene erba'în ve elf (28 Cemâziye'l-evvel sene 1040).

Be-Makâm-ı Sahrâ-yı Musul.

24-2 Şikâyet Üzere Görevden Alınan Karaman Müteselliminin Yerine Başkasının Tâ'yini Hakkında Fermân

Sûret-i emr-i şerîf-i mütesellim.

Akzâ kuzâtü'l-müslimîn evlâ vûlatü'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn hüccetü'l-hakkı ale'l-hâlkı ecma'in vâris-i ulümü'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-mu'în Mevlânâ Konya kâdısı zîde fezâ'ilehu tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki ordu-yı hümâyûnuma mektûb ve vilâyet-i mezbûrenin müftisi ve sâ'ir kuzât ve a'yân ve eşrâfı muhızır gönderüb bundan akdem Karaman eyâletinde mütesellim olan İlhân nâm sipâhî a'yân-ı vilâyete ziyâde zulm ve te'âddi üzere olduğundan gayri yeniden ziyâde eşkiya ile fukarânın üzerlerine çıkub gice ve gündüz ehil ve iyalleriyle konub göçüb meft ve meccânen yem ve yemliklerin ve hılâf-ı şer' ve kânûn küllî akçaların aldıklarından mâ'adâ sipâhî ve yeniçeri tâ'ifesi nice kimesneleri bila izn-i şer'-i salb ve te'âddi idüb ve sâ'ir bunların emsali zulm ve te'âddînin nihâyeti olmadığını 'arz ve i'lâm eylediğiniz ecilden merkûm İlhân eyâlet-i mezbûre mütesellimliğinden ref' olunub nefsi Konya'da sâkin sâbık Karaman beglerbegisi olan Bınâri oğlu Pîrî dâme ikbâlehu hükm olub re'âyâ ve berayaya himâyet ve siyânet üzere olmak emrim olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vusûl buldukda bu bâbda sâdir olan fermân-ı celîli'l-kadrim mûcibince âmel idüb dahî mukaddemâ eyâlet-i Karaman mütesellimi olan mezkûr İlhânı ref' idüb yerine mîr-mirân mûmâ ileyh Pîrî dâme ikbâlehuyu nâsb ve ta'yîn idüb re'âyâ ve berayayı kemâl-i 'adalet üzere himâyet ve siyânet ittirmeye min ba'd hılâf-ı şer' ve kânûn ve mugayir-i emr-i hümâyûn ve ahâli-i vilâyete ve re'âyâ ve berayaya zulm idüb ittirmeyüb men' ve def' eylesin eslemeyüb 'inâd ve muhâlefet üzere olub muhtâc-ı 'arz olunduğu üzere yazıb bir daha arz ve i'lâm eylesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsın tahrîren fi evâil-i şehr-i şa'bânî'l-mu'azzam sene erba'în ve elf (Şa'bân'ın 1-10 arası sene 1040).

Be-Makâm-ı Mardin.

24-3 Karamanoğlu İbrâhim Beg Evkâfı Tevcîh Berâtı

Nişân-ı şerîf-i sultânî hükmü oldur ki.

Ulemadan râfî'-i tevkî'-i refî'-u ş-şân-ı hakânî kıdvatü's-sülehâi's-sâlikin 'Abdullah zîde sâlahuhu südde-i sa'âdetime gelüb Konya'da vâki' müteveffâ İbrâhim Beg evkâfından sulehaya ta'yîn olunan galleden beher sene otuz kile galleden

mutasarrıf olan ‘İvaz nâm kimesne fevt olub yeri mahlûdür deyü kendiye verilmek bâbında berât-ı hümâyûnum rica etmeğin vech-i meşrûh üzere zikr olunan ta’yın olunub bu berât-ı hümâyûn sa’âdet ayâtı verdim ve buyurdum ki ba’de’l-yevm mezbûr varub evkâf-ı mezbûreden beher sene otuz kile galleye mutasarrıf olub vâkıfın rûhu ve devâm-ı peyvendim ed’iyyesine iştigal üzere ola ol bâbda hiç ehâd manî’ ve dafi’ olmaya ve dâhl ve ta’arruz kılmaya şöyle bileler alâmet-i şerîfe i’timâd kılalar tahrîren fi evâhir-i şehri saferi’l-hayr sene ihdâ ve erba’în ve elf (Saferin 21-29 arası sene 1041).

Be-Makâm-ı Kostantiniyye el-Mahrûse.

25-1 Sefer için Gerekli Deve Rahtlarının Kayseriye’den Te’mini Hakkında Fermân

Sûret-i emr-i şerîf.

Emîrû’l-ümerâi’l-kirâm kebîrû’l- küberâi’l-fihâm zü’l-kadr-i ve’l-ihtirâm sâhibü’l-’izzi ve’l-ihüşâm el-müstehâk-ı bi-mezîd-i ‘inâyeti’l-meliki’l-a’lâ sâbık beglerbegisi olub bi’l-fi’l defterdârı olan Mustafâ dâme ikbâlehu ve akzâ kuzâtü’l-müslimîn evlâ vûlatü’l-muvahhidîn ma’denü’l-fâzıl ve’l-yakîn vâris-i ulümü’l-enbiyâ ve’l-mürselîn hüccetü’l-hakkı ‘âle’l-hâlkı ecma’in el-muhtass bi-mezîd-i ‘inâyeti’l-meliki’l-mu’în Mevlânâ Kayseriye kâdısı zîdet fezâ’ ilehuhu tevkî’-i ref’î’-i hümâyûn vâsıl olıcak ma’lûm ola ki tezkere-i hümâyûnum emîni Süleymân zîde mecduhu hâlen ordu-yı hümâyûnuma mühürlü tezkere gönderüb inşâ’ allâhü’l-meliki’l müte’al evvel bâhar hacceste asârda sefer-i hümâyûnuma gidecek mîrî develerin rahtlarının tedâriki ve iştirâsı lâzım olmağın her bir kıt’a deveye altı palaz ve altı havud başı ve altı hamıt ve altı hatab ve altı yakalık ve altı keçe ve on sekiz hâbt ve üç yüz dirhem ve altı eteşrim ve altı pay boş ve on sekiz kıt’a bir buçuk meşin dişi çift hudar ve altı kıt’a zincir ve lâzım olan ve cümle çapar a’lâtıyla mükemmel her bir katarı binsekizyüz akçaya olmak üzere Kayseriye’den yüz kıt’a deve rahtlarını iştirâ ve tedârik ettirmeniz lâzım olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle Seyfi nâm kulum vardıkda bir an ve bir saat te’hîr ve tevâkkuf eylemeyüb fermân-ı şerîfim üzere herbir katar deve için kayd olunduğu üzere mükemmel rahtlarını her bir katarı bin sekizyüz akça hesabınca yüz katar develerin rahtların Kayseriye’de işlettirmeye dikkat ve zamanıyla itmâm-ı hizmet ittiresiz ve hesab-ı merkûm üzere bahâlar için lâzım gelen akçayı Karamannhazinesinden tedârik idüb huzûrunuzda esm hâneye virdirüb ruz-nâme defterlerine kayd ettirüb kimesnenin bir akçasın bâki kodurmuyasın el-hâsıl deve rahtını husûsu sefer-i hümâyûnun ehem ümurundandır balâda kayt olunan eşyanın birisi noksan üzere olmayub a’la ve güzün işlettirüb itmâm-ı hizmet ittirdüb avk ve ihmâl olmağla mîrî develer rahtsız kalmakta ve ashâb-ı hukukdan semeni kırık akçaya bâki kalmaktan ve hizmet-i namıyla dâhi ve bahane ile akça aldırub zulm ve te’addi olmaktan be gâyet ictinâb eylemiyesin şöyle bilüb alâmet-i şerîfe i’timâd kılâsın tahrîren fi’l-yevmîr-râbi’ı aşer şehri cemâziye’l-âhir sene erba’în ve elf (14 Cemâziye’l-âhir sene 1040).

Be-Makâm-ı Sahrâ-yı Musul.

25-2 Tütün Yasağına Uygulanması Hakkında Ferman

Emr-i şerîf-i duhân.

Akzâ kuzâtü’l-müslimîn evlâ vûlatü’l-muvahhidîn ma’denü’l-fazıl ve’l-yakîn hüccetü’l-hakkı ‘âle’l-hâlkı ecmâ’in el-muhtass bi-mezîd-i ‘inâyeti’l-meliki’l-mu’în

...kâdısı zîdet fezâ'iluhu tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki memâlik-i mahrûsemde olan hükkâm bundan akdem evâmîr-i şerîfem gönderilüb bi'l-küllîye fermânım olan duhân yaprağından bir ferd zirâ'at ve harâset ve isti'mâl itmeyüb her gün kendünün işlerinde olub bundan sonra emrime muhâlif her kim ki bağ ve bahçe ve tarlasında ve sâ'ir yerlerde duhân yaprağı zirâ'at ittirir ise ol-makûle yerleri mîrî için girift olunub zabt olunmak fermânım olub buyurdum ki ahkâm-ı şerîfe ile kapucular irsâl olunmuş idi imdi ol emr-i şerîfim alâ mâ-kâne mukârrer olduğundan gayri hâliya bu husûsu şeyhü'l-islâm ve müftiyü'l-enâm adamlarının feza'iluhuden istifta olundukda vârid olan emr-i şerîfim imtîsâl ve 'âmme-i mü'mînîn ve kâffe-i müslimîne lâzım olub memnu' olmayub yine ol mekruhu isti'mâl idenler ta'zir-i beliğa müstehâk olurlar zecri şedîd ve men'i ekber ile zecr ve men' olunmaları lâzımdır deyü fetvâ-i şerîfe dahî vârid olmakla bu bâbda vârid olan fetvâ-i şerîfe mûcibince âmel olunmak bâbında fermân-ı âlî şânım sâdir olmuşdur buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda mukaddemâ hâlen sâdir olan fermân-ı şerîfim vârid olan fetvâ-i şerîfe mûcibince âmel idüb dahî taht-ı kazanızda muhkem tenbîh ve karar ittiresin ki fi mâ-ba'd herkesin mütenebbih olub herkes duhân yaprağı zirâ'at ve isti'mâl etmekden bi'l-küllîye fâriğ olub eğer askeri tâ'ifesi ve eğer gayriden her kimin bağ ve bahçe ve tarlasında ve sâ'ir yerlerinde duhân yaprağı zirâ'at olmuş bulunursa ol-makûle yerleri emr-i şerîf mûcibince girift ve fûruhat ittirdikden sonra ba'de't-tenbîh mesmû' olmayanların fetvâ-i şerîfe mûcibince şer' ile haklarında lâzım geleni icrâ eylesin ve bi'l-cümle duhân yaprağı zirâ'at ve isti'mâl olduğuna kat'a rıza-i şerîfim yokdur bi'l-küllîye ref' olunması aksa-yı murâddır ana göre basiret üzere olub vârid olan fetvâ-i şerîfe ve sâdir olan emr-i hümâyûnun hilâfına rıza ve cevaz göstermeyesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd olasın tahrîren fi evvelî cemâziye'l-evvel sene erba'în ve elf (Cemâziye'l-evvelin 1-10 arası sene 1040).

Be-Makâmı Kostantiniyye el-Mahrûse.

26-1 Konya Altıbölük Halkına Zâbit ve Kethüdâyeri Ta'yîn Mektûbu

Mektûb-ı İhvân Efendi bera-yı kethüdâyeri Sefer Ağa.

Şer'iat şî'âr hakikat-ı desâr izzetlü fazi'letlü (boş) hazretlerinin meclis-i şerîfe şeref efzâlarına dürer-i ed'iyye-i mütevât gurer-i atıye-i mütekâ'tire asar ve yesar kılındıktan sonra muhlisâne inhâ olunan oldur ki taht-ı kazâ-i adalet ünvanları olan Konya ve Eski-il ve Bayburd kazâlarında ve karalarında sâkin ve mütemekkin altıbölük yoldaşlarına zâbit ve kethüdâyeri ta'yîn olunmak 'âdet-i kadîmeden ve ka'ide-i müstakime olmakla ebnâ-i sipâhîyandan (boş) yevmî (boş) akça 'ulûfeye mutasarıf olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Sefer Mustafâ 'Abdullah zîde kadruhu ocağın kadîmi emekdârı olub her vecihle müstakim dindâr ve maslahatgüzar ve şer'-i şerîfe mutî' ve ahâli-i fukarâya hâmi ve kethüdâyerliği uhdesinden gelüb yoldaşların zabt ve rabtına mukârrer olmağın kazâ-i mezbûre zâbit ve kethüdâyeri nâsb ve ta'yîn olunub mektûb-ı muhâlesef huzûr-ı 'izzet mevfurlarına irsâl ve inbi'at kılındı şeref-i vusûlen lütuflarında me'mûdur üzerinde nazar-ı şerîfleri diriğ buyrulmayub kethüdâyerliği hizmetinde istihdam ettirilüb âhardan kimesneye dâhl ve ta'arruz itirmemeğe himmet oluna ve ol cânibde olan altıbölük yoldaşları merkûmu üzerlerine zâbit ve kethüdâyeri bilüb sözünde dirâyetinde taşra vaz' eylemeyüb ve her husûsa mürâca'atı mezbûra idüb şer' ile vâki' olan da'vâların ma'rîfet-i mezbûr ile görüb icra-yı hak eylesin ve sen ki kethüdâyerisin hizmet-i mezbûrede sadakat ve

istikâmet üzere mecd ve sa'y idüb ol cânibde olan altübölük yoldaşlarız hüsn-i zindegâni ile rabt ve zabt idüb lâzım gelen mesâlihlerine gereği gibi mukayyed idüb şer' ile vâki' olan da'vâların mahkeme-i şerîfede ber-mu'tad-ı şer'-i şerîf görüb icra-i hak ittirüb hılâf-ı şer'-i şerîf bir kimesneye zulm ve te'addî ittirmiyesiz şer'-i şerîfe ita'at eylemeyüb muhâlefet üzere olanları izn-i kâdıyla ve bölüğüyle ve isim ve resmi ile yazub bu cânibe 'arz ve ilan eyleyesiz ve her husûsda şer'-i şerîfe mütâbe'at idüb zinhâr câde-i şer'iden udül ve inhıraf eylemiesiz ve bu cümlede levendât ve eşkıya sipâhî nâmına bayrak gezdirüb re'âyâya ve sâ'ir ehl-i örfü rencide idüb bila sebep akça ve esbâbların alub zulm ve te'addî edenleri ele getürüb eshâb-ı hukûka hakların alıverdikden sonra şer' ile lâzım geleni icrâ ettiresin sen ki sâ'ir bağı memnu'na mûcib-i ibret ve ba'îs-i nâsihat olub re'âyâ ve beraya asûde hâl ile devâm-ı devlet-i padişâhî ed'iyesine müdâvemet ve işğal üzere olalar tahrîren fî evâhîr-i şehri şa'bânî'l-mu'azzam sene erba'ine ve elf (Şa'bânın 21-29 arası sene 1040).

Mühür.

26-2 Karamanoğlu İbrâhim Beg İmâreti Tevliyetinin Konya Kadılarında Olduğuna Da'ir Fermân

Emr-i şerîf bera-yı tevliyet-i İbrâhîm beg.

Akzâ kuzâtü'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn hüccetü'l-hakkı 'âle'l-hâlkı ecma'in el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-mu'in Konya kâdısı Mevlânâ İbrâhîm zîdet fezâ'ilehuhu tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki südde-i sa'âdetime mektûb gönderüb Konya'da vâki' müteveffâ İbrâhîm Beg binâ eylediği 'imâretin tevliyeti vakfiye-i ma'mül bihâda Konya kâdısı olanlara meşrû olub ber mûcib-i şart-ı vâkıf sen dahî tevliyet-i mezbûreye mutasarrıf iken sipâhîyanın mülâzımından (boş) nâm kimesne tevliyet-i mezbûre bildirmem mukâbelesinde bana verilmişdir deyü niza' idüb men'-i hâza tevliyet-i mezbûre Konya kâdısı olanlara meşrû olub vâkıfın 'imâreti ve mescidin bazı yerleri harâbe müşerref olub ta'mîr ve termîm eylemek üzere şart-ı vâkıf mûcibince mukârrer kılınmak bâbında 'inâyet ricasın 'arz eylemeğin hazine-i âmiremde mahfûz olan muhâsebe defterlerine müraca'at olundukda tevliyet-i mezbûre Konya kâdısı olanlar meşrû olduğu mestûr ve mukayyed olmakla şart-ı vâkıf mûcibince mukârrer kılınub min-ba'd ahârına dâhl ettirilmemek emîr idüb buyurdum ki emrim üzere şart-ı vâkıf mûcibince dâhl ve ta'arruz ve da'vâ ve niza' ittirmiyesin ve dâhl olunub evkâf-ı mezbûre mahsûlünden nesne almış ise ba'de's-sübût hükm idüb bî kusur gerü alasin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe itimad kılasin tahrîren fî evâhîr-i şehri şa'bânî'l-mu'azzam sene erba'in ve elf (Şa'bânın 21-29 arası sene 1040).

Be-Makâm-ı Kostantiniyye el-Mahrûse.

26-3 Ze'âmetin Kime Ait Olduğuna Vezîr-i a'zam Karar Vermesi Hakkında Fermân

Emr-i şerîf bera-yı tîmâr-ı 'Abdullah Ağa ve Süleymân Ağa.

Akzâ kuzâtü'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn hüccetü'l-hakkı 'âle'l-hâlkı ecma'in el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-mu'in Konya kâdısı zîdet fezâ'ilehuhu ve mefâhîrü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'denü'l-feza'il ve'l-ke'lâm Bozkır ve Ereğli ve Karacadağ ve Kaş ve Belvîrân kâdıları zîde fazluhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki dergâh-ı mu'allâm müteferikalarından olub ve düstûr-u ekrem müşîr-i efhâm nizâmü'l-âlem ve serdâr-ı

ekrem Hüsrev Pâşâ edâmellahu te'âlâ iclâlehunun mirâhûrbaşlığı hizmetinde olan dârende-i fermân vâcibû'l-iz'an kıdvetü'l-emâcid-i ve'l-ekârim câmi'ü'l-mehâdimi ve'l-mükârim Süleymân zîde mecduhu südde-i sa'âdetime gelüb Begşehir ve Konya sancaklarında Avdan nâm karye ve gayride ellibinbeşyüzotuzsekiz akça ze'âmete yedinden aldım mutasarrıf olan müteferrika 'Abdullah fevt olub ze'âmeti mahlûl oldukda sene tis'a ve selâsin ve elf şa'bân'ının on dokuzuncu gününde müşarûn ileyh vezîr-i a'zam tarafından yevmî atmış akça 'ulûfesi hazineye kalmak üzere kendiyeye tevcîh olunub berât ittirüb zabtına âdem gönderdikde mezkûrun oğulları zûhur idüb bize dahî virilmişdir deyü dâhl ve niza' eylediklerin bildirüb vezîr-i a'zam ve serdâr-ı ekrem huzûrunda murâfa'a olmak bâbında emr-i şerîfim rica eylemeğin buyurdum ki mûmâ ileyh mutasarrıf Süleymân'ın âdemi vardıkda câbinin temessükâtını ellerinden alub der kese ittirüb ve mühürleyüb vede müşarûn ileyh serdâr-ı zafer şi'ârıma gönderesin ki varub huzûrunda mürâfa'a olduklarında mürâfa'adan hângi cânibe hükm olunub mukârrer nâme-i hümayûnum virilirse ol cânibe zabt ittiresin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsin tahrîren fi evâil-i şehri-i ramazânî'l-mübârek sene erba'în ve elf (Ramazânın 1-10 arası sene 1040).

Be-Makâmı Kostantiniyye el-Mahrûse.

26-4 İplikçi Medresesi Evkâfının Yenilenen Müteveli Berât Kaydı

Konya'da vâki' İplikçi Medresesi evkâfına Hasan nâm kimesne berât-ı padişâhî ile müteveli olub tevliyet-i mezbûre zabtında ve tasarrufunda olmakla âsitâne-i sa'âdet tarafından sene erba'în ve elf evâilinde yine ibka ve mukârrer kılınub yedine müceddid berât-ı şerîfe verilmeğin mûcibince kayd şud fi selh-i şa'bân sene-i mezkûr.

26-5 Menzil Bargirlerinin Tedâriki Hakkında Fermânın Kaydı

Ordu-yı hümayûnda Zile ve Kayseriye ve Konya'ya varub gelinceye yol üzerinde vâki' olan kâdırlara ve mütesellimlere hitâben Murâd Çavuş ve iki neferlisine menzil bargirlerini tedârik ve ihzâr eylesin deyü evahîr-i zî'l-hicce târîhi ile müverrah emr-i şerîfin vusûlü kayd yud fi 16 Muharrem.

Be-Makâm-ı Sahrâ-yı Kumhisar.

27-1 Menzil Bargirlerine Ta'yîn Olanlardan Bedel-i Nüzul Taleb Edilmemesi Hakkında Fermân

Emr-i şerîf-i berât-ı menzil.

Akzâ kuzâtü'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn el-muhtass bi-mezîd-i'inâyeti'l-meliki'l-mu'în Mevlânâ Konya kâdısı zîdet fezâ'iluhu tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki hâlen ordu-yı hümayûnuma 'arz gönderüb Konya kazâsında vâki' 'avâriz hânesinin atmış hânesi menzil bargirlerine ta'yîn olunub hizmet üzere iken bin kırk senesinde bedel-i nüzul cem'ine me'mûr olan mübâşir elimizde emr-i şerîf vardır deyü menzildilerden bedel-i nüzul talep fukarâyı rencîde eylemeklerin i'lâm eylemeğin imdi mevkufât defterlerine nazar olundukda kazâ-i mezbûrun atmış nüzul hânesinden mâ'adâ ikiyüzseksenaltı buçuk hâneleri olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın husûs-ı mezbûr 'arz olundukda muharrir-i vilâyet tahrîr eylediği nüzul bargirleri için ta'yîn olunan atmış hânelik defterleri tasrîh olunduğu üzere hizmetlerinde olub âhar tarîk ile kimesne rencîde eylemeyüb bir nesne talep itmeyeler ve ittirilmeye ellerinde olan emr-i sâbık

mûcibince olageldiği üzere menzilcilik hizmetinde olalar deyü fermânım olmuşdur imdi buyurdum ki hükm-ı şerîfimle vardıkda kazâ-i mezbûrda vâki' olan kadîmden atmış hâne nüzul re'âyâsı şimdiye değin olageldiği üzere ellerinde olan mu'af nâmeleri mûcibince menzilcilik hizmetinde olub 'avârız-ı divândan ve nüzul ve sâ'ir tekâlîf-i 'örfiyeden bir nesne taleb ve teklif ettirmiyessin şöyle bilesin ve ba'de'n-nazar bu bu hükm-i hümâyûnumu menzil re'âyâsının ellerinde ibka idüb alâmet-i şerîfe itimat kılasın tahrîren fi'l-yevmî's-sâni aşer şehr-i ramazâni'l-mübârek sene erba'în ve elf (12 Ramazân sene 1040).

Be-Makâm-ı Mardin.

27-2 Bağdat Seferi için Kethüdâyerleri Olanların Orduya Katılması Hakkında Ferman

Emr-i şerîf berâ-yı ihrâc-ı sefer-i hümâyûn.

Mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân diyar-ı Hâleb ve Maraş ve Ayıntab ve Kilis ve Adana ve Karaman ve Aydın ve Saruhanlı vilâyetlerinde umûmen altıbölük hâlkı üzerlerine kethüdâyerleri olanlar zîde kadruhum tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki inşâ'allâhü te'âlâ evvel bâhar hüccet-i esârda gerü Bağdad üzerine 'azîm sefer-i hümâyûnum mukârrer ve muhakkak olmakla düstûr-u ekrem müşîr-i fîham nizâmû'l-alem nazım-ı men'azîmü'l-ümem vezîr-i a'zam ve 'asâkir-i islâm zafer encam serdâr-ı âli mikdârım olan Hüsrev Pâşâ edâmellahu te'âlâ iclâlehunun tuğ ve otağı işbu mah-i şa'bâni'l-mu'azzamın evailinde Mardin Sahrâsı'ndan çıkub sâ'ir senelerden mukaddem düşman üzerine teveccüh olunmak mukârrer olmakla siz dahî zikr olunan vilâyetlerde kethüdâyerliğine müte'allık olan yerlerde vâki' altıbölük hâlkını cem' idüb mükemmel ve müretteb olan esbâb-ı sefer ile ve bayrak ve atlarıyla mu'accelen gelüb ordu-yı hümâyûnda mevcûd bulunmanız için bölük çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mazhâr Çavuş ve 'Abdî Çavuş zîde kadruhuma ta'yîn olunub dahî kethüdâyerliğine müte'allık olan yerlerde sâkin altıbölük hâlkını mu'accelen cem' idüb alât-ı esbâb-ı sefer ve bayrak ve atlarıyla kaldırub ta'cil alet-ta'cil ordu-yı hümâyûna dâhil ve bayrak dibinde mevcûd bir kimesne tava'if-i mezbûreden biri bir tarikle sefer'den kaldım deyü kendü hevâ ve hevesinde olub sefer-i hümâyûnuma gelmeyenler evvel gelmeyenlerin dirlikleri kat' olunduğundan gayri enva'i ukûbete müstehâk olub küllî ma'kul ve muabet olmanız mukârrerdir ana göre bilmiş olduğun tarîk-i mezbûreyi muhkem tenbîh ve te'kid eyleyesiz ki sergsiz ve bayraksız alaya gelmeyüb her biri müretteb ve mükemmel ve semen bayrağı ile gelesiz şöyle ki ihmâl idüb kendi hevâ ve hevesinizde olasız bir vecihle ındîniniz makbûl ve cevâbınız mesmu' olmayub ana göre zarar erişmek mukârrerdir deyü bölük ağaları taraflarından mühürlü mektûb verilmeğın mûcibince âmel olunmak emrim olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vusûl bulduklarında bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrim verildiği ağaları taraflarından verilen mektûb mûcibince âmel idüb sahrâ-yı tavâ'if-i mezbûrun sefer tedârikiyle ta'cilen kaldırub ta'cil ale't-ta'cil ordu-yı hümâyûnuma vâsıl olub yedleriniz altında mevcûd bulunub ihmâl ve musâheleden bi-gayet hazer eyliyesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın tahrîren fi evâil-i şehr-i şa'bâni'l-mu'azzam sene erba'în ve elf (Şa'bân'ın 1-10 arası sene 1040).

Şehr-i Mardin.

27-3 Tâcû'l-vezîr Medresesi'ne Evlâdiyet Üzere Müteveli Berâtı

Sûret-i berât-ı şerîf.

Nişân-ı şerîf-i 'âlîşân hükmü oldur ki.

Mahmiye-i Konya'da vâki' merhûm Tâcû'l-vezîr Medresesi'nin mütevellisi tevliyet-i şart-ı vakıfdan evlâdiyeti ve evlâd ve evlâdiyeti meşrût olub şartı vâkıf-ı evlâddan işbu dârende-i fermân-ı hümâyûn Mevlânâ 'Abdü'l-kâdir berât-ı hümâyûn ile mutasarrıflık hâricinde 'Abdî nâm sipâhî hilâf-ı şart-ı vâkıf tevliyeti mezbûreyi bir tarikle alub küllî gadr etmeğin şart-ı vâkıf mûcibince tevcîh ve mukârrer kılınub berât-ı hümâyûn verilmek ricasın kâdısı akzâ kuzâtü'l-müslimîn Mevlânâ İbrahim zîde fezâ'iluhuya 'arz itmeğin sadaka idüb bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki varub ber mûcib-i şart-ı vâkıf evlâdiyet üzere Mevlânâ-yı mezbûr 'Abdü'l-kâdir müteveli olub hizmet-i lâzimesini mü'eddî ve mer'î kıldıkdan sonra sâbikan tasarruf olunan üzere bu dahî ol vecihle bi't-temâm mutasarrıf olub vâkıfın rûhu için ve devâm-ı devletimçün du'âya müdâvemet göstere ol bâbda hiç ehâd manî' olmaya dâhl ve ta'arruz kılmaya şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fi gurret-i şehri ramazânî'l-mübârek sene erba'în ve elf (Ramazânın 1-10 arası sene 1040).

Be-Makâmı Kostantiniyye.

27-4 Konya Subaşılığının Mustafâ Çelebî ve 'Abdî Beg'e Verilmesi Hususunda Mektûb Kaydı

Kâim-makâm-ı mîr-mîrân-ı Karaman olan 'izzetlü Pîr 'Ömer Pâşâ hazretleri nefsi-i şehrin subaşılığı kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mustafâ Çelebî ve 'Abdî Beg'e mâh-ı cemâziye'l-ûhrasının guresinden gâyetine değin ta'yîn ve sipariş idüb yedine mektûb verilmeğin kayd olundu.

27-5 Konya Subaşılığının Mustafâ Çelebî ve 'Abdî Beg'e Verilmesi Hususunda Mektûb Kaydı

Kâim-makâm müşarûn ileyh nefsi-i şehrin subaşılığı Receb kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mustafâ Çelebî ve 'Abdî Beg mah-i recebi'l-mürecceb guresinden gâyetine değin ta'yîn ve sipariş idüb yedine mektûb virmeğin kayd olundu.

28-1 Medine-i Münevvere Evkâfı'na Ait Kayseriye Cibâyeti Tercîh Berâtı

Tabbaka aslıhu'l-nemekahü'l-fakîr Mehmed bin Mehmed el-Mevlâ bi-medineti Kayseriye hilâfet-i afa anhumâ.

Hazreti Mevlânâ-yı şer'iatnab efendi hazretlerinin huzûr-ı şerîflerine dureri ve ariyatından sonra muhîbbâne inhâ olunur ki Medine-i münevvere şeref'allahu te'âlâ evkâfından Kayseriye cibâyeti işbu sene erba'în ve elf ba'is-i tezkere Küçük 'Alî Beg'e yediyüzelli 'aded riyâlî guruşa fûrûhat olunub üçyüzyirmibeş kâmil guruşu ber vech-i peşin kabz olunub dörtyüzyirmibeş kâmil guruşu zimmetinde bâki kalub ba'dehu edâ itmek şartı ile cibâyet-i mezkûrenin zabt ve rabtı için işbu temessük verilmiştir vakf-ı mezbûre 'aid ve raci' olan cibâyet ve rûsumât cüz'î ve küllî olageldiği üzere mezbûr küçük âliye zabt ve kabz ittiresin cibâyet-i mezbûreye âhardan kimesne dâhl ve ta'arruz ittirmiyessin ve ba'de'z-zabt ve'l-kabz dörtyüzyirmibeş kâmil guruşu dahî vakf için edâ eyledikde teslim temessük verile ve cibâyet-i mezbûreyi mûlazemetde merkûm 'Alî Beg'in kârındaşı Mahmûd Beg yedlerinde olan berât mûcibince yine cibâyet-i mezbûrân 'Alî Beg ve Mahmûd Beg'e verilmiştir beyân-ı bahîs olan perakende cizyelerin dahî kadîmden alındığı üzere

ahz ve kabz ideler âhardan kimesneye dâhl ettirmiyenin tahrîren fi on yedi şa'bân sene erba'în ve elf (17 Şa'bân sene 1040).

28-2 Kayseriye Cibâyetine Ait Konya Cizyelerinin Toplanması için Vesîka

Vech-i tahrîr-i hurûf budur ki işbu sene erba'în ve elf târîhinde Medîne-i mükerreme şeref'allahu evkâfına berât-ı padişâhî ile mütevellî olan Yûsuf Ağa Kayseriye cibâyetini bu fakîr ber vechi maktu' yediyüzelli 'aded riyâli guruşa ifrâz idüb Kayseriye cibâyetinden vakfa 'aid ve raci' olan eğer cibayât ve rûsûmâtı ve cizye ve sâ'ir cüz'î ve küllî vakf-ı mezbûre 'aid ve raci' oldukların iltizâm idüb zabt ve tasarruff için mezbûr Yûsuf Ağa'dan yedimize memhûr tezkere verildikten sonra hâlen evkâf-ı mezbûre re'âyâsından olub Konya'da ve sâ'ir kasabât ve karada sâkin olan re'âyânın târîh-i mezbûrda üzerlerine edâsı lâzım gelen cizyenin cem'i işbu ba'isül-kitâb 'Osmân Beg tefvîz ve sipariş olunmuşdur zabt ve tasarruf için işbu vesîka yedine vaz' olunmuşdur gerekdir ki perakende nâmına olub Konya'da ve sâ'ir kasaba ve karada sâkin olan zimmîyân ve medine-i münevvere re'âyâsından Kalburcu puşıyanların cizyelerini mezbûr 'Osmân Beg'e te'allül ve muhâlefet etmeyüb kadîmden olageldiği üzere rûsûmlerin vermekde te'allül etmeyeler hurrîre fi evâhir-i ramazânî'l-mübârek sene erba'în ve elf (Ramazânın 21-30 arası sene 1040).

Evkâf-ı Medine-i Münevvere.

28-3 Karamanoğlu İbrâhim Beg 'İmâreti Evkâfı Mutasarrıflığı Tescih Berâtı

Sûret-i berât-ı şerîf.

Nişân-ı şerîf-i âlişân hükmü oldur ki

Mahmiye-i Konya'da vâki' İbrâhim Beg imâreti evkâfından yevmî on akça vazîfeye mutasarrıf olan Ahmed fevt olub mahlûl olmağın işbu dârende-i fermân-ı hümâyûn kıdvetü's-süleha'is-salîkin Mevlânâ Şeyh Mehmed zîde takvâhu her vecihle mahâl ve müstehâk olub berât-ı hümâyûn virmeğın ricasına kâdısı olub müftisi olan akzâ kuzâtü'l-müslimîn Mevlânâ İbrâhim zîde fezâ'iluhu 'arz etmeğın sadaka idüb bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki varub zikr olunan 'imâret evkâfından mezbûr Mevlânâ Şeyh Mehmed müteveffâ yerine yevmî on akça vazîfeye mutasarrıf olub vâkîfîn rûhu için ve devâm-ı devletimçün du'âya müdâvemet göstere ol bâbda hiç ehâd manî' olmaya dâhl ve ta'arruz kılmaya şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fi hâmis-i 'âşir şehir-i ramazânî'l-mübârek sene erba'în ve elf (15 Ramazân sene 1040).

Be-Makâm-ı Kostantiniyye.

28-4 Karaman Mal (Hazine) Defterdârlığı Tescihi Hakkında Fermân

Mutâbıku'l-aslıhü's-sultânî harere el-fakir sübhânehu ve te'âlâ İshak bin Ahmed el-mevlâ bi-medîneti Amed ma'a ordu-yı hümâyûn 'afa 'anhuma.

Sûret-i emr-i şerîf-i bera-yı defterdâr-ı hazine-i Karaman benâm Ya'kûb Efendi.

Kıdvetü'l-ümerâ'i ve'l-ekâbir müctemi'-i cemî'u'l-me'âl el-mefâhiru el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-bârî sâbikan hazîne-i âmiremin Trablusşam defterdârı olan Ya'kûb dâme ulüvvûhu tevkî'-i ref'î'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki müstakîm dindâr ve ehl-i kalem ve perhizkâr olduğundan gayrisi üç dört seneden beru vâki' olan seferlerin uğur-u hümâyûn-ı 'izzet makrûnumda yarar âdemlerinle enva'i hıdemât budur ki vücuda gelüb her vecihle müstehâk-ı 'inâyet ve

sezâdar-ı cem'iyet olduğunuz ecilden hakkınızda mezîd-i 'inâyet-i âliyye ve mezîd-i re'fet-i celîle-i mülükânem zûhura getirüb işbu sene erba'ın ve elf şevvâlû'l-mükerremîn'in on dokuzuncu gününden Karaman'ın mâl defterdârlığı sana tevcih ve 'inâyet olunub ulûmü için (boş) ta'yîn olunmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfime vusûl buldukda bir an ve bir sa'at te'hîr ve terahî itmeyüb varub zikr olunan defterdârlığıma mutasarrıf olub mâlın cem' ve tahsîl ve hazinenin tevkîr ve teksîri bâbında bezl-i makdur ve seyf-i mevfûr idüb yedinden aldım defterdâr olanlar ne mikdâr sâlyâne ile mutasarrıf ise siz dahî ol minvâl üzere mutasarrıf olub mâlının cem' ve tahsîl ve hazinenin tevkîri ve teksîri bâbında bezl-i makdur ve sa'yi mevfûr idüb bundan akdem defterdâr olanlar ne mikdâr sâlyâne ile mutasarrıf ola gelmişler ise siz dahî ol minvâl üzere mutasarrıf olasız ve mu'accelen adamın gönderüb ihrâcı ile mukayyed olasın şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın tahrîren fi evâhir-i şehri-i şevvâlî'l-mükerrem sene erba'ın ve elf (Şevvâlin 21-29 arası sene 1040).

Şehr-i Mardin.

28-5 Konya Subaşılığının Mehmed Ağa'ya Verilmesi Hakkında Mektûb Kaydı

Mîr-mîrân-ı Karaman dâme ikbâbelu hazretlerinin mütesellimi 'izzetlü Pîr 'Ömer Pâşâ hazretleri mah-ı zî'l-hicce'ti's-şerîfe'nin guresinden âharına değin Mehmed Ağa'ya şehir subaşısı ve müşarûn ileyhe 'aid olan ihtisâb mahsûlünü zabt için yedine mûmzâ ve mahtûm mektûb virmeğın mâ-vaka'a kayd olundu.

28-6 Konya Subaşılığının Ahmed Beşe ve İbrahim Ağa'ya Verilmesi Hakkında Mektûb Kaydı

Mütesellim 'izzetlü Pîr 'Ömer hazretleri şehrin subaşılığı Ahmed Beşe ve İbrahim Ağa'ya sipariş idüb muharrem guresinden âharına değin zabtına mektûb verüb kayd şûd.

28-7 Konya Subaşılığının Süleymân Beşe'ye Verilmesi Hakkında Mektûb Kaydı

Kâim-makâm müşarûn ileyh nefsi-i şehrin subaşılığı ihtisâbı Süleymân Beşe'ye mah-i rebî'ul-evvel guresinden gâyetine değin ta'yîn ve sipariş idüb yedine mektûb vermeğın kayd şûd.

29-1 Üsküdarî Şeyh Mehmed Efendi'nin Halifesinin Çiftliğine Ait Vergilerden Mu'afiyet Berâtı

Sûret-i berât-ı Şeyh Mehmed Efendi.

Nişân-ı şerîf-i sultânî hükmü oldur ki.

Kutbü'l-ârifin ve zehrû'l-vâsılın Üsküdarî Şeyh Mehmed Efendi kuddise sırrihü'l-'âzîzin hulefâsından olan işbu dârende-i tevkî'-i refi'û's-şân-ı hakânî ve nümayinet yarlığı belîğ-i mükerremet ünvan-ı tacdârî kıdvetü's-süleha'is-salîkin Şeyh Mehmed Emîn zîde salâhuhu zikr ve takva ile arâste olub mahâl-i merhamet ve müstehâk-ı 'inâyet olmağın hakkında mezîd-i 'inâyet padişâhânem zûhura getirüb devâm-ı 'ömr ve devletim dîn-i saltanâtım için hâs-ı du'â-gûy olmak üzere Konya Sahrâsı'nda vâki 'İlhânlı nâm karyede tahmînen atmış dönüm bir çiftlik olmağın cem'i rüsûm ve tekâlifden mu'af ve müslim olub ve mîrîye 'aid olan mahsûlâtın kendiye sadaka olunmak rica etmeğın sadaka edib bu berât-ı hümayûnu 'izzet

makrûnu verdim ve buyurdum ki mezbûr çiftliğin cem'i rûsûm ve tekâlîfden mu'af olan mûmâ ileyh Şeyh Mehmed mîrîye 'aid olan mahsûlüne mutasarrıf olub devâm-ı 'ömr ve devletim olmasına bi'l-kadr-i ve'l-îsâl müdâvemet ve iştiğal göresin ol bâbda Suğla Voyvodası olanlar ve sâ'ir efrâd-ı efrîdeden bir ferd dâhl ve ta'arruz kılmaya şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmîs ve'l-ısrîn şehr-i ramazânî'l-mu'azzam sene erba'în ve elf (25 Ramazân sene 1040).

Be-Makâm-ı Kostantiniyye el-Mahrûse.

29-2 Karamanoğlu İbrâhim Beg 'İmâreti Evkâfi Nâzır Berâtı

Sûret-i berât-ı 'Abdu'l-helim Efendi.

Nişân-ı şerîf-i sultânî hükmü oldur ki.

Konya'da vâki' Karamanoğlu İbrâhim Beg 'imâreti evkâfına nâzır olan Mehmed ve gayriler hizmeti uhdesinden gelmeyüb vakfa küllî gadrleri olmağın ref'olunub yerine işbu râfi'-i tevkî'-i ref'i'-i hümâyûn 'Abdülhelim her vecihle mahâl ve müstehâk olmağın tevcîh olunub berât-ı şerîf ricasın kâdısı akzâ kuzâtü'l-müslimîn Mevlânâ Mehmed zîde fazluhu 'arz etmeğın sadaka idüb bu berât-ı hümâyûn 'izzet makrûnu verdim ve buyurdum ki varub anda nâzır olub hizmet-i lâzimesini mer'î ve mü'eddi kıldıkdan sonra sâbıkan nâzır olanlar ne vecihle mutasarrıf olmuşlar ise bu dahî ol vecihle mutasarrıf olub vâkıfın rûhu ve devâm-ı devletimçün du'âya müdâvemet göstere bu bâbda hiç ehâd manî' ve dafi' olmaya şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fi evâhir-i şehr-i muharremi'l-harâm sene erba'în ve elf (Muharremîn 21-30 arası sene 1040).

Be-Makâm-ı Kostantiniyye.

29-3 Karamanoğlu İbrâhim Beg Evkâfi Zâviyesi Mutasarrıf Berâtı

Sûret-i 'Abdü'l-helim Efendi oğlu 'İbadullah.

Nişân-ı şerîf-i 'âlîşân hükmü oldur ki.

Konya'da vâki' Karamanoğlu İbrâhim Beg evkâf-ı zâviyeden yevmî on akça ve senevi yüz kile hinta cerâyeye mutasarrıf olan Seyyid Mustafâ fevt olub yeri mahlûl olmağın yerine işbu râfi'-i tevkî'-i refi'ü'ş-şan-i hakânî 'İbadullah her vecihle mahâl ve müstehâk olmağın mahmiye-i mezbûre kâdısı akzâ kuzâtü'l-müslimîn Mevlânâ Mehmed zîdet fezâ'iluhu 'arzıyla sene semân ve selâsin ve elf şevvâli'nin guresinde Karaman cânibi defterdârı kıdvetü'l-emâcid-i ve'l-ekârim Mustafâ dâme ulüvvühunun tezkeresi mûcibince berât-ı şerîf taleb olmağın sadaka idüb bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki varub anda vech-i şerîf üzere müteveffâ-yı mezbûrun yerine yevmî on akça vazîfe ve senevi yüz kile hinta cerayeye mutasarrıf olub vâkıfın rûhu ve devâm-ı devletimçün du'âya müdâvemet göstere bu bâbda hiç ehâd manî' olmaya şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fi evâsıt-ı şehr-i muharremi'l-harâm sene erba'în ve elf (Muharemîn 11-20 arası sene 1040).

Be-Makâm-ı Kostantiniyye.

29-4 Sultân 'Alâ'eddîn Câmi'-i Hâfız Berâtı

Sûret-i sultân Alâ'eddin hâfız.

Nişân-ı şerîf-i 'âlîşân hükmü oldur ki.

Nefs-i Konya'da vâki' merhûm Alâ'eddin câmi'-i şerîfde evkâfi mahsûlünden yevmî üç akça ve senevi üç hisse galle ile mahfel-i şerîfde hâfız-ı kur'an-ı mecîd olan Dedezâde Ahmed Hâlîfe fevt olub hâricden Mehmed nâm kimesneye verilüb

mezkûr Mehmed hâfiz olmamakla câmi'-i şerîfe merkûm hatîb ve imâmî ref' olunub yerine işbu râfi'-i tevkî'-i refî'-i hakânî Dervîş Mehmed Hâlîfe câmi'-i şerîfe merkûm kurasından olub mahâl olmağın tevcîh olunub sene erba'în ve elf muharremi'l-harâmının yedinci günü Karaman cânibi defterdârı kâim-makâmı olan fahrü'l-akrân Mustafâ zîde mecduhu eline tezkere verilüb ber mûcib-i tezkere berât-ı hümâyûn rica etmeğın sadaka idüb bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki ba'de'l-yevm müteveffâyı mezbûr mezkûr Mehmed'in yerine hâfiz olub hizmet-i lâzimesini mü'eddî kıldıkdan sonra mukaddemâ hâfiz olanlar ne vecihle mutasarrıf olmuş ise bu dahî ol vecihle mutasarrıf olub vâkıfın rûhu ve devâm-ı devletimçün du'âya iştigal göstere ol bâbda hiç ehâd manî' ve dafi' olmaya şöyle bilüb alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fi evâil-i şehri-i cemâziye'l-evvel sene erba'în ve elf (Cemâziye'l-evvelin 1-10 arası sene 1040).

Be-Makâm-ı Kostantiniyye.

30-1 Konya Kazâsına Kadı Ta'yîni Hakkında Fermân

Sûret-i emr-i şerîf-i bera-yı kazâ-i Konya

Mutâbık li-aslıhü'l-hâtürü'l-velî harerehü'l-fakir sübhânehu Mehmed bin Mustafâ el-Kâdı bi-'asâkir-i Anadolu el-ma'mûre 'afa 'anhu.

İftihârü'l-ulemâi'l-mütehakkikîn muhtârü'l-fuzelâi'l-i müdekkikîn el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-mu'în Şâh Hubân müderrisi iken Sahn müderrisi olan Mevlâna 'Abdü'l-helim zîdet fezâ'ilehu tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki sen ehl-i ilim sâhibü'l-hıfz ve tarîkin kıdemasından olduğunuz ecilden hâlen hakkında mezîd-i 'inâyet-i âliyye-i şâhânem ve mezîd-i rafet-i seniyye-i padişâhânem zûhura getirüb işbu sene erba'în ve elf zî'l-hiccesinin guresinde hatt-ı hümâyûn sa'âdet makrûnumla Konya kazâsını sana sadaka idüb i'lâmı için ta'yîn olunmuşdur buyurdum ki hükmi-i şerîfimle vusûl buldukda bu bir an ve bir saat te'hîr ve tevâkuf etmeyüb varub zikr olunan Konya kazâsına mutasarrıf olub ahâlisi beyninde ahkâm-i icra-yı şer'iyede mecd ve sa'y olasın şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsın tahrîren fi evâil-i şehri-i zî'l-hicce'ti-ş-şerîfe sene erba'în ve elf (Zî'l-hiccenin 1-10 arası sene 1040).

Be-Makâm-ı Kostantiniyye el-Mahrûse.

Vusûl fi 15 m. şehri m.

30-2 Doğuya Yapılacak Sefer için Güherçile Tabhı ve Nakli Hakkında Fermân

Sûret-i emr-i şerîf-i bera-yı güherçile.

Akzâ kuzâtü'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-müvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn vâris-i 'ulûmü'l-enbiyâ ve'l-mürselîn hüccetü'l-hakkı 'âle'l-hâlkı ecma'in el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-mu'în Mevlânâ Konya ve Kayseriye kâdıları zîdet fezâ'iluhuma ve kıdvet-i erbâbü'l-ikbâl umdet-i eshâbü'l-iclâl câmi'-i vücuhü'l-emvâl amirü'l-hirayet bi-ahseni'l-a'mâl el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-bâri hazine-i âmiremin Karaman cânibi defterdârları dâme ulüvvehu ve mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'denü'l-feza'il-i ve'l-keâm Karaman eyâletinde vâki' olan kâdıları zîde fazluhum kıdvetü'l-emâsil ve'l-a'yân Karaman beglerbegisi mütesellimi zîde mecduhu kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Konya ve Kayseriye'de vâki' altıbölük kethüdâyerleri zîde kadruhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki inşâ'allâhü'l-meliki'l-fettâh şark cânibine vâki' olacak sefer-i hümâyûnum

mühimmâtı için küllî barut lâzım ve mühim olmağın Karaman eyâletinde güherçile tabhı için ta'yîn olunan bedel-i mütekâ'idin mukâta'asının tevâbi' ile bin kırk bir senesinin mâlını defterdâr-ı sâbık cem' ve tahsîl ve kabz eylediği i'lâm olmağla sen ki defterdâr-ı müşarûn ileyh dâme ulüvvehusun eyâlet-i Karaman'da vâki' zikr olunan bedel-i mütekâ'idin mâlî güherçile tabhının harcına ve kirâsına ziyâde bir akça taleb eylememek şartıyla ta'yîn ve fermânım olmakla mukâta'a-i mezbûrun bin kırk iki senesine mahsûb olmak üzere cem' ve tahsîl ve kabz idüb Konya ve Kayseriye ve Kenise hisarında ve gayri yerlerde olan kârhânelerde beş yüz kantar hâlis güherçileyi tabh ve tedârik ve mükkârî develerine tahmil ettirüb mu'accelen Hâleb'e gönderüb Hâleb kal'asına bi't-temâm teslîm idüb Hâleb defterdârlarından mühürlü ve ma'mûlün bih temessük alub mukâta'a-i mezbûre sefer-i hümâyûnum mühimmâtından güherçile tabhı için ta'yîn olunmakla mûlâzım tarafından dâhl olunmaya deyü fermânım olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfimle (boş) vardıkda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrim üzere âmel idüb dahî bir an ve bir saat te'hîr ve tevâkkuf eylemeyüb mukâta'a-i mezbûrenin bin kırk iki senesine mahsûb olmak üzere mâlî cem' ve tahsîl idüb ve mîrî güherçile tabhı için odun ve kül ve sâ'ir lâzım olan mühimmâtının cümlesini kadîmden olageldiği üzere ta'yîn olunan kâdılıklarda vâki' kura re'âyâsına getirdüb ihzâr ve zikr olunan kârhânelerde beşyüz kantar olmuş hâlis güherçileyi ber-vech-i isti'cal tabh ve tedârik ve mükârî davarlarına tahmil idüb harç ve kirâsını mukâta'a-i mezbûre mâlından virüb kimesnenin bir akçasın bâki koydurmayub yanına kifâyet mikdârı âdemleriniz koşub Hâleb'e gönderüb Hâleb kal'asına temâmen teslîm ittirüb ve hıfz ve itmâm-ı sarf eylesin bî-kusur teslîm olunduğuna Hâleb defterdârlarından mühürlü ma'mûlün bih temessük aldurub hıfz ve itmâm-ı sarf eylesin el-hâsıl zikr olunan güherçile ile sefer-i hümâyûnum için Hâleb diyarında işlenecekdir ve bedel-i mütekâ'idin mukâta'ası güherçilenin tabhı ve lâzım olan harcına ve Hâleb'e nakl için kirâsına ta'yîn olunmuştur mukâta'a-i mezbûrenin tabhına mûlâzımın ve âhardan bir ferdi dâhl ve ta'arruz ettirmeyüb cümle mâlını sen cem' ve tahsîl ve güherçile tabhına ve Hâleb'e nakli için kirâsına harc-ı masraf eylesin şöyle ki zikr olunan beş yüz kantar kal olmuş hâlis güherçile mu'accelen Hâleb'e irişmeyüb ve yahud noksan üzre işlenüb bu bâbda özür ve cevâbın makbûl olmayub sekbân verilmekle kalmayub mühimmât sevki te'hîrine ba'is olduğun ecilden hakarâte müstehâk olursun bilmiş olasın ve siz ki eyâlet-i mezbûrede vâki' olan kâdılırsız güherçile tabhı için mukâta'a-i mezbûrenin mâlının tahsîline ve kadîmden ta'yîn olduğu üzere güherçile tabhı için taht-ı kazganızda olan odun ve kül ve sâ'ir lâzım gelen mühimmâtın çeke gelen re'âyâyâ kârhânelere ildirüb teslîmine defterdâr müşarûn ileyh tarafından nişanlı ve mühürlü divân tezkereleri ile irsâl eylediği develerine her biriniz gereken adet üzere olub itmâm-ı hizmet ittirmeğın mecd ve sa'y olasın bu bâbda hakkınızda defterdâr müşarûn ileyhın şek ve şikâyeti makbûl ve me'sûr avk ve ihmâl idüb taraf-ı hılâfında olub mühimmât-ı mezbûreye sen te'hîrine ba'is olanlar azl ile hâlâs olmayub küllî nedâmet çekmeleri mukârrer ve ana göre her biriniz mukayyed olub bu bâbda medhâli ve alâkası olmayanları dahî dâhl ettirmiyesin ve siz ki kethüdâyerlerisiz eyâlet-i mezbûrede vâki' bedel-i mütekâ'idin mukâta'ası mühimmâtı mezbûreyi ta'yîn olmakla mûlâzımın ve gayriden mukâta'anın zabt ve m'Alî'nin tahsîline kârışdırmayub dâhl ettirmek isteyenleri men' ve def' eylesin bu bâbda cümleleriniz hak ve adl üzere olub avk ve ihmâlden ve bu bahâne ile hılâf-ı şer' ve kânûn re'âyâyâ zulm ve te'addîden be-gâyet ihtiraz eylesin şöyle bilüb

alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahrîren fi'l-yevmî'l-hâdî ve'l-'ısrîn şehr-i şevvâl sene erba'în ve elf (21 Şevvâl sene 1040).

Be-Sahrâ-yı Mardin.

31-1 Konar-göçer Köselü Cema'âtından Karaman Beglerbegisi Subaşılarının Vergi Taleb Etmemesi Hakkında Fermân

Emîr-i'l-ümerâi'l-kirâm kebîrû'l-küberâi'l-fihâm zû'l-kadr-i ve'l-ihdirâm sâhibü'l-'izzi ve'l-ihdişâm el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'a'lâ Adana beglerbegisi dâme ikbâluhu ve mefâhirü'l-kuzât-i ve'l-hükkâm ma'denü'l-fazl ve'l-keâm Adana ve Tarsus ve Sis ve Yahyâlu ve Ereğli kâdıları zîde fazluhum tevkî'i refî'i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki taht-ı kazanızda konar ve göçer tâ'ifesinden dârendegân-ı fermân-ı hümâyûn Köselü cema'âtı serdâr-ı zafer şî'ârıma 'arz-ı hâl sunub bunlar defterde mukayyed rüsûm ve Mahmûd Çavuş ve Yûsuf Çavuş nâm kimesnelerin ra'iyetlerinden olub rüsûm-ı ra'iyetlerin kanun ve defter mûcibince sipâhîlerine edâ idüb âhar kimesnenin 'ulûfesi yoğiken Karaman beglerbegisi subaşıları bunlar için yüz doksan re'âyâsındansız deyü bunlardan rüsûm-ı ra'iyet taleb idüb dâima rencîde ve remîde eylemeden hâli olmayub deftere müracâ'at olundukda 'ulûfesi olmamakla men' olunmuş iken gerü kanâ'at itmeyüb rencîde ve remîde itmeden hâli olmadıkların bildirüb emr-i şerîfim taleb etmeğin buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda her hânginizin taht-ı kazâsında bunlara ol vecihle dâhl olunursa müteğalli idüb dâhl edenlerden dergâh-ı mu'allâmadan ihrâc olunmuş mühürlü sahîh sûret-i defter-i cedîd-i hakânî taleb idüb gösteresin bunlar bi'l-fi'l defterde mukayyed mîr-mîrân-ı hâzirândan olan yüz doksan re'âyâsından olmayub fi'l-vâki' mezbûrların defterde hakk-ı ra'iyetleri olub vâki'olan rüsûm-ı ra'iyetlerin kânûn ve defter mucibince sipâhîlerine verirler iken mîr-mîrân subaşıları hılâf-ı kânûn ve defter bunların ol vecihle nesnelere almışlar ise ba'de's-sübût hükm idüb alanlardan alıverdikden sonra min ba'd hılâf-ı şer' ve kânûn ve defter ve emr-i hümâyûn kimesneye te'addî ve tecâvüz ittirmiyesin eslemeyüb 'inâd ve muhâlefet üzere olanları yazub bildirüb tekrâr şikâyet ittirmiyesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın tahrîren fi evâhir-i şehr-i cemâziye'l-âhir sene erba'în ve elf (Cemâziye'l-âhirin 21-29 arası sene 1040).

Sahra-yı Adana.

31-2 Şeyh Sadreddîn Konevî Evkâfı Nâzırının Yerine Başkasını Ta'yîn Berâtı

Sûret-i berât-ı şerîf.

Nişân-ı şerîf-i 'âlîşân hükmü oldur ki.

Mahrûse-i Konya'da vâki' merhûm Şeyh Sadreddîn Konevî kuddise sırrihü'l-'âzîzin evkâfına nâzır olan Muslî kendi heva ve hevesinde olub yevmî iki akça vazîfe ve atmış kile galle kifâyet etmez deyü hizmetde kusuru olmağın işbu dârende-i fermân-ı hümâyûn-ı hakânî Bâli her vecihle dindâr ve müstakîm ve mahâl ve müstehâk olduğun evkâf-ı mezbûre mütevellisi 'arzı mûcibince hakkında mezîd-i 'inâyeti padişâhânem zûhura getürüb bin kırk zî'l-hiccesinin ikinci gününden bu berât-ı hümâyûn-ı sa'âdet ayâtı ve ahsen-i gayâtı verdim ve buyurdum ki ba'de'l-yevm varub mezkûr yerine nâzır olub hizmet-i lâzimesini mer'î ve mü'eddi kıldıkdan sonra ta'yîn olunan yevmî iki akça vazîfe ve senevi atmış kile galle vazîfesin evkâf-ı mezbûre mahsûlü ve tevliyeden alub ve mutasarrıf olub benim devâm-ı 'ömr ve

devletimçün du'âya müdâvemet ve iştilgal göstere ol bâbda hiç ferd manî' ve müzahîm olmayub dâhl ve ta'arruz kılmayalar şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fî'l-yevmî's-sâmin min zî'l-hiccetî'ş-şerîfe sene erba'în ve elf (8 Zî'l-hicce sene 1040).

Be-Makâm-ı Kostantiniyye.

31-3 Ferhûniye Evkâfı Câbisinin Yerine Başkasını Ta'yîn Berâtı

Sûret-i berât-ı şerîf.

Nişân-ı şerîf-i 'âlîşân hükmü oldur ki.

Kazâ-i Konya'da vâki' Ferhûniye evkâfının yevmî iki akça vazîfe ile câbi olan Yûsuf kendi heva ve hevesinde olub vakfa küllî zarar mütereddib olmakla işbu râfi'-i tevkî'-i refî'ü'ş-şân-ı hakânî Ca'fer her vecihle mahâl ve müstehâk olmağın akzâ kuzâtü'l-müslimîn kazâ-i mezbûre kâdısı Mevlânâ zîdet fezâ'ilehu 'arzı mûcibince evkâf-ı mezbûreye câbi nâsb ve ta'yîn idüb bu berât-ı hümâyûnu sa'âdet makrûnu verdim ve buyurdum ki ba'de'l-yevm varub mezbûrun yerine câbi olub hizmeti lâzimesini mer'î ve mü'eddi kıldıktan sonra ta'yîn olunan yevmî iki akça vazîfesin evkâf-ı mezbûre mahsûlü ve tevliyetden mah-ı bemah alub mutasarrıf olub vâkıfın rûhu ve benim devâm-ı devletimçün du'âya müdâvemet göstere ol bâbda hiç ferd manî' ve dafi' olmaya şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar hurrire fî evâhir-i şehri-zî'l-ka'de sene erba'în ve elf (Zî'l-ka'denin 21-30 arası sene 1040).

Be-Makâmı Kostantiniyye el-Mahrûse.

32-1 İbrahîm Beg 'İmâreti Evkaf-ı Tevliyetin Konya Kâdılarına Ait Oluğuna Dair Fermân

Akzâ kuzâtü'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn hüccetü'l-hakkı 'âle'l-hâlkı ecmâ'in vâris-i 'ulûmü'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-mu'în Konya kâdısı Mevlânâ zîdet fezâ'iluhu tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki südde-i sa'âdetime mektûb gönderüb taht-ı kazgana tâbî' Konya'da vâki' İbrahîm Beg 'imâreti evkâf-ı tevliyeti kadîmden Konya kâdılarına mahsus olmakla bu ana değin kâdı olanlar ne vecihle zabt idegelmişler ise kendüye zabt ve tasarruf ittirmek bâbında emr-i şerîfim verilmek ricasın i'lâm eyledikleri ecilden vech-i meşrûh üzere kadîmden zabt olunduğu üzere sen mutasarrıf olman bâbında fermân-ı 'âlîşânım sâdır olmuşdur buyurdum ki (boş) vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrim üzere âmel idüb dahî zikr olunan evkâf-ı tevliyete kadîmden kâdı olanlar ne vecihle zabt idegelmişler ise sen dahî ol-minvâl üzere mutasarrıf olub mâl-ı evkâfın ihyasına dikkat ve ihtimâm ittirüb tevliyet-i mezbûr âhardan bir ferdi dâhl ve ta'arruz ve niza' ettirmiyesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsın tahrîren fî evâil-i zî'l-hiccetî'ş-şerîfe sene erba'în ve elf (Zî'l-hiccenin 1-10 arası sene 1040).

Be-Makâm-ı Kostantiniyye el-Mahrûse.

32-2 Hatunsarây Kâzası'na Mevlânâ 'Abdü'lhelim'in Kâdı, Dârü'l-Hâdîs ve Müfti Olarak Atanması Hakkında Fermân

Sûret-i emr-i şerîf bera-yı kazâ-i Konya.

İftihârü'l-ulemâi'l-mütehakkıkîn fahrü'l-fuzela'il-müdekkikîn el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-mu'în Şâh Huban müderrisi iken sahn müderrisi olan Mevlânâ 'Abdü'lhelim zîde fazluhu tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola

ki sen medâri ilm ve sâhib-i fazilet ve tarîk-i ilmin kıdemasından olduğun ecilden hâlen hakkında mezîd-i 'inâyeti âliyye-i şâhâne ve ferid-i re'feti celiyye-i padişâhânem zûhura getirüb işbu sene erba'în ve elf zî'l-hiccesinin guresinde hatt-ı hümâyûn-ı sa'âdet makrûnumla Konya kazâsında Hatunsarây kazâsı dârü'l-hâdîs ithâfı ve izn-i bi'l-ifta sana sadaka idüb i'lâm için (boş) ta'yîn olunmuşdur buyurdum ki vusûl buldukda bir an ve bir saat te'hîr ve tevakkuf etmeyüb varub kazâ-i mezbûre Hatunsarây kazâsı ve dârü'l-hâdîsi ithâfı ve izin bi'l-iftaya mutasarrıf olub ahâlisin tebyin-i icra-yı ahkâm-ı şer'-i şer'îye eyleyüb ve müstakilen kütüb-i muğtebereyi tetebbü' idüb e'imme-i hanîfe'nin mes'ele-i esah akvâli ve müfta bihi ile fetvâ virüb hâll-i müşkilat eyleyesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın tahrîren fi evâil-i şehr-i zî'l-hicce'ti's-şerîfe sene erba'în ve elf (Zî'l-hiccenin 1-10 arası sene 1040).

Be-Makâmı Kostantiniyye el-Mahrûse.

32-3 Okunmuyor

Defter ba-Konya Der- livâ-i Sulh evkâfı kazâ-i Konya sulh vakf mescid mahalle-i Şeyh Ahmed târîh mi'ete semânin ve selâsin be şurut-ı vâkıf vakfiye-i der-sulh (okunmuyor).

32-4 İplikçi Medresesi'nin Mütevelli Berâtı

Konya'da vâki' İplikçi Medresesi'nin tevliyeti Hüseyin evâilinden diğer Hüseyin'e âsîtâne-i sa'âdet tarafından ibka ve mukârrer kılınub safer-i evâil-i târîhiyle müverrah berât-ı şerîfin kılınıdı yesserallahu.

33-1 Sultân 'Alâ'eddîn Evkâfı Mütevelli Berâtı

Sûret-i berât-ı şerîf-i bera-yı tevliyet Sultân Alâe'ddin.

Nişân-ı şerîf-i 'âlîşân hükmü oldur ki.

Konya'da vâki' merhûm Sultân Alâ'eddîn evkâfına mütevelli olan Ahmed ve Süleymân nâm kimesneler mâl-ı vakfı ekl ve bey' idüb mürtezika vazîfesi verilmeyüb vakfa küllî gadr etmekle ref' olunub yerine işbu râfî'-i tevkî'-i refî'-i hümâyûn fahrü'l-akrân Hatdân(?) nâm kimesne her vecihle mahâldir deyü kâdısı ve müftisi olan akzâ kuzâtü'l-müslimîn Mevlânâ İbrahîm zîdet fezâ'iluhu 'arz eylemeğin sadaka idüb bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki mezbûrların yerlerine mütevelli olub hizmet-i lâzimesini mü'eddî kıldıkdan sonra mukaddemâ mütevelli olanlar ne vecihle mutasarrıf olmuşlar ise bu dahî ol vecihle mutasarrıf olub vâkıfın rûhu ve benim devâm-ı devletimçün du'âya müdâvemet göstere bu bâbda kimesne manî' olmayub şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fi evâhir-i şehr-i zî'l-ka'de sene erba'în ve elf (Zî'l-ka'denin 21-30 arası sene 1040).

Be-Makâm-ı Kostantiniyye.

33-2 Bâbü's-sa'âde Ağası Ca'fer Pâşâ'ya Emeklilik için Verilen Hâssın Noksasının Tamamlanması Hakkında Fermân

Sûret-i emr-i şerîf-i bera-yı Ca'fer Pâşâ.

Akzâ kuzâtü'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn vâris-i 'ulûmü'l-enbiyâ ve'l-mürselîn hüccetü'l-hakkı 'âle'l-hâlkı ecma'in el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-mu'în Mevlânâ Konya kâdısı zîdet fezâ'iluhu ve kıdvetü erbâbü'l-ikbâl umdet-i eshâbü'l-iclâl câmi'-i vücûhü'l-embvâl âmir-i hazâyin

bi-ahseni'l-i'mâl el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-bâri hazine-i âmiremin Karaman cânibi defterdarı dâme ulüvvuhu ve kıdvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm Mevlânâ (boş) kâdısı zîde fazluhu tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki sâbıkan bâb-ı sa'âdetim ağası olub vezâretten teka'üd olan iftihârü'l-e'âli ve'l-e'azîm müstecmi'-i cem'ü'l-me'âli ve'l-mefâhîm Ca'fer Pâşâ dâmet me'âlihu ordu-yı hümâyûnuma âdem gönderüb bundan akdem kendüye tevcîh olunan hâsların nısfı rızaen verilüb hâss-ı hümâyûnumdan Karaman eyâletinde vâki' defter-i cedîd-i hakânîde onaltıbin akça yarar Suğla mukâta'ası hâss-ı hümâyûnumdan ihrâc ve noksanının tekmili için kendüye tevcîh olunmak bâbında 'inâyet rica etmeğin imdi defter-i cedîd-i hakânîde onaltıbin akça yarar Suğla-i Sarkık ve Suğla-i Ortavîrân ve Suğla-i Meyzüz ve Suğla-i Akçaşehir ma'a Bayramgâzi nâm hâslar Karaman hâslarından ihrâc olunub müşarûn ileyh Ca'fer Pâşâ dâmet me'âliyeye elinde giden hâssına bedel-i noksanı için verilüb vech-i meşrûh üzere ordu-yı hümâyûnum hazinesi defterlerine kayd olunub bin kırk zî'l-ka'desinin on dördüncü gününüden zabt ettirmek fermânım olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfimle (boş) vardıkda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrim üzere âmel idüb dahî zıkr olunan Suğla hâsları elinden gidüb hâslarına bedel-i noksanlarının tekmili için müşarûn ileyh Ca'fer Pâşâ dâmet me'âliyeye tevcîh olunmakla hâss-ı mezbûreyi tarafından ta'yîn ve irsâl eylediği âdemlerine zabt ve ta'arruz ve küllî ve cüz'î vâki' olan mahsûlâtını olagelen 'âdet ve kânûn üzere tahsîl ettirib Karaman hazinesi voyvodaları tarafından ve cânib-i âhardan bir ferdi dâhl ve ta'arruz ettirmeyesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın tahrîren fî'l-yevmi'l-hâmis 'âşir şehri-zî'l-ka'deti's-şerîfe sene erba'în ve elf (15 Zî'l-ka'de sene 1040).

Be-Makâmı Sahra-yı Mardin.

33-3 Ca'fer Pâşâ Hakkında Mâliyenin Gönderdiği Emre Uyulması Hakkında Fermân

Sûret-i emr-i şerîf-i bera-yı mezkûr.

Akzâ kuzâtü'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-müvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn hüccetü'l-hakkı 'âle'l-hâlık ecma'în el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-mu'în Mevlânâ Konya kâdısı zîdet fezâ'iluhu ve kıdvet-i erbâbü'l-ikbâl umdet-i eshâbi'l-iclâl câmi'-i vücûhü'l-emvâl âmir-i hazâyin bi-ahseni'l-i'mâl el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-bâri hazine-i âmiremin Karaman cânibi defterdarı dâme ulüvvuhu ve kıdvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'denü'l-fazl ve'l-keâm Mevlânâ kâdısı (boş) zîde fazluhu tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki sâbıkan bâb-ı sa'âdetim ağası olub vezâretten teka'üd olan iftihârü'l-âli ve'l-e'azîm müstecmi'u cem'ü'l-me'âli ve'l-mefâhîm Ca'fer Pâşâ dâmet me'âlihu südde-i sa'âdetime âdem gönderüb bundan akdem kendüye tevcîh olunan hâsılın nısfı rıza verilüb hâss-ı hümâyûnumdan Karaman eyâletinde vâki' defter-i cedîd-i hakanide onaltıbin akça yarar Suğla mukâta'ası hâss-ı hümâyûnumdan ihrâc ve noksanın tekmili için kendüye tevcîh olunmak bâbında 'inâyet rica etmeğin imdi defter-i cedîd-i hakânîde on altı bin akça yarar Suğla-i Sarkın ve Suğla-i Ortavîrân ve Suğla-i Meyzüz ve Suğla-i Akçaşehir ma'a Bayramgâzi nâm hâslar Karaman hâslarından ihrâc olunub müşarûn ileyh Ca'fer Pâşâ dâmet me'âliye'ye elinden giden hâssına bedel-i noksanı için düstûr-ı ekrem müşîr-i müfehham nizâmü'l-alem vezîr-i a'zam ve serdâr-ı ekrem olan Hüsrev Pâşâ edâmellahu te'âlâ iclâlehu tarafından bin kırk zî'l-ka'desinin on dördüncü gününde mutasarrıf olmak üzere ordu-yı hümâyûnumda hazine defterine

kayd olunub zikr olunan Suğla ve tevâbi'i olan hâsların müşarûn ileyh in âdemlerine zabt ve tasarruf ve cüz'î ve küllî vâki' olan mahsûlâtını olageldiği 'âdet ve kânûn üzere voyvodasına ahz ve kabz ittirüb min ba'd Karaman hazinesi tarafından ve cânib-i mîrîden olan voyvodaların ve âharın dâhl ve ta'arruz ettirmiyenin deyü mah-i mezbûrun on beşinci gününden mâliye tarafından emr-i şerîfim verilmeğin mûcibince südde-i sa'âdetimden dahî 'inâyet rica etmeğin buyurdumki (boş) vusûl buldukda bu bâbda müşarûn ileyh serdâr-ı zafer şî'ârım tarafından verilen mâliye emr-i mûcibince âmel idüb hâss-ı mezbûru mûmâ ileyh in deyn-i hâssına zabt ve târîh-i merkûmdan beru vâki' olan ebvâb-ı mahsûlâtta ve sâ'ir hukûk ve rûsûmden ahz ve kabz ittirüb vech-i meşrûh üzere mâliye tarafından verilen emr-i şerîfin hılâfına asla rıza ve cevaz göstermeyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsız tahrîren fi evâhir-i şehri-zî'l-hiceti's-şerîfe sene erba'în ve elf (Zî'l-hiccenin 21-30 arası sene 1040).

Be-Makâmı Kostantiniyye el-Mahrûse.

33-4 Sudirhemi Nâhiyesi'nde Güherçile Vergisi Toplama Görevi Ta'yîni Hakkında Mektubun Kaydı

Bin kırk bir senesine mahsûb olmak üzere Konya kazâsı ber-mûcib-i emr-i âli bedel-i güherçilesi cem'ine me'mûr olan Rûm Mehmed Ağa Sudirhemi Nâhiyesi'nde vâki' olan bedel-i güherçile rûsmün es-Seyyid Mustafâ Beg'i ta'yîn idüb yedine mûmzâ ve mahtûm mektûb vermeğin mâ-vaka'a kayd olundu.

34-1 Ca'fer Pâşâ'ya Ait Hâslarının Noksanının Tamamlandığına Dair Defter Sûreti

Defter-i mukâta'a-i Suğla tâbî'i hazine-i vilâyet-i Karaman ki der kura-i mezbûrîn ki ba mukâta'a-i mesfûr ihrâc-ı şudenber-mucîb-i ba telhîs hâhsa-i Ca'fer Pâşâ el-vezîr ber-vech-i teka'üd ilhâk şud ba-fermân fi vasâle sene 1040.

Suğla-i Sarkın, Suğla-i Ortavîrân, Suğla-i Meyzüz, Suğla-i Akçaşehir ma'a Bayramgâzi hâsıl-ı guruş mâlın onaltıbin akçadır.

Zikr olunan onaltıbin akça Karaman hazinesine tâbî' Suğla mukâta'asından fermân-ı âli üzere ihrâc olunub vezâretiyle teka'üd olan Ca'fer Paşân'ın hâslarına ber-vech-i tekml şak olunub hazine defterlerine kayd ve işaret olunub sûret-i defter taleb eyledikleri ecilden işbu sûret-i defter mahallinde tahrîr olunub verildi tahrîren fi 16 M. sene 1040.

34-2 Ölen Kişinin Sa'id-ili Nâhiyesi'ndeki Ze'âmetinin Başkasına Verilmesi Hakkında Fermân

Sûret-i emr-i şerîf.

Mutâbık li-aslıhü'l-hâtır el-fakir sübhânehu Mustafâ ibn Hasan bi-'asâkir-i Anadolu el-ma'mûre 'afa 'anhu.

Emîr-i'l-ümerâi'l-kirâm kebîrû'l-küberâi'l-fihâm zü'l-kadr-i ve'l-ihtirâm sâhibü'l-'izzî ve'l-ihtîşâm el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-'âla Anadolu beglerbegisi dâme ikbâluhu tevkî-i refî-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki dergâh-ı mu'allâm mutasarrıflarından mutasarrıf İbrahîm oğlu dârende-i fermân vâcibü'l-iz'an kıdvatü'l-emâsil ve'l-akrân 'Abdü'l-kâdir zîde kadruhu südde-i sa'âdetime gelüb (boş) Sancağı'nda (boş) bin akça ze'âmete mutasarrıf olan ve emekdâr olmakla mukaddemâ yararlığı 'arz olundukda bir def'a sekiz bin ve altı

def'a beşer bin akçaya evâmir-i şerîfe verildi ve Konya ve Begşehirli sancaklarında Sa'îd-ili Nâhiyesi'nde Kökez nâm karye ve gayriden otuzdokuzbinsekizyüztuzdokuz akça hisse-i ze'âmete mutasarrıf olan mutasarrıf Hüseyin fevt olub ze'âmet-i mezbûre mahlûl ve merkûmun kadîmi ocağı ze'âmet olmakla ocakları bozulmamak üzere kendiyeye verilmek bâbında 'inâyet rica eylediği pâye-i serir-i a'lam telhîs olundukda verdim deyü hatt-ı hümâyûnu sa'âdet makrûnumla fermân-ı 'âlîşânım sâdır olmağın terâkkileri alınub buyurdum ki göresin mezbûr fevt olub ze'âmeti mahlûl ise sâdır olan hatt-ı hümâyûn-ı sa'âdet makrûnum üzere binsekizyüztuzdokuz akça ziyâdesiyle kılıç ilhâkı lâzım gelmez ise müteveffâ-yı mezbûr tahvilinde fevti gününde mûmâ ileyhe tevcîh idüb tezkeresin veresin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd olasız tahrîren fi'l-yevmî 's-sâmin 'âşir min şehr-i muharremi'l-harâm sene ihdâ ve erba'în ve elf (18 Muharrem sene 1041).

Be-Makâmı Kostantiniyye el-Mahrûse.

34-3 Bayburd kazâsına Tâbî' Azak Köyünde Sipâhî Öldüren Sipâhinin Dirliğinin Kesilip Cezasının Verilmesi Hakkında Fermân

Sûret-i emr-i şerîf-i bera-yı katl-i Arab Ahmed pîru.

Emîr-i'l-ümerâi'l-kirâm kebîrû'l-küberâi'l-fihâm zü'l-kadr-i ve'l-ihtirâm sâhibü'l-'izzi ve'l-ihtişâm el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-a'lâ Karaman beglerbegisi dâme ikbâluhu ve akzâ kuzâtü'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl vele-yakîn hüccetü'l-hakkı 'âle'l-hâlkı ecmâ'in el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-mu'în Mevlânâ Konya kâdısı zîdet fezâ'iluhu ve kîdvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'denü'l-fazl ve'l-ke'lâm Mevlânâ Bayburd kâdısı zîde fazluhu ve kîdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Konya ve Bayburd'da altı bölük kethüdâyerleri zîde kadruhuma tevkî'-i ref'i'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki Bayburd kazâsına tâbî' Azak nâm karyede sâkin gurebâ-i yemîn zümresinden dokuzuncu bölükde yevmî (boş) akça 'ulûfeye mutasarrıf olan Lütfullah Kemâl nâm sipâhî kendi hâlinde olmayub dâima şekâvet üzere olduğundan gayri karye-i mezbûreden Dâvud ve kârındaşı Ârif nâm sipâhîlerin alet-i harb ile evlerini basub merkûm Ârif vurub sağ elinde ve sol kolundan mecrûh eylediğinden mâ'adâ karye-i mezbûre ortasında babaları Ahmed nâm sipâhîyi dahî vurub katl idüb ziyâde te'addî ve fesad idüb ba'dehu babaları merkûm Ahmed sipâhî için ben katl eyledim deyü ikrâr ve i'tirâf eylediği sicil olunub hüccet-i şer'îye verilüb bi-hasebi'ş-şer' merkûm Lütfullah'ın dahî hakkından gelmeğın lâzım gelmeğın hâlen ordu-yı hümâyûnda mukâbil defterde kâtiyyü'l-i mezbûr Lütfullah'ın dirliği katl olmağın şer' ile hakkından gelmek emrim olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle (boş) vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrim ve bu bâbda olan hüccet-i şer'îye mûcibince âmel idüb dahî kâtiyyü'l-i mezbûru ahz eyleyüb gaybet iderse buldurması lâzım olanlar bi-gayri vechin kane buldurub asla eman ve zaman vermeyüb şer' ile hakkından gelüb ihmâl ve musâheleden ahz ve celb olmakla kâtiyyü'l-i merkûmu himâyet idüb firâr etmeğe ba'is olmakdan be-gâyet hazer eyleyüb muktaza-i şer' üzere hakkından gelesiz ki sâ'ir ehl-i fesada mûcib-i ibret ve sebeb-i nâsihat vâki' ola tahrîren fi evâsıt-ı şehr-i muharremi'l-harâm sene ihdâ ve erba'în ve elf (Muharrem 11-20 arası sene 1040).

Be-Makâm-ı Sahrâ-yı Kumhisar.

34-4 Sipâhî Öldürenin Kaleye Zabt Edildiğine Dair Evrak

Dergâh-ı melik-i medâr ve bargâh-ı mesruden iktidar lâ-yezâlû âliyen ilâ yevmî'l-karar 'arz-ı bende-i bi-mikdâr budur ki gurebâ-i yemînden dokuzuncu bölükde yirmiyedi akçaya mutasarrıf olan Lütî Kemâl Ahmed nâm sipâhîyi bi-gayri hak katl idüb meclis-i şer'-i şerîfe da'vet olundukda ba'del ittibahî's-şer'îye mûcibince kâtiyyü'l mezbûr kal'aya zabt olunub maktûl-ı mezbûrun oğulları yedimizde olan hüccet-i şer'îye mûcibince esvâlimizi der-devlet-i medâra 'arz ve i'lâm eyliyeler dedikleri ecilden olki vâki' hâldir vuku'u üzere der-devlet-i basiret 'arz olundu bâki emîr ve fermân dergâh-ı mu'allânındır.

Nâhiye-i kethüdâyeri.

34-5 İsmâ'il Pâşâ Evkâfı Mütevellisinin Görevine Tekrar Ta'yîn Berâtı

Nişân-ı şerîf-i sultânî hükmü oldur ki.

Konya'da vâki' merhûm İsmâ'il Pâşâ evkâfına evlâdiyet üzere müteveli olan 'Ömer nâm kimesne tasarrufunda iken âhardan Mustafâ bir tarîk ile berât ittirüb tasarrufuna manî' olub ref' olunub yerine işbu râfi'-i tevkî'-i refi'ü's-şân-ı hakânî mezbûr 'Ömer her vecihle tevliyet-i mezbûre uhdesinden gelmekle berât-ı şerîf verilmek ricasın i'lâm eylemeğin sadaka idüb geru mukârrer kılub bu berât-ı hümayûnu verdim ve buyurdum ki hizmet-i tevliyeti mer'î ve mü'eddi kıldıkdan sonra bundan evvel müteveli olanlar ne vecihle tasarruf edegelmişler ise mezkûr dahî ol vecihle mutasarrıf ola ve vâkıfın rûhu ve benim devâm-ı devletimçün du'âya müdâvemet göstere bu bâbda kimesne manî' ve dafi' olmaya şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fî evâsıt-ı recebi'l-mürecceb sene tis'a ve selâsin ve elf (Recebin 11-20 arası sene 1039).

Be-Makâmı Kostantiniyye el-Mahrûse.

35-1 Sariâşık Tekkesi Evkâfı Nâzırının Yerine Başkasının Ta'yîn Berâtı

Sûret-i berât-ı şerîf.

Nişân-ı şerîf-i 'âlîşân hükmü oldur ki.

Râfi'-i tevkî'-i refi'ü's-şân-ı hakânî südde-i sa'âdetime 'arz-ı hâl idüb Konya kazâsında vâki' Sariâşık tekkesinin evkâf-ı nâzırını olan kendi heva ve hevesinde olub mâl-ı vakf-ı ekl ve bey' idüb vakf-ı mezbûre küllî gadr etmekle evkâf-ı mezbûre harâbe müşerref olmağın nezâret-i mezbûre 'arz-ı hâl mûcibince verilmek bâbında 'inâyet rica etmeğin bu nişân-ı hümayûnu 'izzet makrûnu verdim ve buyurdum ki ba'de'l-yevm mezbûr varub tekke-i mezbûre evkâfına Hüseyin nâzır olub şol ki vezâ'if-i hıdemât-ı nezâreti bî-kusur mer'î ve mü'eddi kıla ol bâbda hiç ferd vechen mine'l-vücûh manî' ve rafi' ve müzâhîm olmaya dâhl ve ta'arruz kılmaya şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fî evâsıt-ı şehr-i ramazân sene ihdâ ve erba'în ve elf (Ramazânın 11-20 arası sene 1040).

Be-Makâmı Kostantiniyye el-Mahrûse.

35-2 Şeyh Sadreddîn Konevî Zâviyesi Müteveli Ta'yîn Berâtı

Sûret-i berât-ı şerîf.

Nişân-ı şerîf-i 'âlîşân hükmü oldur ki.

Akzâ kuzâtü'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-müvahhidîn Konya kâdısı Mevlânâ İbrahîm zîde fezâ'iluhu südde-i sa'âdetime mektûb gönderüb Konya'da vâki' Şeyh Sadreddîn kuddise sırrihü'l-'âzîzin zâviyesine müteveli olan Kara Mehmed nâm

kimesne kendi hâlinde olmayub mâl-ı vakfı ekl ve beliğ idüb vakfın nice yerleri harâbe müşerref olub mu'mirâta muhtac olan yerlerin ta'mîr itmeyüb ref'i lâzımdır deyü ref' olunub tevliyet mezbûr sâlih ve müstakîm ve dindâr olan râfi'-i tevki'-i refi'ü's-şân-ı hakânî diğêr Mehmed'e vermek bâbında 'inâyet ricasın 'arz etmeğın tevcîh olunub bu berât-ı hümâyûn-ı sa'âdet ayâtı verdim ve buyurdum ki ba'de'l-yevm mezbûr varub vazîfeyi muayyenesiyle tevliyet-i mezbûreye mutasarrıf olub şöyle vezâ'ifi hidemat-ı tevliyet-i mezbûreyi bî kusur mer'î ve mü'eddi kılub ol bâbda hiç ehâd manî' ve dafi' olmaya şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fi evâsıt-ı şehri muharremi'l-harâm sene erba'în ve elf (Muharremin 11-20 arası sene 1040).

Be-Makâm-ı Kostantiniyye el-Mahrûse.

35-3 Sudirhemi Nâhiyesi'nde Serbest Tîmâr Re'âyâsından Tekâlîf-i Şâkka Taleb Edilmemesi Hakkında Fermân

Akzâ kuzâtü'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-müvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn hüccetü'l-hâlkı ale'l-hâlki ecma'ın vâris-i 'ulûmü'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-mu'în Konya kâdısı zîdet fezâ'iluhu tevkî'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki sâbık Aydın sancak begi olub bi'l-fi'l mütekâ'id olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-ekârim Mehmed dâme 'izzuhu südde-i sa'âdetime 'arz-ı hâl idüb ber vech-i teka'üd mutasarrıf olduğı karyelerinden Konya Sancağı'nda Sudirhemi Nâhiyesi'nde Tilgömu nâm karyesi kadîmden çavuş ve mutasarrıf tîmârı olub min küllî'l-vücûh berât olub mîr-mirân ve mîr-livâ subaşıları ve gayriler dâhl ve taaarruz eylemeyüb ve tekâlîf-i şâkka veregelmişler iken etrafında olan karanın ekserisi birer tarîk ile mu'afiyet emri almakla beglerbegi tarafından tekâlîf-i şâkka vâki' oldukda mîr-mirân subaşıları mezbûr karyeye varub konub selamiye nâmı ile ve devr akçası nâmıyla re'âyâsından hılâf-ı şer' ve kânûn akça taleb idüb zâhire ve odun teklif idüb re'âyâsına küllî te'addî eylediklerin bildirmeğın imdi mûmâ ileyh ümerâ-i kirâmımın emekdâr ve ihtiyârlarından olub ber-vechi teka'üd mutasarrıf olduğı karyesi re'âyâsına hılâf-ı mu'tad ve hılâf-ı kânûn selamiye devr akçası ve zâhire deyü mîr-mirân subaşıları dâhl ve rencîde eylediklerine rıza-i hümâyûnum yokdur buyurdum ki (boş) vusûl buldukda sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrim mûcibince âmel idüb mûmâ ileyh dâme 'izzuhunün ber vech-i teka'üd mutasarrıf olduğı zikr olunan karyesi re'âyâsına beglerbegi subaşılarının ve sâ'irin selamiye nâmı ile ve devr akçası nâmı ile hılâf-ı mu'tad ve hılâf-ı kânûn dâhl ve rencîde etirmeyüb tekâlîf-i şâkkadan zâhire ve odun ve gayri vecihle mîr-mirân subaşılarına ve adamlarına bir akça ve bir habbe aldırımıyasız karye-i mezbûrenin bâd-ı hevâ ve cürm ve cinâ'yeti kendüye hâsıl kayd olunmakla hılâf-ı emri hümâyûn ve mugayir-i şer' ve kânûn mîr-mirân ve mîr-livâ subaşılarına mûmâ ileyh ber vechi teka'üd mutasarrıf olduğı ze'âmeti karyelerinden selamiye ve devr akçası ve zâhire ve odun ve gayrisi tekâlîf-i şâkka ile re'âyâsını rencîde ittirmeyüb tekrâr şikâyet olunmalı eylemiesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsın tahrîren fi evâhir-i muharremi'l-harâm sene ihdâ ve erba'în ve elf (Muharremin 21-30 arası sene 1041).

Be-Makâmı Kostantiniyye el-Mahrûse.

36-1 Konya'da Etmekçi Tâ'ifesinin Tennûr Etmekçilerine Müdahale Etmemesi Hakkında Fermân

Akzâ kuzâtü'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn hüccetü'l-hakkı 'âle'l-hâlkı ecmâ'in el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l mu'în Mevlânâ Konya kâdısı zîdet fezâ'iluhu tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki nefis-i Konya'da vâki' tennûr etmeği işleyen etmek tâ'ifesi südde-i sa'âdetime 'arz-ı hâl idüb bunlar ta kadîmden narh-ı câri üzere tennûr etmeği işleyüb ayende ve revende edâ etmekde olub kanâ'at iderleriken hâlen Konya'da vâki' etmek tabh eden etmekçi tâ'ifesi siz bizim tabh eylediğimiz etmeğin fûruzâtına manî' olursuz deyi men' ittirdiklerin bildirüb kadîmden tabh eyledikleri üzere tennûr etmeği tabh idüb etmekçi tâ'ifesi ve hâricden bir ferd müdahâle eylememek bâbında emr-i şerîfim rica eyledikleri ecilden buyurdum ki (boş) vusûl buldukda ta kadîmden tennûr etmeği işleyen etmek tâ'ifesi kadîmden işleyegeldikleri üzere narh-ı câri üzere tennûr etmeği tabh idüp ve min ba'd etmekçi tâ'ifesine bunları bir vecihle rencîde ve remîde ettirmiyesiz şöyle bilesiz ba'de'n-nazar bu hükm-i hümâyûnumu mezbûrelerin ellerinde ibka idüb alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fî evâsıt-ı şehr-i zî'l-hicce sene erba'în ve elf (Zî'l-hiccenin 11-20 arası sene 1040).

Be-Makâm-ı Kostantiniyye el-Mahrûse.

36-2 İplikçi Medresesi Evkâfı Mütevelli Ta'yîn Berâtı

Berât-ı şerîf-i bera-yı mütevelli-i medrese-i İplikçi.

Nişân-ı şerîf-i 'âlîşân budur ki.

Konya'da vâki' İplikçi Medresesi evkâfına yevmî bir akça ile mütevelli olan 'Âli ve gayri mâl ve kabz ve ekl idüb hizmeti uhdesinden gelmeyüb yerine işbu dârende-i hümâyûn 'İbadullah nâm kimesne her vecihle layık ve mahâl olmağın tevcîh olunub berât-ı hümâyûn verilmek ricasına kâdısı nâ'ibi Mevlânâ 'Abdü'l-muttâlib 'arz eylemeğın sadaka idüb bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki varub merkûma 'İbadullah mütevelli olub hizmet-i lâzimesini mü'eddi kıldıkdan sonra yevmî bir akça ile mutasarrıf olub vâkıfın rûhu için ve devâm-ı devletimçün du'âya müdâvemet göstere ol bâbda min ba'd kimesne manî' olmaya dâhl ve ta'arruz kılmaya şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fî evâil-i şehr-i muharremi'l-harâm sene ihdâ ve erba'în ve elf (Muharrem'in 1-10 arası 1041).

Be-Makâmı Kostantiniyye el-Mahrûse.

36-3 Karaman Esb-keşân Mukâta'ası Tevcîh Tarihinin Tasrîhi Hakkında Fermân

Akzâ kuzâtü'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn vâris-i 'ulûmü'l-enbiyâ ve'l-mürselîn hüccetü'l-hakkı ale'l-hâlkı ecmâ'in el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-mü'în Mevlânâ Konya kâdısı zîdet fezâ'iluhu kıdvet-i erbâbü'l-ikbâl umdet-i eshâbü'l-iclâl câmi'-i vücuhü'l-emvâl 'amirü'l-hazâin bi-ahseni'l-emvâl el-müstehâkk-ı bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-bari hazine-i âmiremin Karaman cânibi defterdârı dâme ulüvvuhu ve mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'denü'l-fezâ'il ve'l-keâm eyâlet-i Bursa'da vâki' olan kâdılar zîde fazluhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak malûm olaki silahdârlarım zümresinden yüz yedinci bölükde yevmî yirmidört akça 'ulûfeye mutasarrıf olan Hüseyin nâm kulum zîde kadruhu ordu-yı hümâyûnuma gelüb 'arz-ı hâl sunub Karaman hazinesi aklâmında esb-keşân mukâta'asının bin kırk senesi mülâzımı ferağından berât-ı

şerîfimle kendüye tevcîh olunub varub zabtına mübâşeret eylemeğin elinde olan berât-ı ‘âlîşânımda esidâ-i târîhi tasrih olunmamakla mâ-beynlerinde ihtilâl olduğun i’lâm ve bu bâbda emr-i şerîfim rica eylemeğin ordu-yı hümâyûnum hazinesinde mahfûz olan baş muhâsebe defterlerine nazar olundukda mukâta’a-i mezbûre mezbûre-ı merkûm kuluma bin kırk receb-i guresinde sene-i bin kırk bir cemâziye’l-ûhrasının gâyetine değin kâmil bir sene olur vech-i meşrûh üzere der-’uhde olunduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın vech-i meşrûh üzere seniyye-i sâbıkada mukayyed olduğu üzere kadîmden olageldiği üzere zabt ve tasarruf ettirile deyü fermânım olmağın buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan fermân-ı sa’âdetim mûcibince âmel idüb dahî mukâta’a-i mezbûreyi mezbûr Hüseyin mukaddemâ eline verilen berât-ı ‘âlîşânım mûcibince sene-i mezbûre receb-i guresinde bir seneye değin zabt ve cânib-i mîrîye ‘aid olan mahsûlâtı ve hukûk ve rûsûmu olagelen ‘âdet ve kânûn ve defter mûcibince mîrî için ahz ve kabz ittirüb âharı dâhl ve ta’arruz ettirmeyüb ve bir vecihle kimesne te’allül ve niza’ ve ‘inâd ve muhâlefet ettirmeyesin ve’l-hâsıl mukâta’a-i mezbûre merkûm kuluma mülâzım ferâğından tevcîh olunmuştur ana göre mukayyet olasın mukâta’a-i mezbûr târîh-i merkûmdan mezbûr kuluma zabt ve tasarruf ettirüb âhardan bir ferde dâhl ve ta’arruz ettirmeyüb hılâf-ı şer’ ve kânûn ve mugayir-i berât ve emr-i hümâyûn kimesneye iş ettirmiyessin şöyle bileler alâmet-i şerîfe i’timâd kılalar tahrîren fi’l-yevmî’s-sâdis ve’l-’ışrîn şehr-i şevvâli’l-mükerrem sene erba’în ve elf (26 Şevvâl sene 1040).

Be-Makâmı Sahrâ-yı Mardin.

36-4 Sinân Ağa Dârü’l-huffâz Evkâfı Mütevellisinin Tekrar Ta’yîn Berâtı

Nişân-ı şerîfi ‘âlîşân hükmü oldur ki.

Konya’da vâki’ merhûm Sinân Ağa dârü’l-huffâzı evkâfına yevmî iki akça ile mütevellî olan işbu râfi’-i tevkî’-i refi’ü’ş-şan-ı hakânî Dervîş Mehmed evvelde hizmet idüb azli îcâb eder hâli yoğiken Hüseyin nâm kimesne alub gadr etmekle ref’ olunub geru mezbûr Dervîş Mehmed’e ibka ve mukârrer kılınub mücedded berât-ı şerîf ricasın akzâ kuzâtü’l-müslimîn Mevlânâ İbrahîm zîdet fezâ’iluhu ‘arz eylemeğin sadaka idüb bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki varub anda kemâkân mütevellî olub hizmet-i lâzimesin mü’eddî kılındıktan sonra yevmî iki akçaya mutasarrıf olub vâkıfın rûhu ve devâm-ı ‘ömr ve devletimçün du’âya müdâvemet göstere kimesne manî’ olmaya şöyle bilüb alâmet-i şerîfe i’timâd kılalar hurrire fi evâhir-i muharrem sene ihdâ ve erba’în ve elf (Muharrem’in 21-30 arası sene 1041).

Be-Makâm-ı Kostantiniyye el-Mahrûse.

37-1 Konya Mîrâbiye Mukâta’ası Eminliği Tescîh Berâtı

Nişân-ı şerîfi ‘âlîşân hükmü oldur ki.

Ebnâ-i sipâhîyândan yirminci bölükde yevmî yirmidokuz akça ‘ulûfeye mutasarrıf olan Şa’bân Kılıçerdoğan nâm kulum zîde kadruhu bölüğün emekdârlarından ve vâki’ olan şark seferlerinde hizmeti bulunub medîne-i mübârekede mülâzımından olmakla hizmet-i mülâzemeti mukâbelesinde hîn-i tevzi’de Karaman hazînesine tâbî’ Konya’da vâki’ Mîrâbiye ve bâc-ı keyl ve beytü’l-mâl-ı ‘âmme ve kahve mahmiye-i Konya ve Gödene ve ‘Arablar ve Şem’hâne ve Bezirhâne ve tevâbi’i mukâta’alarının bin kırk bir senesi tevcîh olunub sûret-i rû’ûs-ı hümâyûnum mûcibince berât-ı şerîfim rica eylemeğin zikr olunan yerlerin Mîrâbiye-i

Konya bâc-ı keyl ve beytü'l-mâl-ı 'âmme ve Konya ve Gödene ve 'Arablar ve Şem'hâne ve tevâbi'i mukâta'alarının malı seneden yüzellibin akçada olmakla mâlina noksan gelmemek üzere der-'uhde olunmak fermânım olmağın vech-i meşrûh üzere der-'uhde olduğu ordu-yı hümâyûnum hazînesi ve menziline kayd olundu işbu dârende-i fermân vâcibü'l-iz'an kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân mezkûr Şa'bân zîde kadruhuyu emîn ta'yîn idüb bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki varub zikr olunan mukâta'aları kadîmden zabt oluna geldiği üzere mezbûr kulum târîh-i merkûmdan sene temâmına değin zabt ve tasarruf ve küllî ve cüz'î vâki' olan mahsûlâtını olagelen 'âdet ve kânûn üzere cem' ve tahsîl ve kabz olunub mâl-ı mîrîyi teslim-i hazîne eyleyüb ol bâbda mukâta'a-i merkûmenin zabtına âhardan kimesne dâhl ve te'allül itmeyüb manî' ve müzâhîm olmaya şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fî'l-yevmî'l-'âşir şehri rebî'ü'l-evvel sene ihdâ ve erba'în ve elf (10 Rebî'ü'l-evvel sene 1041).

Be-Makâm-ı Sahrâ-yı Kumhisar.

37-2 Konya İhtisab Mukâta'ası Ağalığı'nın Tevcîhi Hakkında Fermân

Nişân-ı şerî-i 'âlîşânî hükmü oldur ki.

Silahdârlarım zümresinden yirmi dördüncü bölükde yevmî yirmiiki akça 'ulûfeye mutasarrıf olan 'İsa 'Abdullah zîde kadruhu bölüğün kadîmi emekdârı vâcibü'r-re'âyâlarından olduğundan gayri vâki' olan seferlere küllî hizmeti sebk idüb ve bu sene mülâzımînden olmakla hizmet ve mülazemeti mukâbelesinde hîn-i tevzi' de ihtisâb-ı Konya mukâta'asının ağalığı bin kırk bir senesi tevcîh olunub sûret-i ru'us-ı hümâyûnum verilüb mûcib-i berât-ı şerîf rica eylemeğın imdi mukâta'a-i mezbûrenin iltizâmı senede Karaman hazînesinden (okunmuyor) ile zabt eylemek fermânım olmakla iltizâmına kesr ve noksan gelmemek üzere bin kırk bir senesi mezbûr kulum kâmil bir sene temâmına değin deruhde olunmak fermânım olmağın vech-i meşrûh üzere der-'uhde olduğu ordu-yı hümâyûnum hazînesi defterlerine kayd olunub işbu dârende-i fermân-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki varub mukâta'a-i mezbûreyi zabt ve sevk ve küllî ve cüz'î vâki' olan mahsûlâtını olageldiği 'âdet ve kânûn üzere cem' ve tahsîl ve kabz idüb iltizâma cevâb virüb bir sene tamâm olmadan mukâta'a-i mezbûrenin zabt-ı ahzına kimesne manî' ve müzâhîm olmayub dâhl ve ta'arruz eylemiyeler şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fî'l-yevmî't-tâsi' şehri rebî'ü'l-evvel sene ihdâ ve erba'în ve elf (9 Rebî'ü'l-evvel sene 1041).

Be-Makâm-ı Sahrâ-yı Kumhisar.

37-3 Sultân 'Alâ'eddîn Câmî' Evkâfî Mütevellisinin Tekrar Ta'yîn Berâtı

Nişân-ı şerî-i 'âlîşân-ı sultânî hükmü oldur ki.

Mahmiye-i Konya'da vâki' merhûm 'Alâ'eddîn câmî'-i şerîfi evkâfî mütevellisi olan iş bu râfi'-i tevkî'-i refî'-i ş-şânî hâkânî el-Hâc Ahmed nâm kimesne edâ-i hizmet idüb azlini icâb ider hâli yoğiken Mehmed ve gayrileri alub küllî gadr etmeğın mezbûru ibka ve mukârrer kılmak bâbında berât-ı hümâyûn ricası mahmiye-i mezbûre müftisi ve kâdısı olan akzâ kuzâtü'l-müslimîn Mevlânâ İbrahîm zîde fezâ'iluhu 'arz itmeğın sadaka idüb bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki kemâkân mütevellî olub hizmet-i lâzimesin mü'eddi kıldıkdan sonra mukaddemâ mütevellî olanlar ne vecihle mutasarrıf olmuş ise yine üslub-u sâbık üzere ta'yîn olunan vazîfesin mutasarrıf olub vâkıfın rûhu için du'âya müdâvemet göstere ol

bâbda hiç ehâd manî' ve müzahîm olmaya şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fî evâhir-i rebî'ü'l-evvel sene ihdâ ve erba'in ve elf (Rebî'ü'l-evvelin 21-30 arası sene 1041).

Be-Makâm.

38-1 Karaman Esb-keşân Mukâta'ası Ağalığı Tevcîh Berâtı

Nefs-i Konya el-vâki' fî 20 min şehri-i şevvâli'l-mükerrem erba'in ve elf.

Nişân-ı şerîfi-i 'âlîşân hükmü oldur ki.

Nüzûl-ı 'atîfet hüsrevânemle bahamend olmağa layık ve sezavâr olanlardan 'ulûfeciyan-ı yesardan kırkinci bölümde yevmî yirmi dokuz akça 'ulûfeye mutasarrîf Mehmed Seydî Lârende zîde kadruhu vâki' olan şark seferlerinden uğur-u hümâyûnumda hizmeti bulunan bölüğün emekdârlarından olduğundan gayri bu sene-i mübarekede mülâzımından olmakla sebk iden hizmeti ve mülazemeti mukâbelesinde hîn-i tevzi'de ve livâ-i Karaman'da vâki' olan esb-keşân mukâta'asının ağalığı tevcîh olunub sûret-i ru'us-ı hümâyûnum verilmekle mûcibince berât-ı şerîfim rica eylemeğin zikr olunan mukâta'anın iltizâmı senede ikiyüzseksenbin akçaya olmakla mâl-ı mîrîsine noksan gelmemek üzere bin kırk bir recebi guresinden bir sene temâmına değin der-'uhde olunub zabt ettirilmeğe fermânım olmağın vech-i meşrûh üzere der-'uhde olunduğu ordu-yı hümâyûnum hazînesi ve menzillerine kayd olunub işbu sûret-i fermân vâcibû'l-iz'an kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân mezkûr Mehmed Seydî zîde kadruhuyu zâbit ta'yîn idüb bu berât-ı hümâyûnu meserret makrûnu verdim ve buyurdum ki varub mukâta'a-i mezbûreyi kadîmden zabt olageldiği üzere mezkûr kulum târîh-i merkûmdan bir sene temâmına değin zabt ve tasarruf küllî ve cüz'î vâki' olan cümle mahsûlâtını olagelen 'âdet ve kânûn üzere cem' ve tahsîl ve kabz idüb iltizâmı mûcibiyle lâzım gelen mâlını teslîm-i hazîne eyleyüb ve bundan akdem esb-keşân ağası olanlar ne vecihle zabt edegelmîşler ise mezbûr kulum dahî ol vecihle zabt idüb ve küttâbı ve hüddâmı ve re'âyâsı mezbûr kulumu üzerlerine zâbit bilüb mâl-ı mîrîye müte'allık husûslarda (okunmuyor) eyleyüb şer' ve kânûna muvâfik olan emr ve fermâna tecâvüz eylemiyeler ol bâbda taraf-ı âhardan bir ferd manî' ve müzahîm olmayub dâhl ve ta'arruz eylemiyeler şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fî'l-yevmî't-tâsi' şehri-i rebî'ü'l-evvel sene ihdâ ve erba'in ve elf (9 Rebî'ü'l-evvel sene 1041).

Be-Makâm-ı Sahrâ-yı Kumhisar.

38-2 Karaman Beglerbegiliğine Trablusşam Beglerbegisinin Ta'yîni Hakkında Fermân

Sûret-i emr-i şerîf-i bera-yı eyâlet-i Karaman benâm Dilâver.

Emîr-i'l-ümerâi'l-kirâm kebîrû'l-küberâi'l-fihâm zû'l-kadr ve'l-ihtirâm sâhibü'l-izzi ve'l-ihtîşâm e'l-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-a'lâ sâbıkan Trablusşam beglerbegisi olan Dilâver dâme ikbâluhu tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki vâki'olan uğur-u hümâyûnumda bezl-i iktidâr etmiş emekdâr olduğundan gayri bundan akdem vâki' olan sefer-i hümâyûnuma ve Bağdat kal'ası muhâsarasında ve bu kış yarar ve müsella adamlarınla Musul muhafâzasında enva'-i hidemat-ı meşkurûn vücûda gelüb her vecihle müstehâkk-ı 'inâyet ve sezadâr-ı âtîfet olduğunuz ecilden hâliya hakkında mezîd-i 'inâyet-i âliyye-i hüsrevâne ve mezîd-i re'fet-i seniye-i mülükânem zûhura getirüb işbu sene ihdâ ve erba'in ve elf rebî'ü'l-ührânın on birinci gününden Karaman beglerbegiliğın sana tevcîh ve 'inâyet

idüb i'lâmı için ta'yîn olmuşdur buyurdum ki te'hîr ve terahî itmeyüb eyâlet-i mezbûreye mutasarrıf olub zabt-ı harâset eylemeğin ve himâyet ve siyânet-i ra'yyet bâbında mecd ve sa'y olasin ve mu'accelen ademin gönderüb yerlerine ihrâcla mukayyed olasin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasin tahrîren fi evail-i şehri rebî'ü'l-âhir sene ihdâ ve erba'în ve elf (Rebî'ü'l-âhirin 1-10 arası 1041).

Sahrâ-yı Kumhisar.

38-3 Karamanoğlu İbrahim Beg 'İmâreti Vazîfe Ta'yîn Berâtının Kaydı

Konya'da vâki' Karamanoğlu merhûm İbrahim Beg 'imâreti mahsûlünden Şeyh Mustafâ Efendi âsitâne-i sa'âdet tarafından yevmî beş akça vazîfe ta'yîn olunub ihdâ ve erba'în ve elf rebî'ü'l-ûla evâil-i târihi ile müverrah divân-ı hümâyûn cânibinden berât-ı şerîf ibrâz itmeğin mâ-vaka' kayd olundu fi 12 Cemâziye'l-evvel sene-i mezbûr (12 Cemâziye'l-evvel sene 1041).

38-4 Karamanoğlu İbrahim Beg 'İmâreti Mutasarrıflığı Ta'yîn Berâtı

Sûret-i berât-ı şerîf-i Bekir Hâlîfe.

Nişân-ı şerîf-i 'âlîşân hükmü oldur ki.

Mahmiye-i Konya'da vâki' merhûm Karamanoğlu İbrahim Beg 'imâretinde yevmî iki akça nâna mutasarrıf olan Dervîş fevt olub yeri mahlûl olmağın yerine işbu râfî'-i tevkî'-i refî'-i hakânî Mevlânâ Bekir tevcîh olmağın yedine tasarrufu için Karaman cânibi defterdârı olan kıdvet-i erbâbü'l-ikbâl Mustafâ dâme ulüvvehu tezkere virüb mûcibince berât-ı hümâyûn rica etmeğin sadaka idüb bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki ba'de'l-yevm müteveffâ-yı mezbûrun yedine 'imâret-i mezbûreden yevmî iki akça nâna mezbûr Ebûbekir mutasarrıf olub vâkıfın rûhu ve devâm-ı devletimçün du'âya müdâvemet göstere ol bâbda hiç ehâd manî' ve dafî' olmaya şöyle bilüb alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fi evail-i şehri ramazânî'l-mübârek sene erba'în ve elf (Ramazânın 1-10 arası sene 1040).

Be-Makâmı Kostantiniyye.

39-1 Konya Kadısının Göreve Başlama Kaydı

El-kaza ba fi tahvîl-i 'alemü'l-ulemâi'l-mütebahhirîn Mevlânâ es-Seyyîd İbrâhim Efendi el- Kâdı el-Müftî bi-medîneti Konya el-mahmiye el-vâki' fi'l-yevmi'l-hâmis 'aşer min şehri'l-muharremi'l-harâm sene erba'în ve elf (15 Muharrem sene 1040).

39-2 Mülk Satışı (Bağ Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya kazâsına tâbî' Hatîb nâm karyeden Hasan bin Dede mahzar-ı kazâda iş bu Üveys bin Ahmed nâm kimesne mahzarında ikrâr idüb karye-i mezbûrede vâki' kibleten Furuncuzâde Mehmed Efendi bağına ve şarken ve şimâlen tarîk-i 'âmm ve garben Velî bağına müntehi olan bir kıt'a bağımı târih-i kitâbdan on sene mukaddem mezkûr Üveys'e doksan guruşa bey'-i bât ile bey' idüb meblağ-ı mezbûru târih-i mezkûrda mezbûr Üveys yedinden ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukîr-ı merkûm Hasan'ın vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûr Üveys kabûl ve tasdîk itmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâsıt-ı şehri muharremi'l-harâm sene erba'în ve elf (Muharrem 11-20 arası sene 1040).

Hasan Hoca el-İmâm velî Dede bin Ya'kûb, Sefer bin 'Abdülhâlim, 'Abdî bin el-Hâc Memiş, el-Hâc 'Abdülcelîl bin Halîl, Ahmed bin Hasan, Muharrem ve gayruhum.

39-3 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya'dan Hüseyin bin 'Alî meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Seferşâh bint-i 'Alî nâm hatun mahzarında ikrâr idüb Türbe-i Celâliye Mahallesi'nde vâki' Zincirlikuyu nâm mevzi'de bir tarafı 'Alî Efendi mülkü ve tarafeyni el-Hâc Balî mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub iki bâb evi ve iki havluyu müştemil olan mülk menzilimi mezkûr Seferşâh Hatun'a ikibin akçaya bey'-i bât ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebî' eyledim mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukır-ı merkûm Hüseyin ikrâr-ı meşrûhunu mezkûr Seferşâh kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâsıt-ı şehr-i muharrem sene erba'în ve elf (Muharrem'in 11-20 arası sene 1040).

Es-Seyyid Berât bin Dede, Hasan bin Hızır, Maden bin 'Abid, Ahmed bin İbrahim, Derviş Beg bin Ahmed ve gayruhum.

39-4 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya'dan Mahmûd bin Mustafâ mahzar-ı kazâda işbu ba'isetü'l-kitâb fahrü'l-kuzât Mevlânâ Emrullah Efendi ibn el-Hâc İbrahim ve kıdvetü'l-akrân 'Ömer Ağa ibn el-Hâc Mustafâ mahzarlarında bi't-tav'is-sâfi ikrâr ve i'tirâf idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından Kaymak Ahmed Mahallesi'nde vâki' kibleten mescid-i şerîf vakfı ve şarken merhûm 'Ömer Ağa mülkü ve şimâlen ve gârben mûmâ ileyh Emrullah Efendi mülkü ile mahdûd olub bir sofa ve bir oda ve bir tabhâne ve bir ahur ve havluyu müştemil olan mülk menzilimi müşarûn ileyhuma Emrullah Efendi ve 'Ömer Ağa'ya ber-vech-i iştirâk mülkleri olmak üzere ondörtbin nakd râic-i fî'l-vakt akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb anlar dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru müşarûn ileyhuma Emrullah Efendi ve 'Ömer Ağa yedlerinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukır-ı merkûm Mahmûd'un vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını müşarûn ileyhuma Emrullah Efendi ve 'Ömer Ağa bi'l-mukâbele kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâsıt-ı şehr-i muharremi'l-harâm sene erba'în ve elf (Muharrem'in 11-20 arası sene 1040).

Nûri Beg bin el-Hâc Ahmed, el-Hâc Hüseyin bin Halîl, Mehmed bin Hasan, Halîl bin el-Hâc 'Abdülkâdir, Alî Ağa bin Bostan Çelebî, Mahmûd bin el-Hâc 'Abdî, 'Abdurrahman bin Nureddîn Efendi, Süleymân bin Mustafâ ve gayruhum.

39-5 Mülk Satışı (Zarûret-i Deyn İçin Arazi Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya mahallâtından İmâret Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Müstedâm Beşe bin 'Abdullah nâm kimesnenin Hasan nâm sulbî sagîr oğlunun mukaddemâ kıbel-i şer'iden mensûb vasîsi olan müteveffâ-yı mezbûrun zevce-i metrûkesi Nisâ bint-i Lütfî Çavuş nâm hatun mahzar-ı kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Şa'bân bin Mustafâ nâm kimesne mahzarında vesâyeten ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme hâricinde vâki' Deliklitaş demekle meşhûr olan mevzi'de vâki' bir tarafı benim kendi mülküm ve bir tarafı Nalband

Hüseyin mülkü ve bir tarafı Siyavuş Ağa mülkü ve bir tarafı ‘Ayni Hatun mülkü ile mahdûd olan zevcem müteveffâ-yı mezbûr Müstedâm Beşe’nin bir dönüm mülk yerini merhûm Bostancı Ali Pâşâ vakfına mest ve müstecir olub bi-hasebi’ş-şer’-i şerîf edâsı lâzım gelen altıbin akça deyninin zarûreti için sâ’ir menkûlatından vefâ ider nesnesi olmayub zikr olunan yerin bey’ine münhasıra olmakla ba’de’l-müzâyede ve inkitâ’ü’r-rağbet zikr olunan bir dönüm yeri ve benim kendi mülküm olan bir çatma yorganı ve bir çatma döşek ikibin akçada karar idüb ziyâdeye tâlib ve ragıb olmamağın meblağ-ı mezbûr iki bin akça ile mezkûr Şa’bân’a bey’-i bât-ı sahîh-i şer’î ile bey’ idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğın meblağ-ı mezbûru mezkûr Şa’bân yedinden bi’t-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebi’ eyledim ba’de’l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûme Nisâ Hatun’un vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûr Şa’bân bi’l-mukâbele kabûl ve tasdik etmeğın mâ-vaka’a gibbe’t-taleb ketb olundu hurrîre fi evâsıt-ı şehr-i muharremi’l-harâm sene erba’în ve elf (Muharremın 11-20 arası sene 1040).

Mevlânâ Veled Efendi el-Müderris, el-Hâc Ahmed bin ‘Abdünnebi, Mustafâ bin Himmet, Hızır bin Mahmûd, Emrullah Çelebî bin Mustafâ ve gayrum.

40-1 Mîri Arâzinin Tasarruf Hakkı Da’vâsı

Budur ki mahmiye-i Konya muzâfâtından Sudirhemi Nâhiyesi’ne tâbî Karadiğın nâm karyeden ‘Ömer Dede ibn ‘Abdî meclis-i kazâda işbu Mevlânâ Hüseyin Efendi ibn ‘İvaz mahzarında ikrâr ve takrîr-i da’vâ idüb karye-i mezbûre sınırı dâhilinde vâki’ lede’l-cîrân ma’lûmü’l-hudûd olan bir evlek ‘arz-ı mîrî sâhib-i ‘arz ma’rifetiyle yirmi beş seneden mütecâvez tasarrufumda iken mezkûr Hüseyin Efendi tasarrufuma manî’ olur su’âl olunub şer’ ile yed-i ariyesi tasarrufundan men’ olunmayı taleb iderin dimeğın gibbe’s-su’âl mezkûr Hüseyin Efendi cevâb virüb fi’l-hakîka ‘arz-ı merkûme kadîmden mezbûr ‘Ömer Dede’nin tasarrufunda iken lâkin bir sene zirâ’at eylemeyüb terk eylemekle ben zabt eyledim didikde mezkûr Hüseyin Efendi’nin tasarrufu fuzûli olmakla min ba’d ‘arz-ı merkûmeden kasr-ı yedine tenbîh olmağın mâ-vaka’a mezbûr ‘Ömer Dede talebiyle ketb olunub yed-i tâliye def olundu vakt-i hâcetde ihticâc idüb cerâ zâlîke hurrîre fi evâsıt-ı şehr-i muharremi’l-harâm sene erba’în ve elf (Muharremın 11-20 arası sene 1040).

El-Hâc Ahmed bin Pîr Nebi, Süleymân bin Mustafâ, Dede bin Dervîş Mehmed, Nâsuh bin Mehmed ve gayrum.

40-2 Mîrâs (Muhallefât Hususunda Sulhün Tescîli)

Budur ki mahmiye-i Konya mahallâtından Pürçüklü Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden Hüseyin bin ‘Osmân nâm sabinin ‘ammi oğlu Süleymân bin Hasan nâm kimesne meclis-i kazâda müteveffâ-yı mezbûrun vâlidesi olub muhallefâtına vaz’ü’l-yed olan Râziye bint-i Dervîş Süleymân nâm hatun tarafından tasdik-i atıyyü’l-beyân ‘Abdullah bin Mehmed ve Yûsuf bin Mehmed şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan kârındaşı Mevlânâ Hasan Efendi ibn Dervîş Süleymân mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb ‘ammim oğlu müteveffâ-yı mezbûr Hasan’ın menkûlatı ve akârâtı ve gulam ve cevâri ve sâ’ir min küllî’l-vücûh muhallefâtından irs-i şer’î ile intikâl iden hisse-i şer’iyeyi vâlidesi merkûme Râziye Hatun’dan taleb ve da’vâ eylediğimde beynimizde müslihûn tavassut idüb bi-islahî’l-müslimîn ve bi-tarîkû’t-tehâruc yirmialtıbinbeşyüz akçaya beni sulh idüb biz dahî

sulh-ı mezbûre razı olub bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûru merkûme Râziye Hatun yedinden ahz ve kabz eyleyüb husûs-ı mezbûre müte'allık da'vâdan fâriğ olub merkûme Râziye Hatun'un zimmetini ibrâ ve iskât eyledim min ba'd da'vâ ve nizâ'im kalmadı bir tarikle dahî benden veya vekîlimden husûs-ı mezbûre müte'allık da'vâ ve husûmet sūdûr ve zûhur ider ise lede'l-hak kâmil-kirâm mesmu'a ve makbûle olmaya didikde mukırr-ı merkûm Süleymân'ın vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını vekîl-i mezbûr Hasan Efendi bi'l-mukâbele kabûl ve tasdik etmeğın mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâsıt-ı muharrem sene erba'ın ve elf (Muharrem 11-20 arası sene 1040).

Mustafâ Efendi el-Müderriş, Mahmûd bin Bâli Beg, Şeyh İbrahîm Çelebî bin Mustafâ, İsmâ'îl Çelebî bin Hızırde, Muharrem Beşe bin el-Hâc 'Alî, Dervîş 'Alî bin Ahmed, Mevlûd bin Ya'kûb, Ahmed bin Mehmed, Mahmûd bin Pîrdani, Şa'bân bin Ahî ve gayruhum.

40-3 Mîrâs Da'vâsı (Karaman Defterdârının Muhallefâtından El Çektirilmesi Da'vâsı)

Budur ki mahmiye-i Konya mahallâtından Türbe-i Celâlîye Mahallesi sâkinlerinden el-Hâc Ahmed bin el-Hâc 'Abdî nâm kimesne mahzar-ı kazâda hâlen Karaman cânibi defterdârı olan rafî'ü'l-kadr ve's-şan Mustafâ Pâşâ hazretleri tarafından husûs-ı atiyü'l-beyâna vekîl-i şer'îsi olan 'Âlî Ağa mahzarında takrîr-i da'vâ idüb mahmiye-i merkûme sâkinlerinden olub vefât eden 'İsâ ibn el-Hâc 'Osmân nâm kimesnenin babası mezbûr el-Hâc 'Osmân benim vâlidem Hanîfe Hatun ile li-ebeveyn kârındaşları ikisinin babaları el-Hâc 'Alî nâm kimesnedir zevî'l-erhamı cîhetinde müteveffâ-yı mezbûr 'İsâ'nın verâseti bana münhasıra iken defterdâr müşarûn ileyh bila vech-i şer'î muhallefâtına vaz'-ı yed ider su'âl olunub kasr-ı yed olunması matlûbumdur dimeğın gibbe's-su'âl vekîl-i mezkûr 'Âlî Ağa kadîmi merkûm el-Hâc Ahmed müteveffâ-yı mezbûr 'İsâ'nın vech-i meşrûh üzere vârisi olub verâseti kendiye münhasıra olduğu müvekkilim müşarûn ileyhın ma'lûmu değıldir deyü inkâr ile cevâb viricek kadîmi merkûm el-Hâc Ahmed'den da'vâsını mübeyyine beyyine taleb olundukda 'udûl-i müslimînden Yakub bin 'Ömer ve Hasan bin Ahmed'in vâlidesi sâlifü'z-zikr Hanîfe Hatun müteveffâ-yı mezbûr 'İsâ'nın li-ebeveyn kız kârındaşdır ikisinin babaları el-Hâc 'İsâ nâm kimesnedir müteveffâ-yı mezbûr 'İsâ'nın verâseti müdde'i merkûm el-Hâc Ahmed'e münhasıradır biz bu husûsa şâhîdleriz şehâdet dahî ideriz deyü edâ-i şehâdet-i şer'îye eylediklerinde şehâdetleri âsar-ı âtiye şerâiti'l-kabûl hayyiz-i kabûlde vâki' oldukdan sonra vekîl-i mezkûr 'Âlî Ağa müteveffâ-yı mezbûr 'Âlî Ağa'nın muhallefâtından kasr-ı yed-i tenbîh olmağın mâ-vaka'a merkûm el-Hâc Ahmed talebi ile ketb olunub yed-i tâliye vaz' olunduğu vakt-i hâcette ihticâc idüb cerâ zâlike hurrîre fi evâsıt-ı şehri muharremi'l-harâm sene erba'ın ve elf (Muharrem 11-20 arası sene 1040).

Mehmed Hâlîfe bin Dede Hâlîfe, Süleymân Beg bin el-Hâc Piyâle, Mehmed Beg bin 'Alî Beg, Hikmet bin Hamza, Celâl Beg bin Hasan ve gayruhum.

40-4 Köle Azâdı

Mahmiye-i Konya sâkinlerinden Dervîş Mehmed bin Mehmed nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf şamuhül-'imad ve mahfel-i dinü'l-münîf râsihü'l-evtâdın kendiye vakti ma'rîfet işbu açık kaşlu orta boylu esmerül-levn sadrında eseriği olan Gürcü bâ'isü'l-kitâb Kenân bin 'Abdülvehhab nâm 'abd-i memlûku mahzarında bi't-tav'i's-safi ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb evsâf-ı mezkûre ile mevsûf kulum

mezbûr Kenân'ı hasbeten lillâhi'l-'azîm ve taleben li-merzâten rabbi'r-rahîm tahrîr ve i'tâk ve mülkûmden ihrâc ve sâ'ir ahrâr-ı asliyyîn azâd eyledim ba'de'l-yevm sâ'ir ahrâr-ı asliyyîn gibi hür olub üzerinde şer'an sâbit olan hakk-ı vûladan gayri bir şey'i hakkım bâki kalmadı didikde mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olunub yed-i tale vaz'olundu hurrîre fi evâhir-i muharremi'l-harâm sene erba'în ve elf (Muharremi 21-30 arası sene 1040).

'Abdî Beg bin Hüseyin, el-Hâc Ahmed bin 'Abdünnebi, 'Alî bin Bilâl, Mustafâ bin el-Hâc Ahmed, el-Hâc Mustafâ bin 'Osmân ve gayruhum.

41-1 Mîrâs Da'vâsı (Karaman Defterdârının Muhallefâtından El Çektirilmesi Da'vâsı)

Budur ki mahmiye-i Konya'dan el-Hâc Mehmed bin el-Hâc Sinân nâm kimesne tarafından vâki' olan cemi'-i ûmuruna Mehmed bin Mustafâ nâm kimesne vekîl olub Halîl bin Mehmed ve Mehmed ibn Dervîş Nûri nâm kimesneler şehâdetleriyle şehâdeti sâbite olduktan sonra mezbûr Mehmed meclis-i kazâda hâlen Karaman cânibi defterdârı olan refi'ül'-kadr Mustafâ Pâşâ hazretleri tarafından husûs-ı âtiyyü'l-beyâna mübâşir ta'yîn olunan 'Âlî Ağa mahzarında takrîr-i da'vâ idüb mahmiye-i merkûme sâkinelerinden olub bundan akdem vefât eden Fâtîma bint-i Hayran nâm hatun'un vâlidesi olan Havban nâm hatun müvekkîlim mezbûr el-Hâc Mehmed'in babası merkûm el-Hâc Sinân'ın vâlidesi olan Esleme nâm hatun ile ikisi li-ebeveyn kız kârındaşlardır babaları 'Ali nâm kimesne ve zevi'l-erham cîhetinden müteveffâ-yı merkûm Fâtîma'nın verâseti müvekkilim mezbûr el-Hâc Mehmed ve derecede müsâvi olan Halîme nâm hatuna münhasıra iken defterdâr müşarûn ileyh muhallefât-ı merkûmeyi zabtına manî' olur su'âl olunub kasr-ı yed olunması matlûbumdur demegin gıbbe's-su'âl mübâşir-i mezkûr 'Alî Ağa müvekkil-i mezbûr el-Hâc Mehmed müteveffâ-yı merkûme Fâtîma Hatun'un vech-i meşrûh üzere vârisi olduğunu müvekkilim defterdâr müşarûn ileyh ma'lûmü değildir deyü inkâr ile cevâb vericek vekîl-i mesfûr Mehmed'den takrîrine muvâfık beyyine taleb olundukda 'udûl-i müslimînden el-Hâc Yûsuf bin Mustafâ ve el-Hâc Ahmed bin Mustafâ nâm kimesneler meclis-i şer'î li-ecli's-şehâde hâzirân olub gıbbe'l-istişhâd fî'l-vâki' müteveffâ-yı merkûme Fâtîma Hatun'un vâlidesi Huban nâm hatun vekîl-i mesfûr Mehmed'in müvekkili mezbûr el-Hâc Mehmed'in babası el-Hâc Sinân nâm kimesnenin vâlidesi Esleme nâm hatun ile ikisi li-ebeveyn kız kârındaşdır babaları 'Ali nâm kimesnedir zevi'l-erham cîhetinden müteveffâ-yı merkûme Fâtîma Hatun'un vârisidir verâseti el-Hâc Mehmed'e merkûme Halîme Hatun'a münhâsırdır biz bu husûsa şâhîdleriz şehâdet dahî ideriz deyü edâ-i şehâdet-i şer'îye eylediklerinde şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâki' olduktan sonra mübâşir-i mezbûr 'Âlî Ağa muhallefât-ı merkûmeden kasr-ı yede tenbîh olunmağın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olunub yed-i tâlibe vaz' olundu ki vakt-i hâcetde ihticâc ide cerâ zâlike hurrîre fi evâhir-i şehri'l-muharremi'l-harâm sene erba'în ve elf (Muharremi 21-30 arası sene 1040).

Nûri Beg bin el-Hâc Ahmed, Halîl Beg bin Ahmed Ağa, el-Hâc 'Ayvad bin 'Alî, Sinân bin Güldede, 'Alî Beg bin Halîl Ağa, Mehmed Çelebî bin Mahmûd, Mehmed bin Hızır ve gayruhum.

41-2 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya'da 'Alî bin Mahmûd nâm kimesne mahzar-ı kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Yahyâ bin Ahmed nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tav'i kılub mahmiye-i merkûme mahallâtından Akbaş Mahallesi'nde vâki' bir tarafı Habil Beşe mülküne ve etraf-ı selâsesi tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan bir sofa ve bir tabhâne ve bir izbe ve bir ahur ve havluyu müştemil menzilimi mezkûr Yahyâ'ya ikibinikiyüzelli nakd râic-i fi'l-vakt akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Yahyâ yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ' ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm 'Ali'nin vech-i meşrûh üzere câri olan ikrârını mezkûr Yahyâ bi'l-mukâbele kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka' gıbbe't-taleb ketb olundu fi evâsıt-ı şehri muharremi'l-harâm sene erba'în ve elf (Muharremi 11-20 arası sene 1040).

Şeyh Mehmed Hâlîfe bin Emrullah, İsmâ'îl bin 'Alî, Muharrem bin Sefer, Şa'bân bin Güldede, Ramazân bin 'Alî ve gayruhum.

41-3 Mülk Satışı (Tarla Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya hâricinde vâki' Karaüyük nâm mahalle sâkinlerinden Mehmed bin 'Abdullah nâm kimesne asâleten ve sulbîyeten kızı Döndü nâm hatun tarafından husûs-ı âtiyyü'l-beyâna 'Ali Bâli bin Ahmed ve Mahmûd bin Sefer nâm kimesneler şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan babası merkûm Mehmed vekâleten meclis-i kazâda iş bu bâ'isü'l-kitâb Ahmed Beşe bin Mustafâ mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı bizim mülkümüz ve iki tarafı mezkûr Ahmed Beşe mülküne ve bir tarafı nehr-i câriye muntahi olub müşa'iyet üzere mülkümüz olan bir buçuk evlek mülk yerimizi mezkûr Ahmed benden binsekizyüzelli nakd râic-i fi'l-vakt akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Ahmed Beşe yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ' ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Mehmed'in asâleten ve vekâleten vech-i meşrûh üzere câri olan ikrârını mezkûr Ahmed yine bi'l-mukâbele kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâhir-i şehri muharrem sene erba'în ve elf (Muharremi 21-30 arası sene 1041).

Mevlânâ 'Alî Efendi el-Müderriş, Hüseyin Hoca bin Mehmed el-İmâm, İbrahîm bin Mürsel, Mehmed bin Sefer, Bedel bin Muharrem, Ahmed bin Velî, Süleymân bin Mustafâ ve gayruhum.

41-4 Mîrâs (Muhallefât Hissesinde Karşılıklı Ferâgat)

Budur ki Konya sâkinelerinden Fâtıma bint-i Mustafâ nâm bikri bâliğa meclis-i kazâda işbu 'Ömer Yıldırım bin Kabîl Çavuş mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb babam mezbûr Mustafâ'nın vefâtından sonra İsmihân nâm kız kârındaşım vefât eyledikde muhallefâtından irs-i şer'î ile kendüye intikâl iden hisse-i şer'iyesini benden talep eyledikde ben dahî babam müteveffâ-yı mezbûrun muhallefâtından 'ammim mezkûr Yıldırım zimmetinde olan beşyüz nakd akça virmekle akça talep eylediğimden mâ-beynimizde münâza'a vâki' olmakla araya müslîhûn tavassut idüb bi-ıslahü'l-müslimîn 'ammim mezkûr Yıldırım kız

kârındaşım müteveffâ-yı merkûmenin muhallefâtından kendüye intikâl iden hissesinden fâriğ olub benim zimmetimi ibrâ eylemekle ben dahî babam muhallefâtından mezkûr Yıldırım zimmetinde olan meblağ-ı mezbûr beşyüz akça vermekden fâriğ olub zimmetini ibrâ ve iskât eyledim min ba'd da'vâ ve nizâ'ım kalmadı husûs-ı mezbûre müte'allık bir tarîk ile dahî benden veya vekîlimden da'vâ ve husûmet sûdur ve zûhur iderse lede'l-hükkâmü'l-kirâm mesmu'a ve makbûle olmaya didikde merkûme Fâtıma'nın vech-i meşrûh üzere câri olan ikrârını mezkûr Yıldırım bi'l-mukâbele kabûl etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu fî evâhir-i şehri muharremi'l-harâm sene erba'în ve elf (Muharremi 21-30 arası sene 1040).

'Ömer Dede bin 'Alî Dede, Hâcî bin Dervîş, Nâsuh bin Mehmed, Süleymân bin Mustafâ, Süleymân bin Himmet ve gayruhum.

42-1 Mülk Satışı (Dükkânın Tefvizi ve Devren Satışı)

Budur ki Konya'da vâki' Yazıcık Mescidi dimekle meşhûr olan mescid-i şerîf vakfından Atbazarı kapusu dâhilinde bir tarafı Alaca Hân ve bir tarafı Halîl bin Ata dükkânına ve bir tarafı Ca'fer dükkânına ve bir tarafı tarîk-i amma muntahi olan bir bâb 'Attâr dükkânın müste'ciri olub Hüseyin bin el-Hâc İbrahîm meclis-i kazâda işbu es-Seyyid Ahmed bin es-Seyyid el-Hâc Mehmed mahzarında ikrâr idüb zikr olunan dükkân beher yevm birer akça icâre-i mü'eccele ile taht-ı icâremde olmağın hâlen dükkân-ı mezbûru ve içinde olan emtia'dan nem var ise mescid-i mezbûrun mütevellisi olan Hüseyin bin Hasan ma'rîfeti ile mezkûr es-Seyyid Ahmed tasarrufunu tefvîz idüb fâriğ oldum ve mukâbele-i ferağda mezkûr es-Seyyid Ahmed yedinden binikiyüz akçasın ahz ve kabz idüb dükkân-ı mezbûru teslim eyledim ba'de'l-yevm mutasarrıfı olub ve beher yevm verile gelen birer akça icâre-i mü'eccelesin mescid-i mezbûr mütevellisine edâ ve teslim eylesün dedikde mukîr-ı merkûm Hüseyin'in vech-i meşrûh üzere câri olan ikrârını mezkûr es-Seyyid Ahmed bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrire fî evâhîr-i şehri muharremi'l-harâm sene erba'în ve elf (Muharremi 21-30 arası sene 1041).

'Alî bin 'Abdünnebi, Halîl bin Molla, Ca'fer bin Mahmûd, Sinân bin Hızır, Hâcî Dede ve gayruhum.

42-2 Mîrâs Da'vâsı (Karaman Defterdârının Muhallefâtdan El Çektirilmesi Da'vâsı)

Budur ki Mahmiye-i Konya sâkinelerinden Halîme bint-i Muharrem nâm hatun tarafından husûs-ı atıyyü'l-beyâna vekîl olub Halîl bin Mehmed ve Mehmed bin Dervîş Nûri nâm kimesneler şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan zevci İbrahîm bin 'Abdullah mahal-i kazâda hâlen Karaman cânibi defterdârı olan refî'ü'l-kadr ve's-şân Mustafâ Pâşâ hazretleri tarafından husûs-ı atü'z-zikr mübâşir ta'yîn olunan 'Alî Ağa mahzarında takrîr-i da'vâ idüb mahmiye-i merkûme sâkinelerinden olub bundan akdem vefât iden Fâtıma bint-i Hayran nâm hatunun vâlidesi Havban nâm hatun zevcem ve müvekkilem merkûme Halime Hatun'un babası merkûm Mehmed'in vâlidesi olan Ümmîhân nâm hatun ile ikisi ebeveyn kârındaşlardır babaları 'Alî nâm kimesnedir zevi'l-erham cîhetinden müteveffâ-yı merkûme Fâtıma Hatun'un vârisi müvekkilim mezbûr Rahîme Hatun'a ve derecede müsâvi olan el-Hâc nâm kimesneye münhasıra iken defterdâr müşarûn ileyh muhallefât-ı merkûmeyi zabta

manî olur su'âl olunub kasr-ı yed olunması matlûbumdur dimeğin gıbbe's-su'âl mübâşir mezkûr 'Âlî Ağa mezbûr İbrahîm'in zevcesi merkûme Halîme Hatun müteveffâ-yı merkûm Fâtîma Hatun'un vech-i meşrûh üzere vârisi olduğunu müvekkilim defterdâr müşarûn ileyhın ma'lûmü değıldir deyü inkâr ile cevâb vericek vekîl-i mesfûr İbrahîm'den takrîrine muvâfık beyyine taleb olundukda 'udûl-i müslimînden el-Hâc Yûsuf bin Mustafâ ve el-Hâc Ahmed bin Mustafâ nâm kimesneler meclis-i şer'a li-ecli's-şehâde hâzirân olub gıbbe'l-istişhâd fi'l-vâki' müteveffâ-yı merkûm Fâtîma Hatun'un vâlidesi Havban nâm hatun vekîl-i mesfûr İbrahîm'in zevcesi ve müvekkilesi mezbûr Halîme Hatun'un babası merkûm Mehmed'in vâlidesi olan sâlifü'z-zikr Ümmîhân Hatun ile ikisi li-ebeveyn kız kârındaşlarıdır babaları 'Alî nâm kimesnedir zevi'l-ihtrâm cîhetinden mezbûre Halîme Hatun müteveffâ-yı merkûme Fâtîma Hatun'un vârisesidir verâset-i mezbûr Halîme Hatun'a ve mesfûr el-Hâc Mehmed'e münhâsırdır biz bu husûsa şahîdleriz şehâdet dahî ideriz deyü edâ-i şehâdet-i şer'îye eylediklerinde şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâki' oldukdan sonra mübâşir-i mezbûr 'Âlî Ağa muhallefât-ı merkûmdan kasr-ı yede tenbîh olmağın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrire fi evâhir-i şehri'l-muharremi'l-harâm sene erba'în ve elf (Muharremi 21-30 arası sene 1040).

Nûri Beg bin el-Hâc Ahmed, Halîl Beg ibn Ahmed Ağa, el-Hâc 'Ayvad bin 'Alî, Şa'bân bin Güldede, 'Alî Beg bin Halîl Beg, Mehmed bin Hızır, Mehmed Çelebî bin Mahmûd, Süleymân bin Mahmûd Ağa ve gayruhum.

42-3 Mülk Satışı ve Kalan Paranın Vârislerine Teslîmi

Budur ki mahmiye-i Konya mahallâtından Kuzgunkavak Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Sefer ibn el-Hâc 'Alî nâm kimesnenin vârislerinden kebîr oğlu İsmâ'îl nâm kimesne asâleten ve İsmi nâm sagîre kızının vâsiy-i mensûbu olan mezbûr İsmâ'îl vesâyeten ve müteveffâ-yı mezbûrun diğerk ebîr oğlu Fazlı ve zevce-i metrûkesi 'Aynî bint-i Mehmed taraflarından husûs-ı ati'z-zikra Himmet Dede bin Bektaş ve 'Alî ibn el-Hâc Memî nâm kimesneler şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan ve yine mezbûr İsmâ'îl vekâleten meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Mehmed bin Mehmed nâm kimesne mahzarında asâleten ve vesâyeten ve vekâleten ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı Ümmîhân nâm hatun mülkü ve bir tarafı bizim mülkümüz ve bir tarafı Hüseyin bin Bekir mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan bir bâb oda ve bir tabhâne ve bir izbe ve bahçe ve eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmireyi müştemil menzil babamız mezbûr Sefer'in mülkü olub târih-i kitâbdan sekiz sene mukaddem hâl-i sıhhâtinde iken mezkûr Mehmed'e beşbinbeşyüz akçaya bey'-i bât ile bey' idüb meblağ-ı mezbûrun üçbin akçasını hîn-i ba'idde mezkûr Mehmed yedinden ahz ve kabz eyleyüb ikibinbeşyüz akçası ile'l-ân zimmetinde bâki kalmış idi hâlen bâki kalan meblağ-ı mezbûr ikibinbeşyüz akçayı mezkûr Mehmed yedinden verâsetimiz hâsebiyle ahz ve kabz eyledik zimmetinde bâki bir akça ve bir habbe kalmadı menzil-i mezbûr ile'l-vefât mülk-i müşterâsıdır ba'de'l-yevm dahî keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm İsmâ'îl'in vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûr Mehmed bi'l-mukâbele kabûl ve tasdik etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrire fi evâhir-i şehri'l-muharremi'l-harâm sene erba'în ve elf (Muharremi 21-30 arası sene 1040).

Ahî Mustafâ Çelebî bin Mûsa, 'Osmân Beşe bin Mehmed, Mahmûd bin Memî, Hüseyin bin Hamza Dede, el-Hâc İsmâ'îl bin Mehmed, Mehmed bin Receb,

Süleymân bin Bayezid, Mustafâ bin ‘Alî, Mehmed bin Bayezid, Halîl bin Eymîr, Mehmed bin Ca’fer, Mustafâ bin Budak ve gayruhum.

43-1 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budurki mahmiye-i Konya mahallâtından merhûm ‘Abdülazîz Mahallesi sâkinelerinden Ümmîhân ve Râziye ve Râbi’a benât-ı el-Hâc Mehmed ve Neslî bint-i Mehmed Çelebî nâm hatunlar tarafından husûs-ı âtiyyü’l-beyâna vekîl olub Hüseyin bin Hüseyin ve Yûsuf bin ‘Abdullah nâm kimesneler şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan Velî bin Hasan nâm kimesne meclis-i kazâda işbu bâ’isü’l-kitâb Mahmûd bin Mustafâ nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilelerim merkûmân Ümmîhân ve Râziye ve Râbi’a ve Neslî mahalle-i mezbûrede vâki’ bir tarafı Süleymân bin el-Hâc ‘Abdî mülkü ve bir tarafı diğêr Süleymân bin Mehmed Beşe mülkü ve bir tarafı Dervîş bin Nûrullah mülkü ve bir tarafı tarîk-i hâssa müntehi olub müşâ’iyet üzere mülkleri olan bir bâb tahtâni oda ve bir örtme ve havluyu müştamil menzillerini mezkûr Mahmûd’a ellibeş ‘aded esedî guruşa bey’-i bât-ı sahîh-i şer’î ile bey’ idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğın meblağ-ı mezbûru mezkûr Mahmûd yedinden bi’t-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî’ eylediler ba’de’l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didiler didikde mukırr-ı merkûm Velî’nin vech-i meşrûh üzere câri olan ikrârını mezkûr Mahmûd vicâhen ve şifâhen kabûl ve tasdîk etmeğın mâ-vaka’a gıbbe’t-taleb ketb olundu hurrîre fî evâhir-i şehri’l-muharremi’l-harâm sene erba’în ve elf (Muharremi 21-30 arası sene 1040).

El-Hâc Halîl bin Halîl, İbrahîm bin Hüseyin Hoca, Süleymân bin Mehmed, el-Hâc Ahmed bin ‘Abdünnebi, Süleymân bin Sefer, Receb bin Emrullah ve gayruhum.

43-2 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya mahallâtından Beghekim Mahallesi sâkinlerinden Mehmed bin Ramazân nâm kimesne mahzar-ı kazâda işbu bâ’isü’l-kitâb Fethûllah bin ‘Oruc nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahalle-i mezbûrede vâki’ bir tarafı mezbûr Fethûllah mülkü ve bir tarafı ‘Abdurrahman mülkü ve tarafeyni tarîk-i ‘âmm ile mahdûd olub üç bâb evi havluyu müştelil olan mülk menzilimi mezkûr Fethûllah’a ikibinyüz nakd râic-i fî’l-vakt akçaya bey’-i bât-ı sahîh-i-i şer’î ile bey’ idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğın meblağ-ı mezbûru mezkûr Fethûllah yedinden bi’t-temâm ahz ve kabz eyleyüb telimi mebî’ eyledim ba’de’l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Mehmed’in vech-i meşrûh üzere câri olan ikrârını el-mukârru lehü’l-merkûm Fethûllah vicâhen ve şifâhen tasdîk etmeğın mâ-vaka’a gıbbe’t-taleb ketb olundu hurrîre fî evâhir-i şehri’l-muharremi’l-harâm sene erba’în ve elf (Muharremi 21-30 arası sene 1040).

‘Abdî Hoca bin İbrahîm, Ahmed Hâlîfe bin Mehmed, Mehmed bin Mûsa, ‘Alî Çelebî bin Ca’fer, Hâcî bin Dervîş ve gayruhum.

43-3 Mülk Satışı (Harâbe Dükkân Yeri Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya’da Dervîş ‘Osmân bin Süleymân nâm kimesne asâleten ve Emrullah Dede bin ‘Alî Dede ve Mehmed bin İsmâ’îl ve Mahmûd bin Süleymân ve diğêr Mahmûd bin Muharrem ve Gaybi Dede ibn Fazlı ve Kılıç’alî bin Mustafâ ve el-Hâc Rasûl bin Hasan ve Mehmed bin Ahmed ve Mustafâ Dede bin

(boş) nâm kimesneler taraflarından husûs-ı âtiyyü'l-beyâna vekil olub Ahmed bin Bayram ve Mustafâ bin Terk nâm kimesneler şehâdetleriyle vekâleti sâbit olan merkûm Dervîş 'Osmân mahzar-ı kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb İbrahim bin Nâsuh mahzarında asâleten ve vekâleten ikrâr-ı tav'î kılub mahmiye-i merkûmede Debbâğhâne Mahallesi'nde vâki' etrâf-ı selâsesi mezkûr İbrahim mülküne ve bir tarafı Süleymân mülküne muntahi olub müşâ'iyet üzere mülkümüz olan harâbe dükkân yerini mezkûr İbrahim'e dokuzyüz nakd râic-i fi'l-vakt akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr İbrahim yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledik ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm vekîl Dervîş 'Osmân'ın vech-i meşrûh üzere câri olan ikrârını mezkûr İbrahim bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâhir-i şehri muharremi'l-harâm sene erba'in ve elf (Muharrem 21-30 arası sene 1040).

Mustafâ bin Mûsa, İsmâ'il bin Mûsa, 'Ömer bin Dügenci, Süleymân bin Mustafâ, Nâsuh bin Mehmed, 'Alî bin Velî ve gayruhum.

43-4 Vasî Ta'yîni

Budur ki Konya mahallâtından Türbe-i Celâlîye Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Mustafâ bin İbrahim nâm kimesnenin Hasan nâm sagîr oğlunun zabt-ı emvâl ve rabt-ı ahvâline kıbel-i şer'îden mensûb vasîsi olan müteveffâ-yı mezbûrun kârındaşı Mehmed nâm kimesne vefât etmeğin sagîr-i mezbûrun vâlidesi olan işbu râfi'atü'l-kitâb Havvâ bint-i el-Hâc 'Osmân nâm hatun mukaddem ve müstakîm olmakla kıbe'l-i şer'-i şerîfden sagîr-i mezbûre vasî nâsb ve ta'yîn olundukda merkûm Havvâ Hatun dahî hizmet-i vesâyet-i merkûmeyi kabûl ve der'uhde eyledim dimeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi't-târîhi'l-mezbûr.

Mustafâ Dede bin Emrullah, Ahmed bin Şeyh Yahyâ, Mûsa bin 'Alî, 'Ömer bin el-Hâc 'Alî.

44-1 Dükkân Tefvîz Da'vâsı

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Velî bin Ahmed nâm kimesne meclis-i kazâda merhûm el-Hâc Mustafâ evkâfına müteveli olan el-Hâc Dâvud ibn el-Hâc Mustafâ mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb merhûm mezbûrun evkâfından Atbazarı kapusu dâhilinde vâki' bir tarafı 'Alî bin el-Hâc 'Abdûlgani dükkânı ve bir tarafı Yûsuf dükkânı ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub beher şehir atmış akça icâresi olan bir bâb vâkîf dükkânıma âhirden tefvîz ile mutasarrıf olan el-Hâc 'Abdûlbâki nâm kimesne zikr olunan dükkânın hakk-ı tasarrufunu bana tefvîz idüb ben dahî tefevvûz ve kabûl eyleyüb mutasarrıf olub icâre-i merkûmeyi ben dahî cânib-i vakfa beher şehir edâ idüb kusurum yok iken müteveli-i mezbûr el-Hâc Dâvud tasarrufuma mâni' olur su'âl olunub görölmesin taleb iderim dimeğin gıbbe's-su'âl mezbûr el Hâc Dâvud zikr olunan dükkânın müste'ciri olan merkûme el-Hâc 'Abdûlbâki hakk-ı tasarrufunu mezbûr Velî'ye tefvîz eylediğini bilmezdim deyü inkâr ile cevâb vericek müdde'i mezbûrdan takrîrine muvâfık beyyine taleb olundukda 'udûl-i ricâlden el-Hâc Mehmed bin Hasan ve Pîrî Dede bin 'Alî nâm kimesneler meclis-i şer'a li-ecli's-şehâde hâzirân olub gıbbe'l-istintak ve fi'l-vâki' zikr olunan dükkânın müste'ciri olan el-Hâc 'Abdûlbâki dükkân-ı mezbûrun hakk-ı tasarrufuna

bizim huzûrumuzda mütevellî mezbûr Velî'ye tefvîz eyledi ol dahî tefevvûz ve kabûl eyledi biz bu husûsa şâhîdleriz şehâdet dahî ideriz deyü edâ-i şehâdet-i şer'îye eylediklerinde şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâki' olmağın mütevellî mezkûr el-Hâc Dâvud zikr olunan dükkânın icâresini aldıktan sonra müdde'î mezbûr Velî'nin tasarrufu için tasarrufundan men' olmağın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâhir-i şehri'l-muharremi'l-harâm sene erba'în ve elf (Muharremi 21-30 arası sene 1040).

Celâl Beg bin Hasan, 'Abdî Çelebî bin el-Hâc Hüseyin, el-Hâc Hızır bin el-Hâc İbrahîm, Mustafâ bin el-Hâc Memiş, Receb Dede bin 'Ayvad ve gayruhum.

44-2 Mülk Satışı (Bağ Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya muzâfâtından Sudirhemi Nâhiyesi'ne tâbî' Karadığın nâm karyeden 'Ömer Dede bin 'Alî nâm kimesne meclis-i kazâda işbu bâ'isû'l-kitâb Ahmed bin Bayram nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb karye-i mezbûre dâhilinde vâki' Karaağaç demekle meşhûr olub mevzi'nda bir tarafı Yahyâ bağı ve bir tarafı Mehmed Hâlîfe bağı ve tarafeyni tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan iki tahta mülk bağımı içinde olan eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmiresi ile mezkûr Ahmed'e ikibin nakd râic-i fî'l-vakt akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğın meblağ-ı mezbûru mezkûr Ahmed yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebi' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm 'Ömer Dede'nin vech-i meşrûh üzere câri olan ikrârını el-mükârru lehü'l-mezkûr Ahmed bi'l-mukâbele kabûl ve tasdik etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâil-i saferi'l-hayr sene erba'în ve elf (Saferin 1-10 arası sene 1040).

Hüseyin bin Koca, Mehmed bin Mustafâ, Hüseyin bin Hâcı, Ahmed bin Mentet, Nâsuh bin Mehmed ve gayruhum.

44-3 Mülk Satışı (Vasî-i Muhtâr Tarafından Bağ Satışı)

İkrâr-ı Halîl Beg vâsi-i muhtâr (boş) bey' 'Ayvad bin 'Alî.

Budur ki Konya mahallâtından Dehüdâ Mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem vefât iden Fâtıma bint-i Hayran nâm hatunun ber-mücibi emri şer'-i vasî-yi muhtârı olan Halîl Beg ibn Ahmed Ağa meclis-i kazâda işbu bâ'isû'l-kitâb 'Ayvad bin 'Alî mahzarında ikrâr idüb müteveffâ-yı merkûme Fâtıma Hatun'un muhalledâtından olan mahalle-i mezbûre'de vâki' bir tarafı mezkûr el-Hâc 'Ayvad mülkü ve bir tarafı Mehmed Beg mülkü ve tarafeyni tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan iki bâb evi ve havluyu müştemil menzilin tenfiz-i vesâyâsı için vasî-yi muhtârı olduğum ecilden ba'de'l-müzâyede ve inkitâ'ü'r-rağbet mezkûr el-Hâc 'Ayvad'a ikibinüçyüz akçaya bey'-i bât ile bey' idüb bi't-tamâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebi' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Halîl Beg'in vech-i meşrûh üzere câri olan ikrârını mezkûr el-Hâc 'Ayvad bi'l-mukâbele kabûl ve tasdik etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâhir-i muharremi'l-harâm sene erba'în ve elf (Muharremi 21-30 arası sene 1040).

'Alî Beg bin Halîl Beg, Mehmed Çelebî bin Mahmûd, Mehmed Çelebî bin Ahmed, Mehmed Beşe bin Hızır, 'Osmân bin Mahmûd, Dervîş Mehmed bin Ahmed, Kadri Dede bin 'Ömer Dede ve gayruhum.

44-4 Mülk Satışı (Zarûret-i Deyn İçin Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya mahallâtından Aksinle Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Sâliha bint-i Mustafâ nâm kimesnenin İsmihân nâm sagîre kızınının vasî-yi mensûbu olan kebîr oğlu Mustafâ nâm kimesne meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Mehmed bin Alâ'eddîn nâm kimesne mahzarında asâleten vede vekâleten ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı Emrullah mülkü ve bir tarafı Rızvân mülkü ve tarafeyni tarîk-i 'âmm ile mahdûd babamız müteveffâ-yı mezbûr Satı'dan bize irs-i şer'î ile intikâl idüb bir bâb evi ve havluyu müştemil mülk menzilizini Muhtâr Mahallesi vakfına edâsı lâzım olan deyn-i müsbet-i zarûreti için sâ'ir menkûlatından vefâ ider bir şey'i olmamakla menzil-i merkûmun bey'ine münhasıra olmağın ba'de'l-müzâyede ve inkıtâ'ü'r-rağbet bahâsı olan binikiyüz akçada karar etmeğın itmeğın zikr olunan menzil-i mezkûr Mehmed'e bey' mezbûr binikiyüz akçaya asâleten ve vesâyeten bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğın meblağ-ı mezbûru mezkûr Mehmed yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslim-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Mustafâ'nın vech-i meşrûh üzere câri olan ikrârını mezkûr Mehmed bi'l-mukâbele kabûl ve tasdik etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâil-i şehri muharremi'l-harâm sene erba'în ve elf (Muharrem 1-10 arası sene 1040).

Mehmed Çelebî bin el-Hâc 'Abdî, el-Hâc 'Alî ve el-Hâc 'Abdî, Mustafâ Hâlîfe bin el-Hâc 'Alî, Mehmed bin el-Hâc Mustafâ, Mustafâ Hâlîfe bin İyab ve gayrum.

45-1 Ölüm Keşfi (Süt Kazanına Düşerek Ölen Çocuğun Keşfi)

Budur ki mahmiye-i Konya muzâfâtından Hatunsarây Nâhiyesi'ne tâbî' Aksala nâm karyeden Nûrullah bin 'Abdî nâm kimesne meclis-i kazâda karye-i mezbûreden Mustafâ bin 'Abdî ve el-Hâc İsmâ'îl bin Pîrî ve Hüseyin Dede bin Hamza müteaveffa ve Halîl ibn el-Hâc Mehmed ve Himmet bin İslâm nâm kimesneler ve sâ'ir mahzarlarında takrîr-i kelâm idüb târîh-i kitâbdan üç gün mukaddem karye-i mezbûrede vâki' kendi mülk menzilizinde bir kazgan ile süt kaynatmış idim bir buçuk yaşında olan Huri nâm sabîye-i habliye kızım ben bir gayri şıkla meşgûl iken zikr olunan kazgana kendü fi'li ile düşüb azâsı yanub iki gün sağ olup üçüncü gün bi-emrillahî te'âlâ kızım merkûme Huri vefât eyledi husûs-ı mezbûrda karye-i merkûme cemâ'atından zikr olunan kimesnelerin ve âhardan bir ferdin te'addî ve tecâvüzleri olmamışdır kat'a kimesneden da'vâm ve nizâ'im yokdur husûs-ı mezbûre müte'allık benden veya vekîlimden da'vâ ve husûmet sûdur ve zûhur ider ise lede'l-hükkâmü'l-kirâm mesmû'a ve makbûle olmaya dedikde mukırr-ı merkûm Nûrullah'ın vech-i meşrûh üzere câri olan ikrâr ve takrîrini mezkûr nâm kimesneler talebiyle ketb olunub yed-i tâlibe vaz' olundu ki vakt-i hâcetde ihticâc ide cerâ zâlike hurrîre fi evâil-i saferi'l-hayr sene erba'în ve elf (Safer 1-10 arası sene 1040).

Mehmed Çelebî bin el-Hâc 'Abdî, Dede bin Dervîş, Nâsuh bin Mehmed, Süleymân bin Mustafâ ve gayrum.

45-2 Süt Kazanına Düşüb Ölen Çocuğun Ölümünde Köy Ahâlisinin Dahli Olmadığını Tescil

Budur ki mahmiye-i Konya muzâfâtından Hatunsarây Nâhiyesi'ne tâbî' Aksala nâm karyeden Nûrullah bin 'Abdî nâm kimesne meclis-i kazâda işbu mahmiye-i merkûmede hâlen kâim-makâm mütesellimi olan kıdvetü'l-akrân Nûrullah Ağa tarafından vekîl ve husûs-ı mezbûre mübâşir ta'yîn olunan Mustafâ Beg ve karye-i mezbûreden Mustafâ bin 'Abdî ve el-Hâc İsmâ'îl bin Pîrî ve Hüseyin Dede ibn Hamza ve Halîl bin el-Hâc Mehmed ve Hamza bin İslâm nâm kimesneler ve sâ'iri cem'-i gafîr ve cem'-i kesîr mahzarlarında takrîr-i kelâm idüb târîh-i kitâbdan üç gün mukaddem karye-i mezkûrede vâki' kendi mülk menziline bir kazgan ile süt kaynatub ocak yanına koymuş idim bir buçuk yaşında Huri nâm sulbiye sâgire kızım ben bir gayri şeyle meşgul iken sabâvet muktezâsınca kendüsünden zikr olunan kaynamış süd kazganının içine düşüb azâsı yanub iki günden sonra bi-emrillahî te'âlâ vefât eyledi husûs-ı mezbûrda karye-i mezbûre cemâ'atından zikr olunan kimesnelerin ve âhardan bir ferdin te'addî ve medhâlleri olmamakla husûs-ı mezbûrdan kat'a kimesneden da'vâ ve nizâ'ım yokdur dedikde mukîr-ı merkûm Nûrullah'ın vech-i meşrûh üzere câri olan ikrâr ve takrîrini zikr olunan kimesneler talebleriyle mübâşir-i merkûm Mustafâ'nın mahzarında ketb olunub yed-i tâlibe vaz' olundu ki vakt-i hacetde ihticâc ide cerâ zâlike hurrire fi evâil-i saferi'l-hayr sene erba'în ve elf (Saferin 1-10 arası sene 1040).

Mehmed Çelebî bin el-Hâc 'Abdî, Süleymân bin Mustafâ, Nâsuh bin Mehmed, Hâcî bin Dervîş ve gayruhum.

45-3 Kayacık Çayırı Resm-i Otlak Da'vâsı

Budur ki mahmiye-i Konya'da vâki' hâvass-ı hümâyûndan Mîrâbiye ve tevâbî'i mukâta'asına emîn olan Süleymân Beg ibn el-Hâc Piyâle nâm cündî meclisi-i kazâda hâlen Karaman beglerbegisi olan Ahmed Pâşâ hazretlerinin kâim-makâmı olan Nûrullah Beg mahzarında takrîr-i kelâm idüb emîni olduğum mukâta'a-i mezbûrenin mülhâkatinden olan Kayacık nâm mezranın mümtâz ve mu'ayyen olan hudûd-ı erba'sı dâhilinde hâsıl olan mahsûl-i 'öşrü cânib-i mîrîye âid ve raci' olmakla mîrî için her sene zabt olunub lâkin mezra-i mezbûre kurbunda vâki' Kayacık Çayırı demekle ma'rûf olan çayırın mîr-mirân-ı Karaman hazretlerinin berât-ı şerîflerinde mestûr hâvass-ı şerîflerinden olub resm-i otlakı kendülere hâsıl kayd olunmuş iken kâim-makâm mûmâ ileyh kanâ'at itmeyüb mezra-i mezbûrenin 'öşrüne dahî müdahâle idüb mahsûl-i mîrîye gadr ider su'âl olunub mâ-beynimiz fasl olunmayı talep iderin dimeğin emîn-i mezbûr Süleymân Beg'in yedinde olan sûret-i defter-i hakânîye nazar olundukda Kayacık nâm mezra' Urban tâ'ifesinin kışlakları olub sınırı dâhilinde hâsıl olan mahsûl cânib-i mîrînin olduğu mestûr ve mukayyed olub ve mîr-mirân berâtına nazar olundukda çayır-ı Kayacık resm-i otlak ve üçyüz akça tahrîr olduğuy mukayyed olmağın ber-mûcib-i defter-i sûret-i hakânî zikr olunan mezra' ve hâsıl olan mahsûlün 'öşrü cânib-i mîrînin olub berât-ı şerîfde mukayyed olduğu üzere Kayacık Çayırı'nın resm-i otlakı mîr-mirân hazretlerinin hüddâmından olmakla her birinin yedlerinde olan mahsûl bahâ temessükât-ı âdide mûcibince âmel olunub mezra-i mezbûr sınırında hâsıl olan mahsûlün 'öşrünü emîn olanlar mîrî için ahz idüb ve mîr-mirân tarafından Kayacık Çayırı'nın resm-i otlak alunub ehâd-i hümâ âharın mahsûlüne müdahaleden kasr-ı yede tenbîh olmağın mâ-vaka'a gıbbe't-

taleb ketb olunub yed-i tâliye vaz' olunduğu vakti hâcetde ihticâc ide cerâ zâlike hurrire fî evâil-i saferi'l-hayr sene erba'în ve elf (Saferin 1-10 arası sene 1040).

Nûri Beg bin el-Hâc Ahmed, Halîl Beg bin Ahmed Ağa, Mehmed Beg bin 'Alî Beg, 'Alî Çavuş bin Mehmed Çavuş, Mahmûd Çelebî bin Muharrem ve gayrum.

46-1 Kara 'İlyâs Zâviyesi Vakfı İle Doğancı Vakfı Arasında Mezra Da'vâsı

Budur ki mahmiye-i Konya'da vâki' merhûm Şeyh Ahmed binâ eylediği mescid-i şerîfin evkâfına bi'l-fi'l mütevellî olan hâfız-ı hâze'l-kitâb 'Abdüllatîf bin Mustafâ nâm kimesnenin mahmiye-i mezbûrede vâki' Ertaş Kapusu dâhilinde Kara 'İlyâslık demekle meşhûr zâviyenin evkâfına ber-vechi evlâdiyet mütevellî olan Mahmûd ibn el-Hâc Yahyâ nâm kimesne ile vakfa mezra' husûsu için nizâ'ları olmağın merkûm 'Abdüllatîf meclis-i şer'-i şerîfde hazır olub münâza'ûn fih olan vakf-ı mezranın üzerine varılıb fasl olunmayı talep iderin demegin zeyl-i kitâbda mestûr'l-esâmî olub husûs-ı mezbûre vukûfları olan müslümânlar ile bi'z-zât üzerine varub 'akd-i meclis-i şer'-i şerîf oldukda mezbûr 'Abdüllatîf merkûm Mahmûd mahzarında üzerine takrîr-i da'vâ idüb işbu İki Kinise nâm karye yolu üzerinde vâki' dikili taşdan ve su kuyusundan ve ak taşdan kible tarafında mahmiye-i merkûmede vâki' Nizâmiye Medresesi vakfı sınırına varınca mütevellisi olduğum mescid-i mezbûr vakfı olan Kara 'İlyâs vakfidir el-ân zabt idegelmiş iken merkûm Mahmûd ber vech dâhl ve ta'arruz ider su'âl olunub men' ve def' olunması matlûbumdur dedikde gıbbe's-su'âl merkûm Mahmûd cevâbında fi'l-vâki' zikr olunan İki Kinise nâm karye yolunda vâki' dikili taşda ve su kuyusunda ve ak taşdan kible tarafında aşırma taş varınca ber-vech-i evlâdiyeten mütevellisi olduğum zâviye-i mezbûre vakf olan Doğancı vakfidir deyü cevâb virüb merkûm 'Abdüllatîf'in da'vâsına muvâfık beyyine talep olundukda mescid-i mezkûr mezrasını zira'at ve harâset idüb bi-karar müslümânlardan Seyyid Halîl bin Süleymân ve Erişdi bin Eymür ve el-Hâc Hâni bin Eyûb ve 'Abdî Beşe bin Emrullah nâm kimesneler meclis-i şer'a hâzirân olub istişhâd olunduklarında fi'l-hakîka ma'ru'z-zikr İki Kinise nâm karye yolundan dikili taşdan ve su kuyusundan ve ak taşdan kible tarafında zikr-i sebkât iden Nizâmiye Medresesi vakfı sınırına varınca mescid-i mezkûr vakfı olan Kara 'İlyâs vakfidir ile'l-ân merkûm 'Abdüllatîf zabt idegelmişdir merkûm ve kadîmü'l-eyyamda dahî böyle ma'lûmumuzdur biz bu husûsa şâhîdleriz şehâdet dahî ideriz deyü edâ-i şehâdet-i şer'îye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâki' oldukdan sonra hudûd-ı mezkûre ile mahdûd olan Kara 'İlyâs vakf-ı mezrası mescid-i mezkûru mütevellisi olan mezbûr 'Abdüllatîf'e hükm olundu ba'de'l-yevm merkûm Mahmûd dâhl-i ta'arruzdan men' ve def' olmağın işbu 'Abdüllatîf ketb ve terkim ve tenbîh ve teslîm olunub li-ecli't-temessük mezbûr 'Abdüllatîf yedine def' ve teslîm olundu lede'l-ihtiyâc ihticâc ide tahrîren evâil-i muharremi'l-harâm sene erba'în ve elf (Muharremin 1-10 arası sene 1040).

Mevlânâ Veled Efendi el-Müderriş, fahrü'l-akrân Nûri Beg el-Cündî, Hasan bin Yûsuf, Bedel bin Hüseyin, el-Hâc Ahmed bin 'Abdünnebi, Mustafâ bin 'Alî, Dervîş, Mehmed bin 'Abdullah, İsmâ'îl Dede bin Mâhir, Hüseyin bin İbrahîm, 'Abdî bin Mustafâ ve gayrum.

46-2 Mülk Satışı ('Arsa ve Ev Satışı)

Budur ki Konya mahallâtından Aynedâr Mahallesi sâkinlerinden Ahmed bin Mehmed nâm kimesne tarafından husûs-ı atî'z-zikre vekîl olan 'Abdurrahman bin Mehmed ve Pîrkulu bin Hüseyin nâm kimesneler şehâdetleriyle şer'an vekâleti sâbit olan Ahmed bin Mehmed meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb kıdvetü'l-emâcid-i ve'l-a'yân Mehmed Ağa tarafından dahî tasdik-i âtiyyü'l-beyâna vekîl-i şer'îsi olan karındaşı 'Osmân Beg mahzarında ikrâr idüb müvekkilim mezbûr Ahmed mahmiye-i merkûme mahallâtından Nişântaş Mahallesi'nde vâki' bir tarafı Hüseyin Beg bin Nebî Beg ve bir tarafı 'Alî Beşe bin Yûsuf Beşe mülkü ve tarafeyni tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan dört dönüm mülk yeri ve iki bâb evi ile müşarûn ileyh Mehmed Ağa'ya yedibinbeşyüz akçaya bey'-i bât ile bey' idüb ol dahî semeni ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr vekîl 'Osmân'ın yedinden ahz ve kabz eyleyüb teslim-i mebî' eyledi ba'de'l-yevm mülk-i müştêrâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm vekîl Ahmed'in vech-i meşrûh üzere câri olan ikrârını vekîli diğêr mezbûr 'Osmân Beg bi'l-mukâbele kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâil-i safer sene erba'în ve elf (Saferin 1-10 arası sene 1040).

Ahmed Hâlîfe bin Mahmûd, Sefer Beg bin 'Abdullah, Mustafa bin Kel 'Alî, Mehmed bin Mustafâ, Şükrullah bin 'Alî, Hüseyin Beg bin Ya'kûb, Nûrullah bin Ahmed ve gayruhum.

46-3 Nafaka Takdîri (Arabça)

Selleme fî meclisi'ş-şer'ü'ş-şerîf ve mahzarî'd-dînü'l-münîf el-ma'sun-ı 'ani't-tağyîr-i ve't-tahrîr el-mirâti'l-med'uvvetü Hüma Hatun ibnet-i 'Alî ennehâ el-med'uvvu Sanî binti Yûsuf ilâ hâmileten haze'l-küttâb Fatma Hatun ibnet-i Mehmed masîrr-i teslimat li'l-besmî ve't-terâyi ve'l-'ıyâleten teslimen ve teslimen sarîhayn-i şer'iyeyn semen-i mürâhık ve kadri'l-hâkim...selâse derâhim kazane 'osmânine rayiç-ç fî'l-vakt 'alâ külli minellâh hakkü'l-taleb ve el-ahz-ı bi-talebi'l-mütebeyyîne nûsât sümme ezine lehuma bi-sarfü'l-meblağ fî mâl-ı neshuma ile'l-ta'yînü'l-mezbûre ve bekr-i cû'i 'ala min yutallibuha ...ve ezanâ sarîhayn-i şer'iyeyn cerâ zalike tahrîren fî'l-yevmî'l-'aşer şehri-i min muharremü'l-haram lisene erba'în ve elf (10 Muharrem 1040).

Mehmed Çelebî bin Hasan Beg, Mehmed bin 'Abdullah, Mehmed Beşe Serdâr, es-seyyîd Fazlûllah Çelebî ve gayruhum.

46-4 Vakfa 'Âit Paranın Mütevellîye Ödendiğini Tescîl

Budur ki 'Abdurrahman Konya'dan olub bundan akdem vefât eden merhûm el-Hâc Halîl Mercan mescid-i şerîfnde cüz'-i şerîf tilâveti için vakf eylediği akçaya bi'l-fi'l mütevellî olan Nûri Beg ibn el-Hâc Ahmed meclis-i kazâda işbu Mehmed Çelebî bin el-Hâc Mustafâ mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb merhûm mezbûrun vakfında mezkûr Mehmed Çelebî'nin babası el-Hâc Mustafâ zimmetinde üçbin akça olub vefâtından sonra oğlu mezbûr Mehmed Çelebî üzerine nakl olunub kabûl eylemiş idi hâliya meblağ-ı mezbûru mezkûr Mehmed Çelebî yedinden ile'l-ân mürâbehâsı ile bi't-temâm alub kabz idüb zimmetini ibrâ eyledim bâki bir akça ve bir habbe kalmadı didikde mukırr-ı merkûm mütevellî Nûri Beg'in vech-i muharrer üzere câri ikrârını mezkûr Mehmed Çelebî bi'l-mukâbele kabûl ve tasdik etmeğin

mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâhir-i muharrem sene erba'în ve elf (Muharrem'in 21-30 arası sene 1040).

'Alî Beg bin Halîl Beg, el-Hâc Hasan bin (okunmuyor), Halîl Beg (okunmuyor) ve gayruhum.

47-1 Üzerine Kiriş Düşüb Yaralanın Kimseden Da'vâcî Olmadığını Tescîl

Budur ki mahmiye-i Konya mahallâtından Karakurd Mahallesi sâkinlerinden 'Aynî bin Sevindik nâm kimesne mahzar-ı kazâyâ gelüb takrîr-i kelâm idüb târîh-i kitâbın günü biz mahalle-i mezbûrede vâkî' menzîlimde ev binâ itmek için Hoşhân Mahallesi sâkinlerinden Himmet nâm kimesneyi onbeş akça icâre ile ırgad tutub ve ücretini dahî ber-vechi peşin vermiş idim mezkûr Himmet kiriş kaldırır iken kazâ ile ip kırılıb kirişi düşüb mezkûr Himmet'in sağ tarafında kaşı üzerine kiriş ucu dokunub ber-i iltimasını der-cânibi şer'îden üzerine varılıb keşf ve tahrîr olunmasını talep iderin dimeğin şehir subaşısı 'Abdî Beg ve zeyl-i kitâbda mestûr'î-esâmî olan müslümânlar ile mahalle-i mezkûreden merkûm 'Aynî Beg'in menziline varılıb mezkûr Himmet'e nazar olundukda fî'l-hakîka sağ kaşı üzerinde yarası müşâhede olunub su'âl olundukda târîh-i kitâb günü ba'de'z-zuhr merkûm 'Aynî'nin menzîlinden peşin onbeş akça ücretimi alub nefsimi icâr idüb örtmek için ip ile kiriş ağacı kaldırırken ip kırılıb kiriş ağacı düşmekle hatâen zikr olunan ağacın ucu sağ kaşım üzerine dokunub bere oldu merkûm 'Aynî'den ve gayriden da'vâm ve nizâ'im yokdur dedikde mezkûr Himmet'in vech-i meşrûh üzere câri olan ikrârını takrîren gibbe't-taleb ketb olundub yed-i tâlibe vaz' olunduğu vakitte hamîyyetden ihticâc ide cerâ zâlike hurrîre fî evâil-i saferî'l-hayr sene erba'în ve elf (Saferin 1-10 arası sene 1040).

'Alî Beg bin Hızır, 'Alî bin 'Abdî, Dervîş bin Satı, Muharrem bin Sinân, Ahmed bin Şeyh, Hasan bin Ahmed, İbrahîm bin Veled ve gayruhum.

47-2 Mîrâs (Muhallefât Hususunda Sulhün Tescîli)

Budur ki Konya kazâsına tâbî' Gödene nâm karyeden müteveffâ İbrahîm bin 'Abdülkerîm nâm kimesnenin vârislerinden kız kârındaşı Nefîse ve Hâni ve 'ammisi 'Alî bin 'Abdullah taraflarından vekîl olub 'Abdî Beşe ibn Veled ve Küçek bin Süleymân nâm kimesneler şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan İbrahîm bin Eyûb nâm kimesne meclis-i kazâda müteveffâ-yı mezbûrun zevce-i metrûkesi olub muhallefâtına vâzi'ü'l-yed olan Huban bint-i Süleymân nâm hatun tarafından dahî tasdîk-i âtiyyü'l-beyâna vekîl-i şer'îsi olan hâlen zevci Dâvud Beşe bin Dede mahzarında vekâleten ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilelerim merkûmün Nefîse ve Hâni ve 'Alî mûrisleri müteveffâ-yı mezbûrun menkûlat ve akarâtında ve sâ'ir muhallefâtından irs-i şer'î ile kendiye intikâl iden hisse-i şer'iyelerini merkûme Huban Hatun'dan talep ve da'vâ idüb müteveffâ-yı mezbûrun kârındaşları olub vefât eden Sefer ve Ca'fer nâm müteveffâların dahî vekîli mezbûr Dâvud Beşe ile müşterek oldukları iki re's kısrakda nisfi hissesi ile'l-vefât zimmetinde bâki kalmakla zikr olunan kısrakların nisf bahâlarından dahî müvekkilelerime intikâl iden hisselerini mezkûr Dâvud Beşe'den talep ve da'vâ eylediklerinde mâ-beynlerine mûslihun tavassut idüb bi-islah'î'l-müslimîn müvekkillerimi yirmi esedî guraşa sulh idüb anlar dahî sulh-ı mezbûre razılar olub bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûru Dâvud Beşe yedinden ahz ve kabz idüb husûs-ı mezbûre müte'allık da'vâdan her biri fâriğa olub mezbûr Dâvud Beşe'nin ve zevcesi merkûme Huban Hatun'un

zimetlerini ibrâ ve iskât eylediler min ba'd da'vâ ve nizâ'ları kalmadı bir tarîk ile dahî bizden veya vekîlimizden husûs-ı mezbûre müte'âllik bi'z-zat veya bi'l-vâsita da'vâ ve husûmet sûdur ve zûhur ider ise lede'l-hükkâmü'l-kirâm mesmu'a ve makbûle olmaya didiler didikde vekîl-i mezbûr İbrahîm'in vech-i meşrûh üzere câri olan ikrârını mezkûr Dâvud Beşe asâleten ve vekâleten bi'l-mukâbele tasdîk etmeğın mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâil-i saferî'l-hayr sene erba'în ve elf (Saferin 1-10 arası sene 1040).

Mahmûd Çelebî bin Muharrem, Hasan Beg bin Mustafâ, Ahî Beg bin Muharrem, Mustafâ bin Dede, Mustafâ bin Erdal, Hâcı bin Dervîş, Sûnullah bin Lütfullah ve gayruhum.

47-3 Mülk Satışı (İcâre-i Zemîni Olan Dükkân Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya mahallâtından Merhûm Şeyh 'Osmân Rûmî Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden el-Hâc Mustafâ bin Ahmed nâm kimesnenin vârislerinden kebîr oğlu Ahmed asâleten ve kebîre kızı Emîne ve zevce-i metrûkesi Cemîle bint-i 'Abdullah nâm hatun taraflarından ikrâr-ı atîye vekîl olub es-Seyyid Sinân bin es-Seyyid Halîl ve Mehmed bin 'Abdünnebi nâm kimesneler şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan Seydî Beg ibn Nûrullah meclis-i kazâda işbu ba'is ül-kitâb 'Abdüsselam bin Hüseyin Hızır Dede nâm kimesne mahzarında asâleten ve vekâleten ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûmede vâki' 'Attârlar çarşısında bir tarafı Yûsuf bin Sinân mülküne ve bir tarafı Ramazân Dede mülküne ve bir tarafı Mehmed Beg mülküne ve bir tarafı tarîk-i amma muntehî olub beher şehir Demîrkuyu vakfına üç akça icâre-i zemîni olan müşâ'iyet üzere mutasarrıf olduğumuz bir bâb dükkânımızı mezkûr 'Abdüsselam ikibin nakd râic-i fî'l-vakt akçaya bey'-i bat-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğın meblağ-ı mezbûru mezkûr 'Abdüsselam yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslim-i mebî' eyledik ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dediklerinde mukırrân-ı merkûmân Ahmed ve Seydî Beg'in vech-i meşrûh üzere câri olan ikrârlarını mezkûr 'Abdüsselem bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğın mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâil-i saferî'l-hayr sene erba'în ve elf (Saferin 1-10 arası sene 1040).

El-Hâc 'Alî bin Mehmed Dede, es-Seyyid Hasan bin es-Seyyid Hüseyin, Mehmed bin el-Hâc Pîr, Mustafâ bin Himmet, Mehmed bin Muharrem, Mehmed bin el-Hâc Bâli ve gayruhum.

48-1 Mülk Satışı (Bağ Satışı)

İkrâr-ı Süleymân bin el-Hâc Hızır (boş) ma'a 'Abdurrahman bin Ahmed.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Süleymân bin el-Hâc Hızır meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb 'Abdurrahman bin Ahmed nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme hâricinde vâki' Hoca Cihân nâm mevzi'de bir tarafı İbrahîm bin Sinân mülkü ve bir tarafı Ahmed bin Mehmed mülkü ve bir tarafı Ahmed bin Kapucu mülkü ve bir tarafı Sâfiye bint-i Bostan mülkü ile mahdûd olan bir kıt'a bağımı ve yine garb tarafında vâki' bir tarafı Ahmed bin Mahmûd mülkü ve bir tarafı Mehmed bin Mustafâ mülkü ve tarafeyni nehr-i câri ile mahdûd olub erkek tâbir olunan bir kıt'a dahî cem'an iki kıt'a bağımı mezkûr 'Abdurrahman'a ikibin akçaya bey'-i bât-ı sahîh ile bey' idüb bi't-temâm kabz-i

semen ve teslim-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Süleymân'ın vech-i meşrûh üzere câri olan ikrârını mezkûr 'Abdurrahman kabûl ve tasdîk etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâil-i safer sene erba'ın ve elf (Saferin 1-10 arası sene 1040).

'Alî bin Durmuş, Ahmed bin el-Hâc Mehmed, Mustafâ bin 'Alî Dede, Pîr Ahmed bin Ahmed, Süleymân bin Mustafâ ve gayruhum.

48-2 Mülk Satışı ('Arsa Satışı)

İkrâr-ı el-Hâc 'Alî bin 'Osmân (boş) ma'a Mehmed bin Mahmûd.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinelerinden İsmihân bint-i 'Osmân nâm hatun tarafından husûs-ı atıye vekîl olub Mehmed bin Süleymân ve Süleymân bin Yûsuf şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan el-Hâc 'Alî bin 'Osmân meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Mehmed bin Mahmûd mahzarında ikrâr idüb müvekkilem merkûme İsmihân mahmiye-i merkûme hâricinde vâki' bir tarafı Türbe-i Celâlîye Mahallesi'nde bir tarafı Mücellidzâde dolabına ve bir tarafı Süleymân bin Yûsuf mülkü ve bir tarafı Mehmed mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan bir dönüm mikdârı havlusunu mezkûr Mehmed'e üçbin akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslim-i mebî' eyledi ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didi dedikde mukırr-ı merkûm vekîl el-Hâc 'Alî'nin vech-i meşrûh üzere câri olan ikrârını mezkûr Mehmed bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâsıt-ı safer sene erba'ın ve elf (Saferin 11-20 arası sene 1040).

İsma'îl bin 'Alî, Ahmed bin İbrahîm, Ahmed bin İdrîs, Muslî bin Ulemâ, İdrîs bin el-Hâc Bayram ve gayruhum.

48-3 Mülk Satışı (Zarûret-i Deyn İçin Bağ Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Turmes veled-i Bâli nâm zimmînin Bâli nâm sulbî sagîr oğlunun vasî-yi mensûbu olan Aynevirdi veled-i Bugos nâm zimmî vesâyeten meclis-i kazâda işbu bâ'isetü'l-kitâb mürd zimmî ve Yâsef veled-i Vartan zimmî kârındaşları mahzarlarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mürd-i mezbûrun Selifâr nâm mevzi'de vâki' tarafeyni mezkûr Yâsef bağı ve bir tarafı kilise havlusu ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan bir kıt'a mülk bağıni mürd-i mezbûrun müteveffâ Bayezid Beg yetimlerine ve sâ'ire olan düyûn-ı peşininin zarûreti içün dahî menkûlatına vefâ ider şeyi olmamak ile ba'de'l-müzâyede mezkûrân Mürder ve Yâsef'e altıbinbeşyüz nakd râic-i fî'l-vakt fizi(?) 'osmâni akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer' ile bey' idüb anlar dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğın meblağ-ı mezbûru mezkûrlar yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslim-i mebî' eyledim min ba'd mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Aynevirdi'nin vesâyeten vech-i meşrûh üzere câri olan ikrârını mezkûrân mürd ve Yâsef bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâsıt-ı saferi'l-hayr sene erba'ın ve elf (Saferin 11-20 arası sene 1040).

Mahmûd Çelebî bin İbrahîm, Mehmed Beşe bin 'Alî, Dede bin Bostan, Hüsâm bin el-Hâc Dervîş, Süleymân bin Mustafâ ve gayruhum.

48-4 Yanarak Ölen Çocuk İçin Köy Ahâlisinin Dahli Olmadığını Tescil

Budur ki husûs-ı âtiyyü'l-beyânın mahallinde tahrîri iltimâs olundukda cânibi-i şer'iden bu fakîr ta'yîn olunub mahmiye-i Konya muzâfâtından Sudirhemi Nâhiyesi'ne tâbi' Karadığın nâm karyeye varub 'akd-i meclis olundukda karye-i mezbûre sâkinlerinden 'Alî bin Velî nâm kimesne meclisi şer'ide takrîr-i kelâm idüb Mevlûd nâm sulbî sagîr oğlum ve yine karye-i mezbûrede vâki' mülk menzirim içinde olan ocak kenarında sabah vaktinde mat'ünen hâsta yatar iken ben karye-i mezbûre cemâ'atının sığırları ra'îsi olub târîh-i kitâb günü sabah vaktinde ücretim cem'ine gidüb ve zevcem dahî sığırları cem' etmek için taşra giderken oğlum sagîr mezbûr Mevlûd zikr olunan menzirim içinde tağun ızdırabı ile muzdarib iken kendi fi'ili ile ateşe vardukda yine ateş isâbet itmekle bedenini dahî sirâyet idüb ayaklarından göbeğine değin muhrâk olmakla bi-emrillahî te'âlâ vefât etmişdir üzerine varulub keşf ve tahrîr olunmasını talep iderin dedikde mütesellim ağa tarafından husûs-ı mezbûre mübâşir ta'yîn olunan Ebû Sa'id Beg ve zeyl-i kitâbda mestûrû'l-esâmî olan müslümânlar ile üzerine varılıb keşf olundukda fi'l-hakîka sagîr-i mezbûr Mevlûd babası mezkûr 'Alî'nin kendi mülk menzili içinde vâki' ocak kenarında ve ayaklarından göbeğine varınca muhterikân vefât eylemiş yatur müşâhede olunub husûs-ı mezbûrdan babası mezkûr 'Ali'ye su'âl olundukda fi'l-vâki' hâlen minvâl-i mübin üzere olunmuşdur karye-i mezbûre cemâ'atından ve sâ'ir karadan bir ehâdden husûs-ı mezbûre müte'allık da'vâm ve nizâ'im yokdur didikde mâ-vaka'a mübâşir mezbûr huzûrunda gibbe't-taleb ketb olundu hurrire fi evâsıt-ı saferi'l-hayr sene erba'în ve elf (Saferin 11-20 arası sene 1040).

Mevlânâ Hüseyin Efendi el-Müderriş, Mehmed Hâlîfe bin el-İmâm, Ahmed bin el-Hâc Fâhri, Hüseyin bin Nuh, Receb bin Pîr Ahmed, Pîrînde bin 'Abdünnebi ve gayrum.

49-1 Mirâs Hissesi Da'vâsı

Budur ki husûs-ı âtiyyü'l-beyânın mahallinde istima' ve tahrîri lâzım geldikde cânib-i şer'-i şerîfden bu fakîr ta'yîn ve irsâl olunmağın mahmiye-i Konya muzâfâtından Sudirhemi Nâhiyesi'ne tâbi' Hatîb nâm karyeye varub 'akd-i meclis olundukda karye-i mezbûre sâkinelerinden Kâmile bint-i 'Abdullah nâm hatun mahzar-ı kazâda merkûme Kâmile'nin zevci iken bundan akdem vefât eden el-Hâc Ma'rûf bin Dede nâm kimesnenin li-ebeveyn kız karındaşı ve vârisi olmakla muhalledfâtına vaz'-ı yed iden iş bu Hasan bin Dede nâm kimesne mahzarında takrîr-i da'vâ idüb mahmiye-i mezbûre sınırında vâki' bir tarafı benim bağım ve bir tarafı mezkûr Hasan bağı ve bir tarafı Emîne Hatun bağı ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub mukaddemâ eşcâr-ı müsmire ve gayri müsmireyi müştemil olan mülk 'arz-ı hâliye zevcim müteveffâ-yı mezbûr el-Hâc Ma'rûf'un mülkü olub cümle muhalledfâtı ile mezkûr Hasan'ın yedinde iken ben dahî kendime intikâl iden rub'-ı hisse-i şer'iyemi ve (boş) akça mehr-i mü'eccelimi mezbûr Hasan'dan da'vâ ve talep ittiğimde hudûd-u merkûm ile mahdûd zikr olunan 'arz-ı hâliyeyi kible tarafında ana muttâsıl zevcim müteveffâ-yı mezbûrun bir kıt'a bağını hisse-i şer'iyem ve mehr-i mü'eccelemler mukâbelesinde târîh-i kitâbdan yirmi sene mukaddem mezkûr Hasan bana virüb teslîm edüb ben dahî bu karar-ı kudret tasarruf ider iken hâlen merkûme Hasan tasarrufuma manî' olur min vech-i şer'-i zikr olunan 'arz-ı hâliyeye vaz'-ı yed itmek ister su'âl olunsun dedikde gibbe's-su'âl ve'l-inkâr ve eserü'l-istîşâd ve yine karye-i merkûmede sâkin 'udûl-i müslimînden Hüseyin Hâlîfe bin Tercan el-İmâm

ve Velî bin Ya'kûb nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'a hâzirân olub fi'l-hakîka zikr olunan 'arz-ı Hâlîfe müteveffâ-yı mezbûr el-Hâc Ma'rûf'un mülkü olub vefâtından sonra mezkûr Hasan Dede verâseti Hüseyin ile vaz'-ı yed eyledikde merkûme Kâmil zevci müteveffâ-yı mezbûr el-Hâc Ma'rûf 'un muhalledâtından rub'-ı hissesini ve zimmetinde deyn olan (boş) akça mehr-i mü'eccelini mezkûr Hasan'dan da'vâ ve taleb idicek ol dahî 'arzı mezbûreyi ve kible tarafında ana muttâsıl olan müteveffâ-yı mezbûrun bir kıt'a mülk bağı ve rub'-ı hisse-i şer'iyesini ve mehr-i mü'ecceli mukâbelesinde merkûme Kâmile'ye bizim huzûrumuzda virüb teslîm idüb ol dahî kabûl ve teslîm eyledikten sonra yirmi sene mikdâr-ı zaman mütevekkî'a olduğu mülk-i mevrûsudur biz bu husûsa şâhidleriz şehâdet dahî ideriz deyü edâ-i şehâdet-i şer'îye ittiklerinde gibbe'r-ri'ayet-i şeri'âtü'l-kabûl şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâki' olmağın mezkûr Hasan 'arz-ı merkûmeden kasr-ı yede tenbîh olunub mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâsıt-ı saferi'l-hayr sene erba'în ve elf (Saferin 11-20 arası sene 1040).

Pîr Ahmed Beşe bin Köse, Mehmed bin Mustafâ, Ahmed Çelebî bin Mehmed Çelebî, Mehmed bin Kara Hasan ve gayruhum.

49-2 Mülk Satışı (Bağ Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Mahmûd bin 'Ömer nâm kimesne mahzar-ı kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Mehmed bin Yûsuf mahzarında ikrâr idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından Nehr-i kafir Mahallesi'nde vâki' tarafeyni mezkûr Mehmed mülkü ve bir tarafı Mehmed bin Ahmed mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan yirmi bir puşte mülk bağı içinde olan eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmiresi ile mezkûr Mehmed'e ikibinyüzyirmi nakd râic-i fi'l-vakt akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Mahmûd'un vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûr Mehmed bi'l-mukâbele kabûl ve tasdik etmeğın mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâhir-i saferi'l-hayr sene erba'în ve elf (Saferin 21-29 arası sene 1040).

Dâvud Çelebî bin Ahmed el-İmâm, Emrullah bin 'İlyâs, Mehmed bin Sefer, Mehmed bin Ahmed, İbrahîm bin Şa'bân, Süleymân bin Mustafâ, Hâcî bin Dervîş ve gayruhum.

49-3 Mülk Satışı (Zarûret-i Nafaka İçin Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya mahallâtından Sâhban Mahallesi sâkinlerinden olub bundan akdem vefât eden Müslihiddîn Hâlîfe bin 'Abdurrahman nâm kimesnenin 'Âişe ve Fâtıma ve Pâşâ nâm eytâm-ı sığârinin vasî-yi mansûbesi olan zevce-i metrûkesi Kumru bint-i Mûsa nâm hatun meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Ahmed ve İbrahîm ibn Cemâl nâm kimesnelere mahzarlarında asâleten ve vesâyeten ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb zevcem müteveffâ-yı merkûmenin muhalledâtına mahmiye-i merkûme kazâsına tâbî İrmek nâm karyede vâki' bir tarafı mezkûrân Ahmed ve İbrahîm mülkleri ve bir tarafı 'arz-ı hâlîye ve tarafeyni tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan üç bâb evlerini sığâr-i merkûmenin zarûret-i nafakaları için babalarına sâ'ir menkûlatından vefâ ider nesnesi olmayub ve sığâr-i merkûmenin sâkine olacak âhar menzilleri olmak ile zikr olunan üç bâb menzillerini zarûret-i nafakaları için ba'de'l-müzâyede ve inkıtâ'ür-rağbe menzil-i mezbûru asâleten ve vesâyeten sığâr-i

merkûmenin zarûret-i nafakaları için mezkûrân Ahmed ve İbrahîm (okunmuyor) olan binikiyüzelli akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb meblağ-ı mezbûr mukâbelesinde beher keyli ellişer akçadan binikiyüzelli akçaya mezkûrân Ahmed ve İbrahîm yedlerinden yirmibeş keyl buğdâyı ahz ve kabz eyleyüb teslim-i mebi' eyledim ba'de'l-yevm menzil-i mezbûr mezkûrlerin mülk-i müşterâlarıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde merkûme Kumru Hatun'un ikrâr-ı meşrûhun mezkûrân Ahmed ve İbrahîm kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâil-i şehri rebî'ü'l-evvel sene erba'în ve elf (Rebî'ü'l-evvelin 1-10 arası 1040).

'Abdülgâni Efendi bin Velî, Mahmûd bin 'Ömer Beg, Ahmed bin Cemâl, 'Alî bin Dede, 'Ömer bin Pîrli ve gayrum.

49-4 Borcun Ödenmesi için Vekâleti Tescil

Karındaşım 'Ali Beg benim vekîlim olub muhalledâtımı satıp ve ikiyüzelli kuruş (...) vâcibü'l-edâ deynimdir.

Mehmed Muhlis bin 'Ammi Beşe.

50-1 Mirâs Da'vâsı

Mahmiye-i Konya mahallâtından 'Arablar Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Hüseyin nâm kimesnenin zevce-i metrûkesi Kamer bint-i 'Abdullah nâm hatun meclis-i kazâda müteveffâ-yı mezbûrun kebîre sulbîye kızı Fâtıma nâm hatun tarafından husûs-ı ati'z-zikra vekîl olub Mehmed bin Mezîd ve Şerîf bin Dervîş nâm kimesneler şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan Ahmed Beşe ibn Hasan mahzarında takrîr-i da'vâ idüb mahalle-i mezbûrede vâki' lede'l-cîrân ma'lûmû'l-hudûd olub bir bâb evi ve havluyu müştemil olan menzil zevcem mezbûr Hüseyin'in mülkü olub mukaddemâ hâl-i sıhâtında iken menzil-i merkûm zimmetinde peşin ma'lûm olan hakkım mukâbelesinde müslümânlar huzurunda bana virüb temlîk idüb ben dâhi temlîk ve kabûl eyleyüb ile'l-ân hâlis mülküm olmuş iken kızı merkûm Fâtıma Hatun tasarrufuma manî' olur su'âl olunub şer' ile görülmesin taleb iderin dimeğin gıbbe's-su'âl vekîl-i mezkûr Ahmed Beşe husûs-ı mezbûr minvâl-i mübeyyen üzere olduğu ma'lûmumuz değildir deyü inkâr ile cevâb verdiklerinde müdde'ye-i merkûme Kamer Hatun'dan takrîrine muvâfık beyyine taleb olundukda 'udûl-i müslimînden Sübhânverdi bin 'Abdülkâdir ve Mahmûd bin Gönüleri el-İmâm meclisi şer'a li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzîrân olub gıbbe'l-istişhâd fî'l-vâki' mezbûr Hüseyin mukaddemâ hâl-i sıhâtında iken mahalle-i merkûmede vâki' zikr olunan mülk menzîlini zevcesi merkûme Kamer Hatun zimmetinde olan hakkı mukâbelesinde virüb temlîk eyledi ol dahî temellük ve kabûl eyledi merkûme Kamer Hatun dahî menzil-i mezbûru temellük ve kabûl eyledi ile'l-vefât hâlis mülküdür biz bu husûsa şâhîdleriz şehâdet dahî ideriz deyü edâ-i şehâdet-i şer'îye eylediklerinde şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâki' oldukdan sonra merkûm mezbûrdan kasr-ı yedine tenbîh olmağın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâil-i rebî'ü'l-evvel sene erba'în ve elf (Rebî'ü'l-evvelin 1-10 arası sene 1040).

Sinân bin Seydî, Sefer bin Velî, Süleymân bin Mustafâ, Esât bin Mehmed, Hızır bin Velî ve gayrum.

50-2 Mülk Satışı (Bağ ve Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Mûsa bin İslâm nâm kimesne meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb el-Hâc Mehmed bin el-Hâc Dede mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme hâricinde vâki' Buzhâne kurbunda bir tarafı Haffâf Usta ve 'Ali bağı ve bir tarafı Mehmed Beg bin Hasan Beg bağı ve bir tarafı Yûsuf bin el-Hâc İsmâ'îl bağı ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan iki tahta bağımlı içinde olan eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmiresi ve iki bâb evi ve ana muttasıl olan bir kıt'a yeri ile mezkûr el-Hâc Mehmed ondörtbin nakd râic-i fî'l-vakt fîzi(?) 'osmâni akçaya bey'-i bât-ı sahîhi-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr el-Hâc Mehmed yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Mûsa'nın vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûr el-Hâc Mehmed bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk itmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu yed-i tâliye vaz' olduki vakt-i mahiyetde ihticâc idüb cerâ zâlike hurrire fi evâil-i şehr-i rebî'ü'l-evvel sene erba'în ve elf (Rebî'ü'l-evvelin 1-10 arası sene 1040).

Mevlânâ Mûsa Efendi el-Müderriş, Ahî Mustafâ Çelebî bin Mûsa, Dervîş Mehmed bin el-Hâc Mustafâ, Mustafâ bin el-Hâc Tûrabi ve gayruhum.

50-3 Mîrâs (Muhallefâtın Teslimi)

Budur ki mahmiye-i Konya mahallâtından İbn Sâlih Mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem vefât eden Marzîya bint-i el-Hâc Mehmed nâm hatunun vârislerinden zevce-i metrûku Çakır bin 'Abdullah nâm kimesne meclis-i kazâda müteveffâ-yı merkûmenin Velî ve 'Alî ve Sâliha ebnâ-i Ahmed nâm eytâm-ı sagîrenin mukaddemâ kîbel-i şer'îden mensûb vasîleri olan 'âmeleri Mahmûd Beşe bin el-Hâc 'Abdî mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb zevcem müteveffâ-yı merkûme Marzîya Hatun'un muhallefâtından irs-i şer'î ile bana intikâl iden hisse-i şer'iyemi muhallefâtına vâzî'ü'l-yed olan vasî-yi mezbûr Mahmûd Beşe'den talep ve da'vâ eylediğimde yine müteveffâ-yı merkûmenin muhallefâtından mahalle-i merkûmede vâki' lede'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd olan menziline beynimizde ma'lûm bir bâb tabhânesini havlusu ile dört sahân ve bir tencere ve dört köhne kâliçe ve bir yorgan ve bir kise müteveffâ-yı merkûme Marzîya Hatun'un muhallefâtından bana intikâl eylemeğin zikr olunan tabhâne ve sâ'ir hissemi vasî-yi mezbûr Mehmed Beşe yedinden alub kabûl ve kabz idüb min ba'd husûs-ı mezbûre müte'allık da'vâ ve nizâ'ım yokdur sığâr-i merkûmenin zimmetlerini ibrâ-i 'âmm ile ibrâ ve iskât eyledim didikde mukırr-ı merkûme Çakır'ın ikrâr-ı meşrûhunu vasî-yi mezbûr Mahmûd Beşe bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrire fi evâil-i şehr-i rebî'ü'l-evvel sene erba'îna ve elf (Rebî'ü'l-evvelin 1-10 arası sene 1040).

Ahmed Beşe bin 'Alî, el-Hâc Hüseyin bin Halîl, el-Hâc Mehmed bin el-Hâc 'Abdî, Velî Çelebî bin Pîr Ahmed, 'Alî bin 'Abdülkerîm, Hızır bin Mustafâ ve gayruhum.

50-4 Mülk Satışı (Bağ Satışı)

Mahmiye-i Konya mahallâtından Çiftenerdübân Mahallesi sâkinlerinden Mehmed Beg bin el-Hâc Sâlih nâm kimesne meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb li-ümm kârındaşı Hızır bin el-Hâc Mehmed nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme hâricinde vâki' Kirâslı Irmağı kurbunda bir tarafı benim bağım ve etrâf-ı selâsesi mezkûr Hızır bağı ile mahdûd olan tahmînen bir tahta mülk bağımı içinde olan eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmiresi ile târîh-i kitâbdan iki sene mukaddem kârındaşım mezkûr Hızır'a ikibinbeşyüz nakd râic-i fî'l-vakt fîzi(?) 'osmâni akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru târîh-i merkûmda mezkûr Hızır yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslim-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm ile'l-vefât mülk-i müşterâsıdır ba'de'l-yevm dahî keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Mehmed Beg'in vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûr Hızır bi'l-mukâbele kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâil-i şehr-i rebî'ü'l-evvel sene erba'în ve elf (Rebî'ü'l-evvelin 1-10 arası sene 1040).

Es-Seyyid Satı Çelebî bin es-Seyyid Yûsuf, Mehmed Beşe bin 'Abdullah, Himmet bin 'Alî, Mehmed bin Pîr Hızır.

53-1 Mülk Satışı (Vasî-i Muhtâr Tarafından Bağ Satışı)

İkrâr-ı Halîl Beg vâsi-i muhtâr (boş) ma'a es-Seyyid Ahmed Beg.

Budur ki mahmiye-i Konya mahallâtından Dehüdâ Mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem vefât eden Fâtıma bint-i Mîrân nâm hatunun ber-mûcib-i hüccet-i şer'îye vâsiy-i muhtârı olan Halîl Beg ibn Ahmed Ağa meclis-i kazâda iş bu bâ'isetü'l-kitâb es-Seyyid Ahmed Beg ibn Süleymân Çavuş nâm kimesne tarafından tasdik-i âtiye nehc-i şer'îye üzere vekâleti sâbite olan 'Abdurrahman Beg ibn Pervâne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb müteveffâ-yı merkûm Fâtıma Hatun'un muhallefâtından mahalle-i merkûmede vâki' bir tarafı mezkûr es-Seyyid Ahmed mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ve tarafeyni tarîk-i hâss ile mahdûd olan bir kıt'a bahçe ve bir bâb menziline tenfiz-i vesâya için vasî-yi muhtârı olduğum ecilden ba'de'l-müzâyede ve inkıtâ'ür-rağbe mezkûr es-Seyyid Ahmed Beg'e üçbinbeşyüz nakd râic-i fî'l-vakt akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb meblağ-ı mezbûru bi't-temâm vekîl-i mezbûr yedinden ahz ve kabz eyleyüb teslim-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Halîl Beg'in vesâyeten vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını vekîl-i mezbûr 'Abdurrahman Beg bi'l-mukâbele kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâsıt-ı rebî'ü'l-evvel sene erba'în ve elf (Rebî'ü'l-evvelin 11-20 arası sene 1040).

El-Hâc 'Ayvad bin 'Alî, Mahmûd Çelebî bin el-Hâc 'Ayvad, Mehmed Çelebî bin Mehmed, Kadri Dede bin Memiş, Mehmed Beşe bin Hızır, Dervîş Mehmed bin Ahmed, Velî Beşe bin Ahmed ve gayruhum.

53-2 Mülk Satışı (Muhallefât Hissesi Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya mahallâtından Mu'în Mahallesi sâkinlerinden Seydî bin İsmâ'îl nâm kimesne meclis-i kazâda bundan akdem vefât eden 'Osmân Beg ibn 'Alî nâm müteveffânın li-ebeveyn kârındaşı ve bi'l-ihzâr vârisi olan İsmâ'îl mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb müteveffâ-yı mezbûr 'Osmân Beg'in

zimmetinde mahalle-i mezbûrede vâki' mukaddemâ bey' eylediğim menzil bahâsında yedibin akça ve Emîr Rûşen Sultân kurbunda vâki' üç dönüm mikdârı tarlasında ikibinikiyüz akça cem'an dokuzbinikiyüz akça hakkım olub muhallefâtına vâzî'ü'l-yed olan kârındaşı mezkûr İsmâ'îl'den da'vâ ve taleb eylediğimde mâ-beynimize müslîhûn tavassut idüb ikibinyüzelli akçaya 'akd-i sulh inşa' ettiklerinde ben dahî sulh-ı mezbûre râzî olub bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûru mezkûr İsmâ'îl yedinden ahz ve kabz eyleyüb hukûk-ı mezbûre müte'allık da'vâdan fâriğ olub zimmetini ibrâ eyledim min ba'd da'vâm ve nizâ'im kalmadı didikde mukırr-ı merkûm Seydî'nin vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûr İsmâ'îl bi'l-mukâbele kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâsıt-ı şehr-i rebî'ü'l-evvel sene erba'în ve elf (Rebî'ü'l-evvelin 11-20 arası sene 1040).

Bayram Beg bin bin 'Ali, Nûri Beg bin el-Hâc Ahmed, Halîl Beg bin Ahmed Ağa, el-Hâc Hızır bin Mustafâ, Mehmed bin Yahyâ ve gayruhum.

53-3 Mülk Satışı (Ev Satışı)

İkrâr-ı Fa'ide bint-i 'Abdullah (boş) ma'a Ümmî bint-i Mustafâ.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinelerinden Fa'ide bint-i 'Abdullah nâm hatun meclis-i kazâda iş bu bâ'isetü'l kitâb Ümmî bint-i Mustafâ nâm hatun mahzarında ikrâr-ı tam ve takrîr-i kelâm idüp merhûm Furkân Dede Mahallesi'nde vâki' bir tarafı el Hâc Mehmet mülkü ve bir tarafı 'İsâ Çelebî mülkü ve bir tarafı mescid-i şerîfe muttasıl ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan üç bâb menzilimi havlusu ile merkûm Ümmî Hatun'a yediyüz akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebi' eyledim bade'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikte mukırr-ı merkûme Fa'ide Hatun'un ikrâr-ı meşrûhunu mezbûre Ümmî Hatun bi'l-mukâbele kabûl ve takdik itmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâsıt-ı şehr-i rebî'ü'l-evvel sene erba'în ve elf (Rebî'ü'l-evvelin 11-20 arası sene 1040).

Fazlı Hoca bin 'Alî, Muharrem bin Mehmet, Bekir bin Mûsa, Recep bin Yûsuf, Mahmut bin Mazlûm vegayruhum.

53-4 Nikâh

Mahalle-i Hoca Cihân.

Eşme bint-i Muharrem vekîl karındaşı Muharrem vekâleten Süleymân bin Hüseyin ve Mahmûd bin Mamûd güveyi 'Abdî bin Seydî ve es-Seyyid Mûsa bin İsa vekâleten Mustafa bin 'Abdî ve Süleymân bin Hüseyin şehâdetleriyle onikibin akça mehr-i mü'eccel olmak üzere 'akd-ı nikâh olundu hurrîre fi evâsıt-ı şehr-i rebî'ü'l-evvel sene erba'în ve elf (Rebî'ü'l-evvelin 11-20 arası sene 1040).

Süleymân bin Mustafâ, 'Alî bin Mehmed, 'Ömer bin Pîrî, Yûsuf bin 'Abdullah ve gayruhum.

53-5 Mülk Satışı (Dükkân Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Muharrem ibn el-Hâc Bayram nâm kimesne mahzar-ı kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Hüseyin bin Bayram nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tam ve takrîr-i kelâm idüp mahmiye-i merkûmede vâki'i Kalaycılar Çarşısı'nda vâki' tarafeyni Hüseyin bin Durali mülkü ve bir tarafı Çolak Hüseyin mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan bir bâb mülk dükkânımı

mezkûr Hüseyin'e ikibinbeşyüz nakd râic-i fi'l vakt akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Hüseyin yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüp teslîm-i mebi' eyledüm ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Muharrem'in vech-i meşrûh üzere cari olan ikrârını mezkûr Hüseyin bi'l-mukâbele kabûl ve tasdik itmeğin mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâhir-i şehri rebî'ü'l-evvel sene erba'în ve elf (Rebî'ü'l-evvelin 21-30 arası sene 1040).

'Abdû'l-hey Beşe bin Meâri, Ahmed bin Muzaffer, Mustafâ bin Velî, Süleymân bin Memî, Mehmed bin Hüseyin, 'Abdî bin Velî, Mehmed bin 'Abdî ve gayruhum.

54-1 Değirmen Hissesi Da'vâsı

Budur ki Aksarây kazâsına tâbî' Eşmekaya nâm karye sâkinlerinden Şehsuvâr bin Oğuzeri meclis-i kazâda karye-i mezbûreden olub hâlen mahmiye-i Konya sâkinlerinden Ramazân bin 'Ömer nâm kimesne mahzarında üzerine takrîr-i da'vâ idüb karye-i mezbûre kurbunda vâki' lede'l-ahâli ve'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd olan Saz Değirmeni demekle ma'rûf mülk değirmenlerini târîh-i kitâbdan otuz iki sene mukaddem mezbûrun babası merkûm 'Ömer ile ikimiz mülkümüzdür deyü müslümânlar huzûrunda 'Alî Beşe bin akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebi' eylemeğin ba'de'l-yevm mülk-i müşterâm olmakla hâlen mezkûr Bendeye değirmene vazî'ü'l-yed ider su'âl olunub kasr-ı yed olunması matlûbumdur didikde gibbe's-su'âl mezkûr yine cevâbında fi'l-vâki' ben ve babam 'Ömer zikr olunan değirmeni târîh-i mezbûreden mukaddem evlâdına ve evlâd-ı evlâdına vakf ve şart idüb tasarrufu evlâdına meşrût olmakla vazî'ü'l-yed ve tasarruf iderin deyü vakf da'vâsını deyücek mezkûrinden müdde'asına muvâfık beyyine talep olundukda ityân-ı bi'l-beyyineye on güne değin istimhâl itmeğin imhâl olundukda on günden mütecâvez yirmi gün mürûruna değin ityân-ı bi'l-beyyineden aciz olmağın merkûm Şehsuvâr'ın hissesini kendiye teslîme merkûm Bendeye tenbîh olunub mâ-vaka'a kayd-ı şud evâsıt-ı rebî'ü'l-evvel sene erba'în ve elf (Rebî'ü'l-evvelin 11-20 arası sene 1040).

Süleymân bin Mustafâ, 'Ömer bin Pîrli, Velî bin İbrahîm, Satı bin Hasan, Pîr Ahmed bin Mehmed ve gayruhum.

54-2 Mülk Satışını İnkâr Da'vâsı

Budur ki mahmiye-i Konya muzâfâtından Sahrâ Nâhiyesi'ne tâbî' Çumra nâm karye sâkinlerinden İbrahîm bin Erdoğmuş nâm kimesne mahzar-ı kazâda iş bu râfi'atü'l-kitâb Gülistân bint-i Ya'kûb nâm hatun mahzarında takrîr-i kelâm idüb karye-i mezbûrede vâki' lede'l-ahâli ve'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd olan bir kıt'a bahçe babam Erdoğmuş nâm kimesnenin mülkü olub vefâtından sonra irs-i şer'-i ile bana intikâl idüb mülk-i mevrûsûm iken merkûme Gülistan fuzûli su'âl ider su'âl olunub şer' ile alıverilmesin talep iderin dimeğin gibbe's-su'âl merkûme Gülistan cevâbında fi'l-vâki' zikr olunan bağ-ı mezkûr İbrahîm'in mülkü idü lâkin bundan akdem müslümânlar huzûrunda bana dokuzyüzseksen akçaya bey'-i bât ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebi' eyleyüp birkaç sene mutasarrıf olduğumdan sonra mezkûr İbrahîm bey'-i mezkûru münkîr olub zikr olunan bahçesinden talep eyledikde ben dahî vech-i muharrer üzere şer'-i da'vâ idüb ityân-ı beyyine s'adedinde olduğumda mâ-beynimize müslîhûn tavassut idüb bin akçaya 'akd-i sulh

inşa' ittiklerinde mezkûr İbrahîm dahî sulh-ı mezbûre razı ve bedel-i sulh olan meblağ-ı merkûmu benim yedimden ahz ve kabz idüb zikr olunan bağ da'vâsından fâriğ olub zimmetini ibrâ eyledi didikde mezkûr İbrahîm husûs-ı mezbûru bi'l-küllîye inkâr idicek merkûme Gülistan Hatun'dan müdde'asına muvâfık beyyine taleb olundukda 'udûl-i müslimînden Mehmed bin Ya'kûb ve Süleymân bin Mustafâ ve Hâcî bin Dervîş nâm kimesneler meclisi şer'a li-ecli's-şehâde hâzırân olub gibbe'l-istişhâd fi'l-vâki' mezkûr İbrahîm merkûme Gülistan'ı mukaddemâ şer'a davet idüb karye-i mezbûrede vâki' mülk-i mevrûsûm olan bir kıt'a bağımı fuzûli tasarruf idersin deyü da'vâ ve taleb eyledikde merkûme dahî mukaddem sende dokuzyüzseksen akçaya iştirâ eyledim deyü cevâb virüb ikameti beyyine s'adedinde oldukda mâ-beynlerine müslîhûn tavassut idüb bin akçaya 'akd-i sulh inşa' ittiklerinde mezkûr İbrahîm dahî sulh-ı mezbûre razı olub bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûru merkûme Gülistan yedinden ahz ve kabz idüb zikr olunan bağ husûsuna müte'allık da'vâdan fâriğ olub merkûmenin zimmetini ibrâ eyledi biz bu husûsa şâhîdleriz şehâdet dahî ideriz deyü edâ-i şehâdet-i şer'îye eylediklerinde şehâdetleri hayyiz-i kabûl oldukdan sonra zikr olunan bağda kasr-ı yed-i mezkûra tenbîh olunub mâ-vaka'a ketb olundu hurrîre fi evâhir-i şehri rebî'ü'l-evvel sene erba'în ve elf (Rebî'ü'l-evvelin 21-30 arası sene 1040).

Nâsuh bin Mehmed, Süleymân Beşe Sûddâr, 'Ömer bin Pîrî, Pîr Ahmed bin Mehmed ve gayruhum.

54-3 Mirâs Mülk Hissesi Satışı (Zarûret-i Nafaka İçin Ev Hissesi Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya mahallâtından Kasab Sinân Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden 'Alî bin Dervîş nâm müteveffânın muhalledâtına vaz'-ı yed iden vâlidesi Emîne Hatun ibnet-i Hamza dahî vefât ettikde merkûmenin dahî muhalledâtına kârındaşı oğlu 'Alî Beşe ibn Sefer nâm kimesne vaz'-ı yed eylediği mütehakkık oldukdan sonra müteveffâ-yı mezbûr 'Alî'nin min cîheti'l-usveti'n-nesebiyye vârisi ve 'ammisi oğlu olub menzil-i âtiyyü'l-beyânda merkûm 'Alî'den irs-i şer'-i ile kendüye hâssaten intikâl iden Mehmed bin Devletşâh nâm sagîrin vasî-i mensûbu olan el-Hâc İsmâ'îl bin Mustafâ nâm kimesne mahzar-ı kazâda işbu sâhibü'l-kitâb merkûm 'Alî Beşe mahzarında bi'l-vesâye ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb vasîsi olduğum sagîr-i mezbûr Mehmed'in mûrisi müteveffâ-yı mezbûr 'Alî'nin muhalledâtında olub vefâtından sonra vâlidesi merkûm Emîne vaz'-ı yed eylediği mahalle-i merkûmede vâki' lede'l-ahâli ma'lûmü'l-hudûd olan menzilde mezbûr 'Alî'den mukîrr-ı merkûm Mehmed'e irs-i şer'î ile intikâl iden hisse-i şayi'asını kâbil-i taksîm olmamağın merkûm 'Alî vaz'-ı yed iden mezkûr 'Alî Beşe'ye sagîr-i mezbûrun zarûret-i nafakası için vesâyetim hâsebiyle bin nakd râic-i fi'l-vakt akçaya bey'-i bât-ı sahîh ile bey' idüb semeni olan meblağ-ı mezbûr bin akçayı sagîr-i mezbûr için mezkûr 'Alî Beşe yedinden bi't-kamam ahz ve kabz eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde mukîrr-ı merkûm el-Hâc İsmâ'îl vesâyeten vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûr 'Alî Beşe bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğın mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâsıt-ı şehri rebî'ü'l-evvel sene erba'în ve elf (Rebî'ü'l-evvelin 11-20 arası sene 1040).

'Abdurrahman Beg bin Birdâne, Seydî Dede bin Hüseyin, Süleymân bin Mustafâ, Hâcî bin Dervîş ve gayruhum.

55-1 Babasının Darb İle Ölümünde Da'vâhlar Hâric Köy Ahâlisinden Da'vâcı Olmadığını Tescil

Budur ki mahmiye-i Konya muzâfâtından Sudirhemi Nâhiyesi'ne tâbî' Gödene nâm karye sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Çelebverdi bin Mustafâ nâm kimesnenin sulbî oğulları Mustafâ Beg ve Mehmed nâm kimesneler meclis-i kazâda karye-i mezbûre cemâ'atından 'Abdullah Dede bin Nâsuh ve Îsâ bin Mehmed ve Süleymân bin Pîrî ve Mûsa bin Yûsuf nâm kimesneler vesâ'iri mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb ben âhar diyarda iken mukaddemâ babamız mesfûr Çelebverdi'yi yine karye-i mezbûr sâkinlerinden Ahmed Beg bin Mustafâ ve Duhâncı Ahmed ve Mustafâ bin 'Abdullah Efendi nâm kimesneler bel ve 'asâ ile muhkem darb idüb ol darbdan vefât eylemiş idi el-hâlet-i hâza mezkûrun Ahmed ve Mustafâ ve Duhâncı Ahmed'den gayriyi karye-i mezbûre ahâlisinden zikr olunan müslümânlardan ve gayri bir ferdden minallah da'vâ ve nizâ'im yokdur eğer ba'de'l-yevm karye-i mezbûre ahâlisinden bizden bi'z-zât veyahud bi'l-vâsita husûs-ı mezbûre müte'allık da'vâ sûdur ider ise lede'l-hükkâmü'l-kirâm mesmu'a ve makbûle olmaya didiklerinde mâ-vaka'a gıbbe't-tasdîk ketb olundu hurrîre fi evâhir-i şehri rebî'ü'l-evvel sene erba'în ve elf (Rebî'ü'l-evvelin 21-30 arası sene 1040).

Mevlânâ 'Alî Efendi el-Müftî el-Müderriş, 'Alî Beg bin Budak 'Alî, 'Abdî Çelebî bin el-Hâc Hüseyin, Süleymân bin Çukadâr, Ahmed Beşe bin Mustafâ ve gayruhum.

55-2 Mülk Satışı (Tarla Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden 'Abdülgaffar bin İbrahîm nâm kimesne meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Hüseyin bin Mahmûd nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme hâricinde vâki' Sahrâ şehri kurbunda vâki' bir tarafı mezkûr Hüseyin mülkü ve bir tarafı Kaydoğlu vakfına ve tarafeyni tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan tahmînen üç dönüm mikdârı mülk yerimi ve vîrâne evi ve içinde olan eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmiresi ile mezkûr Hüseyin'e üçbin akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'-i ie bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Hüseyin yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt vetasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm 'Abdülgaffar'ın vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûr Hüseyin bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâhir-i şehri Rebî'ü'l-evvel sene erba'în ve elf (Rebî'ü'l-evvelin 21-30 arası sene 1040).

El-HâcTurabî bin Durmuş, el-Hâc Mehmed bin el-Hâc Memî, Dervîş bin Mehmed, 'Ömer bin Emrullah, 'Osmân bin 'Ömer, Mustafâ bin el-Hâc Sefer, 'Osmân bin Ahmed, Şa'bân bin Mehmed ve gayruhum.

55-3 Kocanın Ortak Mâl ve Mülkden Eşine 'Âit Olanları Tescili

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Hüdâverdi bin 'Alî nâm kimesne meclis-i kazâda iş bu bâ'isetü'l-kitâb zevcesi Hadîce bint-i Hâcî nâm hatun mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme mahallâtında vâki' Menzilci Mûsli nâm kimesneden mukaddemâ iştirâ eylediğimiz yerin üzerine zevcem merkûme Hadîce Hatun ile ikimiz mâlımız ile ber vech-i iştirâk binâ eylediğimiz menzilin nısfı ve 'Abdurreşid nâm mevzi'de vâki' lede'l-cîrân

ma'lûmü'l-hudûd olub iştirâk üzere iştirâ eylediğimiz üç tahta bağın bir tahtasını zevcem merkûme Hadîce Hatun'un mülk-i mahsıdır benim 'alâkam yokdur mutasarrıfa olsun ve bunlardan mâ'adâ merkûme Hadîce kaftan bahâsıyla iştirâ eylediği bir kazgan ve bir leğen dahî merkûme Hadîce Hatun'un mülküdür zıkr olunan kazgan ve leğende dahî benim 'alâkam yokdur dedikde mukırr-ı merkûm Hüdâverdi'nin vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını merkûme Hadîce Hatun bi'l-mukâbele kabûl ve tasdik etmeğin bi't-taleb kayd olundu hurrîre fi evâhir-i şehri rebî'ü'l-evvel sene erba'în ve elf (Rebî'ü'l-evvelin 21-30 arası sene 1040).

Mehmed bin Hüseyin, 'Abdünnebi bin Sevindik, Dervîş bin Karaca, Mehmed Dede bin Sinân ve gayruhum.

55-4 Mülk Satışı (Zarûret-i Nafaka İçin Ev Satışı)

Budur ki Konya mahallâtından Yeni Kapu Mahallesi kurbunda vâki' Cedîd Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Sefer nâm kimesnenin Halîl ve Emrullah nâm sulbî sagîr oğullarının kıbel-i şer'îden mensûb vâsileri olan vâlidesi Asiye bint-i Mustafâ meclis-i kazâda iş bu bâ'isü'l-kitâb Şa'bân bin Yûsuf mahzarında bi'l-vesâye ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb mahalle-i mezbûrede vâki' tarafeyni Hüseyin bin Velî mülkü ve bir tarafı Mehmed mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub müteveffâ-yı mezbûr Sefer'den irs-i şer'î ile oğulları sagîran-ı mezbûrâna intikâl iden menzillerini zarûret-i nafakaları için babalarının sâ'ir menkûlatında vefâ ider nesnesi olmamakla ba'de'l-müzâyede ve inkıtâ'ür-rağbe vesâyetim hâsebiyle mezkûr Şa'bân yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mutasarrıfe olsun dedikde mukırr-ı merkûm Asiye Hatun'un ikrâr-ı meşrûhunu mezkûr Şa'bân kabûl ve tasdik itmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi't-târîhi'l-mezbûr.

İsma'îl bin el-Hâc Mustafâ, 'Abdurrahman bin Nâsuh, Ahmed bin Şükrullah, Yûsuf Dede bin Mustafâ, Hâcî bin Dervîş ve gayruhum.

55'ten Sonraki Numarasız Sayfa-1 Mülk Satışı (Ev ve Bağ Hissesi Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden 'Alî ibn el-Hâc Memî nâm kimesne meclis-i kazâda li-eb kârındaşı olan es-Seyyid 'Abdî nâm sagîrin vâsiy-i mensûbu olan es-Seyyid Mehmed Çelebî bin Seyyid Yûsuf mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından Kuzgunkavağı Mahallesi'nde vâki' bir tarafı 'Osmân mülkü ve bir tarafı Ahmed mülkü ve bir tarafı Debbâğhâne'ye muttasıl ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub büyût-ı müte'addîdeyi ve bir kıt'a bağı müştemil olan menzilin nısfı benim ve nısf-ı âharı kârındaşım sagîr-i mezbûr es-Seyyid 'Abdî'nin mülkü olmağın benim hissem olan nısf şayi'ini sagîr-i mezbûr es-Seyyid 'Abdî için vâsiy-i mezkûr es-Seyyid Mehmed Çelebî'ye onüçbinbeşyüz nakd râic-i fi'l-vakt fizî(?) 'osmâni akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî vesâyeti hâsebi ile semen-i mezbûr ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru sagîr-i mezbûrun vâsisi olan mezkûr es-Seyyid Mehmed Çelebî zimmetinde olan mâlından yine mezkûr es-Seyyid Mehmed Çelebî yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm eyledim ba'de'l-yevm zıkr olunan mâldan ve bağda olan hissem kârındaşım sagîr-i mezbûr es-Seyyid 'Abdî'nin mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm 'Abdî'nin vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını vâsi-yi mezkûr es-Seyyid Mehmed Çelebî

bi'l-mukâbele ve'l-müşâhâsa kabûl ve tasdîk etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrire fi evâhir-i şehri rebî'ü'l-evvel sene erba'ın ve elf (Rebî'ü'l-evvelin 21-30 arası sene 1040).

Dâvud Hâlîfe bin Ahmed, el-Hâc Mehmed bin Bekir Egdi, 'Osmân Beşe bin Mehmed, Hamza Dede bin Yiğit Mahmûd, Mehmed bin Yûsuf, Süleymân bin Mustafâ ve gayruhum.

55'ten Sonraki Numarasız Sayfa-2 Mülk Satışı (Bağ ve Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden es-Seyyid Ahmed Çelebî bin es-Seyyid Muslî meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Muslî bin Mustafâ nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme hâricinde vâki' merhûm Şeyh Vefâ câmi'-i şerîfi kurbunda vâki' bir tarafı Hasan mülkü ve bir tarafı Ahmed mülkü ve bir tarafı nehr-i câri ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan sekiz tahta mülk bağımlı içinde olan eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmiresi ile ve iki bâb evi ile mezkûr Muslî'ye yirmibin nakd akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğın meblağ-ı mezbûru mezkûr Muslî yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslim-i mebi' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm el-Hâc es-Seyyid Ahmed Çelebî'nin vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûr Muslî bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk itmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrire fi evâhir-i şehri rebî'ü'l-evvel sene erba'ın ve elf (Rebî'ü'l-evvelin 21-30 arası sene 1040).

Mehmed Hâlîfe bin Şancı, el-Hâc 'Alî bin Mehmed, 'Alî Hoca bin Tatar, İsmâ'il bin Mustafâ Velî bin Tatar.

55'ten Sonraki Numarasız Sayfa-3 Vakfa Borcu İle Ölen Kişinin Muhallefâtından Paranın Tahsîli Da'vası

Budur ki mahmiye-i Konya mahallâtından Hoca Habîb Mahallesi mescid-i evkâfında hâlen müteveli olan işbu bâ'isü'l-kitâb 'Alî bin Mûsa nâm kimesne meclis-i kazâda bundan akdem vefât eden el-Hâc Mehmed nâm kimesnenin sulbî oğlu ve muhallefâtına vâzi'ü'l-yed olan Çırak nâm kimesne mahzarında bi't-tevliye takrîr-i da'vâ idüb mezbûr el-Hâc Mehmed mukaddemâ hâl-i hayâtında iken mahalle-i mezbûrenin vakf mâlından müteveli-i sâbık yedinden beşbinaltıyüz akça alub kabz idüb mahalle-i mezbûrede vâki' lede'l-cîrân mâ'lumü'l-hudûd olan menziline mukâbelesinde vaz' eyleyüb vefât etmekle üzerine bâki kalmış idi el-hâlet-i hâza tevliyetim hâsebiyle muhallefâtından taleb iderin su'âl olunsun dedikde gıbbe's-su'âl mezkûr Çırak husûs-ı mezbûru bi'l-küllîye inkâr ile cevâb viricek müteveli mezbûr 'Alî'den müdde'asına muvâfık beyyine taleb olundukda 'udûl-i müslimînden Mahmûd bin Yûsuf ve Hüseyin bin Hasan nâm kimesneler meclis-i şer'a li-ecli's-şehâde hâzirân olub gıbbe'l-istîşâd fi'l-vâki' mezbûr el-Hâc Mehmed mukaddemâ hâl-i hayâtında iken mahalle-i merkûmenin vakf mâlından müteveli-i sâbık yedinden bizim huzûrumuzda beşbinaltıyüz akça alub kabz idüb mukâbelesinde yine mahalle-i mezbûrede vâki' mülk menziline vakfa rehin vaz' eyledi biz bu husûslara şâhîdleriz şehâdet dahî ideriz deyü edâ-i şehâdet-i şer'îye eylediklerinde şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâki' oldukdan sonra müteveli-i mezbûr 'Alî'ye meblağ-ı merkûmu müteveffâ mezbûr el-Hâc Mehmed yedinden mukaddemâ küllen ve nisfen almayub ve âhara havâle eylemeyüb ve taraf-ı şer'iyeden bir tarîk ile

zimmetini ibrâ eylemediğine yemîn teklif olundukda vech-i muharrer üzere yemîn bi'l-lahî'l-'azîm eylemekle meblağ-ı mezbûru müteveffâ merkûm el-Hâc Mehmed'in muhallefâtından müteveli-i mezkûr 'Alî'ye edâya mezbûr Çırak'a tenbîh olunub mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâhir-i şehri rebî'ü'l-evvel sene erba'în ve elf (Rebî'ü'l-evvelin 21-30 arası sene 1040).

Celâl Beg bin Hasan, Hâcî bin Dervîş, el-Hâc Ahmed bin el-Hâc Dede, el-Hâc Mehmed bin el-Hâc Mahmûd, 'Alî Beg bin 'Alî ve gayruhum.

55'ten Sonraki Numarasız Sayfa-4 Mülk Satışı (Bağ Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Mehmed bin El-Hâc Hasan nâm kimesne meclis-i kazâda iş bu bâ'isü'l-kitâb zevcesi Râziye bint-i el-Hâc Bostan nâm hatun tarafından tasdik-i âtîye nehec-i şer'î üzere vekâleti sâbite olan Süleymân bin 'Alî nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme hâricinde vâki' Karaüyük demekle ma'rûf olan mevzi'de bir tarafı Mehmed Beşe mülkü ve bir tarafı benim mülküm ve tarafeyni Oruç nâm kimesne mülkü ile mahdûd olan bir tahta bağımı üç kuyusu ve bir ceviz ağacı ve sâ'ir eşcârı ile zevcem merkûme Râziye Hatun'a ikibin nakd akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb meblağ-ı mezbûru mezkûre Râziye Hatun yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslim-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Mehmed'in vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını vekîl-i mezbûr Süleymân bi'l-mukâbele kabûl eylemeğin bi't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâhir-i rebî'ü'l-evvel sene erba'în ve elf (Rebî'ü'l-evvelin 21-30 arası sene 1040).

Mustafâ bin el-Hâc Hasan, Koca bin Mü'ezzin, Mehmed bin Hasan ve gayruhum.

56-1 Mülk Satışı ('Arsa Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya muzâfâtından Sahrâ Nâhiyesi'ne tâbî' Güvercinlik nâm karye sâkinlerinden es-Seyyid İsmâ'îl bin es-Seyyid 'Osmân nâm kimesne meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Nâsrullah bin Emrullah nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûmede vâki' Fahrunnîsâ demekle ma'rûf olan mevzi'de vâki' tarafeyni el-Hâc Bostan mülkü ve bir tarafı Tûrulmuş Velî mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan bir kıt'a mülkü 'arz-ı hâliyemi mezkûr Nâsrullah'a beşyüz nakd râic-i fi'l-vakt fizi(?) 'osmâni akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Nâsrullah yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslim-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm es-Seyyid İsmâ'îl'in vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûr Nâsrullah bi'l-mukâbele kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâil-i şehri rebî'ü'l-evvel sene erba'în ve elf (Rebî'ü'l-evvelin 1-10 arası sene 1040).

Mustafâ bin Dâvud, Dervîş bin Satı, Kırad bin 'Abdullah, Pîrî Beg bin 'Abdullah, 'Alî bin Mehmed ve gayruhum.

56-2 Mülk Satışı (Bağ ve Ev Satışı)

Mahmiye-i Konya sâkinlerinden Dervîş bin Mehmed nâm kimesne meclis-i kazâda bundan akdem vefât eden Erdoğan nâm kimesnenin 'Alî nâm sagîr oğlunun

vâsiy-i mensûbu olan Hasan bin Emrullah nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme hâricinde vâki' Hoca Cihân nâm mevzi'de bir tarafı Mehmed bin 'Alî mülkü ve bir tarafı Nâsuh mülkü ve bir tarafı 'Abdurrahman bin Ahmed mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan üç tahta dört puşte mülk bağımlı içinde olan eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmiresi ve bir bâb tahtâni menzili ile mukaddemâ mezkûr Erdoğmuş'a dörtbinbeşyüz akçaya bey'-i bât ile bey' idüb meblağ-ı mezbûru mezkûr Erdoğmuş yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyledikten sonra vefât etmeğın zıkr olunan bağ ve menzil irs-i şer'î ile oğlu mezbûr 'Ali'ye intikâl idüb mülkü mûrisindir mutasarrıf olsun dedikde mukırr-ı merkûm Dervîş'in ikrâr-ı meşrûhun mezkûr Hasan vesâyeti hasebiyle kayd olundu hurrîre fi evâhir-i rebî'ü'l-evvel sene erba'ın ve elf (Rebî'ü'l-evvelin 21-30 arası sene 1040).

Hâcî Dede bin Mahmûd, 'Abdurrahman bin Ahmed, Pîrî Beşe bin Mustafâ, 'Abdurrahman bin Mehmed, Mahmûd bin Mehmed ve gayruhum.

56-3 Mülk Satışı Tarla Tefvizi

Budur ki mahmiye-i Konya mahallâtından Türk 'Alî Mahallesi sâkinlerinden el-Hâc Mustafâ bin Mehmed nâm kimesne meclis-i kazâda Kemâl Garîb Mahallesi sükkânından kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Mehmed Ağa ibn Dücâne tarafından tasdik-i âtiye nehec-i şer'-i üzere vekâleti sâbite olan kârındaşı 'Osmân Beg mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme ebvâbından Ertaş Kapusu hâricinde vâki' Fenâyi Câmî' kurbunda bir tarafı Bınarîzâde Pîrî Mehmed Pâşâ hazretleri bahçesinde ve bir tarafı müşarûn ileyh Mehmed Ağa mülkü ve bir tarafı câmi'-i mezbûre muttasıl ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub beher sene Kemâl Garîb mescidine yirmi akça icâresi olan tarladan mütevellî ile ile'l-ân taht-ı tasarrufumda olmağın hâlen müşarûn ileyh Mehmed Ağa'ya zıkr olunan tarlanın hakkı tasarrufunu mescid-i mezbûrun hâlen mütevellisi olub hazır bi'l-meclis olan Ahmed Hâlîfe bin Mahmûd nâm kimesnenin ma'rîfeti ile tefvîz idüb müşarûn ileyh dahî vech-i muharrer üzere tefevvûz ve kabûl eylemeğın mukâbele-i tefvîzde vekîl-i mezbûr 'Osmân Beg yedinden bi't-temâm üçbinyedyüz akça alub kabz idüb teslîm eyledim ba'de'l-yevm zıkr olunan tarlayı içinde olan bir kavak ağacı ile zabt ve tasarruf eyleyüb beher sene cânib-i vakfa verilegelen icâre-i merkûmeyi virüb edâ eyleyücek mukırr-ı merkûm el-Hâc Mustafâ'nın vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûr 'Osmân Beg bi'l-mukâbele kabûl eylemeğın gibbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâhir-i rebî'ü'l-evvel sene erba'ın ve elf (Rebî'ü'l-evvelin 21-30 arası sene 1040).

Ahmed Hâlîfe bin Mahmûd, Nûrullah Hâlîfe bin Mahmûd, Sefer Beg bin Hızır, Kalender bin Pîr Ahmed, Mehmed Beşe bin 'Abdullah, Mustafâ Beg bin Mercan ve gayruhum.

56-4 Mülk Satışı (Ev ve Tarla Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya mahallâtından Şükrân Mahallesi sâkinelerinden Mâh Beşe bint-i İsmâ'îl nâm hatun ve 'ammisi İbrahîm ibn el-Hâc 'Abdülhalîl nâm kimesne mahzar-ı kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Minnet beg bin Mehmed nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme muzâfâtından Hatunsarây Nâhiyesi'ne tâbî' Kuyucak nâm karyede vâki' bir tarafı Hüseyin Koca mülkü ve bir tarafı 'Abdurrahman mülkü ve tarafeyni tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub ber vech-i iştirâk mülkümüz olan iki oda ve bir sofa ve bir ahur ve bir samanlık ve

iki havlusu ile mezkûr ...Beg'e dörtbindört yüz akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslim-i mebî' eylediğimizden sonra yine karye-i mezbûre sınırında vâki' taht-ı tasarrufumuzda olan arâziyenin dahî hakk-ı tasarrufunu dahî sâhib-i 'arz ma'rîfetiyle yine mezkûr...yedinden ikibin akça alub kabz eyledik zikr olunan büyü-t müte'addîdeyi müstemil menzil mülk-i müşterâsıdır mülkiyet üzere zabt ve tasarruf ve arâzi-i merkûmeyi zirâ'at ve harâset eylesün dedikde mukırrân-ı merkûmân Mâh Beşe ve İbrahim'in vech-i muharrer üzere olan ikrârını mezkûr ...beg kabul eylemeğin gibbe't-taleb ketb olundu hurrire fi evâhir-i şehr-i rebî'ü'l-evvel sene erba'ın ve elf (Rebî'ü'l-evvelin 21-30 arası sene 1040).

Ahmed Hâlîfe bin el-Hâc 'Abdurrahman, Süleymân bin Mustafâ, Ahmed Hâlîfe bin Yûsuf, el-Hâc 'Abdülkerîm bin Hüdâverdi ve gayruhum.

57-1 Mülk Satışı (Değirmen Hissesi Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Velî Dede ibn el-Hâc Mahmûd nâm kimesne ve sulbî oğlu Mahmûd mahzar-ı kazâda iş bu bâ'isü'l-kitâb Ahmed bin 'Alî Bâli ve İbrahim bin 'Alî nâm kimesneler mahzarlarında her biri ikrâr-ı tîm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme muzâfâtından Sudirhemi Nâhiyesi'ne tâbî' Çobanlar nâm karye sınırında vâki' Kirecli boğaz nâm mevzi'de beyne'n-nâs Zeba değirmeni demekle ma'rûf değirmende on iki sehmden ber vech-i iştirâk mutasarrıf olduğumuz beş vûkiyye hissemizi mezkûrân Ahmed ve İbrahim'e ikibinüç yüz akça nakd râic-i fi'l-vakt fîzi(?) 'osmâni akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabul eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûrân Ahmed ve İbrahim yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslim-i mebî' eyledik ba'de'l-yevm zikr olunan değirmende olan beş vûkiyye hissemiz mezkûrânın mülk-i müşterâlarıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırrân-ı merkûmân Velî Dede ve Mahmûd'un vech-i muharrer üzere câri olan ikrârlarını mezkûrân Ahmed ve İbrahim bi'l-mukâbele kabul ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrire fi evâhir-i rebî'ü'l-evvel sene erba'ın ve elf (Rebî'ü'l-evvelin 21-30 arası sene 1040).

Süleymân bin 'Alî, Hüseyin bin Hâcî, Mehmed bin Mustafâ, Velî bin 'Alî, Mehmed bin 'Alî ve gayruhum.

57-2 Yarım Kalmış Metin

Budur ki mahmiye-i Konya mahallâtından Hoca Habîb Mahallesi evkâfına hâlen mütevellî olan 'Alî bin Mûsa nâm kimesne meclis-i kazâda bundan akdem vefât eden el-Hâc Mehmed nâm kimesnenin (devâmı yok).

57-3 Mülk Satışı (Zarûret-i Deyn İçin Ev Hissesi Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya mahallâtından Ahmed Fakîh Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden 'Osmân bin el-Hâc Receb nâm kimesnenin bi'l-ihzâr vârislerinden li-eb kârındaşları Mehmed ve 'Alime nâm sagîrlerin kıbel-i şer'îden mensûb vasîleri olan ve vâlideleri Hanîfe bint-i Mehmed nâm hatun tarafından husûs-ı âtiye vekîl olub Vecdî bin Erdoğdu Mezîd ibn el-Hâc İsâ nâm kimesneler şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan merhûm Hanîfe'nin kârındaşı Mustafâ ibn Mehmed vekâleten müteveffâ-yı mezbûrun kebîr kız kârındaşı Eşmi nâm hatun tarafından dahî husûs-ı âtiyyü'l-beyâna şâhidân-ı mezbûrân şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan Mehmed Çelebî bin el-Hâc 'Abdî nâm kimesne dahî vekâleten ve

müteveffâ mezbûrun diğeri kız kârındaşı olan Eşmi nâm sagîrenin dahî vasîyye-i mensûbu olan ‘ammisi el-Hâc ‘Abdî bin Hüdâverdi nâm kimesne dahî vesâyeten mahalli kazâda işbu bâ’isü’l-kitâb Sun’ullah Çelebî bin Hayreddîn Efendi mahzarında her biri vekâleten ve vesâyeten ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahalle-i merkûmede vâki’ bir tarafı Mehmed Beg bin el-Hâc Şa’bân mülkü ve bir tarafı ba’zân ‘Alî mülkü ve ba’zân Çelebverdi mülkü ve bir tarafı el-Hâc Ahmed bin el-Hâc ‘Abdî mülkü ve bir tarafı tarîk-i ‘âmm ile mahdûd olan menzilin on bir sehinden sekiz sehmi müteveffâ-yı mezbûr ‘Alî’nin ve üç sehmi kız kârındaşı merkûme Eşmi’nin mülkü olup lâkin mezbûr ‘Osmân’ın ba’de’s-sübût edâsı lâzım olan düyûnun zarûreti için sâ’ir menkûlatından vefâ ider bir şey’i olmamağın zikr olun menzilde olan hissesinin bey’ine muhtâc olmakla ba’de’l-müzâyede ve inkıtâ’ür-rağbe menzil-i mezbûrun cümlesi onbirbin akçada karar idüb ziyâde ile âhar tâlibi olmamağın vekâlet ve vesâyetimiz hâsebiyle mezkûr Sun’ullah Çelebî’ye meblağ-ı mezbûr onbirbin nakd râic-i fi’l-vakt akçaya bey’-i bât-ı sahîh-i şer’î ile bey’ idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğın meblağ-ı mezbûrun sekiz bin akçasını mezkûr ‘Osmân’ın hissesi ve üç bin akçasını merkûme Eşmi Hatun’un hissesi için cem’an onbirbin akçayı mezkûr Sun’ullah Çelebî yedinden bi’t-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî’ eyledik ba’de’l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didiklerinde mukırrûn-ı merkûmûn Mustafâ ve Mehmed Çelebî ve el-Hâc İsa’nın vech-i muharrer üzere câri olan ikrârlarını mezkûr Sun’ullah bi’l-mukâbele kabûl ve tasdik etmeğın mâ-vaka’a gıbbe’t-taleb ketb olundu hurrîre fi evâhir-i şehr-i rebî’ü’l-evvel sene erba’în ve elf (Rebî’ü’l-evvelin 21-30 arası sene 1040).

El-Hâc ‘Alî bin el-Hâc Mehmed, Ahmed Çelebî bin el-Hâc Mustafâ, Ahmed bin el-Hâc Mehmed, ‘Osmân Beg bin Kasım Beg, Sefer Çavuş bin Bayram, Halîl bin Müslim Fakîh.

57-4 Mülk Satışı (Zarûret-i Deyn İçin Mîrâs Dükkân Satışı)

Medine-i Ermenek sâkinlerinden iken mahrûse-i Burusa’da sâkin olup bundan akdem vefât eden ‘Alî Beşe nâm kimesnenin vârislerinden li-ebeveyn kârındaşı Ahmed nâm kimesne ve diğeri kârındaşı Mehmed tarafından tasdik-i âtiye vekîl olup ber mücib-i kibel-i şer’î vekîli şer’îsi olan mezkûr Ahmed vekâleten ve müteveffâ-yı mezbûrun ‘Âişe nâm sagîre sulbîye kızının vâsiy-i mensûbu olan Sefer Dede bin İsa nâm kimesne meclis-i kazâda işbu mahmiye-i Konya sâkinlerinden es-Seyyid Şancı Çelebî bin es-Seyyid Mehmed mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme ebvâbından Atbazarı Kapusu hâricinde vâki’ bir tarafı Kilci Yûsuf mülkü ve etrâf-ı selâsesi tarîk-i ‘âmm ile mahdûd olup müteveffâ-yı mezbûr ‘Alî Beşe’nin muhallefâtından olan bir bâb mülk demîrci dükkânını ba’de’s-sübût edâsı lâzım gelen deyninin zarûreti için sâ’ir menkûlatından vefâ ider bir şeyi olmamakla zikr olunan dükkânın bey’ine muhtâc olmakla ba’de’l-müzâyede ve inkıtâ’ür-rağbe zikr olunan dükkân ikibindörtüyz akçada karar idüb ziyâde ile tâlibi olmamakla asâleten ve vekâleten vesâyetimiz hâsebiyle mezkûr es-Seyyid Şancı Çelebî’ye meblağ-ı mezbûr ikibindörtüyz akçaya bey’-i bât ile bey’ idüb bi’t-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebî’ eyledi ba’de’l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırrân-ı merkûmân Ahmed ve Sefer Beg’lerin ikrâr-ı meşrûhlarını mezkûr es-Seyyid Şancı Çelebî bi’l-

mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrire fi evâil-i şehri rebî'ü'l-âhir sene erba'în ve elf (Rebî'ü'l-âhirin 1-10 arası sene 1040).

Mevlânâ Mehmed Efendi el-Müderriş, Hatîb Mehmed Efendi bin el-Hâc Ahmed Efendi, Hasan Çelebî bin Sübhânverdi, Hasan Beg bin 'Abdulah, Mustafâ Beşe bin Yûsuf ve gayruhum.

58-1 Yarım Kalmış Metin

Budur ki mahmiye-i Konya mahallâtından İçkal'a Mahallesi sâkinlerinden Dâvud Beşe bin 'Abdullah nâm kimesne meclis-i kazâda mahmiye-i merkûme hâricinde vâki' Karâyûk nâm mevzi'de sâkin İbrahîm bin Mûsa nâm kimesne mahzarında üzerine takrîr-i da'vâ idüb târîh-i kitâbdan altı gün mukaddem yine mahmiye-i mezbûrede vâki' Sakaoğlu Mahallesi'nde tarîk-i 'âmm üzerinde hâlâ (devamı yok).

58-2 Mülk Satışı (Değirmen Hissesi Satışı)

Mahmiye-i Konya sâkinelerinden Asiye bint-i el-Hâc Îsâ nâm hatun tarafından husûs-ı âtiye vekîl olub Lütfullah Çelebî bin el-Hâc Memiş ve Yûsuf Dede ibn Hüseyin şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan zevci Mehmed Efendi ibn İbrahîm Çavuş meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Ramazân Çelebî bin Süleymân mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilem merkûme Asiye Hatun mahmiye-i merkûme muzâfâtından Sudirhemi Nâhiyesi'ne tâbî' Çeltik nâm karyede vâki' hlede'l-ahâli ve'l-cîrân ma'lumü'l-hudûd olan bir bâb değirmendeki on iki vûkiyyeden beş vûkiyye hissesini merkûm Ramazân Çelebî'ye üçbinbeşyüz nakd râic-i fi'l-vakt fizi(?) 'osmâni akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebî' eyledi ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde vekîl-i mezbûr Mehmed Efendi'nin karâr-ı meşrûhunu mezkûr Ramazân Çelebî bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrire fi evâil-i rebî'ü'l-âhir sene erba'în ve elf (Rebî'ü'l-âhirin 1-10 arası sene 1040).

'Abdûlgani Efendi el-Kâdı, 'Abdülhâlim Efendi el-Müderriş, Seydî Beg bin Mehmed, 'Alî Beg bin Hasan, el-Hâc Yûsuf bin Mustafâ, Nâsuh bin el-Hâc ve gayruhum.

58-3 Mülk Satışı (Bağ Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden iken bundan akdem mürd olan Bani veled-i Menâ'il nâm zimmînin bi'l-ihzâr vârislerinden sulbîye kızları Döndü ve Bağdad nâm hatunlar meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Mehmed Beşe bin 'Abdülvehhab nâm kimesne mahzarında her biri ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb babamız mürd-i mezbûr Bani târîh-i kitâbdan beş ay mukaddem hâl-i hayâtında iken mahmiye-i merkûme hâricinde vâki' Selifâr nâm mevzi'de tarafeyni mezkûr Mehmed Beşe mülkü ve bir tarafı 'ammileri 'Alî Beşe mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan bir kıt'a mülk bağ yerini mezkûr Mehmed Beşe'ye üçbindört yüz akçaya bey'-i bât ile bey' idüb meblağ-ı mezbûru târîh-i merkûmda mezkûr Mehmed Beşe yedinden bi't-temâm ahz ve kabz idüb teslîm-i mebî' eylemiş idi ile'l-vefât mülk-i müşterâsıdır ba'de'l-yevm dahî keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun bizim kat'a nizâ'ımız yokdur didiklerinde mukırrân-ı merkûmân Döndü ve Bağdad'ın vech-i muharrer üzere câri olan ikrârlarını mezkûr Mehmed

Beşe bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrıre fi evâil-i rebî'ü'l-âhir sene erba'ın ve elf (Rebî'ü'l-âhirin 1-10 arası sene 1040).

Muharrem Çelebî ve Mustafâ Çelebî ibn Dâvud, Yahyâ Beg bin Mahmûd, Dâvud bin Ahmed Pîr Ahmed bin Mehmed, Kentegule Mürd el- Mersi, Durmuş bin Mer'e, Süleymân bin Mustafâ ve gayruhum.

58-4 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Konya'dan Sun'ullah Çelebî bin Hayreddîn Efendi meclis-i kazâda işbu bâ'isetü'l-kitâb Hanîfe bint-i Mehmed nâm hatun tarafından husûs-ı âtiye vekîl olub Mezîd bin el-Hâc 'Abdî ve Mürsel bin Erdoğdu şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan kârındaşı Mustafâ Çelebî mahzarında ikrâr idüb Ahmed Fakîh Mahallesi'nde vâki' bir tarafı Mehmed Beg bin el-Hâc Şa'bân mülkü ve bir tarafı ba'zân 'Alî ve ba'zân Çelebverdi mülkleri ve bir tarafı el-Hâc Ahmed bin el-Hâc 'Abdî mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub büyüt-ı müte'addideyi müstemil olan mülk menzilimi merkûme Hanîfe Hatun onbirbin akçaya bey'-i bât ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde mukırr-ı merkûm Sun'ullah Çelebî'nin vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını vekîl-i mezbûr Mustafâ Çelebî kabûl ve tasdîk etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrıre fi târîhi'l-mezbûr.

El-Hâc 'Alî bin el-Hâc Mehmed, Ahmed Çelebî bin el-Hâc Mustafâ, Ahmed bin Şeyh 'Alî, Halîl bin Şeyh Receb, Süleymân Beg bin Kasım Beg, Süleymân bin Mustafâ ve gayruhum.

58-5 Mülk Satışı (Zarûret-i Deyn İçin Mîrâs Bağ ve 'Arsa Satışı)

Mahmiye-i Konya mahallâtından Aksınle Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Mustafâ bin Hasan Hoca nâm kimesnenin Hasan ve Râziye ve 'Alime nâm yetimlerinin kıbel-i şer'iden mensûb vâsileri olan 'ammileri(?) Mü'mine bint-i Hasan Hoca meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Mehmed Ağa bin Sevindik Beg mahzarında ikrâr idüb Ulurmak Mahallesi'nde vâki' bir tarafı 'Abdulkâdir mülkü tarlası ve bir tarafı es-Seyyid Mehmed Çelebî tarlası ve bir tarafı sagîrûn-ı mezbûrûnun tarlaları ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan iki tahta bağ bir örtme ve üç evlek mikdârı yer müteveffâ-yı mezbûr Mustafâ'nın mülkü olub lâkin ba'de's-sübût edâsı lâzım olan düyûnunun zarûreti için sâ'ir menkûlatından vefâ eder bir şey'i olmamağın zikr olunan bağ ve yerin bey'ine münhasıra olmakla ba'de'l-müzâyede ve inkitâ'ür-rağbe seksenbeş esedî guruş bahâda karar idüb ziyâde ile âhar tâlibi olmadığı ecilden vesâyetim hâsebiyle mezkûr Mehmed Ağa'ya meblağ-ı mezbûr seksenbeş 'aded esedî guruşa bey'-i bât ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-e merkûme Mü'mine Hatun'un ikrâr-ı meşrûhunu Mehmed Ağa kabûl ve tasdîk etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrıre fi evâil-i rebî'ü'l-âhir sene erba'ın ve elf (Rebî'ü'l-âhirin 1-10 arası sene 1040).

Es-Seyyid Ahmed Çelebî bin 'Abdî Çavuş, Mahmûd Beg bin Mehmed, Mustafâ Dede bin Emrullah, Mürsel bin Dede Beg, Ahmed Beşe bin Murâd, 'Abdurrahman bin el-Hâc Baba, Memî bin Mûsa, Ahmed Dede bin Seydî, Süleymân Beşe bin Mehmed Hoca ve gayruhum.

59-1 Mülk Satışı (Ev ve Bağ Satışı)

Konya sâkinelerinden Receb bin Yahyâ ve ‘Abdünnebi bin Dâvud ve Hâcî Beg ibn Îsâ Hoca nâm kimesneler taraflarından husûs-ı âtiye vekîl olub İsmâ’îl bin Mustafâ ve Hâcî bin Mustafâ şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan ‘Alî bin Receb meclis-i kazâda iş bu bâ’isetü’l-kitâb Eşmi bint-i Ahmed nâm hatun tarafından dahî tasdîk-i âtiye vekîl-i şer’îsi olan Mehmed bin Mehmed mahzarında ikrâr idüb Kerîm Dede Mahallesi’nde vâki’ bir tarafı Hasan mülkü ve bir tarafı merkûme Eşmi mülkü ve bir tarafı Dede bahçesi ve bir tarafı tarîk-i ‘âmm ile mahdûd olub müvekkilem mezbûrun Receb ve ‘Abdünnebi ve Hızır ve Hüdâverdi müşa’iyyet üzere mutasarrıf oldukları mülk nısfî oda ve nısfî sofa tahtâni ve nısfî ahur ve iki tahta harâbe bağın nısfî merkûm Eşmi Hatun’a ikibinikiyüz nakd akçaya bey’-i bât ile bey’ idüb bi’t-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebî’ eylediler ba’de’l-yevm mutasarrıfa olsun didiklerinde vekîl-i mezbûr ‘Alî’nin vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını vekîl-i diğêr mezbûr Mehmed kabûl ve tasdîk eylemeğın mâ-vaka’a gıbbe’t-taleb ketb olundu hurrîre fî evâil-i rebî’ü’l-âhir sene erba’în ve elf (Rebî’ü’l-âhirin 1-10 arası sene 1040).

Îsâ bin Hızır, Mustafâ bin Hasan, Mehmed bin el-Hâc Rasûl, Mustafâ bin Îsâ, Mehmed bin ve gayruhum.

59-2 Mülk Satışı (Harâbe Ev Yeri Satışı)

Budur ki Konya sâkinlerinden Mûsa Beşe ibn Mustafâ meclis-i kazâda işbu bâ’isü’l-kitâb Rızvân bin ‘Abdurrahman mahzarında ikrâr idüb Esenli Mahallesi’nde vâki’ bir tarafı Seydî Ahmed bin ‘Alî mülkü ve bir tarafı Mahmûd bin Pervâne mülkü ve bir tarafı Ahmed mülkü ve bir tarafı tarîk-i hâss ile mahdûd olan harâbe mülk evim yerini mezkûr Rızvân’a beşbin akçaya bey’-i bât ile bey’ idüb bi’t-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebî’ eyledim ba’de’l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Mûsa Beşe’nin vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûr Rızvân kabûl ve tasdîk etmeğın mâ-vaka’a gıbbe’t-taleb ketb olundu hurrîre fî evâil-i şehri rebî’ü’l-âhir sene erba’în ve elf (Rebî’ü’l-âhirin 1-10 arası sene 1040).

Mehmed Beşe bin ‘Abdûlgani, Seydî Ahmed Hâlîfe bin ‘Alî, Memiş bin Emrullah, Hasan bin el-Hâc ‘Alî, Dervîş Ahmed bin İsa, Hasan bin Ahmed ve gayruhum.

59-3 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden olub sinni bülûğuna cüssesinin dahî tahammülü olan es-Seyyid Mustafâ bin Hasan nâm emred asâletenve li-ebeveyn kız kârındaşı İsmihân nâm hatun tarafından husûs-ı âtiye vekîl olub es-Seyyid Satı Çelebî bin es-Seyyid Yûsuf ve es-Seyyid Ahmed bin Mustafâ nâm kimesneler şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan zevci es-Seyyid Süleymân bin ‘Abdûlgani nâm kimesne mahzar-ı kazâda işbu ba’is ül-kitâb Seydî bin Mustafâ nâm kimesne mahzarında asâleten ve vekâleten ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından merhûm Karaarslan Sultân Mahallesi’nde vâki’ tarafeyni Mehmed mülkü ve bir tarafı tarîk-i hâss ve bir tarafı tarîk-i ‘âmm ile mahdûd olub bir sofa ve bir tabhâne ve bir oda ve bir nim-poşu ve bî-mahut ve bahçeyi müştemil olan müşa’iyyet üzere mutasarrıf olduğumuz mülk menzilimizi asâleten ve vekâleten

mezkûr Seydî'ye dokuzbin nakd râic-i fî'l-vakt fizî 'osmâni akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Seydî yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslim-i mebî' eyledik ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dediklerinde mukırrân-ı merkûmân es-Seyyid Mustafâ ve es-Seyyid Süleymân'ın vech-i muharrer üzere câri olan ikrârların mezkûr Seydî bi'l-mukâbele kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olunub bi't-taleb vaz' olundu hurrîre fî evâsıt-ı şehr-i rebî'ü'l-âhir sene erba'în ve elf (Rebî'ü'l-âhirin 11-20 arası sene 1040).

'Osmân Beşe bin İbrahîm, el-Hâc Velî bin Mustafâ, Mustafâ Beşe bin 'Osmân, Hasan bin Şa'bân, Mehmed bin Mahmûd, Süleymân Beşe bin Mehmed Hoca ve gayruhum.

59-4 Vakfa 'Âit Borc Paranın Müteveli Tarafından Teslîm Alınmasını Tescil

Budur ki mahmiye-i Konya mahallâtından merhûm Karaarslan Mahallesi evkâfına müteveli olan Mustafâ ibn el-Hâc Hasan nâm kimesne mahzar-ı kazâda işbu râfî'ü'l-kitâb Seydî bin Mustafâ nâm kimesne mahzarında ikrâr-i tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahalle-i mezbûre sâkinlerinden olub bundan akdem vefât eden Hasan nâm kimesne zimmetinde mahalle-i mezbûre vakfından binbeşyüz akça alub mukâbelesinde yine mahalle-i mezbûrede vâki' lede'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd olan mülk menzilinî mukâbelesinde vaz' eyleyüb ba'dehu vefât eylemekle meblağ-ı mezbûr zimmetinde bâki kalmağın zikr olunan menzilinî mezbûr Hasan'ın sulbî oğlu Mustafâ ve sulbîye kızı İsmihân mezkûr Seydî'ye benim ma'rîfetim ile bey' ve semeni kabz eylediklerinden sonra babaları mezbûr Hasan zimmetinde olan meblağ-ı mezbûr binbeşyüz akçayı ve ile'l-ân mürabahâsını bana teslîm idüb ben dahî tevliyetim hâsebiyle bi't-temâm merkûmân Mustafâ ve İsmihân yedlerinden ahz ve kabz eyleyüb menzil-i mezbûru fekk-i rehn eyledim zimmetinde bâki bir akça ve bir habbe kalmadı didikde müteveli-i mezbûr Mustafâ'nın vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûr Seydî talebi ile ketb olundu hurrîre fî evâsıt-ı şehr-i rebî'ü'l-evvel sene erba'în ve elf (Rebî'ü'l-evvelin 11-20 arası sene 1040).

59-5 Vasî Ta'yîni

Mahmiye-i Konya mahallâtından Çavuş Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Süleymân bin 'Abdulvehhab nâm kimesnenin 'Abdûlgani nâm sagîr oğlunun zabt-ı emvâl ve rabt-ı ahvâllerine bir vasî lâzım ve mühim olmağın işbu râfî'ü'l-kitâb Mustafâ bin 'Alî nâm kimesne mukaddem ve müstakîm olmakla kıbel-i şer'iden vasî nâsb ve ta'yîn olundukda mezkûr Mustafâ dahî ferden vesâyet-i merkûmeyi kabûl ve der-'uhde eyledim dimeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olunub bir tâbe vaz' olundu hurrîre fî evâsıt-ı şehr-i rebî'ü'l-âhir sene erba'în ve elf (Rebî'ü'l-âhirin 11-20 arası sene 1040).

Mehmed bin 'Alî, 'Abdî bin Velî, Halîl bin Şa'bân, Nâsuh bin Mehmed ve gayruhum.

60-1 Mülk Satışı (Ev Satışı)

İkrâr-ı Fâtıma bint-i el-Hâc Mustafâ (boş) me'a Mehmed bin Ramazân.

Budur ki mahmiye-i Konya mahallâtından Muhtâr Mahallesi sâkinelerinden Fâtıma bint-i el-Hâc Mustafâ nâm hatun meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Mehmed bin Ramazân mahzarında ikrâr idüb mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı benim mülküm ve bir tarafı Hasan mülkü ve bir tarafı baruya muttasıl ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub bir sofa ve bir tabhâne ve hayâtı müştemil mülk menzilimi mezkûr Mehmed'e atmışsekiz 'aded esedî guruşa bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukirre-i merkûme Fâtıma Hatun'un vech-i meşrûh üzere câri olan ikrârını mezkûr Mehmed bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâil-i rebî'ü'l-âhir sene erba'în ve elf (Rebî'ü'l-âhirin 1-10 arası sene 1040).

Velf Dede bin Yûsuf, Ahmed bin el-Hâc 'Alî, 'Alî bin Ca'fer, Mahmûd bin Ahmed, Receb bin 'Alî ve gayruhum.

60-2 Mülk Satışı (Ev Satışı)

İkrâr-ı 'Ömer bin 'Ayvad (boş) me'a Ahmed bin el-Hâc İsmâ'il.

Budur ki Konya'dan 'Ömer bin 'Ayvad meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Ahmed bin el-Hâc İsmâ'il mahzarında ikrâr idüb Seb'ahân Mahallesi'nde vâki' bir tarafı mezkûr Ahmed mülkü ve bir tarafı 'Ömer Ağa ahuru ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan mülk bir bâb oda ve ahur ve hayâtımı mezkûr Ahmed'e dokuzyüzelli akçaya bey'-i bât ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukirr-ı merkûm 'Ömer'in ikrâr-ı meşrûhunu mezkûr Ahmed bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi't-târîhi'l-mezbûr.

Süleymân Beşe bin Memî, İsmâ Hâlîfe bin Rasûl, Sâlih bin İdrîs, Mehmed bin el-Hâc Mahmûd, Hâcî bin Dervîş ve gayruhum.

60-3 İçki İçme ve Cinâyet Da'vâsı

Mahmiye-i Konya'da vâki' İbn Kazgan Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem maktûl olan Fazlullah bin Hasan nâm kimesnenin verâseti sulbî sagîr oğlu Hasan ve sulbîye kızları Selmân ve 'Aynî nâm sagîreleri ve vâlidesi Emîne bint-i Mehmed ve zevce-i metrûkesi Zeynî bint-i Süleymân nâm hatunlara münhasıra olduktan sonra işbu bâ'isü'l-kitâb maktûl-ü mezbûrun vâlidesi mezbûre Ümmî ve sığâr-ı merkûmenin vâsiy-i mensûbeleri olan merkûme Zeynî Hatun meclis-i şer'-i hatîr-ı lâzîmü't-tevkîrde yine mahmiye-i merkûme mahallâtından Göktaş Mahallesi sâkinlerinden Mustafâ ve kârındaşı Mehmed ibn es-Seyyid Mehmed nâm kimesneler ve diğêr Mustafâ bin Ahmed ve Dervîş 'Alî bin Ahmed nâm kimesneleri ihzâr ve asâleten ve vesâyeten üzerlerine takrîr-i da'vâ idüb merkûmun Mustafâ ve Mehmed ve diğêr Mustafâ ve Dervîş 'Alî ve husûs-ı âtiye medhâlleri olub karar iden Yûsuf ve Hızır ve Mehmed nâm kimesneler târîh-i kitâbdan on gün mukaddem mezbûrân Mustafâ ve kârındaşı Mehmed'in kendi menzillerinde şurb-ı hamr iderler iken mezbûr Mustafâ kârındaşı mezbûr Mehmed ile ikisi nısfü'l-leylde sadrî oğlum merkûm Fazlullah'ı boğazından kendi elleri ile boğub katl idüb ba'dehu götürüb

bizim mahallemiz ile Dehüdâ Mahallesi arasına mahtûmen ve maktûlen bırakmışlardır su'âl olunub bi-hasebi'ş-şer'î'ş-şerîf ihkâk-ı hak olunması matlûbumdur dediklerinde gıbbe's-su'âl ve eserü'l-inkâr mezbûr Mustafâ ve kârındaşı merkûm Mehmed'in keyfiyet-i hâlleri ahâli-i mahalle-i mezbûreden a'yân-ı mahmiye-i merkûmeden su'âl olundukda a'yân-ı mahmiye-i merkûmeden umdetü's-sâlikin Hazreti Mevlânâ Celâleddîn kuddise sırrihü'l-'âzîzin seccadenişîni ve ol 'örf-i tâhiri'n-neseb mehâdim-i kirâmın güzîdesi Ebûbekir Efendi ve 'ammizâdeleri Hüseyin Efendi hazretleri ve yine Medine-i Konya a'yânından hazır-ı bi'l-meclis olan es-Seyyid Hüseyin Efendi ibn el-merhûm es-Seyyid Halîl Efendi ve emîr-i ümerâi'l-kirâm zü'l-kadr-i ve'l-ihtirâm Binâri Türk 'Ömer Pâşâ hazretleri ve fahrü'l-emâcid-i ve'l-ekârim Mehmed Ağa ve mahalle-i mezbûre sâkinlerinden fahrü'l-cüyûş Halîl Beg ibn Ahmed Ağa ve el-Hâc Nâsuh bin İbrahîm ve mahmiye-i mezbûreden sâ'ir cem'i gafir ve cem'i kesîr meclis-i mezbûrda merkûmân Mustafâ ve Mehmed dâima kendi evlerine küpler ile şarab kurub ve şurb-ı hamr etmekden hâli olmayub bundan akdem dahî nice kere şurb-ı hamr iderler iken katl-i nefis etmişlerdir bu makûle fis-ı fesadları giran ile sebkât etmişdir ikisinin dahî katleri vâcib ve şehrimizden izâleleri lâzımdır bu def'a dahî bu maddeden hâlâs olurlar ise yine birinin kitâl-i cevri-i fesad idüb ümmet-i Muhammed'e ezîyet ve izrârları mukârrerdir cümle vilâyet hâlkı bunların şerlerinden emîn değillerdir el-hâsıl kayd-ı hayâtları sahîfe-i dünyadan sonra müstehâklar şakîlerdir deyü her biri a'lâ tarîki'ş-şehâde ihbâr ettiklerinde mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâsıt-ı şehri rebî'ü'l-âhir sene erba'în ve elf (Rebî'ü'l-âhirin 11-20 arası sene 1040).

Siyavuş Ağa bin 'Abdülmenân, Es-Seyyid Mustafâ Beg bin es-Seyyid Velî Çelebî, Mehmed Beg bin Hamza Beg, es-Seyyid Mehmed Çelebî bin es-Seyyid Hüseyin, Mehmed Çelebî bin el-Hâc Hasan, Hasan Çelebî bin Sübhânverdi ve gayruhum.

60-4 Muhâla'a

Mahmiye-i Konya'dan olub hâlen belde-i Pîrşehirde mütemekkin olan Velî bin İbrahîm Çelebî nâm kimesne tarafından husûs-ı âtiye vekîl olub Süleymân bin Ahmed ve Mustafâ bin İsâ şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan Hüseyin bin Sinân nâm kimesne mahzar-ı kazâda mezbûr Velî'nin zevcesi olub mahmiye-i merkûme mahallâtından Türk 'Alî Mahallesi sâkinelerinden olan Râziye bint-i Hızır Baba nâm kimesne tarafından dahî tasdîk-i âtiye vekîl olub Bekir bin Yûsuf ve Halîl ibn el-Hâc 'Abdülkâdir şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan Mehmed bin Pîrî mahzarında vekâleten ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilim mezbûr Velî'nin zevcesi merkûm Râziye Hatun beyenlerinde musâfât olmamakla aralarında olan mehr-i mü'eccelinden fâriğa olub mezkûr Velî'nin zimmetini ibrâ eylemek üzere vekâletim hâsebiyle merkûme Râziye ile muhâla'a eyledim didikde vekîl-i mezbûr Hasan'ın vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını vekîl-i diğerk mezkûr kabûl ve tasdîk etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâsıt-ı şehri rebî'ü'l-âhir sene erba'în ve elf (Rebî'ü'l-âhirin 11-20 arası sene 1040).

Mehmed bin Ramazân, Süleymân bin Mustafâ, Ahmed bin Mehmed, Mustafâ bin Mehmed ve gayruhum.

61-1 Mülk Sahibi Olduğu İddi'asını Men Da'vâsı

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Sinân bin Şa'bân nâm kimesne mahzar-ı kazâda mahmiye-i merkûme hâricinde vâdi-i Merâm'da vâki' lede'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd olan bir kıt'a bağda hâlen vâzı'ü'l-yed olduğu mütehakkık olan Hüseyin bin İbrahîm nâm kimesne mahzarında üzerine takrîr-i da'vâ idüb zikr olunan bağa babam müteveffâ-yı mezbûr Şa'bân'ın mülkü olub târîh-i kitâbdan yirmi sene mukaddem babam mezbûr Şa'bân vefât etmeğin zikr olunan bağ irs-i şer'î ile bana intikâl iden mülk-i mevrûsum iken mezkûr Hüseyin vaz'-ı yed idüb tasarruf ider su'âl olunub şer' ile ihkâk-ı hak olunması matlûbumdur dedikde gıbbe's-su'âl merkûm Hüseyin cevâbında zikr olunan bağ târîh-i kitâbdan otuz sene mukaddem yine mahmiye-i mezkûre sâkinelerinden Mahdume nâm hatun mülkiyet üzere mutasarrıf iken zikr olunan baği 'İlyâs nâm kimesneye bey' idüb mezbûr 'İlyâs dahî birkaç zaman tasarruf ittikten sonra ol dahî Fazlı bin Beşe nâm kimesneye bey' idüb nice zaman ol dahî mutasarrıf olub ba'dehu ol dahî Hüseyin Beg ibn Mehmed nâm kimesneye bey' idüb mezbûr Hüseyin Beg dahî mutasarrıf oldukdan sonra târîh-i kitâbdan on yedi sene mukaddem zikr olunan baği mezkûr Hüseyin Beg'den altıbin akçaya ben iştirâ idüb on yedi seneden beru ile'l-ân ben dahî mezbûr Sinân muvâcehesinde mülkiyet üzere mutasarrıf iderin dedikde mezbûr Sinân zikr olunan baği merkûme Mahdume Hatun ve 'İlyâs ve Fazlı Beşe ve Hüseyin Beg'in minvâl-i muharrer üzere mutasarrıf olduklarını ve ba'dehu merkûm Hüseyin dahî muvâcehesinden on yedi seneden beru ile'l-ân tasarruf idüb bu kadar zaman kendisi dahî terk-i da'vâ idüb bila-özü sükût eylediğini mukarrer ve mutasarrıf olmağın zikr olunan zaman mikdârı bilâ özü terk olunan da'vânın istimâ'-ı mesmû' olmamakla min ba'd dahî bilâ aher mezbûr Sinân zikr olunana bağa müte'allık da'vâdan men' olunub mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâsıt-ı şehr-i rebî'ü'l-âhir sene erba'în ve elf (Rebî'ü'l-âhirin 11-20 arası sene 1040).

Halîl bin el-Hâc 'Abdülkâdir, Süleymân bin Mehmed Hoca, Hâdî bin Dervîş, 'Ömer bin Pîrî, Hâcî Ahmed bin 'Abdünnebi ve gayruhum.

61-2 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Mustafâ Beşe bin 'Abdullah nâm kimesne mahzar-ı kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb 'Osmân bin İbrahîm nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme mahallâtında vâki' bir tarafı sûhte Mûsa mülkü ve bir tarafı 'Osmân mülkü ve tarafeyni tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub bundan akdem Esârîzâde İsmâ'îl Çelebî nâm kimesneden iştirâ eylediğim bir bâb tahtâni oda ve bir tabhâne ve bir ahur ve bir mahutayı müştemil olan mülk menzilimi mezkûr 'Osmân'a atmış 'aded esedî guruşa bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr 'Osmân yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Mustafâ Beşe'nin vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûr 'Osmân bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olunub vaz' olundu hurrîre fî evâsıt-ı şehr-i rebî'ü'l-âhir sene erba'în ve elf (Rebî'ü'l-âhirin 11-20 arası sene 1040).

Fahrü'l-müşfâh Memî Ağa ibn Hasan Çelebî, Şükrân Hâlîfe bin 'Alî, Mahmûd bin Ahmed, Şa'bân bin Mahmûd, Süleymân bin 'Alî, Hasan bin 'Abdullah ve gayruhum.

61-3 Mülk Satışı (Bağ ve Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinelerinden Meryem bint-i Serkez nâm zimmîye Hatun meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Karakaş veled-i Delüs nâm zimmî mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme hâricinde vâki' Dereiçi demekle meşhûr olan mevzi'de bir tarafı Kemâl mülkü ve bir tarafı Velî mülkü ve tarafeyni tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmire bir bâb evi müştemil olan mülk bağımı mezkûr Karakaş zimmîye doksan 'aded esedî guruşa bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Karakaş zimmî yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm zikr olunan bağ mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukirre-i merkûme Meryem Hatun vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûr Karakaş zimmî bi'l-mukâbele kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olunub yed-i tâliye vaz' olundu hurrîre fi evâsıt-ı şehr-i rebî'ü'l-âhir sene erba'în ve elf (Rebî'ü'l-âhirin 11-20 arası sene 1040).

Mehmed Beşe bin 'Abdullah, diğêr Mehmed Beşe bin 'Abdullah, Memî bin Yûsuf, Serkez veled-i Murâd, Yağmur veled-i Dâvud, Mührati veled-i Ertan ve gayruhum.

61-4 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya'dan es-Seyyid İbrahîm bin es-Seyyid İbrahîm nâm kimesne meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Hamza bin Ahmed nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından Hoca Hasan Mahallesi'nde vâki' bir tarafı Süleymân mülkü ve bir tarafı 'Aliye mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub bir sofa ve bir oda ve bir tabhâne ve mahutayı müştemil olan mülk menzilimi mezkûr Hamza'ya altıbinikiyüzelli akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Hamza yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün mukirr-ı merkûm es-Seyyid İbrahîm'in vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûr Hamza bi'l-mukâbele kabûl ve tasdik itmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâhir-i şehr-i rebî'ü'l-âhir sene erba'în ve elf (Rebî'ü'l-âhirin 21-29 arası sene 1040).

Mehmed Beg bin 'Alî, es-Seyyid Ahmed Çelebî bin el-Hâc 'Abdî, es-Seyyid Mehmed Çelebî bin es-Seyyid Hüseyin, es-Seyyid Mustafâ Çelebî bin Mustafâ, es-Seyyid Mehmed Çelebî bin 'Abdullah, Süleymân bin Mâhir.

62-1 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya mahallâtından İçkal'a Mahallesi sâkinlerinden Desine bint-i Satı nâm hatun tarafından husûs-ı âtiye vekîl olub el-Hâc Hızır bin İlyâs ve Mehmed Beşe bin 'Abdullah nâm kimesneler şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan zevci Demür Beşe bin 'Abdullah nâm kimesne meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Yuvan veled-i Karagöz nâm zimmî mahzarında vekâleten ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilem merkûme Desine mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı Ahî mülkü ve bir tarafı Sevindik mülkü ve bir tarafı tarîk-i hâss ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub bir sofa ve bir tabhâne ve iki örtme ve bir ahur ve mahutayı

müştemil olan mülk menzilimi mezkûr Yuvan zimmîye onüçbin nakd akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr zimmî Yuvan yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didi didikde vekîl-i merkûm Demür Beşe'nin vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûr Yuvan zimmî bi'l-mukâbele kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâhir-i şehri rebî'ü'l-âhir sene erba'în ve elf (Rebî'ü'l-âhirin 21-29 arası sene 1040).

'Alî Çelebî bin el-Hâc İsa, 'Alî Beg bin Mehmed, Mehmed Beşe bin 'Abdullah, diğêr Mehmed Beşe bin 'Abdullah, Süleymân bin Mustafâ ve gayruhum.

62-2 Mülk Satışı (Bağ Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden İbrahîm bin Mürsel nâm kimesne ve zevcesi Fâtıma bint-i 'İvaz nâm hatun meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Kâlender bin Ahmed nâm kimesne mahzarında herbiri ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme hâricinde vâki' Karaüyük nâm mevzi'de bir tarafı Mehmed Hâlîfe bağı ve bir tarafı Hasan Beg bağı ve bir tarafı mezâristan ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub müşaiyyet üzere mülkümüz olan bir kıt'a bağımızı içinde olan eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmiresi ile mezkûr Kâlendere beşbindörtüyz nakd râic-i fî'l-vakt fîzî(?) 'osmâni akçaya bey'i sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kâbul eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Kâlender yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dediklerinde mukırrân-ı merkûmân İbrahîm ve Fâtıma'nın vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûr Kâlender bi'l-mukâbele kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâhir-i şehri rebî'ü'l-âhir sene erba'în ve elf (Rebî'ü'l-âhirin 21-29 arası sene 1040).

Fahrü'l-akrân Mehmed Ağa Serdâr-ı Bekciyân, el-Hâc Mustafâ bin el-Hâc 'Abdî, Ahmed Beşe bin Mustafâ, Şa'bân bin Pîrli, Nâsuh bin Mehmed ve gayruhum.

62-3 Mülk Satışı (Bağ Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Ümmühâni bint-i Mehmed nâm hatun meclis-i kazâda sadrıye kızı işbu râfi'atü'l-kitâb Hadîce bint-i Mehmed nâm hatun mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme hâricinde vâki' Kovanağzı demekle ma'rûf mevzi'de vâki' bir tarafı el-Hâc 'Ayvad mülkü ve bir tarafı Süleymân mülkü ve bir tarafı Dâvud mülkü ve bir tarafı Fazlı mülkü ile mahdûd olan bir tahta mülk bağımı içinde olan eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmiresi ve ana muttasıl olan bir kıt'a yeri ile kızım merkûme Hadîce Hatun'a üçbin nakd akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru merkûme Hadîce yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırrre-i merkûme Ümmühâni'nin vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezbûre Hadîce Hatun bi'l-mukâbele kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâsıt-ı şehri rebî'ü'l-âhir sene erba'în ve elf (Rebî'ü'l-âhirin 21-29 arası sene 1040).

Yûsuf bin Allahkulu, Mehmed Çelebî bin el-Hâc Hasan, Süleymân bin Mustafâ, Hasan bin Hüseyin ve gayruhum.

62-4 Nikâh

Mahalle-i İçkal'a.

İsmihân bint-i Mustafâ vekîli İbrahim Çelebî vekâleten 'Alî bin el-Hâc Irakî Ahmed bin Dervîş güveyi 'Osmân bin el-Hâc 'Alî vekîli kârındaşı Mehmed Çelebî vekâleten şâhîdân-ı mezbûrân şehâdetleriyle onaltıbin akça mehr-i mü'eccel olmak üzere 'akd-ı nikâh olundu hurrîre fî evâhir-i şehîr-i rebî'ü'l-âhir sene erba'în ve elf (Rebî'ü'l-âhirin 21-29 arası sene 1040).

Dervîş Hâlîfe bin Emrullah, 'Abdurrahman Efendi el-Müderriş, Süleymân bin Mustafâ, Nâsuh bin Mehmed ve gayrum.

62-5 Nafaka Takdîri (Arabça)

Nafakati's-sagîr el-med'uvvü Mehmed bin Ahmed el-müteveffâ men kîle ve li-kisvetihi ve li-sâ'iri havâici'z-zarûreti külle yevmîn yemzî min târîh-i bi-zeylihi erbe'ate derahîme mine'l-mâli'l müntekili ileyhi bi'l-irsi's-şer'î min ebîhi'l-mezbûru bi't-talebi ümmîhi Selîme bint-i Ramazân ve hüve fî hicriha ve terbiyetiha ve üzerine leha el-makruzetu inde'z-zarûreti bir-rücu'î 'aleyhi vakte's-sefer-i farazan ve takdîran sahîheyn-i şer'iyeyn ve iznen sarîhân mer'iyeyn cerâ zâlike sene erba'în ve elf (Sene 1040).

Şa'bân bin Ramazân, Memiş bin Mûsa, Hâcî bin Dervîş, 'Ömer bin Pîrli ve gayrum.

63-1 Mülk Satışı (Ev Hissesi Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya mahallâtından Hoşhân Mahallesi sâkinlerinden Ahmed bin Mehmed Dede nâm kimesne meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Fâtîma bint-i 'Abdî nâm hatun mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı Haytarletî nâm kimesne mülkü ve bir tarafı Ahmed mülkü ve bir tarafı harabîye ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub büyü-tü müte'addîdeyi müştemil olan mülk menzilin nısfî benim mülküm ve nısfî âharı dahî zevcem merkûm Fâtîma Hatun'un mülkü olmağın benim mülküm olan nısfî hisse-i şayi'amı zevcem merkûme Fâtîma Hatun'a yediyüz akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb meblağî ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğın meblağ-ı mezbûru merkûme Fâtîma Hatun yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslim-i mebi' eyledim ba'de'l-yevm menzil-i mezbûrda olan nısfî hissem dahî mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve mutasarrıf olsun didikde mukırr-ı merkûm Ahmed'in vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını merkûme Fâtîma Hatun bi'l-mukâbele kabûl ve tasdik etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâhir-i şehîr-i rebî'ü'l-âhir sene erba'în ve elf (Rebî'ü'l-âhirin 21-29 arası sene 1040).

Seydî Halîl bin Hızır, el-Hâc Halîl bin Mustafâ, Süleymân bin Mustafâ, Dede bin Dervîş.

63-2 Mîrâs (Muhallefât Hususunda Sulhün Tescîli)

Budur ki mahmiye-i Konya mahallâtından Yediler Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Emrullah bin el-Hâc Mehmed nâm kimesnenin bi'l-ihzâr vârislerinden li-ebeveyn kız kârındaşı Emîne nâm hatun tarafından husûs-ı âtiye vekîl olub el-Hâc Velî bin el-Hâc Mustafâ ve Fazlı Çelebî bin el-Hâc Sinân nâm

kimesneler şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan ‘Abdî bin el-Hâc Mehmed nâm kimesne meclis-i kazâda müteveffâ-yı mezbûrun Eşmi ve ‘Alîme nâm sulbîye sagîr kızlarının kibel-i şer’îden mensûb vâsileri olan zevce-i metrûkesi Fâtıma bint-i el-Hâc Ahmed nâm hatun tarafından dahî tasdîk-i atıyyü’l-beyâna şâhidân-ı mezbûrân şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan kârındaşı Hasan bin el-Hâc Ahmed nâm kimesne mahzarında vekâleten ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilem merkûme Emîne Hatun kârındaşı ve mûrisi müteveffâ-yı mezbûr Emrullah’ın menkûlatından irs-i şer’î ile kendiyeye dörtbin akça hisse isâbet idüb meblağ-ı mezbûru müvekkilem mezbûre Emîne Hatun’un vasî-i mensûbu merkûme Fâtıma Hatun yedinden bi’t-temâm ahz ve kabz eyleyüb kârındaşı mûrisi müteveffâ-yı mezbûr Emrullah’ın cümle muhalledâtından kendiyeye intikâl iden hisse-i şer’iyesine müte’allık da’vâdan fâriğa olub sagîretân-ı mezbûretânın vâlideleri vâsiy-i merkûme Fâtıma’nın zimmetlerini ibrâ ve iskât eyledi min ba’d da’vâ ve nizâ’ı kalmadı husûs-ı mezbûre müte’allık ba’de’l-yevm bir tarîk ile dahî bi’z-zât veya bi’l-vâsıta da’vâ ve husûmet sûdur ve zûhur iderse lede’l-hukkâmi’l-kirâm mesmu’a ve makbûle olmaya didi didikde vekîl-i mezbûr el-Hâc ‘Abdî’nin vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını vekîl-i diğêr Hasan bi’l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğın mâ-vaka’a gıbbe’t-taleb ketb olundu hurrîre fi evâhir-i şehri rebî’ü’l-âhir sene erba’ın ve elf (Rebî’ü’l-âhirin 21-29 arası sene 1040).

Ahî Beg bin Muharrem, Süleymân bin Mustafâ, Pîr Ahmed bin Mehmed, ‘Ömer bin Pîrli, Satı bin Hüseyin ve gayruhum.

63-3 Mülk Satışı (‘Arsa Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinelerinden ‘Aynî bint-i Mustafâ nâm hatun tarafından husûs-ı âtıye vekîl olub ‘İbad bin Mustafâ ve Mustafâ Beşe bin ‘Alî şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan zevci Dervîş Ahmed bin Yûsuf nâm kimesne meclis-i kazâda işbu bâ’isü’l-kitâb Hızır bin Yağmur nâm kimesne mahzarında vekâleten ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilem merkûme ‘Aynî Hatun mahmiye-i merkûm hâricinde vâki’ merhûm Mûsa Baba merkadi kurbunda vaki’ bir tarafı mezkûr Hızır mülkü ve bir tarafı Mîrasyedizâde vakfı ve tarafeyni tarîk-i ‘âmm ile mahdûd olan bir dönüm mülk yerini mezkûr Hızır’a bin nakd akçaya bey’-i bât-ı sahîh-i şer’î ile bey’ idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğın meblağ-ı mezbûru mezkûr Hızır yedinden bi’t-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslim-i mebi’ eyledim ba’de’l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didi didikde vekîl-i mezbûr Dervîş Ahmed’in vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûr Hızır bi’l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğın mâ-vaka’a gıbbe’t-taleb ketb olundu hurrîre fi evâhir-i rebî’ü’l-âhir sene erba’ın ve elf (Rebî’ü’l-âhirin 21-29 arası sene 1040).

Es-Seyyid Mehmed Çelebî bin ‘Abdî Çavuş, Mustafâ bin Himmet, Ahmed bin Hüseyin Hoca, Süleymân bin Mustafâ, Pîr Ahmed bin Mehmed ve gayruhum.

64-1 Mîrâs (Muhalledât Hususunda Sulhün Tescîli)

Budur ki mahmiye-i Konya mahallâtından İçkal’a Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden İbrahîm bin Hasan nâm sagîrin vârislerinden ‘ammisi oğlu Mahmûd Beşe bin ‘Abdullah nâm kimesne meclis-i kazâda müteveffâ-yı mezbûrun vâlidesi olub muhalledâtına vâzi’atü’l-yed olan Desbine bint-i ‘Abdulah nâm hatun tarafından tasdîk-i âtıye nehc-i şer’î üzere vekâleti sâbite olan zevci Demür Beşe bin

‘Abdullah nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb oğlum mûrisim müteveffâ-yı mezbûr İbrahîm’in menkûlat ve akarâtından irs-i şer’î ile bana intikâl iden hisse-i şer’iyemi muhallefâtına vâzî’ü’l-yed olan vâlidesi merkûme Desbine Hatun’dan taleb ve da’vâ eylediğimde mâ-beynimizde münâza’a vâki’ olmuş idi el-hâlet-i hâza araya müslihûn tavassut idüb Sille nâm karyede vâki’ Boğazbağlar’da lede’l-cîrân ma’lûmü’l-hudûd olan kırk puşte bir kıt’a bağ ve Hoca Cihân nâm mevzi’de vâki’ on iki dönüm mülk bağ yeri üzerine ‘akd-i sulh inşâ’ ettiklerinde bedel-i sulhe mezbûre dâhil olub bedel-i sulh olub zikr olunan bağ yeri alub kabûl ve zabt idüb husûs-ı mezbûre müte’allık da’vâdan fâriğ olub merkûm Demür’ün zimmetini ibrâ ve iskât eyledim bâki da’vâm ve nizâ’ım kalmadı ba’de’l-yevm husûs-ı mezbûre müte’allık bir tarîk ile dahî benden bi’z-zât veya vekîlimden bi’l-vâsita da’vâ ve husûmet sûdur ve zûhur ider ise lede’l-hükkâmü’l-kirâm mesmu’a ve makbûle olmaya didikde mukırr-ı merkûm Mahmûd Beşe’nin vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını vekîl-i mezbûr Demür Beşe bi’l-mukâbele kabûl ve tasdîk itmeğin bi’t-taleb ketb olundu hurrîre fi evâhir-i şehri rebî’ü’l-âhir sene erba’în ve elf (Rebî’ü’l-âhirin 21-29 arası sene 1040).

Mehmed Beşe bin ‘Abdullah, ‘Alî Beşe bin Yûsuf Beşe, Şa’bân Beşe bin İhve, Süleymân bin Mustafâ, Mehmed bin Pîrî ve gayrum.

64-2 Mülk Satışı (Bağ ve Tarla Satışı)

Budur ki Konya hâricinde vâki’ Karaüyük nâm karye sâkinelerinden ‘Alîme bint-i İbrahîm nâm hatun tarafından husûs-ı âtiye vekîl olub Velî bin Mehmed ve Mehmed bin İsmâ’îl şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan Yûsuf Hâlîfe bin Lütfullah meclis-i kazâda işbu bâ’isü’l-kitâb Hüseyin bin İbrahîm mahzarında ikrâr idüb Kayacık Tatarı nâm mevzi’de bir tarafı Ahmed mülkü ve tarafeyni mezkûr Seyyid mülkü ve bir tarafı tarîk-i ‘âmm ile mahdûd olan altı puşte bağ ve ana muttasıl olan üç evlek tarla bir bâb fevkâni ve bir bâb tahtâni menzil müvekkilem merkûme ‘Alîme Hatun’un mülkü olmağın hâlen mezkûr Hüseyin’e onüçbin akçaya bey’-i bât ile bey’ idüb bi’t-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebî’ eyledi ba’de’l-yevm mülk-i müşterâsıdır min ba’d dahî mutasarrıf olsun dedikde vekîl-i merkûm Yûsuf Hoca’nın ikrâr-ı meşrûhunu mezkûr Hüseyin kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka’a gibbe’t-taleb ketb olundu hurrîre fi’t-târîhi’l-mezbûr.

Sefer bin Mustafâ, Mehmed bin Yûsuf, Himmet bin Hasan, Mehmed bin İsmâ’îl, ‘Alî Beg Şükrü ve gayrum.

64-3 Mülk Satışı (Bağ ve Ev Satışı)

Budur ki Konya sâkinlerinden es-Seyyid Mehmed Çelebî bin es-Seyyid Mehmed nâm kimesne asâleten ve sulbî kebîr oğulları es-Seyyid Mehmed tarafından dahî husûs-ı âtiye vekîl olub es-Seyyid Fazlullah bin Receb ve Dervîş Mehmed bin Sinân şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan babası merkûm es-Seyyid Mehmed Çelebî meclisi kazâda işbu bâ’isü’l-kitâb el-Hâc Ramazân bin Nûrullah ve Muslî Süleymân bin Pîrî nâm kimesneler mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme hâricinde vâki’ merhûm Hoca Fakîh Sultân zâviyesi kurbunda vâki’ etraf-ı selâsesi es-Seyyid ‘Alî tarlası ve bir tarafı Nisâ Hatun tarlası ile mahdûd olub müşaiyyet üzere mülkümüz olan bir kıt’a mülk bağımızı içinde olan eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmiresi ve iki bâb evi ile mezkûr el-Hâc Ramazân ve Muslî ve Süleymân’a ber vech-i iştirâk mülkleri olmak üzere yirmibin akçaya bey’-i

bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebî' eyledik ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere mutasarrıf olsunlar didikde mukırr-ı merkûm es-Seyyid Mehmed Çelebî'nin asâleten ve vekâleten vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûrun el-Hâc Ramazân ve Muslî ve Süleymân bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâhir-i şehri rebî'ü'l-âhir sene erba'în ve elf (Rebî'ü'l-âhirin 21-29 arası sene 1040).

Es-Seyyid Emrullah Çelebî bin es-Seyyid Hasan, es-Seyyid Mehmed Çelebî İhve, İbrahîm Çavuş Dar(...), Durmuş bin Seydî, Dede bin Dervîş ve gayruhum.

64-4 Mülk Satışı (Dükkân Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden 'Alî Beg (silik) ve kârındaşı oğlu Süleymân Beg ibn Velî nâm kimesneler meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Sefer veled-i Yâgob zimmî mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme suru ebvâbından Atbazarı kapusu hâricinde vâki' bir tarafı bizim kendi mülkümüz ve etrâf-ı selâsesi tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan bir bâb mülk dükkânını kible tarafında ana muttasıl olan mahutası ile mezkûr Sefer zimmîye dörtbin akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Sefer zimmî yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledik ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didiklerinde mukırrân-ı merkûmân 'Alî Beg ve Süleymân Beg'in vech-i muharrer üzere câri olan ikrârlarını mezkûr Sefer zimmî kabûl itmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâhir-i rebî'ü'l-âhir sene erba'în ve elf (Rebî'ü'l-âhirin 21-29 arası sene 1040).

'Abdurrahman bin Hüseyin, Mustafâ bin Sefer, Nâsuh bin Mehmed, İsmâ'îl bin Süleymân.

65-1 Zorla Mülk Satışı Da'vâsı

Dergâh-ı âli dâme mahfûfen bi'l-me'âli mutasarrıflarından işbu hâfizü'l-kitâb kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân umdetü'l-ekabir ve'l-me'âli Süleymân Beg Ağa ibn merhûm Mehmed Pâşâ meclisi şer'-i şerîf mesâmihi'l-'imâd ve mahzar-ı dîn-i münîf râsihü'l-evtâdda ve yine mahmiye-i Konya sâkinlerinden el-Hâc Zülfikâr bin 'Abdullah nâm kimesne mahzarında üzerine takrîr-i da'vâ idüb mahmiye-i mezbûre hâricinde merhûm Anber Re'is câmi'-i şerîfi kurbunda Cullâhlar Mahallesi'nde vâki' lede'l-ahâli ve'l-cîrân hudûd-ı ma'lûm olub eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmireyi ve bir mikdâr 'arz-ı hâliyeyi müştemil olan bağını târîh-i kitâbdan on sene mukaddem hüsn-i ihtiyârı ve ikrâh ve icbârdan 'âri bey'i tav'i ile müslümânlar huzûrunda üçbin akçaya bey' idüb sekiz sene mikdâr taht-ı tasarrufumda iken benden ikrâh ile iştirâ eyledi deyü zikr olunan bağına vaz'-ı yed idüb tasarrufuma manî' olur su'âl olunub kasr-ı yed olunması matlûbumdur dedikde gıbbe's-su'âl merkûm el-Hâc Zülfikâr cevâbında fî'l-hakîka zikr olunan bağı târîh-i mezbûrda müşarûn ileyh Süleymân Ağa'ya üçbin akçaya bey' eylemiş idim lâkin ihtiyârım ile olmayub benden kerhen iştirâ eylemişdir deyücek otuz altı senesinde mahmiye-i merkûmede hâkimü's-şer' olan Dursunzâde merhûm Mehmed Efendi imzasıyla ve hatmi ile mahtûm târîh-i mezbûr ile müverrah hüccet-i ikrâhı ibrâz itmeğin müşarûn ileyh Süleymân mazmûn-ı hüccet-i mezbûreyi münkîr olicak merhûm el-Hâc Zülfikâr istîşhâd olundukda yedinde olan hüccet-i ikrâhın mazmûnunu isbâtdan aciz olmağın müşarûn ileyh

Süleymân Ağa merkûm el-Hâc Zülfikâr zikr olunan bağı müslümânlar huzurunda bana hüsn-i ihtiyârıyla bey'i tav'i ile bey' eyledi ikrâhı beyyinesinden aciz olundukda tav'in beyyinesi istima' olundu deyü yedimde fetvâ-i şerîfem dahî vardır dimeğin Süleymân Ağa istişhâd olundukda 'udûl-i müslimînden Mustafâ Çelebî bin Yakub ve Halîl Beg bin Ahmed Ağa ve Budak Beg bin 'Alî nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'a hâzirân olub fi'l-hakîka merkûm el-Hâc Zülfikâr zikr olunan bağı târîh-i mezbûrda bizim huzûrumuzda hüsn-i ihtiyârı ve ikrâh-ı ihtiyârdan 'âri bey'i tav'i ile müşarûn ileyh Süleymân Ağa'ya üçbin akçaya bey' eyleyüb mülk-i müşterâsı oldukdan sonra sekiz sene mikdârı tasarrufunda olmuşdur lâkin merhûm mezbûr Dursunzâde Efendi'nin müşarûn ileyh Süleymân Ağa'nın babası merhûm Mehmed Pâşâ'ya adâvet-i dünyevîyesi olmağın garaz idüb merkûm el-Hâc Zülfikâr'ın yedine ikrâh hücceti vermişdir biz bu husûsa şâhîdleriz şehâdet dahî ideriz deyü edâ-i şehâdet-i şer'îye etdiklerinde yemîn-i ri'âyet-i şerâ'iti'l-kabûl şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâki' oldukdan sonra mazmûnu sâbit olmadığından mâ'adâ adâveti dünyeviyeden nâşi taharrûzen istima' olunan ikrâh da'vâsı şer'a câ'iz olmamakla merkûm el-Hâc Zülfikâr zikr olunan bağdan min ba'd kasr-ı yed idüb müstehâk olan müşarûn ileyh Süleymân Ağa'ya teslîme tenbîh birle mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâhir-i şehri rebî'ü'l-âhir sene erba'în ve elf (Rebî'ü'l-âhirin 21-29 arası sene 1040).

Mevlânâ eş-Şeyh Sürûri Efendi, 'Ömer Çelebî bin Mehmed Çavuş, Mustafâ Beg bin 'Alî, Halîl Beg bin Eflatun, Süleymân bin Mustafâ ve gayrum.

65-2 Vakf Mahsûlünden Hisse Talebi Da'vâsı

Budur ki Belvîrân kazâsına tâbî' Kuzvîrân nâm karye sâkinlerinden Mehmed bin Budak nâm kimesne meclis-i kazâda vakf-ı âtiyyü'l-beyân şart-ı vâkîf üzere mutasarrîf olan râfi'ü'l-kitâb 'İvaz bin Süleymân Efendi mahzarında takrîr-i da'vâ idüb merhûm ve mağfûrun leh Karamanoğlu Mehmed Beg karye-i mezbûrede vâki' eş-Şeyh Hocendî kuddise sirruhu binâ eylediği zâviyesinin meşihâtını zâviye-i mezbûreye vakf eylediği mezra'ın zirâ'at ve hırâsetini ve zabt-ı tasarrufunu evvela merhûm mezbûr eş-Şeyh Hocendî'nin sulbî oğlu Yakub Hâlîfe'ye ve sâniyen mezbûr Yakub Hâlîfe'nin etibba'sından 'Abdullah Hâlîfe'ye ve ba'de vefâtihü mezbûr 'Abdullah Hâlîfe'nin eslah-ı ebnâsına şart ve ta'yîn eylemeğın ben dahî mezbûr 'Abdullah Hâlîfe'nin li-ebeveyn kârındaşı olan Budak nâm kimesnenin sulbî oğlu olduğum ecilden evkâf-ı mezbûreden hâsıl olan mahsûlden benim dahî hissem var iken mezkûr 'İvaz Çelebî müstakil zabt ve tasarruf idüb beni müdahâleden men' ider su'âl olunub ihkâk-ı hak olunması matlûbumdur dimeğin gibbe's-su'âl mezkûr 'İvaz Çelebî cevâbında fi'l-hakîka benim ceddîm merkûm 'Abdullah Hâlîfe ile müdde'i mezbûr Mehmed'in babası mezbûr Budak li-ebeveyn kârındaşlardır lâkin vâkîf merhûm Mehmed'in zikr olunan zâviyenin meşihatını ve ana vakf eylediği mezra'ın tevliyetini ve zirâ'at ve harâsetini ve gallâtının zabt ve tasarrufunu evvela bizim mezbûr eş-Şeyh Hocendî'nin sulbî oğlu Yakub Hâlîfe'ye ve sâniyen anın ebnâsından Mehmed Fakîh nâm kimesnenin sulbî oğlu 'Abdullah Hâlîfe'ye ve ba'de vefâtihü eslah ebnâsından ve ebnâ-i ebnâsına şart ve ta'yîn eylediği vakfiye-i ma'mûlün bihâsında mestûr ve ma'mûr ile olasin mezbûr 'Abdullah Hâlîfe'nin sulbî oğlu Süleymân Efendi'nin sulbî oğlu olduğum ecilden vakf-ı mezbûre ben müstehâk ve merkûm Mehmed mezbûr Mehmed Fakîh'in diğeri oğlu Budak nâm kimesnenin oğlu olub şart-ı vâkîfdan hâric olmağın tevliyet ve meşihatde kat'a alâkası yokdur deyü

vakf-ı mûmâ ileyh Mehmed Beg'in vakfiye-i ma'mulün bihâsını ibrâz idüb merkûm Mehmed yüzüne feth ve kırâ'at olundukda fi'l-hakîka mazmûnu takrîrine mutâbık olub vâkıf mûmâ ileyh şart ve ta'yîn eylediği 'Abdullah Hâlîfe'den gayri mezkûr Mehmed'in ceddî olan merhûm Mehmed Fâkih'in diğêr oğlu Budak nâm kimesnenin oğlu olub da'vâsı şart-ı vâkıfa muhâlif olub ve gayri ta'yîn ve mütehakkık olmakla şartü'l-vâkıf kenis fi'l-müşari'i fehvâsınca zikr olunan tevliyet ve meşihat 'İvaz Çelebî'nin hakkı olmağın min ba'd dahî hılâf-ı şart-ı vâkıfa dâhiliye ve hâriciyeden mezbûr Mehmed men' oluna hurrîre fi evâhir-i şehri rebî'ü'l-âhir sene erba'în ve elf (Rebî'ü'l-âhirin 21-29 arası sene 1040).

Mustafâ Çelebî bin Rûznâmçeci, Mehmed Beg Kethüdâyeri, Halîl Beg bin Ahmed Ağa, Dede Koca bin Mustafâ, Süleymân bin Mustafâ ve gayruhum.

66-1 Hatâen Taşla Öldürülenin Diyetini Af Da'vâsı

Budur ki mahmiye-i Konya dâhilinde vâki' İçkal'a Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden İbrahîm bin Hasan nâm emred kimesnenin verâseti vâlidesi Teslîme bint-i Hasan nâm hatun ve 'asûbeti nesebiyet cîhetinden diğêr vârisi Mehmed Beşe bin 'Abdullah nâm racûle münhasıra oldukdan sonra mezbûr Mehmed Beşe asâleten ve merkûme Teslîme tarafından ikrâr-ı âtiyyü'l-beyâna el-Hâc Hızır bin 'İlyâs vekâleten mahzar-ı kazâda mahmiye-i merkûme hâricinde vâki' Karaüyük nâm mevzi'de sâkin işbu hâfizü'l-kitâb İbrahîm bin Mürsel nâm kimesne mahzarında bi't'tav'i's-safi vekâleten ikrâr-ı tâm ve i'tirâf idüb bundan akdem merkûm İbrahîm mûrisimiz müteveffâ-yı mezbûr İbrahîm'i başından taş ile hata'en darb idüb ba'de ol darbdan vefât eylediğini mezkûr İbrahîm'in inkârından sonra ikrârdan isbât idüb beynimizde münâza'a vâki' olmuş idi el-hâlet-i hâza müteveffâ-yı mezbûr İbrahîm'in vâlidesi müvekkilem merkûme Teslîme Hatun afv idüb oğlunun diyetinden olan hissesinden bi'l-küllîye fâriğ olub min ba'd dahî husûs-ı mezbûre müte'allık da'vâdan merkûm İbrahîm bin Mürsel'in zimmetini ibrâ-i 'âmm ile ibrâ ve iskât eyledim didi didikden sonra vâris-i âharı merkûm Mahmûd Beşe dahî kezâlike ikrâr-ı tav'i kılub merkûm müteveffâ-yı mezbûr İbrahîm'in diyetinden ben dahî hisseme isâbet eden hakkımdan bi'l-küllîye fâriğ oldum min ba'd mezbûr İbrahîm'in zimmetini husûs-ı merkûme müte'allık da'vâdan ibrâ ve iskât eyledim ba'de'l-yevm bizden bi'z-zât veyahud bi'l-vâsita müteveffâ-yı merkûmun diyetine müte'allık merkûm İbrahîm bin Mürsel'den da'vâ ve husûmet sûdur ve zûhur iderse lede'l-hükkâmü'l-kirâm mesmu'a ve makbûle olmaya didiklerinde mukırrân-ı merkûmânın vekâleten ve asâleten câri olan ikrârlarını mezbûr İbrahîm'e vicâhen tasdik ve şifâhen tahkîk idicek mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olunub yed-i tâlibe vaz' olundu hurrîre fi evâil-i şehri cemâziye'l-evvel sene erba'în ve elf (Cemâziye'l-evvelin 1-10 arası sene 1040).

Ahmed Beşe bin Mustafâ, Kalender bin Ahmed, es-Seyyid Mustafâ Çelebî bin es-Seyyid Pîrli Çelebî, Şa'bân bin Pîrli, Mehmed bin 'Abdullah, Receb bin Velî ve gayruhum.

66-2 Mülk Satışı (Dükkan Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya mahallâtından Kâdı 'Alemşâh Mahallesi sâkinelerinden Râziye bint-i el-Hâc Receb nâm hatun meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Ahmed bin el-Hâc Mehmed nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûmede vâki' Sarâchâne çarşusunda bir tarafı el-Hâc

Mehmed dükkânı ve bir tarafı Ahmed Hoca dükkânı ve tarafeyni tarîk-i ‘âmm ile mahdûd olan bir bâb mülk sarâc dükkânımı mezkûr Ahmed’e ikibin dörtyüz akçaya bey’-i bât-ı sahîh-i şer’î ile bey’ idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Ahmed yedinden bi’t-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî’ eyledim ba’de’l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırre-i merkûme Râziye Hatun’un vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûr Ahmed bi’l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka’a gıbbe’t-taleb ketb olunub yed-i tâliye vaz’ olundu hurrire fi evâil-i cemâziye’l-evvel sene erba’în ve elf (Cemâziye’l-ûlanın 1-10 arası sene 1040).

Mustafâ bin Ebûbekir, Ahmed bin Hasan, Receb bin Kubâd, el-Hâc ‘Alî bin Hasan, el-Hâc Mehmed bin Mehmed ve gayruhum.

66-3 Mülk Satışı (Bağ Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Mustafâ bin el-Hâc ‘Abdurrahman nâm kimesne meclis-i kazâda işbu bâ’isü’l-kitâb Kerîme bint-i Ahmed Çelebî tarafından Mehmed bin Yûsuf nâm kimesne mahzarında Gödene nâm mevzi’de vâkî’ şarken Hızırşâh Efendi bağına ve bir tarafı Sun’ullah bin Hayreddîn Efendi bağına ve bir tarafı nehir ve bir tarafı tarîki amma müntehi olan bağımı babamın menkûlat ve akarâtından irs-i şer’î ile intikâl iden hissemi merkûme Kerîme Hatun’a altıbin akçaya bey’-i bât-ı sahîh-i şer’î ile bey’ idüb kabz-ı semen ve teslîm-i mebî’ eyledim didikde mezkûr Mustafâ’nın vech-i muharre üzere câri olan ikrârını mukır-ı merkûme Kerîme Hatun bi’l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka’a gıbbe’t-taleb ketb olunub yed-i tâliye vaz’ olundu hurrire fi evâsıt-ı şehr-i rebî’ü’l-âhir sene erba’în ve elf (Rebî’ü’l-âhirin 11-20 arası sene 1040).

Mevlânâ ‘Alî Efendi el-Kâdı, Süleymân Efendi el-Müderris, Mehmed Çelebî bin Bâli Beg, Pîrî Dede bin Memî Çelebî, Şeyh Bahşî bin Seydî ve gayruhum.

67-1 Mülk Satışı (Hisseli Ev Satışı)

Budur ki mamiye-i Konya mahallâtından Durak Fakîh Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden ‘Abdurrahman ibn el-Hâc Muharrem nâm kimesnenin verâseti sulbî oğlu Muharrem ve sulbîye kızı Rahîme ve zevcesi Nisâ bint-i el-Hâc Ahmed nâm kimesnelere münhasıra olub ba’dehu mezbûr Muharrem dahî vefât idüb anın dahî verâseti vâlidesi merkûme Nisâ Hatun’a ve kız kârındaşı mezbûre Rahîme ve li-ümm kız kârındaşları Sâliha bint-i Mehmed’e ve ‘ammileri el-Hâc Mehmed ve el-Hâc Emrullah ve ‘Abdî Beşe’ye münhasıra olub ba’dehu mezbûre Rahîme dahî vefât idüb anın dahî verâseti vâlidesi merkûme Nisâ Hatun ve ‘ammileri mezkûrân el-Hâc Emrullah ve ‘Abdî Beşe asâleten kız kârındaşı merkûme Sâliha’ya münhasıra olduğu mutahakkak olduktan sonra mezkûrân el-Hâc Emrullah ve ‘Abdî Beşe asâleten ve mezbûre el-Hâc Mehmed tarafından ikrâr-ı âtiye vekîl olub vekâleten Dilâver bin ‘Abdullah ve Hüseyin Çelebî bin el-Hâc Ahmed şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan sulbî oğlu Ahmed ve merkûme Nisâ Hatun tarafından dahî ikrâr-ı âtiye şâhidân-ı mezbûrân şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan zevci Mehmed Beg ibn ‘Alî nâm kimesne vekâleten ve sulbîye sagîre kızı mezbûre Sâlihâ’nın babası ve velîsi olduğu cîhetden velâyeten meclis-i şer’-i hafîr-ı lâzımü’t-tevkîrde işbu hâfîzü’l-kitâb mefhîrû’l-meşâyih ve’s-sâlikin umdetü eshâbi’l-ferdît-i temkin Mevlânâ el-Hâc İbrahîm nâm kimesne mahzarında asâleten ve vekâleten ve velâyeten her biri ikrâr-ı

tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahalle-i mezbûrede vâki' kibleten ba'zân Mehmed ve ba'zân Ahmed mülkü ve şarken ve garben müvekkil müşarûn ileyh eş-Şeyh EbûBekir Efendi mülkü ve şimâlen 'İvaz bin Mehmed mülkü ile mahdûd ve mümtâz olub bir bâb tahtâni sofabı ve bir bâb odayı ve iki tabhâne ve iki örtme ve mahutasını ve bi'ri mâ ve kenifi müştemil olan menzilizden müvekkilim ve babam mezbûr el-Hâc Mehmed'e mûrisleri merkûm Muharrem ve mezbûre Rahîme'den irs-i şer'î ile intikâl iden hisse-i şayi'a-yı şer'iyesini ve zevcem ve müvekkilem merkûme Nisâ Hatun'a dahî müteveffâ-yı mezbûr 'Abdurrahman ve sadrî oğlu mesfûr Muharrem ve sadrîye kızı merkûme Rahîme Hatun'a intikâl iden hisse-i şer'iyesini ve sulbîye kızım merkûme Sâlihâ'ya dahî li-ümm kârındaşları müteveffâ-yı mezbûrân Muharrem ve Rahîme'den irs-i şer'î ile intikâl iden hisse-i şer'iyesini ve bizden yine müteveffâ-yı mezbûrân Muharrem ve Rahîmeden intikâl iden hisse-i şer'iyemizi cümle tevâbi'i ve levâhıkı ve kâffe-i menafi'-i ile her birimiz asâleten ve vekâleten ve velâyeten müşarûn ileyh eş-Şeyh EbûBekir Efendi hazretlerine safka-i vahîde ile yirmibin nakd râic-i fi'l-vakt fizi(?) 'osmâni akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ve ba'de't-tahlîyeti's-şer'îye teslîm idüb ol dahî zikr olunan menzilde olan hissesin mezkûreye vech-i muharrer üzere iştirâ ve teslîm ve kabûl eyledi ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere mutasarruf olsun dediklerinde mukırrûn-ı merkûmûn âsaleten ve vekâleten ve velâyeten vech-i meşrûh üzere câri olan ikrârlarını vekîl-i diğêr Süleymân Beşe vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâil-i cemâziye'l-evvel sene erba'ın ve elf (Cemâziye'l-evvelin 1-10 arası sene 1040).

Fahrû'l-a'yân Hasan Efendi ibn Hasan Çelebî, Mevlânâ 'Alî Efendi el-Kâdı, Mevlânâ İsmâ'îl Efendi ibn Birişun, Mevlânâ Hızır Efendi el-Kâdı, Mevlânâ Hasan Efendi el-Hatîb, Mehmed Ağa bin Sevindik Beg, Dervîş İbrahîm Beg ibn Mîrzâ, Dervîş Mustafâ Bağdadî, Ahmed Beşe bin Mustafâ ve gayruhum.

67-2 Mülk Satışı (Harâbe Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya mahallâtından Durak Fakîh Mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem vefât eden Râziye bint-i el-Hâc Muharrem nâm hatunun sadrî oğulları Mehmed ve İsmâ'îl ibn Dilâver nâm sabîlerin babaları ve velîleri olan mezbûr Dilâver bin 'Abdullah meclisi-i şer'-i şerîfe şamihû'l-imâd ve mahzarı dîn-i münîf râsih-i evtâd işbu bâ'isü'l-kitâb fahrû'l-meşâyih ve's-sâlikin Mevlânâ eş-Şeyh EbûBekir Efendi hazretleri cânibinden tasdîk-i âtiye mimma hüve'l-harikü's-sübût şer'an vekâleti sâbite olan Süleymân Beşe bin el-Hâc İbrahîm mahzarında velâyeten ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb zevcem merkûme Râziye Hatun mukaddemâ hâl-i hayâtında ve kemâl-i sıhhâtında iken sadrî oğulları mezbûrân Mehmed ve İsmâ'îl'e hîbe ve temlîk eylediği mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı müşarûn ileyh eş-Şeyh EbûBekir Efendi hazretleri mülkü ve bir tarafı ba'zân Mehmed ve ba'zân Ahmed mülkü ve bir tarafı el-Hâc baba evleri ve bir tarafı Durak Fakîh vakfı ile mahdûd olub tahtâni bir bâb oda ve bir tabhâne ve bir örtme ve bir ahuru bi'ri ma'i ve kenifi ve mahutayı müştemil olan menzilleri harâbe müşerref olub kâbil-i sükna olmakla bey' olunub semenini ber-ma'mûr-ı menzil iştirâsı olmak lâzım geldiği ecilden sulbî oğlum mezbûrân Mehmed ve İsmâ'îl'in zikr olunan harâbe menzillerini velâyetim hâsebiyle müşarûn ileyh eş-Şeyh EbûBekir Efendi hazretlerine onbin nakd râic-i fi'l-vakt akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğın meblağ-ı mezbûru müşarûn

ileyh eş-Şeyh EbûBekir Efendi hazretleri yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Dilâver'in vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını vekîl-i mezbûr Süleymân Beşe vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk edicek mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâil-i cem'aziye'l-evvel sene erba'în ve elf (Cemâziye'l-evvelin 1-10 arası sene 1040).

El-meşhûd 'inde 'abd-i sâbık.

68-1 Mîrâs Evinin Zabıt Edildiği İddi'asını Men Da'vâsı

Budur ki mahmiye-i Konya mahallâtından Şekerfürûş Mahallesi sâkinelerinden Ümmîhân bint-i Mehmed nâm hatun mahzar-ı kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb fahrü'l-emâsil ve'l-akrân Budak Beg ibn 'Alî nâm cündî mahzarında üzerine da'vâ idüb mahmiye-i merkûmede yine Şekerfürûş Mahallesi'nde vâki' lede'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd olub bir bâb fevkâni ve bir bâb tahtâni oda ve sofayı müstemil olan menzil bundan akdem vefât iden vâlidem Makâl nâm hatundan irs-i şer'î ile bana intikâl iden mülk menzilime mezkûr Budak Beg vaz'-ı yed idüb benim mülk-i mevrûsûm iken hâlen tasarrufuma manî' olur su'âl olunub kasr-ı yed olunması matlûbumdur dedikde gıbbe's-su'âl mezbûr Budak Beg cevâbında zikr olunan menzil-i merkûme Ümmîhân'nın vâlidesi müteveffâ-yı mezbûr Makâl Hatun mukaddemâ hâl-i hayâtında ve kemâl-i akl ve sıhhâtında ve musaddıgatında (?) bundan akdem vefât eden Mahmûd Efendi'ye hîbe ve temlîk idüb ol dahî ithâb ve kabûl ettikten sonra ol dahî merkûme Makâl'in sadrîye kızı mer'îyye-i merkûme Ümmîhânî zevceye vardıkda müteveffâ-yı merkûm Mahmûd Efendi kendi mâlı ile alıverdiği hımarının bahâsını ve merkûme Makâl'in gözüne tîmâr iden Kûhâle virdüğü ücretini merkûm Mahmûd Efendi dahî takas idüb hîn-i vefâtına değin otuz sene mikdâr taht-ı tasarrufunda olub mülk-i mevhûbu olmakla vefâtından sonra veresesine intikâl etmeğın ben dahî vârisleri yedinde şîrâ-i şer'î ile iştirâ eyledim didikde mezbûre Ümmîhân husûs-ı mezbûru bi'l-küllîye münkîre olmağın mezkûr Budak Beg'den müdde'asına muvâfık beyyine taleb olundukda 'udûl-i müslimînden Nûri Beg ibn el-Hâc Ahmed ve Bekir Çelebî ibn el-Hâc Mehmed nâm kimesneler li-eclî's-şehâde meclis-i şer'a hâzîrân olub istişhâd olunduklarında fi'l-vâki' zikr olunan menzil-i mezbûre Ümmîhânî'nin vâlidesi mezbûre Makâl Hatun'un mülkü merkûm Mahmûd Efendi'ye hîbe-i sahîha-i şer'îye ile hîbe ve temlîk idüb ol dahî mukâbele-i hîbe de mezbûre Ümmîhânî'ye kendi mâlı ile alıverdiği hımarın bahâsını ve yine mezbûre Makâl Hatun'un 'aynını tîmâr iden Kûhâle virdüğü ücretini arsa yerine takas idüb hîn-i vefâtına değin otuz sene mikdâr taht-ı tasarrufunda iken vefât ettikde vârislerine intikâl etmeğın vârisleri dahî mezkûr Budak Beg'e bey' eylediğim menzil-i mezbûr mezkûr Budak Beg'in mülk-i müşterâsıdır biz bu husûsa şâhîdleriz şehâdet dahî ideriz deyü edâ-i şehâdet-i şer'îye eylediklerinde şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâki' olmağın min ba'd da'vâ-i merkûmeden mezbûre Ümmîhânî men' olunub mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâil-i şehri cemâziye'l-evvel sene erba'în ve elf (Cemâziye'l-evvelin 1-10 arası sene 1040).

Mevlânâ Mehmed Efendi el-Müderriş, Fahrü'l-a'yân İsmâ'îl Efendi, Süleymân Beşe (...)başı, Mahmûd Çelebî bin Ahmed, Seydî Beg bin Nûrullah, Memî bin Yûsuf ve gayruhum.

68-2 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinelerinden iken bundan akdem vefât eden merhûm Mahmûd Efendi'nin bi'l-ihzâr vârislerinden kârındaşları Hasan Çelebî ve Velî nâm kimesneler asâleten ve merhûm mezkûrun sulbîye kebîre kızı İsmihân tarafından husûs-ı âtiye vekîl olub el-Hâc 'Alî bin el-Hâc Mustafâ ve Dervîş Mehmed ibn el-Hâc Mustafâ şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan fahrü'l-a'yân İsmâ'îl Efendi bin İbrahîm Beg ve müteveffâ-yı mezbûrun sulbîye diğerkızı olub kâffe esir ve giriftâr olan Neslîhân tarafından dahî cânib-i şer'îde vekîl nâsb olunan Mevlânâ Mehmed Efendi ibn el-Hâc Mustafâ meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Budak Beg ibn 'Alî mahzarında her biri asâleten ve vekâleten ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm müteveffâ-yı mezbûr Mahmûd Efendi'nin muhallefâtından irs-i şer'î ile intikâl edüb mülk-i mevrûsumuz olan mahmiye-i merkûme mahallâtından Şekerfürûş Mahallesi'nde vâki' şimâlen ba'zân tarîk-i hâss ve ba'zân Çaylızâde Emrullah Çelebî mülkü ve ba'zân el-Hâc Mehmed mülkü ve kıbleten ve şarken ve garben tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub büyü-t müte'addîdeyi ve mahutayı müstemil olan ber-vechi iştirâk mutasarrıf olduğumuz menzirimizi ve yine menzil-i mezbûrun kurbunda vâki' Gümüşçüler mülküne muttasıl mukaddemâ merhûm mezbûr Mahmûd Efendi kendi mâli eylediği bir bâb ahuru asâlet ve vekâletimiz hâsebiyle mezkûr Budak Beg'e otuzbirbin nakd râic-i fi'l-vakt akçaya bey'i bat-i sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Budak Beg yedinden her birimiz ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledik ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikte didiklerinde mukırr-ı merkûmûn Hasan Çelebî ve Velî ve Mehmed Efendi ve İsmâ'îl Efendi'nin vech-i muharrer üzere câri olan ikrârlarını mezkûr Budak Beg bi'l-mukâbele kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrire fi evâil-i cemâziye'l-evvel sene erba'în ve elf (Cemâziye'l-evvelin 1-10 arası sene 1040).

Fahrü'l-akrân ve'l-müderisini'l-kirâm Mevlânâ es-Seyyid Hasan Efendi, fahrü's-sâlikin Mevlânâ eş-Şeyh 'Ömer Efendi, kıdvetü'l emâcid Sinân Mehmed Ağa, Hâtib Mehmed Efendi bin eş-Şeyh Ahmed Efendi, Nûri Beg bin el-Hâc Ahmed, es-Seyyid Mustafâ Beg bin es-Seyyid Pîrli Çelebî, Süleymân Beşe Ortabaşı, 'Ömer Beşe bin Mehmed, Mahmûd Çelebî bin Ahmed, Seydî Beg bin Nûrullah, 'Alî bin Budak ve gayruhum.

68-3 Vâsinin Kendi Malını Vâsisi Olduğu Kişiye Satışı

Budur ki mahmiye-i Konya mahallâtından merhûm 'Alîgâv Sultân Mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem mürd olan Bağdek nâm zimmînin Hatun nâm sulbîye sagîre kızına kibel-i şer'îden vasî nâsb ve ta'yîn olunan Murâd veled-i Torun nâm zimmî meclis-i kazâyâ gelüb takrîr-i kelâm idüb kendi mâlimdan vasîsi olduğum sagîre-i merkûme Hatun'a dörtbin nakd akçaya bey'i sahîh-i şer'îye ile bey' ve temlik idüb meblağ-ı mezbûru sagîre-i merkûme için vesâyetim hâsebiyle ahz ve zabt eyledim vaka' tahrîr olunması matlûbumdur demeğin gıbbe't-taleb ketb olundu hurrire fi evâil-i cemâziye'l-evvel sene erba'în ve elf (Cemâziye'l-evvelin 1-10 arası sene 1040).

Süleymân bin Mustafâ, Hâcî bin Dervîş, el-Hâc Mehmed bin Mehmed ve gayruhum.

69-1 Dem ve Diyet Da'vâsında Sulhü Tescîl

Budur ki mahmiye-i Konya mahallâtından İbn Kazgan Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem maktûl olan Fazlullah bin Hasan nâm kimesnenin ve Süleymân nâm eytâm-ı sığârının kibel-i şer'îden mensûb vâsileri olan 'ammileri Hüseyin bin Hasan nâm kimesne ve maktûl-ü mezbûrun vâlidesi Ümmî bint-i Mehmed ve zevce-i metrûkesi Zeynî bint-i Süleymân nâm hatunlar taraflarından husûs-ı âtî'z-zikra vekîl olub es-Seyyid Ahmed bin es-Seyyid Demür ve Dervîş Mehmed bin Şa'bân şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan mezbûr Hüseyin meclis-i kazâda iş bu râfi'ü'l-kitâb es-Seyyid Mehmed bin es-Seyyid Mehmed Çelebî tarafından ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb bundan akdem merkûm Fazlullah'ı mezkûr es-Seyyid Mehmed ve kârındaşı es-Seyyid Mustafâ nâm kimesne ile ikisi Göktaş Mahallesi'nde vâki' menzillerine davet idüb anda şurb-ı hamr iderler iken mezkûr Fazlullah'ı ikisi boğazından boğub katl eyledikleri ecilden dem ve diyetini da'vâ ve taleb eylediğimizde mezkûr es-Seyyid Mehmed husûs-ı mezbûru inkâr idüb beynimizde münâza'atı kesîre vâki' ve muhâsamâtı kesîre vâki' olmuş idi el-hâlet-i hâza araya müslîhûn tavassut idüb beşbin akça üzerine 'akd-i sulh inşâ' ettiklerinde biz dahî sulh-ı mezbûre razı ve bedel-i sulh olan meblağ-ı merkûmu mezkûr es-Seyyid Mehmed yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb maktûl-ü mezbûr Fazlullah'ın dem ve diyetine müte'allık da'vâdan vesâyeten ve vekâleten fâriğ olub zimmetini ibrâ ve iskât eyledik da'vâ ve nizâ'ımız kalmadı ba'de'l-yevm husûs-ı mezbûre müte'allık bir tarîk ile dahî bi'z-zât veyahud bi'l-vâsita da'vâ ve husûmet sūdûr ve zûhur iderse lede'l-hükkâmü'l-kirâm mesmu'a ve makbûle olmaya didikde mukırr-ı merkûm Hüseyin vekâleten vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını vekîl-i diğêr mezbûr es-Seyyid Mehmed Çelebî bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğın mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrire fi evâil-i cemâziye'l-evvel sene erba'în ve elf (Cemâziye'l-evvelin 1-10 arası sene 1040).

Mefharü'l-akrân ve's-Seyyidi'l-kirâm Mevlânâ es-Seyyid Hüseyin Efendi, mefharü's-sâlikin Mevlânâ eş-Şeyh 'Ömer Efendi, Mevlânâ Mehmed Efendi el-Müderriş, Mevlânâ Mustafâ Efendi el-Müderriş, Nûri Beg bin el-Hâc Ahmed, es-Seyyid Ahmed bin 'Abdî Çavuş, Mustafâ Beg bin 'Alî, Ahmed Beşe bin 'Alî, 'Alî bin İbrahîm, es-Seyyid Ahmed bin es-Seyyid Dervîş, es-Seyyid Emrullah Çelebî bin es-Seyyid Hasan, es-Seyyid Mehmed Çelebî bin İhve ve gayruhum.

69-2 Dem ve Diyet Da'vâsında Sulhü Tescîl

Budur ki mahmiye-i Konya mahallâtından Hoca Hasan Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem maktûl olan Mustafâ bin Şa'bân nâm kimesnenin bi'l-ihzâr vârislerinden li-ebeveyn kebîr kârındaşı Ca'fer ve vâlidesi Rahîme bint-i Ca'fer nâm hatun meclisi kazâda işbu râfi'ü'l-kitâb es-Seyyid Mehmed bin es-Seyyid Mehmed Çelebî tarafından tasdîk-i âtîye vekîl olub bimâ hüve tarîki's-sübût şer'an vekâleti sâbite olan babası es-Seyyid Mehmed Çelebî bin es-Seyyid Mehmed Çelebî mahzarında her biri ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb bundan akdem mûrisimiz Mustafâ'yı mezkûr es-Seyyid Mehmed kârındaşı es-Seyyid Mustafâ nâm kimesne ile ikisi Göktaş Mahallesi'nde vâki' menzillerine davet idüb anda şurb-ı hamr iderler iken mezbûr Mustafâ'yı ikisi boğazından boğub katl eyledikleri ecilden dem ve diyetini da'vâ ve taleb eylediğimizde mezkûr es-Seyyid Mehmed husûs-ı mezbûru inkâr idüb beynimizde münâza'at-ı kesîre ve muhâsamât-ı ekber vâki' olmuş idi el-hâlet-i hâza araya müslîhûn tavassut idüb bizi beşbin akça üzerine 'akd-i sulh inşâ'

ettiklerinde biz dahî sulh-ı mezbûru kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûru mezkûr es-Seyyid Mehmed yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb maktûl-ü mezbûr Mustafâ'nın min ba'd dem ve diyetine müte'allık da'vâdan her birimiz fâriğ olub zimmetini ibrâ ve iskât eyledik şimden sonra da'vâ ve nizâ'ımız kalmadı ba'de'l-yevm husûs-ı mezbûra müte'allık bir tarîk ile dahî bi'z-zât ve yahud bi'l-vâsıta da'vâ ve husûmet sûdur ve zûhur ider ise lede'l-hükkâmü'l-kirâm mesmu'a ve makbûle olmaya didiklerinde mukırrân-ı merkûmân Ca'fer ve Rahîme'nin vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûr es-Seyyid Mehmed bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrire fi't-târîhi'l-mezbûr.

Inde'ş-şuhûd-ı sâbıkîn.

69-3 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya mahallâtından Mü'min Mahallesi sâkinlerinden Hüseyin Beg ibn Mehmed meclis-i kazâda sâbıkan Karaman beglerbegisi olan refi'ü'l-kadr-i ve'ş-şan Mustafâ Pâşâ hazretleri tarafından tasdîk-i âtiye bimâ hüve tarîki's-sübût şer'an vekâleti sâbite olan Bayram oğlu 'Alî mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından İbn Tûtî Mahallesi'nde vâki' kıbleten 'Abdî Hoca bin Emrullah Hoca mülkü ve şarken Râziye hânım mülkü ve şimâlen ve garben tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub bir bâb ahur ve bir samanlık ve mahutayı müştemil olan mülk mevrûsumu müşarûn ileyh Mustafâ Pâşâ hazretlerine yüzon 'aded esedî guruşa bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb anlar dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğın meblağ-ı mezbûru müşarûn ileyh yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Hüseyin Beg'in vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını vekîl-i mezkûr 'Âlî Ağa bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrire fi evâil-i cemâziye'l-evvel sene erba'ın ve elf (Cemâziye'l-evvelin 1-10 arası sene 1040).

Kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Süleymân Beg dâme mecduhu, fahrû'l-küttâb Mehmed Beg bin Kazım, 'Abdî Beg bin Memî Beg, Muslî Beg bin 'Abdullah, Budak bin Seydî ve gayruhum.

69-4 Vasî Ta'yîni

Budur ki mahmiye-i Konya mahallâtından merhûm 'Alîgâv Sultân Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem mürd olan Bağdek nâm zimmînin Hatun nâm sulbîye sagîre kızının zabt-ı emvâl ve rabt-ı ahvâline bir vasî lâzım ve mühim olmağın işbu râfi'ü'l-kitâb Murâd veled-i Torun nâm zimmî mukaddem ve müstakîm olmakla kibel-i şer'-i şerîfden vasî nâsb ve ta'yîn olundukda mezkûr Murâd zimmî hizmet-i vesâyet-i merkûmeyi kabûl ve der-'uhde itmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrire fi evâil-i cemâziye'l-evvel sene erba'ın ve elf (Cemâziye'l-evvelin 1-10 arası sene 1040).

Mevlânâ Mahmûd Efendi el-Müderriş, Hâcı bin Dervîş, Pîr Ahmed bin Mehmed.

70-1 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Ahmed bin el-Hâc Mehmed nâm kimesne meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb el-Hâc 'Ayvad bin 'Alî nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından Dehüdâ Mahallesi'nde vâki' bir tarafı mezkûr 'Ayvad mülkü ve bir tarafı Velî Beşe mülkü ve bir tarafı Mahmûd mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub bir sofa ve bir tabhâne ve mahutayı müstemil olan mülk menzilimi mezkûr el-Hâc 'Ayvad'a onbinbeşyüz nakd akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr el-Hâc 'Ayvad yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslim-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukîr-ı merkûm Ahmed'in vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûr el-Hâc 'Ayvad bi'l-mukâbele kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olunub yed-i tâliye vaz' olundu hurrîre fi evâil-i şehri-i cemâziye'l-evvel sene erba'în ve elf (Cemâziye'l-evvelin 1-10 arası sene 1040).

Halîl Beg bin Ahmed Ağa, 'Alî Beg bin Halîl Ağa, Şeref Çelebî bin Hâcî, Mustafâ bin Süleymân, Mehmed bin Ahmed, Velî Beşe bin 'Alî, 'Abdülkâdir bin Memî ve gayruhum.

70-2 Nafaka Takdîri (Arabça)

Nafaka-i Süleymân bin Himmet.

Sellem er-racülü'l-med'uvvu Himmet bin Hâcî ibni's-sulbi's-sagîr Süleymân hâzer-i haze'l-küttâb 'Ömer bin el-Hâc Fazlûllah ve huve teslime li'l-besni ve'l-tezîde ve'l-'ıyalete tesliman ve teslima sarîhayn-i şer'iyeyn sümme merzati'l-hükkâm el-mevkî'-i i'lâm el-müteveffâ ...el-mezkûr külli yevm-i gâib min tarihi bizzeylihu selâsete ve derâhim kaziyeten 'osmânîye râyiç-i fi'l-vakt alâ minhu lehu hakkü'l-taleb ve'l-ahz ve ezine el-mezbûr bi-sarfi'l-meblağ el-mefrûhat min 'indehu ilâ es-sagîrü'l-mezkûr min akâriye inne yu'âhize min yedü'l-mübtenî el-mezbûr edâen mâ farzan ileyhi farzâ ve takdîran sarîhayn-i şer'iyeyn ve iznâ sarîhân-ı mer'iyân cerâ zâlîke tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi' min cemâziye'l-evâhir sene erba'în ve elf (9 Cemâziye'l-evvel sene 1040).

El-Hâc Mehmed bin el-hâc Ahmed, 'İsma'il bin 'Alî, Süleymân bin Mustafâ, Hâcî bin Dervîş ve gayruhum.

70-3 Taşla Vurup Öldürme Da'vâsı

Budur ki mahmiye-i Konya mahallâtından İçkal'a Mahallesi sâkinlerinden Demür Beşe bin 'Abdullah nâm kimesne mahzar-ı kazâda mahmiye-i mezbûre hâricinde vâki' Karaüyük nâm mevzi'de sâkin İbrahîm bin Mürsel nâm kimesne mahzarında üzerine takrîr-i da'vâ idüb târîh-i kitâbdan altı gün mukaddem yine mahmiye-i merkûmede vâki' Sakaoğlu Mahallesi'nde tarîk-i 'âmm üzerinde hâlen hicr ve terbiyemde tebeyyün eylediğim üvey oğlum İbrahîm bin Hasan nâm emred kendü hâlinde vakt-i zûhurde gelir iken merkûm İbrahîm'i ber vech-i şer'î başının sol cânibinden taş ile vurub mecrûh idüb beş altı gündün sonra vefât eylemişidir su'âl olunub takrîr-i tahrîr olunması matlûbumdur dedikde gıbbe's-su'âl ve'l-inkâr ve akibü'l-istişhâd 'udûl-i müsliminden Hasan Efendi ibn el-Hâc Yûsuf ve Veled Efendi bin Aşık nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzirân olub istişhâd olunduklarında fi'l-hakîka târîh-i kitâbdan üç gün mukaddem Büyük Kavak

kurbunda mezbûr Demîr Beşe merkûm İbrahim'e oğlum mesfûr İbrahim'i taş ile nec'an vurub mecrûh eylediği vefât etmek ihtimâli vardır didikde merkûm İbrahim mezbûr İbrahim'e bir taş atub urdum amma bir taşda adam mı ölür imiş ölür ise emîr Allah'ın deyü bizim huzûrumuzda cevâb virdi biz bu husûsa şâhîdleriz şehâdet dahî ideriz deyü edâ-i şehâdet-i şer'îye eylediklerinde gıbbe ri'ayeti şer'a'iti'l-kabûl şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâki' olmağın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrire fi evâsıt-ı şehr-i rebî'ü'l-âhir sene erba'în ve elf (Rebî'ü'l-âhir 11-20 arası sene 1040).

Nûri Beg bin el-Hâc Ahmed, Mustafâ Efendi bin Memî Çelebî, Mehmed Beg bin 'Abdî Beşe, Mehmed Beg bin Hasan Beg ve gayruhum.

70-4 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki Konya muzâfâtından Sa'id-ili Nâhiyesi'ne tâbî' Lâdik nâm karye sâkinlerinden (silik) meclis-i kazâda iş bu bâ'isü'l-kitâb Mehmed bin (silik) ikrâr idüb karye-i mezbûrede vâki' bir tarafı Karagöz mülkü ve bir tarafı Mustafâ Beg mülkü ve bir tarafı Hasan mülkü tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub bir bâb evi ve bir bâb ahur ve mahutayı müştemil olan mülk menzilimi mezkûr Mehmed ikibin akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Mustafâ'nın ikrâr-ı meşrûhun mezkûr Mehmed bi'l-mukâbele kabûl ve tasdik etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrire fi't-târîhi'l-mezbûr.

İbrahim bin 'Alî, Şâhbeg bin Mustafâ Çelebî, Hasan Dede bin Bayram, Sevindik bin Mîrzâ, Mahmûd bin 'Abdullah ve gayruhum.

71-1 Mülk Satışı (Dükkan Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden 'Ömer bin el-Hâc 'Osmân meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Ya'kûb ibn el-Hâc Hamza nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme esvâkıdan Keçeciler Çarşısı'nda vâki' bir tarafı Satı Beşe dükkânı ve bir tarafı Keçeciler mescidi vakfı ve tarafeyni tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan bir bâb mülk dükkânımı mezkûr Ya'kûb'a beşbin nakd akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğın meblağ-ı mezbûru mezkûr Ya'kûb yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm 'Ömer'in vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûr Ya'kûb bi'l-mukâbele kabûl ve tasdik etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olunub yed-i taliye vaz' olundu hurrire fi evâsıt-ı cemâziye'l-evvel sene erba'în ve elf (Cemâziye'l-evvelin 11-20 arası sene 1040).

El-Hâc 'Osmân bin el-Hâc Mahmûd, Durmuş bin Süleymân, Şa'bân bin Mahmûd, Yûnus bin el-Hâc Hamza, Mehmed bin Durduhân ve gayruhum.

71-2 Mülk Kiralama (Dükkan ve Tay Kiralama)

Mahmiye-i Konya sâkinlerinden el-Hâc Turâbi bin Durmuş nâm kimesne meclis-i kazâda sulbî oğlu olub bundan akdem vefât iden 'Alî nâm kimesnenin sulbî kebîr oğlu Hüseyin asâleten ve Hasan nâm sulbî sagîr oğlunun dahî kîbel-i şer'iden mensûb vâsileri olan el-Hâc 'Abdî bin İsmâ'il nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm

ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme esvâkından Çakıcılar Çarşısı'nda vâki' bir tarafı Mustafâ Beşe dükkânı ve etrâf-ı selâsesi tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan bir bâb börek dükkânının nısfı benim mülküm nısf-ı âharı sulbî oğlum mezbûr 'Alî'nin mülkü olup vefâtından sonra zikr olunan nısfı dükkân hissesi sulbî oğulları mezbûrân Hüseyin ve Hasan'a intikâl eyleyüb mülk-i mevrûsu olmağın mezbûrân Hüseyin ve Hasan'ın zikr olunan bevak dükkânında olan nısf hisselerini ve iki nefer taylarını târîh-i kitâbdan mestûr olan cemâziye'l-evvel guresinde beher şehr seksen akça icâreye kabûl eyledim didikde mukırr merkûm el-Hâc Turâb'ın vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûrân Hüseyin ve el-Hâc 'Abdî vicâhen tasdik ve şifâhen tahkîk etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâsıt-ı cemâziye'l-evvel sene erba'ın ve elf (Cemâziye'l-evvelin 11-20 arası sene 1040).

Seydî Beg bin Mehmed, Kemâl Beg bin Cemâl, el-Hâc Evlakî bin Hüseyin, el-Hâc Kâzım bin Mehmed ve gayrum.

71-3 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Mehmed bin Nûrullah nâm kimesne meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Kenân Beg bin 'Abdullah nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından Cullâhistan Mahallesi'nde vâki' bir tarafı kıdvetü'l-emâcid Süleymân Beg mülkü ve bir tarafı el-Hâc Zülfikâr mülkü ve bir tarafı İbrahîm mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olup bir tahtâni sofa ve bir tabhâne ve iki kiler evi ve bir örtme ve bahçeyi müstemil olan mülk menzilimi mezkûr Kenân Beg'e dörtbinbeşyüz nakd râic-i fi'l-vakt fîzi(?) 'osmâni akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğın meblağ-ı mezbûru mezkûr Kenân Beg yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Mehmed'in vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûr Kenân Beg bi'l-mukâbele kabûl ve tasdik etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâsıt-ı cemâziye'l-evvel sene erba'ın ve elf (Cemâziye'l-evvelin 11-20 arası sene 1040).

Behrûr Beg bin 'Abdullah, Ahmed bin el-Hâc Süleymân, Nûrullah bin Mehmed, Pîrî bin Ahmed Dede, 'Ömer bin Pîrli ve gayrum.

71-4 Nikâh

Mahalle-i Hoca Habîb.

Marzîye bint-i Pîrî vekîli el-Hâc 'Alî bin el-Hâc Mehmed vekâleten el-Hâc Hasan bin Mahmûd ve Durmuş bin Seydî güveyi Hasan bin Süleymân vekîli Durduhân bin Ahmed vekâleten şâhîdân-ı mezbûrân şehâdetleriyle sekizbin akça mehr-i mü'eccel olmak üzere 'akd-ı nikâh olundu hurrîre fi evâhir-i cemâziye'l-evvel sene erba'ın ve elf (Cemâziye'l-evvelin 21-30 arası sene 1040).

El-Hâc 'Alî bin, Süleymân bin Mustafâ, 'Ömer bin Pîrli ve gayrum.

72-1 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya'dan Mehmed bin Nûrullah meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb kıdvetü'l-emâcid-i ve'l-a'yân Süleymân Beg ibn el-merhûm Mehmed Pâşâ tarafından tasdik-i âtiye bimâ hüve şer'a sâbit olan Şeyh Kenân Beg ibn 'Abdî mahzarında ikrâr idüb Cullâhistan Mahallesi'nde vâki' bir tarafı kıdvetü'l-emâcid

müşarûn ileyh Süleymân Beg mülkü ve bir tarafı el-Hâc Zülfikâr mülkü ve bir tarafı İbrahîm mülkü ve bir tarafı tarîk-i ‘âmm ile mahdûd olub bir bâb tahtânî sofa ve bir bâb tabhâne ve iki bâb kiler evi ve bir örtme ve bahçeyi müştemil olan menzili müşarûn ileyh Süleymân Beg’e dörtbinbeşyüz akçaya bey’-i bât-ı sahîh-i şer’î ile bey’ idüb bi’t-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebi’ eyledim ba’de’l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı Mehmed’in vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûr Kenân Beg bi’l-mukâbele kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka’a gıbbe’t-taleb ketb olundu hurrîre fi evâsıt-ı cemâziye’l-evvel sene erba’în ve elf (Cemâziye’l-evvelin 11-20 arası sene 1040).

Mehrûz Beg bin ‘Abdullah, Ahmed bin el-Hâc Süleymân, Nûrullah bin Mehmed, Pîrî bin Ahmed Dede, ‘Ömer bin Pîrli ve gayrum.

72-2 Mîrâs Da’vâsı

Budur ki mahmiye-i Konya mahallâtından İçkal’a Mahallesi sâkinlerinden Satı veled-i Nikola nâm zimmî mahzar-ı kazâda menzil-i âtiye ve bağma vâzı’ü’l-yed olan işbu bâ’isü’l-kitâb Kumli veled-i Andun nâm zimmî mahzarında üzerine takrîr-i da’vâ idüb bundan akdem mürd olan vâlidem Makâl bint-i Andun nâm zimmîye ile mezkûr Kumli li-ebeveyn kârındaşları olub mahalle-i mezbûrede vâki’ lede’l-cîrân ma’lûmü’l-hudûd olub babaları mezbûr Andun’dan kendilere intikâl iden menzilde olan vâlidem merkûme Makâl Hatun’un hissesi ve yine Çandır değirmeni demekle ma’rûf mevzi’de vâki’ bir tarafı Receb mülkü ve bir tarafı Allahverdi mülkü ve bir tarafı İstifanus mülkü ve bir tarafı Karakaş mülkü ile mahdûd olub mukaddemâ mürd olan anaları Meryem nâm zimmîyeden kendilerine intikâl iden bağdaki hissesini ve vâlidem merkûme Makâl hâl-i hayâtında taleb idüb almadan mürd olmağın mezkûr Kumli’nin yedinde kaldı hâlen irs-i şer’î ile bana intikâl etmeğin mezkûr Kumli’den taleb iderin su’âl olundukda gıbbe’s-su’âl mezbûr Kumli cevâbında târîh-i kitâbdan otuz sene mukaddem babamız merkûm Andun mürd olub muhalledâtını taksîm eylediğimizde kız kârındaşım merkûme Makâl sâ’ir muhalledâtından hisse-i şer’iyesini bi’t-temâm alub menzil-i mezbûr benim hissemeye isâbet eyledi ve zikr olunan bağımı dahî ana mezbûre pederim hâl-i hayâtında bana hîbe-i şer’iye ile hîbe idüb otuz seneden beru tasarruf ederin kız kârındaşım merkûme Makâl’in bende bir habbe hakkı bâki kalmadığına yedimde hüccet-i şer’iye vardır deyücek otuz iki senesinde mahmiye-i merkûmede hâkimu’ş-şer’ olan Ahmed Efendi imzasıyla mûmzâ ve hatmi ile mahtûm ve târîh-i mezbûr ile müverrah mazmûn-ı takrîrine muvâfık hüccet-i şer’iye ibrâz idüb mezbûr Satı muvâcehesinde kırâ’at olundukda mazmûnun merkûme Makâl hâl-i hayâtında zikr olunan menzil de asla benim hakkım yokdur kârındaşım mezkûr Kumli’nin mülkü mahzıdır ve zikr olunan baği dahî vâlidesi mezbûreye pederim mukaddemâ hâl-i hayâtında kârındaşım mezkûr Kumli’ye hîbe eyledi anda dahî benim kat’a ‘alâkam yokdur deyü ikrârını mûnderic olduğumuzda mâ’adâ otuz seneden berü salâhımız sükût olunan da’vânın istima’ı câ’iz olmamağın mezbûr Satı min ba’d husûs-ı merkûme müte’allık mezkûr Kumli ile da’vâdan men’ olunub mâ-vaka’a gıbbe’t-taleb ketb olundu hurrîre fi t-târîhi’l-mezbûr.

Fahrû’s-sâlikin Mevlânâ eş-Şeyh ‘Ömer Efendi, Süleymân Beşe bin Mehmed Hoca, Nâsuh bin Mehmed, ‘Ömer bin Pîrli, Pîr Ahmed bin Mehmed ve gayrum.

72-3 Mülk Satışı (Harâbe Ev Yeri Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Velî bin Mûsa nâm kimesne meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Mahmûd bin Mehmed nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından Pürçüklü Mahallesi'nde vâki' bir tarafı Mehmed mülkü ve etraf-ı selâsesi tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan harâbe mülk evim yerini mezkûr Mahmûd'a binbeşyüz nakd râic-i fi'l-vakt akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bay' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Mahmûd yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Velî'nin vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûr Mahmûd bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâsıt-ı cemâziye'l-evvel sene erba'în ve elf (Cemâziye'l-evvelin 11-20 arası sene 1040).

Es-Seyyid 'Alî bin 'Abdî, Nâsuh bin 'Ayvad, Mehmed bin Mustafâ, 'Abdullah bin Ca'fer, Halîl bin İbrahîm, İbrahîm bin Receb ve gayruhum.

72-4 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Mahmiye-i Konya sâkinlerinden Safiye bint-i Ahmed nâm hatun mahzar-ı kazâda işbu Muharrem bin Mehmed mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından Türk'Alî Mahallesi'nde vâki' bir tarafı el-Hâc Ahmed mülkü ve bir tarafı Hasan mülkü ve bir tarafı Şa'bân mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan iki bâb tahtâni evimi mahutası ile târîh-i kitâbdan on iki sene mukaddem ikibindörtüyz akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru târîh-i merkûmda mezkûr Muharrem yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ile'l-ân mülk eylesün dedikde mukırr-e merkûme Safiye Hatun'un vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûr Muharrem bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâsıt-ı cemâziye'l-evvel sene 1040 (Cemâziye'l-evvelin 11-20 arası sene 1040).

El-Hâc Ahmed bin 'Abdûlgani, Velî bin el-Hâc Ahmed, Mehmed bin 'Alî, Beşir bin İdrîs ve gayruhum.

73-1 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden 'Alî Beşe bin Sefer nâm kimesne meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb 'Osmân ve İbrahîm nâm sabîlerin velîl'eri ve babaları olan el-Hâc 'Abdî bin Mehmed nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından Kasab Sinân Mahallesi'nde vâki' bir tarafı 'Abdülhâlîm Efendi mülkü ve bir tarafı mezkûr el-Hâc 'Abdî mülkü ve bir tarafı Satı mülkü ve bir tarafı tarîk-i hâss ile mahdûd olan iki bâb tahtâni mülk evimi mahutası ile sagîretân-i mezbûretân 'Osmân ve İbrahîm için babaları mezkûr el-Hâc 'Abdî'ye dörtbin akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr el-Hâc 'Abdî yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm 'Alî Beşe'nin vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûr el-Hâc 'Abdî velâyeti hâsebiyle bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-

vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrire fi evâsıt-ı cemâziye'l-evvel sene erba'ın ve elf (Cemâziye'l-evvelin 11-20 arası sene 1040).

Es-Seyyid Yûsuf bin es-Seyyid Sa'di, 'Abdurrahman bin Pervâne, el-Hâc İsmâ'il bin Mustafâ, Nâsuh bin Mehmed ve gayruhum.

73-2 Mülk Satışı (Tarla Satışı)

Zemîne bint-i Ahmed Çelebî (boş) ma'a es-Seyyid Mahmûd Beg.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Zemîne bint-i Ahmed Çelebî nâm hatun meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb es-Seyyid Mahmûd Beg ibn Mustafâ Beg tarafından tasdik-i âtiye vekil-i şer'isi olan Nûrullah bin Mahmûd mahzarında ikrâr idüb Beşkavak nâm mevzi'de vâki' tarafeyni mezkûr es-Seyyid Mahmûd Beg mülkü ve bir tarafı Hasan Çelebî mülkü ve bir tarafı eyvân-i sagîr ile mahdûd olan iki dönüm tarla ve bir dönüm çayır yerimi mezkûr es-Seyyid Mahmûd Beg'e ikibin akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslim-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukirre-i merkûme Zemîne Hatun'un vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını vekil-i mezkûr Nûrullah bi'l-mukâbele kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrire fi't-târîhi'l-mezbûr.

Mehmed Hâlîfe bin Dede Mustafâ, Şa'bân bin Pîrli, Mustafâ bin el-Hâc Mezîd, Mehmed bin Piyâle, Mustafâ bin İbrahîm, Mehmed bin 'Abdullah ve gayruhum.

73-3 Mülk Satışı (Bağ Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden merhûm Mahmûd Efendi'nin bi'l-ihzâr vârislerinden kârındaşları Hasan Çelebî ve Velî nâm kimesneler asâleten ve merhûm mezbûrun sulbîye kebîre kızı İsmihân tarafından husûs-ı âtiye vekil olub el-Hâc 'Alî bin el-Hâc Mustafâ ve Dervîş Mehmed bin el-Hâc Mustafâ nâm kimesneler şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan fahrü'l-'ibad Mustafâ Efendi ibn İbrahîm Beg ve müteveffâ-yı mezbûrun sulbîye diğerkızı olub kâfire esir ve giriftar olan Neslîhân tarafından dahî cânib-i şer'iden vekil nâsb olunan Mehmed Efendi bin el-Hâc Mustafâ mahzar-ı kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb 'Alî bin Mehmed ve Ramazân bin İsmâ'il nâm kimesneler mahzarlarında asâleten ve vekâleten ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme kazâsına tâbî' Gödene nâm karyede vâki' bir tarafı İsmâ'il Çelebî bağı ve bir tarafı mezkûr 'Ali bağı ve bir tarafı Sinân Efendi bağı ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub merhûm mezbûr Mahmûd Efendi'den irs-i şer'î ile bize intikâl iden bir kıt'a mülk bağımızı içinde olan eşcâr-ı müsmire ve gayri müsmiresi ile mezkûrân 'Alî ve Ramazân'a kırk 'aded esedî guruşa bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb anlar dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûrân 'Ali ve Ramazân yedlerinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslim-i mebî' eyledik ba'de'l-yevm mülk-i müşterâlarıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didiklerinde mukirrûn-ı merkûmün Hasan ve Velî ve İsmâ'il Efendi ve Mehmed Efendi'nin vech-i muharrer üzere câri olan ikrârlarını mezkûrân 'Alî ve Ramazân bi'l-mukâbele kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrire fi evâsıt-ı cemâziye'l-evvel sene erba'ın ve elf (Cemâziye'l-evvelin 11-20 arası sene 1040).

El-Hâc Mahmûd bin Mehmed, el-Hâc Velî bin Ahmed, 'Abdurrahman bin Mehmed, Velî bin İbrahîm, Mahmûd bin Mehmed, Süleymân bin Mustafâ, 'Ömer bin Pîrli, Hâcî bin Dervîş, Pîr Ahmed bin Mehmed ve gayruhum.

74-1 Ebû İshak Zâviyesi Tevliyet Da'vâsı

Mahmiye-i Konya'da asûde olan merhûm Ebû İshak Zâviyesi mütevellisi evlâdından olub Belvîrân kazâsına tâbî' Avdan nâm karyede sâkin olan Fazlı bin Güllü nâm kimesne asâleten ve yine evlâddan olub mahmiye-i mezbûre mahallâtından Mi'mâr Mahallesi sâkinelerinden Sâliha nâm hatun tarafından husûs-ı âtiyyü'l-beyâna vekîl olub nehc-i şer'-i üzere vekâleti sâbite olan mezbûr Sâlihâ'nın zevcesi Bayram Beg bin 'Abdulah nâm kimesne vekâleten meclis-i şer'-i şerîfe mütahhir ve mahfel-i dîn-i münîf münevvere ve kezâlike evlâddan olub hâlen zâviye-i mezkûre evkâfına bi'l-fi'l mütevelliyeye olan işbu hâfızâtü'l-kitâb 'Aynî Hatun muvâcehesinde her biri asâleten ve vekâleten üzerine takrîr-i da'vâ idüb zâviye-i mezbûrenin vâkîf-ı tevliyeti evlâda şart idüb vakf-ı mezbûrdan hums hisse-i tevliyet ta'yîn etmiş iken merkûme 'Aynî Hatun beher sene vakf-ı mezbûrdan hums hisse ahz ve kabz idüb bizi müdahâle ettirmez ne vecihledir su'âl olunsun dediklerinde gibbe's-su'âl merkûm 'Aynî Hatun cevâbında fi'l-hakîka zâviye-i merkûmenin vâkîf tevliyeti evlâda şart itmiş lâkin vakfiye-i ma'mûlün bihâsında batnen ba'de batnin şart itmişdir tekrar olunub mûcib-i birle âmel olunmasını taleb iderin didikde zâviye-i merkûmenin vakfiyesine nazar olundukda fi'l-vâki' vakf-ı mezbûr tevliyeti evlâda batna ba'de batn şart idüb hums hisse-i dahî ancak batn-ı evlâddan olana ta'yîn ettiği vakfiye-i ma'mûlün bihâdan mestûr ve mukayyed olduğu mukârrer olmağın şartü'l-vâkîf kütübü'l-meşayih rıbh muktezâsınca tevliyet-i merkûme hisse-i muayyenesiyle mezbûre 'Aynî Hatun batn olduğu olub müdde'iyân-ı merkûmândan mukaddem olduğu ecilden hums hisse-i tevliyete merkûme 'Aynî Hatun'a hükm olunub mezbûr Fazlullah ve merkûm Sâlihâ min ba'd dâhl ve tasarrufundan men' olmağın işbu hurûf gibbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâhir-i cemâziye'l-evvel sene erba'în ve elf (Cemâziye'l-evvelin 21-30 arası sene 1040).

Receb bin 'Osmân, Süleymân bin Himmet, Nâsuh bin İbrahîm, Halîl bin İbrahîm ve gayruhum.

74-2 Mülk Satışı (Ev ve Bağ Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya mahallâtından İçkal'a Mahallesi sâkinlerinden Hüdâverdi veled-i Durmuş nâm zimmî mahzar-ı kazâda zevcesi işbu râfi'atü'l-kitâb Hatun bint-i Satı nâm zimmîye tarafından tasdîk-i âtiye bimâ hüve tarîki's-sübût şer'an vekâleti sâbite olan kârındaşı İstifan veled-i Satı nâm zimmî mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı Yahyâ Beg mülkü ve bir tarafı Durmuş mülkü ve tarafeyni tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan mülk menzilemden mezkûr Yahyâ Beg'in menziline mûlahîk olan bir bâb tabhâne ve bir bâb kilar evi ve bunlara muttasıl mahutası ile Selifâr nâm havâlide vâki' bir tarafı Yûsuf mülkü ve bir tarafı Hâcî mülkü ve bir tarafı benim bağım ve bir tarafı nehr-i câri ile mahdûd olan mülk bağımdan garb tarafında vâki' mezbûr Yûsuf'un bağına mûlahîk olan bir evlek bağımı içinde olan eşcâr-ı müsmire ve gayri müsmiresi ve ana muttasıl üç evlek yeri ile zevcem merkûm Hatun'a onbin akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğın meblağ-ı mezbûru zevcem merkûme Hatun'un zimmetinde olan onbin akça hakkına

takas eyleyüb sulh-ı bey' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müsterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Hüdâverdi'nin vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını vekîl-i mezbûr İstifan bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâhir-i cemâziye'l-evvel sene erba'ın ve elf (Cemâziye'l-evvelin 21-30 arası sene 1040).

Mehmed Beşe bin 'Abdullah, Andun veled-i Hüsrev, Bağçelü veled-i Hüsrev, Kurukati veled ve gayrisi.

74-3 Vefa Yolu ile Kişiyeye Dükkân ve Mal Satışı

Budur ki Ahmed bin el-Hâc 'Abdî işbu Ahmed bin Mustafâ yedinden üçbin akça alub kabz idüb 'Attârlar Çarşısı'nda vâki' dükkânımı ve bir leğen ve bir kazanımı bi-tarîki'l-istiğlâl bey' idüb sene erba'ın ve elf cemâziye'l-evvelin guresinden yüzseksen gün temâmına değın edâ eyleyecek oldum didikde mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi.

Süleymân bin Mustafâ, Mustafâ bin Mehmed, 'Ömer bin Pîrli, Ahmed Çelebî bin Mehmed ve gayruhum.

74-4 Nafaka Takdîri (Arabça)

Li-nafakati's-sagîr el-med'uvvü el-zimmî Bâli veled-i Durmuş el-müteveffâ ibn men kable ve li-sâ'iri havâice'z-zarûreti külli yevmü'l-yemzi min târîhi bi-zeylihi selâsete derahîm mine'l-mâli'l-müntakîl ileyhi bi'l-irsi's-şer'î min ebîhi'l-mezbûr bi-talebi vasihi Allahverdi veled-i Bogos ve huve fi hicrihi ve terbiyetihî ve ezine lehu el-an meblağü'l-mefrûhat ve yesret-i dirhem min mâl-ı veftü'l-termuha ve takdirân sarîhayn-i şer'iyeyn ve ezine sarîhâ ve mer'at cerâ ve zâlike tahrîren fi'l-yevmi's-sâni ve'l-aşer şehir-i min cemâziye'l-evvel sene erba'ın ve elf (18 Cemâziye'l-evvel se 1040).

Süleymân bin Hızır, 'Alî bin Hâcî, 'İsma'il bin 'Ömer ve gayruhum.

75-1 Yol İhtilâfı Da'vâsı

Budur ki mahmiye-i Konya kazâsına tâbî' Sudirhemi Nâhiyesi'nde vâki' Karadığın nâm karye sâkinlerinden Halîl bin 'Ayvad ve Köseoğlu Mustafâ nâm kimesneler meclis-i şer'a hâzirân olub şöyle takrîr-i kelâm eyledilerki karye-i mezbûreden 'Osmân bin Hâcî 'Adem nâm kimesne ile yol husûsu için şer'î da'vâmız olub cânib-i şer'iden üzerine varılub şer' ile fasl olunmasını talep ideriz didiklerinde cânib-i şer'iden bi'z-zât üzerine varub 'akd-i meclis-i şer' olundukda mezbûrân Halîl ve Mustafâ iş bu hâfizü'l-kitâb merkûm 'Osmân mahzarında üzerine takrîr-i da'vâ idüb kadîmden gidib geldiğimiz yol merkûm 'Osmân setr idüb üzerine binâ ihdâs eylemiş su'âl olunub şer' ile men' olunsun dediklerinde gıbbe's-su'âl merkûm 'Osmân cevâbında fi'l-vâki' benim binâ ihdâs ettiğim yol babamdan intikâl etme mülk-i mevrûsumdur lâkin dam olmak ile üzerine gidüb gelürler idi kadîmden yolları değıldir karye-i mezbûre ahâlisinden dahî su'âl olunub deyü cevâb viricek karye-i mezbûreden olub zeyl-i kitâbda isimleri mestûr olan bî-garaz müslümânlardan su'âl olundukda fi'l-hakîka merkûm 'Osmân'ın binâ ihdâs ittiği yer kadîmden mülk-i mevrûsudur lâkin dam olmak ile üzerinden gidib gelüb yol etmişlerdir aslından yol değıldir deyü ala tarîki's-şehâde ihbâr eylediklerinde mezbûr 'Osmân'ın binâ ihdâs eylediği mülk-i mevrûsu olub üzerinde mürûr ve übü

etmekle küllî zarar müteretteb olduğu mukârrer ve müşâhede olmağın mezbûrân Halîl ve Mustafâ min ba'd dâhl ve ta'arruzdan men' olmağın gibbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâhir-i muharremi'l-harâm sene erba'în ve elf (Muharrem 21-30 arası sene 1040).

Ahmed bin Hâcî, Müstecâb bin Memî, Mehmed bin Ramazân, 'Abdurrahman bin Barmaksız, Mahmûd bin Seyid 'Alî, Hüseyin bin Hâcî, 'İlyâs bin Marziye ve gayruhum.

75-2 Mülk Satışı (Bağ Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Mustafâ ve Velî ibn Ahmed nâm kârındaşlar meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb 'Abdullah bin Mahmûd mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme hâricinde vâki' Çandır Değirmeni kurbunda vâki' bir tarafı Ahmed mülkü ve bir tarafı değirmene müntehi ve tarafeyni çay ile mahdûd olub ber- vech-i iştirâk mülk-i mevrûsumuz olan sekiz tahta bağımızı içinde olan eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmiresi ve bir bâb evi ile mezkûr 'Abdullah'a yedibin nakd râic-i fî'l-vakt akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebi' eyledik ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didiklerinde mukîrân-ı merkûmân Mustafâ ve Mahmûd'un vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûr 'Abdullah bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğın mâ-vaka'a gibbete-taleb ketb olundu hurrîre fî evâhir-i cemâziye'l-evvel sene erba'în ve elf (Cemâziye'l-evvelin 21-30 arası sene 1040).

El-Hâc 'Alî bin el-Hâc Mehmed, Mehmed Beg bin 'Alî, Ahmed Beşe bin Nâsuh, Hasan Çelebî bin el-Hâc Hasan, el-Hâc Muslî bin Mustafâ, Halîl bin el-Hâc Kemâl ve gayruhum.

75-3 Mülk Satışı (İcâre-i Zemînli Dükkân Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden 'Osmân bin Nûrullah meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb el-Hâc Durâlî bin Receb mahzarında ikrâr idüb mahmiye-i merkûme esvâkıdan 'Attârlar Çarşısı'nda vâki' bir tarafı es-Seyyid Hasan mülkü ve bir tarafı 'Abdurrahîm dükkânı ve bir tarafı Süleymân dükkânı ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan mezbûr Kapu Mescidi'ne beher şehir üç akça icâre-i zemîni olan bir bâb dükkânın mülküm olan civâr ve şef'ini mezkûr el-Hâc 'Alî'ye altıyüzetmiş akçaya bey'-i bât ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebi' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukîrân-ı merkûm 'Osmân'ın vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûr el-Hâc Durâlî bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğın mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâil-i cemâziye'l-evvel sene erba'în ve elf (Cemâziye'l-evvelin 1-10 arası sene 1040).

Dervîş Hâlîfe bin İdrîs, es-Seyyid Hasan bin Hasan, el-Hâc 'Alî bin Mahrazat, el-Hâc Sefer bin İdrîs, Hasan bin Hasan ve gayruhum.

75-4 Nafaka Takdîri (Arabça)

Li-nafakati's-sagîr el-med'uvvu Şa'bân ve minha benevâ Ahmed el-müteveffâ ebûhum el-mezbûr men kiyle ve li-kisvetihim ve li-sâ'iri havâ'icihimi'z-zarûriyyeti külle yevmî yemzi min târîhihi bi-zeylihi el-hükmi minhum selâse ve derâhim min mâli'l-müntakil ileyhim bi'l-irsi'sher'îye min ebihim el-mezbûr bi-talebi mürebbihim

'Abdullatîf bin 'Abdurrahman Çelebî ve hum fi hicrihi ve taht-ı terbiyetihî ve ezine lehu el-meblağü'l-mefrûhat 'inde'l-zarûreti bi-rücû'î 'aleyhim merkatü's-sa'ate farzan ve takdîran sahîhayn-i şer'iyeyn ve ezinâ sabrî mer'ab cerâ zâlike muharrer fi'l-yevmi's-sâmin cemâziye'l-âhir sene erba'în ve elf (8 Cemâziye'l-âhir sene 1040).

'Alî bin Sâlih, (okunmuyor), 'İsma'il bin Velî, Mustafâ bin Mehmed ve gayruhum.

76-1 Mülk Satışı (Zarûret-i Deyn İçin Tarla Satışı)

İkrâr-ı Sekir bint-i 'Abdullah (boş) ma'a Süleymân bin İbrahîm.

Budur ki mahmiye-i Konya mahallâtından İçkal'a Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Mehmed bin Bayram nâm müteveffânın Receb ve Saim nâm sehrînin kibel-i şer'îden mensûb vasîyleri olan müteveffâ-i mezbûrun zevce-i metrûkesi Sekir bint-i 'Abdullah nâm hatun meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Süleymân bin İbrahîm mahzarında ikrâr idüb mahmiye-i merkûme hâricinde vâki' Selifâr nâm mevzi'de tarafeyni mezkûr Süleymân mülkü ve bir tarafı İbrahîm mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub müteveffâ-yı mezbûrenin muhalledâtından olan bir tahta bir buçuk dönüm mülk tarlasını ba'de's-sübût edâsı lâzım olan deyninin zarûreti için sâ'ir menkûlatından vefâ ider nesnesi olmamağla zikr olunan tarlanın bey'ine der-'uhde olmakla ba'de'l-müzâyede ve inkitâ'ür-rağbe mezkûr Süleymân'a binikiyüz akçaya mukâbil kabz-ı semen ve teslîm-i mebî' eyledim mutasarrıf olsun dedikde mukırr-ı merkûm Sekir Hatun'un ikrâr-ı meşrûhunu mezkûr Süleymân kabûl ve tasdîk etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâil-i cemâziye'l-âhir sene erba'în ve elf (Cemâziye'l-âhirin 1-10 arası sene 1040).

El-Hâc Mehmed bin el-Hâc Mustafâ, 'Alî Beşe bin Mûsa Beşe, Bekir bin Nazmî, Murâd bin Hasan, 'Abdî Beşe bin 'Abdullah, Süleymân bin Demür ve gayruhum.

76-2 Mülk Satışı (Ev Satışı)

İkrâr-ı Ahmed bin İbrahîm (boş) ma'a Döne bint-i Hızır.

Budur ki mahmiye-i Konya'da vâki' Medrese Mahallesi sâkinlerinden Ahmed bin İbrahîm nâm kimesne mahzar-ı kazâda sâhibü'l-kitâb Döne bint-i Hızır nâm hatun mahzarında bi't-tav'i's-safî ikrâr ve i'tirâf idüb silk-i mülkümde ve taht-ı yedimde olub mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı 'Alî mülkü ve bir tarafı Hüseyin Beg mülkü ve bir tarafı Mahmûd mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd ve mümtâz olub bir bâb tahtânî odayı ve bir sofayı ve örtmeyi ve tabhâneyi müştemil olub mülk menzilimi merkûm Döne Hatun'a onikibin akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Ahmed'in vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûre Döne kabûl ve tasdîk etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâil-i cemâziye'l-evvel sene erba'în ve elf (Cemâziye'l-evvelin 1-10 arası sene 1040).

El-Hâc Süleymân bin Dede, Mustafâ bin Velî, Süleymân bin el-Hâc Mûsa, Yûnus bin 'Abdî, el-Hâc 'Abid bin EbûBekir, Hızır bin Uğuz, Mehmed bin 'Alî ve gayruhum.

76-3 Mülk Hıbesi

İkrâr-ı Döne bint-i Hızır (boş) ma'a 'Abdî.

Mahmiye-i Konya sâkinelerinden Döne bint-i Hızır nâm hatun mahzar-ı kazâda işbu râfi'ü'l-kitâb İbrahîm bin 'Abdî nâm sabinin velîsi ve babası mezbûr 'Abdî mahzarında bit'tav'i's-safi ikrâr ve i'tirâf idüb mahmiye-i mezbûre mahallâtından Medrese Mahallesi'nde vâki' bir tarafı 'Alî mülkü ve bir tarafı Hüseyin Beg mülkü ve bir tarafı Mahmûd mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan mülk menzilimi kârındaşım 'Abdî'nin sadrî oğlu mezbûr İbrahîm hitan oldukda mezbûr İbrahîm'e hıbe-i sahîha-i şer'îye ile hıbe ve temlik eyledikde babası merkûm 'Abdî dahî mezbûr merkûm İbrahîm için zikr olunan menzilimi ithâb ve kabûl ve tasdik eyledi ba'de'l-yevm menzil-i mezbûr merkûm İbrahîm'in mülk-i mevhubudur keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde mukırr-ı merkûm Döne Hatun'un vech-i meşrûh üzere câri olan ikrârını mezbûr 'Abdî vicâhen tasdik ve şifâhen tahkîk edicek mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olunudu hurrîre fi evâil-i cemâziye'l-evvel sene erba'în ve elf (Cemâziye'l-evvelin 1-10 arası sene 1040).

Inde'ş-şuhûd-ı sâbık.

76-4 Cârîye Azâdı (Arabça)

İtknâme-i Sünbül.

Ekârra ve i'terafe fi meclisi's-şer'ü's-şerîf ve mahzari'd-dînü'l-münîf el-ma'sun-ı 'ani't-ta'yîr ve't-tahrîr fahrü'l-akrân ve'l-a'yân er-racûlü'l-med'uvvu Mehmed Beg ibn Hasan Beg el-cündî bi-ennehu gad ateka ve harrare 'abdehu ve memlûkehu el-mu'terîfetü bi'r-rıkka hâmil-i haze'l-kitâb Sünbül bint-i 'Abdülvehhab el-esved el-akrân el-etvalü'l-eftan el-nezenî ve fi sa'âtiyyü'l-yümna itbara leke hasbeten lillâhi'l-'azîm ve taleben li-merzâtî'r-rabbîhi'l-kerîm ve 'amelen bimâ kâle'n-nebiyyi sâllallâhu te'âlâ 'aleyhi ve sellem men i'teka rakabeten mü'mineten a'tekallahu lehu bi-küllî erbin minhuma eriben minhu mine'n-nâr i'tâken ve tahrîren sahîhayn-i şer'îyeyn ve ikrâran ve i'tirâfen sarîhayn-i mer'îyeyn fesâret huve hurreten kesâ'iri'l-harâri'l-asliyân lehu ma-lehum ve 'aleyhâ ma-'aleyhum ve-lem yebka li-ehâdin 'aleyhi sive'l-hakkü'l-vülâine's-sâbite li'l-mevâli 'ale'l-kazâen cerâ ve zâlike hurrîre fi'l-yevmî'l-hâdi 'aşer min cemâziye'l-evvel sene erba'în ve elf (11 Cemâziye'l-evvel sene 1040).

Süleymân Beg bin Bostan, Hâcî 'Alî bin 'Alî, Mehmed Çelebî bin el-Hâc Şâhverdi, Mevlûd bin Ataullah, 'Alî bin Bilâl, Celâl bin Hasan, İbrahîm Çelebî bin 'Alî, Mahmûd bin Şa'bân, Süleymân bin Mustafâ ve gayruhum.

77-1 Mülk Satışı (Bağ Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Hızır bin 'Abdullah meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Bekir bin Ahmed mahzarında ikrâr idüb mahmiye-i merkûme hâricinde vâki' Karaüyük nâm mevzi'de bir tarafı benim mülküm ve bir tarafı ba'zân el-Hâc Ca'fer ve ba'zân 'Alî mülkü ve bir tarafı es-Seyyid Muhîb Çelebî tarlası ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan onüç puşte bağımı içinde olan eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmiresi ve benim evim köşesinde mezbûr es-Seyyid Muhîb Çelebî tarlası köşesine varınca hayâtı ile mezkûr Bekir'e üçbin akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'-i ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Hızır'ın vech-i meşrûh üzere câri olan

ikrârını mezkûr Bekir bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâil-i cemâziye'l-evvel sene erba'în ve elf (Cemâziye'l-evvelin 1-10 arası sene 1040).

Es-Seyyid Yûsuf Çelebî bin Seyyid Seydî, el-Hâc Süleymân bin Mehmed, Halîl Dede bin 'Alî, el-Hâc Hasan bin el-Hâc 'Alî, Şa'bân bin 'Ayvad, Dervîş 'Alî bin Şa'bân, Mustafâ bin Halîl Dede, Sefer bin Taşkın ve gayruhum.

77-2 Mülk Satışı ('Arsa Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Mehmed bin Sinân nâm kimesne meclisi kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb el-Hâc Pîrli bin Mustafâ nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûmede vâki' Bityemez nâm mevzi'de tarafeyni 'Alî Dede mülkü ve bir tarafı Ahmed Çelebî mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd mülk ev yerini mezkûr el-Hâc Pîrli'ye bindörtüz nakd râic-i fî'l-vakt fîzi(?) 'osmâni akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabul eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Pîrli yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslim-i mebi' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Mehmed'in vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûr el-Hâc Pîrli bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâil-i cemâziye'l-evvel sene erba'în ve elf (Cemâziye'l-evvelin 1-10 arası sene 1040).

Mîrzâ bin Süleymân, Gâzi bin 'Abdülkerîm, 'Osmân bin Ala'eddîn, 'Alî Balî bin Mehmed, Mevlûd bin Üveys ve gayruhum.

77-3 Mülk Satışı (Bağ Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Memî Dede bin İsmâ'îl nâm kimesne meclis-i kazâda sulbî oğlu olan işbu bâ'isü'l-kitâb İsrail Dede nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme kazâsına tâbi' Sarıca Ahmed nâm karyede vâki' bir tarafı Kemâl mülkü ve bir tarafı çay ve tarafeyni tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan bir kıt'a mülk bağımı içinde olan eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmiresi ile sulbî oğlum mezkûr İsrail Dede'ye üçbinikiyüz nakd râic-i fî'l-vakt akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr İsrail Dede yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslim-i mebi' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Memî Dede'nin vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûr İsrail Dede bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâsıt-ı cemâziye'l-evvel sene erba'în ve elf (Cemâziye'l-evvelin 11-20 arası sene 1040).

Mevlânâ eş-Şeyh 'Ömer Efendi, eş-Şeyh Şüca' Efendi, Nûri Beg bin el-Hâc Mehmed, Mahmûd Hâlîfe bin el-Hâc Mehmed, Bekir bin Kemâl, Süleymân bin Mustafâ ve gayruhum.

77-4 Mülk Satışı ('Arsa Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Hüseyin bin Kerem nâm kimesne meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Sâlih bin Kâdirkulu mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından Türbe-i Celâlîye

Mahallesi'nde vâki' bir tarafı Hüseyin mülkü ve bir tarafı Mahmûd mülkü ve bir tarafı Sinân mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan bir kıt'a yerimi mezkûr Sâlih'e binikiyüz akçaya bey'-i bât ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Sâlih yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslim-i mebi' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Hüseyin'in vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûr Sâlih bi'l-mukâbele kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâsıt-ı Cemâziye'l-Evvel sene.

'Alî Beşe bin Yûsuf Beşe, Süleymân bin Hâcî Hâlim, el-Hâc 'Alî bin 'Alî, Himmet bin Mehmed ve gayruhum.

78-1 Mülk Satışı (Tarla Satışı ve Tefvizi)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden es-Seyyid 'Abdüllatîf bin es-Seyyid Pîrga'ib nâm kimesnenin bi'l-ihzâr vârislerinden sulbî kebîr oğulları es-Seyyid Sefer es-Seyyid Mevlûd nâm kimesneler asâleten ve müteveffâ-yı mezbûrun sulbîye sagîre kızı 'Âişe'nin kibel-i şer'îden mensûb vasîsi olan kârındaşı mezbûr es-Seyyid Sefer ve Mü'mine bint-i Pîrga'ib nâm hatun meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb 'İlyâs bin Hâcî nâm kimesne mahzarında her biri asâleten ve vesâyeten ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme hâricinde vâki' bir tarafı Sarâczâde 'Abdî Efendi tarlasına ve bir tarafı Dervîş 'Alî mülkü ve bir tarafı diğêr Dervîş 'Alî mülkü ve bir tarafı el-Hâc Ahmed tarlası ile mahdûd olan dört dönüm tarlanın kible tarafında vâki' üç dönüm tarlası ber-vech-i iştirâk mülkümüz olmağın asâleten vesâyetimiz hâsebiyle mezkûr 'İlyâs'a ondört esedî guruşa bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr 'İlyâs yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslim-i mebi' eyledik ve zikr olunan üç dönüm mülk tarlamızın şimâl tarafında vâki' Debbâğ Sinân mescidi vakfî olan bir dönüm tarla dahî bizim tasarrufumuzda olmağın biz dahî hakk-ı tasarrufunu yine mezkûr 'İlyâs'a mütevellisi izni ile tefvîz ve teslim eyledik mutasarrıf olsun dediklerinde mukırrân-ı merkûmân Seyyid Sefer ve Seyyid Mevlûd ve Mü'mine Hatun'un vech-i muharrer üzere câri olan ikrârlarını mezkûr 'İlyâs kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâil-i cemâziye'l-evvel sene erba'ın ve elf (Cemâziye'l-evvelin 1-10 arası sene 1040).

Dervîş 'Alî bin Bostan, Dervîş Mehmed bin Bostan Velî bin Hâcî, Seyyid Halîl bin Hızır ve gayruhum.

78-2 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Mehmed bin Mustafâ nâm kimesne meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Kerîme bint-i Nûrullah nâm hatun tarafından husûs-ı âtiyi tasdîke Mustafâ bin Nûrullah ve Mehmed bin el-Hâc Hasan nâm kimesneler şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan Velî Çelebî bin Receb mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından Mu'în Mahallesi'nde vâki' tarafeyni merkûme Kerîme Hatun mülkü ve bir tarafı Mustafâ bin Velî mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub bir bâb sofa ve bir tabhâne ve iki mahutayı müştemil olan mülk menzilimi merkûme Kerîme Hatun'a altıbin nakd râic-i fi'l-vakt akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i

merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru merkûme Kerîme Hatun yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Mehmed'in vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını vekîl-i mezbûr Velî Çelebî vicâhen ve şifâhen tahkîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olunub yed-i tale vaz' olundu hurrîre fî evâsıt-ı cemâziye'l-âhir sene erba'în ve elf (Cemâziye'l-âhirin 11-20 arası sene 1040).

El-Hâc Süleymân bin Emrullah, Mehmed bin Muslî, Balcı bin Mustafâ, Mehmed Hâlîfe bin Mansûr Hâlîfe, el-Hâc 'Alî bin Mehmed Dede ve gayruhum.

78-3 Vâsi Ta'yîni (Arabça)

Nâsabe'l-hâkimu li-muvakkî' hazel-kitâb bi-tevkiyete'l-müsettab hâmil-i hâze'l-kitâb'Osmân bin Sinân sâkinü'l-mahalle-i Sefâhâne min mahallât-ı Konya el-mahmiye 'ale's-sâgireyn el-med'uvveyyn Hasan ve İhe ibn-i Mirsân el-müteveffâ ebûhuma min nakîlü'l-hıfz ihve ileyhima ve zabt-ı emvâlihima el-müselle ileyhima bi'l irsü's-şer'i ebîhima el-mezbûr ve huve kable'l-vesâyete el-mezbûra ve el-tezm-i mâkâme emriha nasb ve ta'yîn sahîhayni şer'iyeyni mer'iyeyn cerâ zâlike muharrer fî'l-yevmi'l-tis'a min cemâziye'l-evel sene erbâ'în ve elf (9 Cemâziye'l-evvel sene 1040).

Murad Beg bin 'Alî, Seydî Beg bin Nûrullah, Mehmed bin Hızır, 'Alî bin Hâcî ve gayruhum.

79-1 Mehr Alımını Tescîl

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinelerinden Rahîme bint-i el-Hâc İbrahîm nâm hatunun kendi ikrâr-ı ile husûs-ı âtiye vekîl-i şer'îsi olan zevci Mevlûd bin Hızır nâm kimesne meclis-i kazâda işbu râfi'ü'l-kitâb 'Abdî bin Şancı nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb zevcem ve müvekkilem merkûme Rahîme Hatun bundan akdem mezkûr 'Abdî'nin zevcesi iken tatlık eyledikde mehr-i mü'ecceli ve nafaka-i 'iddeti ile'l-ân mezkûr 'Abdî'nin zimmetinde bâki kaldı hâlen da'vâ ve taleb eyledikde mâ-beynlerinde münâza'ât-i kesîre vâki' olmuş idi el-hâlet-i hâza araya müslihûn tavassut idüb bindörtüüz akça üzerine 'akd-i sulh inşâ' ettiklerinde müvekkilem dahî sulh-ı mezbûru kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûru mezkûr 'Abdî yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb zimmetini husûs-ı merkûme müte'allık da'vâdan ibrâ eyledim didi didikde vekîl-i mezbûr Mevlûd'ün vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûr 'Abdî vicâhen tasdik ve şifâhen tahkîk itmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâhir-i cemâziye'l-âhir sene erba'în ve elf (Cemâziye'l-âhirin 21-29 arası sene 1040).

'Alî Beg ve 'Abdî Beg bin Ahaveyn, Hasan Beg bin Sinân Çelebî, Rızvân bin 'Abdullah, Sevindik bin Halîl ve gayruhum.

79-2 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinelerinden Pâşe bint-i İnandık nâm hatun mahzar-ı kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Mürsel bin Hasan Beg mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından Aksinle Mahallesi'nde vâki' bir tarafı Bınâri Pîr 'Ömer Pâşâ hazretleri mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ve tarafeyni tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub bir bâb tahtâni sofa ve bir oda ve bir tabhâne ve mahutayı müştemil mülk menzilimi mezkûr Mürsel'e ikibinaltyüz akçaya bey'-i

bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukirre-i merkûme Pâşe Hatun'un ikrâr-ı meşrûhunu mezkûr Mürsel kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâhir-i cemâziye'l-âhir sene erba'în ve elf (Cemâziye'l-âhirin 21-29 arası sene 1040).

Mehmed Ağa bin Sevindik Beg, Celâl Beg bin Hasan, el-Hâc Cum'alî bin el-Hâc Süleymân, Receb bin Süleymân, Mansûr Beşe bin Mustafâ, Mehmed bin el-Hâc Mustafâ, 'Alî bin Durmuş ve gayrum.

79-3 Mülk Satışı (Ev ve Bağ Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinelerinden Eslîme bint-i 'Abdünnebi nâm hatun tarafından vekîl olub Mehmed Çelebî bin 'Alî Efendi ve Ahmed bin Mustafâ şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan zevci Mahmûd bin Mahmûd mahzar-ı kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb diğêr Mahmûd bin Ahmed mahzarında ikrâr idüb müvekkilem ve zevcem merkûme Eslîme mahmiye-i merkûme hâricinde vâki' bir tarafı Gâib mülkü ve bir tarafı Mehmed mülkü ve tarafeyni tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan altı puşte bağda olan hissesini ve ana muttasıl olan bir kıt'a düz bağını iki kuyusu ve beş ayva ağaçları ve sâ'ir eşcâr-ı müsmire ve gayri müsmiresi ve bir bâb evi ve bir mikdâr yeri ile mezkûr Mahmûd'a ikibinikiyüz akçaya bey'i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebî' eyledi ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde vekîl-i mezbûr Mahmûd'un vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûr diğêr Mahmûd bi'l-mukâbele kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî târihi'l-mezbûr.

Mevlânâ eş-Şeyh Sürûri Efendi, Mehmed Efendi el-İmâm, Beytullah Hâlîfe bin 'Osmân, 'Abdî ve Süleymân ibn İsmâ'il Hâlîfe, Hasan bin Hüseyin, Hasan bin Satı ve gayrum.

79-4 İstiğlâl Yoluyla Kişiyi Mülk Satışı

Mustafâ Çelebî bin el-Hâc Ala'eddîn işbu müteveffâ el-Hâc Bostan'ın İbrahîm nâm sagîr oğlunun vasîy-i mensûbu olan el-Hâc 'Abdülbâki yedinden yedibin akça alub kabz idüb Merâm kurbunda hudûd-ı meşhûr olan bağımı bi-tarîki'l-istiğlâl bey' idüb sene erba'în ve elf receb guresinde ilâ temâmi's-sene binelli akça icâreye kabûl eyledim didikde ikrâr-ı kayd şud.

İbrahîm bin Hüseyin, es-Seyyid Ahmed bin es-Seyyid Mustafâ, 'Abdî Hoca bin İbrahîm, Süleymân bin Mustafâ, 'Alî Beg bin Pîrî ve gayrum.

80-1 Mülk Satışı (Bağ Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Hüseyin bin Koca nâm kimesne mahzar-ı kazâda bundan akdem vefât eden Murâd Beg nâm kimesnenin Nisâ nâm sulbîye sagîre kızının kibel-i şer'iden mensûb vasîsi olan zevce-i metrûkesi Mümine bint-i Veled nâm hatun tarafından husûs-ı âtiyi tasdîka bimâ hüve tarîki's-sübût şer'an vekâleti sâbite olan hâlâ zevci Ramazân bin Muharrem nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme kazâsına tâbî' Karadiğın nâm karyede vâki' tarafeyni Mehmed mülkü ve bir tarafı 'Abdurrahman mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan bir kıt'a mülk bağımı bundan

akdem mezbûr Murâd Beg'e hayâtında iken ikibindörtüyz akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebi' eylemiş idim mülk-i müşterâsı olduktan sonra vefât idüb sulbîye kızı merkûme Nisâ'ya intikâl eyledi mülk-i mevrûsudur vasîsi olan vâlidesi merkûme Mü'mine Hatun sagîre-i mezbûre tarafından vesâyeti hâsebiyle zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Hüseyin'in vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını vekîl-i mezbûr Ramazân bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâil-i receb sene erba'în ve elf (Recebin 1-10 arası sene 1040).

Dervîş Hâlîfe bin Mustafâ Efendi, 'Abdî Çelebî bin Velî Beg, Ahmed bin Mehmed, Hasan bin Dede, Ahmed bin diğêr Mehmed ve gayruhum.

80-2 Mülk Satışı (Bağ Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Sefer ibn el-Hâc Mustafâ meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb İbrahîm bin 'Abdurrahman mahzarında ikrâr idüb Sâdırlar Mahallesi'nde vâki' bir tarafı 'Alî bin Murâd mülkü ve bir tarafı 'Abdurrahman Efendi mülkü ve bir tarafı Şa'bân mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan bir kıt'a mülk bağımı mezkûr İbrahîm'e altıbindörtüyz akçaya bey'-i bât ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebi' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Sefer'in vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûr İbrahîm kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâsıt-ı cemâziye'l-âhir sene erba'în ve elf (Cemâziye'l-âhirin 11-20 arası sene 1040).

'Abdî Hâlîfe bin Mûsa, es-Seyyid Şancı Çelebî bin es-Seyyid Mehmed, 'Abdullah bin Nâsuh, Velî bin Mehmed ve gayruhum.

80-3 Mülk Satışı (Zarûret-i Deyn İçin Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya mahallâtından İbn Sâlih Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Süleymân bin Halîl sulbî sagîr oğlu Mehmed'in kibel-i şer'iden mensûb-ı vasîsi olan Ahmed Hâlîfe ibn 'Abdülkerîm mahzar-ı kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb 'Alî Efendi ibn Avnûllah mahzarında bi'l-vesâye ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb müteveffâ-yı mezbûr Süleymân'ın vefâtından sonra müteveffâ olan merkûm Hâlîfe'nin düyûn-ı müsbetesi olduğu ecilden mukaddemâ vefât eden oğlunun oğlu mezbûr Mehmed'in vasîyi mensûbu olduğum ecilden vârisleri benden talep etmekle ben dahî merkûm Hoca'nın mülkü ve vasîsi olduğum sagîr-i mezbûr Mehmed'in yedinde olub mahalle-i merkûmede vâki' bir tarafı benim kendi mülküm ve bir tarafı sagîr-i mezbûr Mehmed'in mülkü ve tarafeyni tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan bir bâb sofa ve bir tabhâne ve mebniye-i müştemil olan mülk menziline zarûret-i deyni için vesâyeti hâsebiyle mezkûr 'Alî Efendi'ye ikibinsekizyüz akçaya bey'-i bât ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebi' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Ahmed Hâlîfe'nin ikrâr-ı meşrûhun mezkûr 'Alî Efendi kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâil-i receb sene erba'în ve elf (Recebin 1-10 arası sene 1040).

Ahmed Çelebî bin Velî Beg, Mehmed Çelebî bin Emrullah Çelebî, 'Alî Beg bin Pîrî, Süleymân bin Mustafâ, 'Ömer bin Pîrî ve gayruhum.

80-4 Mülk Satışı (Tarla Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinelerinden Cemîle bint-i İbrahim nâm hatun mahzar-ı kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Dervîş bin el-Hâc Mahmûd mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme hâricinde vâki' Selifâr nâm mevzi'de bir tarafı Seyrân bağı ve bir tarafı Kara Mahmûd bağı ve tarafeyni tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan iki dönüm bir kıt'a ve bir dönüm dahî bir kıt'a cem'an üç dönüm mülk tarlamı mezkûr Dervîş'e dörtbinbeşyüz akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Dervîş yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebi' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûme Cemîle'nin vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûr Dervîş bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâhir-i cemâziye'l-âhir sene erba'în ve elf (Cemâziye'l-âhirin 21-29 arası sene 1040).

El-Hâc Mehmed bin el-Hâc Mahmûd, 'Abdî Beg bin el-Hâc Mehmed, Kalender bin Ahmed, Şa'bân bin Nâsuh ve gayruhum.

81-1 Mülk Satışı (Bağ Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Mehmed Beşe bin Muharrem nâm kimesne mahzar-ı kazâda kârındaşı kızı işbu bâ'isü'l-kitâb Neslî bint-i 'Osmân nâm hatun tarafından tasdîk-i âfiye bimâ hüve tarîki's-sübût şer'an vekâleti sâbite olan Nûrullah Çelebî bin el-Hâc Hüseyin mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme hâricinde vâki' bir tarafı Dervîş Mehmed tarlası ve bir tarafı Mûsa Dede tarlası ve tarafeyni tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan harâbe mülk bağım yerini kârındaşım kızı merkûme Neslî Hatun'a binbeşyüz nakd râic-i fi'l-vakt akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebi' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Mehmed Beşe'nin vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûr Nûrullah Çelebî vekâleten kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâil-i şehri-i receb sene erba'în ve elf (Recebin 1-10 arası sene 1040).

Ahmed bin 'Ömer, el-Hâc Memî bin Halîl, Ahmed Beşe bin el-Hâc Mûsa, Hâcî bin Dervîş ve gayruhum.

81-2 Mülk Satışı (Bağ Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Hasan bin Mehmed nâm kimesne mahzar-ı kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Halîl bin 'İlyâs nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme kazâsına tâbî' Muharremşâh nâm karyede vâki' tarafeyni mezkûr Halîl mülkü ve bir tarafı diğeri Halîl mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan bir kıt'a mülk bağımı içinde olan eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmiresi ile mezkûr Halîl'e bin nakd râic-i fi'l-vakt akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Halîl yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebi' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Hasan'ın vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûr Halîl bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-

vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrیره fi evâil-i şehri recebi'l-mürecceb sene erba'în ve elf (Recebin 1-10 arası sene 1040).

'Alî Beg bin Hüseyin, Koca Beşe bin Rasûl, Mûsa bin Yahyâ, Balî bin Kudsî, Süleymân bin Hamza ve gayruhum.

81-3 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Lütfullah bin 'Alî ve li-ümm kârındaşı Süleymân bin Durmuş nâm kimesneler meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb el-Hâc Süleymân bin Hüdâverdi nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından merhûm Şeyh 'Âlimân Mahallesi'nde vâki' bir tarafı Ahmed mülkü ve bir tarafı el-Hâc Mehmed mülkü ve bir tarafı Bedel mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub 'ammimiz ve mûrisimiz müteveffâ Sinân Beşe bin Mehmed Beşe nâm kimesneden irsi-şer'î ile intikâl iden bir sofa ve bir tabhâne ve bir ahur ve mahutayı müştemil müşa' ve müşterek olduğumuz mülk menzilimizi mezkûr el-Hâc Süleymân'a ikibin nakd akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Süleymân yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dediklerinde mukırrân-ı merkûmân Lütfullah ve Süleymân'ın vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûr Süleymân bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrیره fi evâil-i şehri recebi'l-mürecceb sene erba'în ve elf (Recebin 1-10 arası sene 1040).

Zülfikâr Çavuş bin 'Abdullah, 'Abdülehâd Hâlîfe bin Seydî 'Alî, Mehmed bin el-Hâc Budak, Murâd Dede bin Hüdâverdi, Ahmed bin Velî ve gayruhum.

82-1 Mülk Satışı (Vakfedilen Bağ Satışı)

İkrâr-ı 'Abdullah Efendi (boş) ma'a Mehmed bin Süleymân.

Budur ki mahmiye-i Konya'da vâki' Mâl Kâdısı Çeşmeleri evkâfına hâlen mütevellî olan 'Abdullah bin el-Hâc Seydî nâm kimesne meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Mehmed bin Süleymân mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme hâricinde vâki' Selifâr nâm mevzi'de bir tarafı Hâtır mülkü ve bir tarafı Bahşî mülkü ve bir tarafı çay ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan dört puşte bağı içinde olan iki ceviz ağacı ile Fâtıma bint-i el-Hâc Mehmed nâm hatunun mülkü olub lâkin zikr olunan bağı bey' olunub semeni zikr olunan çeşmelerin vâki' olan masârifine harc-ı masraf oluna deyü vakf ve ta'yîn ve mukaddemâ bana teslîm eylemiş idi el-hâlet-i hâza hudûdu zikr olunan bağı ba'de'l-müzâyede ve inkîta'ü'r-rağbe tevliyetim hâsebiyle mezkûr Mehmed hakk-ı ikrâr-ı olan bin akçaya bey'-i bât ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm 'Abdullah'ın vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûr Mehmed kabûl ve tasdîk itmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrیره fi evâil-i şehri receb sene erba'în ve elf (Recebin 1-10 arası sene 1040).

Mevlânâ 'Alî Efendi el-Müderriş, Mehmed Hâlîfe bin el-Hâc Mehmed, Ahmed Hâlîfe bin Abdülkerîm, İbrahîm Beşe bin 'Abdullah ve gayruhum.

82-2 Mülk Satışı (Ev Satışı)

İkrâr-ı Mehmed bin Süleymân (boş) ma'a 'Ömer bin el-Hâc İbrahim.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Mehmed bin Süleymân meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb 'Ömer bin el-Hâc İbrahim mahzarında ikrâr idüb İbn Sâlih Mahallesi'nde vâki' bir tarafı 'Alî Efendi mülkü ve bir tarafı Ahmed Hâlîfe mülkü ve bir tarafı mescid-i şerîf ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub fevkâni bir oda ve tahtâni bir tabhâne ve mahutayı müştemil olan mülk-i menzilimi mezkûr 'Ömer'e bin akçaya bey'-i bât ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebi' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Mehmed'in ikrâr-ı meşrûhun mezkûr 'Ömer bi'l-mukâbele kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrire fi't-târîhi'l-mezbûr.

Inde's-şuhûd-ı sâbık.

82-3 Mülk Satışı (Ev ve Bağ Satışı)

İkrâr-ı Kurdkeşîş (boş) ma'a Mehmed Beşe bin 'Abdullah.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Kurdkeşîş veled-i İmirşe nâm zimmî meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Mehmed Beşe bin 'Abdullah mahzarında ikrâr idüb mahmiye-i merkûme hâricinde vâki' Selifâr nâm mevzi'de vâki' bir tarafı Dervîş Mehmed mülkü ve bir tarafı ba'zân Durmuş ve ba'zan dahî Seriy mülkü ve bir tarafı Dervîş Mehmed mülkü ve tarafeyni tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan mülk-i bağımı evi ve yeri ile târîh-i kitâbdan on sene mukâdem mezkûr Mehmed Beşe'ye yirmidörtbin nakd râic-i fi'l-vakt akçaya bey'-i bât ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebi' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Kurdkeşîş'in ikrâr-ı meşrûhun mezkûr Mehmed Beşe bi'l-mukâbele kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrire fi evâil-i şehri receb sene erba'în ve elf (Recebin 1-10 arası sene 1040).

Es-Seyyid Fazlullah bin Receb, Mehmed Beşe bin 'Abdullah, 'Alî Beşe bin 'Abdullah, diger Mehmed Beşe bin 'Abdullah, Hasan bin el-Hâc Dervîş ve gayruhum.

82-4 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinelerinden Sultân bint-i Sinân nâm hatun tarafından husûs-ı âtiye vekîl olub 'Alî Çelebî bin Ahmed ve el-Hâc 'Alî bin 'Osmân nâm kimesneler şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan İsmâ'îl Çelebî bin Hızır Dede meclis-i kazâda işbu sâhibü'l-kitâb merkûmenin sadrî oğlu Süleymân bin 'Abdûlgani nâm kimesne mahzarında vekâleten ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilem merkûme Sultân Hatun mahmiye-i merkûme mahallâtından Esenli Mahallesi'nde vâki' bir tarafı 'Abdî mülkü ve bir tarafı Mûsa mülkü ve bir tarafı el-Hâc 'Alî mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan menzilden bir sofa ve ve ahur hayâtını bundan akdem oğlu mezbûr Süleymân'a ba'de't-tahlîye hîbe-i sahîha-i şer'îye ile hîbe ve temlik ve teslîm eyleyüb ile'l-ân mülk-i mevhubu olub bâki kalan bir bâb tabhâne ve bir oda ve mahutasını yine oğlu mezkûr Süleymân'a binaltıyüz akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Süleymân yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebi' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve

yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didi dedikde vekîl-i mezbûr İsmâ'îl Çelebî'nin vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûr Süleymân vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrire fi evâsıt-ı şehri recebi'l-mürecceb sene erba'în ve elf (Recebin 11-20 arası sene 1040).

Mevlânâ Mehmed Çelebî bin Balî Beg, Mehmed bin Halîl, Yûsuf bin Mesân, el-Hâc Ahmed bin 'Alî, Süleymân bin Süleymân ve gayruhum.

83-1 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Satı bin Süleymân (boş) Mehmed bin 'İlyâs.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Satı bin Süleymân meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Mehmed bin 'İlyâs mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb merhûm Akıncı Sultân Mahallesi'nde vâki' bir tarafı mezkûr Mehmed mülkü ve bir tarafı el-Hâc Mehmed mülkü ve bir tarafı İbrahîm mülkü ve bir tarafı tarîk-i hâss ile mahdûd olub bir bâb evi ve mahutayı müstemil olan mülk menzilimi mezkûr Mehmed'e ikibinyüz akçaya bey'-i bât ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslim-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Satı'nın ikrâr-ı meşrûhun mezkûr Mehmed kabûl ve tasdîk etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrire fi evâsıt-ı receb sene erba'în ve elf (Recebin 11-20 arası sene 1040).

'Abdülhâlim Efendi el-müderriş, el-Hâc İsmâ'îl bin 'Alî Çelebî, Seydî bin 'Abdullah, Mehmed bin Mustafâ, 'Abdülhâlim bin Nûrullah ve gayruhum.

83-2 Mülk Satışı (Mîrâs Ev Hissesi Satışı)

İkrâr-ı 'Alî bin 'Alî (boş) ma'a İhve Emrullah.

Budur ki mahmiye-i Konya mahallâtından Türbe-i Celâliye Mahallesi sâkinlerinden 'Alî bin 'Alî meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb kârındaşı Emrullah mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahalle-i mezbûrede vâki' lede'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd olub babam 'Alî'den irs-i şer'î ile intikâl eden menzildeki hisse-i şer'iyemi kârındaşım mezkûr Emrullah'a yediyüz akçaya bey'-i bât ile bey' idüb bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslim-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm 'Alî'nin vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûr Emrullah kabûl ve tasdîk etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrire fi evâsıt-ı receb sene erba'în ve elf (Recebin 11-20 arası sene 1040).

Mustafâ Dede bin Emrullah, Sinân bin Mehmed, Mehmed bin el-Hâc Himmet, Mehmed bin Nûri, Hasan Dede bin Emür, 'Osmân bin el-Hâc Mehmed ve gayruhum.

83-3 Mülk Satışı (Bağ Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Mustafâ Çelebî ibn Receb Beg meclis-i kazâda işbu bâ'isetü'l-kitâb üvey vâlidesi Ümmügülsüm bint-i Mûsa Beg tarafından ikrâr-ı âtî'z-zikra vekîl-i şer'isi olan el-Hâc Süleymân bin Dede mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından Karakayış Mahallesi'nde vâki' bir tarafı Halîl mülkü ve bir tarafı el-Hâc 'Alî mülkü ve bir tarafı Hâcî Efendi mülkü ve bir tarafı nehr-i câriye muntahi olan bir kıt'a bağımı merkûme Ümmügülsüm'e sekizbin nakd akçaya ve binbeşyüz akça kıymetlü bir mor zenne telli hâre kaftan ve beşyüz akça kıymetlü bir çatma yasdığa bey'-i bât ile bey' idüb meblağ-ı mezbûru merkûme Ümmügülsüm Hatun yedinden bi't-temâm

ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Mustafâ'nın vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını merkûme Ümmügülsüm Hatun kabûl ve tasdîk etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrıre fî evâsıt-ı receb sene erba'ın ve elf (Recebin 11-20 arası sene 1040).

Şükrân Hâlîfe bin el-Hâc Süleymân, Sinân bin Mehmed, 'Alî bin Satı ve gayruhum.

83-4 Mülk Satışı (Tarla Satışı)

Süleymân bin Mehmed (boş) ma'a es-Seyyid Dervîş bin es-Seyyid Ahmed.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Süleymân bin Mehmed nâm kimesne meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb es-Seyyid Dervîş bin es-Seyyid Ahmed mahzarında ikrâr idüb merhûm Hoca Fakîh Sultân merkadi kurbunda bir tarafı Mehmed mülkü ve bir tarafı es-Seyyid Sa'di mülkü ve bir tarafı nehr-i câri ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan üç dönüm mülk yerimi mezkûr es-Seyyid Dervîş'e dokuzyüz nakd akça ve ba'de'l-kabz meclis-i mübâya'âda müzâya'â olan 'adedi nâ-ma'lûm bir kabza mangıra bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Süleymân'ın vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûr es-Seyyid Dervîş vicâhen ve şifâhen tasdîk etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrıre fî evâsıt-ı receb sene erba'ın ve elf (Recebin 11-20 arası sene 1040).

Sun'ullah Çelebî bin 'Abdî Hoca, es-Seyyid Yûsuf Çelebî bin es-Seyyid Seydî, Dervîş Mehmed bin Emrullah, Mehmed Hâlîfe bin el-Hâc 'Alî, Mehmed Hoca bin 'Abdurrahman, el-Hâc Süleymân bin Mehmed, El-Hâc Bekir bin 'Abdî ve gayruhum.

83-5 Mülk Satışı (Ev Satışı)

İkrâr-ı Dervîş 'Osmân bin İsbâ (boş) ma'a Dervîş 'Alî bin Ahmed.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Dervîş 'Osmân bin İsbâ meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Dervîş 'Alî bin Ahmed mahzarında ikrâr idüb Türbe-i Celâlîye mahallesinde vâki' bir tarafı Hasan Efendi mülkü ve bir tarafı mezkûr Dervîş 'Alî mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub bir sofa ve bir oda ve bir tabhâne ve mahutayı müstemil olan mülk menzilimi mezkûr Dervîş 'Alî'ye ondörtbin nakd râic-i fî'l-vakt akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Dervîş 'Osmân'ın vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûr Dervîş 'Alî bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrıre fî't-târîhi'l-mezbûr.

El-Hâc Hasan Efendi bin Dervîş Süleymân, diğeri el-Hâc Hasan bin Süleymân, Dervîş Mehmed bin el-Hâc Ahmed, Mehmed bin el-Hâc Mûsa, Mevlûd bin Ya'kûb ve gayruhum.

84-1 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Velî bin Himmet nâm kimesne mahzar-ı kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb 'Abdülkerîm nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından Affân Sultân Mahallesi'nde vâki' bir tarafı el-Hâc Ahmed mülkü ve bir tarafı Fethullah Çelebî mülkü ve bir tarafı Ahmed mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub bir sofa ve bir tabhâne ve mahutayı müştemil mülk menzilimin nisfını mezkûr el-Hâc 'Abdî'ye bindörtüyüze nakd râic-i fi'l-vakt akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr el-Hâc 'Abdî yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebi' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Velî'nin vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûr el-Hâc 'Abdî bi'l-mukâbele kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gibbe't-taleb olundu hurrîre fi evâsıt-ı şehri recebi'l-mürecceb sene erba'în ve elf (Recebin 11-20 arası sene 1040).

'İbad Dede bin 'İbadullah, el-Hâc Receb bin Mahmûd, 'Alî bin Memî, Mehmed bin Bostan, el-Hâc Ca'fer bin Mahmûd, el-Hâc Yûsuf bin Mahmûd ve gayruhum.

84-2 Mehr Da'vâsı

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinelerinden iken bundan akdem maktûleten vefât eden Ördek bint-i Âliz nâm zimmîye hatunun bi'l-ihzâr vârislerinden vâlidesi Arzu bint-i Velî nâm zimmîye Hatun tarafından husûs-ı âtiye bimâ hüve tarîki's-sübût şer'an vekâleti sâbite olan 'Osmân Beg bin el-Hâc Hasan merkûme Ördek Hatun'un Bâli ve Kaplan nâm sagîr kârındaşlarının kibel-i şer'iden mensûb vâsileri olan merkûm 'Osmân Beg meclis-i kazâda merkûm Ördek Hatun'un zevci metrûku olan Sadr veled-i Murâd nâm zimmî mahzarında üzerine takrîr-i da'vâ idüb bundan akdem mezkûr Sadr zimmî merkûme Ördek Hatun'u tezevvûc murâd eyledikde yirmibin akça mehr-i mü'eccel olmak üzere 'akd-ı nikâh olunub meblağ-ı mezbûrun beşbinaltıyüz akçasını mukaddemâ merkûme Ördek Hatun'a def' ve teslîm idüb ondörtbindörtüyüz akçasını mezkûr Sadr zimmî zimmetinde iken merkûm Ördek Hatun vefât eylemekle meblağ-ı mezbûr müteveffâ-yı merkûmenin vârisleri ve vâsileri olduğum mezbûrân Arzu ve Bâli Kaplan'a intikâl eyledi vekâlet ve vesâyetim hâsebiyle meblağ-ı mezbûru mezkûr Sadr zimmîden talep iderin su'âl olunsun dedikde gibbe's-su'âl mezkûr Sadr husûs-ı mezbûru bi'l-küllîye inkâr itmeğin merkûm 'Osmân Beg'den müdde'asına muvâfık beyyine talep olundukda Karagöz veled-i Evan ve Murâd veled-i Arslan nâm zimmîler li-ecli's-şehâde meclisi şer'a hâzirân olub istişhâd olunduklarında fi'l-hakîka mezkûr Sadr zimmî mukaddemâ merkûme Ördek Hatun'u tezvîc murâd eyledikde bizim huzûrumuzda merkûme Ördek Hatun'u mezkûr Sadr zimmîye yirmibin akça mehr-i mü'eccel olmak üzere 'akd-ı nikâh vâki' oldu biz bu husûsa şâhîdleriz şehâdet dahî ideriz deyü edâ-i şehâdet-i şer'îye eylediklerinde şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâki' oldukdan sonra meblağ-ı mezbûr ondörtbindörtüyüz akçayı müteveffâ-i merkûmenin vârisleri mezbûrun Arzu ve Bâli ve Kaplan için merkûm 'Osmân Beg'e edâyâ mezkûr Sadr'a tenbîh olmağın mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâsıt-ı receb sene erba'în ve elf (Recebin 11-20 arası sene 1040).

Mevlânâ Receb Efendi bin el-Müderris, Hasan Çelebî bin İsmâ'îl, Süleymân bin Mustafâ, 'Alî Beşe bin 'Abdullah ve gayruhum.

84-3 Mülk Satışı (Ev veBağ Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinelerinden Meryem bint-i el-Hâc Mansûr nâm hatun mahzar-ı kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Receb bin Velî mahzarında ikrâr idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından merhûm Şeyh 'Âlimân Mahallesi'nde vâki' bir tarafı merhûm mezbûrun tarlası ve bir tarafı Nazar mülkü ve bir tarafı benim mülküm ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub bir bâb sofa ve tabhâne ve bir odunluk ve bir samanlık ve bir oda ve bir örtme ve ana muttasıl olan bir kıt'a bağımyı müştemil olan mülk menzilimi mezkûr Receb'e altıbin nakd akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Meryem Hatun'un vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûr Receb kabûl ve tasdîk etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâsıt-ı receb sene erba'în ve elf (Recebin 11-20 arası sene 1040).

'Abdülhâlim Çelebî bin Muharrem Efendi, el-Hâc 'İbad bin Eyûb, Ahmed bin Mustafâ ve gayruhum.

85-1 İstiğlâl Yoluyla Kişiy Mülk Satışı

Budur ki Sevindik bin Halîl işbu müteveffâ 'Ömer Beg'in yetimlerine kıbel-i şer'îden vasî olan Kubâd bin Mehmed mahzarında ikrâr idüb mezkûr Kubâd Beg vasîsi olduğı yetim mâlından ve yedinden ikibinbeşyüz akça alub kabz idüb İrenler Mahallesi'nde olan evimi bî-tarîki'l-istiğlâl bey' idüb sene erba'în ve elf şa'bânın guresinde ilâ temâmi's-sene beşyüz akça icâreye kabûl eyledim didikde Süleymân Efendi ibn 'Ayvad emri kabûle hâvî kefâlet ile derk-i mâla kefil oldum didikde kayd olundu hurrîre fî evâhir-i receb sene erba'în ve elf (Recebin 21-30 arası sene 1040).

Süleymân bin Mustafâ, 'Alî bin Bulgar, 'Ömer Dede bin Mahmûd, el-Hâc İshak, İsmâ'il Çelebî, Mustafâ Beg bin Yûsuf, Satı bin Hüseyin ve gayruhum.

85-2 Öldürülen Kadının Dem ve Diyetini Taleb Da'vâsı

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinelerinden iken bundan maktûleten vefât eden Ördek bint-i Âliz nâm zimmîye hatunun bi'l-ihzâr vârislerinden vâlidesi Arzu bint-i Velî nâm zimmîye hatunun tarafından husûs-ı âtiye bimâ hüve tarîki's-sübût şer'an vekâleti sâbite olub ve müteveffâ-yı merkûme Ördek Hatun'un li-ebeveyn sagîr kârındaşı Bali ve Arslan'ın kıbel-i şer'îden mensûb vâsileri olan 'Osmân Beg bin el-Hâc Hasan nâm kimesne meclis-i kazâda müteveffâ-yı merkûmenin zevci olan Sadr veled-i Murâd nâm zimmîye mahzarında üzerine takrîr-i da'vâ idüb târîh-i kitâbdan otuz gün mukaddem mezkûr Sadr zimmî zevcesi merkûme Ördek Hatun'u mahmiye-i merkûme mahallâtından Çirkâb Mahallesi'nde vâki' mülk menzili dâhilinde direğe bağlayub 'asâyı kebîr ile muhkem darb-ı şedîd ile darb idüb ol darbden merkûme Ördek Hatun sâhibe-i firâş olub yedi gün sonra vefât eyledi merkûme Ördek Hatun'un dem ve diyetini vekâlet ve vesâyetim hâsebiyle mezkûr Sadr zimmîden talep iderin su'âl olunsun dedikde gıbbe's-su'âl mezkûr Sadr zimmî husûs-ı mezbûru bi'l-küllîye inkâr ile cevâb vericek merkûm 'Osmân Beg'den müdde'asına muvâfık beyyine talep olundukda 'udûl-i müslimînden Himmet Hâlıfe bin el-İmâm ve Receb bin Halîl ve Mehmed bin Rasûl ve 'Abdurrezzak bin Pîr Dede nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olub istişhâd olunduklarında fî'l-hakîka mezkûr Sadr zimmî zevcesi mezbûre Ördek Hatun'u târîh-i kitâbdan otuz gün mukaddem mahalle-i mezbûrede vâki' mülk menzili dâhilinde direğe bağlayub muhkem 'asâ ile

darb-ı şedîd ile darb idüb ol darbden sâhibe-i firâş olub yedi gün sonra vefât eyledi biz bu husûsa şâhîdleriz şehâdet dahî ideriz deyü edâ-i şehâdet-i şer'îye eylediklerinde şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâki' oldukdan sonra mâ-vaka'a gıbbe't-taleb hâlen mahmiye-i merkûmede mütesellimi kâim-makâmı olan fahrü'l-akrân Nûrullah Ağa mahzarında ketb olundu hurrîre fi evâhir-i receb sene erba'în ve elf (Recebin 21-30 arası sene 1040).

Receb Efendi el-Müderriş, Hasan Çelebî bin İsmâ'îl, Süleymân bin Mustafâ, 'Alî Beşe bin 'Abdullah ve gayruhum.

85-3 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Kasım bin Velî nâm kimesnenin bi'l-ihzâr vârislerinden kârındaşı oğulları Dede ve Durduhân ibn Mehmed nâm kimesneler asâleten ve müteveffâ-yı mezbûrdan muahhâr vefât iden sulbî oğlu Beğli nâm kimesnenin sulbî oğlu Satı nâm kimesne tarafından husûs-ı âtiye vekîl olub Dervîş bin İbrahîm bin 'Abdullah ve Mehmed bin Mustafâ nâm kimesneler şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan zevci Zülfikâr bin Seyfeddîn meclis-i kazâda işbu râfi'ü'l-kitâb 'Ömer bin Hoca 'Alî mahzarında Türbe Mahallesi'nde vâki' Zincirlikuyu kurbunda bir tarafı Hasan Efendi mülkü ve bir tarafı el-Hâc Ya'kûb mülkü ve bir tarafı Habîb mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub ale's-seviye-i müşâ'iyet üzere mülkümüz olan dört bâb evimizi iki bâb mahutasıyla mezkûr 'Ömer'e beşbinyediyüz akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebî' eyledik ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didiklerinde mukırrân-ı merkûmun Dede ve Durduhân ve Zülfikâr'ın vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûr 'Ömer bi'l-mukâbele kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâhir-i receb sene erba'în ve elf (Recebin 21-30 arası sene 1040).

Hızır Efendi el-Müderriş, İsmâ Hâlîfe bin Mûsa, Mahmûd bin Oğuz, Murâd bin Mahmûd, el-Hâc İsmâ'îl ve el-Hâc İbrahîm ibn Mehmed, 'Ömer bin 'Alî ve gayruhum.

85-4 Mülk Satışı (Ev Hissesi Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Bahadır veled-i Allahverdi nâm zimmî mahzar-ı kazâda işbu râfi'ü'l-kitâb Arslan veled-i Berguş nâm zimmî mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından Gallecerb Mahallesi'nde vâki' bir tarafı Mehmed Ağa mülkü ve bir tarafı es-Seyyid Hayrullah Beg mülkü ve bir tarafı Sinân Efendi mülkü ve bir tarafı Karaoğlan nâm zimmî mülkü ile mahdûd olub büyût-ı müte'addideyi müştemil olan mülk menzilin nisfi şayi'ini mezkûr Arslan zimmîye dokuzbin akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer' ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Bahadır'ın vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûr Arslan kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâil-i şa'bânî'l-mu'azzam sene erba'în ve elf (Şa'bân'ın 1-10 arası sene 1040).

El-Hâc İsmâ'îl bin 'Abdî, Süleymân bin Mustafâ, Pîr Ahmed bin Mehmed, 'Alî bin Dede, 'Ömer bin Pîrli ve gayruhum.

86-1 Mülk Satışı (Bağ Satışı)

İkrâr-ı Marziye bint-i el-Hâc Mehmed (boş) ma'a Yûsuf bin 'Abdülmü'min.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinelerinden Marziye bint-i el-Hâc Mehmed nâm hatun meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Yûsuf bin 'Abdülmü'min nâm kimesne mahzarında ikrâr idüb mahmiye-i merkûme hâricinde vâki' tarafeyni Ahmed Çelebî ibn Bostan Çavuş mülkü ve bir tarafı Dervîş Mehmed bin Hasan Hoca mülkü ve bir tarafı Mustafâ mülkü ile mahdûd olan üç tahta mülk bağımı içinde olan eşcâr-ı müsmire ve gayri müsmiresi ve ana muttasıl olan bir kıt'a yeri ile mezkûr Yûsuf'a beşbindokuzyüz akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukirre-i merkûme Râziye Hatun'un vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûr Yûsuf bi'l-mukâbele kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâil-i şa'bân sene erba'în ve elf (Şa'bânın 1-10 arası sene 1040).

Ahmed Çelebî bin Sad Çavuş, İbrahîm Çelebî bin el-Hâc Hüseyin, 'Alî bin Bilal, Mehmed bin Kâbil, Sâlih bin 'Alî, Hızır bin Me'mûr, Receb bin Hızır Bali, Yûsuf bin 'Abdullah ve gayrum.

86-2 Mülk Satışı (Fenâyi Çavuş Vakfına 'Âit Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya hısnı ebvâbindan Ertaş kapusu civârında vâki' Fenâyi Çavuş Câmî'-i evkâfına hâlen müteveli olan Hasan bin 'Abdurrahman nâm kimesne meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Mustafâ ibn el-Hâc Habîb nâm kimesne mahzarında bi't-tevliye ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mukaddemâ zikr olunan Çavuş vakfı mâlî ile iştirâ olunmuş Kalenderhâne Mahallesi'nde vâki' bir tarafı el-Hâc Mehmed mülkü ve bir tarafı Zülfi Hatun mülkü ve bir tarafı Hüseyin Çelebî mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub bir sofa ve bir tabhâne ve eşcâr-ı müsmire ve gayri müsmire olan hadikesi ile tevliyetim hasebiyle merkûm Mustafâ'ya ba'de'l-müzâyede ve inkitâ'ür-rağbe dokuzbin nakd râic-i fî'l-vakt akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru bi't-temâm vakf için tevliyetim hasebiyle mezkûr Mustafâ yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukirre-i merkûm Hasan'ın vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûr Mustafâ bi'l-mukâbele kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâil-i şa'bânî'l-mu'azzam sene erba'în ve elf (Şa'bân'ın 1-10 arası sene 1040).

Dede Hoca bin Hızır, Mehmed bin 'Abdurrahman, Mahmûd bin Ahmed, İbrahîm bin el-Hâc Hasan, İsmâ'îl bin 'Abdurrahman ve gayrum.

86-3 Mülk Satışı (Bağ Satışı ve İcâre-i Zemini Olan Bağ Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya mahallâtından Tarhana Mahallesi sakilerinden Memî bin 'Abdülgani nâm kimesne meclis-i kazâda işbu râfi'ü'l-kitâb 'Abdî Beg bin el-Hâc Mehmed nâm cündî mahzarında ikrâr idüb mahmiye-i merkûme hâricinde vâki' Karaüyük nâm mevzi'de kasab dükkânı kurbunda kıbleten Şemî Hatun mülkü ve şarken Seydî mülkü ve şimâlen Yûsuf mülkü ve garben el-Hâc Mustafâ mülkü ile mahdûd olan iki tahta mülk bağımı içinde olan eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmiresi ve bir bâb evi ve yine kurbunda vâki' merhûm Sultân 'Alâ'eddîn dârü's-şifası

vakfına beher sene yirmibeş akça icâresi olan bir tahta bağımı dahî üç dönüm yeri ile mezkûr ‘Abdî Beg’e onyedibin nakd râic-i fi’l-vakt akçaya bey’-i bât-ı sahîh-i şer’î ile bey’ idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr ‘Abdî Beg yedinden bi’t-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî’ eyledim ba’de’l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Memî’nin vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûr ‘Abdî Beg kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka’a gıbbe’t-taleb ketb olundu hurrîre fi evâil-i şehr-i şa’bânî’l-mu’azzam sene erba’în ve elf (Şa’bânın 1-10 arası sene 1040).

‘Abdülğani Beşe bin Sarî, el-Hâc Mehmed bin el-Hâc Mahmûd, Hâcî Halîl bin Sübhânverdi, ‘Alî bin Mahmûd, el-Hâc ‘Ömer bin Mustafâ, Süleymân bin Kumli, Yûsuf bin Hüseyin, ‘Abdî bin Emrullah Hoca, Kalender bin Pîr Ahmed, Hasan bin Mûsa Hâlîfe, el-Hâc İsmâ’îl bin ‘Abdî, el-Hâc Mehmed bin Merhed ve gayruhum.

87-1 Köle Azâdı (Arabça)

Tedbîr-i Siyâvuş.

Ekârra ve i’terafe fi meclisi’ş-şer’ü’ş-şerîf ve mahzari’d-dînü’l-münîf el-ma’sun-ı ‘ani’t-ta’yîr ve’t-tahrîr er-racûlü’l-med’uvvu Ahmed bin Mustafâ ‘an karye-i Hatunsarây min muzâfâti kazâ-i Konya el- bi-ennehu gad ve bir ‘abdehu ve memlûkehu el-mu’terifetü bir-rıkkî lehu hâfızu haze’l-kitab Siyavuş bin ‘Abdülvehhab el-etval-i el-akrân el-eşheru er-Rusî aslen tedbîran mukayyiden emâyilen bi-ennehu hare min kıbel-i mevlâ bi-erba’în yevmen ikrâren sahîheyn-i şer’iye ve i’tirâfen sarîhân mer’iyyen femtî kazâ seyyîdehü’l-mezkûr neccete ve lifîrara vahdet-i meretü’l-mevt el-mezbûr kable mevtili yesirü huve hurren kesâ’iri’l-ahrâri’l-asliyyin min cem’i’ mâl-ı seyyîdehu el-merkûm ‘alâ mezhebi’l-muhtâr hurrîre denk hurrîre fi evâil-i şa’bân sene erba’în ve elf (Şa’bân’ın 1-10 arası sene 1040).

Veled Efendi bin ‘Asîf, Şeyh Ahmed Çelebî bin Şeyh Mehmed Çelebî, Mehmed Ağa Serdâr-ı Sakertân, Mehmed Beşe bin ‘Abdullah, ‘Abdülhalîl Beşe bin ‘Abdullah, ‘Abdülhelîm bin Ahmed, Mustafâ bin Mahmûd, Hüseyin bin ‘Osmân, Nûrullah bin Mahmûd, Bedel bin Nûrullah, Dede bin Hasan Dede ve gayruhum.

87-2 Mülk Satışı (Fenâyi Çavuş Vakfına ‘Âit Evin Tekrâren Satışı)

Budur ki mahmaye-i Konya hısnı ebvâbından Ertaş kapusu hâricinde vâki’ Fenâyi Câmi’-i evkâfına hâlen mütevellî olan Hasan bin ‘Abdurrahman nâm kimesne meclis-i kazâda işbu bâ’isü’l-kitâb Mustafâ ibn el-Hâc Habîb mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mukaddemâ zikr olunan câmi’in vakfî mâlî ile iştirâ olunmuş Kalenderhâne Mahallesi’nde vâki’ bir tarafı el-Hâc Mehmed mülkü ve bir tarafı Zülfi Hatun mülkü ve bir tarafı Hüseyin Çelebî ibn el-Hâc Ahmed mülkü ve bir tarafı tarîk-i ‘âmm ile mahdûd olub bir sofa ve bir tabhâneyi ve dört tahta bağı içinde olan eşcâr-ı müsmire ve gayri müsmire ve hadikeyi müştemil olan vakf-ı menzil ba’de’l-müzâyede ve inkıtâ’ür-rağbe dokuzbin akçada karar idüb ziyâde ile âhar tâlib ve rağîbi olmamakla meblağ-ı mezbûr dokuzbin akçaya tevliyetim hâsebiyle mezkûr Mustafâ’ya bey’-i bât-ı sahîh-i şer’î ile bey’ idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru vakf için tevliyetim hâsebiyle mezkûr Mustafâ yedinden bi’t-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî’ eyledim ba’de’l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf

eylesün dedikde mukırr-ı merkûm müteveli Hasan'ın vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûr Mustafâ vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâil-i şa'bânî'l-mu'azzam sene erba'în ve elf (Şa'bânın 1-10 arası sene 1040).

Dede Hoca bin Hızır, el-Hâc Mûsa bin el-Hâc İsmâ'îl, Mehmed bin 'Abdurrahman, Mahmûd bin Ahmed, İbrahîm bin el-Hâc Hasan, İsmâ'îl bin 'Abdurrahman ve gayruhum.

87-3 Mülk Satışı (Zarûret-i Deyn İçin Ev ve Hayvan Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Mustafâ Ağa'nın sulbîye sagîr oğlu 'Alî Beg'in kibel-i şer'îden mensûb vasîsi olan merhûm mezbûrun kebîr oğlu hâfîzû'l-kitâb fahrû'l-a'yân Yûsuf Ağa tarafından ikrâr-ı âtiye vekîl olub 'Alî Beg ibn İbrahîm ve Mustafâ Beg ibn el-Hâc Mehmed nâm kimesneler şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan Mustafâ Beg ibn Memî Çelebî meclis-i kazâda mahmiye-i merkûme sükkânından iken yine bundan akdem vefât eden Hâcî Beg nâm cündînin sulbî sagîr oğlu Süleymân'ın dahî kibel-i şer'îden mensûb vasîsi olan müteveffâ-yı mezbûr Hâcî Beg'in zevce-i metrûkesi 'Âişe Hatun ibnet-i Şa'bân nâm hatun tarafından dahî tasdîk-i âtiye vekîl olub kârındaşı 'Alî bin Sinân ve 'Alî Beg ibn Himmet şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan Mehmed nâm cündî mahzarında vekâleten ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilem vasîyyi mezbûr Yûsuf Ağa ve vasîsi olduğu kârındaşı sagîr-i mezbûr 'Alî Beg'in müteveffâ-yı mezbûr Hâcî Beg zimmetinde deyn-i şer'îden ikibin 'aded riyâl gurus hakları olub üzerinde bâki iken vefât etmeğin muhalledâtından taleb ve da'vâ idüb isbât ettikten sonra müvekkilim merkûm Yûsuf Ağa asâleten ve kârındaşı sagîr-i mezbûr 'Alî Beg tarafından vesâyeten müteveffâ-yı mezbûr Hâcî Beg'in muhalledâtından bir kelâm gurre ve merhûm Hoca Fârûk Mahallesi'nde ba'zân Ahmed Beg mülkü ve ba'zân Çalık 'Alî mülkü ve bir tarafı Râziye Hatun mülkü ve bir tarafı ba'zân Hüseyin ve ba'zân Mehmed mülkleri ve bir tarafı tarîk-i 'amm ile mahdûd olub fevkâni iki bâb oda ve bir sofa ve tahtâni iki bâb oda ve bir ahur ve bir develik ve bir tabhâne ve bir kilar ve mahutayı müştamil olan bin riyâl kıymetli menzilin ve altıyüz riyâl gurus kıymetli altı re's tülü ve bir re's lök develerini ve üçyüz gurus kıymetli bir re's doru atını ve yüz gurus kıymetli bir re's sarı katırını cem'an ikibin 'aded riyâl gurus hakları mukâbelesinde eşya-i merkûmeyi müvekkilim mezbûr Yûsuf Ağa vasîyyi-i merkûme 'Âişe Hatun yedinden bi't-temâm ve'l-kemâl alub kabz idüb zevce-i merkûme 'Âişe Hatun ve sagîr-i mezbûr Süleymân'ın zimmetlerinde bir akça ve bir habbe hakkımız bâki kalmadı didi eğer ba'de'l-yevm bizden bi'z-zât veyahud bi'l-vâsita zikr olunan ikibin riyâl gurusâ müte'allık vasîyye-i merkûme 'Âişe Hatun ve sagîr-i mezbûr Süleymân'dan da'vâ ve niza' idersek lede'l-hükkâmü'l-kirâm mesmu'a ve makbûle olmaya hâlen hakkımızı bî-kusur ahz ve istifa idüb zimmetlerini ibrâ-i 'amm ile ve ibrâ ve iskât-ı tâm ile iskât eyledik didi didikde vekîl-i mezbûr Mustafâ Beg'in ikrârı meşrûhunu vekîl-i diğer Mehmed Beg vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâil-i şa'bân sene erba'în ve elf (Şa'bân'ın 1-10 arası sene 1040).

Zahrû's-sâlikin Mehmed Çelebî, Mustafâ Çelebî Rûznâmçe, 'Abdî Beg bin İbrahîm, 'Alî Beg bin İbrahîm, 'Osmân Beg bin Haydar Beg, Hasan bin İsa, Kurd Beg bin 'Alî Beşe ve gayruhum.

87-4 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Mevlûd bin el-Hâc ‘Alî nâm kimesne meclis-i kazâda işbu Receb bin ‘Ayvad mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûmede vâki’ Öylebanladı Mahallesi’nde bir tarafı Receb mülkü ve bir tarafı Mehmed mülkü ve bir tarafı Mahmûd mülkü ve bir tarafı tarîk-i ‘âmm ile mahdûd olan iki bâb mülk evimi mahutasıyla mezkûr Receb Beg’e dörtyüz nakd râic-i fi’l-vakt akçaya bey’-i bât ile bey’ idüb meblağ-ı mezbûru mezkûr Receb yedinden bi’t-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî’ eyledim ba’de’l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Mevlûd’un vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûr Receb kabûl itmeğin ketb olundu (silik).

88-1 Mülk Satışı (Bağ Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden es-Seyyid İmam Çelebî ibn Mehmed Efendi meclis-i kazâda işbu bâ’isü’l-kitâb Mûsa Beg ibn Hüdâverdi mahzarında ikrâr idüb mahmiye-i merkûme muzâfâtından HâcîBınâr Mahallesi’nde vâki’ bir tarafı benim mülküm ve bir tarafı ‘Alî Beg mülkü ve bir tarafı Ahmed Fakîh mülkü ve bir tarafı tarîk-i ‘âmm ile mahdûd olan bir kıt’a mülk bağımı içinde olan eşcâr-ı müsmire ve gayri müsmire ile mezkûr Mûsa Beg’e üçbin akçaya bey’-i bât-ı sahîh-i şer’î ile bey’ idüb bi’t-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebî’ eyledim ba’de’l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm es-Seyyid imâm Çelebî’nin ikrâr-ı meşrûhunu mezkûr Mûsa Beg bi’l-mukâbele kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka’a gıbbe’t-taleb ketb olundu hurrîre fi evâil-i Şa’bân sene erba’în ve elf (Şa’bân’ın 1-10 arası sene 1040).

‘Alî Beg bin ‘Alî, Mahmûd Hâlîfe bin el-Hâc Himmet, Ahmed Dede bin Murâd, Sefer Ağa bin Murâd, Mehmed bin el-Hâc Eymer, Hüseyin bin Ahî ve gayruhum.

88-2 Mehr-i Mü’eccelin Hîbe ve Tescîli

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinelerinden Fâtıma bint-i Ramazân nâm hatun meclis-i kazâda işbu râfi’ü’l-kitâb Ahmed bin el-Hâc Bayram nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb zevcim mezbûr Ahmed zimmetinde onaltıbin akça mehr-i mü’eccelim olub meblağ-ı mezbûrun ikibin akçasından mâ-‘ada ziyâdesini bundan akdem mezbûr Ahmed’e hîbe-i hâtır ile hîbe idüb zimmetinde ikibin akça mehr-i mü’eccelim kalmış idi el-hâlet-i hâza mezbûr Ahmed hâlen hâcc-ı şerîfe müteveccih olmağla bâki kalan ikibin akça mehr-i mü’eccelimin dahî bin akçasını müteveccih olduğu hâcc-ı şerîf hürmetine hîbe eyledim zevcim mezbûr Ahmed zimmetinde ancak bin akça mehr-i mü’eccelim bâki kaldı didikde zevce-i merkûme Fâtıma Hatun’un vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını el-mükârru lehü’l-mezbûr Ahmed vicâhen tasdik ve şifâhen tahkîk etmeğin mâ-vaka’a gıbbe’t-taleb ketb olundu hurrîre fi evâil-i şehri-i şa’bâni’l-mu’azzam sene erba’în ve elf (Şa’bân’ın 1-10 arası sene 1040).

El-Hâc Mehmed bin el-Hâc Ahmed, el-Hâc Bedel bin Nâsuh, el-Hâc Mehmed bin Sarı, Ramazân bin Mûsa ve gayruhum.

88-3 Mehmed Beg Dârü'l-huffâzına Cüz'-hân Tevcîhi

Cüz'-hân (boş) Seyyid Mustafâ.

Budur ki mahmiye-i Konya'da vâki' Latîf Begzâde demekle ma'rûf merhûm Mehmed Beg dârü'l-huffâzında yevmî nim akça ile cüz'-hân olan Dervîş Hâlîfe nâm kimesne bî-emrillahî te'âlâ vefât idüb yeri mahlûl olmakla işbu râfî'ü'l-kitâb Seyyid Mustafâ bin Seyyid Fazlullah nâm kimesne emr-i tevliyete her vecihle mahâl ve müstehâk olmakla zikr olunan cüz'-hânlık ve lahîka-i merkûme ile mezkûr es-Seyyid Mustafâ'ya tevcîh olundukda ol dahî hizmet-i lâzimesini edâ eylemek üzere kabûl eylemeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâil-i şehr-i şa'bân sene erba'în ve elf (Şa'bân'ın 1-10 arası sene 1040).

Süleymân bin Mustafâ, Satı bin Hasan, 'Ömer bin Pîrli, Pîr Ahmed bin Mehmed ve gayruhum.

88-4 Mîrâs Mülkünü Taleb Da'vâsı

İşbu râfî'ü'l-kitâb Hüseyin bin Mehmed nâm kimesne meclis-i kazâda mahmiye-i Konya sâkinlerinden Sadr veled-i Marune nâm zimmî mahzarında üzerine takrîr-i da'vâ idüb mahmiye-i merkûme hâricinde vâki' Buzhâne kurbunda lede'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd olub hâlen mezkûr Sadr'ın tasarrufunda olan eşcâr-ı müsmire ve gayri müsmireyi müstemil bir kıt'a bağı babam Mehmed'in mülk-i mevrûsu olub mukaddemâ vefât eyledikde zikr olunan bağı irs-i şer'î ile bana intikâl idüb ben dahî mülk mevrûsûm iken mezkûr Sadr zimmî tasarruf ider su'âl olunub ihkâk-ı hakk olunması matlûbumdur didikde gıbbe's-su'âl merkûm Sadr cevâb virüb zikr olunan bağı mukaddemâ vefât eden İsmâ'îl Çavuş nâm kimesnenin vârislerinden şîrâ-i şer'î ile işîrâ eyledim mülk-i müşterâmdır mukaddem merkûm Hüseyin'in vech-i muharrer üzere câri mülk mevrûs olduğu ma'lûmum değildir deyü inkâr etmeğin müdde'i merkûm Hüseyin'den müdde'asına muvâfık beyyine taleb olundukda 'udûl-i müslimînden Mehmed bin 'Abdî ve Ramazân bin 'Abdî nâm kimesneler li-eclî-ş-şehâde meclisi şer'a hâzîrân olub istişhâd olunduklarında fî'l-hakîka zikr olunan bir kıt'a bağı müdde'i merkûm Hüseyin'in babası Mehmed nâm kimesnenin mülk-i mevrûsu olub mutasarrıf iken vefât idüb irs-i şer'î ile sulbî oğlu merkûm Hüseyin'e intikâl eyledi merkûm Hüseyin'in mülk-i mevrûsudur biz bu husûsa şâhîdleriz şehâdet dahî ideriz deyü edâ-i şehâdet-i şer'îye eylediklerinde şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâki' oldukdan sonra zikr olunan bağıdan min ba'd mezkûr Sadr zimmî kasr-ı yede tenbîh olunub mâ-vaka'a merkûm Hüseyin talebi ile ketb olundu hurrîre fî evâsıt-ı şehr-i şa'bân sene erba'în ve elf (Şa'bân'ın 11-20 arası sene 1040).

Fahrü'l-akrân bin Hasan Ağa, Süleymân bin Mustafâ, 'Alî bin Dede, 'Ömer bin Pîrli ve gayruhum.

89-1 Mülk Satışı ('Arsa Satışı)

Budur ki Konya'dan Mehmed bin 'Osmân meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb İbrahîm bin Şa'bân mahzarında ikrâr idüb Karaüyük nâm mevzi'de vâki' bir tarafı İbrahîm mülkü ve bir tarafı Mehmed mülkü ve bir tarafı Hasan mülkü ve bir tarafı nehr-i câri ile mahdûd olan buçuk evlek mülk yerimi mezkûr İbrahîm'e binikiyüz akçaya bey'-i bât ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Mehmed'in ikrâr-ı meşrûhun mezkûr

İbrahîm kabûl ve tasdîk etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrıre fî evâsıt-ı şehr-i şa'bân sene erba'ın ve elf (Şa'bân'ın 11-20 arası sene 1040).

Muharrem bin Sefer, Sefer bin 'Alî, Hasan bin Mehmed, 'Abdî bin Şa'bân, 'Ömer bin Pîrli, Süleymân bin Mustafâ ve gayruhum.

89-2 Mehr-i Mü'eccel ve Mîrâs Hisse Talebi Da'vâsı

Budur ki mahmiye-i Konya mahallâtından Devle Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden 'Ömer bin Baba Nûrullah nâm kimesnenin Mü'mine nâm sulbîye sagîre kızının kıbel-i şer'iden mensûb vasîsi olub yine müteveffâ-yı mezbûrun zevce-i metrûkesi olan Kamerşâh bint-i 'Abdullah nâm hatun tarafından ikrâr-ı âtiye vekîl olub Ahmed bin 'Abdullah ve Sinân bin Şa'bân nâm kimesneler şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan merkûmenin babası 'Abdullah bin Mehmed nâm kimesne meclis-i kazâda müteveffâ-yı mezbûr 'Ömer'in li-eb kârındaşı olub muhallelâtına vâzı'ü'l-yed olan 'Osmân bin Nûrullah nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilem kızım merkûme Kamerşâh zevci müteveffâ-yı mezbûr 'Ömer'in zimmetinde olan mehr-i mü'eccelini ve muhallelâtından irs-i şer'î ile kendiye intikâl iden sümnn hissesini ve vasîsi olduğu sadrîye kızı merkûme Mü'mine'nin dahî hisse-i şer'iyesini müteveffâ-yı mezbûr 'Ömer'in muhallelâtına vaz'-ı yed itdiğı haysiyetle mezkûr 'Osmân'dan da'vâ ve taleb eyledikde ol dahî inkâr idüb münâza'ât-ı kesîre vâki' olmuş idi el-hâlet-i hâza beynimize müslihûn tavassut idüb onikibin nakd akça üzerine 'akd-i sulh inşâ' ettiklerinde müvekkilem merkûme Kamerşâh Hatun dahî sulh-ı mezbûru kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûrun dörtbin akçasını merkûme Kamerşâh kendinin mehr-i mü'ecceli ve sümnn hissesine tuta ve sekizbin akçasını kızı sagîre-i mezbûre Mü'mine'nin hissesi mukâbelesinde mezkûr 'Osmân yedinden cem'an onikibin akçayı bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb husûs-ı merkûme müte'allık da'vâdan fâriğ olub mezkûr 'Osmân'ın zimmetini ibrâ ve iskât eyledi min ba'd mezbûr 'Osmân zimmetinde husûs-ı mezbûre müte'allık bir akça ve bir habbe hakkımız ve bâki da'vâ ve nizâ'ımız kalmadı didikde bir tarîk ile dahî müvekkilem merkûme Kamerşâh'dan bi'z-zât veyahud bi'l-vâsıta da'vâ ve husûmet sûdur ve zûhur ider ise lede'l-hükkâmü'l-kirâm mesmu'a ve makbûle olmaya didikde vekîl-i mezbûr 'Abdullah'ın vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûr 'Osmân vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk etmeğın mâ-vaka'a gıbbete-taleb ketb olundu hurrıre fî evâsıt-ı şehr-i şa'bânî'l-mu'azzam sene erba'ın ve elf (Şa'bân'ın 11-20 arası sene 1040).

Fahrü's-sâdât ve'l-müderrişini'l-kirâm Mevlânâ es-Seyyid Hüseyin Efendi, Hasan bin Sübhân verdi, Mahmûd Beg bin Mehdî, es-Seyyid Mehmed Çelebî bin Mîr-Alay, Süleymân bin Mustafâ ve gayruhum.

89-3 Vefât Eden Kızının Mehr ve Muhallelât Hisselerini Damadından Tahsîli

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinelerinden iken bundan akdem vefât eden İsmihân bint-i el-Hâc Sinân nâm hatunun veresesinden vâlidesi Neslî bint-i el-Hâc Mûsa nâm hatun meclis-i kazâda müteveffâ-yı merkûmenin zevce-i metrûkesi olub muhallelâtına vâzı'ü'l-yed olan 'İlyâs Efendi ibn Hızır Efendi mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb sadrîye kızım merkûme İsmihân'ın zevci mezkûr 'İlyâs Efendi zimmetinde olan mehr-i mü'eccelinden ve sâ'ir muhallelâtından irs-i şer'î ile bana intikâl iden hisse-i şer'iyemi mezkûr 'İlyâs Efendi'den da'vâ ve taleb eylediğimde mâ-beynimizde münâza'ât-ı kesîre vâki' olmuş idi el-hâlet-i hâza aramıza müslihûn

tavassut idüb binyediyüz elli nakd akça ve bir küpe ve bir zili ve bir çift altun küpe ve üç miskâl inci üzerine 'akd-i sulh inşâ' ettiklerinde biz dahî sulh-ı mezbûru kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûru ve esbâbı merkûmeyi mezkûr 'İlyâs Efendi yedinden alub kabûl ve kabz idüb hisse-i mezbûre müte'allık da'vâdan fâriğ olub mezkûr 'İlyâs Efendi'nin zimmetini ibrâ ve iskât eyledim bâki da'vâ ve nizâ'ım kalmadı ba'de'l-yevm husûs-ı mezbûre müte'allık benden bi'z-zât veyahud bi'l-vâsıta da'vâ ve husûmet sûdur ve zûhur ider ise lede'l-hükkâmü'l-kirâm mesmu'a ve makbûle olmaya didikde mukırre-i merkûme Neslî Hatun'un vech-i muharre üzere câri olan ikrârını mezkûr 'İlyâs Efendi vicâhen tasdik ve şifâhen tahkîk etmeğin mâvaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi't-târîhi'l-mezbûr.

El-Hâc Mehmed Hâlîfe bin Esîri, el-Hâc Himmet bin Ahmed, Hasan bin Mûsa, Memî bin Hasan, Süleymân bin Mustafâ ve gayruhum.

89-4 Vakfa İstiğlâl Yoluyla Mülk Satışı

Yûnus bin Evren el-Hâc Süleymân Dursunoğlu Mescidi'ne vakf eylediği akçadan imâm ve mütevellisi Emrullah Efendi yedinden binyediyüz akça alub kabz idüb Yaka'da olan bağımı bi-tarîki'l-istiğlâl bey' idüb sene erba'în ve elf şa'bânı guresinde ilâ temâmî's-sene ikiyüzellibeş akça icâreyi kabûl eyledim dediği ikrârı kayd olundu.

Dervîş 'Abdünnebi bin Kemâl, Süleymân bin Mustafâ, Hasan bin el-Hâc Dervîş.

90-1 Cârîye Azâdı (Arabça)

Itknâme-i Yâsemin.

Ekârra ve i'terafe fi meclisi's-şer'ü's-şerîf ve mahzari'd-dînü'l-münîf el-ma'sun-ı 'ani't-ta'yîr ve't-tahrîr el-mer'etü'l-med'uvvetü Şemsî bint-i Süleymân es-sâkinetü'l-ân min mahalle-i Dehüdâ min mahallât-ı medineti Konya bi-ennehu gad ateka ve harrare enneha ve memlûketuha el-mu'terifeti bi'r-rakiyyeti hamilehu haze'l-kitâb Yâsemin bint-i 'Abdülvehhab el-vestâin el-fermâin eş-şehlâen es-safrâin el-Moskoviyeti hasbeten lillâhi'l-'azîm ve taleben li-merzâti'r-rabbihi'l-kerîm ve 'amelen bimâ kâle'n-nebiyyi sâllallâhu te'âlâ 'aleyhi ve sellem men i'teka rakabeten mü'mineten a'tekallahu lehu bi-küllî erbin minhuma eriben minhu mine'n-nâr i'tirâfen ve tahrîren sahîhayn-i şer'iyeyn ve ikrâran ve i'tirâfen sarîhayn-i mer'iyeyn fesâret hiye hurreten kesâ'iri'l-harârî'l-asliyân leha ma-lehunne ve 'aleyhâ ma-'aleyhinne ve-lem yebka li-ehâdin sive'l-hakkü'l-vülâe's-sâbite li'l-mevâlî 'ale'n-nifâen cerâ ve zâlike hurrîre fi evâsıt-ı şehr-i şa'bân sene erba'în ve elf (Şa'bân'ın 11-20 arası sene 1040).

Mevlâna eş-Şeyh 'Ömer Efendi, Mehmed Beşe bin Üveys, el-Hâc Ahmed bin 'Abdullah, Muharrem bin Sefer, Mustafâ Efendi bin Mehmed Çelebî, Mustafâ bin el-Hâc Mehmed, Mevlût Beşe bin Himmet ve gayruhum.

90-2 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Hüseyin bin Mehmed nâm kimesne meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Şehrî bint-i Mûsa tarafından tasdik-i âtiye vekâleti olan el-Hâc Bâli bin 'Abdullah mahzarında ikrâr idüb Hâcî Eymîr Mahallesi'nde vâki' kıble tarîk-i hâss ve şarken Mûsa Efendi mülkü ve şimâlen ve kârben Mahziba Hatun mülkü ile mahdûd olub üç bâb oda ve mahutayı müştamil olan mülk

menzilimi merkûme Şehrî Hatun'a üçbin akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebi' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Hüseyin'in vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını vekîl-i mezbûr el-Hâc Bâli vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâsıt-ı şa'bân sene erba'în ve elf (Şa'bân'ın 11-20 arası sene 1040).

El-Hâc 'Abdî bin Mehmed, Mehmed Hâlîfe bin Seydî Hoca, 'Alî bin Mezîd, Hasan Dede bin Hüsâm, el-Hâc Ahmed bin Seydî Hoca, Hâcî Mustafâ bin 'Abdullah ve Sâlih ve gayrum.

90-3 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Hüseyin bin Mehmed meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Oruç bin Erkulu mahzarında ikrâr idüb Hâcî Eymîr Mahallesi'nde vâki' tarafeyni Mahziba Hatun mülkü ve bir tarafı 'Ömer mülkü ve bir tarafı tarîk-i hâss ile mahdûd olan iki bâb evimi mahutasıyla mezkûr Oruç'a binikiyüzelli akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebi' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Hüseyin'in ikrâr-ı meşrûhun mezkûr Oruç vicâhen tasdîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî t-târîhi'l-mezbûr.

'Akde'l-şehâdet-i sâbık.

90-4 Mülk Satışı ('Arsa ve Bahçe Satışı)

Budur ki hâlen mahmiye-i Konya sâkinlerinden olan kıdvetü'l-a'yân Mehmed Ağa bin Ze'âmi Mustafâ meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Ahî Beg bin Hüseyin mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb Hazreti Şeyh Sadreddîn Mahallesi'nde vâki' bir tarafı Hasan Ağa mülkü ve bir tarafı Çeşmeci oğlu İbrahîm mülkü ve bir tarafı el-Hâc Mustafâ mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmireyi müştemil olan bahçeyi ve şark tarafında vâki' tahmînen bir dönüm mülk yerimi içinde olan bir ceviz ve bir kavak ağaçları ile mezkûr Ahî Beg'e onbeşbin akçaya bey'-i bât-ı sahîh ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebi' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Mehmed Ağa'nın ikrâr-ı meşrûhun mezkûr Ahî Beg vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâsıt-ı şa'bân sene erba'în ve elf (Şa'bân'ın 11-20 arası sene 1040).

Mustafâ Çelebî Rûznâmçe, Mehmed Beg Dâvudzâde, diğêr Mehmed Beg Şarlızâde, Seydî Beg bin Nûrullah, Mustafâ Beg bin 'Alî, Mehmed Beşe bin 'Abdullah ve gayrum.

90-5 Mülk Satışı (Ahur Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Pîrî Beşe bin Mustafâ meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Kadri Beg ibn Sübhânverdi mahzarında ikrâr idüb Sakahâne Mahallesi'nde vâki' tarafeyni Şadi Beg hamamı ve bir tarafı 'Osmân Beg mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan bir bâb ahurumu mahutasıyla mezkûr Kadri

Beg'e onbeş esedî guruşa bey'-i bât ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Pîrî Beşe'nin vech-i muharer üzere câri olan ikrârını mezkûr Kadri Beg vicâhen tasdîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi't-târîhi'l-mezbûr.

'Osmân Beg bin Mûsa Beg, Kubâd Beg bin Mehmed, Mustafâ bin Yûsuf, Ahmed Hâlîfe bin Hâcî ve gayruhum.

91-1 Mülk Satışı (Bağ Satışı)

İkrâr-ı Râziye bint-i El-Hâc Mehmed (boş) ma'a ibniha Mustafâ bin Nûrullah.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinelerinden Râziye bint-i Mehmed nâm hatun meclis-i kazâda işbu sadrî oğlu Mustafâ bin Emrullah mahzarında ikrâr idüb Yaka nâm mevzi'de vâki' bir tarafı İsmihân mülkü ve bir tarafı Şehrî Hatun ve bir tarafı Râbi'a Hatun ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan dört tahta bağımı muttasıl olan bir kıt'a yeri ile oğlum mezbûr Mustafâ'ya beşbin akçaya bey'-i bât-ı sahîh ile bey' idüb meblağ-ı mezbûru oğlum mezbûr Mustafâ Beg zimmetinde olan beşbin akça hakkına takas idüb teslîm eyledim mülk-i müşterâsıdır zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Râziye Hatun'un vech-i muharer üzere câri olan ikrârını mezkûr Mustafâ bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâsıt-ı şehr-i şa'bân sene erba'în ve elf (Şa'bân'ın 11-20 arası sene 1040).

Yûsuf bin Seydî, 'Abdullah bin Sevindik, Mehmed bin Mustafâ, Mehmed Hâlîfe bin Hüseyin, Hasan bin İbrahîm, Velî bin Hasan, Süleymân bin Mustafâ ve gayruhum.

91-2 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinelerinden Halîme bint-i Sefer nâm hatun meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Ahmed bin Halîl nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından Ulurmak Mahallesi'nde vâki' merhûm Kenân Ahî mescidi kurbunda bir tarafı Pîr Ahmed mülkü ve bir tarafı İsmâ'îl mülkü ve bir tarafı Velî mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan beş bâb evimi mahutası ile mezkûr Ahmed'e binyediyüz akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Ahmed yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûme Halîme Hatun'un vech-i meşrûh üzere câri olan ikrârını mezkûr Ahmed bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâsıt-ı şehr-i şa'bân sene erba'în ve elf (Şa'bân'ın 11-20 arası sene 1040).

İsmâ'îl bin 'Alî, Velî bin el-Hâc Mustafâ, Mustafâ bin 'Abdî, 'Alî bin İbrahîm, 'Abdî bin Mehmed, Velî Dede bin Kemâl ve gayruhum.

91-3 Mülk Satışı (Bağ ve Tarla Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinelerinden Hüseyin bin Mehmed nâm kimesne meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Sadr veled-i Tu'ân nâm zimmi mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme hâricinde vâki' Buzhâne kurbunda kibleten ve garben 'Alî Beg mülkü ve şarken Hasan mülkü ve şimâlen tarîk-i 'âmm

ile mahdûd olan iki tahta mülk bağımı bir bâb evi ve mahutası ile iki dönüm tarlası ile mezkûr Sadr zimmîye yedibin akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Sadr zimmî yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Hüseyin'in vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûr Sadr bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu.

Mehmed Beg bin 'Alî, Mehmed Beşe bin 'Abdullah, 'Alî Beşe bin 'Abdullah, diğêr Mehmed Beşe bin 'Abdullah, Hızır bin Yağmur ve gayruhum.

91-4 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Yâsef ve Yâgob veled-i Bogas nâm zimmî kârındaşı mahzar-ı kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân 'Âlî Ağa zîde kadruhu tarafından husûs-ı âtiye vekîl olub bimâ hüve nehcü's-sübût şer'an vekâleti sâbite olan Dilâver Beg bin 'Abdullah mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûmede vâki' merhûm Akıncı Sultân Mahallesi'nde vâki' bir tarafı Ahmed mülkü ve bir tarafı el-Hâc 'Alî mülkü ve bir tarafı Süleymân mülkü ve bir tarafı ba'zân Aznur zimmî mülkü ve ba'zân tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub fevkâni ve tahtâni sekiz bâb odaları ve mahutayı müştemil olan mülk menzilizimi müşarûn ileyh 'Âlî Ağa'ya yüzellibeş 'aded esedî guruşa bey'-i bât-ı sahîh-i şer'-i ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru müşarûn ileyh 'Âlî Ağa yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didiklerinde mukırrân-ı merkûmân Yâgob ve Yâsef'in vech-i muharrer üzere câri olan ikrârlarını vekîl-i mezbûr Dilâver Beg kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâhir-i şehr-i şa'bâni'l-mu'azzam sene erba'în ve elf (Şa'bân'ın 21-29 arası sene 1040).

Fahrü'l-akrân 'Âlî Ağa, zahrü'l-a'yân Siyavuş Ağa, Mi'mâr İsmâ'îl bin Hasan, 'Abdurrahman Beg bin Ahmed, İmam Hızır bin Fazlullah ve gayruhum.

92-1 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden İsâ bin Maksûd nâm kimesne meclis-i kazâda işbu ba'is ül-kitâb kıdvetü'l-emâcid-i ve'l-a'yân 'Âlî Ağa dâme mecduhu tarafından husûs-ı âtiye bimâ hüve tarîki's-sübût şer'an vekâleti sâbite olan Dilâver Beg ibn 'Abdullah mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûmede vâki' merhûm Akıncı Sultân Mahallesi'nde vâki' tarafeyni müşarûn ileyh 'Âlî Ağa mülkü ve bir tarafı Şa'bân mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub üç bâb odaları ve mahutayı müştemil olan mülk menzilimi müşarûn ileyh 'Âlî Ağa'ya beşbinikiyüz nakd râic-i fi'l-vakt akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru müşarûn ileyh 'Âlî Ağa yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm İsâ'nın vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını vekîl-i mezbûr Dilâver Beg vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâhir-i şehr-i şa'bâni'l-mu'azzam sene erba'în ve elf (Şa'bân'ın 21-29 arası sene 1040).

Fahrü'l-akrân Hasan Ağa, kıdvetü'l-a'yân Siyâvuş, 'Abdurrahman Beg bin Ahmed, Mi'mâr İsmâ'il bin Hasan, İmam Ca'fer bin Fazlullah, Piyâle Beg bin 'Abdullah, Muharrem Beg bin 'Abdullah, 'Alî Beg bin Himmet, İsâ bin Sevindik ve gayruhum.

92-2 Oğullarından Mehr-i Mü'eccelini Taleb ve Sulhü Tescîl

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden iken bundan akdem silahdârlar ağası olub vefât eden merhûm Mustafâ'nın zevce-i metrûkesi zahrü'l-muhadderat Fahrî Hatun ibnet-i İyaz Efendi tarafından husûs-ı âtiye vekîl olub es-Seyyid Mustafâ Beg ibn es-Seyyid Pîrli Çelebî ve Kuyucu Nâsrullah bin Emrullah nâm kimesneler şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan kıdvetü'l-a'yân 'Âlî Ağa bin Mustafâ meclis-i kazâda Satı merhûm mezbûrun sulbî kebîr oğulları olub muhallefâtına vâzî'ü'l-yed olan kıdvetü'l-emâcid-i ve'l-a'yân Yûsuf Ağa ve 'Âlî Ağa taraflarından dahî tasdîk-i âtiye vekîl olub Himmet Beg ibn Bekir ve Mustafâ Çelebî bin 'Abdî nâm kimesne şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan Kenân Beg ibn 'Abdî mahzarında vekâleten ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilim merkûme Fahrî Hatun'un zevci merhûm mezbûr Mustafâ Ağa zimmetinde seksenbin akça mehr-i mü'ecceli olub vefât itmekle meblağ-ı mezbûru muhallefâtından sadrî oğulları mûmâ ileyhima Yûsuf ve 'Âlî Ağa'dan taleb ve da'vâ eylediklerinde mâ-beynlerinde münâza'ât-ı kesîre vâkî' olmuş idi el-hâlet-i hâza araya müslihûn tavassut idüb Gallecerb Mahallesi'nde vâkî' lede'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd olub Gazanfer Beg evleri demekle ma'rûf dâhili ve hârici büyût-ı müte'addideyi ve istâbl ve hâdîke ve mahutayı ve ana muttasıl olub Merenk zimmîden bey' ve iştirâ olunan menzili tevâbi'-i ve levâhıkı ile ve tarâ'ifi ve merâfîği ve 'âmme-i tevâbi'âyı müştemil olan menzil üzerine 'akd-i sulh inşâ' ettiklerinde müvekkilem dahî sulh-ı mezbûru kabûl ve bedel-i sulh olan menzil-i mezbûru alıb meblağ-ı merkûm seksenbin akça mehr-i mü'ecceli mukâbelesinde kabûl ve zabt eyleyüb husûs-ı mezbûre müte'allık bâki da'vâ ve nizâ'ı kalmayub oğulları mûmâ ileyhima Yûsuf Ağa ve 'Âlî Ağa'nın zimmetlerini ibrâ-i 'amm ile ibrâ ve iskât eyledi min-ba'd da'vâ ve nizâ'ı kalmadı min-ba'd bu husûsa müte'allık bir tarîk ile dahî müvekkilem merkûme Satı Hatun'dan da'vâ ve husûmet sûdur ve zûhur ider ise lede'l-hükkâmü'l-kirâm mesmu'a ve makbûle olmaya didi didikde vekîl-i merkûm 'Âlî Ağa'nın vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını vekîl-i diğere mezbûr Kenân Beg vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâhir-i şehri-şâ'bân sene erba'în ve elf (Şâ'bânın 21-29 arası sene 1040).

Kıdvetü'l-a'yân Mehmed Ağa Kethüdâyeri, Halîl Beg bin Ahmed Ağa, 'Ömer Ağa bin el-Hâc Mustafâ, Halîl Beg bin Ahmed Beg, 'Alî Çelebî bin Üveys, Süleymân Beşe bin 'Abdullah ve gayruhum.

92-3 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinelerinden Yasemîn bint-i 'Abdullah nâm hatun meclis-i kazâda işbu bâ'isetü'l-kitâb kıdvetü'l-emâcid-i ve'l-a'yân Mehmed Ağa bin İbrahîm Efendi mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından merhûm 'Abdülazîz Mahallesi'nde vâkî' bir tarafı müşarûn ileyh Mehmed Ağa mülkü ve bir tarafı Mahmûd mülkü ve bir tarafı Hüseyin mülkü ve bir tarafı tarîk-i hâss ile mahdûd olub bir ahur ve bir tabhâne ve bir örtme ve mahutayı müştemil olan mülk menzilimi müşarûn ileyh Mehmed Ağa'ya bin nakd akça ve dört

kile buğdaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru ve buğdayı müşarûn ileyh Mehmed Ağa yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Yasemîn Hatun'un vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını vekîl-i mezbûr İsmâ'îl Beg kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâsıt-ı şehr-i şa'bân sene erba'în ve elf (Şa'bân'ın 11-20 arası sene 1040).

'Abdulbâki Beg bin İhvân Beg, el-Hâc 'Osmân bin Kemâl, Muslî Beşe bin 'Alî ve gayruhum.

93-1 Mülk Satışı (İcâre-i Zeminli Dükkan ve 'Arsa Satışı)

İkrâr-ı Receb bin Yûnus (boş) ma'a Mehmed Ağa.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Receb bin Yûnus meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb kıdvetü'l-a'yân Mehmed Ağa ibn İbrahim tarafından tasdîk-i âtiye vekîl olub bimâ hüve nehcü's-sübût şer'an vekâleti sâbite olan İsmâ'îl Beg ibn 'Alî mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûmede vâki' Ağacbazarı dimekle ma'rûf olan mevzi'de kibleten merhûm Ahmed Çelebî Çeşmesi ve şarken merhûm Kâdı Mürsel câmi'-i mahutası ve şimâlen ve garben tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub el-Hâc 'Abdî vakfına beher sene kırkiki akça icâresi olan bir bâb börek dükkânında kendi mâlım ile mülkü fûruğu bir örtme ve üç tekne su kuyusu ve beş hâne ve sâ'ir alâtı zıkr olunan dükkânın şark tarafında vâki' Musluk yeri demekle ma'rûf bir kıt'a 'arz-ı hâliyesi ile müşarûn ileyh Mehmed Ağa'ya ikibinikiyüz akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Receb'in vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını vekîl-i mezbûr İsmâ'îl Beg kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâhir-i şa'bân sene erba'în ve elf (Şa'bânın 21-29 arası sene 1040).

'Alî Efendi el-Müderriş, Halîl Beg bin Ahmed Ağa, Molla Mahmûd bin Mustafâ, Mustafâ Beg bin Ahmed Beg, Arnavud Mehmed Çelebî ve gayruhum.

93-2 Mülk Satışı (Ev Satışı)

İkrâr-ı Mehmed bin Velî (boş) ma'a Mîrzâ bin 'Abdullah.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Mehmed bin Velî meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Mîrzâ bin 'Abdülvehhab mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından Beghekim Mahallesi'nde vâki' bir tarafı benim mülküm ve bir tarafı es-Seyyid 'Alî mülkü ve bir tarafı Ahmed Çelebî mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan bir bâb oda ve mahutasıyla mezkûr Mîrzâ'ya bindokuzyüz akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i müsmire eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Mehmed'in vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûr Mîrzâ kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâhir-i şa'bân sene erba'în ve elf (Şa'bânın 21-29 arası sene 1040).

'Âlî Ağa bin Mahmûd Çavuş, el-Hâc Mehmed bin Memî Çelebî, Mehmed Çelebî bin Memî Çelebî, 'Ömer bin Pîrî, Pîr Ahmed bin Mehmed ve gayruhum.

93-3 Mülk Satışı (Ev ve Bağ Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya mahallâtından Sâdırlar Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Çelebverdi bin Hüdâverdi nâm kimesnenin bi'l-ihzâr vârislerinden li-ümm kârındaşı Mustafâ Beg bin Yûsuf ve Muharrem bin 'Alî nâm kimesneler meclis-i kazâda işbu Yitilmiş bin Haddad nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahalle-i mezbûrede vâki' câmi'-i şerîf kurbunda bir tarafı Ahmed bin Bayram mülkü ve bir tarafı 'Abdullah mülkü ve bir tarafı el-Hâc Mûsa mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub mûrisimiz mezbûr Çelebverdi'nin muhallefâtından irs-i şer'î ile bize intikâl eden beş bâb evimizi ve ana muttasıl olan bir kıt'a bağımızı içinde olan eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmiresi ile merkûm Yitilmiş'e beşbinbeşyüz akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Yitilmiş yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebi' eyledik ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırrân-ı merkûmân Mustafâ Beg ve Muharrem vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûr Yitilmiş kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâhir-i şa'bânî'l-mu'azzam sene erba'in ve elf (Şa'bânın 21-29 arası sene 1040).

Ya'kûb Beg bin İbrahîm, İsâ Hâlîfe bin Mûsa, Hızır bin Velî, Pîr 'Alî bin 'Abdullah, Mehmed bin Süleymân ve gayruhum.

93-4 Mülk Satışı (Bağ Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Süleyman Memî nâm kimesne ve sulbî kebîr oğulları 'Alî ve İbrahîm asâleten ve Ahmed ve Mustafâ nâm sulbî sagîr oğulları taraflarından husûs-ı âtiye babaları merkûm Süleymân velâyeten meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Ahmed bin Yûsuf mahzarında her biri ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûmede vâki' merhûm Pîrâbî Sultân Mahallesi'nde kıble tarafında vâki' Teraze kurbunda bir tarafı Hasan mülkü ve bir tarafı Mehmed nâm kimesnenin vârisleri mülkü ve tarafeyni tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub bir kıt'a mülk bağımı içinde olan eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmiresi ve bir bâb evi ile mezkûr Ahmed Çelebî'ye onbeşbin akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Ahmed Çelebî yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebi' eyledik ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didiklerinde mukırrân-ı merkûmûn Süleymân ve 'Alî ve İbrahîm'in asâleten ve velâyeten vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûr Mehmed kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâhir-i şa'bân sene erba'in ve elf (Şa'bânın 21-29 arası sene 1040).

Ahmed Beg bin Mehmed, İmam Mehmed Çelebî bin Mehmed Efendi, 'Abdî Beg bin el-Hâc Mehmed, Ahmed bin Mehmed, Mustafâ bin Yûsuf, Sevindik bin Mûsa ve gayruhum.

94-1 Mülk Satışı (Bağ Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Ca'fer nâm kimesnenin bi'l-ihzâr vârislerinden li-ebeveyn kârındaşı Ahmed bin el-Hâc Muslî asâleten ve müteveffâ-yı mezbûrun zevce-i metrûkesi Sâliha bint-i Ahmed nâm hatun tarafından dahî ikrâr-ı âtiye vekîl olub Mehmed bin Mustafâ ve

‘Abdünnebi bin Kumeri nâm kimesneler şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan vâlidesi Teşrî bint-i Bâli nâm hatun meclis-i kazâda işbu bâ’isü’l-kitâb Ahmed Beg ibn ‘Abdülvehhâb mahzarında ikrâr idüb mahmiye-i merkûme kazâsına tâbî’ Hatîb nâm karyede vâki’ bir tarafı mezkûr Ahmed mülkü ve bir tarafı İbrahîm mülkü ve bir tarafı Halîl mülkü ve bir tarafı üyük ile mahdûd olub ber vech-i münâsafa müşterek olduğumuz mûrisimiz olan bir kıt’a bağımızı içinde olan eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmire ile mezkûr Ahmed Beg’e yirmi esedî guruşa bey’-i bât ile bey’ idüb bi’t-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebî’ eyledim ba’de’l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırrân-ı merkûmân Ahmed ve Teşrî Hatun’un ikrâr-ı meşrûhun mezkûr Ahmed Beg kabûl ve tasdîk etmeğın mâ-vaka’a gıbbe’t-taleb ketb olundu hurrîre fî evâhir-i şa’bân sene erba’în ve elf (Şa’bânın 21-29 arası sene 1040).

Ya’kûb bin ‘Abdullah, Emrullah bin Hüseyin, Ahmed Beşe bin Dervîş, Nâsuh bin Mehmed, Süleymân bin Mustafâ ve gayruhum.

94-2 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya’da vâki’ İhtiyâreddîn Mahallesi sâkinelerinden ‘Âişe bint-i Mevlûd nâm hatun mahzar-ı kazâda işbu bâ’isü’l-kitâb Ahmed Beg bin ‘Abdullah mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahalle-i merkûmede vâki’ bir tarafı el-Hâc ‘İlyâs mülkü ve bir tarafı Damadzâde Ahmed Beg mülkü ve bir tarafı mezkûr Ahmed Beg mülkü ve bir tarafı Mehmed Beg mülkü ile mahdûd olub mukaddemâ vefât eden babam Mevlûd’dan irs-i şer’î ile bana intikâl eden bir bâb oda ve bir tabhâne ve bir örtme ve mahutayı müştemil olan mülk menzilimi mezkûr Ahmed Beg’e üçbin nakd râic-i fî’l-vakt akçaya bey’-i bât-ı sahîh-i şer’î ile bey’ idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğın meblağ-ı mezbûru mezkûr Ahmed Beg yedinden bi’t-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî’ eyledim ba’de’l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırrre-i merkûme ‘Âişe Hatun’un vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûr Ahmed Beg kabûl ve tasdîk etmeğın mâ-vaka’a gıbbe’t-taleb ketb olundu hurrîre fî evâil-i şehri ramazânî’l-mübârek sene erba’în ve elf (Ramazânın 1-10 arası sene 1040).

El-Hâc Bedel bin Memî, Hasan Beg bin Bayram, Emrullah bin Hüseyin, İbrahîm Dede bin Hızır, ‘Alî bin Ramazân, Mevlûd bin Mahmûd ve gayruhum.

94-3 Mülk Satışı (Ev ve Bağ Hissesi Satışı)

Budur ki Konya sâkinelerinden Marziye bint-i el-Hâc Mehmed nâm hatun meclis-i kazâda işbu bâ’isü’l-kitâb kârındaşı el-Hâc Mehmed nâm kimesne mahzarında ikrâr idüb mahalle-i mezbûrede vâki’ lede’l-cîrân ma’lûmü’l-hudûd olub bundan akdem vefât eden babam el-Hâc Mehmed nâm kimesnenin menziline ve Selifâr nâm mevzi’de vâki’ ma’lûmü’l-hudûd bağından irs-i şer’î ile bana intikâl iden süds hisse-i şer’iyemi kârındaşım mezbûr el-Hâc Mehmed’e dörtyüz nakd akça ve iki yüz akça kıymetlü bir (...) zenne kaftana ki cem’an altıyüz akçaya bey’-i bât ile bey’ idüb bi’t-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebî’ eyledim ba’de’l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırrre-i merkûme Marziye Hatun’un ikrâr-ı meşrûhun mezkûr el-Hâc Mehmed bi’l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğın mâ-vaka’a gıbbe’t-taleb ketb olundu hurrîre fî

evâil-i şehri ramazânî'l-mübârek sene erba'în ve elf (Ramazânın 1-10 arası sene 1040).

Süleymân Hâlife bin Mahmûd, Mustafâ bin 'Abdülhâlim, el-Hâc Nâsuh bin İbrahîm, 'Ömer bin Pîrli ve gayrum.

94-4 Mülk Satışı (Tarla Satışı)

İkrâr-ı Memiş bin Muharrem Çavuş (boş) ma'a Kelâmi Beg.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Memiş bin Muharrem Çavuş meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb fahrü'l-akrân Kelâmi Beg ibn Mehmed nâm kimesne ikrâr idüb mahmiye-i merkûme hâricinde vâki' Yaka nâm mevzi'de bir tarafı 'Ömer Ağa mülkü ve bir tarafı Tennûrcu İbrahîm mülkü ve bir tarafı Sinân mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd üç dönüm mülk yerimi ve yine mevzi'-i mezbûrda vâki' bir tarafı Halîl(?) mülkü ve bir tarafı Receb Çelebî mülkü ve bir tarafı 'Abdî mülkü ve bir tarafı Tennûrcü İbrahîm mülkü ile mahdûd olan yedi buçuk cem'an on buçuk dönüm mülk yerimi merkûm Kelâmi Beg'e üçbinüçyüz akçaya bey'-i bât ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Memiş'in vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûr Kelâmi bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâil-i ramazân sene erba'în ve elf (Ramazânın 1-10 arası sene 1040).

'Ömer Ağa bin el-Hâc Mustafâ, el-Hâc 'İlyâs bin 'Alî, el-Hâc 'Osmân Beg bin Kemâl Beg, Mustafâ Beg bin 'Alî, Memiş Hâlife bin Halîl, 'Abdünnebi bin 'Alî ve gayrum.

95-1 Mülk Satışı (Bağ Hissesi ve Diğer Muhallefât Hissesi Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden İbrahîm bin Îsâ Çavuş nâm kimesnenin li-ebeveyn kız kârındaşı olan Yahti(?) nâm hatun tarafından ikrâr-ı âtiye vekîl olub Ahmed bin Süleymân ve Mehmed bin 'Abdullah nâm kimesne şehâdetleriyle şer'an vekâleti sâbite olan Îsâ Beg ibn 'Abdî nâm cündî meclis-i kazâda işbu sâhibü'l-kitâb fahrü'l-akrân Ahmed Ağa bin Yûsuf mahzarında vekâleten ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilem mezbûre Yahti(?) Hatun mahmiye-i merkûmede vâki' Sâhib nâm mahâlde vâki' lede'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd olub kârındaşım müteveffâ-yı mezbûr İbrahîm'in muhallefâtından olan büyü-tü müte'addîdeyi müştemil olan menziline Karaüyük nâm mevzi'de vâki' hudûdu beynel-ahâli ve'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd olub eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmireyi müştemil olan bağından irs-i şer'î ile bana intikâl eden nısf hisse-i şer'îyesini ve sâ'ir muhallefâtından dahî olan hisse-i şer'îyesini ve dört re's koyun ve dört keçisini mûmâ ileyh Ahmed Ağa'ya altıbin nakd akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mûmâ ileyh Ahmed Ağa yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledi ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde vekîl-i mezbûr İsa Beg'in vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mûmâ ileyh Ahmed Ağa kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi şehri evâil-i ramazânî'l-mübârek sene erba'în ve elf (Ramazânın 1-10 arası sene 1040).

Mehmed Beg bin Kabs, 'Osmân Beşe bin Mustafâ, Pîr Ahmed bin Dâvud Beg, Süleymân Beşe bin Mehmed Hoca ve gayrum.

95-2 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden ‘Alî Çelebî bin Mustafâ ve sulbî oğlu Mustafâ nâm kimesneler meclis-i kazâda işbu bâ’isü’l-kitâb Yâsef ve Yâgob veled-i Bugos nâm zimmî kârındaşları mahzarlarında her biri ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûmede vâki’ Beghekim Mahallesi’nde bir tarafı ‘Abdî mülkü ve bir tarafı İbrahîm mülkü ve bir tarafı Karagöz zimmî mülkü ve bir tarafı tarîk-i ‘âmm ile mahdûd olub bir sofa ve bir oda ve fevkâni ve tahtâni iki bâb ev dahî ve bir tabhâne ve bir kilar evi ve bir furunu örtmesi ve bir ahur ve bir samanlık ve bir örtme dahî ve iki kıt’a mahutayı müştemil olan mülk menzilimi mezkûrân Yâsef ve Yâgob’a yüzyirmi ‘aded esedî guruşa bey’-i bât-ı sahîh-i şer’î ile bey’ idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eyemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûrân Yâsef ve Yâgob yedlerinden bi’t-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebi’ eyledik ba’de’l-yevm mülk-i müşterâlıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didiklerinde mukîrân-ı merkûmân ‘Alî Çelebî ve Mustafâ Beg’in vech-i muharrer üzere câri olan ikrârlarını mezkûrân Yâsef ve Yâgob vicâhen tasdik ve şifâhen tahkîk etmeğin mâ-vaka’a gıbbe’t-taleb ketb olundu hurrîre fî evâil-i şehr-i ramazânî’l-mübârek sene erba’în ve elf (Ramazânın 1-10 arası sene 1040).

Mehmed Ağa Serdâr-ı bekçiyan, Mehmed Beg bin el-Hâc ‘Abdurrahman, Bedel Beg bin ‘Abdullatîf, Süleymân Beşe bin ‘Alî, Mustafâ bin Mehmed Beg, Mehmed Beşe bin Hızır ve gayruhum.

95-3 Mülk Satışı (Zarûret-i Deyn İçin Ev Satışı)

Saht-ı Rûm Mehmed Ağa.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden Karagöz veled-i Yûnus nâm zimmînin Meryem ve Şenegur ve Semâm ve Varnî ve Hacedor ve Yunûs nâm eytâm-ı sığârinin kibel-i şer’den mansûbe vasîyeleri olan mezbûr Karagöz’ün zevce-i metrûkesi Gözde bint-i Karagöz nâm zimmî hatun meclis-i kazâda işbu bâ’isü’l-kitâb kıdvetü’l-emâsil ve’l-a’yân Rûm Mehmed Ağa tarafından tasdik-i âtîye vekîl olub bimâ hüve nehçü’s-sübût şer’an vekâleti sâbite olan Mehmed Beg bin ‘Alî mahzarında asâlet ve vesâyeti hâsebiyle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûmede vâki’ tarafeyni mûmâ ileyh Mehmed Ağa’nın zevcesi Fahrîye Hatun mülkü tarafeyni tarîk-i ‘âmm ile mahdûd olub büyût-ı müte’addideyi müştemil olan menzil zevcem mezbûr Karagöz mülkü olub lâkin ba’de’s-sübût edâsı lâzım gelen düyûnunun zarûreti için sâ’ir menkûlatından vefâ eder bir şey’i olmamağın zikr olunan menzilin bey’ine münhasıra ve muhtâc olmakla ba’de’l-müzâyede ve inkitâ’ür-rağbe mûmâ ileyh Mehmed Ağa’ya ikbâleten vesâyetim hâsebiyle otuzbirbin nakd râic-i fî’l-vakt akçaya bey’-i bât-ı sahîh-i şer’î ile bey’ idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru vekîl-i mesfûr Mehmed Beg yedinden bi’t-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebi’ eyledim ba’de’l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukîrre-ı merkûm Gözde Hatun’un vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını vekîl-i mesfûr Mehmed Beg kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka’a gıbbe’t-taleb ketb olundu hurrîre fî evâil-i şehr-i ramazânî’l-mübârek sene erba’în ve elf (Ramazânın 1-10 arası sene 1040).

Fahrü’l-a’yân Mehmed Ağa, Yûsuf Ağa Emrullah, Seydî Beg bin Mehmed, Mehmed Beg bin Haydar, Havdân bin Misrad ve gayruhum.

96-1 Mülk Satışı (Zarûret-i Nafaka İçin Satışı)

Karâr-ı el-Hâc ‘Abdûlbâki el-a’yân (boş) ma’a Rûm Mehmed Ağa vekili.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden el-Hâc Bostan bin İbrahîm nâm kimesnenin İbrahîm nâm sulbî sagîr oğlunun kîbel-i şer’îden mensûb vasîsi olan el-Hâc ‘Abdûlbâki bin Emrullah nâm kimesne meclis-i kazâda işbu sâhibü’l-kitâb kıdvetü’l-emâcid-i ve’l-a’yân Rûm Mehmed Ağa tarafından tasdîk-i âtiye vekîl olub bimâ hüve nehcü’s-sübût şer’an vekâleti sâbite olan İsmâ’il Beg ibn ‘Alî mahzarında bi’l-vesâyeye ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından Kâdiasker Mahallesi’nde vâki’ bir tarafı Mahmûd mülkü ve bir tarafı el-Hâc ‘Alî mülkü ve bir tarafı Hüseyin mülkü ve bir tarafı tarîk-i ‘âmm ile mahdûd olub bir sofa ve bir tabhâne ve bir ahur ve bir kilar ve mahutayı müştemâl olan menzil vasîsi olduğum sagîr-i mezbûr İbrahîm’in zarûret-i nafakası için sâ’ir menkûlatından vefâ eder bir şeyi olmamakla zikr olunan menzilin bey’ine muhtâc olmağın ba’de’l-müzâyede ve inkitâ’ür-rağbe menzil-i mezbûr sekizbin akçada karar idüb ziyâde ile âhar tâlibi olmamakla vesâyetim hâsebiyle mûmâ ileyh Mehmed Ağa’ya meblağ-ı mezbûr sekizbin akçaya bey’i bât-ı sâhîh-i şer’î ile bey’ idüb bi’t-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebî’ eyledim ba’de’l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm el-Hâc ‘Abdûlbâki’nin vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını vekîl-i mezbûr İsmâ’il Beg kabûl ve tasdîk etmeğın mâ-vaka’a gıbbe’t-taleb ketb olundu hurrîre fi evâsıt-ı şehr-i ramazânî’l-mübârek sene erba’în ve elf (Ramazânın 11-20 arası sene 1040).

Kıdvetü’l-a’yân Mehmed Ağa Kethüdâyeri, fahrü’l-akrân Hasan Ağa el-Cündî, Halîl Beg bin Ahmed Ağa, Süleymân Beg bin Pîr, Hasan Beg bin ‘Alî, Zülfikâr Beg bin el-Müderriş, ‘Alî Beg bin Üveys, ‘Abdî Hoca bin Emrullah ve gayruhum.

96-2 Mülk Satışı (Ev ve Bağ Satışı)

Mahmiye-i Konya’dan Mehmed bin Velî ve kız kârındaşı Kerîme nâm hatun meclis-i kazâda işbu bâ’isü’l-kitâb İbrahîm bin Satılmış mahzarında ikrâr idüb Aymanos nâm mevzi’de vâki’ bir tarafı Mûsa mülkü ve bir tarafı Kumli mülkü ve bir tarafı Ahmed mülkü ve bir tarafı çay ile mahdûd olub mülûk-ı şerihü’l-şer’a müşterek olduğumuz bir kıt’a bağımızı bir evi ile mezkûr İbrahîm’e altıbin akçaya bey’-i bâtle bey’ idüb bi’t-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebî’ eyledim ba’de’l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırrân-ı merkûmân Mehmed ve Kerîme’nin vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezbûr İbrahîm kabûl ve tasdîk etmeğın mâ-vaka’a gıbbe’t-taleb ketb olundu hurrîre fi’t-târîhi’l-mezbûr.

Yûsuf Hoca bin Molla Sarı, ‘Alî bin Mustafâ, Dervîş Mehmed bin Mustafâ, Satı bin Hasan ve gayruhum.

96-3 Köle Azâdı

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden olub dergâh-ı ‘âlî mutasarrıflarından olan kıdvetü’l-emâcid-i ve’l-ekârim ‘Alî Ağa dâme mecduhu tarafından i’tâk-ı âtiye vekîl olub bimâ hüve nehcü’s-sübût şer’an vekâleti sâbite olan kârındaşı fahrü’l-akrân Hasan Ağa mahzar-ı kazâda orta boylu sarışın yufka sakallı çini gözlü açık kaşlı Maskoviyyü’l-asl olub müşarûn ileyh ‘Âlî Ağa’ya rıkka mu’terif olan işbu

râfi'ü'l-kitâb Piyâle bin 'Abdülvehhab mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilem müşarûn ileyh 'Âlî Ağa 'abdî'l-memlûku olan mezkûr Piyâle'yi hasbeten lillâhi'l-'azîm ve taleben bî-merzâten rabbihi'l-kerîm ve amelen bimâ kale'n-nebiyyi sallallahu te'âlâ 'aleyhi ve sellem men a'tâke rakâbeten mü'mineten a'takallahu lehu bi-küllî erben minhâ eriben minhu mine'n-nar fehvâ-i münîfî muktezasınca cümle-i mâlından i'tâk ve mülkünden itlâk idüb hakayik-i rakiyetden ihrâc ve fezâ-yı hürriyete ilhâk eyledi min-ba'd sâ'ir ahrâr-ı asliyyîn gibi hür ve üzerinde hakk-ı velâdan gayri kalmadı didikde vekîl-i mezbûr Hasan Ağa'nın vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezbûr Piyâle vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâsıt-ı şehr-i ramazâni'l-mübârek sene erba'în ve elf (Ramazânın 11-20 arası sene 1040).

Kıdvetü'l-akrân Siyavuş Ağa, kıdvetü'l-akrân Süleymân Ağa, kıdvetü'l-a'yân Hasan Ağa, fahrü'l-a'yân Bekir Ağa.

96-4 Mülk Satışı (Bağ Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Tunahân bint-i Ahmed ve Mahmûd bin Sevindik nâm kimesneler meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Îsâ Beg bin 'Abdî mahzarında her biri ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme hâricinde vâki' Sâdırlar nâm mahallede bir tarafı Pîrî Gâzi mülkü ve bir tarafı Karakoç mülkü ve bir tarafı Süleymân mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub ber vech-i münâsafa mülkümüz olan bir kıt'a bağımızı içinde olan eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmiresi ile târîh-i kitâbdan onbeş sene mukaddem mezkûr Îsâ Beg'e üçbin akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru târîh-i merkûmda mezkûr Îsâ Beg yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslim-i mebî' eyledik ile'l-ân mülk-i müşterâsıdır ba'de'l-yevm dahî keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dediklerinde mukırrân-ı merkûmânın vech-i muharrer üzere câri olan ikrârlarını mezkûr Îsâ kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâsıt-ı şehr-i ramazâni'l-mübârek sene erba'în ve elf (Ramazânın 11-20 arası sene 1040).

Hızır Dede bin 'Alî Hasan, Pîr Ahmed bin Mehmed, 'Ömer bin Pîrli, Nâsuh bin Seydî ve gayrum.

97-1 Mülk Satışı (Bağ Satışı)

İkrâr-ı Mustafâ bin Arzuman (boş) ma'a Mehmed bin Süleymân.

Budur ki Göçü kazâsına tâbî' Yenice nâm karye sâkinlerinden Mustafâ bin Arzuman nâm kimesne asâleten ve kız kârındaşları Pîrî bin Hasan nâm kimesneler ve mezbûr Mustafâ'nın kârındaşı oğlu Yûsuf bin Hasan nâm kimesne taraflarından husûs-ı âtiye vekîl olub Ca'fer bin Nâsuh ve Ahmed bin Şarman nâm kimesneler şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan mezbûr Mustafâ meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Mehmed bin Süleymân nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme kazâsına tâbî' Hatîb nâm karyede vâki' bir tarafı el-Hâc Mehmed mülkü ve bir tarafı Nâsuh mülkü ve tarafeyni tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan bir kıt'a mülk bağımızı mezkûr Mehmed yedinden yediyüzelli akçaya bey'-i bât ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslim-i mebî' eyledik ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırrân-ı merkûm Mustafâ asâleten ve vekâleten vech-i meşrûh üzere câri olan ikrârını mezbûr Mehmed kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb

olundu hurrîre fî evâsît-ı şehr-i ramazânî'l-mübârek sene erba'în ve elf (Ramazânın 11-20 arası sene 1040).

Himmet Efendi el-Müderriş, Süleymân bin 'Alî, İbrahîm bin Yahyâ, Halîl bin Himmet, 'Ömer bin Pîrli, Mehmed Ağa bin Mahmûd ve gayruhum.

97-2 Mülk Satışı (Ev ve Bağ Satışı)

İkrâr-ı Yûnus bin Evren (boş) ma'a İstifan veled-i Satı.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Yûnus bin Evren nâm zimmî meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb İstifan veled-i Satı nâm zimmî mahzarında ikrâr idüb Yaka nâm havâlide vâki' bir tarafı 'Alî mülkü ve bir tarafı Mehmed mülkü ve bir tarafı Mustafâ mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'amm ile mahdûd olan on tahta mülk bağımı içinde olan eşcâr-ı müsmire ve gayr-i müsmiresi ve iki bâb evi ile mezkûr İstifan zimmîye otuzikibinbeşyüz akçaya bey'-i bât-ı sahîh ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Yûnus'un vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûr İstifan kabûl ve tasdîk ettikten sonra merkûm Yûnus'un zevcesi Selîme bint-i Memî nâm hatun tarafından tasdîk-i âtiye vekîl olub 'Osmân Çelebî bin el-Hâc 'Alî ve Mehmed ibn Ahmed nâm kimesneler şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan ve Meruşe bin 'Abdullah mahal-i kazâda merkûm İstifan mahzarında ikrâr idüb müvekkîlem merkûme Selîme hudûdu zikr olunan bağ zevcim merkûm Yûnus'un müstakil mülk-i mahzı olmağın mezkûr İstifan'a bey' eyledi benim kat'ı 'alâkam ve medhâlim ve da'vâ ve nizâ'im yokdur mutasarrıf olsun dedikde mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâhir-i şehr-i ramazânî'l-mübârek sene erba'în ve elf (Ramazânın 21-30 arası sene 1040).

Selîm Beşe bin Memî, Mahmûd Çelebî bin el-Hâc 'Ayvad, Mustafâ bin Muharrem, Hüseyin Beg bin Mustafâ ve gayruhum.

97-3 Mülk Satışı (Ev Satışı)

İkrâr-ı 'Osmân (boş) ma'a 'Osmân Çelebî.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden 'Osmân bin Ca'fer nâm kimesne meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb 'Osmân Çelebî bin Nâsuh mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûmede vâki' İmâret nâm mahallede vâki' bir tarafı İsmâ'îl mülkü ve bir tarafı Mahmûd mülkü ve bir tarafı ba'zân 'Aynî mülkü ve ba'zân Mustafâ mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'amm ile mahdûd olub bir sofa ve bir tabhâne ve bir ahur ve mahutayı müştemil olan mülk menzilimi mezkûr 'Osmân Çelebî'ye yedibinbeşyüz nakd râic-i fî'l-vakt akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğın meblağ-ı mezbûru mezkûr 'Osmân Çelebî yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm 'Osmân'ın vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûr 'Osmân Çelebî kabûl ve tasdîk etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâhir-i şehr-i ramazânî'l-mübârek sene erba'în ve elf (Ramazânın 21-30 arası sene 1040).

Mustafâ Hâlîfe bin el-Hâc İbrahîm, Lütfullah Çelebî bin Fazlullah Efendi, Hüseyin Çelebî bin el-Hâc Ahmed, Mehmed bin Satı, Berâd bin Hoca 'Ömer, Mahmûd bin 'Alî Dede ve gayruhum.

97-4 Mülk Satışı (Vâsiyet Üzere Ev ve Bağ Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinelerinden iken bundan akdem vefât eden Şâdbula bint-i ‘Abdullah nâm hatunun sadrî oğlu Murâd ve sadrîye kızı (silik) kıbel-i şer’îden mensûb vâsileri ve velîleri ve babaları olan Mehmed Beşe bin ‘Abdullah meclis-i kazâda işbu bâ’isü’l-kitâb Îsâ veled-i Kazlı nâm zimmî mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme hâricinde vâki’ Selifâr nâm mevzi’de bir tarafı mezkûr Îsâ mülkü ve bir tarafı Halîl mülkü ve bir tarafı Sinân mülkü ve bir tarafı tarîk-i ‘âmm ile mahdûd olan bir buçuk tahta bağ bir bâb evi ve ana muttasıl olan ev yeri ile zevcem merkûm Şâdbula Hatun’un mülkü olup lâkin mukaddemâ hayâtında iken zikr olunan bağını evi yeri ile (silik) Beg’e bey’ idüb sümününü techîz-i tekfîn ve sâ’ir lev’azîmi ve sadaka eylesin deyü vasîyet eylemeğin ben dahî vasîyeti mûcibince (silik) zikr olunan bağı ve evi yeri ile mezkûr Îsâ’ya ba’de’l-müzâyede ve inkitâ’ür-rağbe bin nakd akçaya bey’-i bât-ı sahîh-i şer’î ile bey’ idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Îsâ yedinden bi’t-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebi’ eyledim ba’de’l-yevm mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Mehmed Beşe’nin vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûr Îsâ zimmî kabûl eylemeğin mâ-vaka’a gıbbe’t-taleb ketb olundu hurrîre fî evâhir-i şehr-i ramazânî’l-mübârek sene erba’în ve elf (Ramazânın 21-30 arası sene 1040).

El-Hâc ‘Alî bin Mehmed Dede, Mehmed bin Mustafâ, Mehmed bin ‘Abdünnebi, Mehmed bin (silik), Satı bin Hüseyin ve gayruhum.

98-1 Mülk Satışı (Ev Satışı)

İkrâr-ı Yûsuf (boş) ma’a Arzuman.

Budur ki mahmiye-i Konya’da vâki’ Aynedâr Mahallesi sâkinlerinden Yûsuf bin Cum’a nâm kimesne meclis-i kazâda işbu bâ’isü’l-kitâb Arzuman veled-i Evanis nâm zimmî mahzarında bi’t-tav’i’s-sâfi ikrâr ve i’tirâf idüb mahalle-i mezbûre’de vâki’ kıbleten tarîk-i ‘âmm ve şarken tarîk-i hâss ve şimâlen İbrahîm mülkü ve garben Sefer Hoca mülkü ile mahdûd olup büyü-tü müte’addideyi müstemil işbu mülk menzilimi cemi’-i tevâbi’ ve levâhıkıyla mezkûr Arzuman zimmîye yedibinsekizyüz akçaya bey’-i bâti sahîh-i şer’î ile bey’ idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Arzuman zimmî yedinden bi’t-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebi’ eyledim ba’de’l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve rabt eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Yûsuf’un vechi muharrer üzere cârî olan ikrârını mezbûr Arzuman kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka’a gıbbe’t-taleb ketb olundu hurrîre fî evâhir-i şehr-i ramazân sene erba’în ve elf (Ramazânın 21-30 arası sene 1040).

Sefer Hoca bin Muharrem el-İmâm, Hâcî Dede bin Mahmûd, Ahmed bin Fa’s, Hızır Dede bin ‘İlyâs, Halîl bin İbrahîm ve gayruhum.

98-2 Mülk Satışı (Tarla Tefvizi)

Süleymân bin Şa’bân (boş) ma’a Mehmed Ağa.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Süleymân bin Şa’bân nâm kimesne asâleten ve Fâtıma bint-i Mûsâ ve Zeliha bint-i Mahmûd nâm hatun taraflarından husûs-i âtiye vekîl olup el-Hâc Süleymân bin Mehmed ve Şükrân bin ‘Alî nâm kimesneler şehâdetleri ile vekâleti sâbite olan ‘Âişe bint-i Hasan nâm hatun asâleten ve vekâleten meclis-i kazâda işbu bâ’isü’l-kitâb kıdvetü’l-emâcid-i ve’l-ekârim

Mehmed Ağa zîde mecduhu tarafından tasdik-i âtiye bimâ hüve'n-nehcü's-sübût şer'a vekâleti sâbit olan kârındaşı 'Osmân Beg mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme hâricinde vâki' Eski-il nâm mevzi'de kıbleten Receb tarlası ve şimâlen Mehmed tarlası ve şarken tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub müşâ' olduğumuz tahmînen otuz dönüm tarlamızın hakkı tasarrufunu müşarûn ileyh Mehmed Ağa'ya tefvîz eyledikde arâzi-i müfevvâzı kabûl eylemeğin mukâbele-i tefvîzde vekîli mezbûr 'Osmân Beg yedinden ikibinaltıyüz akça alub kabz eyleyüb teslim eyledik ba'de'l-yevm zabt ve tasarruf eylesün didiklerinde mukırrân-ı merkûmân Süleymân ve 'Âişe Hatun'un asâleten ve vekâleten vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârlarını vekîl-i mezbûr 'Osmân Beg kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâil-i şehr-i şevvâl sene erba'în ve elf (Şevvâlin 1-10 arası sene 1040).

El-Hâc İbrahîm bin Himmet, Muslî bin Kelâmi, Sefer Beg bin 'Abdullah, Rasûl bin Sübhânverdi Beg, Nûrullah Çelebî bin Nâsuh, Süleymân bin el-Hâc Hasan vegayrum.

98-3 Muhâla'a (Arabça)

Hâle'ahu fi meclisi'ş-şer'ü'ş-şerîf ve mahzari'd-dîni'l-münîf el-mer'etü'l-müvahhidetü Marziye bint-i el-Hâc Ahmed es-sâkinetü bi-medîneti Konya el-mahmiye ma'a zevcihâ hâmil-i hâze'l-kitâb Rızvân bin 'Abdülvehhab ve huve hâle'a ma'aha 'alâ mehri'l-mü'ecceleti el-ma'kûd-ı aleyh ve huve meblağun kârrere ve tes'ame el-ân derîhim fizî 'Osmânî râyic-i fi'l-vakt ve alâ nakzi iddetihâ ve alâ sa'iri da'vâtiha el-müte'allifete bi'l-müzevvecine muhâla'ate sahîhine şer'îye sümme ebra'a külle vahîdin minhuma zimmete'l-âhar 'an-cem'i'id-da'âvîye'l-mütalebeti ibrâ'en 'âmmen kati'an li'n-nizâ'ı ve rafî'an li'l-husûmati cerâ zâlike hurrîre fi evâil-i şevvâl sene erba'în ve elf (Şevvâlin 1-10 arası sene 1040).

El-Hâc İbrahîm bin Himmet, Hasan Dede bin Hızır, Mehmed Beg bin Ahmed, Yûsuf bin Cum'a ve gayrum.

98-4 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Mahmiye-i Konya sâkinelerinden Cemîle bint-i Süleymân nâm hatun meclis-i kazâda işbu râfî'ü'l-kitâb Kerkiz veled-i Karaca nâm zimmî mahzarında ikrâr idüb 'Abdülazîz Mahallesi'nde bir tarafı benim mülküm ve bir tarafı Abbâs mülkü ve bir tarafı Beyazid mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan bir bâb mülk sofayı bir bâb fevkâni oda ve tahtında bir ahur ve bir tabhâne ve mahutasıyla mezkûr Karaca'ya beşbin akçaya bey'-i bât ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslim-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırrre-i mezbûre Cemîle'nin vech-i muharrer üzere olan ikrârını mezkûr Kerkiz zimmî kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi't-târîhi'l-mezkûr.

Süleymân Hâlife bin Muhyiddîn, Abbâs bin Muslî, Yûsuf bin Ahmed, 'Alî Hâlife bin 'Abdî, Hasan Dede bin Pîr Ahmed, Velî bin Seydî ve gayrum.

98-5 Borcun Ödendiğini Tescil

Fâtıma bint-i el-Hâc Mustafâ Mehmed bin Ramazân zimmetinden deyn aldığım binüçyüz akçayı bi't-temâm mezbûrdan alub zimmetini ibrâ eyledim didikde kayd olundu.

'Abdî bin Halîl, Velî Dede bin Bosdan, Mâcer bin el-Mü'ezzîn ve gayrum.

99-1 Cârîye Azâdı (Arabça)

Itknâme-i Nâzenin.

Ekârra ve i'terafe fi meclisi'ş-şer'ü'ş-şerîf ve mahzari'd-dînü'l-münîf el-ma'sun-ı 'ani't-ta'yîr ve't-tahrîr er-racûlü'l-med'uvvu Ramazân bin Himmet el-vekîlü'ş-şer'i bi'l-ikrâri bi'l-'itakü'l-âti zikrahu 'an kîbel-i Rahîme Hatun ibnet-i Ahmed es-sâbitü vekâletheu 'anhâ bi-şehâdeti el-Hâc Mehmed Hâlîfe ibn Süleymân ve el-Hâc Mustafâ bin İbrâhim bi-ennehu el-müvekkilete el-merkûmete gad âteka ve harraret emteha ve memlûketihâ el-mu'terifü bi'r-rakabeti lehâ hâmiletü hâze'l-kitâb Nâzenin bint-i 'Abdülvehhâb el-müvessitâe es-sahra'e kârkad el-eyazüyeti aslen el-müslimeti milleten hasbeten lillâhi'l-'azîm ve taleben bi-merzâten rabbihi'l-kerîm ve amelen bimâ kâle'n-nebiyyü sallelahu te'âlâ 'aleyhi ve sellem men ateka rakabeten mü'mineten atekallahu lehu bi-küllî erebin minhuma eriben minhu mine'n-nâr i'tâken ve tahrîrah sahîhayn-i şer'iyeyni ve ikrâran ve i'tirâfen sarîhayni şer'iyeyni fesaret hiye hurreten kesâ'iri ahrârü'l-asliyyîn lehu ma-lehunne ve 'aleyhi ma-'aleyhinne velem yebka li-ehâdin sive'l-hakkul-vûla es-sâbite li'l-mevâli 'âle'l-kazâ-i cera zâlîke ve hurrîre fi evâil-i şevvâli'l-mükerrem sene erba'îne ve elf (Şevvâlin 1-10 arası sene 1040).

İsma'îl Çelebî bin el-Hâc Mehmed, Himmet bin Mehmed, 'Alî bin Koca, 'Abdullah bin Hüseyin, Mehmed Köse Kahveci, 'Alî Beg bin Hızır ve gayruhum.

99-2 Mülk Satışı (Bağ Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Mehmed bin 'Abdullah nâm kimesne meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Hader veled-i Mevlûd nâm zimmî mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme hâricinde üzerinde vâki' Kara Halîl bendi demekle ma'rûf mevzi'de bir tarafı mezkûr Hader zimmî mülkü ve bir tarafı Karaca mülkü ve bir tarafı 'Alî Beşe mülkü ve bir tarafı Durmuş mülkü ile mahdûd olan beş puşte mülk bağımı içinde eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmiresi ve ana muttasıl hisseleri bir kıt'a yeri ile mezkûr Hader zimmîye ikibinyüz akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Hader zimmî yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Mehmed'in vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûr Hader zimmî kabûl ve tasdik etmeğin mâvaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâhir-i şevvâli'l-mükerrem sene erba'în ve elf (Şevvâlin 21-29 arası sene 1040).

Hâkim Mehmed Beşe bin 'Abdullah, diğeri Mehmed Beşe bin 'Abdullah, Mehmed Beşe bin 'Alî, Üveys Hâcî bin Okçu ve gayruhum.

99-3 Mülk Satışı (Mîrâs Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden 'Abdî bin Laçın Beg nâm emred mahzar-ı kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Ziman veled-i Hatır nâm zimmî mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûmede vâki' İçkal'a Mahallesi'nde tarafeyni vâlidem Neslîhân mülkü ve bir tarafı Hasan mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub Laçın Beg nâm müteveffâdan irs-i şer'î ile bana intikâl iden bir sofa bir tabhâne ve mahutayı müştemil mülk menzilimi mezkûr Ziman zimmîye altıbinbeşyüz akçaya bey'-i bâtla bey' idüb bi't-temâm kabz ve teslîm-i mebî'

eyledim mülk menzildir keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm ‘Abdî Beg vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûr Ziman kabûl ve tasdik itmeğin mâ-vak’a gıbbe’t-taleb ketb olundu hurrire fi’t-târîhi’l-mezkûr.

Mehmed Çelebî bin Mehmed, Muslî Beg bin Mehmed, Ahmed bin ‘Alî, Mehmed bin Mustafâ, Ahmed bin Mehmed, Yûsuf bin Mustafâ, Halîl bin el-Hâc Kemâl ve gayruhum.

99-4 Dem ve Diyet Da’vâsında Sulhü Tescîl

Budur ki mahmiye-i Konya mahallâtından Hoca Hasan Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem maktûlen vefât iden ‘Abdûlbâki nâm sabinin bi’l-ihzâr vârislerinden babası Bali bin Murâd nâm kimesne ve vâlidesi ‘Âişe bint-i ‘Abdullah nâm hatun meclis-i kazâda işbu bâ’isü’l-kitâb ‘Abdî bin Laçın nâm emred tarafından tasdikâ vekîl olub bimâ hüve’n-nihci’s-sübût şer’an vekâleti sâbite olan Ahmed Beşe bin ‘Alî mahzarında her biri ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb bundan akdem mezbûr ‘Abdî oğlum sagîr ‘Abdûlbâki’yi bi-gayri hakk hânçer ile ve mecrûh idüb ba’dehu ol cerahâtden vefât eylediğini merkûm ‘Abdûlbâki’nin dem ve diyetini kâtili olan mezbûr ‘Abdî’den talep eylediğimizde mezbûr ‘Abdî husûs-ı merkûmu bi’l-küllîye inkâr eylemekle ikâmet-i beyyine sadedinde olduğumuzda mâ-beynimizde münâza’ât-ı kesîre ve muhâsamât-ı şedîde vâki’ olmuş idi el-hâlet-i hâza araya müslîhûn tavassut idüb bi-islâhi’l-müslimîn yedibin akça üzerine ‘akd-i sulh inşâ’ ettiklerinde biz dahî sulh-ı mezbûru kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı merkûmu mezbûr ‘Abdî yedinden bi’t-temâm ahz ve kabz idüb oğlum maktûl merkûm ‘Abdûlbâki’nin dem ve diyetine müte’allık da’vâdan her birimiz fâriğ olub mezbûr ‘Abdî’nin zimmetini ibrâ ve iskât eyledik bâki da’vâ ve nizâ’ım kalkmadı ba’de’l-yevm husûs-ı mezbûre müte’allık bir tarîk ile her birimizden da’vâ ve husûmet sûdur ve zûhur ider ise lede’l-hükkâmü’l-kirâm mesmu’a ve makbûle olmaya dediklerinde mukırrân-ı merkûmân Bâli ve ‘Âişe’nin vech-i muharrer üzere câri olan ikrârlarını vekîl-i mezkûr kabûl ve tasdik itmeğin mâ-vaka’a gıbbe’t-taleb ketb olundu hurrire evâhir-i şehri-i ramazân sene erba’în ve elf (Ramazânın 21-30 arası sene 1040).

Süleymân Beşe bin Hamza, Mehmed Beg bin Davâeri, Mustafâ Beg bin Ahmed Beg, Halîl Ağa bin Ahmed Ağa, Mustafâ Çelebî Uznâm, Mehmed bin Kazım, fahrü’l-a’yân Sefer Ağa ibn Mûsâ.

100-1 Mülk Satışı (Mîrâs Mülk Hissesi Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Fahrûmân bint-i ‘Ömer Beşe nâm hatun tarafından ikrâr-ı âtiye vekîl olub ve Dervîş bin ‘Abdullah ve Mehmed bin ‘Abdullah nâm kimesneler şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan zevci Mehmed Beşe bin ‘Alî meclis-i kazâda işbu râfi’ü’l-kitâb Bolat ibn Karagöz nâm zimmî mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından İçkal’a Mahallesi’nde vâki lede’l-ahâli ve’l-cîrân ma’lûmü’l-hudûd olub müvekkilim merkûme Fahrûmân Hatun’a babası müteveffâ ‘Ömer Beşe nâm kimesneden irs-i şer’î ile kendiye intikâl iden hisse-i şer’iyesini mezbûrân zimmîye üçbin akçaya bey’-i bât-ı sahîhi-i şer’î ile bey’ idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Bolat zimmî yedinden bi’t-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî’ eyledi ba’de’l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde vekîl-i mezbûr Mehmed

Beşe'nin vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr Bolad zimmî kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâil-i şevvâli'l-mükerrerem sene erba'în ve elf (Şevvâlin 1-10 arası sene 1040).

Mehmed Beşe bin 'Abdullah, 'Abdulgani bin 'Alî, Süleymân bin Mustafâ, 'Ömer bin Pîrli, Hâcî bin Dervîş ve gayruhum.

100-2 Mülk Satışı (Bahçe ve 'Arsa Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden İstifan veled-i Satı nâm zimmî meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Mehmed ibn Hüseyin nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme hâricinde vâki' Selifâr nâm mevzi'de bir tarafı kilise ve bir tarafı 'arz-ı vakf ve bir tarafı mezkûr Mehmed mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmireyi müştemil olan bir kıt'a mülkü bahçemi ana muttasıl olan iki kıt'a yeri ile mezkûr Mehmed'e onikibin nakd akçaya meclis-i mübâya'âda ba'de'l-kabz mübâya'a olan nâ-ma'lûm yer kabz-ı nükûda bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Mehmed yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebi' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm İstifan vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr Mehmed bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâil-i şevvâli'l-mükerrerem sene erba'în ve elf (Şevvâlin 1-10 arası sene 1040).

Demür Beşe bin 'Abdullah, Ahî Beg bin Hüseyin, 'Abdî Çelebî bin el-Hâc Hüseyin, Mehmed bin Hâcî, Mehmed bin 'Abdullah ve gayruhum.

100-3 Mülk Satışı (Ev ve Bağ Hissesi Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinelerinden Eşmi bint-i İbrahîm ve sadrîye kızı Râbi'a bint-i el-Hâc Ahmed nâm hatunlar meclis-i kazâda işbu râfi'ü'l-kitâb 'Abdulkerîm ve Ahmed bin el-Hâc Ahmed nâm kimesne mahzarında her biri ikrâr idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından Kürkçü Mahallesi'nde vâki' tarafeyni 'Alî mülkü ve bir tarafı Şa'bân Dede mülkü ve bir tarafı 'arz-ı vakfa muntehi olub büyût-ı müte'addideyi müştemil olan menzilden merkûme Eşmi Hatun hisse-i şer'îyesini binüçyüz akçaya menzil-i mezbûrdan Bozmeşe nâm mevzi'de vâki' lede'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd olan eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmireyi müştemil olan bağdaki hissesini merkûm Râbi'a binikiyüz akça kıymet ikibinbeşyüz akçaya mezkûrân 'Abdulkerîm ve Ahmed'e bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebi' eyledik ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırrân-ı merkûmân Eşmi ve Râbi'a'nın vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûrân 'Abdulkerîm ve Ahmed kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâil-i şevvâl sene erba'în ve elf (Şevvâlin 1-10 arası sene 1040).

Şa'bân Dede bin el-Hâc Mehmed, Zâkir Mehmed bin 'Abdullah, Mehmed bin 'Alî, Mehmed Çelebî bin Hasan, Mehmed Çelebî bin el-Hâc 'Alî ve gayruhum.

100-4 Dükkân İçin Ortaklık Tescîli

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Ahmed ibn el-Hâc Mustafâ nâm kimesne meclis-i kazâda işbu râfi'ü'l-kitâb Pîrî ibn 'Alî ve Dervîş bin 'Abd nâm kimesneler mahzarlarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme hısnı

ebvâbindan Atbazarı kapusu dâhilinde vâki' lede'l-cîrân ma'lumü'l-hudûd olub harâbe müteveccih olan bir bâb mülk dükkânımı ta'mîr ve termîm eyledikden sonra onbin akça bahâya kat' idüb mezkûrân Pîrî Dede ve Dervîş Dede her biri onbin yirmibin nakd akça ikrâr idüb üçümüz müşterek olduk ba'de't-ta'mîr zikr olunan dükkân icârından ve mezkûrların sermayeleri olan yirmibin akçanın mürabehâsından hâsıl olan yıllığı târîh-i kitâbdan otuz sene temâmına değin üçümüz beyninde âle's-seviye ta'mîm eylemiş olduk dedikde mukırr-ı merkûm Ahmed'in vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûrân Pîrî Dede ve Dervîş vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk ittiklerinde mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâil-i şevvâl sene erba'în ve elf (Şevvâlin 1-10 arası sene 1040).

El-Hâc Hüseyin bin Velî, Mehmed bin Memî, Oruçân bin Budak, Hâcî bin Dervîş, 'Ömer bin Pîrli ve gayruhum.

101-1 Yarım Kalmış Belge

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Ahmed bin el-Hâc Mustafâ meclis-i kazâda işbu râfi'ü'l-kitâb Pîrî Dede bin 'Alî ve 'Abdî nâm kimesneler mahzarlarında ikrâr idüb (devamı yok).

101-2 Mülk Satışı (Ev, Bağ ve 'Arsa Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden el-Hâc Mustafâ nâm kimesne meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Durmuş bin Süleymân nâm kimesne mahzarında ikrâr ve tâkrir-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme hâricinde vâki' Altun-pâ nâm mevzi'de kıbleten el-Hâc Mustafâ mülkü ve şarken el-Hâc Muharrem mülkü ve şimâlen tarîk-i 'âmm ve garben Bayram Beg mülkü ile mahdûd olub eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmireyi müştetil olan dört buçuk tahta mülk bağımı iki bâb evi ve ana muttasıl olan tahminen bir buçuk dönüm mikdârı 'arz-ı hâliyesi ile mezkûr Durmuş'a otuzbinbeşyüz nakd akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Durmuş yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müştêrâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm el-Hâc Velî'nin vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr Durmuş bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâsıt-ı şehri-i şevvâli'l-mükerrem sene erba'în ve elf (Şevvâlin 11-20 arası sene 1040).

Fazlı Çelebî bin el-Hâc Sinân, 'Alî Hoca bin Yakub, el-Hâc Şa'bân bin Dervîş, Mehmed bin Doğan, 'Abdulkerîm bin Mehmed ve gayruhum.

101-3 Mülk Satışı (Dükkân Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Halîme ve 'Aynî bint-i Îsâ nâm hatunlar meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb es-Seyyid Mehmed bin Mûsâ mahzarında ikrâr idüb mahmiye-i merkûmede vâki' Haffâflar Çarşısı'nda bir tarafı 'Alî bin Himmet Beg dükkânı bir tarafı (boş) bir tarafı sağrıcları ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub müşa' ve şer'îk olduğumuz bir bâb mülkü dükkânımı mezkûr 'Abdülmeçîd'e ikibindörtüyük akçaya bey' i bat-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müştêrâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırrân-ı merkûmân Halîme ve 'Aynî'nin ikrâr-ı meşrûhlarını mezkûr 'Abdülmeçîd kabûl ve

tasdik etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrire fi evâsıt-ı şevvâl sene erba'ın ve elf (Şevvâlin 11-20 arası sene 1040).

Ahmed Beşe bin İsmâ'îl, Mehmed bin Yahyâ Dede, Hasan bin el-Hâc Yahyâ, el-Hâc Sinân bin Halîl ve gayruhum.

101-4 Mülk Satışı (Ev İle Bağın Kısmen Takas ve Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Sübhânverdi bin Habîb nâm kimesne mahzar-ı kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb el-Hâc Bekir mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme hâricinde vâki' Merâm nâm mevzi'de bir tarafı 'Abdî Çelebî mülkü ve bir tarafı Hâcî mülkü ve bir tarafı Süleymân mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmireyi müştemil bir kıta mülk bağımı bir bâb evi ve ve ana muttasıl olan 'arz-ı hâliyesi ile mezkûr 'Osmân'a elliyeedi esedî guruşa ve yine mevzi'-i mezbûrda vâki' tarafeyni Şeyhoğlu Mahmûd mülkü ve tarafeyni tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub büyü-t müte'addideyi müştemil olan menzilin bey'-i bāt-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ve menzil-i mezbûr ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûr ve menzil-i merkûmu mezkûr 'Osmân Beg yedinden ahz ve zabt eyleyüb teslim-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe ma yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Sübhânverdî'nin vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr 'Osmân Beg kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrire fi evâsıt-ı şehr-i şevvâli'l-mükerrem sene erba'ın ve elf (Şevvâlin 11-20 arası sene 1040).

'Âlî Ağa bin Bostan Çelebî, Hasan Beg bin Mustafâ Beg, Sübhânverdi bin Hüdâverdi, İbrahîm bin İsmâ'îl, Mehmed bin el-Hâc Bayram ve gayruhum.

101-5 Mülk Satışı (Bağ Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Mustafâ ve Marziye ibn 'Alî nâm kârındaşı ve vâlideleri Râziye bint-i 'Alî nâm hatun mahzar-ı kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Süleymân bin 'Abdullah mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme hâricinde Yaka nâm mevzi'de Tercüman kurbunda kıbleten Mustafâ mülkü ve bir tarafı Şa'bân mülkü ve bir tarafı el-Hâc Hüseyin mülkü ve bir tarafı Süleymân mülkü ile mahdûd olub müşa' ve şer'ik olduğumuz altı evlek mülk bağımızdan mezkûr Süleymân'a beşbinbeşyüz akçaya bey'-i bāt-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Süleymân yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslim-i mebî' eyledik ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dediklerinde mukırrûn-ı merkûmîn Mustafâ ve Marziye ve Râziyenin vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr Süleymân kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrire fi evâsıt-ı şehr-i şevvâl sene erba'ın ve elf (Şevvâlin 11-20 arası sene 1040).

Mehmed 'Abdî bin Bostan, Ahmed Çelebî bin Bostan, Mehmed bin Hızır, Receb bin Hızır, 'Abdî Beşe bin Bostan ve gayruhum.

102-1 Vakf Dükkânın Ta'mîr Edilip İcâre Verilmesi

Budur ki mahmiye-i Konya'da vâki' Sırçalı Medresesi evkâfına hâlâ berât-ı padişâhî ile mütevellî olan 'Alî bin Hamza Beg meclis-i kazâda işbu Mehmed bin Bayezid mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mütevellisi olduğum medrese-

i mezbûre evkafından Debbâğhâne'de vâki' tarafeyni yine vakf-ı mezbûre ve bir tarafı toprak tepe ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan bir bâb dükkân mürûr-ı eyyâm ile harâbe müşerref olub vakfin dahî ta'mîr ve termîmine müsâ'ade olmamakla icâreye verilmek lâzım gelib mezkûr Mehmed beher sene yirmidört akça icâre-i eceliye ile târîh-i kitâbdan doksan sene temâmına değin her üç senede bir 'akd-i cedîd olub 'akd-i evvelîn intihâsı sâninin ibtidâsı olmak üzere 'akd-i icâre-i tavil ile icâr eylediğimiz mezkûr dahî minvâl-i muharrer üzere isticâr ve kabûl eylemeğin icâresinde vakf için a'cilen mezkûr Mehmed yedinden vakf için ikiyüz akça alub kabz idüb teslîm eyledim ba'de'l-yevm ta'mîr ve termîm eyleyüb sene besene cânib-i vakfa ta'yîn olunan icâresini virüb tasarrufuna kimesne manî' olmaya didikde mukırr-ı merkûm müteveli 'Alî'nin vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr Mehmed vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk itmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrire fî evâsıt-ı şevvâl sene erba'în ve elf (Şevvâlin 11-20 arası sene 1040).

Mehmed bin Memî, Hüseyin bin Velî, 'Abdurrahman bin Ca'fer, 'Abdî bin Ahmed, 'Osmân bin Mahmûd ve gayruhum.

102-2 Mülk Satışı ('Arsa Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Ahmed Çelebî bin Bostan Çavuş meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Receb bin Hızır mahzarında ikrâr idüb mahmiye-i merkûme hâricinde vâki' Yaka nâm mevzi'de Tercüman kurbunda bir tarafı benim mülküm ve bir tarafı Süleymân mülkü ve bir tarafı Şa'bân mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan dört evlek mülk yerimi kadîmden cârî olagelen suyu yolu ile târîh-i kitâbdan iki sene mukaddem merkûm Receb'e ikibin akçaya bey'-i bât-ı ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Ahmed Çelebî'nin vech-i meşrûh üzere cârî olan ikrârını mezkûr Receb bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrire fî t-târîhi'l-mezbûr.

Es-Seyyid 'Abdî bin el-Hâc Sinân, İsmâ'îl bin Ramazân, Süleymân bin 'Abdullah, Mehmed bin Hızır, 'Abdî Beşe bin Şa'bân ve gayruhum.

102-3 Mülk Satışı (Zarûret-i Nafaka İçin Ev Satışı)

Budur ki Mahmiye-i Konya sâkinlerinden iken bundan âdem vefât eden Mustafâ ve 'Ömer ve Zeynî nâm eytâm-ı sığârinin kıbel-i şer'îden mensûb vasîyeleri olan müteveffâ-yı mezbûrun zevce-i metrûkesi Fâtıma bint-i Turak nâm hatun meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Süleymân bin Velî mahzarında vesâyeten ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından Bâb-ı Cedîd kurbunda vâki' Cedîd nâm mahallede vâki' bir tarafı Hasan mülkü ve bir (tarafı) Şa'bân mülkü ve tarafeyni tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan vâsileri olduğum sığâr-ı merkûmünün bir bâb evlerini mahutası ile zarûret-i nafakaları için ba'de'l-müzâyede ve inkitâ'ür-rağbe vesâyetim hâsebiyle mezkûr Süleymân'a altıyüzseksen nakd râic-i fî'l-vakt akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Süleymân yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûme Fâtıma Hatun'un vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr Süleymân kabûl ve

tasdik etmeğin mâ-vaka'a gıbet-taleb ketb olundu fi evâsıt-ı şehr-i şevvâli'l-mükerrrem sene erba'ın ve elf (Şevvâlin 11-20 arası sene 1040).

'Abdurrahman bin Himmet, Şa'bân bin Yûsuf, Süleymân bin Mustafâ, Mehmed bin Ahmed ve gayruhum.

102-4 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden 'Abdülgaffâr bin İbrahim meclis-i kazâda işbu râfi'ü'l-kitâb kıdvetü'l-emâcid-i ve'l-a'yân Rûm Mehmed Ağa zîde mecduhu tarafından tasdik-i âtiye vekil olub bimâ hüve nehcü's-sübût şer'an vekâleti sâbite olan Mustafâ Beg ibn Hızır mahzarında ikrâr idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından Şükrân Mahallesi'nde vâki' bir tarafı müşarûn ileyh mülkü bir tarafı Şa'bân Hâlîfe mülkü ve tarafeyni tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub bir bâb oda ve bir tabhâne ve bir ahur ve mahutayı müştemil olan mülk menzilimi müşarûn ileyh Mehmed Ağa'ya otuzbir 'aded esedî guruşa bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm 'Abdullah'ın vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr Mustafâ Beg bi'l-mukâbele kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrire fi evâsıt-ı şevvâl sene erba'ın ve elf (Şevvâlin 11-20 arası sene 1040).

Şa'bân Hâlîfe bin Mehmed Dede, Hasan bin Mahmûd, Hâcî bin Dervîş, Ahmed bin Mehmed ve gayruhum.

102-5 Mülk Satışı (Hayat Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Mehmed bin Nûrullah nâm kimesne mahzar-ı kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Güllü bint-i Aydoğdu nâm hatun tarafından tasdik-i âtiye vekil olub bimâ hüve nehcü's-sübût şer'an vekâleti sâbite olan zevci Hasan bin Velî nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından merhûm Karaarslan Mahallesi'nde vâki' bir tarafı benim mülküm ve bir tarafı Mustafâ mülkü ve tarafeyni tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan bir kıt'a mülk hayatımı merkûm Güllü Hatun'a binbeşyüz akçaya bey'-i bâtla bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûre Güllü Hatun yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Mehmed'in vechi muharrer üzere cârî olan ikrârını vekil-i mezbûr Hasan kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrire fi evâsıt-ı Şevvâl sene erba'ın ve elf (Şevvâlin 11-20 arası sene 1040).

El-Hâc 'Abdülbâki bin Emrullah, İsmâ'il bin Mehmed, Mehmed bin Hüseyin, Mahmûd Çelebî bin el-Hâc Yahyâ ve gayruhum.

103-1 Vakfa 'Âit Paranın Teslîm Alındığını Tescil

Budur ki Konya mahallâtından merhûm Karaarslan Sultân Mahallesi mescidi ve mahalle-i mezbûrede vâki' çeşme evkâfına müteveli olan Mustafâ ibn el-Hâc Hasan meclis-i kazâda işbu râfi'ü'l-kitâb Mehmed bin Nûrullah mahzarında ikrâr idüb zikr olunan mahalle mescidi vakfından beşyüz akça ve çeşme vakfından bin akça cem'an mezkûr Mehmed zimmetinde binbeşyüz akça olub hâlâ meblağ-ı mezbûru ve ile'l-ân

vâki' olan mürabehâsını mezkûr Mehmed yedinden bi't-temâm ahz ve kabz idüb zimmetini ibrâ ve iskât eyledim bâki bir akça kalmadı didikde mukırr-ı merkûm mütevellî Mustafâ'nın vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezbûr Mehmed bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâsıt-ı şevvâl sene erba'ın ve elf (Şevvâlin 11-20 arası sene 1040).

El-Hâc 'Abdülbâki bin Emrullah, Mahmûd Çelebî bin el-Hâc 'Alî, Mehmed bin Hüseyin, İsmâ'il bin Mehmed, Süleymân bin Mustafâ ve gayruhum.

103-2 Mülk Satışı (İcâreli Değirmen Hissesi Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Mehmed bin Güldane nâm kimesne meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb 'Osmân Beg ibn el-Hâc Mehmed Beg nâm cündî mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme hâricinde vâki' olub Vâdi-i Merâm'da lede'l-cîrân ma'lumü'l-hudûd olub beher sene Turgudoğlu vakfına üçyüz akça icâresi olan değirmendeki oniki vûkiyyeden üç vûkiyye hise-i şer'iyemi mezkûr 'Osmân Beg beşbin nakd râic-i fî'l-vakt akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr 'Osmân Beg yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm zikr olunan değirmenden beher sene üçyüz akça icâresi olan üç vûkiyye hissem mezkûr 'Osmân Beg'in mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Mehmed Beg vechi muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr 'Osmân Beg kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâsıt-ı şevvâl sene erba'ın ve elf (Şevvâlin 11-20 arası sene 1040).

Mehmed Hâlîfe bin Şancı, 'Abdullah Çelebî bin Mahmûd, 'Alî bin Bilal, Halîl bin el-Hâc Kemâl, İnce Ahmed bin Hasan, Mustafâ bin Çekirge, Rasûl bin Halîl ve gayruhum.

103-3 Mülk Satışı (İcâre-i Zemînli Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Hüseyin ibn 'Osmân nâm kimesne meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb kıdvetü'l-emâcid-i ve'l-a'yân Rûm Mehmed Ağa zîde mecduhu tarafından tasdîk-i âtiye vekîl olub bimâ hüve nehcü's-sübût şer'an vekâleti sâbite olan Mustafâ Beg ibn Hızır mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından merhûm Gallecerb Sultân Mahallesi'nde vâki' tarafeyni müşarûn ileyh Mehmed Ağa mülkü ve tarafeyni tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub merhûm mezbûrun vakfına beher sene on akça icâre-i zemîni olan bir sofa ve iki oda ve mahutayı müştemil menzilimi müşarûn ileyh Mehmed Ağa'ya ikibin nakd râic-i fî'l-vakt akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru vekîl-i mezbûr Mustafâ Beg yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Hüseyin'in vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâsıt-ı şevvâlî'l-mükerrerem sene erba'ın ve elf (Şevvâlin 11-20 arası sene 1040).

Fahrü'l-a'yân Mehmed Ağa zîde kadruhu, fahrü'l-akrân es-Seyyid Nâsrullah Beg, Halîl Beg bin Ahmed Ağa, Mehmed Beg bin 'Alî Beg, Dervîş Bayram 'Alî Dede, Mehmed Beg bin 'Alî, Kadri bin Sübhânverdi ve gayruhum.

103-4 Mülk Satışı (İcâre-i Zemînli Dükkân Satışı)

Budur ki Mahmiye-i Konya sâkinlerinden Nâsuh Beg bin Mehmed Beg meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Muharrem bin Sefer nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tav'î kılub mahmiye-i merkûme esvâkında Hallâçlar Çarşısı'nda vâki' bir tarafı es-Seyyid Ahmed Çelebî dükkânı ve bir tarafı kâdı çeşmesi vakfı olan dükkân ve tarafeyni tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub İplikçi Medresesi vakfına beher şehr dört akça icâre-i zemîni olan bir bâb dükkânını mezkûr Muharrem'e üçbinyediyüz akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Muharrem yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebi' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Nâsuh Beg'in vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr Muharrem kabûl etmeğin mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâsıt-ı şevvâl sene erba'în ve elf (Şevvâlin 11-20 arası sene 1040).

Süleymân Beşe bin Mehmed Hoca, es-Seyyid Ahmed Çelebî bin 'Abdullah, el-Hâc 'Abdî bin Bali, Receb bin Ahmed, 'Abdî bin Hüseyin ve gayrum.

103-5 Mülk Satışı (İcâre-i Zemînli Dükkân Satışı)

Mahmiye-i Konya sâkinlerinden Nâsuh Beg Velî Beg meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Receb bin Ahmed nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme esvâkında Hâllaçlar sükunda vâki' bir tarafı Mehmed Efendi dükkânı ve bir tarafı Mûsâ dükkânı ve tarafeyni tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub beher şehr İplikçi Medresesi vakfına dört akça icâre-i zemîni olan bir bâb dükkânını mezkûr Receb'e üçbindokuzyüz akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî seme-i merkûm ile iştirâ ve kabûl etmeğin meblağ-ı mezbûru merkûm Receb yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebi' eyledim ba'de'l-yevm mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Nâsuh Beg'in vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını merkûm Receb kabûl etmeğin mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâsıt-ı şevvâl sene erba'în ve elf (Şevvâlin 11-20 arası sene 1040).

Ahmed Beg bin Dede, Yûsuf Beg bin Mezîd, Mehmed bin Hasan, (okunmuyor).

104-1 Mülk Satışı (Vâsi-i Muhtâr Tarafından 'Arsa Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya hâricinde vâki' Karaüyük nâm mevzi' sâkinelerinden iken bundan akdem vefât eden Cemîle bint-i Mustafâ nâm hatunun Mehmed ve Sinân nâm sadrî sagîr oğullarının ve 'Âişe ve Kerîme nâm sadrîye sagîre kızlarının tesvîye-i ûmurlarına ve tenfîz-i vesâyâsına vâsiy-i muhtârı olan zevci metrûki 'Abdullah bin Yûsuf nâm kimesne meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Muharrem bin Sefer ve İbrahîm bin Mustafâ nâm kimesneler mahzarlarında bi'l-vesâye ikrâr idüb Sâhibyakası nâm mevzi'de vâki' tarafeyni mezkûr İbrahîm mülkü ve bir tarafı mezbûr Muharrem mülkü ve bir tarafı Süleymân mülkü ve tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan bir buçuk dönüm mülkü 'arz-ı hâliye zevcem merkûme Cemîle Hatun'un mülkü olub lâkin hâl-i hayâtında iken 'arzi merkûmeyi bey' idüb semenini techîz ve tekfîn ve sâ'ir vücûb-ı sagirlerine harc ve sarf eylesün deyü müslümânlar huzûrunda beni vâsi-i muhtâr nâsb ve ta'yîn eylemiş idi el-hâlet-i hâza zikr olunan

‘arz-ı hâliyeyi zevcem müteveffâ-yı merkûmenin vasîyeti mûcibince ba’de’l-müzâyede ve inkıtâ’ür-rağbe altıbin akçada karar idüb âhar tâlibi olmamakla ‘arz-ı merkûmeyi vesâyetim hâsebiyle mezkûrân Muharrem ve İbrahim’e meblağ-ı mezbûr altıbin akçaya bey’-i bât-ı ile bey’ idüb bi’t-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebî’ eyledim ba’de’l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm ‘Abdullah’ın vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârlarını mezkûrân Muharrem ve İbrahim kabûl ve tasdik itmeğin mâ-vaka’a gıbbe’t-taleb ketb olundu hurrîre fî evâsıt-ı şehri ramazânî’l-mübârek sene erba’în ve elf (Ramazânın 11-20 arası sene 1040).

Süleymân bin Mehmed, ‘Abdî bin Hasan, Hasan bin Velî, Süleymân bin Velî, Muslî bin Mehmed ve gayrum.

104-2 Nafaka Takdîri (Arabça)

Nafaka-i ‘Alîme ve Kerîme.

Faraza ve gaddere’l-hâkimu li-muvakkı’ a’lâhu dâme fazluhu ve a’lâhu li-nafakati’s-sagîreteyni el-meduvveteyni ‘Alîme ve Kerîme bint-i Ahmed bin Yûsuf ve li-kisvetihimâ ve li-sâ’iri havâ’icîhimâ ez-zarûriyyeti külle yevmîn yemzî min târihi bi-zeylihi li-küllî vâhidetin minhumâ hamse derâhime min mâli ebihimâ el-mezbûr bi-talebi ümmühimâ ve hiye el-mer’etü’l-med’uvvu Fâtıma bint-i el-Hâc Mehmed elleti tallekaha ebûhumâ ve zevcûhuma Ahmed el-mezbûr ve hiye fî hicrihi ve terbiyetihî ve ezine lehuma inne takdîrû’l-meblağî’l-mefrûz min indihî ve inde’z-zarûreti ve terci’u ‘alâ ebihima el-mezbûr vakte’z-zaferî farzen ve takdîren sahîheyni şer’iyyeyni ve iznen sarîhân mer’iyyen cerâ zâlike hurrîre fî’l-yevmî’s-sâlis-i ve’l-ısrîn şehri şevvâl sene erba’în ve elf (23 Şevvâl sene 1040).

Nûri Beg bin el-Hâc Ahmed, Seydî Beg bin Mehmed, Mehmed Çelebî bin el-Hâc Mustafâ, Nâsuh bin Mehmed ve gayrum.

104-3 Mülk Satışı (Vakfedilen Bağ Satışı)

Budur ki Kudüs-i şerîfde vâki’ Kamâme nâm kinise evkâfî mütevellisi kâim-makâmı olan mahmiye-i Konya sâkinlerinden Kurdkeşîş veled-i Ebreş nâm zimmî meclis-i kazâda işbu bâ’isü’l-kitâb Hızır Beg ibn ‘Abdullah nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme hâricinde vâki’ Deliklidağ demekle meşhûr olan mevzi’de vâki’ etrâf-ı selâsesi mezkûr Hızır Beg mülkü ve bir tarafı tarîk-i ‘âmm ile mahdûd olub eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmireyi müstemil olan dört puşte ve bir erkek bağ Neslî bint-i Mîrzâ nâm zimmîye hatunun mülkü olub zikr olunan bağ bey’ olunub semeni zikr olunan Kamâme kinisasi mesârifine sarf ola deyü vakfa ta’yîn ve teslîm eylediğini merkûm Neslî Hatun vefât etmeğin bağı mezbûru ba’de’l-müzâyede ve inkıtâ’ür-rağbe mezkûr Hızır Beg’e kâim-makâmlığım hâsebiyle bindörtüyz akçaya bey’-i bât-ı sahîh-i şer’î ile bey’ idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Hızır Beg yedinden bi’t-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslim-i mebî’ eyledim ba’de’l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün mukırr-ı merkûm Kurdkeşîş’in vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr Hızır Beg kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka’a gıbbe’t-taleb ketb olundu hurrîre fî evâhir-i şehri şevvâl sene erba’în ve elf (Şevvâlin 21-29 arası sene 1040).

Mustafâ Çelebî bin el-Hâc Mustafâ, ‘İbadullah Hâlfî bin ‘İbadullah, Hüseyin bin el-Hâc Dervîş, Mehmed bin Hamza, Hâcî bin Dervîş ve gayruhum.

104-4 Mülk Satışı (Bağ Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinelerinden Döndü bint-i Hâcî nâm hatun mahzar-ı kazâda işbu bâ’isü’l-kitâb Mustafâ bin el-Hâc Hasan nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tav’i kılub mahmiye-i merkûme kazâsına tâbî’ Gödene nâm karyede vâki’ Çayağzı demekle ma’rûf olan mevzi’de bir tarafı ba’zân Yahyâ Efendi ba’zân İsmâ’îl Çelebî mülkleri ve bir tarafı İbrahîm mülkü ve bir tarafı Köse ‘Osmân mülkü ve bir tarafı tarîk-i ‘âmm ile mahdûd olan iki buçuk tahta mülk bağımı içinde olan eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmiresi ile mezkûr Mustafâ’ya sekizyüz nakd râic-i fî’l-vakt akçaya bey’-i bât-ı sahîh-i şer’-i ile bey’ idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Mustafâ yedinden bi’t-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî’ eyledim ba’de’l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Döndü Hatun’un vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr Mustafâ kabûl etmeğin ketb olundu hurrîre fî evâhir-i şevvâl sene erba’în ve elf (Şevvâlin 21-29 arası sene 1040).

Muslî Beşe bin Mehmed, Süleymân bin Mustafâ, Mahmûd bin Velî Beg, el-Hâc ‘Abdûlgani bin el-Hâc Hasan ve gayruhum.

105-1 Mülk Satışı (Bağ Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden İsmâ’îl Çelebî ibn Muhyiddîn Efendi mahzarında işbu bâ’isü’l-kitâb Emîne bint-i ‘İzzeddîn nâm hatun tarafından tasdîka vekîl olub bimâ hüve nehçü’s-sübût şer’an vekâleti sâbite olan Sun’ullah Çelebî bin Hayreddîn Efendi nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme kazâsına tâbî’ Gödene nâm karyede vâki’ Çayağzı demekle ma’rûf olan mevzi’de bir tarafı benim mükûm ve bir tarafı Mustafâ Efendi mülkü ve bir tarafı Çerni nâm hatun mülkü ve bir tarafı ‘Alî mülkü ile mahdûd olan yirmi dört puşte bağımı içinde olan eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmiresi ile merkûme Emîne Hatun’a bin akçaya bey’-i bât-ı sahîh-i şer’î ile bey’ idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru merkûm Emîne yedinden bi’t-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî’ eyledim ba’de’l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm İsmâ’îl Çelebî’nin vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını vekîli mezbûr Sun’ullah Çelebî kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka’a gibbe’t-taleb ketb olundu hurrîre fî evâhir-i şevvâli’l-mükerrem sene erba’în ve elf (Şevvâlin 21-29 arası sene 1040).

İsmâ’îl Beg bin Pîr ‘Alî, İbrahîm bin Hasan, Fazlullah bin Mustafâ, ‘Ömer bin Pîrli ve gayruhum.

105-2 Borç Tahsilinin Tescîli

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Bedel Çelebî bin Mahmûd nâm kimesne mahzar-ı kazâda mahrûse-i Kostantiniyye hâmiyet-i ani’l-âfâti ve’l-bîlat sâkinlerinden olub mahmiye-i merkûmede mütemekkin olan Rûmî zimmîlerin medine yerlileri olan Evirkiyüs veled-i Mihail nâm rahîb tarafından tasdîk-i âtfiye vekîl olub el-Hâc Mustafâ bin ‘Osmân ve Hasan bin Velî nâm kimesneler şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan işbu sâhibü’l-kitâb Yuvan veled-i Külhân nâm

zimmî mahzarında bi't-tav'î's-safi ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb bundan akdem merkûm Evirkiyüs rahibe mahmiye-i mezbûrede bi tarîki'l-karzi's-şer'î atmışüç bin nakd akça virüb teslîm eylemiş idim el-hâlet-i hâza merkûm Evirküs rahîb zimmetinde olan meblağ-ı mezbûr atmışüç bin akça hakkımı ve rahîb-i merkûmun vekîli olan Hızur Yuvan zimmî yedinden bi't-temâm ve'l-kelâm ahz ve kabz eyleyüb müvekkil merkûm Evirkiyüs rahîbin zimmetini ibrâ ve iskât eyledim bir akça ve bir habbe hakkım kalmadı didikde mukırr-ı merkûm Bedel Çelebî'nin vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını vekîli Hızur Yuvan kabûl ve tasdîk etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâhir-i şevvâl sene erba'în ve elf (Şevvâlin 21-29 arası sene 1040).

Süleymân Efendi bin 'Ayvad, Mahmûd Ağa bin Mustafâ Efendi, Süleymân bin Ahmed, 'Osmân bin 'Alî, Hâcî bin Dervîş ve gayruhum.

105-3 Mülk Satışı (Tarla Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Receb Çelebî ibn 'Alî mahzar-ı kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb kıdvetü'l-a'yân Mehmed Ağa ibn İbrahim Efendi tarafından tasdîk-i âtiyevekîl olub bimâ hüve nehcü's-sübût şer'an vekâleti sâbite olan Ahmed bin 'Abdulkerîm mahzarında ikrâr idüb mahmiye-i merkûme hâricinde vâki' Yaka nâm mevzi'de kıbleten Kurd Beşe mülkü ve şarken Şâmil mülkü ve şimâlen tarîk-i 'âmm ve şarken Bendi mülkü ile mahdûd olub Kumarcı tarlası dimekle ma'rûf olan iki dönüm bir evlek ve yine mevzi'-i mezbûrda vâki' Şanlıbaşı dimekle meşhûr olan bir tarafı mûmâ ileyh Mehmed Ağa'nın mukaddemâ Memîş nâm kimesneden iştirâ eylediği tarlası ve bir tarafı İbrahim mülkü ve bir tarafı Mehmed Dede mülkü ve bir tarafı Hasan Çavuş mülkü ile mahdûd olan bir dönüm cem'an üç dönüm bir evlek mülk tarlası mûmâ ileyh Mehmed Ağa'ya yirmialtı 'aded esedî guraşa bey'-i bât ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğın meblağ-ı mezbûru mûmâ ileyh Mehmed Ağa yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ va yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Receb Çelebî'nin vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını vekîl-i mezbûr Mehmed bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâhir-i şevvâl sene erba'în ve elf (Şevvâlin 21-29 arası sene 1040).

Dervîş Bayram bin 'Alî Dede, Mehmed Beg bin 'Alî Beg, Dervîş bin el-Hâc Hasan, İsâ Beg bin Mûsâ ve gayruhum.

105-4 Mülk Satışı (Ev Hissesi Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Hızır bin Sinân nâm kimesne ve vâlidesi Şehrî bint-i Hamza nâm hatun (silik) Ahmed ibn el-Hâc Memî nâm kimesne meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Bekir bin el-Hâc Mahmûd nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûmede vâki' Debbâğhâne Mahallesi'nde bir tarafı Bahadır mülkü ve bir tarafı el-Hâc Memî mülkü ve tarafeyni tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub bir sofa ve bir oda ve bir tabhâne ve iki kıt'a mahutayı müştemil olan menzilden mezbûrân Hızır ve Şehrî hisse-i şer'iyelerini dokuzbin akçaya bey'-i bâtla ve merkûm Ahmed dahî hissesini binikiyüz akça cem'an onbinikiyüz akçaya bey'-i bâtla bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğın meblağ-ı mezbûru Bekir yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledik ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve

yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didiklerinde mukırr-ı merkûm Hızır ve Ahmed Beg vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr Bekir kabûl itmeğın gıbbe't-taleb ketb olundu hurrıre (silik).

‘Abdurrahman bin Hızır (silik).

106-1 Vasî Ta'yîni

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden olub bundan akdem vefât iden ‘Abdî bin Mehmed nâm kimesnenin Mehmed nâm sulbî sagır oğluna irs-i şer'î ile intikâl iden emvâl ve erzâkını zabt ve hıfza ve sâ'ir vâki' olan ümûr-ı şer'îyesini görüvermeğe bir vasî lâzım gelmeğın işbu râfi'ü'l-kitâb Süleymân Beşe ibn Memî mukaddem ve müstakim olmakla kibel-i şer'îden bir vasî nâsb ve ta'yîn olundukda merkûm Süleymân Beşe vech-i meşrûh ve vesâyeti merkûmeyi kabûl ve der-'uhde eylemeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrıre fi evâhir-i şevvâl sene erba'în ve elf (Şevvâlin 21-29 arası sene 1040).

İbrahîm Çavuş, Ahmed bin el-Hâc İsmâ'îl, İsmâ'îl bin Muslî, Hâcî bin Dervîş gayruhum.

106-2 Mülk Satışı (Zarûret-i Deyn İçin Tarla Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya'da vâki' merhûm Hoca Fakîh Sultân nevverallahu merkadehu Mahallesi sâkinlerinden olub bundan akdem vefât iden Mustafâ bin Hamza nâm kimesnenin kebîr oğlu Hamza asâleten ve Receb ve 'Âişe nâm eytâm-ı sığârına kibel-i şer'îden nâsb ve ta'yîn olundukda vesâyeten meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb kıdvetü'l a'yân ve'l-akrân Mahmûd Çavuş tarafından tasdik-i âtiye vekîl-i şer'îsi olan Mehmed Çavuş ibn 'Abdullah Çavuş mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı 'Osmân Beg mülkü etrâf-ı selâsesi tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan altı dönüm bir kıt'a mülk tarla babam müteveffâ-yı mezbûr Mustafâ'nın mülkü olub vefâtından sonra ba'de's-sübût edâsı lâzım gelen düyûnun zarûreti için ba'de'l-müzâyede ve inkıtâ'ür-rağbe üçbinsekizyüzelli akçaya mezkûr 'Âlî Ağa'ya bey'-i bât ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebi' eyledim mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Mehmed'in ikrârını vekîli mezbûr Mahmûd Çavuş kabûl ve tasdik etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrıre fi evâhir-i şevvâl sene erba'în ve elf (Şevvâlin 21-29 arası sene 1040).

Ahmed Efendi bin el-Hâc 'Alî, Nûri Beg el-Hâc Ahmed, Ahmed Çelebî bin Üveys Hoca, Sübhânverdi bin Hüdâverdi, Mustafâ bin Ede ve gayruhum.

106-3 Hîbeden Rücû'nu Men' ve Hîbeyi Tescil Da'vâsı

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Hamza bin 'Abdülkerîm nâm kimesne meclis-i kazâda vâlidesi işbu Râbi'a bint-i el-Hâc 'Abdî nâm hatun mahzarında takrîr-i kelâm idüb vâlidem merkûme Râbi'a Hatun mahmiye-i mezbûrede vâki' Beghekim Mahallesi'nde bir tarafı kârındaşım 'Alî mülkü ve bir tarafı Mehmed mülkü ve bir tarafı Yasemîn Hatun mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan bir sofasını bir tabhânesi ve mahutası ile târîh-i kitâbdan iki sene mukaddem ba'de't-tahlîye hîbe-i sahîha-i şer'îye ile bana hîbe ve temlik ve teslîm eyleyüb ben dahî mevki'-i hîbe de ithâb ve kabûl idüb ile'l-vefât mülk-i mevhûbum iken vâlidem merkûme Râbi'a Hatun hâlâ tasarrufuma manî'olur bi-hasebi'ş-şer' kasr-ı yed ittirilmesi matlûbumdur didikde gıbbe's-su'âl merkûme Râbi'a Hatun cevâbında fi'l-

hakika hudûd-ı zikr olunan sofa ve tabhâne ve mahutayı târîh-i kitâbdan iki sene mukaddem sadrî oğlum mezbûr Hamza'ya ba'de't-tahlîye hîbe-i sahîha-i şer'îye ile hîbe ve temlik ve teslim eylemiş idim el-ân tasarrufundadır lâkin hîbe-i merkûmeden rücu' idib menzil-i mezbûru yedinden almak murâd iderin dimeğin bi-hasebi'ş-şer'î'ş-şerîf merkûme Râbia Hatun mukaddemâ sadrî oğlu mezbûr Hamza'ya hîbe-i sahîha ile hîbe eylediği zikr olunan menzilden rücu'a kâdir olmamağın mezbûra kasr-ı yedine tenbîh olunub mâ-vaka'a mezbûr Hamza taleb ile ketb olundu fi evâhir-i şevvâli'l-mükerrerem sene erba'în ve elf (Şevvâlin 21-29 arası sene 1040).

Nâsuh Hâlîfe bin Hüseyin, el-Hâc Birli bin Mehmed, Mehmed bin el-Hâc Hasan, Velî Çelebî bin Ahmed, Süleymân bin Mustafâ ve gayruhum.

106-4 Borcuna Karşılık Hanımına Cârîyelerini Verdiğini Tescil

Budur ki mahmiye-i Konya'da vâki' Bağrı Mahallesi sâkinlerinden fahrü'l-a'yân Hasan ibn 'Abdülmenân tarafından husûs-ı âtiye vekîl olub Mehmed Efendi ve Mehmed Çelebî ibn el-Hâc İbrahîm nâm kimesneler şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan kıdvetü'l-akrân es-Seyyid Ahmed Beg ibn Süleymân Çavuş meclis-i kazâda Bekir bin Hasan Ağa'nın hâlâ taht-ı nikâhında zevcesi olan fahrü'l-muhadderât Rukiye Hatun ibnet-i el-merhûm Veled Efendi tarafından tasdîk-i âtiye şahidân-ı mezbûrân şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Halîl Beg ibn Ahmed Ağa ikrâr idüb müvekkilim mezbûr Hasan Ağa'nın zevcesi merkûme Rukiye Hatun'a karz-ı şer'îden otuzbin akça deyni olmağın hâlâ silk-i mülkünde olan Eflakiyyetü'l-asl Mira ve Müşerrefe nâm iki re's cârîye-i memlûkelerini zevcesi merkûme Rukiye Hatun'a otuzbin akçaya bey'-i bâtla bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru müvekkilim mezbûr zevcesi merkûme Rukiye Hatun'a olan zikr olunan zimmetindeki otuzbin akça deynine takas idüb teslim idüb mezbûr mezbûretân Mira ve Müşerrefe merkûm Rukiye Hatun'un cârîye-i memlûke-i müşterâlarıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr zabt ve rabt eylesün didikde vekîl-i mezbûr es-Seyyid Ahmed Beg'in vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını diğerk mezkûr Halîl Beg'i vicâhen ve şifâhen tahkîk etmeğin mâ-vaka'a li-ecli't-temessük gibbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâil-i şa'bânî'l-muazzâm sene erba'în ve elf (Şa'bân'ın 1-10 arası sene 1040).

Mefharü'l-meşâyih ve's-sâlikin eş-Şeyh EbûBekir Efendi ibn 'Abdullah, fahrü's-sâlikin eş-Şeyh 'Ömer Efendi, fahrü'l-eşbâh Hasan Efendi ibn Hamza Çelebî, Şeyh Mûsâ Dede, Dervîş Taşgun el-Mevlevî, 'İvaz bin Ahmed, el-Hâc 'Ayvad bin 'Alî ve gayruhum.

106-5 Vakfa İstiğlâl Yoluyla Mülk Satışı

Süleymân Çavuş ibn Mehmet (silik) vakfından zimmetinde altıyüz akça olub (silik) kurbunda hudud-ı mestûr olan evimizi bi tarikü'l-istiğlâl bey' idüb sene erba'în ve elf zi'l-hiccesi guresinden ilâ temâmü's-sene yüzyirmi akça icâreye kabul eyledim dediği kayd şud.

107-1 Mülk Satışı (Mehr-i Mü'eccele Mukâbil Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya'da vâki' Bağrı Mahallesi sâkinlerinden fahrü'l-akrân Hasan Ağa ibn 'Abdülmenân tarafından husûs-ı âtiye vekîl olub Mehmed Efendi ve Mehmed Çelebî ibn el-Hâc 'Ayvad şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan kıdvetü'l-akrân es-Seyyid Ahmed ibn Süleymân Çavuş meclis-i kazâda mezkûr

Hasan Ağa'nın hâlâ taht-ı nikâhında zevcesi olan fahrü'l-muhadderât Rukiye Hatun ibnet-i el-merhûm Velîd Efendi tarafından dahî tasdîka-i âtiye vekîl olub şâhidân-ı mezbûrân şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan Halîl Beg ibn Ahmed Ağa mahzarında vekâleten ikrâr idüb müvekkilim mezkûr Hasan Ağa mahalle-i mezbûre'de vâki' bir tarafı Mahmûd Çavuş mülkü ve etrâf-ı selâsesi tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub dâhilinde iki bâb odayı ve bir tabhâneyi ve hâriciyesinde bir bâb oda ve bir samanlık ve bir ahur ve mahutayı müştemil mülkünde münselik olan menzilin cümle tevâbi' ve levâhıkı ve menâfi'i ve mürâhîki ile ve içinde olan beynlerinde ma'lûm enân beytî ile zevcesi mezkûr Rukiye Hatun'a ellibin nakd râic-i fi'l-vakt akçaya bey'-i bâtla bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl ettikten sonra meblağ-ı mezbûru mezkûr Hasan Ağa zevcesi merkûme Rukiye Hatun'un mehr-i mü'eccelinden zimmetinde deyni olan ellibin akça hakkına takas idüb teslîm-i mebî' eyledi menzil-i mezkûru merkûme Rukiye Hatun'un mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didi husûs-ı mezbûrân yeri yerlerinin zimmetlerini ibrâ eylediler didi didikte vekîl-i mezbûr es-Seyyid Ahmed Beg'in vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını vekîl-i diğêr mesfûr Halîl Beg vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk etmeğın mâ-vaka'a li-ecli't-temessük gıbbe't-taleb ketb olundu hurrire fi evâil-i şehri-şâ'bâni'l-mu'azzam sene erba'în ve elf (Şa'bân'ın 1-10 arası sene 1040).

Mefharü'l-meşâyih ve's-sâlikin eş-Şeyh EbûBekir Efendi ibn 'Abdullah, kıdvetü's-sâlikin eş-Şeyh 'Ömer Efendi, fahrü'l-eşbâh Hamza Çelebî bin Hasan Efendi, Şeyh Mûsâ Dede, Dervîş Taşgun el-Mevlevî, 'İvaz Beg bin Ahmed, el-Hâc 'Ayvad bin 'Alî ve gayruhum.

107-2 Köle ve Cârîye Hîbesi

Budur ki mahmiye-i Konya'da vâki' Bağrı Mahallesi sâkinlerinden fahrü'l-a'yân Hasan Ağa bin 'Abdülmenân tarafından husûs-ı âtiye vekîl olub Mehmed Efendi bin Mahmûd ve Mehmed Çelebî bin el-Hâc 'Ayvad nâm kimesneler şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan kıdvetü'l-a'yân Ahmed Beg bin Süleymân Çavuş meclis-i kazâda mezkûr Hasan Ağa'nın hâlâ taht-ı nikâhında zevcesi olan fahrü'l-muhadderât Rukiye Hatun bint-i el-merhûm Velîd Efendi tarafından dahî tasdîk-i âtiye vekîl olub şâhidân-ı mezbûrân şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Halîl Beg ibn Ahmed Ağa mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilim mezkûr Hasan Ağa silk-i mülkünde olan Rusiyyü'l-asl rıkkine mu'terif Piyâle nâm 'abd-i memlûkunu ve yine mülkü olub mezbûr Piyâle'nin vâlidesi Rusiyyetü'l-asl olan Hayâtkara nâm rıkkine mu'terif cârîye-i memlûkesini zevcesi merkûm Rukiye Hatun'a târîh-i kitâbın senesinde vâki' olan şehri-ı recebi'l-müreccebin gursesinde hîbe-i sahîha-i şer'îye ile hîbe ve temlîk ve teslîm idüb merkûm Rukiye Hatun dahî mezbûrân Piyâle Hayâtkara'yı târîh-i mezbûrda mevki'-i hîbe de ithâb ve kabz ve kabûl eyledi ile'l-vefât mülk-i mevhubesidir min ba'd dahî zabt ve rabtında olsunlar didi didikte vekîl-i mezbûr es-Seyyid Ahmed Beg'in vechi muharrer üzere cârî olan ikrârını vekîl Halîl Beg kabûl ve tasdîk etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrire fi evâil-i şehri-şâ'bâni'l-muazzam sene erba'în ve elf (Şevvâlin 1-10 arası sene 1040).

Kayd-ı 'inde's-şuhûd-ı sâbıkîn.

107-3 Mülk Hıbesi

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Emîne bint-i el-Hâc Pîrî nâm hatun tarafından husûs-ı âtiye vekîl olub Süleymân Hâlîfe ibn Mehmed el-Hatîb ve Dervîş Hâlîfe bin Muslihiddîn Hâlîfe el-İmâm şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan Hasan Dede bin Bayram nâm kimesne meclis-i kazâda merkûme Emîne Hatun'un zevci olan işbu sâhibü'l-kitâb fahrü'l-akrân es-Seyyid Yûsuf Efendi bin es-Seyyid Kenân mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilem merkûme Emîne Hatun mahmiye-i merkûme mahallâtından merhûm 'Abdulazîz Mahallesi'nde vâki' kıbleten ve şarken müteveffâ Mehmed Beşe nâm kimesnenin vârisleri mülkü ve tarafeyni dahî tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan bir bâb mülk odasını bir bâb odunluk evi ve mahutası ile zevci mezbûr es-Seyyid Yûsuf'a ba'de't-tahlîye ve içinde olan beynlerinde ma'lûm esas-ı beytîni hıbe-i sahîha-i şer'îye ile hıbe ve temlîk ve teslîm eyleyüb ol dahî mevki'-i hıbe 'de ithâb ve kabûl eyledi ba'de'l-yevm hudûdu zikr olunan menzil ve içinde olan beynlerinde ma'lûm esas-ı beyti mezbûr es-Seyyid Yûsuf Efendi'nin mülk-i mevhûbudur keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didi didikde vekîl mesfûr Hasan Dede'nin vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını vekîl es-Seyyid Yûsuf kabûl ve tasdik etmeğin gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâil-i şehri-zî'l-ka'de sene erba'în ve elf (Zî'l-ka'denin 1-10 arası sene 1040).

El-Hâc Mehmed bin Hasan, 'Alî Beg bin Berân Süleymân, El-Hâc 'Abdî bin Balî, 'Abdullah bin Mahmûd, Hüsâm bin Ahmed ve gayruhum.

107-4 Mülk Satışı (Zarûret-i Deyn İçin Vakfa Ev Satışı)

Konya'da Şa'bân bin İsmâ'îl Hâlîfe meclis-i kazâda merhûm Mahdûmşâh Hatun vakfına müteveli olan Süleymân Beşe ibn Mehmed mahzarında ikrâr idüb babam İsmâ'îl Hâlîfe'nin merhûm mezbûre vakfına bin akça deyni olub vefât etmekle üzerinde bâki kalmağın mahalle-i 'Abdülazîz'de vâki' bir tarafı Ahmed Beg mülkü ve bir taraf İbrahîm mülkü ve tarafeyni tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan babasından intikâl iden bir bâb odasını müteveli mezbûra bin akçaya bey'-i bâtla bey' idüb meblağ-ı mezbûru babamın vakf-ı merkûme deyni olan bin akça deynine takas idüb teslîm eyledim ba'de'l-yevm mutasarrıf olsun didikde mukırr-ı merkûm Şa'bân'ın ikrârını mezkûr müteveli Süleymân Beşe tasdik idüb ketb olundu.

Süleymân bin (silik), Süleymân bin Mustafâ, Hâcî bin Dervîş ve gayruhum.

108-1 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Pîrî Çavuş ibn Üveys Çavuş nâm kimesne meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Karagöz veled-i Arslan nâm zimmî ve zevcesi Sultân bint-i Dilan nâm zimmîye hatun mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûmede vâki' İçkal'a Mahallesi'nde bir tarafı Mustafâ mülkü ve bir tarafı Sıddıka Hatun mülkü ve bir tarafı Ümmî Hatun mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub bir sofa ve iki tabhâne ve bir ahur ve mukaddemâ Ahmed nâm kimesneden iştirâ eylediğim mahuta ile cem'an dört kıt'a mahutası ile mezkûrân Karagöz ve Sultân'a altıbinbeşyüz akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Karagöz ve Sultân yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Pîrî Çavuş'un vech-i muharrer üzere cârî

olan ikrârını mezkûrân Karagöz ve Sultân kabûl ve tasdîk etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrıre fı evâil-i şehri-zî'l-ka'deti'l-harâm sene erba'ın ve elf (Zî'l-ka'denin 1-10 arası sene 1040).

Kâtib Memî Çelebî bin Üveys Çavuş, Ahmed Çelebî bin İhve, Yahyâ bin Mahmûd, Satı Çelebî bin Sefer, Mustafâ bin Bekir ve gayruhum.

108-2 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Kâtib Memî Çelebî ibn Üveys Çavuş meclis-i kazâda kârındaşı işbu sâhibü'l-kitâb Pîrî Çavuş nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûmede vâki' İçkal'a Mahallesi'nde bir tarafı Güğercinli Halîl mülkü bir tarafı Hader zimmî mülkü ve bir tarafı Bederus zimmî mülkü ve bir tarafı Velî Beg mülkü ile mahdûd olub mülkü bir sofa ve bir tabhâne ve fevkâni bir oda ve tahtında bir ahur ve sokak kapusu dâhilinde vâki' hayâtın beynimizde ma'lûm nısfı ve bir ahur hayâtı ile dahî kârındaşım mezkûr Pîrî Çavuş'a onbin akçaya bey'-i bâtla bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğın meblağ-ı mezbûru mezkûr Pîrî Çavuş yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Kâtib Memî Çelebî'nin vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr Pîrî Çavuş bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrıre fı evâil-i şehri-zî'l-ka'de sene erba'ın ve elf (Zî'l-ka'denin 1-10 arası sene 1040).

Ahmed Çelebî bin Üveys Çavuş, Hayâti Çelebî bin Sefer, Yahyâ bin Mahmûd, Mustafâ bin Pîrî, Hâcı bin Dervîş ve gayruhum.

108-3 Mülk Satışı (İcâre-i Zemînli Bağ Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Velî Dede bin Yûsuf nâm kimesne mahzarında işbu bâ'isü'l-kitâb EbûBekir bin Ahmed nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûmede vâki' Pîrî Sultân zâviyesi kurbunda bir tarafı Mustafâ mülkü ve bir tarafı mezâristan ve tarafeyni tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub Ağa çeşmesi vakfına beher sene otuz akça icâre-i zemîni olan bir kıt'a mülk bağımı içinde olan eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmiresi ve bir bâb evi ile mezkûr EbûBekir'e dörtbin nakd râic-i fı'l-vakt akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğın meblağ-ı mezbûru mezkûr EbûBekir yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Velî Dede'nin vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr EbûBekir vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk edicek mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrıre fı evâil-i şehri-zî'l-ka'de sene erba'ın ve elf (Zî'l-ka'denin 1-10 arası sene 1040).

Süleymân Beşe bin Memî, el-Hâc Mustafâ bin Sinân, Hüseyin bin Ramazân, Sefer bin İsmâ'îl, 'Ömer bin Ahmed, Dervîş bin Hüseyin ve gayruhum.

108-4 Bezcizâde Vakfına Mütevellî Ta'yîni

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Bezcizâde demekle meşhûr merhûm Şeyh Muhyiddîn Efendi'nin fukarâsına Ramazân Pâşâ vakf eylediği onsekizbin akça Mehmed Çavuş nâm kimesne vakf eylediği dörtbin akça ve el-Hâc Ahmed nâm kimesne vakf eylediği binikiyüz akça

cem'an yirmiüçbinikiyüz akçaya yevmî bir akça vazîfe ile müteveli olan Baba Haccım(?) demekle meşhûr Nûrullah bin el-Hâc Mehmed nâm kimesne mukaddemâ vefât idüb tevliyeti merkûme mahlûl olmağın işbu râfi'ü'l-kitâb EbûBekir Çelebî bin el-Hâc Mustafâ nâm kimesne mukaddem ve müstakîm her vecihle layık ve müstehâk olmakla evkâf-ı mezbûreye vazîfe-i merkûme ile mezkûr EbûBekir Çelebî müteveli nâsb ve ta'yîn olundukda ol dahî hizmet-i merkûmeyi kabûl ve der-'uhde eylemeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâhir-i şevvâli'l-mükerrrem sene erba'în ve elf (Şevvâlin 21-29 arası sene 1040).

Muhyiddîn bin Şeyh Şüca' Efendi, 'Abdurrahman Çelebî bin Şeyh Şüca' Efendi, Sinân bin Şa'bân, Süleymân bin Mustafâ, Sahâbi bin Hüseyin, Mehmed bin 'Alî ve gayrum.

109-1 Mîrâs (Mîrâs Evin Taksîmi)

Husûs-ı âti'z-zikri mahallinde tahrîr için kibel-i şer'îden âdem taleb olundukda savb-i şer'îden bu fakîr irsâl olunub zeyl-i kitâbda mestûrû'l-esâmî olan müslümânlar ile mahmiye-i Konya hısn-ı ebvâbindan Lârende Kapusu hâricinde vâki' Hoca Fârûk Mahallesi'ne varub 'akd-i meclis olundukda mahalle-i mezbûre sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Hâcî Hâlîfe bin (boş) nâm kimesnenin muhalledâtından olub yine mahalle-i mezbûre'de vâki bir tarafı Sefer mülkü ve bir tarafı Mehmed mülkü ve iki tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan menzile ve menzil-i mezbûre muttasıl eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmireyi müştemil olan bahçeye hâlen vâzî'ü'l-yed olan müteveffâ-i mezbûr Hâcî Hâlîfe'nin zevce-i metrûkesi Huri bint-i Memî nâm hatun mahzar-ı kazâda müteveffâ-yı mezbûrun sulbîye kebîr kızları Asiye ve 'Âişe ve Fâtıma nâm hatunlar mahzarlarında takrîr-i kelâm idüb zevcem müteveffâ-yı mezbûr Hâcî Hâlîfe vefât ettikde menzil-i mahdûd-ı merkûm irs-i şer'î ile merkûmat Asiye ve 'Âişe ve Fâtıma'ya ve bana intikâl idüb bu ana gelince müşa'iyet üzere mutasarıflar idik el-hâlet-i hâza menzil-i merkûm mâ-beynimizde taksîm ve her birimizin hissesini ta'yîn olunması matlûbumuzdur demeğın zikr olunan bi-garaz müslümânlar ile menzil-i merkûm taksîm olundukda kible tarafında vâki' bir bâb göçük izbeye muttasıl menzil-i mezbûrun duvarı köşesi perakende şark cânibindeki havlu duvarına varınca bir tarafı kibleten mezbûr Huri'nin hissesi ve bir tarafı Sefer mülkü ve bir tarafı Mehmed mülkü ve bir tarafı Receb Çelebî mülkü ile mahdûd olub bir bâb tabhâne ve bir sofayı ve şark tarafından bir dut ve bir bâdem ağaçlarını hâvi bir mikdâr havlusu müştemil olan menzil merkûmat Asiye ve 'Âişe ve Fatma'nın 'âle'l-iştirâk hisselerine isâbet idüb ve kible tarafında vâki' zikr olunan bir bâb göçük izbe ile bir tarafı şimâlen mezbûrat Asiye ve 'Âişe ve Fâtıma hisseleri olan menzil ve bir tarafı merkûm Huri'nin oğlu Receb mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ve bir tarafı mezbûr Sefer mülkü ile mahdûd olub eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmireyi müştemil olan bahçe merkûme Huri'nin hissesine isâbet idüb her birleri kendülere isâbet iden hisselerini rızaları ile alub kabûl ittiğinde merkûm Huri'ye meclis-i mezbûrda ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb zevcem müteveffâ-yı mezbûr Hâcî Hâlîfe zimmetinde olan onikibin akça mehr-i mü'eccelim ve sümn hisse-i şer'iyem mukâbelesinde hudûd-ı mezkûr ile mahdûd olan bahçeyi bir bâb izbeyi bi-tarîki's-sulh alub kabûl idüb min ba'd merkûmat Asiye ve 'Âişe ve Fâtıma'dan babaları zimmetinde olan mehr-i mü'eccelim ve sümn hisse-i şer'iyeme müte'allık da'vâm ve nizâ'im yokdur eğer bende husûs-ı merkûme müte'allık şimdiden da'vâ ve niza' sûdur ider ise hâkim tarafından mesmu'a ve makbûle olmaya deyüb merkûmat Asiye ve 'Âişe ve

Fâtıma'dan her biri dahî bi't-tav' ikrâr ve i'tirâf idüb biz dahî zikr olunan menzilde babamızdan intikâl iden hisse-i irsiyemiz mukâbelesinde hudûd-ı mezkûr ile mahdûd olan bir tabhâne ve bir sofayı bâdem ağaçlarını müştemil olan havlusu rızâmız ile bitarîki's-sulh alub kabûl idüb min ba'd vâlidem mezbûr Huri'den babası menkûlatı eşyası ve sâ'ir ahvâline müte'allık da'vâ ve nizâ'ımız olursa lede'l-hükkâm mesmu'a ve makbûle olmaya didiklerinde her biri âharı tasdîk idüb taleben kayd olundu hurrîre fi evâil-i zî'l-ka'de sene erba'în ve elf (Zî'l-ka'denin 1-10 arası sene 1040).

Mustafâ Efendi bin Ezlizâde, 'Abdulkâdir Efendi bin Velî, es-Seyyid Ahmed bin 'Abdî, Mustafâ Beg bin Hâcî Hâlîfe, Mehmed Çelebî bin Şuayb, Mehmed bin 'Abdulkerîm ve gayruhum.

109-2 Mülk Satışı (Ev ve Bağ Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Hızır Beg ibn 'Abdullah meclis-i kazâda kıdvetü'l-emâcid-i ve'l-a'yân Rûm Mehmed Ağa zîde mecduhu tarafından tasdîk-i âtiye vekîl olub bimâ hüve nehcü's-şer' şer'an vekâleti sâbite olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mehmed Ağa bin İbrahîm Efendi mahzarında ikrâr idüb mahmiye-i merkûme hâricinde vâki' Deliklitaş demekle ma'rûf olan mevzi'de Büyükbağ dimekle meşhûr olan bir tarafı ba'zan Bostan ve ba'zan İbrahîm mülkü ve tarafeyni Sani zimmî mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmire müştemil olan bir kıt'a mülk bağımı bir bâb evi ve bir örtme ve mahutasıyla müşarûn ileyh Rûm Mehmed Ağa'ya otuzbin akçaya bey'-i bâtla bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru müşarûn ileyh Rûm Mehmed Ağa yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslim-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Hızır Beg'in vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını vekîl mûmâ ileyh Mehmed Ağa vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk idicek mâ-vaka gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâhir-i şehr-i recebi'l-mürecceb sene erba'în ve elf (Recebin 21-30 arası sene 1040).

(silik), Halîl Beg bin Ahmed Ağa, 'Alî Beg bin Halîl Beg, 'Ömer Çelebî bin Mehmed Çavuş, el-Hâc Ahmed bin 'Abdunnebi, Mehmed Beg bin Haydar Beg, Muslî Beg bin 'Alî ve gayruhum.

109-3 Köle Azâdı (Arabça)

Ekârra ve i'terafe fi meclisi's-şer'ü's-şerîf ve mahzari'd-dînü'l-münîf el-ma'sun-ı 'ani't-ta'yîr ve't-tahrîr er-racûlü'l-med'uvvu Ahmed Beg bin Mustafâ bi-ennehu gad ateka ve harrare 'abdehu ve memlûkehu el-mu'terifetü bir-rıkkî lehu hâfîzu haze'l-kitab Yekvân bin 'Abdülvehhab el-evsatü'l-akrân el-esfare'l er-Ru'sîyyeti aslen el-müslimü milleten hasbeten lillâhi'l-'azîm ve taleben bi-merzâten rabbihi'l-kerîm ve amelen bimâ kâle'n-nebiyyü sallelahu te'âlâ 'aleyhi ve sellem men ateka rakabeten mü'mineten atekallahu lehu bi-küllî erebin minhuma eriben minhu mine'n-nâr i'tâken ve tahrîrah sahîhayn-i şer'iyeyni ve ikrâran ve i'tirâfen sarîhayni mer'iyeyni fesara hüve hurren kesâ'iri ahrârü'l-asliyyîn lehu ma-lehum ve 'aleyhi ma-'aleyhim ve-lem yebka li-ehâdin 'aleyh sive'l-hakkul-vûla es-sâbitü li'l-mevâli el-müte'al cera zâlîke ve hurrîre fi evâil-i şehr-i zî'l-ka'deti'l-harâm sene erba'în ve elf (Zî'l-kâdenin 1-10 arası sene 1040).

Sefer Çelebî bin Hüseyin, 'Ömer bin Pîrli, Süleymân bin Mustafâ ve gayruhum.

110-1 Mülk Satışı (Daha Önce Yapılan Ev Satışının Tescili)

İkrâr-ı Mehmed Çelebî ibn Sinân Efendi (boş) ma'a Yûsuf Dede el-vekîl.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Mehmed Çelebî ibn Sinân Efendi nâm kimesne meclis-i kazâda mahmiye-i merkûme sâkinlerinden iken mukaddemâ vefât eden Bostan Çavuş ibn Hasan nâm kimesnenin vârislerinden zevcesi Hadîce bint-i Sinân Efendi nâm hatun tarafından tasdik-i âtiye vekîl olub bimâ hüve nehcü'ş-şer'i şer'an vekâleti sâbite olan Yûsuf Dede ibn Hüseyin nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından Devle Mahallesi'nde vâki' bir tarafı 'Abdulgani Efendi mülkü ve bir tarafı Memiş ve ba'zân Râbi'a mülkü ve ba'zân 'Âişe mülkü ve tarafeyni tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub bir sofa ve iki tabhâne ve mahutayı müştemil olan mülk menzilimi bundan akdem mezbûr Bostan Çavuş'a altıbin akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru hîn-i bey'de bey' eylemiş idim mezbûr Bostan Çavuş yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslim-i mebî' eylemiş idim mülk-i müşterâsı iken vefât idüb merkûme Hadîce Hatun ve sâ'ir veresesine intikâl eyledi hâlâ mülk-i mevrûslarıdır ba'de'l-yevm dahî keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Mehmed Çelebî'nin vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını vekîl mezbûr Yûsuf dahî kabûl eylemeğin gıbbe't-taleb ketb olundu hurrire fi evâhir-i şehri-zî'l-ka'de sene erba'în ve elf (Zî'l-ka'denin 21-30 arası sene 1040).

Mevlânâ Mehmed Efendi bin İbrahîm Çavuş, Dervîş Hüseyin bin Hâcî Dede, 'Alî Beg bin Mustafâ, Süleymân bin Dervîş ve gayruhum.

110-2 Mülk Satışı (Bağ ve Tarla Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Şa'bân ibn el-Hâc Nâsuh nâm kimesne meclis-i kazâda işbu sâhibü'l-kitâb Mustafâ Beg bin Hâcî Hâlîfe nâm cündî mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme hâricinde merhûm Burhâneddîn Nûrullah türbesi kurbunda vâki' bir tarafı Mahmûd mülkü ve bir tarafı Tîmârcızâde Mehmed mülkü ve bir tarafı Arslan zimmî mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan bir kıt'a mülk bağımı içinde olan eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmiresi ile muttasıl olan on dönüm tarlası ile mezkûr Mustafâ Beg'e sekizbinelli akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'-i ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Mustafâ Beg yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Şa'bân Beg vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr Mustafâ Beg kabûl ve tasdik itmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrire fi evâil-i şehri-zî'l-ka'deti'ş-şerîfe sene erba'în ve elf (Zî'l-ka'denin 1-10 arası sene 1040).

El-Hâc 'Alî bin Mehmed Dede, el-Hâc Süleymân bin Hüseyin, İsâ bin Sevindik, Süleymân bin Sinân, Yahyâ bin el-Hâc Mehmed, Mehmed bin 'Abdünnebi, Hüseyin bin Mahmûd ve gayruhum.

110-3 Mütevellinin Vakfa 'Âit Parayı Devr Aldığını Tescil

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden olub bundan akdem vefât eden Bezcizâde dimekle meşhûr merhûm Şeyh Muhyiddîn Efendi'nin fukarâsına vakf olan nakd akçaya hâlen mütevelli olan EbûBekir Çelebî bin el-Hâc Mustafâ nâm kimesne meclis-i kazâda vakf-ı mezbûre mukaddemâ mütevelli iken vefât iden Baba Haccım

dimekle meşhûr Nûrullah bin el-Hâc Mustafâ nâm kimesnenin sulbî kebîr oğlu Dervîş ‘Osmân nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb bundan akdem Ramazân Pâşâ merhûm mezbûr Şeyh Muhyiddîn Efendi’nin fukarâsına onsekizbin akça ve Mehmed Çavuş nâm kimesne dörtbin akça ve el-Hâc Emrullah nâm kimesne dahî binikiyüz akça cem’an yirmiüçbinikiyüz akçaya merkûm Dervîş ‘Osmân’ın babası mezbûr Nûrullah mütevellî olub zabtında iken vefât eylemekle meblağ-ı mezbûrun yirmibin nakd akçayı mezkûr Dervîş ‘Osmân yedinden tevliyetim hâsebiyle vakf için ahz ve kabz eyledim dörtbin akçasını dahî beynimizde her vezn zimem-i nâsda sâlyâne tarîki ile ber mûcib-i tescîli şer’-i kabûl ve tefvîz eyledim makbûlumdur ve beşbinikiyüz akçasını mezkûr Dervîş ‘Osmân devr-i şer’î ile zimmetine alub tescîl olundu zimmetinde olan beşbinikiyüz akçadan mâ’adâ zikr olunan onsekizbin akçadan ve cümle meblağ-ı mezbûrun rabîhi senede bâki bir akça ve bir habbe vakfın hakkı kalmayub zimmetini ibrâ ve iskât eyledim didikde mukîr-ı merkûm mütevellî EbûBekir Çelebî’nin vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr Dervîş ‘Osmân kabûl eylemeğin mâ-vaka’a gıbbe’t-taleb ketb olundu hurrire fî evâhir-i şehri şevvâli’l-mükerrrem sene erba’în ve elf (Şevvâlin 21-29 arası sene 1040).

Fahrû’s-sâlikin Şeyh Şüca’ Efendi, ‘Abdurrahman Çelebî Şüca’ Efendi, el-Hâc Mustafâ bin Hâcî Mehmed, Dervîş Mehmed bin Zâkir, Dervîş Ahmed bin Dede ve gayruhum.

110-4 Vakfa İstiğlâl Yoluyla Mülk Satışı

Karaarlan Mahallesi mescidi mütevellisi Mustafâ bin el-Hâc Himmî meclis-i kazâda ikrâr idüb mescid-i mezbûrun mihrabına vakf olan meblağda ve zimmetinde beşbin akça olub Karaüyük’de vâki’ hudûdu ma’lûm olan bağımı bi tarîkû’l-istiğlâl bey’ idüb sene erba’în ve elf rebî’ü’l-evvel guresinden ilâ temâmü’s-sene yediüzülli akça icâreyi kabûl eyledim dedikde bağ-ı mezbûrun derkine sulbî oğlu Hasan emri ile kefil oldum didikde mâ-vaka’a gıbbe’t-taleb ketb olundu.

El-Hâc Velî bin el-Hâc Mustafâ, İsmâ’îl Çelebî bin Mehmed, Mehmed bin Hasan, Mevlûd Mesci, ‘Alî Sâdi, Nâsuh bin Mehmed.

111-1 Tîmâr Erbâbı Olmuş Reayadan Tekâlif Talebini Men’ Da’vâsı

Budur ki kasaba-i Ereğli kazâsına tâbi’ Hâmâl köyü demekle ma’rûf olan karye sâkinlerinden Halîl Sipâhî ibn Şemseddîn ve Göcek köyü nâm karye sâkinlerinden Pîrga’ib ve Erga’ib ibn-i Lütfî nâm kimesneler meclis-i kazâda zikr olunan köyün köy cemâ’atından Bahadır bin Pîr ‘Alî nâm kimesne mahzarında üzerine takrîr-i kelâm idüb bizim her birimiz yedlerimizde olan berât-ı şerîf mûcibince erbâb-ı tîmârdan olub beher sene sefer-i hümâyûna eşüb me’mûr olduğumuz fermân-ı padişâhiden bezl-i makdur eyleyüb üzerimize lâzım gelen hizmetimizi edâda kusurumuz olmayub bi-hâsebi’l-kânûn bize tekâlîf-i ‘örfiye ve şakka teklifi lâzım gelmez iken merkûm Bahadır’ın karasında bir mikdâr emlakımız olmakla bize dahî sâ’ir re’âyâ tâ’ifesi tekâlîfi teklif idüb her birimizi rencîde eder merkûm Bahadır bize hılâf-ı kânûn mu’arazâdan men’ ve vaz’ olunması matlûbumuzdur didiklerinde gıbbe’s-su’âl merkûm Bahadır cevâbında mezkûrûn Halîl ve Pîrga’ib ve Erga’ib mukaddem karye-i mezbûre re’âyâsından olmakla tekâlîf teklif idegelmiş idim ben dahî taleb iderin berât-ı padişâhî ile mezkûrların sipâhîler olduğu ma’lûmum degildir dimeğin mezkûrûn Halîl ve Pîrga’ib ve Erga’ib’in yedinde olan berâtları bi’l-

muvâcehe feth olunub kırâ'at olundukda fî'l-hakîka her biri 'âle'l-esâmi erbâb-ı tîmârdan olub hâlâ üzerlerinde tîmâr olmakla mezkûrun her birisi sefer-i hümâyûna eşüb fermân-ı padişâhiden olub askerî tâ'ifesinden oldukları mukârrer olmağın mezkûrları tekâlîf-i 'örfiye teklifi ile hılâf-ı kânûn mu'arazâdan merkûm Bahadır men' olunub mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurriye fi evâil-i şehri-zî'l-ka'deti'l-harâm sene erba'în ve elf (Zî'l-ka'denin 1-10 arası sene 1040).

Süleymân bin Mustafâ, 'Alî bin Hâcı, Nâsuh bin Mehmed, Pîr Ahmed bin Mehmed, 'Ömer bin Pîrli ve gayrum.

111-2 Bayram Günü Dönme Dolaptan Düşüp Ölen Çocuğu İçin Dem ve Diyeti Olmadığını Tescîl

Budur ki mahmiye-i Konya hamiyet-i 'ani'l-âfât ve'l-beliye sâkinlerinden Muslî Beg ibn Hüseyin nâm cündî asâleten zevcesi Zemane bint-i 'Abdullah nâm hatun tarafından husûs-ı âtiye vekîl olub Şa'bân ibn el-Hâc Mehmed ve Mahmûd bin Süleymân nâm kimesneler şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan mezbûr Muslî Beg meclis-i kazâda işbu râfi'ü'l-kitâb Mehmed bin Ramazân ve Ahmed bin 'Osmân ve İbrahîm bin Mahmûd Çelebî nâm kimesneler tarafından dahî tasdîk-i âtiye vekîl olub bimâ hüve nehcü's-sübût şer'an vekâleti sâbite olan mezbûr Mehmed'in babası Ramazân bin 'Alî nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mezkûrûn Mehmed ve Ahmed ve İbrahîm mahmiye-i merkûme hısnî ebvâbından Levendat Kapsu hâricinde yevm-i 'iydde mu'tad üzere nâsb eyledikleri dolabdan sulbî oğlum Mehmed nâm Hüseyin binüb salınur iken zikr olunan dolabdan sagîr-i mezbûr Mehmed hata'en düşüb bi-emrillahî te'âlâ vefât eylemeğın mezkûrûn Mehmed ve Ahmed ve İbrahîm'i afv eyledik ba'de'l-yevm bu husûsa müte'allık benden ve müvekkilemden bi'z-zât ve yahud bi'l-vâsita oğlum sagîr-i mezbûr Mehmed'in dem ve diyetine müte'allık mezkûrun Mehmed ve Ahmed ve İbrahîm ile da'vâ ve nizâ' sudûr ve zûhur iderse lede'l-hükkâmü'l-kirâm mesmu'a ve makbûle olmaya didikde mukırr-ı merkûm Muslî Beg vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını vekîl-i mezbûr kabûl ve tasdîk etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurriye fi evâil-i şehri-zî'l-ka'deti'l-harâm sene erba'în ve elf (Zî'l-ka'denin 1-10 arası sene 1040).

Fahrü's-sâlikin Şeyh Mehmed Efendi, zahrü'l-muharririn Mehmed Çelebî bin Fakr, Dervîş Efendi bin Mehmed Hâlîfe, Hâcı Bekir bin Yahyâ, İbrahîm Çelebî bin el-Hâc Hüseyin, Halîl Çelebî bin Hüseyin Hoca ve gayrum.

111-3 Mülk Satışı (Önceden Satışı Yapılan Evin Tescîli)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Hâni bint-i Halîl nâm hatun meclis-i kazâda işbu sâhibü'l-kitâb Süleymân bin Mûsâ nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme hâricinde vâki' merhûm Fahrü'n-nisâ merkadi kurbunda bir tarafı benim mülküm ve bir tarafı Kelâmi mülkü ve bir tarafı 'Âişe Hatun mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan bir bâb evimi mahutasıyla mezkûr Sehmân'a târîh-i kitâbdan dört sene mukaddem bin akçaya bey'-i bâtla bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğın meblağ-ı mezbûru târîh-i merkûmda mezkûr Sehmân'dan bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslim-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Hâni Hatun'un vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr Süleymân kabûl eylemeğın mâ-

vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrیره fi evâil-i zî'l-ka'de sene erba'în ve elf (Zî'l-ka'denin 1-10 arası sene 1040).

Dervîş bin Mûsâ, Kelâmi bin 'Alî, 'Alî bin Nûrullah, Mûsâ bin Mehmed ve gayruhum.

112-1 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinelerinden Cemîle bint-i Halîl nâm hatun mahzar-ı kazâda sadrîye kızı işbu sâhibü'l-kitâb 'Âişe bint-i Dervîş Hoca nâm hatun mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından Göktaş Mahallesi'nde vâki' bir tarafı Muslî Beg mülkü ve bir tarafı Dervîş Mehmed mülkü ve bir tarafı 'Alî Beg mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub bir oda ve bir tabhâne ve bir ahur ve mahutayı müştemil olan mülk menzilimi sadrîye kızım merkûme 'Âişe Hatun'a bir kelâmi izzet ve üç bin nakd râic-i fi'l-vakt fizi(?) 'osmâni akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin zikr olunan kelâmi izzet ve meblağ-ı mezbûru merkûme 'Âişe Hatun yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebi' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûme Cemîle Hatun'un vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını merkûme 'Âişe Hatun bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrیره fi evâil-i şehri-zî'l-ka'de sene erba'în ve elf (Zî'l-ka'denin 1-10 arası sene 1040).

Es-Seyyid Mehmed Çelebî bin es-Seyyid Mehmed, es-Seyyid Dervîş bin es-Seyyid Ahmed, el-Hâc Nâsuh bin İbrahîm, el-Hâc İbrahîm bin Mehmed Dede, Ahmed bin 'Alî Hoca ve gayruhum.

112-2 Mülk Satışı (Mîrâs Tarla Satışı)

İkrâr-ı Şa'bân bin Sinân ve Latîf (boş) ma'a 'Alî bin Himmet Beg.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Şa'bân ve Latîf ibn Sinân nâm kimesneler meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb 'Alî bin Himmet Beg asâleten ve vâlidesi Cennet bint-i el-Hâc 'Alî nâm hatun tarafından tasdîk-i âtiye bimâ hüve nehcü's-sübût şer'an vekâleti sâbite olan merkûm 'Alî mahzarında ikrâr idüb mahmiye-i merkûmede vâki' Yaka nâm mevzi'de bir tarafı el-Hâc Dervîş mülkü ve bir tarafı Bezci Sevindik mülkü ve bir tarafı Köse Mehmed mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'amm ile mahdûd olub mülk-i mevrûsumuz olan tahmînen bir dönüm yerimizi mezkûrân 'Alî ve Cennet'e binsekizyüz nakd râic-i fi'l-vakt akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebi' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâlarıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûmân Şa'bân ve Lütîfi vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârlarını mezkûr 'Alî asâleten ve vekâleten bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrیره fi evâsıt-ı şehri-zî'l-ka'de sene erba'în ve elf (Zî'l-ka'denin 11-20 arası sene 1040).

Hüseyin bin Hüseyin, Velî bin Hasan, Mehmed bin Süleymân, Süleymân bin 'İlyâs, Nâsuh bin 'İlyâs ve gayruhum.

112-3 Mülk Satışı (Tarla Hissesi Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Memî ibn Muharrem Çavuş nâm kimesne meclis-i kazâda işbu sâhibü'l-kitâb kıdvetü'l-emâcid-i ve'l-a'yân Mehmed

Ağa bin İbrahim Efendi mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme hâricinde vâki' Yaka nâm mevzi'de kıbleten ve şimâlen ba'zan Ahmed Çelebî ve ba'zan el-Hâc Hüseyin mülkü ve şarken Dervîş mülkü ve garben ba'zan Hader mülkü ve ba'zan el-Hâc Mustafâ mülkü ile mahdûd olan üç dönüm ve üç evlek mülkü tarladan bir dönüm bir evlek süls hisse-i şayi'ayı şer'iyemi mûmâ ileyh es-Seyyid Mehmed Ağa'ya altıyüz akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mûmâ ileyh Mehmed Ağa yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Memî'nin vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mûmâ ileyh Mehmed Ağa kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrire fi evâsıt-ı zî'l-ka'de sene erba'ın ve elf (Zî'l-ka'denin 11-20 arası sene 1040).

Mevlânâ Mehmed Efendi el-Müderris, Yakub Çelebî bin el-merhûm Şeyh Halîl Efendi, Mehmed Beg bin 'Alî, Süleymân Çelebî bin el-Hâc Mustafâ, Dervîş Bayram bin 'Alî Dede, 'Ömer Çelebî bin Mehmed Çavuş ve gayruhum.

112-4 Mülk Satışı (Harâbe Bağ Satışı)

İkrâr-ı Mahmûd bin Mustafâ (boş) ma'a 'Alî bin 'Abdullah.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Mahmûd bin Mustafâ nâm kimesne ve kız kârındaşı Fâtıma nâm hatun meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb 'Alî bin 'Abdullah mahzarında ikrâr idüb mahmiye-i merkûmede vâki' Debbâğhâne kurbunda bir tarafı mezkûr 'Alî mülkü ve bir tarafı mezbûr Mahmûd mülkü ve bir tarafı 'Osmân Beşe mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub Asmacı kurbunda vâki' su yolundan mâ'adâ harâbe mülk bağımızı mezkûr 'Alî'ye ikibindokuzyüz nakd râic-i fi'l-vakt akçaya bey'i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebî' eyledik ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırrân-ı merkûmân Mahmûd ve Fâtıma'nın ikrârını meşrûhun mezkûr 'Alî bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk itmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrire fi evâil-i zî'l-ka'deti'l-harâm(silik).

El-Hâc Mehmed bin Ahmed, Hasan Çelebî bin el-Hâc Ahmed, Hâcî bin 'Ömer, Hüdâverdi bin Dervîş, 'Abdî bin İbrahim, el-Hâc Himmet bin Sefer ve gayruhum.

113-1 Vasîsi Olduğu Çocuğa Olan Borcuna Karşılık İstiğlâl Yoluyla Dükkân Hissesi Satışı

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden 'Ömer bin Baba Nûran nâm kimesnenin Mü'mine nâm sulbîye sagîre kızının zabt-ı emvâl ve rabt-ı ahvâline kıbel-i şer'ide mensûb vasîsi olan müteveffâ-yı mezbûrun kârındaşı Dervîş 'Osmân nâm kimesne meclis-i kazâda ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb vasîsi olduğum kârındaşım kızı sagîre-i mezbûrenin mâl-ı mevrûsundan zimmetimde sekizbin akça hakkı olmağın mukâbelesinde Debbâğhâne'de vâki' lede'l-cîrân ma'lûmul-hudûd olan yağ dükkânındaki beş kireçlik hissemi bi-tarîki'l-istiğlâl bey' idüb sene erba'ın ve elf zî'l-hicce'ti's-şerîfesi guresinde beher sene binikiyüz akça icâreyi kabûl eyledim didikde mukırr-ı merkûm Dervîş 'Osmân'ın vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını bi't-taleb ketb olundu hurrire fi evâsıt-ı şehri zî'l-ka'de sene erba'ın ve elf (Zî'l-ka'denin 11-20 arası sene 1040).

El-Hâc Yûsuf bin Mahmûd Çelebî, el-Hâc Süleymân bin İhve, Hasan Çelebî bin Sübhânverdi, el-Hâc Süleymân bin Mehmed, el-Hâc ‘Abdî bin Mehmed, Süleymân bin Mustafâ ve gayruhum.

113-2 Mîrâs (Muhallefât Hususunda Sulhün Tescîli)

İkrâr-ı Mehmed Çelebî ibn el-Hâc Receb (boş) ma’a Hüseyin Çelebî ihve.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden Ümmîhân bint-i Hüseyin nâm hatunun bi’l-ihzâr vârislerinden kârındaşı oğlu Mehmed Çelebî ibn el-Hâc Receb nâm kimesne meclis-i kazâda merkûm Mehmed Çelebî’nin kârındaşı olub müteveffâ-yı merkûmenin muhallefâtına vâzî’ü’l-yed olan Hüseyin Çelebî ibn el-Hâc Receb nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb âmmeten merkûm müteveffâ merkûme Ümmîhân Hatun’un menkûlat ve akarâtından irs-i şer’î ile bana intikâl eden hisse-i şer’iyemi kârındaşım mezkûr Hüseyin Çelebî’den taleb ve da’vâ eyleyüb mâ-beynimizde münâza’a vâki’ olmuş idi el-hâlet-i hâza araya müslîhün tavassut idüb otuz ‘aded esedî gurus üzerine ‘akd-i sulh inşâ’ ittiklerinde ben dahî sulh-ı meşrûhu kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı merkûm otuz gurusu kârındaşım mezkûr Hüseyin Çelebî yedinden bi’t-temâm ahz ve kabz eyleyüb husûs-ı mezbûre müte’allık da’vâdan bi’l-küllîye fâriğ olub zimmetini ibrâ ve iskât eyledim bâki da’vâ ve nizâ’ım kalmadı ba’de’l-yevm bu husûsa müte’allık benden bi’z-zât veyahud bi’l-vâsita da’vâ ve husûmet sudûr ve zuhûr iderse lede’l-hükkâmü’l-kirâm mesmu’a ve makbûle olmaya didikde mukırr-ı merkûmenin vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr Hüseyin Çelebî vicâhen tasdik şifâhen tahkîk etmeğın mâ-vaka’a gıbbe’t-taleb ketb olundu hurrîre fi evâsıt-ı şehri zî’l-ka’de sene erba’în ve elf (Zî’l-ka’denin 11-20 arası sene 1040).

Es-Seyyid Sefer Çelebî bin es-Seyyid Mehmed, ‘Abdullah bin Ca’fer, Mûsâ bin ‘Alî, İbrahîm bin Mehmed ve gayruhum.

113-3 Mülk Satışı (Hibe Edilen Evin Satışı)

İkrâr-ı İbrahîm (boş) ma’a ‘Alî.

Budur ki mahmiye-i Konya’da İbrahîm bin el-Hâc Mustafâ nâm kimesne meclis-i kazâda işbu sâhibü’l-kitâb ‘Alî bin Hoca nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından Kasab Sinân Mahallesi’nde vâki’ bir tarafı ‘Alî Efendi mülkü ve bir tarafı babam el-Hâc Mustafâ mülkü ve bir tarafı Kurdoğlu mülkü ve bir tarafı tarîk-i ‘âmm ile mahdûd olub babam el-Hâc Mustafâ bundan akdem bana sünnetlik tarîk-i ile hibe-i sahîha ile hibe ve temlîk eylediği bir bâb fevkâni oda ve tahtında ahur ve bir örtme ve mahutayı müştemil olan mülk menzilimi mezkûr ‘Alî’ye üçbinikiyüz nakd akçaya bey’-i bât-ı sahîh-i şer’î ile bey’ idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabul eylemeğın meblağ-ı mezbûru mezkûr ‘Alî yedinden bi’t-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslim-i mebî’ eyledim ba’de’l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm İbrahîm’in vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr ‘Alî bi’l-mukâbele kabûl ve tasdik etmeğın mâ-vaka’a gıbbe’t-taleb ketb olundu hurrîre fi evâsıt-ı zî’l-ka’de sene erba’în ve elf (Zî’l-ka’denin 11-20 arası sene 1040).

‘Abdî Çelebî bin el-Hâc Hüseyin, el-Hâc Mustafâ bin İbrahîm, İbrahîm bin ‘Ömer, Halîl bin el-Hâc Kemâl ve gayruhum.

113-4 Vakfa İstiğlâl Yoluyla Mülk Satışı

Budur ki Ahmed ibn el-Hâc ‘Abdî Karaarslan Mahallesi mütevellisi Mustafâ bin el-Hâc Hasan mahzarında ikrâr idüb mahalle-i mezbûre vakfında müteveli-i mezbûr yedinden ikibin akça alub kabz eyleyüb Akıncı Mahallesi’nde hudûd-ı meşhûr olan menzilden bir bâb oda ve bir tabhânesi mahutasıyla ile tarîkü’l-istiğlâl bey’ idüb sene erba’în ve elf zî’l-hiccesi guresinden ilâ temâmü’s-sene üçyüz akça icâreye kabûl eyledim didikde menzil-i mezbûrun derkini kârındaşı Muslî emri ile kefil oldum dedikde mâ-vaka’a gıbbe’t-taleb ketb olundu.

‘Abdî Hoca bin Ahmed, Mehmed ‘Alî bin ‘Attâr, Molla Ahmed el-İmâm, Mehmed Çelebî bin Hasan ve gayrum.

113-5 Nafaka Takdîri (Arabça)

Faraza ve gaddere’l-hâkimu el-muvakkî’ a’lâhu dâme fazluhu li-nafakati’s-sagîr el-med’uvvü Himmet bin Süleymân el-müteveffâ ebûhu men kîle ve lî-kisvetihi ve lisâ’iri havâicihi’z-zarûriyeti küllî yevmîn yemzî min târihi haze’l-kitâb selâsete derahîme ‘alâ min lehu hakkû’l-taleb ve’l-ahz bi-talebi mürebbiyehu Hâcî Dede ibn ‘Abdülkerîm ve hüve fi hicrihi ve terbiyetihi ve ezine lehu bi-bi-sarfi’l-meblağ el-mefrûzü min indehu ile’s-sagîri’l-mezkûr...innehu bi-lûzm-ı ‘aleyh...ileyhi farzen ve takdîren sahîheyne şer’iyeyni ve iznen sarîhân mer’îyyen cerâ zâlike hurrire fi’l-yevmî’l-hâdî ve’l-ısrîn min şehri recebi’l-mürecceb sene erba’în ve elf (21 Receb sene1040).

‘Abdî Çelebî bin (okunmuyor) ve gayrum.

114-1 Mülk Satışı (Tarla Satışı)

Budur ki mâhmiye-i Konya sâkinlerinden Emrullah bin el-Hâc Süleymân nâm kimesne meclis-i kazâda işbu sâhibü’l-kitâb kıdvetü’l-emâcid-i ve’l-a’yân Mehmed Ağa ibn İbrahîm Efendi mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme hâricinde vâki’ Yaka nâm mevzi’de kıbleten tarîk-i ‘âmm ve şarken Dellâl Mustafâ mülkü ve şimâlen es-Seyyid Fazlullah mülkü ve garben ba’zan müşarûn ileyh mülkü ba’zan Ahmed Çelebî mülkü ile mahdûd olan üç buçuk dönüm mülk tarlamı müşarûn ileyh Mehmed Ağa’ya ikibinikiyüz nakd akçaya bey’-i bât-ı sahîh-i şer’î ile bey’ idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğın meblağ-ı mezbûru müşarûn ileyh Mehmed Ağa yedinden bi’t-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslim-i mebî’ eyledim ba’de’l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Emrullah’ın vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını müşarûn ileyh Mehmed Ağa bi’l-mukâbele kabûl ve tasdık etmeğın mâ-vaka’a gıbbe’t-taleb ketb olundu hurrire fi evâsıt-ı zî’l-ka’deti’l-harâm sene erba’în ve elf (Zî’l-ka’denin 11-20 arası sene 1040).

‘Alî Beg bin Halîl Beg, Ahmed ibn Halîl Beg, ‘Osmân Beg bin el-Hâc Mehmed Beg, ‘Osmân Çavuş bin Mehmed, el-Hâc Mehmed bin ‘Abdûlgani ve gayrum.

114-2 Mülk Satışı (Önceden Yapılan Ev Satışını Tescil)

İkrâr-ı ‘Abdî bin İbrahîm Çelebî (boş) ma’a Hızır Beşe bin Rızvân.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden ‘Abdî bin İbrahîm nâm kimesne asâleten ve kız kârındaşları Râbi’a ve ‘Âişe nâm hatunlar tarafından husûs-ı âtfiye vekîl olub bimâ hüve nehcü’s-sübût şer’an vekâleti sâbite olan merkûm ‘Abdî meclis-i kazâda işbu bâ’isü’l-kitâb Hızır Beşe bin Rızvân mahzarında asâleten ve

vekâleten ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûmede vâki' Celâlî Hasan Mahallesi'nde bir tarafı Mahmûd mülkü ve bir tarafı 'Abdî mülkü ve bir tarafı 'İbadullah mülkü ile mahdûd olub bir sofa ve bir oda ve iki tahtânî ve iki hayâtı müştemil olan mülk menzilimi târîh-i kitâbdan dört sene mukaddem mezkûr Hızır Beşe'ye yedibinbeşyüz akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru târîh-i merkûmda mezkûr Hızır yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ile'l-vefât mülk-i mevrûsudur ba'de'l-yevm dahî keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm 'Abdî'nin vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr Hızır Beşe kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrire fi evâsıt-ı şehr-i zî'l-ka'deti'l-harâm sene erba'în ve elf (Zî'l-ka'denin 11-20 arası sene 1040).

Ramazân bin 'Alî, Mehmed bin Hasan, Sun'ullah bin Hayreddîn Efendi, Şeyh Mehmed Hâlîfe bin Emrullah Ağa, Hâcî bin Dervîş ve gayruhum.

114-3 Mülk Hîbesi

İkrâr-ı Şehrî bint-i Îsâ Baba (boş) ma'a 'Alî bin Velî.

Budur ki mahmiye-i Konya muzâfâtından Sudirhemi Nâhiyesi'ne tâbî' Karadiğın nâm karye sâkinelerinden Şehrî bint-i Îsâ nâm hatun meclis-i kazâda sadrî oğlu olan işbu bâ'isü'l-kitâb 'Alî bin Velî nâm kimesne mahzarında ikrâr idüb karye-i mezbûre sınırında vâki' Yiğidin dimekle ma'rûf olan mevzi'de bir tarafı oğlum mezkûr 'Alî mülkü ve bir tarafı Mahmûd mülkü ve bir tarafı divâr ve bir tarafı dağa muntehi olan bir kıta mülk bağımı ba'de't-tahlîye içinde olan eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmiresi ve cem'i'i tavabî'i ve levâhıkı ile oğlum mezkûr 'Alî'ye hîbe-i sahîha-i şer'îye ile hîbe ve temlîk ve teslîm eyledim ol dahî mevki'i hîbe de ithâb ve kabûl eyledi ba'de'l-yevm mülk-i mevhûbudur keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Şehrî Hatun'un vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr 'Alî bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrire fi evâsıt-ı şehr-i zî'l-ka'de sene erba'în ve elf (Zî'l-ka'denin 11-20 arası sene 1040).

Mevlânâ Hüseyin Efendi el-Müderriş, Üveys 'Alî bin 'Abdullah, Mahmûd Çelebî ibn el-Hâc 'Ayvad, Mehmed Hâlîfe bin Süleymân, Nâsuh bin İbrahîm ve gayruhum.

114-4 Mülk Satışı (Ev ve Bağ Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Ilgar Dede bin 'Alî nâm kimesne meclis-i kazâda mahmiye-i merkûme sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden Bostan nâm kimesnenin sulbîye sagîr oğlu 'Alî ve sulbîye sagîre kızı Fâtıma'nın kıbel-i şer'îden mensûb vasîleri olan Halîl bin Hüdâverdi nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme hâricinde vâki' bir tarafı 'Ayvad ve bir tarafı Mustafâ Hâlîfe mülkü ve bir tarafı Hasan mülkü ve bir tarafı Ca'fer mülkü ile mahdûd olan bir kıta mülk bağımı içinde olan eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmiresi ve bir bâb evi ve bir mikdâr samanlık yeri ile sagîrân-ı mezbûrân için vâsileri mezkûr Halîl Sipâhî'ye sekizbinyüz akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Halîl yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve

tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Ilgar Dede'nin vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını vasîyi mezkûr Halîl kabûl ve tasdîk itmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrıre fî evâsıt-ı şehr-i zî'l-ka'de sene erba'ın ve elf (Zî'l-ka'denin 11-20 arası sene 11040).

Celâl Beg bin Hasan, Süleymân Beg bin Nûrullah, Mehmed Beg bin Hasan Beg, el-Hâc Memî bin Hasan ve gayruhum.

115-1 Mülk Satışı (Bağ Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinelerinden Meryem bint-i el-Hâc Mansûr nâm kimesne mahzar-ı kazâda işbu sâhibü'l-kitâb Hüseyin nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûmede vâki' merhûm Şeyh 'Âlimân mahallesi'nde vâki' kıbleten tarîk-i 'âmm ve şarken el-Hâc Mercan mülkü ve şimâlen Ak'alî oğulları mülkü ve garben Muharrem mülkü ile mahdûd olan bir evlek mülk bağımı içinde olan eşcâr-ı müsmire ve gayri müsmireyi ve ana muttasıl olan bir evlek 'arz-ı hâliyesi ile mezkûr Ahmed Beg'e ikibindörtüyz akçaya bey'î bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğın meblağ-ı mezbûru mezkûr Ahmed yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Meryem Hatun'un vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr Ahmed Beg kabûl eylemeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrıre fî evâhir-i zî'l-ka'de sene erba'ın ve elf (Zî'l-ka'denin 21-30 arası sene 1040).

Îsâ Hâlîfe bin Velî, el-Hâc Mustafâ bin Ahmed, Hasan Dede bin Şâhverdi, Süleymân bin el-Hâc Mercan, Receb bin Velî ve gayruhum.

115-2 Mülk Satışı (Dükkân Satışı)

İkrâr-ı el-Hâc Şa'bân bin Ahmed (boş) ma'a Yûsuf bin Sevindik.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinelerinden el-Hâc Şa'bân bin Ahmed nâm kimesne meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Yûsuf bin Sevindik mahzarında ikrâr idüb Muhtâblar Çarşısı kurbunda vâki' bir tarafı tarîk-i hâss ve etrâf-ı selâsesi merhûm Mustafâ Pâşâ vakfı ile mahdûd olan bir bâb dükkânımı mezkûr Yûsuf'a ikibinüçyüzyirmibeş akçaya bey'î bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm el-Hâc Şa'bân'ın vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr Yûsuf vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk itmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrıre fî evâil-i zî'l-ka'de sene erba'ın ve elf (Zî'l-ka'denin 1-10 arası sene 1040).

'Alî Dede bin Emrullah, Hızır Dede bin İsmâ'îl, Hüseyin bin 'Abdî, Hâcî bin Dervîş ve gayruhum.

115-3 Mülk Hissesi Talebini Men' Da'vâsı

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinelerinden Döndü bint-i Velî Beg nâm hatun tarafından husûs-ı âtiye vekîl olub Hasan Subaşı bin Bayram nâm kimesneler şehâdetleriyle şer'an vekâleti sâbite olan zevci 'Osmân Çavuş bin Hüseyin Çavuş meclis-i kazâda mahmiye-i merkûmede vâki' Mücellid Mahallesi'nde bir tarafı el-Hâc 'Alî mülkü ve bir tarafı tarîk-i hâss ve tarafeyni tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub büyüt-ı müte'addideyi müstemil olan menzile hâlen vâzı'ü'l-yed olan işbu sâhibü'l-

kitâb el-Hâc Muharrem bin ‘Abdî nâm kimene mahzarında üzerine takrîri da’vâ idüb menzil-i mezbûrda zevcem merkûme Döndü Hatun’a babası alub mukaddemâ vefât iden Velî Beg nâm kimesneden irs-i şer’î ile intikâl etmeğin hissesi olub ‘ammisi Bayram nâm kimesne ile müşaiyyet üzere mutasarrıf iken mezkûr Bayram zikr olunan menzilde olan hissesini mesfûr el-Hâc Muharrem’e bey’ itmekle müvekkilem ve zevcem merkûme ve Döndü Hatun’un dahî hissesini mesfûr el-Hâc Muharrem tasarruf ider vekâletim hâsebiyle su’âl olunub ihkâk-ı hakk olunması matlûbumdur didikde gıbbe’s-su’âl mesfûr el-Hâc Muharrem cevâbında hudûdu zikr olunan menzil-i merkûm Döndü Hatun’un ‘ammisi mezkûr Bayram müntekil benim mülkumdür deyü târîh-i kitâbdan on üç sene mukaddem bana virdi ve bindörtüyz akçaya bey’-i bât-ı sahîh-i şer’î ile bey’ idüb kabz-ı semen ve teslîm-i mebî’ eyledi ile’l-vefât merkûme Döndü’nün muvâcehesinde mülkiyet üzere tasarruf iderin dimeğin vekîl-i mezbûr ‘Osmân Çavuş zikr olunan menzili mesfûru el-Hâc Muharrem on üç seneden beru mülkiyet üzere merkûm Döndü muvâcehesinde mutasarrıf olduğuna mukırr olmakla bilâ ‘özü şer’î ol miktar zâman zikr olunan da’vâsının istima’ı hükmü sultân üzere olmadıkça memnu’ olmağın da’vâ-i merkûmdan vekîl mezbûr ‘Osmân Çavuş men’ olunub mâ-vaka’a gıbbe’t-taleb ketb olundu hurrîre fî evâhir-i şehr-i zî’l-ka’de sene erba’în ve elf (Zî’l-ka’denin 21-30 arası sene 1040).

‘Abdî Çelebî bin el-Hâc Hüseyin, Çavdar bin ‘Abdullah, Süleymân bin ‘Abdullah, Hâcî bin Dervîş, Süleymân bin Mustafâ ve gayruhum.

115-4 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i merkûme sâkinlerinden fahrü’l-kuzât Mevlânâ İsmâ’il Efendi ibn Mûsâ Hâlîfe meclis-i kazâda işbu bâ’isü’l-kitâb Yâgob veled-i Yuvan nâm zimmî mahzarında ikrâr idüb mahmiye-i merkûmede vâki’ Muhtâr Mahallesi’nde bir tarafı ba’zân mescid-i şerîf ve ba’zan el-Hâc Bedel mülkü ve bir tarafı baru ve tarafeyni tarîk-i ‘âmm ile mahdûd olub dâhiliye bir sofa ve bir oda ve bir tahtâni ve bir fevkâni ve tahtâni iki bâb kılar evi ve mahutayı ve hâriciye bir oda ve bir ahur ve bir samanlık ve bir örtme ve mahutayı müştemil mülk menzilimi mezkûr Yâgob zimmîye onyedibin nakd râic-i fi’l-vakt akçaya bey’-i bât-ı sahîh-i şer’î ile bey’ idüb bi’t-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebî’ eyledim ba’de’l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm ikrâr-ı meşrûhunu mezkûr Yâgob zimmî bi’l-mukâbele kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka’a gıbbe’t-taleb ketb olundu hurrîre fî târîhi’l-mezbûr.

‘Abdî bin ‘Ömer, İbrahîm Çelebî bin (silik), Mahmûd bin Ahmed, Mehmed bin Sefer, ‘Abdülazîz bin ‘Abdullah ve gayruhum.

116-1 Mülk Satışı (Ev Satışı)

İkrâr-ı Mustafâ Çelebî bin Mûsâ (boş) ma’a Emrullah bin ‘İlyâs.

Budur ki mahmiye-i Konya mahallâtından Bağrı Mahallesi sâkinelerinden ‘Alemşâh bint-i Mûsâ nâm hatun tarafından husûs-ı âtiye vekîl olub Mehmed ibn el-Hâc ‘Abdurrahman ve Mehmed Beşe bin ‘Abdulgani şehâdetleri ile vekâleti sâbite olan kârındaşı Ahî Mustafâ Çelebî meclis-i kazâda işbu bâ’isü’l-kitâb Emrullah bin ‘İlyâs nâm kimesne mahzarında vekâleten ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahalle-i mezbûrede vâki’ bir tarafı Süleymân Hoca mülkü ve bir tarafı Göncü ‘Ömer mülkü

ve bir tarafı tarîk-i hâss ve bir tarafı tarîk-i ‘âmm ile mahdûd olub müvekkilem merkûme ‘Âişe Hatun’un mülkü olan bir bâb tahtâni menziline mahutası ile merkûme ‘Alemsâh mezkûr Emrullah’a ikibinüçyüz akçaya bey’-i bât-ı sahîh-i şer’î ile bey’ idüb bi’t-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebî’ eyledi ba’de’l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didi didikde vekîl-i mezbûr Mustafâ Çelebî’nin vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr Emrullah bi’l-mukâbele kabûl ve tasdik itmeğin mâ-vaka’a gıbbe’t-taleb ketb olundu hurrîre fî evâhir-i şehr-i zî’l-ka’de sene erba’în ve elf (Zî’l-ka’denin 21-30 arası sene 1040).

El-Hâc Hüseyin bin Hasan, Mehmed bin el-Hâc Mûsâ, ‘İlyâs Beşe bin el-Hâc Mustafâ, Hâcî bin Dervîş ve gayrum.

116-2 Mülk Satışı (Ev Satışı)

İkrâr-ı ‘Abdulhâlim Efendi (boş) ma’a ‘Ömer Beşe.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden kıdvetü’l-müderrişin ‘Abdulhâlim Efendi bin Yûsuf meclis-i şer’-i şerîfi nebevî ve dîn-i mübini müstefvîye hazır olub işbu sâhibü’l-kitâb fahrü’l-eşbâh ‘Ömer bin Mehmed nâm Rahîl mahzarında ikrâr-ı sahîh-i şer’î ve i’tirâf-ı sarîhi kılub mahmiye-i merkûmede vâki’ Kasab Sinân Mahallesi’nde kıbleten ve şarken tarîk-i hâss ve şimâlen el-Hâc ‘Abdî mülkü ve garben tarîk-i ‘âmm ile mahdûd olub mahrûse-i Burusa’da sâkin Akkaşzâde dimekle meşhûr es-Seyyid ‘Abdurrahîm Çelebî nâm kimesneden mukaddemâ şira’i şer’î ile iştirâ eylediğim bir sofa ve iki bâb tahtâni oda ve bir tahtâni ve fevkâni üç çardak ve tahtâni çardak dahî ve bir ahur ve mahutayı müstemil olan mülk menzilimi cemî’ tevâbi’ ve levâhıkı ve tara’ifi ve mürâfiki ile mûmâ ileyh ‘Ömer Beşe’ye dörtyüz ‘aded riyâl guruşa bey’-i bât-ı sahîh-i şer’î ile bey’ idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûr dörtyüz el-ayar kâmil riyâl guruşu mûmâ ileyh ‘Ömer Beşe yedinden bi’t-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî’ eyledim ba’de’l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm ‘Abdulhâlim Efendi’nin vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mûmâ ileyh ‘Ömer Beşe bi’l-mukâbele kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka’a gıbbe’t-taleb ketb olundu hurrîre fî evâhir-i şehr-i zî’l-ka’de sene erba’în ve elf (Zî’l-ka’denin 21-30 arası sene 1040).

Fahrü’l-akrân ve’l-müderrişini’l-kirâm es-Seyyid Hüseyin Efendi, fahrü’s-sâlikin Şeyh ‘Ömer Efendi, kıdvetü’l-kuzât İsmâ’il Efendi, kıdvetü’l-emâsil Bostan Mehmed Ağa, fahrü’l-a’yân el-Mevlî Mehmed Ağa ve gayrum.

116-3 Katl Da’vâsı (Cinâyeti İnkâr ve İsbât)

Hüccet-i keşf Ahmed Beg.

El-emr-i kemâ zikrû’ş-şân alâ mâ satr Abdülfakir Mûsâ bin Müslim el-mevlâ bî kazâ-i Bayburd-ı Karaman afa anhüma.

Budur ki Bayburd kazâsına tâbi’ Azak nâm karyeden Dâvud ve Ârif ibn Ahmed Beg nâm kimesneler mahzar-ı kazâda işbu karye-i mezbûreden Lütfullah Beg bin Kemâl nâm kimesne meclisi şer’-i şerîfe ihzâr ve mahzarında takrîr-i da’vâ idüb târîh-i kitâbdan dört gün mukaddem yevmî hâmis vakt-i ‘asrda elinde harbi ile evimize dâhil olub mahâreti ve mücâdele üzere karye-i merkûme mâ-beynine geldiğimizde babamız merhûm mezbûr Ahmed’in sol memesi altında bıçak ile vurub mecrûhan katl eylemişdir bi-hasebi’ş-şer’i’ş-şerîf mezkûr Lütfullah Beg dahî bi’l-

muvâcehe su'âl olunub ihkâk-ı hakk olunmasını talep ideriz didiklerinde mezkûr Lütfullah Beg bi'l-mukaleme su'âl olundukda inkâr ile cevâb virüb mezbûrân Dâvud ve Ârif Beg sıdk-ı da'vâlarına mutâbık beyyine talep olundukda 'udûl-i müslimînden Sarâyini nâm karyeden Mûsâ bin Mehmed ve 'İvaz bin Bâli nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclisi şer'-i şerîfe hâzirân olub edâ-i şehâdet-i şer'îye eylediler ki fî'l-vâki' merkûm Ahmed Beg minvâl-i meşrûh üzere zikr-i sebkât iden vâkitde sol memesi altında bıçak ile vurub mezbûr Beg'i katl eyledi bu husûsa şâhidleriz şehâdet dahî ideriz dediklerinde şehâdetleri ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâki' oldukdan sonra hâlen kethüdâyeri olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Sefer Ağa zîde kadruhu taraflarından mübâşir ta'yîn olunan 'Abdî Beg bin Eymîr ve kıdvetü'l-akrân hâlen esb-keşân a şası olan Hüseyin Ağa zîde kadruhu taraflarından ta'yîn olunan Divlâg Beg mahzarlarında ketb olundu hurrîre fî evâhir-i şehri-zî'l-ka'deti'l-harâm sene erba'în ve elf (Zî'l-ka'denin 21-30 arası sene 1040).

'Alî Fakîh el-Hatîb, Kârlı bin el-Hâc Ahmed, Hâcî bin Kâdı, 'Abdî Dede bin 'Ömer, Turgut bin Hasan, 'Ömer bin, Şa'bân bin 'Alî, Kırımlı bin Huyân ve gayruhum.

116-4 Nafaka Takdîri (Arabça)

Li-nafakati's-sagîreteyn el-med'uvvü Selîme ve Rahîme binti Ahmed el-müteveffâ ebuhuma ve li-kisvetihuma li-kisvetihimâ ve li-sâ'iri havâ'icihimâ ez-zarûriyyeti li-vekîli 'alâhu minhumâ ve selâsete ve derâhime min mâl-i ebihumâ el-mezbûr bi-talebi ceddihima Hatun binti Sefer ve ezine lehu...ile ahire hurrîre fî'l-vevmî's-sâni ve'l-'aşer min zi'l-ka'ade sene erba'în ve elf (12 Zi'l-ka'ade sene 1040).

'Alî bin Hâcî, Sefer bin Mehmed, 'Ömer bin Pîr ve gayruhum.

117-1 Katl Da'vâsı (Cinâyeti Kabûl ve Köy Ahâlisinin Dahli Olmadığını Tescîl)

El-emr-i kemâ zikrû'ş-şân alâ mâ satr Abdülfakîr Mûsâ bin Müslim el-mevlâ bî kazâ-i Bayburd hilâfet-i afa anhüma.

Budur ki Bayburd kazâsına tâbî' Azak nâm karyede Dâvud bin Ahmed Beg ve kârındaşı Ârif Beg nâm kimesneler mahzar-ı kazâda işbu karye-i mezbûreden Lütfullah Beg bin Kemâl nâm kimesne ihzâr ve mahzarında takrîr da'vâ idüb bundan akdem mezkûr Lütfullah Beg hâmis günü vakt-i 'asırdâ elinde harbi ile evimize dâhil olub kârındaşım mezbûr Ârif Beg'in sağ elinde baş parmağının büküğünü ve sol kolunda iki yerde mecrûh muhârebe ve mücâdele üzre karye-i mezbûre ortasına geldiğimizde babamız mezkûr Ahmed Beg dahî sol memesi üzerinde darb idüb ol saatde mecrûhan katl eylemişdir cânib-i şer'iden keşf ve a'yân ve tahrîr olunmuş idi mezkûr Lütfullah Beg'de bi-hasebi'ş-şer'i'ş-şerîf su'âl olunub ihkâk-ı hak olunmağı talep ideriz dediklerinde gıbbe's-su'âl mezkûr Lütfullah Beg mukırr ve mu'terif olub fî'l-hakîka merkûm Ahmed Beg'in kâtili benim bu husûsda ahâli-i karye-i mezbûreden bir kimsenin medhâli ve sâ'ireden bir ferdin alâkası yokdur deyü cevâb vermeğın mukırr-ı merkûm Lütfullah Beg'in vech-i meşrûh üzere cârî olan ikrârını ve kelimât-i mahrûse maktûl mezbûrun oğulları Davûd ve Ârif Beg talepleri ile Konya'da dergâh-ı 'âlî sipâhîleri zâbiti ve kethüdâyeri olan Sefer Ağa zîde kadruhu kâtil-i mezkûru ihzârî şer' için mübâşir ta'yîn olunan 'Abdî Beg bin Eymîr ve Mevlûd Beg bin 'Alî huzûrlarında ve zeyl-i kitâbda mestürü'l-esâmi olan

müslümânlar huzûrlarında mâ-vaka'a 'alâ vukû' ketb olundu hurrîre fi evâhir-i zî'l-ka'de sene erba'în ve elf (Zî'l-ka'denin 21-30 arası sene 1040).

Min 'inde'ş-şuhûd-ı sâbıkîn.

117-2 Vâsinin Muhallefâtı Teslîminin Tescîli

Sulhü's-Seyyid Hüseyin Efendi Hazretleri.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden es-Seyyid Mîr-'alay Çelebî bin es-Seyyid Muhîb Çelebî nâm kimesnenin sulbî kebîr oğulları es-Seyyid Mehmed ve es-Seyyid Mustafâ meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb fahrü'l-akrân ve'l-müderisîni'l-kirâm es-Seyyid Hüseyin Efendi bin es-Seyyid Halîl Efendi mahzarında her biri bi't-tavi's-safî ikrâr ve i'tirâf idüb babamız mezbûr es-Seyyid Mîr-'alay Çelebî mukaddemâ vefât eyledikde mûmâ ileyh es-Seyyid Hüseyin Efendi kîbel-i şer'iden mensûb vasîmiz olmakla babamızdan irs-i şer'î ile bize intikâl iden muhallefâtдан Veledi ibnet-i Gülşân nâm bir câriye bahâsından ve bir re's at ve iki re's kısrak ve bir re's tay ve dokuz re's koyun bahâlarından ve nakdiyesinde sene selâse ve selâsin ve elf cemâziye'l-ûhrası gurresinde altun üçyüz akçaya gurus yüzdoksan akçaya 'osmâni on akçaya râic iken cem'an otuzyedibinsekizyüz akçamızı zabt idüb meblağ-ı mezbûrun yirmibindörtüyüzaltı akçasını babamız müteveffâ-yı mezbûrun techîz ve tekfîni ve sâ'ir lev'azîmine ve üvey vâlidemiz Hadîce Hatun'un mehr-i mü'ecceli ve sümnn hissesine ve sâ'ir edâsı lâzım deynine virüb ve altıbinsekizyüziki akçasını kız karındaşlarımız Atiye'nin ve 'Ayşe'nin hisseleri için virüb ve yedibinbeşyüzaltmış dokuz akçesini dahî bizim ile'l-vefât lâzım olan esbâb ve levâzımâtımıza sarf idüb bâki kalan üçbinyirmiiki akça hakkımız hâlâ râic olan cedîd akça hesabından binaltıyüzonbeş akça olub ve mezbûr Mustafâ'nın babasından intikâl iden Tutistân nâm mevzi'de vâki' bir kıt'a bağ bahâsından dahî üçbinaltıyüz akça cem'an beşbinikiyüzonbeş akça hissemizi mûmâ ileyh es-Seyyid Hüseyin Efendi yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb husûs-ı mezbûre müte'allık da'vâdan zimmetini ibrâ ve iskât eyledik bâki da'vâ ve nizâ'ımız kalmadı ba'de'l-yevm bir tarîk ile dahî bizden bi'z-zât veya vekîlimizden bi'l-vâsita da'vâ ve hukûk sûdur ve zûhur iderse lede'l-hükkâmü'l-kirâm mesmu'a ve makbûle olmaya dediklerinde mukırrâni merkûmân es-Seyyid Mehmed ve es-Seyyid Mustafâ'nın vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârlarını mûmâ ileyh es-Seyyid Hüseyin Efendi kabûl ve tasdik etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâhir-i zî'l-ka'de sene erba'în ve elf (Zî'l-ka'denin 21-30 arası sene 1040).

Fahrü's-sâlikin eş-Şeyh 'Ömer Efendi, kıdvetü's-sâlikin 'Abdulhey Efendi, kıdvetü'l-kuzât İsmâ'îl Efendi, fahrü'l-a'yân el-Mevlâ Mehmed Ağa, Kör Dervîş Bayram bin 'Alî Dede ve gayruhum.

117-3 Mütevellinin Vakfa 'Âit Parayı Devr Aldığını Tescîl

Budur ki mahmiye-i Konya'da vâki' merhûm Ağa Çeşmeleri evkâfından hâlen müteveli olan 'Abdullah bin el-Hâc Seydî nâm kimesne mahzar-ı kazâda işbu zikr olunan çeşmeler evkâfından mukaddemâ müteveli iken vefât iden Dervîş Ahmed bin Mustafâ nâm kimesnenin sulbîye kızı olub muhallefâtına vâzî'ü'l-yed olan Neslî nâm hatun tarafından tasdik-i âtiye vekîl olub bimâ hüve nehcü's-sübût şer'an vekâleti sâbite olan zevci Dervîş Mehmed bin Hüseyin nâm kimesne mahzarında bi't-tevliye ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb bundan akdem mezbûr Dervîş Ahmed zaman-ı tevliyette zikr olunan cüzlerin asl-ı mâl yirmisekizbin akçasını kabz idüb vefât

eylemekle meblağ-ı mezbûrun yirmibeşbin akçasını beynimizde ma'lûm zimem-i nâsda sâlyâne tarîki ile ber-mûcibi tescîl-i şer'-i vekîl-i mezbûr bana teslîm idüb ben dahî kabûl ve kabz eyledim makbûlumdur üçbin akçası zimmetinde bâki kaldı zimem-i nâsda kabûl eylediğim zikr olunan yirmibeşbin akçanın mürabahasından dahî bir akça bâki kalmadı zimmetinde bâki kalan üçbin akçadan mâ'adâ asl-ı mâl ve mürabahâdan zimmetini ibrâ ve iskât eyledim didikte mukırr-ı merkûm 'Abdullah'ın vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını vekîl mezbûr Dervîş bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrire fi evâhir-i şehri-zî'l-ka'de sene erba'în ve elf (Zî'l-ka'denin 21-30 arası sene 1040).

'Abdurrahman bin Sinân, Dervîş Ahmed bin Hüseyin, Halîl bin el-Hâc 'Abdulkâdir, Mehmed bin Turhân, 'Alî bin Macır ve gayruhum.

118-1 Borcuna Karşılık Vakfa İstiğlâl Yoluyla Mal Rehn Bırakma

İkrâr-ı el-Hâc Mustafâ bin el-Hâc'Abdî (boş) ma'a 'Abdullah el-mütevelli riyâl 10, züyûf 40, esedî 1.

Budur ki el-Hâc Mustafâ bin el-Hâc'Abdî işbu mâl kâdısı çeşmeleri evkâfına mütevelli olan 'Abdullah bin el-Hâc Seydî mahzarında ikrâr idüb vakf akçadan mütevelli-i mezbûr yedinden dörtbin akça alub kabz idüb mukâbelesinde bir altun istifân ve bir bakır kazgan rehn vaz' eyledim sene erba'în ve elf zî'l-hicce'ti's-şerife guresinden ilâ temâmü's-sene devr-i şer'îden dahî altıyüz akça deyimdir didiği ikrârı kabûl olundu hurrire fi târihi'l-mezbûr.

'Abdullah bin Mahmûd, Ahmed bin Seyyid Ahmed, 'Ömer bin Pîrli ve gayruhum.

118-2 Mülk Satışı (Dükkân Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinelerinden Nisâ bint-i el-Hâc Sâlih nâm hatun tarafından husûs-ı âtiye vekîl olub Hamza bin 'Alî ve Mehmed bin Pîrî nâm kimesneler şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan zevci Hızır bin el-Hâc Mehmed nâm kimesne meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Mehmed Hâlîfe bin Seydî Hoca mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb zevcem ve müvekkilem merkûme Sâliha Hatun mahmiye-i merkûmede vâki' 'Attârlar Çarşısı'nda bir tarafı Mücellid dükkânı ve bir tarafı Sarâçlar hayâtı ve tarafeyni tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan bir bâb mülkü mücellid dükkânını mezkûr Mehmed Hâlîfe'ye bindokuzyüz akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Mehmed Hâlîfe yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikte mukırr-ı merkûm vekîl Hızır Beg vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr Mehmed Hâlîfe bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olunub yed-i taliye vaz' olundu hurrire fi evâil-i şehri-zî'l-ka'de sene erba'în ve elf (Zî'l-ka'denin 1-10 arası sene 1040).

Mevlâna Baba Efendi, Dervîş Hâlîfe bin Muslîhiddîn, diğeri Dervîş Hoca bin Emrullah, Ahmed bin Mahmûd, Ahmed bin Seydî ve gayruhum.

118-3 Mülk Satışı (Ev Satışı)

İkrâr-ı Mustafâ Çavuş ibn Mehmed (boş) ma'a Ahmed Beg Yûsuf.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Mustafâ Çavuş ibn Mehmed meclis-i kazâda işbu sâhibetü'l-kitâb Marziye binti Muslîh nâm hatun tarafından tasdîk-i âtiye vekîl olub bimâ hüve nehcü's-sübût şer'an vekâleti sâbite olan zevci Ahmed Beg ibn nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm idüb mahmiye-i merkûmede vaki Topraklık Mahallesi'nde bir tarafı 'Abdî mülkü ve bir tarafı Mehmed Beg mülkü ve tarafeyni tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub iki bâb oda bir kiler evi ve bir tabhâne ve iki oda mahutayı müştemil mülk menzilimi merkûme Marziye Hatun'a kırkiki 'aded esedî guruşa bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Mustafâ Çavuş'un ikrâr-ı meşrûhâsını vekîl-i mezbûr Ahmed Beg vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâhir-i şehri-zî'l-ka'de sene erba'în ve elf (Zî'l-ka'denin 1-10 arası sene 1040).

Hızır Beg bin el-Hâc Sinân, İsa bin Erdel, Mekâni bin Erdel, Ahmed Delâl, Muslî Tahtıçır, Seydî Beg bin Nûrane ve gayruhum.

118-4 Mülk Satışı (Mîrâs Ev Hissesi Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden imâm es-Seyyid Mehmed Çelebî bin Mehmed Efendi nâm kimesne asâleten ve âmmisi oğlu Üveys Çelebî bin Mustafâ Çelebî nâm kimesne tarafından husûs-ı âtiye vekîl olub bimâ hüve nehcü's-sübût şer'an vekâleti sâbite olan merkûm imâm Mehmed Çelebî vekâleten meclis-i kazâda işbu sâhibü'l-kitâb fahrü'l-kuzât İsmâ'îl Efendi bin Mûsâ Hâlîfe mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûmede vâki 'Alîşerbetî Mahallesi'nde etrâf-ı selâsesi mûmâ ileyh İsmâ'îl Efendi mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub iki bâb oda ve bir ahur ve bir samanlık ve mahutayı müştemil olan menzilde nisfi âmmim kızı ve zevcem olub mukaddemâ vefât eden Hadîce Hatun'un mülkü olub vefât eyledikde Kerîme ve Şehribâni nâm sadrîye kızları dahî vefât eylemekle biz dahî menzil-i mezbûrun ve zikr olunan nisf hissesi irs-i şer'îye ile bana intikâl ve müvekkilim mesfûre Velî Hâlîfe'ye intikâl itmeğin biz dahî menzil-i mezbûrdan mülk-i mevrûsumuz olan nisfi hissemizi mûmâ ileyh İsmâ'îl Efendi'ye binikiyüz nakd akça ve bir re's kır tay ve ba'de'l-kabz meclisi mübaye'ada mukâyi' olan 'adedi nâ-ma'lûm nükûda bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru ve tayı mûmâ ileyh İsmâ'îl Efendi yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledik ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm imâm Mehmed Çelebî'nin asâleten ve vekâleten vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mûmâ ileyh İsmâ'îl Efendi kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâhir-i zî'l-ka'de sene erba'în ve elf (Zî'l-ka'denin 21-30 arası sene 1040).

Fahrü'l-akrân ve'l-müderrişini'l-kirâm es-Seyyid Hüseyin Efendi, es-Seyyid Şeyh Çelebî bin es-Seyyid Mehmed, İbrahîm Çelebî bin Mûsâ Hâlîfe, Mahmûd bin Ahmed, Mehmed bin Sefer ve gayruhum.

119-1 Mülk Satışı (Ev Satışı)

İkrâr-ı Hâce Hatun ibnet-i ‘Alî (boş) ma’a Süleymân bin ‘Abdullah.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinelerinden Hâce bint-i ‘Alî nâm hatun meclis-i kazâda işbu bâ’isü’l-kitâb Süleymân bin ‘Abdullah nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm idüb mahmiye-i merkûme’de vâki’ İçkal’a Mahallesi’nde bir tarafı merhûm Sultân ‘Alâ’eddîn câmi’-i şerîfi ve bir tarafı Halîl Hâlîfe mülkü ve bir tarafı Arslan mülkü ve bir tarafı tarîk-i ‘âmm ile mahdûd olub bir sofa ve iki tabhâne ve bir kilar ve bir ahur ve mahutayı müştemil olan mülk menzilimi mezkûr Süleymân’a onikibinbeşyüz akçaya bey’-i bât-ı sahîh-i şer’î ile bey’ idüb bi’t-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebi’ eyledim ba’de’l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Hâce Hatun’un vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr Süleymân bi’l-mukâbele kabûl ve tasdik etmeğın mâ-vaka’a gıbbe’t-taleb ketb olundu hurrîre fi evâil-i zî’l-ka’de sene erba’în ve elf (Zî’l-ka’denin 1-10 arası sene 1040).

‘Abdî Çelebî bin el-Hâc Hüseyin, ‘Abdî Hoca bin İbrahîm, Dervîş Mehmed bin Hasan Hoca, Mahmûd Çelebî ve Mustafâ Çelebî ibn Dâvud, Dâvud bin Ahmed, Ahmed bin ‘Abdî, Mustafâ bin Mehmed.

119-2 Mülk Satışı (Mîrâs Bağ Hissesi Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Şa’bân bin Muharrem asâleten ve kız kârındaşı Halîme nâm hatun tarafından husûs-ı âtiye vekîl olub el-Hâc Yûsuf bin Mustafâ ve ‘Alî bin ‘Arefgâzi nâm kimesneler şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan zevci İbrahîm Beşe bin ‘Abdullah meclis-i kazâda işbu bâ’isü’l-kitâb Mehmed Beg bin el-Hâc Ahmed nâm cündî mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûmede vâki’ Selifâr nâm mevzi’de vâki’ bir tarafı ‘Alî mülkü ve bir tarafı zimmî tarlası ve bir tarafı tarîk-i ‘âmm ile mahdûd olub mûrisemiz Fâtıma bint-i Hayran nâm hatundan irs-i şer’î ile intikâl iden eşcâr-ı müsmire ve gayri müsmireyi müştemil bağından nısf hisse-i şer’iyemizi mezkûr Mehmed Beg’e altıbin nakd akçaya bey’-i bât-ı sahîh-i şer’î ile bey’ idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğın meblağ-ı mezbûru mezkûr Mehmed Beg yedinden bi’t-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebi’ eyledim ba’de’l-yevm zıkr olunan nısf bağ hissesi mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didiklerinde mukırrân-ı merkûmân Şa’bân ve İbrahîm Beşe’nin asâleten vekâleten vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr Mehmed Beg vicâhen tasdik ve şifâhen tahkîk etmeğın mâ-vaka’a gıbbe’t-taleb ketb olundu hurrîre fi evâil-i şehri zî’l-hicce sene erba’în ve elf (Zî’l-hiccenin 1-10 arası sene 1040).

Seydî Beg bin Mehmed, Mustafâ bin Seydî Ahmed, Mahmûd Dede bin Ya’kûb, el-Hâc Hızır bin İbrahîm, el-Hâc Muharrem bin ‘Abdî, Hasan bin Erkulu ve gayruhum.

119-3 Mülk Satışı (‘Arsa Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Fâtıma bint-i Mustafâ nâm hatun mahzarında işbu sâhibü’l-kitâb Hazân veled-i Bâli ve vâlidesi Kamer bint-i Devlet nâm zimmîler mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûmede vâki’ İçkal’a Mahallesi’nde bir tarafı benim mülküm ve bir tarafı Hızır Beg mülkü ve bir tarafı diğır zât mülkü ve bir tarafı tarîk-i ‘âmm ile mahdûd olub bir kıt’a mülk mahutâmı mezkûrân Hazân ve Kamer’e üçbin akçaya bey’-i bâtla bey’ idüb anlar

dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûrlar yedlerinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûme Fâtıma Hatun'un vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr Hazân kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâil-i zî'l-hicce'ti'l-harâm sene erba'în ve elf (Zî'l-hiccenin 1-10 arası sene 1040).

Fahrü'l-a'yân Mehmed Ağa, 'Abdî Hoca bin İbrahîm, diğêr 'Abdî Hoca bin Mehmed Çelebî, İsmâ'îl Beg bin 'Alî, Mustafâ bin 'Abdullah, 'Osmân bin Mûsâ ve gayruhum.

119-4 Mülk Satışı (Ev Satışı)

İkrâr-ı Ahmed Beg ibn Yûsuf (boş) ma'a Gâzi Beg ibn Bûlîli.

Budur ki mahmiye-i Konya mahallâtından Fermân Dede Mahallesi sâkinlerinden Ahmed Beg ibn Yûsuf nâm kimesne mahzar-ı kazâda işbu Gâzi Beg ibn Bûlîli nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahalle-i mezbûre'de vâki' bir tarafı Sevindik mülkü ve bir tarafı Mazlûm ve bir tarafı Mürtefi' mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub iki bâb tahtâni ve bir bâb fevkâni odaları mahutayı müştemil olan mülk menzilimi cümle tevâbi' ve levâhıkı ve kâffe-i lev'azîm ve merâ'ifi merkûm Gâzi Beg'e üçbinbeşyüz akçaya bey'-i bâtla bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûmun vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr Gâzi Beg vicâhen tasdik ve şifâhen tahkîk eylemeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâil-i zî'l-hicce sene erba'în ve elf (Zî'l-hiccenin 1-10 arası sene 1040).

'Abdullah Çelebî bin Hızır, Mûsâ bin Mehmed, Ramazân bin 'Alî, Muslî bin Hasan, Sevindik bin 'Abdullah ve gayruhum.

120-1 Mülk Satışı (Evin Hîbe Edilmeyen Kısmını Satış)

İkrâr-ı Fâtıma Hatun (boş) ma'a 'Osmân.

Budur ki mahmiye-i Konya'da vâki' Şûkrân Mahallesi sâkinelerinden Fâtıma bint-i 'Abdî nâm hatun mahzar-ı kazâda sadrî oğlu işbu sâhibü'l-kitâb 'Osmân bin 'Ömer nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı zikr olunan mahalle mescidine mukaddemâ ben vakf eylediğim menzil ve bir tarafı Halîme Hatun mülkü ve tarafeyni tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan mülk menzilimin hudûdu dâhilinde vâki' bir bâb sofa ve bundan akdem sadrî oğlum mezkûr 'Osmân'a ba'de't-tahlîye hîbe-i sahîha-i şer'îye ile hîbe ve temlik ve teslîm eylemiş idim iyi kötü mülk-i mevhûbumdur bâki kalan bir bâb tabhânemi ve bir ahur ve bir örtmemi mahutası ile hâlen oğlum mezkûr 'Osmân'a üçbin akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr 'Osmân yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm zikr olunan tabhâne ve ahur ve örtme mahutası ile mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûme Fâtıma Hatun'un vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr 'Osmân kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâil-i şehr-i zî'l-hicce sene erba'în ve elf (Zî'l-hiccenin 1-10 arası sene 1040).

El-Hâc Mehmed bin el-Hâc Mahmûd, Mustafâ bin ‘Abdî, ‘Alî bin el-Hâc Mehmed, Mehmed Çelebî bin Memî, Kalender bin Pîr Ahmed ve gayruhum.

120-2 Mülk ve Erzâk Hîbesi

Budur ki mahmiye-i Konya mahallâtından Aksinle Mahallesi sâkinelerinden Rukiye ibnet-i el-Hâc Emrullah nâm hatun mahzar-ı kazâda sadrî oğlu işbu sâhibü’l-kitâb Mahmûd bin Hüseyin nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idib mahalle-i mezbûrede vâki’ tarafeyni mekâbir-i müslimîn ve tarafeyni dahî tarîk-i ‘âmm ile mahdûd olan bir bâb mülk tabhânemi mahutası ile ba’de’t-tahlîye ve merhûm Hoca Fakîh sultân zâviyesi kurbunda vâki’ lede’l-cîrân ma’lûm olan bir kıt’a ‘arzı hâliyemi ve hâlen zabtımda mâlike olduğum beynimizde ma’lûm cümle erzâkımı sadrî oğlum mezkûr Mahmûd’a hîbe-i sahîha-i şer’iye ile hîbe ve temlik ve teslîm eyledim ba’de’l-yevm mülk-i mevhûbudur keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Rukiye Hatun’un vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr Mahmûd kabûl ve tasdîk etmeğın mâvaka’a gıbet-taleb ketb olundu hurrîre fi evâil-i zî’l-hicce sene erba’ın ve elf (Zî’l-hiccenin 1-10 arası sene 1040).

El-Hâc Velî bin el-Hâc Mehmed, ‘Abdulkerîm Hâlîfe bin Hasan Hoca, Mustafâ Hâlîfe bin el-Hâc ‘Alî, Mehmed Hâlîfe bin ‘Alî Hoca, ‘İlyâs bin Hasan ve gayruhum.

120-3 Han Kira Gelirinin Onda Birinin Annesine Verilmesini Tescil

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Mehmed Beg ibn Hasan Beg meclis-i kazâda işbu sâhibetü’l-kitâb vâlidesi Hatun bint-i ‘Alî nâm hatun mahzarında ikrâr idüb merhûm Şerefeddîn câmi’-i şerîf kurbunda mülküm olub Himmet Hânı demekle meşhûr olan büyût-ı müte’addîdeyi müstemil hânımın beher şehr icâresinin ‘öşrü her ne ise vâlidem merkûme Hatun’a ta’yîn eyledim min ba’d müste’cir olanlar bana verdikleri icâresinin ‘öşrünü vâlidem merkûme Hatun’a teslîm eylesünler muhâlefet eylesünler didikde ikrârını tasdîk idüb kayd şud.

Mehmed Dede bin Satı, el-Hâc ‘Alî bin ‘Alî, ‘Alî bin Hâc ve gayruhum.

120-4 Nafaka Takdîri (Arabça)

Faraza ve gaddere’l-hâkimu li-muvakkî’ a’lâhu dâme fazluhu ve a’lâhu li-nafakati’s-sagîreti el-med’û Teslîme binti el- Hâc ‘Alî el-müteveffâ ebuhi’l-mezbûr men kable ve li-sâ’iri havâice’z-zarûreti külli yevmi’l-yemzi min târîhi bi-zeylihi selâsete derahîm mine’l-mâli’l-müntakîl ileyhi bi’l-irsi’s-şer’î min ebîhi’l-mezbûr bi-talebi mürebbiha Fâtıma binti Mustafâ ve hiye fi hicrihi ve terbiyetiha ve ezine lehâ inne takdîrû’l-meblağî’l-mefrûzu ve tasrif ve şer’î min mâl-i vakte’z-zâferi farzan ve takdîran sahîheyni şer’iyeyni ve iznen sarîhân-ı mer’îyyen cerâ zâlike ve hurrîre fî’l-yevmî’s-sâlis min şehr-i zi’l-hicce’ti’s-şerîfe sene erba’ın ve elf (3 Zî’l-hicce sene 1040).

El-Hâc ‘Alî bin Mustafâ, Mehmed bin İbrahîm, Sâlih bin Hasan, Pir Ahmed bin Mehmed ve gayruhum.

120-5 Deve Satın Alımı ve Teslîminin Tescîli

Bundan akdem dergâh-ı ‘alî silahdârları ağası olan iftihârü’l-ekârim Rızvân Ağa dâme mecduhunun sulbî oğlu husûs-ı ‘âtîyü’l-beyâna vekîl olub bimâ hüve nehçü’s-sübût vekâleti sâbit olan Mustafâ Ağa meclis-i kazâda (silik) sakinlerinden işbu

râfi'ü'l-kitâb Seydî Beg ibn Mehmed mahzarında bi'l-vekâle ikrâr idüb bundan akdem babam müşarûn ileyh Rızvân Ağa mezkûr Seydî Beg'e deve iştirâ için ikiyüzelli guruş verdi ol dahî meblağ-ı mezbûra beş re's deve iştirâ idüb mezkûr develerin biri helak olmağın bâki kalan dört re's yük develeri bana teslim eyledi ben dahî vekâletim hâsebiyle ahz ve zabt eyledim didikde mukırr-ı merkûm Mustafâ Ağa'nın ikrârını mezkûr Seydî Beg kabûl ve tasdik etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu evâsıt-ı şehri-zî'l-hicce sene erba'ın ve elf (Zî'l-hiccenin 11-20 arası sene 1040).

Sefer Ağa Kethüdâyeri, 'Abdî Ağa bin Memî, 'Alî Beg bin Mustafâ Beg, Muslî Beg bin 'Abdullah, Receb Beg bin Beşe, Piyale Beg bin 'Abdullah ve gayruhum.

121-1 Bağ Sahipliği Anlaşmazlığında Sulhu Tescil

Mahmiye-i Konya sâkinelerinden Şa'bân bin Muharrem nâm kimesne mahzar-ı kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Hüseyin ve Ahmed ve Fâtıma evlâdı 'Ömer nâm kimesneler mahzarlarında ikrâr idüb mahmiye-i merkûme hâricinde vâki' Merâm nâm mevzi'de lede'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd olub eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmireyi müştemil olan bağı bundan akdem 'Osmân bin Ahmed nâm kimesneden ondörtbin akçaya iştirâ idüb mülk menzirim olmuş iken mezkûrûn Hüseyin ve Ahmed ve Fâtıma müşâ'iyet üzere zabt ve tasarruf eylemeleri ile zikr olunan bağı mezkûrlardan talep ve da'vâ eylediğimde mezkûrlar dahî cevâblarında zikr olunan bağı babamız 'Ömer nâm kimesne mukaddemâ Memî nâm kimesneden üçbinotuz akçaya iştirâ idüb mutasarrıf iken vefât eylemekle irs-i şer'î ile bize intikâl eyledi mülk-i mevrûsumuzdur ile'l-ân mülkiyet üzere tasarruf ideriz didiklerinde beynimizde münâza'a vâki' olmuş idi el-hâlet-i hâza araya muslihûn tavassut idüb bin akça üzerine 'akd-i sulh inşâ' ittikiklerinde ben dahî sulh-ı mezbûru kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı merkûmu mezkûrân Hüseyin ve Ahmed ve Fâtıma yedlerinde alub kabûl ve kabz eyleyüb ve zikr olunan bağı hissesine müte'allık da'vâdan fâriğ olub mezkûrların zimmetlerini ibrâ ve iskât eyledim da'vâm ve nizâ'm kalmadı ba'de'l-yevm bir tarîk ile benden bi'z-zât veyahud bi'l-vasıta da'vâ ve husûmet sudûr ve zûhur iderse lede'l-cîrânî'l-kirâm mesmu'a ve makbûle olmaya didikde mukırr-ı merkûm Şa'bân'ın vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûrûn Hüseyin ve Ahmed ve Fâtıma bi'l-mukâbele kabûl ve tasdik etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrice fi evâsıt-ı şehri-zî'l-ka'de sene erba'ın ve elf (Zî'l-ka'denin 11-20 arası sene 1040).

Dede Hasan Efendi bin el-kam, Nûri Beg bin el-Hâc Ahmed, Ahmed Efendi bin el-Hâc 'Alî, El-Hâc Mustafâ bin el-Hâc Mahmûd, Süleymân bin Sefer,serdâr-ı bekçıyan Mehmed Ağa, Mehmed bin Ahmed ve gayruhum.

121-2 Cârîye Azâdı

Itknâme-i Abaza Perihân.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden olub hâlen Zü'l-kadriye beglerbegisi olan refi'ü'l-kadr-i ve's-şân Mehmed Pâşâ dâme ikbâluhu hazretleri alçak boylu kara yağız açık kaşlı Abaziyetü'l-asl olub mîr-mîrân müşarûn ileyh hazretlerine rıkkıyeti mu'terif olan işbu hâfizü'l-kitâb Perihân bint-i 'Abdülvehhab mahzarında ikrâr idüb cârîye-i memlûkem olan merkûme Perihân hasbeten lillâhi'l-'azîm ve taleben bimerzâten rabbihi'l-kerîm mimma kâle'n-nebiyyü sallallahu 'aleyhi ve sellem men a'teka rakabeten mü'mineten a'teka rabbuhu lehü bi-küllî erebin minhâ eriben

mine'n-nâr hâlis mâlımdan ıtk ve mülkünden ıtlâk idüb mezâyi'ki rakiyetden ihrâc ve kazâyî hürriyete idhâl eyledim min ba'd sâ'ir harâir-i asliyyâtından olup kendi nefsinin ve malının tasarrufuna kâdir ola üzerinde mevâli üzerine sâbit olan hakk-ı vûladan gayrisi kalmadı didikde mutasarrıf olanın vech-i meşrûh üzere cârî olan ikrârını el-mukırr leha el-merkûme Perihân vicâhen tasdik ve şifâhen tahkîk etmeğin ıtkına hükmü birle mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre evâil-i safer sene erba'în ve elf (Saferin 1-10 arası sene 1040).

‘Âlî Ağa dâme mecduhu, es-Seyyid Mustafâ Beg bin es-Seyyid Pîrli Çelebî, Sefer Ağa ibn İdris, ‘Afâte EbûBekir Beg ibn Mustafâ Beg, es-Seyyid İsmâ'îl Beg ve gayruhum.

121-3 Cârîye Azâdı

İtknâme-i Lalegül.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden olup hâlen Zü'l-kadriye beglerbegisi olan ref'i'ü'l-kadri ve'ş-şân Mehmed Pâşâ dâme ikbâluhu hazretleri makâm-ı kazâda orta boylu ak benizli açık kaşlı Rusiyyetü'l-asl olup mîr-mirânı müşarûn ileyh hazretlerine rukiyyetini mu'terif olan işbu hâfizu'l-kitâb Lâlegül bint-i 'Abdu'lvehhab mahzarında ikrâr-ı tâm idüb cârîye-i memlûkem olan merkûme Lâlegül'ü hasbeten lillâhil-'azîm ve taleben bi marziyyatihi'l-kerîm ve amelen bimâ kâle'n-nebiyyü sallelahu 'aleyhi ve selem men ateka rakabeten mü'mineten a'teka biküllî erebin minhâ ereben minhü mine'n-nâr hâlis mâlımdan i'tâk ve mülkünden ıtlâk idüb mazâyî'ki rakiyyetden ihrâc ve kazâyî hürriyete idhâl eyledim min ba'd sâ'ir harâir-i asliyan gibi hür olup olup kendi nefesine mâlik ve malının tasarrufuna kâdir ola üzerinde mevâli üzerine sâbit olan hakkı vûladan gayrisi kalmadı dedikde mukırr-ı müşarûn ileyhın ikrârını merkûme Lâlegül vicâhen tasdik ve şifâhen tahkîk itmeğin ıtkına hükm-i birle mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi târîhi'l- mezbûr.

‘Inde'ş-şuhûd-ı sâbık.

121-4 Cârîye Azâdı

İtknâme-i Revâni.

Mahmiye-i Konya sâkinlerinden olup hâlen Zü'l-kadriye beglerbegisi olan celfîlü'l-kadr ve'ş-şân Mehmed Pâşâ dâme ikbâluhu hazretleri meclis-i kazâda uzun boylu ak benizli ela gözlü açık kaşlı Rusiyyetü'l-asl olup mîr-mirân-ı müşarûn ileyh rakiyete mu'terif olan işbu hâfizu'l-kitâb Revâni bint-i 'Abdulvehhab mahzarında ikrâr idüb cârîye-i memlûkem olan merkûme hasbeten lillâhi'l-'azîm ve taleben bi-merzâten rabbihi'l-kerîm ve amelen bimâ kâle'n-nebiyyü sallelahu te'âlâ 'aleyhi ve sellem men a'teka rakabeten mü'mineten a'takellahu lehü bi küllî erebin minhâ ereben mine'n-nâr hâlis mâlımdan i'tâk ve mülkünden ıtlâk idüb müzayaka-i rakiyyetden ihrâc min ba'd sâ'ir harâir-i asliyan gibi hür olup kendü nefesine mâlik ve malının tasarrufuna kâdir olup üzerinde mevâli üzerine olan hakkı vûladan gayrisi kalmadı didikde mukırr-ı müşarûn ileyhın vech-i meşrûh üzerine cârî olan ikrârını vicâhen tasdik ve şifâhen tahkîk etmeğin hükmü birle mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi't-târîhi'l-mezbûr.

‘Inde'ş-şuhûd-ı sâbık.

121-5 Cârîye Azâdı

Mahmiye-i Konya sâkinlerinden olub hâlâ Zü'l-kadriye beglerbegisi olan ref'ü'l-kadr ve 'ş-şân Mehmed Pâşâ dâme ikbâluhu meclis-i kazâda uzun boylu kara beniz açık kaşlı Rusiyyetü'l-asl olub mîr-mîrân müşarûn ileyh hazretlerine rekiyyetini mu'terif olan işbu râfi'ü'l-kitâb Mehla bint-i 'Abdulvehhâb mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb cârîye-i memlûkem olan merkûm Mehla'yı hasbeten bihi'l-'azîm ve taleben bi-marzatihi'l-kerîm ve amelen bime kâle'n-nebiyyü sallallahu 'aleyhi ve sellem men a'teka rakabeten mü'mineten atakallahu lehi eriben minhâ ereben minhü mine'n-nâr hâlis mâlımdan i'tâk ve mülkünden itlâk ve müzayaka-i rekiyyetten ihrâc ve kazâ-i hürriyete idhâl eyledim min ba'd sa'ir harair-i asliyan gibi hür olub kendi nefesine mâlik ve mâlını tasarrufa muktedir olub üzerinde mevâlî üzerine tâbî' olan hakk-ı vûladan gayrisi kalmadı didikde mukırr-ı müşarûn ileyhın vech-i meşrûh üzere cârî olan ikrârını vicâhen tasdik ve şifâhen tahkîk itmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî târihi'l mezbûr.

'Inde'ş-şuhûd-ı sâbık.

122-1 Konya Kadısının Göreve Başlama Kaydı

'Alemü'l-ulemâi'l-mütebahhirin Mevlana 'Abdülhalîm Efendi el-kadı bi medineti Konya el-mahmiye fî 15 şehr-i zî'l-hiccetü'ş-şerife sene erba'ın ve elf (15 Zî'l-hicce sene 1040).

122-2 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Hüdâverdi bin 'Ayvad nâm kimesne asâleten ve kârındaşı Bahçelü nâm kimesne tarafından husûs-ı âtiye vekîl olub bimâ hüve nehcü's-sübût şer'an vekâleti sâbite olan merkûm Hüdâverdi mahzar-ı kazâda işbu sâhibü'l-kitâb Mehmed Beg bin 'Alî mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûmede vâki' Hoca Hasan Mahallesi'nde bir tarafı mi'mâr mülkü ve bir tarafı mezkûr Mehmed mülkü ve bir tarafı İbrahîm mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan bir sofa ve bir tabhâne ve mahutayı müştemil olan mülk menzilimi asâleten ve vekâleten mezkûr Mehmed Beg'e beşbin akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğın meblağ-ı mezbûru mezkûr Mehmed Beg yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslim-i mebi' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Hüdâverdi Beg vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr Mehmed Beg bi'l-mukâbele kabûl ve tasdik etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâsıt-ı şehr-i zî'l-hicce sene erba'ın ve elf (Zî'l-hiccenin 11-20 arası sene 1040).

Fahrü'l-akrân Sev'an bin Mustafâ Beg, 'Abdulbâki Ağa ibn Rızvân Çavuş, Mehmed Ağa bin İhve, 'Abdullah Çelebî bin Mahmûd, 'Alî bin Bilal, Hüseyin bin Velî ve gayruhum.

122-3 Mülk Satışı (Ev Hissesi Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Receb bin Kırımlı nâm kimesne mahzar-ı kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Bedel Çelebî bin Mahmûd nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tav'i kılub mahmiye-i merkûmede vaki Türbe-i Celâlîye Mahallesi'nde bir tarafı mezkûr Bedel Çelebî mülkü ve bir tarafı Hüseyin Efendi mülkü ve bir tarafı mescid-i şerîf vakfı ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan

menzilden süls hisse-i şer'iyemi mezkûr Bedel Çelebî'ye on 'aded esedî guruşa bey'-i bât-ı sahîh-i şer' ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Bedel Çelebî yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasaruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Receb'in vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr Bedel Çelebî bi'l-mukâbele kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâsıt-ı şehr-i zî'l-hicce sene erba'în ve elf (Zî'l-hiccenin 11-20 arası sene 1040).

El-Hâc İbrahîm bin Mehmed, Ahmed Beşe bin Pîr Ahmed, Mansûr bin Aynehân, Sübhânverdi bin Şuayb.

122-4 Mülk Satışı (Bağ Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinelerinden Nefise bint-i el-Hâc İbnihân nâm hatun mahzar-ı kazâda işbu sâhibü'l-kitâb Bedel Çelebi bin Mahmûd nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tav'î kılub mahmiye-i merkûme'de vaki Türbe-i Celâlîye Mahallesi'nde vâki' bir tarafı Hüseyin Efendi mülkü ve bir tarafı 'İvaz Beg mülkü ve bir tarafı Oruc mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan bir tahta bağımı içinde olan eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmiresi ana muttasıl bir kıt'a 'arz-ı hâliyesi ile mezkûr Bedel Çelebî'ye üçbinbeşyüz akçaya bey'i bat-i sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Bedel yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Nefise Hatun'un vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr Bedel Çelebî bi'l-mukâbele kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâsıt-ı şehr-i zî'l-hicce sene erba'în ve elf (Zî'l-hiccenin 11-20 arası sene 1040).

'Inde's-şuhûd-ı sâbık.

123-1 Nafaka takdîri (Arabça)

Nafaka-i İbrahîm ve Döndü.

Faraza ve gaddere'l-hâkimu li-muvakkı' a'lâhu dâme fazluhu ve a'lâhu li-nafakati's-sagîreteyni el-meduvveteyni İbrahîm ve Döndü ibn 'İlyâs el-müteveffâ ebuhuma el-mezbûr fî kıyle ve li-kisvetihima ve li-sâ'iri havâicihima ez-zarûriyyeti külle yevmîn yemzi min târihi zeylihi li-küllî vahîdin minha dirhemeyni nafakateyn râiceteyn-i fî'l-vakti ve nakdi dirheme 'aleyhi men lehu hakku't-taleb ve'l-ahz bi-talebi ceddethima Ümmühâni bint-i Gündoğmuş ve huma fî hicriha ve terbiyetihâ ve ezine lehuma bi-sarfî'l-meblağî'l-mefrûz min indihâ ile's-sagîreyn-i el-mezbûreyn felev erâde ahd men efârbihimâ inne bi-ahzihumâ yelzemü 'aleyhi edâen ma-faraza ileyhima farzan ve takdîran sahîhayn-i şer'î'yyeyn ve iznen sarîhân mer'îyyen cerâ zâlike hurrîre fî'l-yevmî's-sâni ve'l-ışrîn min şehr-i zî'l-hicce'ti's-şerîfe sene erba'în ve elf (22 Zî'l-hicce 1040).

Süleymân bin Mustafâ, Satı bin Hüseyin, Dede bin Dervîş ve gayruhum.

123-2 Mülk Hîbesi

İkrâr-ı İsmihân Hatun (boş) ma'a ebnâ-i Mahmûd Beg.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinelerinden İsmihân bint-i Mustafâ Çavuş nâm hatun mahzar-ı kazâda sadrî oğlu işbu sâhibü'l-kitâb Mahmûd Beg ibn 'Alî

mahzarında ikrâr-ı tav'î kılub mahmiye-i merkûmede vâki' merhûm Akıncı Sultân Mahallesi'nde bir tarafı Dâvud Beşe mülkü ve bir tarafı Karatay-ı Sagîr Medresesi ve tarafeyni sarây-ı 'atık ile mahdûd olub büyü-t müte'addîdeyi müştemil olan mülk menzilimi ba'de't-tahlîye ve Sudirhemi Nâhiyesi'nde vâki' Bahçevîrân demekle ma'rûf olan mezra'da babamdan intikâl iden hisse-i şer'iyemi sadrî oğlum mezkûr Mahmûd Beg'e hîbe-i sahîha-i şer'îye ile hîbe ve temlik ve teslîm eyledim ol dahî mevki'i hîbe de ithab ve kabûl eyledi ba'de'l-yevm zikr olunan menzil-i müstekâr ve mezra' mülk-i mevhubemdir keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm İsmihân Hatun'un vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr Mahmûd Beg vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâhîr-i şehri-zî'l-hicce'ti'ş-şerîfe sene erba'în ve elf (Zî'l-hiccenin 21-30 arası sene 1040).

Emîrû'l-ümerâi'l-kirâm Pîr 'Ömer Pâşâ hazretleri, 'Alî Beg bin Hızır, Mehmed Çelebî bin el-Hâc 'Abdullah, 'Alî Beg bin Mehmed, Dervîş bin Satı, Hâcî bin Dervîş ve gayruhum.

123-3 Mülk Satışı (İcâre-i Zeminli Dükkan Satışı)

İkrâr-ı Receb bin Ahmed (boş) ma'a el-Hâc Ahmed bin el-Hâc 'Abdi.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Receb bin Ahmed nâm kimesne mahzar-ı kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb el-Hâc 'Abdî nâm kimesne mahzarında ikrâr idüb mahmiye-i merkûmede vâki' Hâllaclar Çarşısı'nda bir tarafı Mehmed Efendi dükkânı ve bir tarafı Yâsef zimmî dükkânı ve tarafeyni tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub İplikçi Medresesi vakfına beher sene dört akça icâre-i zemîni olan bir bâb dükkânımı mezkûr el-Hâc Ahmed'e dörtbindörtüyz akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Receb'in vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr Receb dahî bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâhîr-i şehri-zî'l-hicce sene erba'în ve elf (Zî'l-hiccenin 21-30 arası sene 1040).

Pir Ahmed Çelebî bin Mehmed 'Abdî, Dervîş Hasan bin Mehmed, Muharrem bin Sefer, Mustafâ bin Durak, Bekir Çelebî bin el-Hâc 'Alî ve gayruhum.

123-4 Mülk Satışı (Mîras Bağ Yeri Hissesi Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Mehmed Beg bin el-Hâc Ahmed nâm kimesne asâleten yine mahmiye-i merkûme sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden el-Hâc Mehmed bin Sinân nâm kimesnenin bi'l-inhisar vârislerinden zevce-i metrûkeleri Mine bint-i Yûsuf ve Cennet bint-i (boş) nâm hatunlar müteveffâ-yı mezbûrun sulbîye kebîr kızları Kerîme ve 'Âişe ve Sâliha ve Münteha taraflarından husûs-ı âtiye vekîl olub el-Hâc Yûsuf bin Mustafâ ve Mehmed bin Mustafâ nâm kimesneler şehâdetleriyle şer'an vekâleti sâbite olan mezbûr Mehmed Beg meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb 'Alî bin el-Hâc Hasan nâm kimesne mahzarında asâleten ve vekâleten ikrâr-ı tav'î kılub mahmiye-i merkûme hâricinde vâki' Selifâr nâm mevzi'de bir tarafı 'Alî mülkü ve bir tarafı Dervîş tarlası ve tarafeyni tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan tahmînen dört dönüm mikdârı bağın ve ana muttasıl olan yerin nısfî benim mülküm ve nısfî âharı müteveffâ-yı mezbûr el-Hâc Mehmed'in mülkü olub vefât eyledikde sün zevceleri ve Kâmerşâh ibn Receb'in ve bâkisi kızları merkûmün

Kerîme ve ‘Âişe ve Sâliha ve Munteha mülkleri olmağın asâletim ve vekâletim hâsebiyle hudûd-ı mezkûrundan bağ yeri ile mezkûr ‘Alî’ye yüzatmış ‘aded esedî guruşa bey’-i bât-ı sahîh-i şer’î ile bey’ idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğın meblağ-ı mezbûrun seksen gurusunu ben kendi hissem için ve bâki kalan seksen gurusunun dahî on gurusunu merkûmetân Emîne ve Hüseyin için ve yetmiş guruşu dahî mezbûrân Kerîme ve ‘Âişe ve Sâliha ve Munteha için vekâletim hâsebiyle ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebi’ eyledik ba’de’l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Mehmed Beg’in asâleten ve vekâleten vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr ‘Alî kabûl ve tasdik etmeğın mâ-vaka’a gıbbe’t-taleb ketb olundu hurrire fi evâhir-i zî’l-hicce sene erba’în ve elf (Zî’l-hiccenin 21-30 arası sene 1040).

Mehmed Çelebî bin el-Hâc Bekir, Ahmed bin Mûsâ Hâlîfe, Mustafâ bin Ahmed Dede, el-Hâc Ulaş bin Hüseyin, Süleymân Beg bin ‘Abdullah ve gayruhum.

124-1 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sakinlerinden Nalbend Receb bin Yûsuf nâm kimesne meclis-i kazâda işbu sâhibü’l-kitâb kıdvetü’l-emâcid-i ve’l-a’yân Rûm Mehmed Ağa zîde mecduhu tarafından tasdik-i âtiye vekîl olub bimâ hüve nechü’s-sübût şer’an vekâleti sâbite olan Mustafâ Beg bin Hızır mahzarında ikrâr-ı sahîh-i şer’-i ve i’tirâf-ı mer’î mahmiye-i merkûmede vâki’ merhûm Gallecerb Sultân Mahallesi’nde kıbleten tarîk-i ‘âmm ve şarken Mustafâ mülkü ve şimâlen Mustafâ Beg mülkü ve garben Emrullah Mehmed Ağa mülkü ile mahdûd olan iki bâb mülk evimi mahutası ile müşarûn ileyh Mehmed Ağa’ya üçbinikiyüz akçaya bey’-i bât-ı sahîh-i şer’î ile bey’ idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğın meblağ-ı mezbûru vekîl-i mezkûr Mustafâ Beg yedinden bi’t-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebi’ eyledim ba’de’l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Receb’in vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını vekîl mezkûr Mustafâ Beg bi’l-mukâbele kabûl ve tasdik etmeğın mâ-vaka’a gıbbe’t-taleb ketb olundu hurrire fi evâhir-i şehri-i zî’l-hicce sene erba’în ve elf (Zî’l-hiccenin 21-30 arası sene 1040).

Kıdvetü’l-emâsil Mehmed Ağa, Halîl Beg bin Ahmed Ağa, Mehmed Beg bin ‘Alî, ‘Ömer Çelebî bin Mehmed Çavuş, Dervîş Bayram bin ‘Alî Dede ve gayruhum.

124-2 Mülk Satışı (Tarla Satışı)

İkrâr-ı Receb Beşe (boş) ma’a Mustafâ bin Mehmed.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Receb Beşe bin Yûsuf asâleten ve kız kârındaşları ‘Âişe ve Selîme taraflarından husûs-ı âtiye vekîl olub el-Hâc Muslî bin Mustafâ ve Emrullah bin Mahmûd nâm kimesneler şehâdetleriyle şer’an vekâleti sâbite olan merkûm Receb Beşe meclis-i kazâda işbu bâ’isü’l-kitâb Mustafâ bin Mehmed nâm kimene mahzarında ikrâr-ı tav’i kılub mahmiye-i merkûme hâricinde vâki’ Yüzmek nâm mevzi’de kıbleten Nâsuh mülkü ve şarken benim mülküm ve şimâlen çay ve garben Remad Beg mülkü ile mahdûd olub kârındaşlarım merkûmetân ‘Âişe ve Selîme ile müşterek olduğumuz tahmînen bir dönüm mülkü tarlâmızı içinde olan bir kavak ve bir emrud ve bir ceviz ağacı ile mezkûr Mustafâ’ya ikibinüçyüzelli akçaya bey’-i bât-ı sahîh-i şer’i ile bey’ idüb bi’t-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebi’ eyledik ba’de’l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve

yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Receb Beşe'nin ikrârını vech-i mezkûr Mustafâ bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi't-târîhi'l-mezbûr.

'Ömer bin Hasan, 'Abdî bin Şa'bân, el-Hâc İbrahim bin Mustafâ, Hacı bin Dervîş ve gayruhum.

124-3 Mülk Satışı (Bağ Satışı)

İkrâr-ı 'Abdî bin Ca'fer (boş) ma'a ibn Hasan.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden 'Abdî bin Ca'fer nâm kimesne meclis-i kazâda sulbî oğlu işbu sâhibü'l-kitâb Hasan nâm kimesne mahzarında ikrâr idüb mahmiye-i merkûme hâricinde vâki' merhûm Ateşbaz Sultân merkadi kurbunda kıbleten vakf tarlaya ve şarken ve şimâlen tarîk-i 'âmm ve garben Süleymân Beg mülkü ile mahdûd olan on tahta mülk bağıni içinde olan eşcâr-ı müsmire ve gayri müsmiresi ve anâ muttasıl olan evi ve yeri ile sulbî oğlum mezkûr Hasan'a sekizbin nakd râic-i fi'l-vakt akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebi' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm 'Abdî'nin vech-i şer'î üzere cârî olan ikrârını mezkûr Hasan bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâhir-i şehri-zî'l-hicce sene erba'în ve elf (Zî'l-hiccenin 21-30 arası sene 1040).

Es-Seyyid Hasan Çelebî bin Muhâl, 'Alî bin Receb, Muslî bin Mustafâ, Mehmed bin el-Hâc Mustafâ, Mahmûd bin Ahmed, 'Alî bin el-Hâc Sefer ve gayruhum.

124-4 Mîrâs (Muhallefât Hususunda Sulhün Tescîli)

Budur ki mahmiye-i Konya'da vâki' Ferhûniye Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden Mahmûd nâm kimesnenin vârislerinden sulbîye kebîre kızı Cemîle nâm bîkr-i bâliğa tarafından husûs-ı âtiye vekîl olub el-Hâc Ulaş bin Hüseyin ve Mustafâ bin Mûsâ nâm kimesneler şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan el-Hâc 'Abdî bin İsmâ'il nâm kimesne meclis-i kazâda müteveffâ-yı mezbûrun diğêr kebîre kızları olub muhallefâtına vâzî'ü'l-yed olan Arzulu ve Hûri nâm hatunlar taraflarından dahî tasdîk-i âtiye vekîl olub şâhidân-ı mezbûrân şehâdetleri ile vekâleti sâbite olan 'Alî bin Muharrem nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilem merkûme Cemîle'ye babamız müteveffâ-yı mezbûrun menkûlatından ve akarâtından sekizbin akça hisse isâbet idüb mablağ-ı merkûmu kız kârındaşları mezbûretân Arzulu ve Hûri'den da'vâ taleb eyledikde mâ-beynlerinde münâza'a vâki' olmakla araya müslihûn tavassut idüb mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı Memî mülkü ve bir tarafı es-Seyyid Mehmed mülkü ve tarafeyni tarik-i âmm ile mahdûd olub büyü-tü müte'addideyi müstemil müteveffâ-yı mezbûrun sekizbin akça kıymetli menzili üzerine 'akd-i sulh inşâ' idüb müvekkilem dahî sulh-ı mezbûru kabûl ve bedel-i sulh olan menzil-i merkûmu alub kabûl ve zabt eyleyüb husûs-ı mezbûre müteallik da'vâdan fâriğ olub mezbûretân Arzulu ve Hûri'nin zimmelerini ibrâ ve iskât eyledim bâki da'vâ ve nizâ'im kalmadı ba'de'l-yevm bu husûsa müte'allık bir tarîk ile dahî benden bi'z-zât veyahud bi'l-vâsita da'vâ ve husûmet sûdur iderse lede'l-hükkâmü'l-kirâm mesmu'a olmaya didikde vekîl-i mezbûr el-Hâc 'Abdî Beg vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını âli kabûl eylemeğin mâ-vaka'a

gibbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâhir-i şehri-zî'l-hicce'ti'ş-şerîfe sene erba'în ve elf (Zî'l-hiccenin 21-30 arası sene 1040).

Mûsâ bin Mehmed, Sâlih bin 'Alî ve gayruhum.

125-1 Mîrâs (Muhallefât Hususunda Sulhün Tescîli)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden 'İbadullah bin Hızır Dede nâm kimesnenin vârislerinden sulbîye kebîre kızı Rukiye nâm hatun meclis-i kazâda müteveffâ-yı mezbûrun sulbî kebîr oğlu olub muhallefâtına vâzî'u'l-yed olan 'İbadullah nâm kimesne mahzarında bi't-tav'i's-safî ikrâr ve i'tirâf idüb babam müteveffâ-yı mezbûr 'İbadullah'ın menkûlat ve akarâtından irs-i şer'î ile bana intikâl iden hisse-i şer'iyemi kârındaşım mezkûr 'İbadullah'dan da'vâ taleb eylediğimde mâ-beynimizde münâza'a vâki' olmuş idi el-hâlet-i hâza araya müslîhün tavassut idüb bi-islâhî'l-müslimîn Altun-pâ nâm mevzi'de vâki' bir tarafı Durmuş mülkü ve bir tarafı 'İbadullah mülkü ve tarafeyni tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan tahminen bir dönüm mülk tarla ve hudûd-ı merkûme dâhilinde vâki' nehir tarafında olan bir bâb ev yeri üzerine 'akd-i sulh inşâ' ettiklerinde ben dahî sulh-ı mezbûru kabûl ve bedel-i sulh olan tarla ve ev yerini alub kabûl ve zabt idüb husûs-ı mezbûre müte'allık da'vâdan fâriğ olub kârındaşım mezkûr 'İbadullah'ın zimmetini ibrâ ve iskât eyledim bâki da'vâ ve nizâ'im kalmadı ba'de'l-yevm bu husûsa müte'allık bir tarîk ile dahî benden bi'z-zât veyahud bi'l-vâsita da'vâ ve husûmet sûdur ve zûhur iderse lede'l-hukkâmi'l-kirâm mesmu'a ve makbûle olmaya didikde mukîrre-i merkûme Rukiye Hatun'un vechi muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr 'İbadullah kabûl ve tasdîk itmeğin mâ-vaka'a gîbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâhir-i fi şehri-zî'l-hicce sene erba'în ve elf (Zî'l-hiccenin 21-30 arası sene 1040).

Emrullah Çelebî bin Mustafâ, Dervîş Hâlîfe bin Muslîhiddîn Hâlîfe, 'Abdurrahman bin Emrullah, el-Hâc Muharrem bin 'Abdî, 'Abdullah Çelebî bin Mahmûd ve gayruhum.

125-2 Mülk Satışı (Tarla Satışı)

İkrâr-ı Himmet ve Mehmed (boş) ma'a Mustafâ bin 'Abdülkâdir.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Hasan ve Hüseyin ve Zülfî evlâd-ı Ahmed nâm kimesneler taraflarından husûs-ı âtiye vekîl olub Hâcî bin 'Alî ve Mehmed bin Ahmed nâm kimesneler şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan el-Hâc Himmet bin Sefer nâm kimesne vekâleten mezbûrûn Hasan ve Hüseyin ve Zülfî'nin kız kârındaşları Havvâ ve Selîmşâh nâm hatunlar taraflarından husûs-ı âtiyyü'l-beyâna şâhidân-ı mezbûrân şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan vekîl Mehmed bin Ahmed nâm kimesne meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Mustafâ bin 'Abdülkâdir nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tav'i kılub mahmiye-i merkûme hâricinde vâki' 'Osmân Mezârî demekle meşhûr olan mevzi'de bir tarafı 'Osmân mülkü ve bir tarafı Bekir mülkü ve bir tarafı Mahmûd mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub müvekkilemiz mezbûrûn Hasan ve Hüseyin ve Zülfî ve Havvâ ve Selîmşâh ber-vechi iştirâk mensûb oldukları dört dönüm mülk tarlalarını mezkûr Mustafâ'ya otuz 'aded esedî guruşa bey'-i bât-i sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Mustafâ yedinden bi't-tâmam ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedi dediklerinde mukîrân-ı

merkûmân el-Hâc Himmet ve Mehmed'in vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr Mustafâ kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrire fi evâhir-i zî'l-hicce sene erba'în ve elf (Zî'l-hiccenin 21-30 arası sene 1040).

Hüseyin Çelebî bin el-Hâc Ahmed, Mûsâ bin İbrahîm Dede, 'Abdi bin el-Hâc İbrahîm, el-Hâc Mehmed bin el-Hâc Ahmed, Süleymân bin Mustafâ ve gayruhum.

125-3 Mülk Satışı (Ev Satışı)

İkrâr-ı Mustafâ Çelebî el-vekîl (boş) ma'a ahîye-i Alemşâh.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Emrullah bin 'İlyâs nâm kimesne meclis-i kazâda işbu bâ'isetü'l-kitâb Alemşâh bint-i Mûsâ nâm hatun tarafından tasdîk-i âtiye vekîl olub bimâ hüve nehcü's-sübût şer'an vekâleti sâbite olan kârındaşı Mustafâ Çelebî mahzarında ikrâr idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından 'Abdülazîz Mahallesi'nde vâki' bir tarafı imâm-ı müslimîn Hâlîfe mülkü ve bir tarafı 'Alî bin Mehmed mülkü ve bir tarafı tarîk-i hâss ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub mukaddemâ merkûme Alemşâh'dan iştirâ eylediğim mülk menzilimi hâlâ yine mezkûr Alemşâh Hatun'a ikibinüçyüz akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb kabz-ı semen ve teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülkü müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Emrullah'ın vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını vekîl-i mezbûr Mustafâ Çelebî bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk itmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrire fi gurre-i şehri'l-muharrem sene ihdâ erba'în ve elf (1 Muharrem sene 1041).

Receb Efendi bin Hacı, Mevlânâ Veled Efendi el-Müderriş, Mehmed Çelebî bin el-Hâc Mustafâ, Süleymân Çelebî el-İmâm, Hacı bin Dervîş ve gayruhum.

126-1 Mülk Satışı (İcâre-i Zemînli Dükkân Satışı)

İkrâr-ı Seydî (boş) ma'a el-Hâc Ahmed.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Seydî bin Mehmed nâm kimesne meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb el-Hâc Ahmed bin el-Hâc 'Abdî nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tav'i kılub mahmiye-i merkûmede vâki' Gazzâzlar Çarşısı'nda bir tarafı 'Alî Çelebî dükkânı ve bir tarafı Fazlûllah dükkânı ve bir tarafı Kurşunlu Hân'ın hayâtı ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub merhûm Sultân 'Alâ'eddîn tâbe serahu dârü'n-nüffâzı evkâfına beher sene yirmi akça icâre-i zemîni olan bir bâb gazzâz dükkânımı mezkûr el-Hâc Ahmed'e dörtbin nakd akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr el-Hâc Ahmed yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Seydî'nin vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr el-Hâc Ahmed bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk itmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrire fi evâsıt-ı şehri'l-muharremi'l-harâm sene ihdâ erba'în ve elf (Muharremi 11-20 arası sene 1041).

Es-Seyyid Ahmed Çelebî bin el-Hâc 'Abdî, el-Hâc Mustafâ bin 'Abdî, 'Alî Çelebî bin Ahmed, Mehmed bin Mehmed, 'Abdî bin Mehmed Hoca, el-Hâc 'Alî bin 'Osmân, Dervîş Ahmed bin İsa, Bekir bin Hasan Dede, Süleymân bin Mustafâ ve gayruhum.

126-2 Mülk Satışı (Tarla Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden ‘Osmân bin Mehmed nâm kimesne meclis-i kazâda işbu bâ’isü’l-kitâb Mustafâ ve Sefer ve Receb ve Süleymân evlâd-ı Mehmed nâm kimesneler ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme hâricinde vâki’ Karaüyük nâm mevzi’de bir tarafı mezkûr Mustafâ mülkü ve bir tarafı ceddîm merkûme el-Hâc Yahyâ vakfı ve bir tarafı tarîk-i ‘âmm ile mahdûd olan tahmînen üç dönüm mülk tarlamı mezkûrûn Mustafâ ve Sefer ve Receb ve Süleymân dörtbin akçaya bey’-i bâtla bey’ idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûrûn Mustafâ ve Sefer ve Receb ve Süleymân yedlerinden bi’t-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebi’ eyledim ba’de’l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesünler didikde mukırr-ı merkûm ‘Osmân’ın vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûrûn Mustafâ ve Sefer ve Receb ve Süleymân kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka’a gıbbe’t-taleb ketb olundu hurrîre fî evâsıt-ı şehri muharremi’l-harâm sene ihdâ erba’in ve elf (Muharrem 11-20 arası sene 1041).

‘Alî bin Ahmed, el-Hâc İsmâ’îl bin Pîrli, Mûsâ bin ‘Abdullah, Hüseyin bin Mehmed, Hâcî bin Dervîş ve gayruhum.

126-3 Mülk Satışı (Tarla Satışı)

İkrâr-ı Bekir Çavuş (boş) ma’a İsmâ’îl Beg.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden fahrü’l-eşbâh Bekir Çavuş bin merhûm Mehmed Çavuş meclis-i kazâda işbu sâhibü’l-kitâb zübdetü’l-akrân Mehmed Ağa bin İbrahîm Efendi tarafından tasdîk-i atiyü’l-beyâna vekîl olub bimâ hüve nehcü’s-sübût şer’an vekâleti sâbite olan İsmâ’îl Beg ibn ‘Alî mahzarında ikrâr idüb mahmiye-i merkûme hâricinde vâki’ Kürden dimekle ma’rûf (silik) mevzi’de bir tarafı Nûri Beg mülkü ve tarafeyni müşarûn ileyh Mehmed Ağa mülkü ve bir tarafı tarîk-i ‘âmm ile mahdûd olan dört dönüm ve bir evlek mülk tarlamı müşarûn ileyh Mehmed Ağa’ya kırk esedî guruşa bey’-i bât-ı sahîh ile bey’ idüb bi’t-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebi’ eyledim ba’de’l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Bekir Çavuş’un vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr İsmâ’îl bi’l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka’a gıbbe’t-taleb ketb olundu hurrîre fî târîhi’l-mezbûr (Muharrem 11-20 arası sene 1041).

Celâl Beg bin Hasan, Halîl Beg bin Ahmed Ağa, ‘Ömer Ağa bin el-Hâc Mustafâ, Süleymân Beg bin Nûrullah, Hâcî bin Dervîş ve gayruhum.

126-4 Mülk Satışı (Bağ Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden (silik) Balî nâm zimmî mahzar-ı kazâda işbu sâhibü’l-kitâb Fahrünnisâ bint-i Arslan Beg nâm hatun tarafından tasdîka vekîl olub ‘Abdî Beşe bin Velî ve İbrahîm bin Süleymân nâm kimesneler (silik) vekâleti sâbite olan Durmuş bin ‘Abdullah mahzarında ikrâr idüb (silik) hâricinde vâki’ Dikilitaş dimekle ma’rûf olan mevzi’de bir tarafı (silik) ve bir tarafı Hızır Beg mülkü ve tarafeyni tarîk-i ‘âmm ile mahdûd olan dört tahta mülk bağımı içinde olan eşcâr-ı müsmire ve gayri müsmireyi ve bir bâb evi ve mahutası ile merkûme Fahrünnisâ Hatun’a üçyüz ‘aded esedî guruşa bey’-i bâtla bey’ idüb bi’t-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebi’ eyledim ba’de’l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Satı

ikrâr-ı meşrûhunu vekîl-i mezbûr kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâsıt-ı muharrem sene ihdâ ve erba'ın ve elf (Muharrem'in 11-20 arası sene 1041).

Dervîş Mehmed bin Karaca, Hızır Beg bin Sinân, Şa'bân bin Süleymân, 'Ali bin Velî, Muslî bin Bahşâş, 'Abdî bin Emrullah ve gayruhum.

127-1 Mülk Satışı (Dükkân Hissesi Satışı)

İkrâr-ı Mustafâ Beg (boş) ma'a 'İlyâs Beşe.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Mustafâ Beg ibn Hudoğlu Beşe nâm cündî mahzar-ı kazâda işbu sâhibü'l-kitâb 'İlyâs Beşe bin Ahmed mahzarında ikrâr idüb mahmiye-i merkûmede vâki' Debbâğhâne'de lede'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd olub Erin 'Ali dükkâmı demekle ma'rûf olan bir bâb Debbâğ dükkânında bâbâm Hudoğlu Beşe'nin hisse-i şer'iyesi olub vefât eyledikde hisse-i merkûme irs-i şer'î ile bana intikâl idüb mülk-i mevrûsum iken mezkûr 'İlyâs Beşe bi gayri vechi şer' tasarruf eylemekle hâlâ da'vâ ve taleb eyledükde mezkûr 'İlyâs Beşe zikr olunan dükkânı Ahmed Beşe ve Mehmed ibn 'Alî nâm kârındaşların mülkü olmağın bundan akdem mezbûrlardan şîrâ-i şer'î ile işîrâ eyledim mülk-i müşterâmdır deyü cevâb vermekle mâ-beynimizde münâza'ât-ı kesîre vâki' olmuş idi el-hâlet-i hâza araya müslihûn tavassut idüb yirmi 'aded esedî guruş üzerine 'akd-i sulh inşâ' ettiklerinde ben dahî sulh-ı mezbûru kabûl ve bedel-i sulh olan meblâğ-ı merkûmu mezkûr 'İlyâs Beşe yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb zikr olunan dükkân husûsuna müte'allık da'vâdan fâriğ olub mezkûr 'İlyâs Beşe'nin zimmetini ibrâ ve iskât eyledim bâki da'vâ ve nizâ'ım kalmadı ke'l-evvel mülkiyet üzere mutasarrıf olsun ba'de'l-yevm bir tarîk ile dahî benden bi'z-zât veyahud bi'l-vâsıta da'vâ ve husumet sûdur ve zûhur ider ise lede'l-hükkâmü'l-kirâm mesmu'a ve makbûle olmaya didikde mukırr-ı merkûm Mustafâ Beg'in vechi muharrer üzere cârî olan ikrârını ol-makûle el-merkûm 'İlyâs Beşe bi'l-mukâbele kabûl ve tasdik etmeğin ma-vaka' gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâsıt-ı şehri muharrem sene ihdâ erba'ın ve elf (Muharrem'in 11-20 arası sene 1041).

Mustafâ Çelebî bin Mûsâ, Taşkun Dede el-Mevlevî, Mustafâ bin el-Hâc 'İlyâs, Mehmed bin el-Hâc 'Abdurrahman, Emrullah bin 'İlyâs, Receb bin el-Hâc Mehmed, Receb bin Bektaş, 'Osmân Beşe bin Mehmed, Mehmed Çelebî bin el-Hâc Yusuf, Ramazân bin Mûsâ ve gayruhum.

127-2 Mülk Satışı (Tarla Satışı)

İkrâr-ı Mahmûd ve Hüdâverdi ve Hüseyin (boş) ma'a 'Ömer bin Mehmed.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden olub bundan akdem vefât iden Mustafâ nâm kimesnenin bi'l-ihzâr vârislerinden sulbî kebîr oğlu Mahmûd nâm kimesne asâleten ve sulbîye kebîre kızları Huban ve Teslîme nâm hatunlar taraflarından husûs-ı âtü'z-zikra vekîl olub bimâ hüve nehcü's-sübût şer'an vekâleti sâbite olan mezbûr Mahmûd vekâleten ve müteveffâ-yı mezbûr Mustafâ'dan mu'ahhar vefât iden sulbîye kızı Fâtıma nâm hatunun sadrî kebîr oğlu Hüdâverdi bin Dervîş ve yine vefât eden sulbîye kızı Râziye nâm hatun dahî sadrî kebîr oğlu Hüseyin bin el-Hâc Mehmed nâm kimesne mahzar-ı kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb 'Ömer bin Mehmed nâm kimesne mahzarında her biri ikrâr idüb mahmiye-i merkûme hâricinde vâki' Karaüyük nâm mevzi'de kıbleten 'Osmân Çavuş mülkü ve şarken Halîl mülkü ve şimâlen nehr-i cârî ve garben Hazret-i Şeyh Sadreddîn

nevverallahu merkadehu vakfi ile hudûd olan tahmînen beş evlek mülk-i mevrûsumuz olan tarladan her birimiz hisselerimizi mezkûr ‘Ömer’e altıyüz nakd akçaya meclis-i mübaya’da müzaya’ olan adedi nâ-ma’lûm mangıra bey’-i bât-ı sahîh-i şer’î ile bey’ idüb bi’t-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebî’ eyledik ba’de’l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dediklerinde mukırrân-ı merkûmân Mahmûd ve Hüdâverdi’nin vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârlarını mezkûr ‘Ömer bi’l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğın mâ-vaka’a gıbbe’t-taleb ketb olundu hurrîre fi evâsıt-ı muharrem sene ihdâ erba’în ve elf (Muharrem 11-20 arası sene 1041).

Velî bin ‘Abdünnebi, Mehmed bin Ahmed, Mehmed bin el-Hâc Ca’fer, İbrahîm bin el-Hâc Bedel, Satı bin Dervîş ve gayruhum.

127-3 Mülk Satışı (Ev Satışı)

İkrâr-ı Ahmed bin Yahyâ el-vekîl (boş) ma’a Yâsef ve Yâgob veled-i Akgöz.

Budur ki mahmiye-i Konya’da vâki’ Mihmândâr Mahallesi sâkinelerinden Râziye bint-i Velî Beg nâm hatun tarafından husûs-ı âtiyyü’l-beyânı ikrâra vekîl olub vekâleten merkûmeyi ma’rifet-i şer’iye ile ârifan olan el-Hâc Rızvân bin ‘Abdullah ve Dervîş bin Emrullah nâm kimesneler şehâdetleriyle şer’an vekâleti sâbite olan Ahmed bin Yahyâ mahzar-ı kazâda işbu sâhibü’l-kitâb Yâsef ve Yâgob veled-i Akgöz nâm zimmîler mahzarlarında bi’l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilem merkûme Râziye hatun mahalle-i mezbûrede vâki’ evleri ve bir tarafı el-Hâc Süleymân mülkü ve bir tarafı İbrahîm Çelebî mülkü ve bir tarafı Duyar(?) mülkü ve bir tarafı müvekkilem merkûme Râziye hatun mülkü ile mahdûd olub iki bâb ahur ve bir dönüm mikdârı ‘arz-ı hâliyyeyi müştemil olan mülk menzîlini mezkûrân Yâsef ve Yâgob’a yetmiş ‘aded esedî guruşa bey’-i bât-ı sahîh-i şer’î ile bey’ idüb bi’t-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebî’ eyledim ba’de’l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde vekîl-i mezbûr Ahmed’in vech-i meşrûh üzere cârî olan ikrârını mezkûrân Yâsef ve Yâgob bi’l-mukâbele kabûl ve tasdîk itmeğın mâ-vaka’a gıbbe’t-taleb ketb olundu hurrîre fi târihi’l-mezbûr (Muharrem 11-20 arası sene 1041).

El-Hâc Süleymân bin Mehmed, Molla Ahmed bin Mahmûd Hoca, İsmâ’îl bin el-Hâc ‘Alî, el-Hâc İsmâ’îl bin Süleymân ve gayruhum.

127-4 Köle Azâdı

Budur ki mâhmiye-i Konya sâkinlerinden olub hâlâ Zü’l-kadriye beglerbegisi olan emîrû’l-ümerâi’l-kirâm Mehmed Pâşâ ve dâme ikbâluhu hazretleri meclis-i kazâda uzun boylu sarışın ak sakallı Rusiyyü’l-asl olan Balî bin ‘Abdullah mahzarında ikrâr idüb müvekkilem mezbûr Bâli’yi ve sulbî sagîr oğlu Siyavuş’u hasbeten lillahi’l-’azîm ve taleben li-merzâten rabbi’l-kerîm ve amelen bimâ kâle’n-nebiyyi sallelahu te’âlâ ‘aleyhi ve sellem men ‘itaka rakebeten mü’mineten a’takallahu li-küllî erebin minhâ eriben minhu mine’n-nâr hâlis mâlımtan i’tâk ve mülkünden ıtlâk idüb müzayaka-i rekiyyetden ihrâc ve kazâ-i hürriyete idhâl eyledim min-ba’d her biri sâ’ir ahrâr-ı asliyan gibi hür olub kendi nefislerine mâlik ve mâllarına tasarrufa kâdir olsunlar üzerlerinde mevâli üzerinde sâbit olan hakkı vûladan gayrısı kalmadı dedikde mukırr-ı müşarûn ileyhin vechi muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr Bâli kabûl ve tasdîk etmeğın ıtkına hükmü birle mâ-vaka’a

gibbe't-taleb ketb olundu fi evâil-i safer sene ihdâ ve erba'în ve elf (Saferin 1-10 arası sene1041).

Sefer bin Durdu, (okunmuyor) ve gayruhum.

128-1 Köle Azâdı (Arabça)

Itknâme-i el-Hâc Âli.

Ekârra ve i'terafe fi meclisi's-şer'ü's-şerîf ve mahzari'd-dînü'l-münîf el-ma'sun-ı 'ani't-ta'yîr ve't-tahrîr er-racûlü'l-med'uvvu el-Hâc Kılınc bin Erdoğan el-Konevî bi-ennahu gad ateka ve ve harrare 'abdehu ve memlûkehu el-mu'terifetü bir-rıkkı lehu hâfızu haze'l-kitab el-Hâc 'Alî bin 'Abdülvehhab el-evsatü'l-akrân el-eşhûrû'l-köseç el-esfar ve fi cenbi re'sihi'l-yemîn eserü cerhun el-maciri aslen el-müslimetü milleten hasbeten lillahî'l-'azîm ve taleben bi-merzâten rabbihi'l-kerîm ve amelen bimâ kâle'n-nebiyyü sallelahu te'âlâ 'aleyhi ve sellem men ateka rakabeten mü'mineten atekallahu lehu bi-küllî erebin minhuma eriben minhu mine'n-nâr i'tâken ve tahrîrah sahîhayn-i şer'iyeyni ve ikrâran ve i'tirâfen sarîhân ve tasdîkan min kabli'l-abd el-mezkûr fesara hüve hurren kesâ'iri ahrârû'l-asliyyîn lehu malehum ve 'aleyhi ma-'aleyhim ve-lem yebka li-ehâdin sive'l-hakkul-vûla es-sâbitü li'l-mevâli el-müte'al cera zâlike hurrîre fî'l-yevmî's-sâni ve'l-ısrîn min şehr-i muharremi'l-harâm sene ihdâ erba'în ve elf (22 Muharrem 1041).

Emîrû'l-ümerâi'l-kirâm Pîr 'Ömer Şâh hazretleri, 'Osmân Çavuş bin Hasan Çavuş, Sefer Hoca bin Muharrem, el-Hâc Bâhar bin Zeynel, Tayyar Beg bin Mehmed, Ahmed Beg bin Hasan ve gayruhum.

128-2 Mülk Satışı (Dükkan Hissesi Satışı)

İkrâr-ı Osmân Çelebî ibn Baba Nûrullah (boş) ma'a Hasan bin 'Abdünnebi.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden 'Osmân Çelebî ibn Baba Nûrullah nâm kimesne mahzar-ı kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Hasan bin 'Abdünnebi nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme haricinde vâki' Debbâghâne'de el-Hâc Danişmend dükkânı demekle ma'rûf olub lede'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd olan bir bâb dükkânından beynimizde ma'lûm on iki vûkiyyeden vasatında vâki' benim hissem olan iki vûkiyye hisse-i şer'iyemi ve ana muttasıl olan bir bâb mülk odayı mezkûr Hasan'a üçbinbeşyüz akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebi' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm 'Osmân Çelebî'nin vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü'l-mezkûr Hasan vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk etmeğın mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâhir-i şehr-i muharremi'l-harâm sene ihdâ erba'în ve elf (Muharrem 21-30 arası sene 1041).

İbrahîm Çelebî bin el-Hâc Hakkı, 'Abdurrahman Çelebî bin Yûsuf, Mehmed bin Mehmed, Ahmed Çelebî bin el-Hâc Ahmed, Mehmed bin el-Hâc Memî ve gayruhum.

128-3 Mülk Satışı (Ev Hissesi Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinelerinden Sâliha bint-i Mustafâ Çelebî nâm hatun mahzar-ı kazâda kıdvetü'l-akrân Mevlânâ İsmâ'îl Efendi bin Mûsâ Hâlîfe mahzarında ikrâr ve i'tirâf idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından 'Alîşerbetî Mahallesi'nde vâki' kibleten ve gârben mûmâ ileyh İsmâ'îl Efendi mülkü ve şarken

tarîk-i ‘âmm ve şimâlen Mehmed ve Seydî Beşe dükkânları ile mahdûd olub li-eb kârındaşım Yakub Çelebî bundan akdem bana ve kız kârındaşım Hadîce Hatun’a hibe ve temlik ve teslim eylediği iki bâb oda ve bir ahur ve iki harâbe örtme ve havluyu müştemil olan mülk menzilden hisse-i şer’iyemi mûmâ ileyh İsmâ’îl Efendi’ye otuzbir esedî guruşa bey’-i bâtla bey’ idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mûmâ ileyh yedinden bi’t-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslim-i mebî’ eyledim ba’de’l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Sâliha Hatun’un vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü’l-mûmâ ileyh İsmâ’îl Efendi kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka’a gibbe’t-taleb ketb olundu hurrîre fî evâhir-i şehri muharremi’l-harâm sene ihdâ erba’în ve elf (Muharrem 21-30 arası sene 1041).

Fahrü’l-akrân ve’l-müderrişî’l-kirâm Mevlânâ es-Seyyid Hüseyin Efendi, fahrü’l-müderrişîn Mevlânâ es-Seyyid Mustafâ Efendi, İbrahim Çelebî bin Mûsâ Hâlîfe, ‘Ömer Hâlîfe bin Ahmed, Mustafâ bin ‘Abdî, Mehmed Çelebî bin el-Hâc Bekir ve gayruhum.

128-4 Mülk Satışı (Ev Satışı)

İkrâr-ı ‘Alî bin Yakub (boş) ma’a İsmâ’îl Beg ibn Ahmed.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden ‘Alî bin Yakub nâm kimesne mahzar-ı kazâda iş bu sâhibü’l-kitâb İsmâ’îl Beg ibn Ahmed nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından Hâcî Eymîr Mahallesi’nde vâki’ bir tarafı Pîr Mehmed mülkü ve bir tarafı Sefer mülkü ve bir tarafı tarîk-i ‘âmm ile mahdûd olan iki bâb mülk evimi hayâtı ile mezkûr İsmâ’îl Beg’e sekizyüzelli akçaya bey’-i bât-ı sahîh ile bey’ idüb bi’t-temâm kabz-ı semen ve teslim-i mebî’ eyledim ba’de’l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm ‘Alî’nin vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü’l-mezkûr İsmâ’îl kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka’a gibbe’t-taleb ketb olundu hurrîre fî evâil-i safer sene ihdâ ve erba’în ve elf (Saferin 1-10 arası sene 1041).

Mehmed Çelebî bin el-Hâc ‘Alî, el-Hâc Bostan bin Himmet, ‘Ömer bin ‘Osmân, İbrahim bin ‘Osmân, Muharrem bin Mustafâ ve gayruhum.

129-1 Bağ Sulamak için Su Yolu Yanından Geçiş Hakkı Da’vâsı

İçkal’a Mahallesi sâkinlerinden Dervîş ‘Ömer bin Mehmed nâm kimesne husûs-ı atiyü’l-beyânın mahallinde keşf ve tahrîr olunması için cânib-i şer’îden âdem taleb etmekle bu fakîr zeyl-i kitâbda mestûrû’l-esâmî olan müslümânlar ile mahmiye-i merkûme hâricinde vâki’ Ardıç Ağacı demekle ma’rûf olan mevzi’de tahrîr itmek üzerine varılıb ‘akd-i meclis oldukda mezbûr ‘Ömer Dede ve yine mahalle-i merkûme sâkinlerinden ‘Aynî bint-i Velî nâm kimesneyi mahzar-ı kazâyâ ihzâr ve mahzarında üzerine takrîr-i da’vâ idüb zikr olunan mevzi’de vâki’ olub hudûdunun bir tarafı Dervîş İbrahim bağı ve tarafeyni tarîk-i ‘âmm ile mahdûd olan bağının su yolu kadîmden mezkûr Aynî’nin bağı duvarı altından geçüb ve suyu yanında cârî olan su yanınca bağ suvaran kimesne mürûr etmek için bir küçük kapu urub mürûr idgelmiş iken hâlen mezkûr ‘Aynî zikr olunan kapuyu yapub mürûrüne manî’ olur

su'âl olunub kadîmden olageldiği üzere yine mürûr idecek mertebe bir kapu açılmak murâdıdır dedikte gıbbe's-su'âl mezkûr Aynî cevâbında kadîmü'l-eyyâmdan su yolu kurbunda kapu olub mürûr olunagelmiş değildir deyüb kadîmden kapu olduğunu inkâr idicek müdde-i mezbûr 'Ömer Dede'den da'vâsına muvâfık beyyine taleb olundukda udûl-i müslimînden el-Hâc Mehmed bin Hızır ve Dervîş Hasan bin Mehmed ve Mehmed bin 'Abdurrahman ve diğeri Hasan bin Mehmed nâm kimesneler ve sâ'ir cem'i gafir ve cem'i kesîr li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olub istişhâd olunduklarında fî'l-hakîka mezbûr 'Ömer Dede'nin zikr olunan bağının suyu yolu kadîmül-eyyâmdan mezkûr Aynî'nin bağı ve duvarı altından geçüb ve su yolu yanında cârî olan su yanınca bağ suvaran kimesne mürûr etmek için bir kapu olub mürûr idegelmişdir biz bu husûsa şâhidleriz şehâdet dahî ideriz deyü şâhidân-ı mezbûrun cem'i gafir ve cem'i kesîr edâ-i şehâdet-i şer'iyeye eylediklerinde gıbbe't-tasdîkü's-şer' şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâki' oldukdan sonra mezkûr Aynî'ye bağı duvarı altından geçen su yolu yanında su yanınca bağ suvaran kimesne mürûr etmeleri için bir kapu açmağa tenbîh olundukda ol dahî vech-i meşrûh üzere bağ suvaran kimesne vakti hâcetde mürûr için bir kapu açmağa razı olub te'ahhüd olmağın mâ-vaka'a 'alâ vukûihi gıbbe't-taleb ketb olundu hurrire fî evâhir-i muharrem sene ihdâ erba'în ve elf (Muharrem'in 21-30 arası sene 1041).

Es-Seyyid Dervîş bin es-Seyyid Ahmed, İsmâ'îl bin el-Hâc Süleymân, es-Seyyid Mehmed bin Dervîş, Ahmed bin Mehmed, Mehmed bin 'Ömer ve gayruhum.

129-2 Mîrâs (Mülk Taksîmini Taleb ve Taksîmatın Yapılması)

Budur ki husûs-ı atiyü'l-beyânın istimâ' ve taksîm ve tahrîri cânib-i şer'îden bu fakîr ta'yîn olunmağın zeyl-i kitâbda mestûrül-esâmi olan müslümânlar ile tahrîr itmek üzerine varılıb 'akd-i meclis olundukda mahmiye-i Konya'da vaki' Türbe-i Celâliye Mahallesi'nde Durak Fakîh Mahallesi sâkinlerinden olub bundan akdem vefât eden el-Hâc Mehmed bin 'Alî nâm kimesnenin mahalle-i mezbûrede vâki' lede'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd olub büyût-ı müte'addideyi müştamil olan menzili sulbî oğulları 'Alî ve Emrullah nâm kimesneler intikâl iden müşâ'iyet üzere mutasarrıflar iken mezbûrân 'Alî ve Emrullah dahî vefât eylediklerinde mezbûr 'Alî'nin menzil-i merkûmede olan nısfî hisse-i şayi'ası Halîl Çelebî kendi oğlu Hüseyin nâm kimesneye intikâl iden ve mezkûr Emrullah'ın nısfî hisse-i şayi'ası dahî sulbîye sagîre menzilleri 'Âişe ve 'Alîme'ye intikâl eyleyüb mezbûr Hüseyin sagîretâni merkûmetânın kıbel-i şer'îden mensûb vasîleri olan vâlideleri Fâtıma bint-i (boş) nâm hatun ve zikr olunan menzili taksîm murâd eylediklerinde menzil-i mezbûrdan bir tarafı mefharü's-sâlikin mevlânâ eş-Şeyh EbûBekir Efendi mülkü ve bir tarafı Keçeci el-Hâc Şa'bân mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ve bir tarafı sagîretâni merkûmetâna ta'yîn olunan hisseleri ile mahdûd olan bir sofa ve bir oda ve bir tabhâne ve bir ahur ve mahut zikr olunan hisselerin penceresi önünde vâki' bir mikdâr hayât mezkûr Hüseyin'e babası müteveffâ-yı mezbûr 'Alî'den intikâl iden hissesi için ta'yîn olundukda mezkûr Hüseyin dahî hisse-i merkûmeyi kabûl ve zabt idüb ve sagîretâni merkûmetân dahî zikr olunan menzilden bir oda ve bir tabhâne ve bir anbar ve fevkâni bir çardak ve bir oda yeri ve bir hayâtı ta'yîn olundukda sagîretâni merkûmetânın vasî-yi mensûbleri olan vâlideleri mezbûre Fâtıma Hatun vesâyeti hâsebiyle kabûl ve zabt eyleyüb mezkûr Hüseyin ve vasî-yi mezbûru Fâtıma Hatun taksîm-i merkûmu her biri rızaları ile alub zabt eylediklerinde husûs-ı mezbûre müte'allık da'vâ ve niza'dan ehâd-i hüma âharın zimmetini ibrâ ve iskât eylediklerin

ecilden mâ-vaka'a tarafeynin kendi rızalarıyla ketb olundu hurrîre fi evâil-i saferî'l-hayr sene ihdâ ve erba'în ve elf (Saferin 1-10 arası 1041).

Ca'fer bin 'Abdî, el-Hâc Sefer bin Mûsâ, Ahmed bin Muharrem, Hüseyin bin İsmâ'îl, Bekir bin Süleymân, Dilâver bin 'Abdullah ve gayruhum.

130-1 Mîrâs (Hissenin ve Mehr-i Mü'eccelin Ahndığını Tescîl)

Budur ki mahmiye-i Konya'da vâki' İbn Tûtî Mahallesi sâkinlerinden olub bundan akdem vefât eden merhûm Rızvân Çavuş'un zevce-i metrûkesi Rahîme bint-i Bostan Çelebî nâm hatun tarafından husûs-ı âtiyyü'l-beyâna vekîl olub hasm-ı şer'-i câhid mahzarında Mehmed Beg ibn 'Alî ve Muslî Beg ibn 'Alî nâm kimesneler şehâdetleriyle nehc-i şer' üzere vekâleti sâbite olan Ahmed Ağa bin Mahmûd Efendi meclis-i kazâda merhûm mezkûrun sulbî kebîr oğulları olub muhallefâtına vâz'ü'l-yed olan kıdvetü'l-a'yân Mehmed Ağa ve 'Abdûlbâki Ağa mahzarlarında vekâleten ikrâr idüb müvekkilem merkûme Rahîme Hatun zevcesi ve merhûm mezbûr Rızvân Çavuş zimmetinde olan mehr-i müeccelini ve muhallefâtından irs-i şer'î ile kendiye intikâl iden sümn hisse-i şer'iyesini oğulları müşarûn ileyhuma Mehmed Ağa ve 'Abdûlbâki Ağa dahî târih-i kitâbdan beş sene mukaddem taleb ve da'vâ eylediklerinde mâ-beynlerine müslihûn tavassut idüb mahalle-i merkûmede vâki' merkûm-ı mezbûrun muhallefâtından olan etrafı erba'ası müşarûn ileyhuma mülkleri ile mahdûd olan bir bâb oda ve Merâm kurbunda vâki' yine tarafeyni müşarûn ileyhuma mülkleri ve bir tarafı Şeyh Ebû Bekir Efendi mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub veya Çavuş bağı dimekle meşhûr olan bir kıt'a bağ ve elli re's kuzuyla koyun üzerine 'akd-i sulh inşâ' ettiklerinde müvekkilem dahî sulh-ı mezbûru kabûl ve bedel-i sulh olan bir bâb oda ve bağ ve kuzuyla koyunları müşarûn ileyhuma Mehmed Ağa ve 'Abdûlbâki Ağa yedlerinden alub kabûl ve kabz eyleyüb husûs-ı mezbûre müte'allık da'vâdan fâriğ olub müşarûn ileyhumanın zimmetlerini ibrâ ve iskât eyledi bâki da'vâ ve nizâ'ı kalmadı ba'de'l-yevm bu husûsa müte'allık bir tarîk ile dahî benden veya vekîlimden da'vâ ve husûmet sûdur ve zûhur ider ise lede'l-hükkâmü'l-kirâm mesmu'a ve makbûle olmaya didi didikde vekîl-i mezbûr Ahmed Ağa'nın vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını müşarûn ileyhuma Mehmed ve 'Abdûlbâki Ağa vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk etmeğın sulh ve ibrâya hükmü birle mâ-vaka'a bu vesîka-i enika ma hüve't-tasdîk ketb olundu hurrîre fi evâil-i saferî'l-hayr sene ihdâ ve erba'în ve elf (Saferin 1-10 arası 1041).

Emîrû'l-ümerâi'l-kirâm Pîr 'Ömer Pâşâ hazretleri, mefherât ve iftihârü'l-kirâm es-Seyyid Hüseyin Efendi, fahrü's-sâlikin eş-Şeyh 'Ömer Efendi, kıdvetü'l-emâcid Mehmed Ağa, fahrü'l-a'yân Dervîş Ağa, kıdvetü'l-emâcid-i Süleymân Beg, Molla eş-Şeyh Dervîş Efendi, Süleymân Beg bin Nûrullah, Mustafâ Çelebî bin el-Hâc Mehmed ve gayruhum.

130-2 Mülk Satışı (Bağ Satışı)

İkrâr-ı 'Osmân Beg ibn el-Hâc Mehmed Beg (boş) ma'a Piyâle bin 'Abdullah.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden 'Osmân Beg ibn el-Hâc Mehmed Beg meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Piyâle bin 'Abdullah nâm kimesne mahzarında ikrâr idüb mahmiye-i merkûme hâricinde vâki' olub Merâm'da bir tarafı Ahî mülkü ve bir tarafı İsmâ'îl mülkü ve bir tarafı Çelebî mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan bir kıt'a harâbe mülk bağıımı mezkûr Piyâle'ye üçbin akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebî' eyledim

ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ va yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm 'Osmân Beg'in vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr Piyale vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk etmeğın mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâil-i saferî'l-hayr sene ihdâ ve erba'ın ve elf (Saferin 1-10 arası 1041).

'Alî bin Bilal, Mehmed bin Durmuş, Mehmed bin Hüseyin, Hasan bin 'Abdurrahman, Süleymân bin Hasan ve gayruhum.

130-3 Maktûl Zevcesinin Katiller Hariç Mahalle Cemâ'atinden Da'vâsı Olmadığını Tescîl

Budur ki mahmiye-i Konya mahallâtından Karataş Mahallesi sâkinlerinden olub mecrûhan maktûl olan Ahmed bin 'Abdullah nâm kimesnenin zevce-i metrûkesi Arzu bint-i Süleymân nâm hatun mahzar-ı kazâda mahalle-i mezbûre cemâ'atından Hüseyin Çelebî bin el-Hâc Ahmed ve Hâcî bin Hızır ve Mûsâ Hâlîfe bin İbrahîm ve Hâcî bin 'Ömer ve Satı bin el-Hâc İbrahîm ve Ahmed bin Mûsâ nâm kimesneler ve sâ'iri mahzarlarında takrîr-i kelâm idüb zevcem mezbûr Ahmed târîh-i kitâb gicesi nısfü'l-leylde mahalle-i mezbûrede vâki' menziline iken Deveci İbrahîm bin 'Osmân, Harbend Mehmed ve Kafiroğlu dimekle meşhûr üç nefer kimesneler gelüb menzil-i mezbûre dâhil olub zevcim mezkûr Ahmed'i sol memesi altından hânçer ile urub katl eyledikleri hususunda da'vâm mezbûrân Deveci İbrahîm, Harbend Mehmed ve Kafiroğlu dimekle meşhûr olan kimesneler münhâsırdır mahalle-i mezbûre cemâ'atinden mezkûrlardan ve sâ'irinden kat'a da'vâ ve nizâ'ım yokdur ba'de'l-yevm mezkûrlardan ve sâ'irinden husus-ı mezbûra müte'allık bir tarîk ile dahi da'vâ ve husûmet idersem lede'l-hükkâmü'l-kirâm mesmu'a ve makbûle olmaya didikde mukırr-ı merkûme Arzu Hatun'un vech-i muharrer üzere cârî olan ikrâr-ı mu'terifi mahalle-i mezbûre cemâ'atı talebleriyle ketb olundu hurrîre fi evâil-i saferî'l-hayr sene ihdâ erba'ın ve elf (Saferin 1-10 arası 1041).

131-1 Maktûlün Eşi ve Ağasının Mahalle Cemâ'atinden Da'vâsı Olmadığını Tescîl

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden kıdvetü'l-emâcid-i ve'l-a'yân Yûsuf Ağa zîde kadruhu tarafından husûs-ı atıyyü'l-beyâna vekîl olub bimâ hüve nehcü's-sübût şer'an vekâleti sâbite olan 'Alî Beg bin Yûsuf mahzar-ı kazâda mahmiye-i mezbûre mahallâtından Karataş Mahallesi sâkinlerinden Hüseyin Çelebî bin el-Hâc Ahmed ve Hâcî Hâlîfe bin Hızır ve Mûsâ Hâlîfe bin İbrahîm ve Hâcî bin 'Ömer ve Satı bin el-Hâc İbrahîm ve Ahmed bin Mûsâ nâm kimesneler ve sâ'iri mahzarlarında vekâleten takrîr-i kelâm idüb müvekkilim müşarûn ileyh Yûsuf Ağa'nın Ahmed bin 'Abdullah nâm hizmetkârı târîh-i kitâb gicesi nısfü'l-leylde mahalle-i mezbûrede vâki' kendi menziline iken Deveci İbrahîm bin 'Osmân ve Harbende Mehmed ve Kafiroğlu dimekle meşhûr üç nefer kimesneler gelüb menzil-i mezbûre dâhil olub mezkûr Ahmed'i sol memesi altından hânçer ile urub katl eylediklerinde maktûl mezbûr Ahmed'in zevce-i metrûkesi Arzu bint-i Süleymân nâm hatun hazır olub husûs-ı mezbûre müte'allık davâm mezkûrân Deveci İbrahîm ve Harbende Mehmed ve Kafiroğlu'na münhâsırdır mahalle-i merkûme cemâ'atından davâm ve nizâ'ım yokdur deyü hüccet vermeğın müvekkilim müşarûn ileyh Yûsuf Ağa dahî mezkûrlardan ve sâ'irinden kat'a da'vâ ve nizâ'ım yokdur bir tarîk ile da'vâ ve husûmet ve nizâ'ı idersem mesmu'a ve makbûle olmaya didi didikde vekîl mezbûr

‘Alî Beg’in vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mukırr-ı takrîr mahalle-i mezbûre cemâ’ati talebleriyle ketb olundu hurrîre fî evâil-i saferî’l-hayr sene ihdâ ve erba’în ve elf (Saferin 1-10 arası 1041).

131-2 Mülk Satışı (Tarla Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya mahallâtından ‘Attâriye Mahallesi sâkinlerinden Nâsuh Beg bin Mehmed Beg ve Mustafâ bin diğêr Mehmed Beg ve ‘Aynî bint-i el-Hâc Ca’fer nâm kimesneler mahzar-ı kazâda işbu bâ’isü’l-kitâb Kubâd veled-i Kellak nâm zimmî mahzarında her biri ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme hâricinde vâki’ Sa’id bahçesi dimekle ma’rûf olan mevzi’de tarafeyni Mehmed Ağa mülkü ve bir tarafı Receb Beg mülkü ve bir tarafı tarîk-i ‘âmm ile mahdûd olub ber-vech-i iştirâk mevrûsumuz olan bir kıta tarlamızı mezkûr Kubâd zimmîye dörtbinbeşyüz akçaya bey’-i bâtla bey’ idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğın meblâğ-ı mezbûru mezkûr Kubâd zimmî yedinden bi’t-temâm her birimiz ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî’ eyledik ba’de’l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dediklerinde mukırrûn-ı merkûmûn Nâsuh Beg ve Mustafâ ve ‘Aynî’nin vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr Kubâd zimmî bi’l-mukâbele kabûl ve tasdik etmeğın mâ-vaka’a gıbbe’t-taleb ketb olundu hurrîre fî evâil-i saferî’l-hayr sene ihdâ ve erba’în ve elf (Saferin 1-10 arası 1041).

Mevlânâ ‘Alî Efendi el-Müderriş, ‘Abdülkâdir Efendi bin Velî, Mehmed Hâlîfe bin Dede Hâlîfe, Mehmed Hâlîfe bin ‘Alî, el-Hâc İsâ bin Hasan ve gayruhum.

131-3 Mülk Satışı (Bağ Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinelerinden Safiye bint-i Süleymân nâm hatun meclis-i kazâda li-üm kârındaşı işbu bâ’isü’l-kitâb Velî bin Seydî mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme hâricinde vâki’ Kavak nâm mevzi’de lede’l-cîrân ma’lûmü’l-hudûd olub babam müteveffâ Süleymân nâm kimesneden irsi şer’î ile intikâl iden iki tahta mülk bağımı ve ana muttasıl olan bir kıta ‘arz-ı hâliyesi ile li-üm kârındaşım mezkûr Velî’ye ikibin nakd râic-i fî’l-vakt fizi(?) ‘osmâni akçaya bey’-i bâtla bey’ idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğın meblağ-ı mezbûru mezkûr Velî yedinden bi’t-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî’ eyledim ba’de’l-yevm mülkü müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Safiye Hatun’un vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr Velî kabûl eylemeğın mâ-vaka’a gıbbe’t-taleb ketb olundu hurrîre fî evâsıt-ı saferî’l-hayr sene ihdâ erba’în ve elf (Saferin 11-20 arası sene 1041).

Mehmed Çelebî bin Dervîş Çelebî, ‘Alî Hâlîfe bin Seydî, Mûsâ bin Himmet, Mehmed Çelebî bin el-Hâc ‘Alî, ‘Alî Dede bin Mûsâ ve gayruhum.

132-1 Mîrâstan Hisse Taksîmini Tescîl

Budur ki mahmiye-i Konya mahallâtından merhûm ‘Alîgâv Mahallesi sâkinlerinden olub bundan akdem vefât eden Mahmûd bin Hızır Çavuş nâm kimesnenin verâseti sulbî oğulları Hızır Çavuş ve Süleymân Çavuş ve Mustafâ Çavuş ve sulbîye kızları Ümmîhân ve Satı nâm kimesneler ve zevce-i metrûkesi Melek nâm hatuna münhasıra olub kable’l-kismet mezbûrûn Hızır Çavuş ve Süleymân Çavuş ve Mustafâ Çavuş ve merkûme dahî vefât eylediklerinde muhalledîfatı merkûme mezbûr

Hızır Çavuş'un sulbîye kızı Ziyâde nâm hatun ile merkûme Ümmîhân yedlerinde kalmağın mezbûr Ziyâde Hatun tarafından husûs-ı âtiyyü'l-beyâna vekîl olub merkûmeyi ma'rîfet-i şer'îye ile ârifan olan Ebdal Kasım bin el-Hâc Himmet ve 'Abdurrahman bin Mehmed nâm kimesneler şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan Hâcî Dede ibn Mahmûd nâm kimesne mahzar-ı kazâda işbu bâ'isetü'l-kitâb mezbûre Ümmîhân tarafından dahî tasdîk-i âtiyyü'l-beyâna vekîl olub mezbûreyi ma'rîfet-i şer'îye ile ârifan olub 'İvaz Çelebî bin Mehmed Efendi ve Hızır Beşe ibn Hâcî şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan Mehmed Beg ibn Haydar Beg mahzarında vekâleten ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb müvekîlem merkûme Ziyâde Hatun muhalledâtı merkûmeden irs-i şer'î ile babası müteveffâ-yı mezbûr Hızır Çavuş'dan intikâl eden hisse-i şer'îyesini âmmiyesi mezbûre Ümmîhân'dan da'vâ ve taleb eyledikde mâ-beynlerinde münâza'a vâki' olmakla araya müslihûn tavassut idüb bi-islâh'l-müslim mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı yar ve bir tarafı Kılıçbeg mülkü ve bir tarafı vekîl-i mezbûr Mehmed Beg mülkü ve bir tarafı kızım mülkü ile mahdûd olub üç bâb fevkâni ve bir bâb tavaniyla ber cümle dört bâb oda ve havlu ve eşcâr-ı müsmire ve gayri müsmireyi müstemil olan menzil üzerine 'akd-i sulh inşâ' ettiklerinde müvekkilem dahî sulh-ı mezbûru kabûl ve bedel-i sulh olan menzil-i merkûmu bi-tarîki't-tehâruc mezbûre Ümmîhân yedinden alub kabûl ve zabt eyleyüb husûs-ı mezbûre müte'allık da'vâdan fâriğ olub mezbûre Ümmîhân'ın zimmetini ibrâ ve iskât eyledi bâki da'vâ ve nizâ'ı kalmadı ba'de'l-yevm bu huhusûsa müte'allık bir tarîk ile dahî benden veya vekîlimden da'vâ ve husûmet sûdur ve zûhur ider ise lede'l-hükkâmü'l-kirâm mesmua' ve makbûle olmaya didi didikde merkûme Ziyâfet Hatun tara-fından vekîl olan mezbûr Hâcî Dede'nin dahî vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını vekîl-i diğêr mezkûr Mehmed Beg vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrire fi evâsıt-ı safer sene ihdâ ve erba'în ve elf (Saferin 11-20 arası sene 1041).

Mehmed Dede bin Mustafâ, Hasan Dede bin Emrullah, 'Abdurrahman bin Mehmed Hoca, Hâcî bin Dervîş, Pîr Ahmed bin Mehmed ve gayruhum.

132-2 Mülk Satışı (Bağ Satışı)

İkrâr-ı 'Abdî ve 'Osmân (boş) ma'a İsmâ'îl bin 'Abdünnebi.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden 'Abdî bin Ahmed ve âmmisi oğlu 'Osmân bin Hasan nâm kimesneler asâleten ve merkûm 'Abdî Beg'in kız kârındaşı olan Cemîle nâm hatun tarafından husûs-ı âtiyyü'l-beyâna vekîl olub Mustafâ bin İbrahîm ve Hüseyin bin Hasan nâm kimesneler şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan merkûm 'Abdî mahzar-ı kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb İsmâ'îl bin 'Abdünnebi nâm kimesne mahzarında asâleten ve vekâleten ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme hâricinde vâki' Bityemez nâm mevzi'de tarafeyni el-Hâc Mehmed mülkü ve bir tarafı İbrahîm mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub mülk-i mevrûsumuz olan müşa' ve müşterek olduğumuz bir tahta mülk bağımızı içinde olan eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmiresi ile mezkûr İsmâ'île dörtbin akçaya bey'-i bat-i sahîh-i şer'î ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebî' eyledik ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dediklerinde mukırrân-ı merkûmân 'Abdî ve 'Osmân vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr İsmâ'îl bi'l-mukâbele tasdîk etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-talel ketb olundu hurrire fi evâsıt-ı saferi'l-hayr sene ihdâ ve erba'în ve elf (Saferin 11-20 arası sene 1041).

El-Hâc Mehmed bin Hasan, İbrahim bin Mustafâ, Mehmed bin İsâ Dede, Ahmed bin el-Hâc Mehmed, Mustafâ bin el-Hâc ‘Alâeddîn, Ahmed bin Pîrli, Mehmed bin l-Hâc Nâsuh, Hasan bin Hasan ve gayruhum.

132-3 Mülk Satışı (Bağ Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Muslî bin el-Hâc Habîb nâm kimesne mahzar-ı kazâda işbu bâ’isü’l-kitâb ‘Alî bin Himmet nâm kimesne mahzarında ikrâr idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından Kalenderhâne Mahallesi’nde vâki’ bir tarafı el-Hâc Mehmed mülkü ve bir tarafı Seyyid Çelebî mülkü ve bir tarafı Mustafâ mülkü ve bir tarafı tarîk-i ‘âmm ile mahdûd olan bir bâb sofâmı ve eşcâr-ı müsmire ve gayri müsmireyi müstemil iki tahta bağımı hayâtı ile mezkûr ‘Alî’ye yedibin akçaya bey’-i bâtla bey’ idüb bi’t-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebî’ eyledim ba’de’l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Muslî’nin vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr ‘Alî kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka’a gıbbe’t-taleb ketb olundu hurrîre fî’t-târîhi’l-mezbûr.

El-Hâc Mehmed bin el-Hâc Ahmed, Hâcî Hâlîfe bin Hızır, Hüseyin Çelebî bin el-Hâc Ahmed, Mûsâ Hâlîfe bin İbrahim, Satı bin el-Hâc İbrahim, İbrahim bin el-Hâc Mûsâ, el-Hâc ‘Abdî bin Mehmed, Muslî bin el-Hâc Hasan, Ahmed bin Mehmed, ‘Osmân bin ‘Abdülvehhab ve gayruhum.

133-1 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Ahmed bin Mûsâ nâm kimesne mahzar-ı kazâda işbu bâ’isü’l-kitâb diğêr Ahmed bin ‘Abdullah nâm kimesne mahzarında ikrâr idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından Karakayış Mahallesi’nde vâki’ bir tarafı ba’zân ‘Osmân ve ba’zân Harde ve ba’zân ‘Ömer mülkleri ve bir tarafı Mehmed mülkü ve bir tarafı el-Hâc Hüseyin Beg mülkü ve bir tarafı tarîk-i ‘âmm ile mahdûd olub bir oda ve bir tabhâne ve bir yazlık ve bir izbe ve bir kiler ve bir ahur ve bir hayâtı müstemil menzilimi mezkûr Ahmed bin ‘Abdullah’a ikibin akçaya bey’i bât-ı sahîh ile bey’ idüb bi’t-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebî’ eyledim ba’de’l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Ahmed bin Mûsâ’nın vekîli cârî olan ikrârını mezkûr Ahmed bin ‘Abdullah bi’l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka’a gıbbe’t-taleb ketb olundu hurrîre fî evâsıt-ı safer sene ihdâ ve erba’în ve elf (Saferin 11-20 arası sene 1041).

Halîfe Habib bin Hızır, Mûsâ Hâlîfe bin İbrahim, el-Hâc Mehmed bin El-Hâc Ahmed, Satı bin el-Hâc İbrahim, Muslî bin el-Hâc Hasan, İbrahim bin el-Hâc Mûsâ, el-Hâc ‘Abdî bin Mehmed, Ahmed bin Mehmed, Süleymân bin ‘Alî, el-Hâc Himmet bin Mahmûd, ‘Osmân bin ‘Abdurrahman ve gayruhum.

133-2 Katl Da’vâsında Kâtîlin Suçu Kabûlünün Tescîli

Budur ki Bayburd kazâsına tâbi’ Azak nâm karye sâkinlerinden olub bundan akdem mecrûhân maktûl olan Ahmed Beg nâm kimesnenin sulbî kebîr oğulları Ârif Beg ve Dâvud nâm kimesneler asâleten ve maktûl mezkûrun Azîze nâm sulbîye sagîre kızının dahî kîbel-i şer’îden mensûb vâsileri olan mezbûr Ârif Beg mahal-i kazâda karye-i mezbûre sâkinlerinden işbu Lütfullah Beg ibn Kemâl nâm kimesne mahzarında her biri asâleten ve vekâleten takrîr-i kelâm idüb bundan akdem mezkûr

Lütfullah Beg babamız merkûm Ahmed'in karye-i mezbûrede âlet-i câriha ile sol memesi altına vurub katl eyleyüb husûs-ı mezbûr için mezkûr Lütfullah Beg'i ahz idüb kazâ-i mezbûre kâdısı nâ'ibi olan Mevlânâ Mûsâ Efendi huzûruna ihzâr eyleyüb da'vâ ve taleb eylediğimizde husûs-ı mezbûru bi'l-küllîye inkâr ile cevâb vericek babamız merkûm Ahmed Beg'i vech-i meşrûh üzere katl eylediğini beyyine-i adile ihzâr idüb katl eyledim kâtili benim deyü ikrâr idüb Mevlânâ mûmâ ileyh dahî minvâl-i mübîn üzere yedimize iki kıt'a hüccet-i şer'îye tahrîr idüb virmiş idi hâlen dahî husûs-ı mezbûr mezkûr Lütfullah Beg'den su'âl olunub takrîr-i tahrîr olunması matlûbumdur didiklerinde gibbe's-su'âl mezkûr Lütfullah Beg fi'l-hakîka mezbûrân Ârif Beg ve Dâvud'un babaları mezbûr Ahmed Beg karye-i mezbûrede âlet-i câriha ile vurub katl eyledim kâtili benim deyü bi't-tavi's-safi ikrâr ve i'tirâf etmeğin mezkûr Lütfullah Beg'in vech-i muharrer üzere cârî olan ikrâr-ı mezkûrân Ârif Beg ve Dâvud talebiyle ketb olundu hurrîre fi evâsıt-ı saferî'l-hayr sene ihdâ ve erba'în ve elf (Saferin 11-20 arası sene 1041).

Mevlânâ 'Alî Efendi el-Müderriş, Hüseyin Beg Çavuşân-i bölük, Mahmûd Beg bin Seydî Beg, Ahmed Beg bin 'Abdurrahman, Murâd Beg bin 'Abdullah ve gayruhum.

133-3 Vakfa 'Ait Harabe Mescid Yerinin İcâre-i Zemîne Verilmesi

Budur ki mahmiye-i Konya mahallâtından Çirkâb Mahallesi'nde vâki' mescid-i şerîf evkâfına hâlen mütevellî olan Receb bin Halîl nâm kimesne meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Garib veled-i Panus nâm zimmî mahzarında bi'l-mütevellîye ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahalle-i mezbûrede vâki' tarafeyni mezkûr Garib mülkü ve bir tarafı merhûm Şâhzâde Sultân merkadi ve bir tarafı tarîk-i 'amm ile mahdûd olan bir bâb mescid bundan akdem mürûr-ı eyyâm ile harâbe müşerref olub binâsından kat'a eser kalmayub vakfin dahî ta'mîr ve termîme mûsâ'desi olmamakla zemîni icâre-i tavile ile tâlib olanlara icâr olunub icâre-i mu'acceside sâhibi olan meblağ-ı mütevellisi olduğum ahar mezbûr mescidin masârifine sarf olunmak lâzım gelüb ve mezkûr Garib dahî tâlib olmakla zikr olunan harâbe mescid yerini tevliyetim hâsebiyle mezkûr Garib zimmîye târîh-i kitâbdan otuz sene temâmına değin beher sene sekiz akça icâre-i eceliye ile icâr idüb ve icâresinden vakf için acilen mezkûr Garib zimmî yedinden dörtyüz akça alub kabz eyledim ba'de'l-yevm mutasarrıfı olub beher sene ta'yîn olunan icâresini verib tasarrufuna kimesne manî' olmaya didikde mukırr-ı merkûm mütevellî Receb'in vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezbûr Garib kabûl ve tasdîk etmeğin hakkında mes'eleleri mûcibince 'arz-ı merkûmesinin hükmü birle mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu...hurrîre fi't-târîhi'l-mezbûr .

İsma'îl Beg bin Mustafâ, 'Osmân bin Ahmed, Mehmed bin Muharrem, Hâsan bin el-Hâc Mehmed, 'Alî Dede ve gayruhum.

133-4 Gece Eve Girme İddi'âsından Vazgeçme

Budur ki mahmiye-i Konya muzâfâtından Sahrâ Nâhiyesi'ne tâbi' İsmil nâm karye sâkinlerinden Halîl bin 'Alî Dede nâm kimesne meclis-i kazâda ve yine karye-i mezbûre sâkinlerinden işbu râfi'ü'l-kitâb 'Abdülhâlîm bin Süleymân Beg nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb bin kırk bir senesi muharremi'l-harâmın on ikinci Cum'a gecesi ismi ve şâhsı ma'lûm değil bir kimesne karye-i mezbûrede evime girüb ben dahî ahz etmek murâd eyledikde ol kimesne firâr

eylemekle zevcem Hânımşâh bint-i Kazâk nâm hatun havf idüb hâmile olmağın ol havfden kâmilü'l-âza bir sakt vâki' olub bir gece hayâtda olub ba'dehu vefât eylediği husûsunda mezkûr 'Abdülhâlim'den zan idüb da'vâ eylemiş idim mezbûr 'Abdülhâlim husûs-ı mezbûr sâlih kat'a haber ve âgahım yokdur deyü bi'l-küllîye inkâr ile cevâb virib dakika-i vuku'ada mezkûrun medhâli olmadığına bana dahî ilim hâsıl olmağın husûs-ı mezbûre müte'allık da'vâdan fâriğ olub mezkûr 'Abdülhâlim'in zimmetini ibrâ ve iskât eyledim bâki da'vâ ve nizâ'im kalmadı ba'de'l-yevm bu husûsa müte'allık bir tarîkla dahî benden veya vekîlimden davâ ve husûmet sûdur ider ise lede'l-hükkâmü'l-kirâm makbûle olmaya didikde mukırr-ı merkûm Halîl vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr 'Abdülhâlim kabul itmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu (silik).

134-1 Katl Da'vâsında Kararın Uygulanması Talebi

Budur ki Bayburd kazâsına tâbî' Azak nâm karye sâkinlerinden olub bundan akdem mecruhân maktûl olan Ahmed Beg bin Mehmed nâm kimesnenin sulbî kebîr oğulları Ârif Beg ve Dâvud nâm kimesneler meclis-i kazâyâ yine karye-i mezbûre sâkinlerinden Lütfullah Beg bin Kemâl nâm kimesneyi ihzâr ve üzerine takrîr-i kelâm idüb bundan akdem mezkûr Lütfullah Beg babamız merkûm Ahmed Beg'i karye-i mezbûrede âlet-i câriha ile sol memesi altından urub katl eyledikde husûs-ı mezbûr için mezkûr Lütfullah Beg'i ahz idüb kazâ-i mezbûr kâdısı nâ'ibi olan Mevlânâ Mûsâ Efendi huzûruna ihzâr idüb da'vâ ve talep eylediğimizde mukaddem husûs-ı mezbûru bi'l-küllîye inkâr ile cevâb vericek babamız merkûm Ahmed Beg vechi meşrûh üzere katl eylediğini beyyine-i 'adîle ihzâr idüb üzerine isbât eylediğimiz zaman mezkûr Lütfullah Beg Mevlânâ-yı mûmâ ileyh huzûruna merkûm Ahmed Beg âlet-i câriha ile ben katl eyledim deyi ikrâr idüb iki kıt'a hüccet-i şer'îye tahrîr olunmağın ordu-yı hümâyûna varub zikr olunan hüccet-i ibrâz idüb ahvâlimizi ilâm eyledikde mukâbili defterinde mezkûr Lütfullah Beg diriği kat' olunub husûs-ı mezbûr için hakkından gelinmesi bâbında bölük çavuşlarından Hüseyin Çavuş mübaşeretî ile emr-i şerîf vârid olmuşdur mûcibince âmel olunması matlûbumuzdur dediklerinde mezbûrân Ârif ve Dâvud ibrâz eyledikleri iki kıt'a hüccet-i şer'îye ve mûcibince vârid olan hükm-i hümâyûnun mazmûnları takrîrlerine muvâfık olmakla meclis-i şer'îde husûs-ı mezbûre mezkûr Lütfullah Beg'den su'âl olundukda fi'l-hakîka mezbûrân Ârif Beg ve Dâvud'un babaları merkûm Ahmed Beg karye-i mezbûreden âlet-i câriha ile katl eyledim kâtılı benim deyü bi't-tav'i's-safi ikrâr ve i'tirâf etmeğın mûcibi hüccet-i şer'îye ve ber-muktezâ-i hükm-i hümâyûn icra-i şer' ve ihkâk-ı hak olunmak için bölük çavuşu mezbûr Hüseyin Çavuş'a ve Konya'da hâlen kethüdâyeri olan kıdvetü'l-emâcid-i ve'l-a'yân Rûm Mehmed Ağa zîde kadruhu tarafından husûs-ı mezbûre mübaşir ta'yîn olunan Mahmûd Beg ve Zülfikâr Beg'e teslîm olunub mâ-vaka'a ala vukû'i gıbbe't-taleb ketb olundu hurrire fi evâsıt-ı saferi'l-hayr sene ihdâ ve erba'în ve elf (Saferin 11-20 arası sene 1041).

Celâl Beg bin Hasan, Ahmed beg bin 'Abdurrahman, Murâd Beg bin 'Abdullah, Mustafâ Beg bin Serdâr, Hâcî bin Dervîş ve gayruhum.

134-2 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden el-Hâc 'Abdî ve 'Alî Çelebî ibn el-Hâc Mehmed nâm kimesneler mahzar-ı kazâda hâlen mahrûse-i İstanbul'da mütemekkîn olan kıdvetü'l-emâcid-i ve'l-ekârim Abdülfettâh Ağa dâme mecduhu

tarafından husûs-ı âtiyyü'l-beyânı tasdîka vekîl olub bimâ hüve nehcü's-sübût şer'an vekâleti sâbite olan Mahmûd Ağa bin Mustafâ Efendi mahzarında her biri ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından Devle Mahallesi'nde vâki' kibleten bizim mülkümüz ve şarken Yûsuf Hâlîfe mülkü ve şimâlen ve garben tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub bir oda ve bir sofa ve bir tabhâne ve mahutayı müstemil olan müşterek olduğumuz mülk menzilimizi müşarûn ileyh Abdülfettâh Ağa'ya yüzotuzbeş 'aded esedî guruşa bey'-i bâtla bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru vekîl-i mezkûr Mahmûd Ağa yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebi' eyledik ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dediklerinde mukırrân-ı merkûmân el-Hâc 'Abdî ve 'Alî Çelebî'nin vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını vekîl-i mezbûr Mahmûd Ağa bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâsıt-ı saferî'l-hayr sene ihdâ ve erba'în ve elf (Saferin 11-20 arası sene 1041).

Mustafâ bin Kepvân Ağa, el-Hâc Mehmed bin Bekir Efendi, 'Alî bin Mehmed, Ahmed bin 'İlyâs, Receb bin 'Abdullah ve gayruhum.

135-1 Yarım Kalmış Belge

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinelerinden 'Aynî bint-i el-Hâc Ca'fer nâm hatun tarafından husûs-ı âtiye bimâ hüve nehcü's-sübût şer'an vekâleti sâbite olan sadrî oğlu Mahmûd bin 'Osmân nâm kimesne mahzar-ı kazâda işbu Mustafâ bin Mehmed nâm kimesneye ihzâr ve üzerine takrîr-i da'vâ idüb vâlidem merkûme 'Aynî Hatun'un kızları olub(devâmı yok).

135-2 Mülk Satışı (Bahçe Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Süleymân bin el-Hâc Hızır nâm kimesne mahzar-ı kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Halîl ve Hüseyin ibn İbrahim nâm kimesneler mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme hâricinde vâki' Hoca Cihân nâm mevzi'de bir tarafı Mehmed mülkü ve bir tarafı Ahmed mülkü ve bir tarafı nehir ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan dört dönüm mülk bahçe yerini mezkûrân Halîl ve Hüseyin'e ber vechi iştirâk mülkleri olmak üzere üçbin akçaya bey'-i bâtla bey' idüb anlar dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûrân yedlerinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebi' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâlarıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesünler dedikde mukırr-ı merkûm Süleymân'ın vechi muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırrânî'l-mezkûrân Halîl ve Hüseyin kabûl eylemeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâsıt-ı saferî'l-hayr sene ihdâ ve erba'în ve elf (Saferin 11-20 arası sene 1041).

'Abdurrahman bin Ahmed, Receb bin Ahmed, Süleymân bin Hüseyin, es-Seyyid Dervîş bin es-Seyyid Ahmed ve gayruhum.

135-3 Mülk Satışı (Ev Satışı)

İkrâr-ı Himmet Beg ibn Kubâd (boş) ma'a Şamlı Hasan.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Himmet Beg ibn Kubâd Beg nâm kimesne mahzar-ı kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Şamlı demekle ma'rûf Hasan bin 'Abdullah nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından Biremânî Mahallesi'nde vâki' kibleten Kubâd Çavuş mülkü ve şarken

mezkûr Şamlı Hasan mülkü ve şimâlen ve garben tarîk-i ‘âmm ile mahdûd bir sofa ve iki oda ve bir tabhâne ve iki hayâtı müstemil olan mülk menzilimi mezkûr Şamlı Hasan’a Pîrî yedibinüçyüz akçaya bey’-i bât-ı sahîh-i şer’î ile bey’ idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Şamlı Hasan yedinden bi’t-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî’ eyledim ba’de’l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Himmet Beg’in vechi meşrûh üzere cârî olan ikrârını mezkûr Şamlı kabûl ve tasdîk itmeğin mâ-vaka’a gıbbe’t-taleb ketb olundu hurrire fî evâhir-i safer sene ihdâ ve erba’în ve elf (Saferin 21-29 arası sene 1041).

‘Abdî Hoca bin Ahmed, Molla Mahmûd bin ‘Abdî Hoca, ‘Osmân Beşe bin İbrahîm, ‘Abdurrahman Beg bin Hasan, ‘Abdî Beg bin Mûsâ, ‘Alî Beşe bin Ramazân, Mehmed Beg bin Mustafâ ve gayruhum.

135-4 Mülk Satışı (Bağ Satışı)

İkrâr-ı ‘Abdî bin el-Hâc Mustafâ (boş) ma’a Velî bin Satı.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden ‘Abdî bin el-Hâc Mustafâ meclis-i kazâda işbu bâ’isü’l-kitâb Velî bin Satı Fakîh nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb Çakmelîk nâm karyede vâki’ bir tarafı Halîl ve ‘Alî mülkleri ve bir tarafı vâdi ve tarafeyni tarîk-i ‘âmm ile mahdûd olan bir kıt’a mülk bağımlı mezkûr Velî’ye ikibin üçyüz akçaya bey’-i bâtla bey’ idüb ve zikr olunan bağa muttasıl üç dönüm yerimin tasarrufunu dahî sâhib-i ‘arz ma’rifetiyle mezkûr Velî’ye tefvîz idüb ol dahî tefevvûz ve kabûl eyledikten sonra meblağ-ı mezbûr ikibinaltıyüz akçaya alub kabûl ve tasdîk eyledim didikde ba’de’l-yevm zikr olunan bağ mülk-i müşterâsıdır keşfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf ve ‘arzı merkûmeyi tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm ‘Abdî Beg vechi meşrûh üzere cârî olan ikrârını mezkûr Velî bi’l-muka-bele kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka’a gıbbe’t-taleb ketb olundu hurrire fî evâhir-i saferi’l-hayr sene ihdâ ve erba’în ve elf (Saferin 21-29 arası sene 1041).

Bilal Hoca bin Velî, ‘Alî bin Ber’at, ‘Abdülkerîm bin Dâvud, Halîl bin Hasan Dede, Bedel bin Dâvud ve gayruhum.

136-1 Kara ‘İlyâs ve Doğanlı Mezra’aları Vakflarının Sınır İhtilâfı Da’vâsı

Husûs-ı âtiyyü’l-beyânın istimâ’ı iltimâs olunmağla zeyl-i kitâbda mestûrû’l-esâmi olan müslümânlar ile bi’z-zât mahal-i nizâ’m üzerine varılıb ‘akd-i meclis olundukda mahmiye-i Konya’da vâki’ Merhûm Şeyh Ahmed mescid-i şerîf evkâfından Kara ‘İlyâs nâm mezraya evlâdiyet üzere mütevellî olan ‘Abdüllatîf bin Mustafâ nâm kimesneye mahmiye-i merkûmede vâki’ Ertaş Kapsu dâhilinde Kara ‘İlyâslık dimekle ma’rûf olan zâviyeye merhûm Kemâleddîn vakf eylediği mezrasına dahî evlâdiyet üzere mütevellî olan işbu râfi’ü’l-kitâb Mahmûd Çelebî bin el-Hâc Yahyâ nâm kimesne mahzarında bi’t-tevliye takrîr-i kelâm idüb mezkûr Mahmûd Çelebî’yi mütevellisi olduğum zikr olunan Kara ‘İlyâs mezra’sının hudûd-ı erba’ası dâhilinde bir kıt’a ‘arz-ı vakfı benim mütevellisi olduğum Doğanlı mezra’asındandır deyü bila vechi şer’ zabt ve mahsûlünü kabz ider su’âl olunub bi hasebi’ş-şer’ü’ş-şerîf ihkâk-ı hak olunması matlûbumdur didikde gıbbe’s-su’âl mezkûr Mahmûd Çelebî cevâb virüb mütevellisi olduğum Doğanlı mezrasının yedimde olan vakfiye-i ma’mûl bihâ ve sâ’ir temessükâtım mûcibince hudûdu erba’ası dâhilinde vâki’ olan arâziyi zabt ve vakfa ‘aid olan ‘öşr-i mahsûlünü tevliyetim hâsebiyle kabz ve

masârifına sarf iderin mezbûr ‘Abdullatîf’in mütevellisi olduğu Kara ’İlyâs mezra’asının sınırına müdahâlem yokdur deyü vakfiye-i ma’mul biha ve temessükât-ı şer’iyete idâre idüb bi’l-muvâcehe feth ve kırâat olundukda zikr olunan Doğancı mezrasının hudûdu Sultân korusu ve garbında olan Gölkaştan ve kıble cânibinden Nizâmiye Medresesi vakfı sınuru olan Kaş’dan giden tarik ki Tutuk mezârına ve Tutuk içinden gelüb hazâre-i ve diğr Göltaş ve Eradludan ve İki Kinisâ mezârı olan üyükden ve Tatlıcak sınırı olan Dikilitaş’dan Çörçöp Dikilitaş tömeğinden giden tarik-i amma varınca ve andan Ulugün ve Öküz kurusu ve Künbed kurbundaki Göktaş’a varınca mahdûd ve mezkûr olub zikr olunan hudûd dâhilinde vâki’ olan arâziden mezkûr ‘Abdullatîf’e nizâ’ın varımıdır deyü su’âl olundukdâ mezkûr ‘Abdullatîf meclis-i şer’ide cem’i gâfir ve cem’i kesîr huzûrlarında mezbûr Mahmûd Çelebî yedinde olan temessükâtında zikr olunan hudûdun dâhilinde olan arâzi ben mütevellisi olduğum Kara ’İlyâs mezrası değildir mezkûr Mahmûd Çelebî’nin mütevellisi olduğu Doğancı mezrasıdır hudûd-ı merkûmenin dâhilinde benim davâm ve nizâ’ım yokdur deyü ikrâr ve i’tirâf etmeğın mâ-vaka’ ala vuku’ihi bi’t-taleb ketb olundu hurrîre fi evahîr-i şehîr-i safer sene ihdâ ve erba’în ve elf (Saferin 21-29 arası sene 1041).

‘Abdî Beşe bin Emrullah, Yakub Beg bin İbrahîm, Hasan Beşe bin Budak, el-Hâc Mûsâ bin Halîl, ‘Alî Beg bin Dur’alî, Fâbed Beg bin el-Cündî, ‘Alî bin Mustafâ, Mehmed bin Bostan Çavuş, Hüseyin bin el-Hâc Mehmed ve gayruhum.

136-2 Mülk Satışı (Bağ Satışı)

İkrâr-ı Mehmed Çelebî bin ‘Alî (boş) ma’a Hızır bin Mehmed.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Mehmed Çelebî ibn ‘Alî meclis-i kazâda işbu bâ’isü’l-kitâb Hızır bin Mehmed mahzarında ikrâr idüb mahmiye-i merkûme hâricinde vâki’ Çandır Değirmeni kurbunda etrâf-ı selâsesi mezkûr Hızır mülkü ve bir tarafı tarik-i âm ile mahdûd olub iki kıt’a mülk bağımı içinde olan eşcâr-ı müsmire ve gayri müsmiresi ve hayâtı ile mezkûr Hızır’a onbin akçaya bey’-i bât-i sahîh-i şer’î ile bey’ idüb bi’t-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebî’ eyledim ba’de’l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Mehmed Çelebî’nin vech-i meşrûh üzere cârî olan ikrârını mezkûr Hızır vicâhen ve şifâhen kabûl ve tasdîk etmeğın mâ-vaka’a gibbe’t-taleb ketb olundu hurrîre fi evâhir-i saferi’l-hayr sene ihdâ ve erba’în ve elf (Saferin 21-29 arası sene 1041).

Mustafâ Çelebî bin el-Hâc Sefer, ‘Alî Çelebî bin el-Hâc Mustafâ, es-Seyyid Mehmed Çelebî bin ‘Abdûlgani, Himmet bin ‘Alî, Mehmed bin Pîrî Dede, Mehmed Beşe bin ‘Abdullah ve gayruhum.

136-3 Mülk Satışı (Tarla Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinelerinden ‘Aynî bint-i el-Hâc Ca’fer nâm hatun tarafından husûs-ı âtiyyü’l-beyâna vekîl olub merkûmeyi ma’rifet-i şer’iye ile ârifan olan ‘Abdülhâlîm Çelebî bin Muharrem Efendi ve Himmet bin Sefer nâm kimesneler şehâdetleriyle şer’an vekâleti sâbite olan sadrî oğlu Mahmûd bin ‘Osmân nâm kimesne mahzar-ı kazâda işbu bâ’isetü’l-kitâb Kubâd veled-i Kellak nâm zimmî mahzarında bi’l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb vâlidem ve müvekkilem merkûme ‘Aynî Hatun mahmiye-i merkûme hâricinde vâki’ bahçesi kurbunda bir tarafı Receb Beg mülkü ve tarafeyni Yeniçeri Serdârı Mehmed Ağa tarlası ve bir

tarafı zimmîler mezâristanı ile mahdûd olub tahmînen üç dönüm yerini mezkûr Kubâd'a kırkbeş 'aded esedî guruşa bey'-i bâtla bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Kubâd zimmî yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde vekîl-i mezbûr Mahmûd'un vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr Kubâd kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâhir-i saferî'l-hayr sene ihdâ erba'în ve elf (Saferin 21-29 arası sene 1041).

Veled-i Emrî el-Müderriş, Nâsuh Beg bin Mehmed Beg, el-Hâc Süleymân bin 'Alî, Emrullah Beg bin el-Cündî, Mehmed Hâlîfe bin Dede Hâlîfe ve gayruhum.

137-1 Beytü'l-Mâle Hîbe Edilen Kısımın Mîrâsdan Teslîm Alınması

İkrâr-ı emniyât-ı beytü'l-mâl (boş) ma'a 'Osmân Beşe Çukadâr.

Budur ki mahmiye-i Konya'da vâki' beytü'l-mâl emîni olan 'Alî Beg ve 'Abdülğani nâm kimesneler ve havâleleri Budak Beg nam cündî meclis-i kazâda mahmiye-i merkûme mahallâtından merhûm Karaarslan Sultân Mahallesi sâkinelerinden olub vefât eden Güher bint-i 'Abdullah nâm hatunun zevci-i metrûku olub muhallefâtına vâzî'ü'l-yed olan el-Hâc 'Osmân Beşe bin İbrahîm mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb merkûme Güher Hatun vefât eyledikde muhallefâtının nısfı zevci mezkûr 'Osmân Beşe'ye intikâl eyleyüb ve nısf-ı âharı beytü'l-mâle a'id olub ve merkûm Güher Hatun mukaddemâ hâl-i sıhhâtında iken zevci mezkûr el-Hâc 'Osmân Beşe zimmetinde olan mehr-i mü'eccelinin cümlesini hîbe-i sahîh ile hîbe eylemekle muhallefâtı merkûm defter mûcibince cânib-i mîrîye a'id olan binbeşyüz akçaya emanetimiz hâsebiyle mezkûr el-Hâc 'Osmân Beşe yedinden mîrî için bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb zimmetini ibrâ ve iskât eyledik didiklerinde mukırrân-ı merkûmân 'Alî Beg ve 'Abdülğani ve havâleleri merkûm Budak Beg'in vech-i meşrûh üzere cârî olan ikrârını mezkûr el-Hâc 'Osmân Beşe bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâhir-i saferî'l-hayr sene ihdâ ve erba'în ve elf (Saferin 21-29 arası sene 1041).

'Abdulhâlîm Efendi el-Müderriş, Mevlânâ Mehmed Efendi el-Müderriş, Mevlânâ Himmet Efendi, Lütfullah Çelebî bin Fazlullah Efendi, Hatîb Mehmed Çelebî bin Dede Halîfe, Mustafâ Beg bin Ahmed Beg, Mustafâ Hâlîfe bin el-Hâc İbrahîm, el-Hâc Ulaş bin Hasan, Emrî bin el-Hâc Himmet, Hasan bin Durmuş, Mustafâ Beşe Suvedâr, Sâlih Mehmed Dede, Süleymân bin Mustafâ ve gayruhum.

137-2 Mülk Satışı (Hayat Satışı)

İkrâr-ı İsmihân bint-i Rızvân (boş) ma'a es-Seyyid Mehmed bin Yûsuf.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinelerinden İsmihân bint-i Rızvân nâm hatun mahzar-ı kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb es-Seyyid Mehmed bin Yûsuf nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından Pürçüklü Mahallesi'nde vâki' kibleten mezkûr es-Seyyid Mehmed mülkü ve şarken ve şimâlen ve garben tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan bir kıt'a mülk hayâtımı mezkûr es-Seyyid Mehmed'e bindokuzyüzelli nakd râic-i fî'l-vakt akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırrî-i merkûme İsmihân Hatun'un vech-i meşrûh üzere cârî olan ikrârını

mezkûr es-Seyyid Mehmed vicâhen tasdik ve şifâhen tahkik itmeğin mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi't-târîhi'l-mezbûr.

Es-Seyyid 'Alî bin es-Seyyid Mehmed, 'Abdullah bin Ca'fer, Mahmûd bin Mehmed, Mehmed bin Mûsâ, İbrahîm ve Halîl ibn Mehmed ve gayruhum.

137-3 Mülk Satışı (Harabe Ev ve Bağ ile Tarla Satışı)

İkrâr-ı Necşî veled-i Bıçakçı (boş) ma'a Mustafâ Beg.

Budur ki mahmiye-i Konya muzâfâtından Sa'id-ili Nâhiyesi'ne tâbi' Kurşunlu nâm karye sâkinlerinden Necşî veled-i Bıçakçı nâm zimmî mahzar-ı kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Mustafâ Beg ibn Pîr Ahmed Çavuş mahzarında ikrâr idüb karye-i mezbûrede vâki' lede'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd olan harâbe evlerimi ve harabe bağlarımı ve zabt ve tasarrufumda olan tarlalarımı mezkûr Mustafâ Beg'e üçbin akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslim-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Necşî'nin ikrâr-ı meşrûhunu mezkûr Mustafâ Beg bi'l-mukâbele kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâhir-i saferi'l-hayr sene ihdâ ve erba'in ve elf (Saferin 21-29 arası sene 1041).

El-Hâc Ahmed bin 'Abdünnebi, 'Alî Çelebî bin Durmuş, Hasan bin Ahmed, Mehmed Beg bin Velî Beg, Mehmed Beg bin Hüseyin ve gayruhum.

137-4 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden el-Hâc 'Osmân Beg bin Hüdâverdi meclis-i kazâda işbu hâfîzü'l-kitâb kıdvetü'l-akrân es-Seyyid Mustafâ Beg ibn es-Seyyid Velî Çelebî mahzarında ikrâr idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından Turşucu Mahallesi'nde vâki' kibleten ve şarken benim mülküm ve garben mezkûr Mustafâ Beg mülkü ve şimâlen tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan iki bâb mülk tabhânemi hayâtı ile mezkûr es-Seyyid Mustafâ Beg'e onbin nakd akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr es-Seyyid Mustafâ Beg yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslim-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ va yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm el-Hâc 'Osmân Beg'in vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârımı mezkûr es-Seyyid Mustafâ Beg kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâil-i şehri rebî'ü'l-evvel sene ihdâ ve erba'in ve elf (Rebî'ü'l-evvelin 1-10 arası 1041).

'Ömer Beg bin el-Hâc Mustafâ, kıdvetü'l-akrân Mehmed Ağa Serdârı Yeniçeriyân, Mustafâ Beg bin Ahmed Beg, es-Seyyid Ahmed Çelebî bin 'Abdullah, Mevlânâ Veled Efendi el-Müderris, Halîl Beg bin Ahmed Ağa, Budak Beg bin 'Alî, Seydî Beg bin Nûrullah, Mehmed Beg bin 'Alî, el-Hâc Hüseyin bin el-Hâc Seydî ve gayruhum.

138-1 Mülk Satışı (Hibe Ev Satışı)

İkrâr-ı Ahmed bin Hüseyin (boş) ma'a Murâd bin 'Abdullah.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Ahmed bin Hüseyin meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Murâd bin 'Abdullah mahzarında ikrâr idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından Hoca Hasan Mahallesi'nde vâki' bir tarafı Nakkaş Dervîş Mehmed mülkü bir tarafı Mehmed mülkü ve bir tarafı Mustafâ mülkü ve bir tarafı Kara

Mehmed mülki ile mahdûd olub bir harâbe sofa ve bir oda ve bir tabhâne ve hayâtı müştemil olan menzil zevcem Râziye bint-i Mustafâ nâm hatunun mülkü olub bundan akdem merkûm müslümânlar huzûrunda hîbe-i sahîha ile hîbe ve temlik ve teslîm eyleyüb ile'l-ân mülk-i mevhubum olmağın hâlen mezkûr Murâd'a ikibinbeşyüz akçaya bey'-i bât-ı sahîh ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere mutasarrıf olsun didikde mukırr-ı merkûm Ahmed'in ikrâr-ı meşrûhun mezkûr Murâd kabûl ve tasdîk etmeğın mâ-vaka' gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâil-i şehri rebî'ü'l-evvel sene ihdâ ve erba'în ve elf (Rebî'ü'l-evvelin 1-10 arası 1041).

Dervîş Mehmed bin Hasan Hoca, Hüseyin Beg ve Bekir Enver, es-Seyyid Mustafâ bin Receb, Mehmed bin Durmuş, Hâcî bin Dervîş ve gayruhum.

138-2 Mülk Satışı (Zarûret-i Deyn İçin Mîrâs Bağ ve 'Arsa Satışı)

İkrâr-ı 'Abdî Beşe bin Sinân el-vekîl (boş) ma'a Velî Dede ibn Receb.

Budur ki mahmiye-i Konya mahallâtından Seydîveri Mahallesi sâkinlerinden olub vefât eden Dervîş Ahmed bin Celâl nâm kimesnenin sulbîye kebîre kızı ve bi'l-ihzâr vâriyesi olan Neslî nâm hatun tarafından ikrâr-ı âtiyyü'l-beyâna ve ita'-i hüccete vekîl olub merkûmeyi ma'rîfet-i şer'îye ile ârifan olan el-Hâc Ca'fer bin Mustafâ ve Mahmûd Çelebî ibn el-Hâc Mehmed nâm kimesneler şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan 'Abdî Beşe bin Sinân mahzar-ı kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Velî Dede ibn Receb nâm kimesne mahzarında ikrâr idüb mahmiye-i merkûme hâricinde vâki' Yaka nâm mevzi'de bir tarafı müvekkilem merkûme Neslî Hatun mülkü ve bir tarafı Dervîş Mehmed bin Hasan Hoca mülkü ve bir tarafı Ahmed Çelebî ibn Bostan Çavuş mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan altı tahta bağ ve ana muttasıl olan beş evlek 'arz-ı hâliye müvekkilem merkûme Neslî Hatun'un babasından intikâl etmiş mülk-i mevrûsu olub lâkin babası müteveffâ-yı mezbûrun edâsı lâzım düyûnun zarûreti için ba'de'l-müzâyede ve inkıtâ'ür-rağbe mezkûr Dede'ye yedibin nakd râic-i fî'l-vakt akçaya bey'-i bât-ı sahîh ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm vekîl 'Abdî'nin vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü'l-mezkûr Velî vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâil-i rebî'ü'l-evvel sene ihdâ ve erba'în ve elf (Rebî'ü'l-evvelin 1-10 arası 1041).

Mehmed Hâlîfe bin Mahmûd Hâlîfe, Mehmed Çelebî bin Hasan, Ahmed Çelebî bin Bostan Çavuş, İsmâ'îl bin Ramazân, 'Abdürrezzak bin Pîr Dede ve gayruhum.

138-3 Mülk Satışı (Hayat Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden es-Seyyid Şâhkulu bin es-Seyyid Mûsâ nâm kimesne mahzar-ı kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Mircan veled-i Timuz nâm zimmî mahzarında ikrâr-ı tav'î kılub mahmiye-i merkûme mahallâtından Kemâlgarîb Mahallesi'nde vâki' bir tarafı Bükred zimmî mülkü ve bir tarafı mezkûr es-Seyyid Şâhkulu mülkü ve bir tarafı Mustafâ mülkü ve bir tarafı Mircan zimmî mülkü ile mahdûd olan bir mikdâr harâbe hayâtımı mezkûr Mircan zimmîye üçyüzyirmibeş akçaya bey'-i bâtla bey' idüb meblağ-ı mezbûru mezkûr Mircan zimmî yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün

dedikde mukırr-ı merkûm es-Seyyid Şâhkulu'nun vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr Mircan zimmî bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrire fi evâil-i şehri rebî'ü'l-evvel sene ihdâ ve erba'ın ve elf (Rebî'ü'l-evvelin 1-10 arası 1041).

Mehmed bin İsmâ'il, Torun Beşe bin Mehmed, Mustafâ Beg bin el-Cündî, Hâcı bin Dervîş ve gayruhum.

138-4 Mülk Satışı ('Arsa ve Vîrâne Ev Satışı)

İkrâr-ı Hasan bin Mehmed el-vekîl (boş) ma'a Hüseyin bin Yûsuf.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinelerinden Râbi'a bint-i Mustafâ Beşe nâm hatun tarafından husûs-ı atıyyü'l-beyâna vekîl olub merkûmeyi ma'rîfet-i şer'ıye ile ârifan olan Mustafâ bin Kellayı ve Hüseyin bin Hasan şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan zevci Hasan bin Mehmed meclis-i kazâda işbu hâfızü'l-kitâb Hüseyin bin Yûsuf mahzarında ikrâr idüb zevcem ve müvekkilem merkûme Râbi'a mahmiye-i merkûme mahallâtı hâricinde vâki' Hoca Cihân nâm mevzide tarafeyni mezkûr Hüseyin mülkü ve bir tarafı 'Abdî Beşe mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan iki evlek mülk yeri ve ana muttasıl olan evleri vîrânesi ile mezbûr Hüseyin'e ikibinbeşyüz akçaya bey'-i bâtla bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didi didikde mezbûr Hasan'ın vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr Hüseyin bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrire fi evâil-i rebî'ü'l-evvel sene ihdâ ve erba'ın ve elf (Rebî'ü'l-evvelin 1-10 arası 1041).

Mahmûd bin Mevlûd, Hasan bin 'Abdurrahman, Halîl bin Yûsuf, 'Alî bin Hâcı, Hâcı bin Mehmed ve gayruhum.

139-1 Azâd Olunduğu için Vârislerin Kölelik Talebini Men' Da'vâsı

Orta boylu gök elâ gözlü açık kaşlı Rusıyyü'l-asl olub mahmiye-i Konya mahallâtından Hoşhân Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Şa'bân bin Velî nâm kimesneye rıkkına mu'terif olan işbu râfi'ü'l-kitâb Kenân bin 'Abdullah mahzar-ı kazâda müteveffâ-yı mezbûr Şa'bân'ın bi'l-ihzâr vârislerinden âmmisi oğlu Mustafâ bin Mahmûd nâm kimesneler asâleten ve müteveffâ-yı mezbûrun zevce-i metrûkesi olan Sâkine bint-i Piyâle nâm hatun tarafından husûs-ı atıyyü'l-beyâna vekîl olub bimâ hüve nehcü's-sübût şer'an vekâleti sâbite olan mezkûr Mustafâ mahzarında takrîr-i da'vâ idüb efendim mezbûr Şa'bân târîh-i kitâbdan iki sene mukaddem hâl-i hayâtında iken huzûrunda beni cümle mâlında i'tâk idüb mu'takî olmuş iken hâlen mezkûrân Mustafâ ve Sâkine beni rıkkâ olmak üzere istihdâm etmek isterler su'âl olunub şer'ü's-şerîf ihkâk-ı hak olması matlûbumdur dedikde gıbbe's-su'âl mezkûr Mustafâ husûs-ı merkûmu ben ve müvekkilem bilmez deyü bi'l-küllîye inkâr ile cevâb vermekle müdde-i merkûm Kenân'dan takrîrine muvâfık beyyine taleb olundukda 'udûl-i müslimînden es-Seyyid Mehmed Çelebî bin es-Seyyid Hüseyin ve diğeri es-Seyyid Mehmed Çelebî bin Mustafâ ve Dervîş İbrahîm bin Mahmûd nâm kimesneler istişhâdi's-şer' hâzirân olub istişhâd olunduklarında fi'l-hakîka mezbûr Şa'bân târîh-i kitâbdan iki sene mukaddem hâl-i sıhhâtında iken 'abd-î memlûku olan merkûm Kenân bizim huzûrumuzda cümle mâlından i'tâk eyledi merkûm Kenân müteveffâ-yı mezbûrun mu'takidir biz bu husûslara şâhidleriz şehâdet dahî ideriz deyü edâ-i şehâdet-i şer'ıye

eylediklerinde şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâki' olundukdan sonrâ merkûm Kenân'ın itkına hüküm olmağın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâil-i saferî'l-hayr sene ihdâ ve erba'în ve elf (Saferin 1-10 arası sene 1041).

Hatîb Mehmed Hâlîfe bin Dede Hâlîfe, 'Abdî bin Hasan, 'Ömer bin 'Abdullah, Mustafâ bin Mehmed, Ahmed bin Mustafâ ve gayruhum.

139-2 Mülk Satışı ('Arsa Satışı)

İkrâr-ı 'Osmân ve 'Ömer ve Hasan (boş) ma'a İlgar Dede.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden 'Osmân ve 'Ömer ve Hasan evlâd-ı Mustafâ nâm kârındaşlar meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb İlgar Dede bin 'Alî mahzarında her biri ikrâr idüb Türbe-i Celâlîye Mahallesi'nde vâki' bir tarafı Veznedâr Mustafâ Ağa mülkü ve bir tarafı es-Seyyid İbrahim Çelebî mülkü ve bir tarafı hemşirelerim Asiye Hatun mülkü ve tarafı tarîk-i âm ile mahdûd olub babamızdan irs-i şer'î ile intikâl iden mülk evlerimiz yerini mezkûr İlgar Dede'ye dörtbinbeşyüz akçaya bey'-i bâtla bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebî' eyledik ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasaruf eylesün dediklerinde mukırrûn-ı merkûmûn 'Osmân ve 'Ömer ve Hasan'ın vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârlarını mezkûr İlgar Dede bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâil-i şehr-i rebî'ü'l-evvel sene ihdâ ve erba'în ve elf (Rebî'ü'l-evvelin 1-10 arası 1041).

Halîl Sipâhî bin Hüdâverdi, 'Alî Dede bin Mehmed, Süleymân bin 'Abdullah, el-Hâc Memiş bin Hasan ve gayruhum.

139-3 Köle Azâdı (Arabça)

Ekârra ve i'terafe fi meclisi'ş-şer'ü'ş-şerîf ve mahzari'd-dînü'l-münîf el-ma'sun-ı 'anı't-ta'yîr ve't-tahrîr er-racûlü'l-med'uvvu Dilâver bin 'Abdullah el-vekîli'ş-şer'i bi'l-ikrâr-ı bi'l-i'tâk el-ân zikre men kıyle fahrü'l-akrân 'Înâyetullah Beg bin Mustafâ Beg el-cündî el-konevî eş-şayet ve tâliki 'anha bi-şehâdet-i Mehmed bin Mahmûd ve diğeri Mehmed bin Emrullah bi-enne'l-müvekkile'l-mezkûr gad ateka ve harrare 'abdehu ve memlûkehu el-mu'terifetü bir-rıkkî lehu hâfîzu haze'l-kitab Rızvân bin 'Abdülvehhab el-evsatü'l-akrân el-eşhürur er-Rusî milleti'l-aklâmi aslen el-müslimü milleten hasbeten lillâhi'l-'azîm ve taleben bi-merzâten rabbihi'l-kerîm ve amelen bimâ kâle'n-nebiyyü sallelahu te'âlâ 'aleyhi ve sellem men ateka rakabeten mü'mineten atekallahu lehu bi-küllî erebin minhuma eriben minhu mine'n-nâr i'tâken ve tahrîrah sahîhayn-i şer'iyeyni ve ikrâran ve i'tirâfen sarîhayni şer'iyeyni fesara hüve hurren kesâ'iri ahrârü'l-asliyyîn lehu ma-lehum ve 'aleyhi ma-'aleyhim ve-lem yebka li-ehâdin sive'l-hakkul-vûla es-sâbitü li'l-mevâli 'alâ'l-kazâ'i cera zâlike ve hurrîre fi'l-yevmî's-sâbi' min şevvâl sene ihdâ ve erba'în ve elf (7 Şevvâl 1041).

Hasan Beg el-Cündî, 'Alî Beg el-Cündî, diğeri 'Alî Beg bin Hızır, Mahmûd Çelebî bin Hüseyin Beg, Arslan Beg bin Hasan, 'Ömer bin Yûsuf Beg ve gayruhum.

140-1 Vârislerin Mîrâsları Olan Alacaklarını Borçludan Tahsîlini Tescîl

İkrâr-ı Ahmed Subaşı (boş) ma'a Mehmed Beşe.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden olub bundan akdem mahrûse-i Amid'de vefât eden Hasan Subaşı ibn Mustafâ nâm kimenenin bi'l-ihzâr

vârislerinden li-ebeveyn kârındaşı olan Ahmed Subaşı asâleten ve müteveffâ-yı mezbûrun li-ebeveyn kız kârındaşı olan Kâmer nâm hatun tarafından husûs-ı atıyyü'l-beyâna vekîl olub merkûmeyi ma'rîfet-i şer'îye ile ârifan olan zevcesi Kurd bin Kavli ve el-Hâc Mehmed bin el-Hâc 'Abdî şehâdetleriyle müteveffâ-yı mezbûrun zevce-i metrûkesi iken hâlen İstanbul'da mütemekkîn olan Sâliha bint-i Mustafâ nâm hatun tarafından dahî ber-mucib-i nakl-i şer' vekâleti sâbite olan mezkûr Ahmed Subaşı mahzar-ı kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Mahmûd Beşe ibn el-Hâc 'Abdî mahzarında asâleten ve vekâleten ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mûrisimiz müteveffâ-yı mezbûr Hasan Subaşı'nın mezkûr Mehmed Beşe zimmetinde bitarîkü'l-müdârebe yüzatmışbin akça hakkı olub hâlen vefât eylemekle meblağ-ı mezbûru irs-i şer'î ile bize intikâl eylemeğin mezkûr Mehmed Beşe zimmetinde olan meblağ-ı mezbûr yüzatmışbin akça asl-ı mâlı ve yirmibin akça dahî mürâbahâsından cem'an yüzseksenbin akçayı verâsetimiz hâsebiyle mezkûr Mehmed Beşe yedinden bi't-temâm her birimiz ahz ve kabz idüb zimmetini ibrâ ve iskât eyledik bir akça hakkımız bâki kalmadı didikde mukırr-ı merkûm Ahmed Subaşı'nın asâleten ve vekâleten vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü'l-mezkûr Mehmed Beşe vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâil-i rebî'ü'l-evvel sene ihdâ ve erba'în ve elf (Rebî'ü'l-evvelin 1-10 arası 1041).

Mehmed bin 'Alî, Ahmed Beşe İhve, Süleymân Beşe bin 'Alî, Mehmed Beşe bin 'Abdullah, Süleymân Beşe bin Mehmed Hoca ve gayruhum.

140-2 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Mustafâ bin 'Alî vâlidesi Râziye bint-i 'Alî ve kız kârındaşı Marziye mahzarında işbu bâ'isü'l-kitâb Velî bin Enbiyâ nâm kimesne mahzarında her biri ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme mahallatından İçkal'a Mahallesi'nde vâki' bir tarafı Bekir Dede mülkü ve bir tarafı Mahmûd Çelebî mülkü ve bir tarafı Aşık mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan müşterek olduğumuz beş bâb mülk evimizi hayâtı ile mezkûr Velî'ye dörtbindokuzyüzelli nakd râic-i fî'l-vakt akçaya bey'-i bât-i sahîh-i şer'î ile bey' idüb oldahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Velî yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dediklerinde mukırrât-ı merkûmât Mustafâ Marziye ve Râziye'nin vechi muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü'l-mezkûr bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâil-i rebî'ü'l-evvel sene ihdâ ve erba'în ve elf (Rebî'ü'l-evvelin 1-10 arası 1041).

'Abdî Çelebî bin el-Hâc Hüseyin, Mahmûd Çelebî bin Ahmed, el-Hâc Dâvud bin Himmet, 'Abdî Hoca bin İbrahîm, 'Abdî Hoca bin Velî ve gayruhum.

140-3 Mülk Satışı (Mîrâs Ev Hissesi Satışı)

İkrâr-ı Hüseyin Koca (boş) ma'a 'Alî bin Sâlih.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Nûr Hatun bint-i Hasan nâm hatun tarafından husûs-ı atıyyü'l-beyânı ikrâra ve itâ-i hüccete vekîl olub merkûmeyi ma'rîfeti şer'îye ile ârifan olan Süleymân bin Velî ve Mehmed bin Emrullah şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan Hüseyin bin Koca mahzar-ı kazâda merkûmenin li-üm verâseti olan işbu râfi'ü'l-kitâb 'Alî bin Sâlih mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i

kelâm idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından Bağrı Mahallesi'nde vâki' bir tarafı 'Alî mülkü ve bir tarafı Mahmûd mülkü ve bir tarafı Mehmed mülkü ve bir tarafı el-HâcYakûb mülkü ile mahdûd olan büyü-tü müte'addideyi müştemil menzilden merkûme Nur Hatun'a babası Hasan ve kârındaşı Habîb nâm kimesneler mukaddemâ vefât eylediklerinde muhalefâtlarından irs-i şer'î ile kendiye intikâl iden hisse-i şer'iyesini li-üm kârındaşı mezkûr 'Alî'ye bin akçaya bey'-i bâ-tı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr 'Alî yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebi' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde vekîl-i mezbûr Hüseyin'in vech-i meşrûh üzere cârî olan ikrârını mezkûr 'Alî kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî şehr-i rebî'ü'l-evvel sene ihdâ ve erba'în ve elf (Rebî'ü'levvelin 1-10 arası 1041).

El-Hâc İbrahim bin Himmet Dede, Mehmed Çelebî bin el-Hâc Hasan, Mahmûd bin 'Alî, 'Osmân bin İsmâ'îl, Mustafâ bin İsmâ'îl, Mehmed bin el-Hâc 'Alî ve gayruhum.

140-4 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Mahmiye-i Konya'da el-Hâc Bayram bin Nâsuh tarafından husûs-ı atıyyü'l-beyâna vekîl olub el-Hâc 'Abdî bin Mehmed ve Mûsâ bin Dede şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan el-Hâc Süleymân bin Mehmed meclis-i kazâda işbu müteveffâ-yı mezbûrun sulbî oğulları Mehmed ve 'İvaz'ın kıbel-i şer'îden vâsileri olan Sefer Beşe bin 'Abdullah mahzarında bi'l-vekâle ikrâr idüb müvekkîlim mezbûr mahmiye-i merkûme mahallâtından Çirkâb Mahallesi'nde vâki' kibleten ve şarken Mehmed mülkü ve şimâlen Mûnteha mülkü ve gârben Velî mülkü ile mahdûd bir bâb sofa ve bir oda ve bir vîrâne ahuru müştemil mülklerimiz sagîrâni mezbûrân için mezkûr Sefer Beşe'ye ikibinbeşyüz akçaya bey'-i bâ-tı sahîh-i şer'î ile müdde-i mezbûru sagîrâni mezbûrân Mehmed ve 'İvaz'ın mâl-ı mevrûslerinden mezkûr Sefer Beşe yedinden bi't-temâm ahz ve (silik) ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır didikde bi't-taleb ketb olundu fî evâil-i şehr-i rebî'ü'l-evvel sene ihdâ ve erba'în ve elf (Rebî'ü'l-evvelin 1-10 arası 1041).

Mehmed Hâlîfe bin İbrahim el-İmâm, Mehmed Ağa bin Mahmûd, Pîr Ahmed bin Ahmed, 'Abdullah Dede bin (silik) ve gayruhum.

141-1 Emânet Verilen Kişinin Vefâtı Üzerine Oğlu ile Emânetin Bedeli için Yapılan Sulhü Tescil

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinelerinden Kâmer bint-i Mûsâ nâm hatun mahzar-ı kazâda işbu râfi'ü'l-kitâb Dervîş 'Osmân bin Baba Nûrullah nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb bundan akdem mezbûr Dervîş 'Osmân'ın babası mezbûr Nûrullah üç gümüşlü kılıç iki fincan ve bir saçan ve bir yük perdesi ve yedlerinde emaneten vaz' eylemiş idim vefât eylemekle zimmetinde bâki kalmışdır deyü da'vâ ve talep eylediğimde mezbûr Dervîş 'Osmân husûs-ı merkûmu bi'l-vekâle inkâr ile cevâb vericek mâ-beynimizde münâza'a vâki' olmuş idi el-hâlet-i hâzâ araya müslihûn tavassut idüb üçyüz akça üzerine 'akd-i sulh inşâ' eylediklerinde ben dahî sulh-ı mezbûru kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûru mezkûr Dervîş 'Osmân yedinden ahz ve kabz eyleyüb husûs-ı mezbûre müte'allık da'vâdan fâriğ olub zimmetini ibrâ ve iskât eyledim bâki da'vâ ve nizâ'im kalmadı

ba'de'l-yevm bu husûsa müte'allık benden veya vekîlimden da'vâ ve husûmet sûdur ve zûhur ider ise lede'l-hükkâmü'l-kirâm mesmu'a ve makbûle olmaya didikde mukırr-ı merkûme Kâmer Hatun'un vekîl üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü'l-mezkûr Dervîş 'Osmân bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrıre fi evâil-i şehri rebî'ü'l-evvel sene ihdâ ve erba'ın ve elf (Rebî'ü'l-evvelin 1-10 arası 1041).

Es-Seyyid Yûsuf Hâlıfe bin 'Abdî, el-Hâc Yûsuf ve el-Hâc Süleymân ibn Mahmûd Hâlıfe, Sinân bin Şa'bân, Hüseyin Beg bin Receb, Mehmed bin Kasım, 'Abdî bin Ahmed, Bekir bin Bulduk ve gayruhum.

141-2 Mülk Satışı ('Arsa Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden 'İbadullah bin 'İbadullah nâm kimesne mahzar-ı kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Durmuş bin Süleymân nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tav'i kılub mahmiye-i merkûme hâricinde vâki' bir tarafı mezkûr Durmuş mülkü ve bir tarafı benim mülküm ve tarafeyni tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan bir kıt'a mülk 'arz-ı hâliyemi mezkûr Durmuş'a üçyüz nakd râic-i fi'l-vakt akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğın meblağ-ı mezbûru mezkûr Durmuş yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm 'İbadullah'ın vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr Durmuş bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğın mâ-vaka'a gıbbete-taleb ketb olundu hurrıre fi evâil-i şehri rebî'ü'l-evvel sene ihdâ ve erba'ın ve elf (Rebî'ü'l-evvelin 1-10 arası 1041).

Mehmed bin Turahân, Hasan bin Arslan, el-Hâc Mahmûd bin İsa, Mustafâ bin İsa Dede, 'Alî bin Hâcî ve gayruhum.

141-3 Mülk Satışı (Bağ Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Mehmed Beg ibn el-Hâc Sâlih nâm kimesne meclis-i kazâda işbu hâfızü'l-kitâb Mevlânâ Emrullah Çelebî bin Mustafâ mahzarında ikrâr-ı sahîh-i şer'-i ve i'tirâf-ı sarîh-i mer'î kılub mahmiye-i merkûme hâricinde vâki' Koyaklı bendi dimekle ma'rûf olan mevzi'de vâki' kıbleten tarîk-i 'âmm ve şarkan ve şimâlen ve garben Hızır bin el-Hâc Mehmed mülkü ile mahdûd olan üç tahta ve dört evlek mülk bağımı içinde olan eşcâr-ı müsmire ve gayrı müsmiresi ve bir kıt'a 'arz-ı hâliyesi ile mezkûr Emrullah Çelebî'ye ikiyüzkırkbeş 'aded esedî guruşa bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğın meblağ-ı mezbûru mezkûr Emrullah Çelebî yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Mehmed Beg'in vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr Emrullah Çelebî kabûl ve tasdîk etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-talebe ketb olundu hurrıre fi evâsıt-ı şehri rebî'ü'l-evvel sene ihdâ ve erba'ın ve elf (Rebî'ü'l-evvelin 1-10 arası 1041).

Dervîş Hâlıfe bin Fazluddîn, Dervîş Bayram bin 'Alî Dede, es-Seyyid Satı Çelebî bin es-Seyyid Seydî Çelebî, Molla Bekir bin Hakkı Hoca, Mûsâ Hâlıfe bin 'Ömer, 'Alî Halife bin Velî, es-Seyyid Hasan bin es-Seyyid Hüseyin, 'Alî bin Mustafâ, Dur'alî bin Hüsâm, Dervîş Mehmed bin Bostan, Hızır bin El-Hâc Mehmed, 'Alî bin 'Abdullah, İbrahîm bin 'Alî Hoca, Mustafâ Çelebî bin el-Hâc İbrahîm ve gayruhum.

142-1 Karaman Hazînesine Tâbî' Esb-keşân Mukâta'asının Rüsûmunun Cem' ve Tahsîl Hakkından Feragât

Ferâğ-ı Esb-Keşân.

Dergâh-ı 'âlî silâhdârlarından yüz yedinci bölükde yevmî yirmidört akça 'ulûfeye mutasarrıf olan Arnavud Hüseyin Ağa zîde kadruhu meclis-i kazâda cemâ'ati mezbûreden birinci bölükde olan işbu râfî'ü'l-kitâb kıdvetü'l-emâcid-i ve'l-a'yân Rûm Mehmed Ağa zîde mecduhu tarafından tasdîk-i âtiyyü'l-beyâna vekîl olup bimâ hüve nehcü's-sübût şer'an vekâleti sâbite olan Hasan Ağa mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb vilâyeti Karaman'da vâkî' Karaman hazînesine tâbî' esb-keşân mukâta'asının bin kırk recebi guresinden bin kırk bir cemâziye'l-evveli temâmına değin bir senede cânib-i mîrîye 'aid olan rüsûmun cem' ve tahsîli Molla Receb zimmetinde olup ebnâ-i sipâhîyandan olan beşinci bölükde Mehmed Kurd nâm cündîye mûlâzemeti mukâbelesinde tevcîh olundukda mezbûr Mehmed Kurd dahî hizmeti merkûmeyi bana fâriğ olup yedime berât-ı şerîf verildi gelüb bin kırk recebi temâmından sene-i mezbûre zî'l-hiccesi temâmına değin tâ'ife-i mezbûre rüsûmunun ekserini mukaddemâ cem' eylemiş idim el-hâlet-i hâza târîh-i mezbûrda tâ'ife-i merkûmenin zimmetlerinde bâki kalan rüsûm-ı mîrîyi ve bin kırk bir muharremi temâmından sene-i mezbûre cemâziye'l-ûhrası temâmına değin cem'i lâzım gelen altı aylık rüsûm-ı mîrînin cem' ve tahsîli müşarûn ileyh Rûm Mehmed Ağa'ya hüsn-i ihtiyârım ile fâriğ olup yedinde olan berât-ı şerîf mûcibince vârid olan hükm-i hümâyûnu müşarûn ileyhe teslîm eyledim ba'de'l-yevm cem' ve tahsîl eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Hüseyin Ağa'nın vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını vekîl-i mezbûr Hasan Ağa bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk itmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâsıt-ı rebî'ü'l-evvel sene ihdâ ve erba'în ve elf (Rebî'ü'l-evvelin 11-20 arası sene 1041).

Kıdvetü'l-emâcid Mehmed Ağa dâme mecduhu, 'Ömer Beşe bin Mehmed, Mahmûd Çelebî bin Receb, Hâcî bin Dervîş ve gayruhum.

142-2 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Mustafâ bin Yûsuf nâm kimesne mahzar-ı kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb 'Aynî bint-i Mûsâ Hâlîfe nâm hatun mahzarında ikrâr-ı tav'i kılub mahmiye-i merkûme mahallâtından Şükrân Mahallesi'nde vâkî' bir tarafı Dervîş Ahmed mülkü ve bir tarafı Nâsuh Beşe mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan bir bâb evimi hayâtı ile merkûme 'Aynî Hatun'a bindokuzyüz akçaya bey'-i bâtla bey' idüb meblağ-ı mezbûru merkûme 'Aynî Hatun yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Mustafâ'nın vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûre 'Aynî Hatun kabûl ve tasdîk etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâsıt-ı şehri rebî'ü'l-evvel sene ihdâ ve erba'în ve elf (Rebî'ü'l-evvelin 11-20 arası sene 1041).

Ahmed Hâlîfe bin Yûsuf, 'Osmân bin Mahmûd, es-Seyyid İmâm Çelebî bin Mehmed Efendi, Lütfullah Hâlîfe bin Fazlullah Efendi ve gayruhum.

142-3 Mülk Satışı (İcâre-i Zemînli Dükkân Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Ahmed Çelebî bin Mustafâ nâm kimesne meclis-i kazâda işbu hâfizü'l-kitâb Mustafâ bin 'Osmân mahzarında ikrâr-ı tâm idüb mahmiye-i merkûmede vâki' 'Attârlar Çarşısı'nda bir tarafı Dervîş 'Osmân mülkü ve bir tarafı 'Abdüsselâm mülkü ve bir tarafı el-Hâc Ca'fer mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub ve Ahur Kapu Vakfı'na beher sene otuzaltı akça icâre-i zemîni olan bir bâb dükkânımı mezkûr Mustafâ'ya binüçyüz akçaya bey'-i bâtla bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Mustafâ yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslim-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Ahmed Çelebî'nin vech-i meşrûh üzere cârî olan ikrârını mezkûr Mustafâ kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâsıt-ı rebî'ü'l-evvel sene ihdâ ve erba'în ve elf (Rebî'ü'l-evvelin 11-20 arası sene 1041).

Dervîş Hâlîfe bin Muslîhiddîn, 'Alî Çelebî bin Mustafâ, 'Abdüsselâm bin Hüsâm Hoca, Mehmed bin 'Ömer, Mustafâ bin Mehmed ve gayrum.

142-4 Hîbe (İcâre-i Zemînli Dükkân Hibesi)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Dervîş 'Osmân bin Baba Nûrullah nâm kimesne mahzar-ı kazâyâ gelüb takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûmede vâki' 'Attârlar Çarşısı'nda bir tarafı Hasan Dede mülkü ve bir tarafı 'Osmân mülkü ve bir tarafı Nûri mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub Demîr Kapu Vakfı'na beher sene otuzaltı akça icâre-i zemîni olan bir bâb dükkânımı sulbî sagîr oğlum 'Alî'ye ba'de't-tahlîye hîbe-i sahîha-i şer'îye ile hîbe ve temlik idüb ma'rîfet-i hîbe de velâyetim hâsebiyle alub ve kabûl ve zabt eyledim ba'de'l-yevm mülk-i mevhubudur didikde mukırr-ı merkûm 'Osmân'ın vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını talebi ile ketb olundu hurrîre fî evâhir-i rebî'ü'l-evvel sene ihdâ ve erba'în ve elf (Rebî'ü'l-evvelin 21-30 arası sene 1041).

Dervîş İbrahîm bin Mehmed, Molla Hasan bin el-Hâc Mehmed Halîl bin Ahmed ve gayrum.

143-1 Kara 'İlyâs ve Doğancı Vakflarının Sınır İhtilâfında Sulhü Tescîl

Budur ki Mahmiye-i Konya hısnı ebvâbında Ertaş Kapsu dâhilinde vâki' Kara 'İlyâslık demekle ma'rûf olan zâviye evkâfından Doğancı nâm mezraya evlâdiyet üzere hâlen mütevellî olan Mahmûd bin el-Hâc Yahyâ nâm kimesne meclis-i kazâda yine mahmiye-i merkûmede vâki' merhûm Şeyh Ahmed binâ eylediği mescid-i şerîf evkâfından 'İlyâs nâm mezraya dahî ber vechi evlâdiyet mütevellî olan 'Abdüllatîf bin Mustafâ nâm kimesne mahzarında bi't-tevliye ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâmidüb mahmiye-i merkûme hâricinde vâki' Çayır kurbunda ben mütevellî olduğum Doğancı mezrası mezkûr 'Abdüllatîf mütevellî olduğu Kara 'İlyâs mezrası ile sınırları birbirlerine mûlahîk olmakla husûs-ı mezbûr için mâ-beynimizde münâza'at-ı kesîre ve muhâsamât-ı şedîde vâki' olmuş idi el-hâlet-i hâza bu husûsu vukûf ve şü'uru olan vilâyetin has ve kıdemâsından fî 'arz müslümânlar ile mahal-i nizâ'ın üzerine varub mâ-beynimizi fasl için hâlen had ta'yîn olmak iktizâ-i hüsn-i rızâmız ile zikr olunan mezralar mâ-beyninde vâki' Ereğli'de gelüb Yenice nâm mevzi'a uğrayub ve anda Tatlıcak Kuyusu dimekle ma'rûf kuyuya ve anda dahî nefsi-i şehire gelen tarîkin şimâl tarafını mütevellîsi olduğum zikr olunan Doğancı mezrası

olub ve hatt-ı merkûmun kıble tarafında arâzi mezkûr ‘Abdüllatîf müteveli olduğu Kara ‘İlyâs mezrası olmağın mezra’-i merkûme beher sene hâsıl olan mahsûlun ‘öşrünü mahal-i mezbûr için mezkûr ‘Abdüllatîf zabt ve mahsûlünü kabz eyleyüb husûs-ı mezbûre müte’alılık da’vâ ve niza’dan fâriğ olub kat’ı alâka eyledim ba’de’l-yevm hâlen ta’yîn olunan haddin kıble tarafında olan Kara ‘İlyâs mezrası olan arâziye bir tarîk ile benden bi’z-zât veya vekîlimden da’vâ ve husûmet sûdur ve zûhur ider ise mesmû’a ve makbûle olmaya didikde mukırr-ı merkûm müteveli Mahmûd’un vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûr ‘Abdüllatîf bi’t-tevliye kabûl ve tasdîk etmeğın mâ-vaka’a gıbbe’t-taleb ketb oluundu hurrîre fî evâsıt-ı şehri rebî’ü’l-evvel sene ihdâ ve erba’în ve elf (Rebî’ü’l-evvelin 11-20 arası sene 1041).

Es-Seyyid Mehmed bin es-Seyyid Mustafâ, es-Seyyid Halîl bin es-Seyyid Süleymân, ‘Alî Çavuş bin Mehmed Çavuş ve gayruhum.

143-2 Mülk Satışı (Ahur Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Ahmed bin ‘Alî nâm kimesne mahzar-ı kazâda işbu sâhibü’l-kitâb es-Seyyid ‘Abdullah Çelebî bin es-Seyyid Ahmed mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından merhûm Hazreti Şemseddîn Tebrîzî nevvallahu merkadehu Mahallesi’nde vâki’ bir tarafı benim mülküm ve bir tarafı ‘Abdülcelîl ve İbrahîm ve Nûrullah mülkleri ve bir tarafı mekâbir-i müslimîn ve bir tarafı tarîk-i hâss ile mahdûd olan bir bâb mülk ahur ve bir develik ve bir kıt’a hayâtımı mezkûr es-Seyyid ‘Abdî Çelebî’ye otuz ‘aded esedî guruşa bey’-i bât-i sahîh-i şer’î ile bey’ idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğın meblağ-ı mezbûru mezkûr es-Seyyid ‘Abdî Çelebî yedinden bi’t-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslim-i mebî’ eyledim ba’de’l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Ahmed’in vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûr es-Seyyid ‘Abdî Çelebî vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk etmeğın mâ-vaka’a gıbbe’t-taleb ketb oluundu hurrîre fî evâsıt-ı şehri rebî’ü’l-evvel sene ihdâ ve erba’în ve elf (Rebî’ü’l-evvelin 11-20 arası sene 1041).

Es-Seyyid Muharrem Çelebî bin es-Seyyid Halîl, es-Seyyid Müşerref Çelebî bin İhve, es-Seyyid Ahmed bin es-Seyyid Müşerref Çelebî, Hâmza Çelebî bin el-Hâc Velî, es-Seyyid Ahmed Çelebî bin es-Seyyid ‘Abdî, es-Seyyid ‘Abdî Çelebî bin es-Seyyid Velî Çelebî, es-Seyyid İbrahîm Çelebî bin es-Seyyid Velî Çelebî, el-Hâc Mehmed bin ‘Alî, Ahmed Çelebî bin Rızvân Beg, ‘Osmân bin İbrahîm ve gayruhum.

143-3 Mülk Satışı (Bağ Hissesi Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Veznecizâde demekle meşhûr olan Mehmed bin Mehmed nâm kimesne meclis-i kazâda işbu bâ’isü’l-kitâb İbrahîm bin Hoca mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme kazâsına tâbi’ Bağıkutlu nâm karyede vâki’ Ortavîrân demekle ma’rûf mevzi’de bir tarafı Kurd velî Hatun mülkü ve bir tarafı Hâmza mülkü ve bir tarafı mezkûr İbrahîm mülkü ve bir tarafı çit ile mahdûd olan bağdan babamdan intikâl iden hisse-i şer’iyemi mezkûr İbrahîm Çelebî’ye otuz ‘aded esedî guruşa bey’-i bât-ı sahîh-i şer’î ile bey’ idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğın meblağ-ı mezbûru mezkûr İbrahîm yedinden bi’t-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslim-i mebî’ eyledim ba’de’l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Mehmed’in vech-i muharrer üzere câri

olan ikrârını mezbûr İbrahim kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâhir-i rebî'ü'l-evvel sene ihdâ ve erba'în ve elf (Rebî'ü'l-evvelin 21-30 arası sene 1041).

Mûsâ Çelebî bin Hızır, Yahyâ Hâlîfe bin Hâcî, Dellâl Hüseyin bin el-Hâc Dervîş ve gayruhum.

144-1 Mülk Satışı (Hayat Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Ahmed Ağa bin Parisî Beg meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb kıdvetü'l-emâcid-i ve'l-a'yân Mehmed Ağa dâme mecduhu tarafından tasdik-i âtiyyü'l-beyâna vekîl olub bimâ hüve nehçü's-sübût şer'an vekâleti sâbite olan Mehmed bin Mustafâ mahzarında ikrâr idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından Kemâlgarîb Mahallesi'nde vâki' tarafeyni müşarûn ileyh Mehmed Ağa mülkü ve bir tarafı Perver bin 'Abdullah mülkü ve bir tarafı Fâtıma bint-i Himmet nâm hatun mülkü ile mahdûd olan bir kıta mülk hayâtımı müşarûn ileyh Mehmed Ağa'ya ikibinikiyüz nakd râic-i fi'l-vakt akçaya bey'-i bât-i sahîh-i şer'î ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslim-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Ahmed'in vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını vekîl mezbûr Mehmed vicâhen tasdik ve şifâhen tahkîk itmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâhir-i rebî'ü'l-evvel sene ihdâ ve erba'în ve elf (Rebî'ü'l-evvelin 21-30 arası sene 1041).

Şükrullah bin 'Alî, Nâsrullah bin Mûsâ, Perver bin 'Abdullah, Kurd bin 'Abdullah ve gayruhum.

144-2 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinelerinden 'Âişe bint-i Halîl nâm hatun meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Hasan bin 'Abdülkerîm nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından Aksinle Mahallesi'nde vâki' bir tarafı ba'zân mescid-i şerîf ve ba'zân 'Alî mülkü ve etrâf-ı selâsesi tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub bir sofa ve bir oda ve bir tabhâne ve bir kıta hayâtı müştemil olan mülk menzilimi mezkûr Hasan'a dörtbinikiyüz nakd râic-i fi'l-vakt akçaya bey'-i bât-i sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Hasan yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslim-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mayeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-i merkûme 'Âişe Hatun'un vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü'l-mezkûr Hasan kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâhir-i şehr-i rebî'ü'l-evvel sene ihdâ ve erba'în ve elf (Rebî'ü'l-evvelin 21-30 arası sene 1041).

El-Hâc Velî bin el-Hâc Mehmed, Hüseyin bin Himmet Dede, İsmâ'il bin Mehmed, es-Seyyid Ahmed Çelebî bin 'Ömer Çavuş, es-Seyyid Mehmed Çelebî bin es-Seyyid Hüseyin, Mustafâ Hâlîfe bin el-Hâc 'Alî ve gayruhum.

144-3 Mülk Satışı (Şüf'a Hakkı Nedeniyle Bağ Satışı)

İkrâr-ı Durmuş el-vekîl (boş) ma'a Hızır Beg ibn 'Abdullah.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinelerinden Fahrünnisâ bint-i Arslanbeg nâm hatun tarafından husûs-ı âtiyyü'z-zikra vekîl olub merkûmeyi ma'rîfet-i şer'îye ile

ârifan olan ‘Abdî Beşe bin Velîd ve İbrahîm bin Süleymân şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan Durmuş bin ‘Abdullah mahzar-ı kazâda işbu bâ’isü’l-kitâb Hızır Beg ibn ‘Abdullah mahzarında bi’l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme hâricinde vâki’ Deliklitaş demekle ma’rûf mevzi’de bir tarafı Bostan mülkü ve bir tarafı mezkûr Hızır Beg mülkü ve tarafeyni tarîk-i ‘âmm ile mahdûd olan dört tahta mülk bağ içinde olan eşcâr-ı müsmire ve gayri müsmire ve bir bâb ev mahutası ile Satı veled-i Baba nâm zimminin mülkü olub bundan âkdem müvekkilem merkûme Fahrunnisâ Hatun’a semeni ma’lûm bey’-i bât ile bey’ idüb kabz-ı semen ve teslîm-i mebî’ idüb yedine hüccet-i şerîf vermiş idi el-hâlet-i hâza (üstü çizilmiş) mezkûr Hızır Beg’in bağı zikr olunan bağa mûlahîk ve halît olmakla şüf’a da’vâsı eylemeğin müvekkilem merkûme Fahrunnisâ Hatun dahî hudûdu zikr olunan bağı rızasıyla mezkûr Hızır Beg’e ikiyüzyetmiş ‘aded esedî guruşa bey’-i bât-ı sahîh-i şer’î ile bey’ idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Hızır Beg yedinden bi’t-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî’ eyledim ba’de’l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ va yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didi didikde mukırr-e merkûme Fahrunnisâ Hatun tarafından vekîl-i mezbûr Durmuş’un vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü’l-mezkûr Hızır Beg vicâhen tasdik ve şifâhen tahkîk etmeğin mâ-vaka’a gıbbe’t-taleb ketb olundu hurrire fi evâhir-i rebî’ü’l-evvel sene ihdâ ve erba’în ve elf (Rebî’ü’l-evvelin 21-30 arası sene 1041).

Fahrü’l-‘ayân Sefer Ağa Kethüdâyeri, fahrü’l-a’yân Mehmed Ağa bin Rızvân Çavuş, zahrü’l-akrân Ahmed Ağa Müderrîs, fahrü’l-eşbâh ‘Abdülbâki Ağa Nûrullah, Muslî Çelebî bin el-Hâc Nâsuh, Hasan bin el-Hâc Dervîş ve gayruhum.

144-4 Mülk Satışı (Bağ Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya mahallâtından Topraklık Mahallesi sâkinlerinden es-Seyyid Süleymân bin Nûrullah mahzar-ı kazâda işbu râfi’ü’l-kitâb Râbi’a bint-i Seydî nâm bikri bâliğa muvâcehesinde ikrâr idüb Şehrîyâr dimekle ma’rûf mevzi’de vâki’ olub hudûdunun bir tarafı Dervîş mülkü ve bir tarafı Muslî Çelebî mülkü ve bir tarafı ‘Alî Beg tarlası ve bir tarafı tarîk-i ‘âmm ile mahdûd bir kıt’a mülk bağımı eşcârıyla mezbûre Râbi’a Hatun’a yedibinüçyüz akçaya bey’-i bât-ı sahîh-i şer’î ile bey’ idüb teslîm-i mebî’ eyledim ba’de’l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı mezbûr es-Seyyid Süleymân’ın vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el mukırr-ı lehü’l-mezbûr bi’l-mukâbele kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka’a gıbbe’t-taleb ketb olundu hurrire fi evâhir-i rebî’ü’l-evvel sene ihdâ ve erba’în ve elf (Rebî’ü’l-evvelin 21-30 arası sene 1041).

Mehmed Beşe bin Hüseyin, Mehmed Çelebî bin Bâli, İbrahîm bin Sinân ve gayruhum.

145-1 Mülk Satışı (Hayat Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Mustafâ bin Mehmed nâm kimesne meclis-i kazâda bundan akdem vefât eden İsâ Beşe nâm kimesnenin Neslî nâm sagîre kızının kıbel-i şer’îden mensûb vasîsi olan Hamza Beşe bin ‘Abdullah mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından ‘Alîgâv Mahallesi’nde vâki’ kıbleten sagîre-i mezbûre mülkü ve şarken Receb Beşe mülkü ve şimâlen ve garben tarîk-i ‘âmm ile mahdûd olan bir kıt’a hayâtımı içinde olan bir tut

ağacı ve bir su kuyusu ile sagîre-i mezbûre için vasî-yi mezbûr Hamza Beşe'ye yediyüz akçaya ve beher şehir yetmiş akçadan yediyüz akçaya dahî on şehir nakd ile cem'an bindörtiyüz akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr vasî Hamza Beşe yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslim-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm zikr olunan hayâtı içinde olan tut ağacı ve su kuyusu sagîre-i mezbûrenin mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Mustafâ'nın vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr Hamza kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrice fi evâil-i rebî'ü'l-âhir sene ihdâ ve erba'în ve elf (Rebî'ü'l-âhirin 1-10 arası sene 1041).

Hâcî Dede bin Mahmûd, Dervîş Mehmed bin Ahmed, Süleymân bin Bayram, Mustafâ Beşe bin 'Abdulah ve gayruhum.

145-2 Mülk Satışı (Ahur Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden es-Seyyid Mahmûd Beg ibn Mustafâ Beg meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Yakub mahzarında ikrâr-ı tav'i kılub mahmiye-i merkûme mahallâtından Çiftenerdübân Mahallesi'nde vâki' bir tarafı benim mülküm ve bir tarafı Ördek zimmî mülkü ve tarafeyni tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan bir bâb ahurumu muttasıl olan bir kıta hayâtı ile mezkûr Sefer'e ellialtı 'aded esedî guruşa bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Sefer yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslim-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm es-Seyyid Mahmûd Beg'in vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr Sefer bi'l-mukâbele kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrice fi evâil-i şehir-i rebî'ü'l-âhir sene ihdâ ve erba'în ve elf (Rebî'ü'l-âhirin 1-10 arası sene 1041).

Hızır bin El-Hâc Mehmed, Sinân bin Mahmûd, 'Alî bin Pîrî, Nâsuh bin Mehmed ve gayruhum.

145-3 Mülk Satışı (Bağ Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Nâsrullah ve Şa'bân nâm kimesneler asâleten ve kız kârındaşları Selîme nâm hatun tarafından husûs-ı âtiyyü'l-beyâna vekîl olub bimâ hüve nehcü's-sübût şer'an vekâleti sâbite olan merkûm Nâsrullah meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Mustafâ Dede bin Emrâh nâm kimesne mahzarında ikrâr idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından Karacığân Mahallesi'nde vâki' tarafeyni Mustafâ Dede el-mezkûr mülkü ve bir tarafı el-Hâc Bekir ve İbrahîm Kadı mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub müşa' ve müşterek olduğumuz bir kıt'a bağımızı mezkûr Mustafâ Dede'ye beşyüzyetmiş akçaya bey'-i bât-ı sahîh ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslim-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırrân-ı merkûmân Nâsrullah ve Şa'bân'ın ikrâr-ı meşrûhlarını mezkûr Mustafâ dahî kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu.

El-Hâc Himmet bin Mehmed, el-Hâc Bekir bin İbrahîm, Hâcî Dede bin Mahmûd, el-Hâc Himmet bin Mehmed ve gayruhum.

145-4 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Mahmiye-i Konya sâkinlerinden Hasan bin Mustafâ nâm kimesne meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Himmet Beg ibn Kubâd Ağa mahzarında ikrâr idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından merhûm Sarı Ya'kûb Sultân Mahallesi'nde vâki' kıbleten Hüseyin mülkü ve şarken Halîl mülkü ve şimâlen Dervîş mülkü ve gârben tarîk-i hâss ile mahdûd olub bir sofa ve bir tabhâne ve iki kıt'a hayâtı müştemil olan mülk menzilimi mezkûr Himmet Beg'e beşbinbeşyüz nakd râic-i fi'l-vakt akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslim-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülkü müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Hasan'ın vechi meşrûhunu el-mukırr-ı lehü'l-mezkûr Himmet Beg vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâil-i şehri rebî'ü'l-âhir sene ihdâ ve erba'în ve elf (Rebî'ü'l-âhirin 1-10 arası 1041).

Mehmed bin Velî Efendi, 'İlyâs bin 'Ömer, Halîl Beşe ibn Hân, 'Abdünnebi bin Sarı, Muharrem bin Kara, 'Abdülkerîm Beşe bin Hasan, Muslî bin Mustafâ ve gayruhum.

145-5 Vakfa 'Ait Paranın Aslı ve Mürabahâsının Müteveli Tarafından Alındığını Tescil

Kal'acik Mahallesi Mescidi'ne merhûm el-Hâc Mahmûd vakf eylediği akçaya müteveli olan Mehmed bin el-Hâc Bekir işbu 'Ömer Dede bin Mahmûd mahzarında ikrâr idüb mezbûrun zimmetinde binbeşyüz akça olub beher sene mürabahâsı ile ile'l-ân aslını dahî bi't-temâm alub zimmetini ibrâ eyledim dedikde ikrâr-ı kayd şud.

Süleymân bin Mustafâ, Bekîr Hoca bin Hasan Hoca, Pîr Ahmed bin Mehmed.

146-1 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinelerinden Devranşâh bint-i Ahmed nâm hatun tarafından husûs-ı atıyyü'l-beyâna vekîl olub 'Abdî Hoca ibn Mahmûd ve el-Hâc Mustafâ bin 'Abdî nâm kimesneler şehâdeleriyle vekâleti sâbite olan Hatîb Mehmed Hâlîfe bin Dede meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Mehmed bin 'Abdullah mahzarında ikrâr idüb İçkal'a Mahallesi'nde vâki' müvekkilim merkûm Devranşâh hatun etrâf-ı selâsesi kendi mülkü ve bir tarafı Seydî mülkü ile mahdûd olan beynlerinde ma'lûm bir tahtalu sofasını kuyusu köşesine gelince ve kuyusundan müşterek eslemek üzere bir bâb oda ve iki kıt'a hayâtı ile mezkûr Mehmed'e beşbin akçaya bey'-i bâtla bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslim-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm vekîl Mehmed Hâlîfe'nin ikrâr-ı meşrûhun mezkûr Mehmed vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk itmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu evâil-i rebî'ü'l-evvel sene ihdâ ve erba'în ve elf (Rebî'ü'l-evvelin 1-10 arası 1041).

İbrahîm Dede bin Bostan, Süleymân Beşe bin Mahmûd Dede, Mahmûd Beşe bin 'Alî, Mehmed bin 'Abdullah, 'Ömer bin Pîrli ve gayruhum.

146-2 Mülk Satışı (Dükkân Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Mehmed Beşe bin Mustafâ nâm kimesne meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Hüseyin bin Bayrâm nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme de vâki' Kazgancılar

Çarşısı'nda bir tarafı ba'zân benim mülküm ve ba'zân Mehmed mülkü ve bir tarafı 'İvaz Beşe dükkânı ve bir tarafı Receb Beg mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub bundan akdem vefât eden babam Dervîş muhallefâtından irs-i şer'î ile bana intikâl iden bir bâb mülk dükkânımı mezkûr Hüseyin'e ikibinbeşyüz akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Hüseyin yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebi' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Hasan'ın vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını mezkûr Hüseyin kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâil-i rebî'ü'l-evvel sene ihdâ ve erba'în ve elf (Rebî'ü'l-evvelin 1-10 arası 1041).

El-Hâc Yûsuf bin Mustafâ, el-Hâc Süleymân bin Memî, el-Hâc Ahmed bin Mustafâ, es-Seyyid Mehmed bin Mustafâ ve gayruhum.

146-3 'Arazinin Sahibi Olduğu İddi'ası ve Men' Da'vâsı

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Mehmed Beşe bin Mustafâ nâm kimesne meclis-i kazâda işbu Râziye bint-i Kutluhân nâm hatun tarafından husûs-ı âtiyyü'l-beyâna vekîl olub bimâ hüve nehcü's-sübût şer'an vekâleti sâbite olan zevci 'Abdî Çelebî bin el-Hâc Hüseyin nâm kimesne mahzarında takrîr-i kelâm idüb merkûme Râziye Hatun Hatîb nâm karye sâkinlerinden işbu hazır-ı bi'l-meclis olan Hasan bin Dede nâm kimesneden iştirâ eylediği bir tarafı Mehmed bin Hasan mülkü ve bir tarafı Hüseyin Hoca ibn Tercan mülkü ve bir tarafı Şeyh Mehmed Efendi mülkü ve bir tarafı Mahmûd bin Tercan mülkü ile mahdûd olan bahçenin kapusundan yukârı çıkâr cânibe varınca sathında vâki' bir mikdâr arâzi çarâşı ile babamdan intikâl itme mülk-i mevrûsûm iken merkûme Râziye Hatun tasarruf ider su'âl olunub takrîr-i tahrîr olunması matlûbumdur dedikde gibbe's-su'âl vekîl-i mezbûr 'Abdî Çelebî cevâb virüb hudûd-ı merkûme ile mahdûd olan bahçeyi içinde olan eşcârı ve arâzi ve binâr ve çarâşı ve sâ'ir tevâbi' ile mezbûr Hasan'dan müntakîl bey' mülkumdür deyü mukaddemâ müvekkilem merkûme Râziye Hatun'a onüçbin akçaya bey' eylemekle ol dahî tasarruf ider dedikde mezkûr Hasan dahî husûs-ı mezbûr su'âl olundukda cevâb virüb fî'l-vâki' merkûme Râziye Hatun'a bey eyledüğüm zikr olunan bahçemîn sathında mezkûr Mehmed Beşe'nin babasından tasarrufu intikâl etme bir kıt'a yeri var idi mezkûr Mehmed Beşe otuz sene mukaddem âhar diyara çıkub gidüb 'arzı merkûme yoz ve hâli kalub tahte'l-kânûn tapuya müstehâk olmakla sipâhîsinden ben tapu ile alub nice zâman mutasarrıf olduğumdan değin hudûd-ı merkûme dâhilinde olan kendi mülk bağçemi ve 'arz-ı merkûmeyi sâ'ir tevâbi' ile mukaddemâ merkûme Râziye Hatun'a semen-i merkûme ben bey' eyledim deyü ikrâr eylemeğin mâ-vaka'a hıfzan li'l-makâl ketb olundu hurrîre fî evâil-i rebî'ü'l-evvel sen ihdâ ve erba'în ve elf (Rebî'ü'l-evvelin 1-10 arası 1041).

Es-Seyyid Şeyh Çelebî bin Es-Seyyid Mehmed, Süleymân bin Mustafâ, Hacı bin Dervîş, Nâsuh bin Mehmed ve gayruhum.

147-1 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Sefer bin 'Alî meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Mustafâ Beg ibn Ahmed Beg tarafından tasdik-i âtiye vekîl olub bimâ hüve nehcü's-sübût şer'an vekâleti sâbite olan Hândan bin 'Abdullah mahzarında

ikrâr idüb mahmiye-i merkûme mahallâtundan merhûm Şemseddîn Tebrîzî Mahallesi'nde vâki' tarafeyni mezkûr Ahmed Beg mülkü ve tarafeyni dahî tarîk-i 'âmm ile mahdûd bir sofa ve bir tabhâne ve fevkâni bir oda tahtında bir ahur ve mahutayı müştemil olan mülk menzilimi mezkûr Mustafâ Beg'e dörtbin akçaya bey'-i bâtla bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Sefer'in vekîl üzere cârî olan ikrârını vekîl-i mezbûr Hândan bi'l-mukâbele kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâil-i rebî'ü'l-âhir sene erba'în ve elf (Rebî'ü'l-âhirin 1-10 arası sene 1041).

Es-Seyyid Mustafâ Beg bin es-Seyyid Pîrli Çelebî, 'Ömer Ağa bin el-Hâc Mustafâ, Sunullah bin 'Abdî Hoca, 'Alî bin Receb ve gayrum.

147-2 'Arazînin Sahîbi Olduğu İddi'ası ve 'Araziyi Tasarruf Hakkı Kalmadığı için İddi'âsından Men' Da'vâsı

Hüccet-i Pazarbaşı 'Abdî Çelebî.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Mehmed Beşe bin Mustafâ nâm kimesne meclis-i kazâda Râziye bint-i Kutluhân nâme tarafından husûs-ı âtiyyü'l-beyâna vekîl olub bimâ hüve nehcü's-sübût şer'an vekâleti sâbite olan zevci 'Abdî Çelebî bin el-Hâc Hüseyin nâm kimesne mahzarında takrîr-i kelâm idüb merkûme Râziye Hatun Hatîb nâm karye sâkinlerinden işbu hazır bi'l-meclis olan Hasan Dede nâm kimesneden iştirâ eylediği bir tarafı Mehmed mülkü ve bir tarafı Hüseyin mülkü ve bir tarafı Şeyh Mehmed Efendi mülkü ve bir tarafı Mahmûd mülkü ile mahdûd olan bağın mâ-beynimizde ma'lûm kapusundan yukârı bınâr cânibine varınca sahnında vâki' bir mikdâr arâziyi çarâşı ile babamdan intikâl itme mülk-i mevrûsûm iken merkûme Râziye Hatun tasarruf ider su'âl olunub takrîr-i tahrîr olunması matlûbumdur didikde gibbe's-su'âl vekîl-i mezbûr 'Abdî Çelebî cevâb verüb hudûd-ı merkûme ile mahdûd olan bahçeyi içinde olan eşcâr-ı müsmire ve gayri müsmire ve arazi ve bınâr ve çarâşı ve sâ'ir tevâbi' ile mezbûr Hasan müntakil benim mülkümdür deyü mukaddemâ müvekkilem merkûme Râziye Hatun'a onüçbin akçaya bey' eylemekle ol dahî tasarruf ider dedikde mezbûr Hasan'a dahî husûs-ı mezbûr su'âl olundukda cevâb virüb fi'l-vâki' merkûme Râziye Hatun'a bey' eylediğim zikr olunan bağçenin mezkûr Mehmed Beşe'nin babasından intikâl etme bir kıt'a yeri var idi lâkin mezbûr Ahmed Beşe târîh-i kitâbdan otuz sene mukaddem âhar diyara çıkub gidüb 'arz-ı merkûmu yoz ve hâli kalub bi-hâsebi'l-kânûn tapuya müstehâk oldukda karye-i mezbûre sipâhîsi olan 'Abdullah Ağa sene ihdâ ve 'ışrîne ve elf şevvâli evâilinde boz toprak 'arz-ı hâliyenin hakk-ı tasarrufunu bana tefvîz idüb mukâbele-i tefvîzden benim yedimde bin akça olub kabz idüb yedime mûmzâ ve mahtûm tezkere virdi ber-mûcibi tezkere sene tis'a ve selâsin ve elf târîhine değin mutasârif olduğum hudûd-ı merkûme dâhilinde olan kendi mülküm ile 'arz-ı merkûmeyi sâ'ir tevâbi' ile mukaddemâ merkûme Râziye Hatun'a semeni merkûma bey' eyledim deyü ikrâr idüb sipâhî-i merkûmum mûmzâ ve mahtûm takrîrine muvâfik tezkeresi ibrâz eylemeğin mezkûr Mehmed Beşe dahî mezbûru minvâl-i meşrûh üzere olduğunu inkâr ile cevâb vericek istişhâd olundukda 'udûl-i müslimînden fahrü'l-kuzât Mevlânâ Emrullah Efendi ibn el-Hâc İbrahîm ve zahrü'l-akrân Mevlânâ Hasan Efendi bin el-Hâc Yûsuf nâm kimesneler li-ecliş-şehâde meclis-i şer'a hâzirân olub fi'l-hakîka mezkûr Mehmed Beşe hâlen nizâ' eylediği 'arz-ı merkûmu mukaddemâ boz ve hâli kalub bi hâsebi'l-kânûn tabuya mülhak olmakla sipâhî-i mezbûr

‘Abdullah Ağa dahî merkûmenin hakk-ı tasarrufunu târîh-i mezbûrda mezbûr Hasan’a tefvîz idüb yedine tezkere virüb ol dahî zikr olunan mikdâr-ı zâman tasarruf eyledi deyü şehâdet eylediklerinde şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâki’ olmağın mezkûr Mehmed Beşe ‘arz-ı merkûmdan kasr-ı yede tenbîh olunub mâ-vaka’a gıbbe’t-taleb ketb olundu hurrîre fî evâsıt-ı şeh-r-i rebî’ü’l-âhir sene ihdâ ve erba’în ve elf (Rebî’ü’l-âhirin 11-20 arası sene 1041).

Dede İsmâ’il Halîfe, el-Hâc ‘Alî bin Birga’ib, Dervîş Mustafâ bin ‘Alî, Halîl bin el-Hâc ‘Alî, Şeyh Mehmed bin Pîrli ve gayruhum.

147-3 Mülk Satışı (Bağ Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Şücâ’ bin ‘Osmân nâm kimesne meclis-i kazâda işbu bâ’isü’l-kitâb el-Hâc Mustafâ bin el-Hâc Mahmûd mahzarında ikrâr-ı tav’i kılub mahmiye-i merkûme hâricinde vâki’ Kovanağzı demekle ma’rûf mevzi’de tarafeyni mezkûr el-Hâc Mehmed mülkü ve bir tarafı Memî Beg mülkü ve bir tarafı nehr-i cârî ile mahdûd olan dört dönüm mülk bağım yerini mezkûr el-Hâc Mustafâ’ya ikibin nakd akçaya bey’-i bât-ı sahîh-i şer’î ile bey’ idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğın meblağ-ı mezbûru mezkûr yedinden bi’t-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî’ eyledim ba’de’l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Şücâ’ın vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü’l-mezkûr el-Hâc Mustafâ kabûl ve tasdîk etmeğın mâ-vaka’a gıbbe’t-taleb ketb olundu hurrîre fî evâsıt-ı rebî’ü’l-evvel sene ihdâ ve erba’în ve elf (Rebî’ü’l-evvelin 11-20 arası sene 1041).

Fahrü’l-eşbâh ‘Abdûlbâki Beg bin Rızvân Çavuş, ‘Abdülhay Çelebî bin ‘Abdî Hoca, ‘Abdî Çelebî bin el-Hâc Hüseyin, ‘Abdî Beg bin Mustafâ, ‘Abdurrahman bin Bedreddîn, Zülfikâr Beg bin ‘Abdullah, Ahmed bin Pîrli, Süleymân bin Mustafâ ve gayruhum.

148-1 Mülk Satışı (Zarûret-i Nafaka için Hayat Satışı)

İkrâr-ı Ahmed Ağa el-vekîl (boş) ma’a Mehmed Ağa.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden olub bundan akdem vefât eden Himmet bin Ahmed nâm kimesnenin Fâtıma ve Şerîfe ve Râziye nâm sulbîye sagîre kızlarının kıbel-i şer’îden mensûb vâsileri olan Ahmed Ağa ibn Bari Beg meclis-i kazâda işbu bâ’isü’l-kitâb kıdvetü’l-emâcid-i ve’l-a’yân Mehmed Ağa ibn (boş) tarafından tasdîk-i âtiyyü’l-beyâna vekîl olub bimâ hüve nehcü’s-sübût şer’an vekâleti sâbite olan Mehmed bin Mustafâ mahzarında bi’l-vesâye ikrâr idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından Kemâlgarîb Mahallesi’nde vâki’ tarafeyni müşarûn ileyh mülkü ve bir tarafı Dervîş Ağa mülkü ve bir tarafı Berdiz mülkü ile mahdûd olan bir kıt’a hayât sığâr-i mezbûrûn mülkleri olub lâkin nafaka ve kisveye küllî zarûretleri olub babalarından intikâl iden sâ’ir menkûlatından vâki’ bir nesne olmayub zikr olunan hayâtın bey’ine muhtâc olmakla ba’de’l-müzâyede ve inkıtâ’ür-rağbe hakkü’l-karârı olan ikibinikiyüz akçaya bey’-i bât ile bey’ idüb bi’t-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebî’ eyledim ba’de’l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Râziye Ahmed Ağa’nın vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü’l-müşarûn ileyh Mehmed Ağa tarafından vekîl-i mezbûr Mehmed bi’l-mukâbele kabûl

ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâsıt-ı şehri rebî'ü'l-âhir sene ihdâ ve erba'ın ve elf (Rebî'ü'l-âhirin 11-20 arası sene 1041).

Şükrullah bin 'Alî, Mustafâ bin Kel 'Alî, Sefer Beg bin 'Abdullah, Kasım bin Budak, Süleymân bin Mustafâ ve gayruhum.

148-2 Mülk Satışı ('Arsa Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden 'Abdî ve Mustafâ ibn Hasan nâm kimesneler meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb el-Hâc Süleymân bin Mehmed nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme hâricinde vâki' Bormeşk demekle ma'rûf mevzi'de tarafeyni mezkûr el-Hâc Süleymân mülkü ve bir tarafı Mehmed Çelebî mülkü ve bir tarafı 'Alî mülkü ile mahdûd olub mukaddemâ vefât eden vâlidemiz Ümmî bint-i Halîl nâm hatundan irs-i şer'î ile bize intikâl iden ve kız kârındaşlarımız İsmihân ve Neslîhân nâm hatunlar şerâ'-i şer'î ile iştirâ eylediğimiz bir kıt'a mülk yerimizi el-Hâc Süleymân'a yetmiş 'adet esedî guraşa bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr el-Hâc Süleymân yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırrân-ı merkûmân 'Abdî ve Mustafâ'nın vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârlarını el-mukırr-ı lehü'l-mezkûr el-Hâc Süleymân vicâhen tasdik ve şifâhen tahkîk etmeğin mâ-vaka'a gibbe't- taleb ketb olundu hurrîre fî evâsıt-ı şehri rebî'ü'l-âhir sene ihdâ ve erba'ın ve elf (Rebî'ü'l-âhirin 11-20 arası sene 1041).

Es-Seyyid Dervîş bin es-Seyyid Ahmed, es-Seyyid Yûsuf bin es-Seyyid Kapanî, 'Osmân Beşe bin Mustafâ, Mûsâ bin Ramazân, Mustafâ bin Emrullah, 'Alî bin Mustafâ ve gayruhum.

148-3 Mülk Satışı (Bağ Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Kenân bin Yûsuf ve Safiye bint-i el-Hâc İsmâ'îl nâm kimesneler asâleten ve merkûm Kenân'ın Mehmed nâm sagîr kârındaşının kibel-i şer'îden mensûb vasîsi olan mezbûr Safiye meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Mehmed ibn el-Hâc 'Abdülkâdir nâm kimesne mahzarında asâleten ve vesâyeten her biri ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme hâricinde vâki' Sâdırlar nâm mevzi'de bir tarafı mezkûr Mehmed mülkü ve bir tarafı Mahmûd mülkü ve bir tarafı 'Alî mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub her birimiz ale's-seviye müşterek olduğumuz bir kıt'a mülk bağdan kendi hisselerine asâleten ve sagîre-i mezbûrenin hissesini zâbe min-vech olub bey'i lâzım gelmekle vesâyeten mezkûr Mehmed'e üçbinaltıyüz akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Mehmed yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledik ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dediklerinde mukırrân-ı merkûmân Kenân ve Safiye'nin vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârların mukırr-ı lehü'l-mezkûr Mehmed'in vicâhen tasdik ve şifâhen tahkîk eylemeğin mâ-vaka'a gibbet talebe ketb olundu hurrîre fî evâsıt-ı şehri rebî'ü'l-âhir sene ihdâ ve erba'ın ve elf (Rebî'ü'l-âhirin 11-20 arası sene 1041).

Fahrü'l-kuzât Mevlânâ 'Abdurrahman Efendi, Hasan Beşe bin Budak, Mahmûd bin İbrahîm, Budak Beşe bin Tanrıverdi, Ahmed Çelebî bin 'Abdurrahman Efendi, Yûsuf bin Hüseyin, Nûrullah bin Ramazân ve gayruhum.

149-1 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden olub divân-ı hümâyûn kâtiblerinden fahrü'l-erbâbi't-tahrîr ve'l-kalem Mustafâ Efendi ibn 'Abdünnebi Hoca meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb İbrahim Çelebî bin Pervâne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûmede vâki' Ferhûniye Mahallesi'nde kıbleten ve garben tarîk-i âmm ve şarken Mehmed Beg mülkü ve şimâlen Ahmed Beşe mülkü ile mahdûd olub bir sofa ve bir tabhâne ve fevkâni ve tahtâni iki bâb oda ve iki kıt'a mahutayı müştemil olan mülk menzilimi mezkûr İbrahim Çelebî'ye yüz 'aded esedî guruşa bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr İbrahim Çelebî yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslim-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Mustafâ Efendi'nin vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el mukırr-ı lehü'l-mezkûr İbrahim Çelebî kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrire fî evâsıt-ı şehr-i rebî'ü'l-âhir sene ihdâ ve erba'în ve elf (Rebî'ü'l-evvelin 11-20 arası sene 1041).

Mevlânâ Hasan Efendi bin el-Kâdı, zahrü'l-emâcid Dervîş Ağa, fahrü'l-eşbâh es-Seyyid Ahmed Efendi, 'Alî Hoca bin Mûsâ, 'Abdurrahman Beg bin Pervâne ve gayruhum.

149-2 Vâsi'sinin Vefâtı Üzerine Oğullarından Kendine 'Ait Olan Muhallefâtı Taleb ve Yapılan Sulhü Tescîl

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Mahmûd ibn el-Hâc İbrahim nâm kimesne meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Velî ve Hüsâm ve Bekir ve 'Alî evlâd-ı Hoca 'Ömer nâm kimesneler mahzarlarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb bundan akdem ben sagîr iken babam el-Hâc İbrahim nâm kimesne vefât eyledikde mezkûrlerin babaları Hoca 'Ömer nâm kimesne kıbel-i şer'îden mensûb vasım olub babam müteveffâ-yı mezbûrdan irs-i şer'î ile intikâl iden hisse-i şer'iyemi zabt idüb hisse-i merkûmenin ba'zısı mukaddemâ bana verib teslim-i mebî' eyleyüb bir mikdârını zimmetinde bâki iken vefât eylemekle muhallefâtından oğulları mezkûrun Velî ve Hüsâm ve Bekir ve 'Alî'den da'vâ ve taleb eyledikde mâ-beynimizde münâza'a vâki' olmuş idi el-hâlet-i hazâ araya müslihûn tavassut idüb sekizbin akça üzerine 'akd-i sulh inşâ' ittiklerinde ben dahî sulh-ı mezbûru kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûru mezkûrûn Velî ve Hüsâm ve Bekir ve 'Alî yedlerinden alub kabûl ve kabz idüb husûs-ı mezbûre müteallik da'vâdan fâriğ olub zimmetlerini ibrâ ve iskât eyledim bâki da'vâ ve nizâ'ım kalmadı ba'de'l-yevm bu husûsa müte'allık bir tarîk ile dahî benden bi'z-zât veya bi'l-vâsıta da'vâ ve husûmet sûdur ve zûhur iderise lede'l-hükkâmü'l-kirâm mesmu'a ve makbûle olmaya didikde mukırr-ı merkûm Mahmûd'un vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûrûn Velî ve Hüsâm ve Bekir ve 'Alî vicâhen tasdik ve şifâhen tahkîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrire fî evâsıt-ı rebî'ü'l-evvel sene ihdâ ve erba'în ve elf (Rebî'ü'l-evvelin 11-20 arası sene 1041).

Es-Seyyid Zülfikâr Beg bin Memî Ağa, Hüseyin Çelebî bin el-Hâc Ahmed, Şâhverdi bin Halîl ve gayruhum.

149-3 Mülk Satışı (Ev Satışı)

İkrâr-ı Veled bin İbrahîm (boş) ma'a İbrahîm bin 'Abdülgâni.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Veled bin İbrahîm meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb İbrahîm bin 'Abdülgani mahzarında ikrâr idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından Çiftenerdübân Mahallesi'nde vâki' bir tarafı Dürzî 'Alî mülkü ve bir tarafı Râziye Hatun mülkü ve bir tarafı Kurd mülkü ve bir tarafı tarîk-i hâss ile mahdûd olan mülk menzilimi mezkûr İbrahîm yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Velî'nin vech-i meşrûh üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü'l-mezkûr İbrahîm vicâhen tasdik ve şifâhen tahkîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurriye fî't-târîhi'l-mezbûr.

Dürzî 'Alî bin Süleymân, Dede bin el-Hâc Mehmed, Sinân bin Mehmed, Süleymân bin Muslî ve gayruhum.

149-4 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Mahmiye-i Konya sâkinelerinden Hayâti bint-i Mehmed nâm hatun mahzar-ı kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Pîrî Hasan mahzarında ikrâr-ı tav'i kılub mahmiye-i merkûme mahallâtından Hoca Habîb Mahallesi'nde vâki' kıbleten Ya'kûb mülkü ve bir tarafı Turak mülkü ve bir tarafı Celâl Beg mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub bir harâbe sofa ve bir tahtâni oda ve bir ahur ve havluyu müştemil olan mülk menzilimi mezkûr Celâl Beg'e üçbinbeşyüz akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb meblağ-ı mezbûru mezkûr Celâl Beg yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûme Hayâti Hatun'un vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü'l-mezkûr Celâl Beg kabûl eylemeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurriye fi evâil-i rebî'ü'l-evvel sene ihdâ ve erba'în ve elf (Rebî'ü'l-evvelin 1-10 arası 1041).

Fahrü'l-Kuzât Mevlânâ Receb Efendi, Mevlûd Çelebî bin Dede, Ahmed Çelebî bin Ca'fer, Ahmed bin Hasan ve gayruhum.

150-1 Mülk Satışı (Mîrâs Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden olub bundan akdem vefât eden Hüsâm Dede bin Dede Hâlid nâm kimesne bi'l-ihzâr vârislerinden li-ebeveyn kârındaşı olan 'Alî Dede nâm kimesneler asâleten ve müteveffâ-yı mezbûrdan mu'ahhar vefât eden kız kârındaşı Ümmî nâm hatunun Sadrî oğlu 'Osmân bin Ahmed dahî asâleten ve kârındaşı mezbûrun zevce-i metrûkesi 'Âişe bint-i Döndü nâm hatun tarafından husûs-ı âtiyyü'l-beyâna vekîl olub 'Abdülkâdir bin Hasan ve Dervîş bin Muharrem nâm kimesneler şehâdetleriyle şer'an vekâleti sâbite olan hâlen zevcesi Pîrî bin 'Abdülgani nâm kimesne meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb el-Hâc Ahmed bin el-Hâc İshak mahzarında her biri asâleten ve vekâleten ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından Akbaş Mahallesi'nde vâki' kıbleten ve şarken 'Abdî Efendi mülkü ve şimâlen 'Abdî mülkü ve garben mezkûr el-Hâc Ahmed mülkü ile mahdûd olub mülk-i mevrûsumuz olan bir sofa ve bir tabhâne ve fevkâni ve tahtâni iki örtme ve bir kıt'a mahutayı müştemil olan menzilizimi mezkûr el-Hâc Ahmed'e dörtbin akçaya bey'-i bât-ı sahîh ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr el-Hâc

Ahmed yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-vevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırrûn-ı merkûmûn 'Alî Dede ve 'Osmân ve Pîrî'nin vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü'l-mezbûr el-Hâc Ahmed kabûl ve tasdîk etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâsıt-ı rebî'ü'l-evvel sene ihdâ ve erba'în ve elf (Rebî'ü'l-evvelin 11-20 arası sene 1041).

'Abdî Hoca bin el-Hâc İbrahîm, Mehmed Hâlîfe bin Elvan, Satı bin Halîl, 'Alî bin Mevlûd ve gayruhum.

150-2 Mülk Sahipliği Da'vâsı

Hüccet-i Ahmed Efendi oğlu Mehmed Çelebî.

Budur ki mahmiye-i Konya kazâsına tâbî' Gödene nâm karye sâkinelerinden 'Âişe bint-i 'Ömer nâm hatun yine karye-i mezbûre sâkinlerinden Mehmed Çelebî bin Ahmed Efendi nâm kimesneyi meclis-i kazâda ihzâr üzerine takrîr-i da'vâ idüb li-ebeveyn kârındaşım olub binonyedi senesinde vefât eden Yûsuf bin 'Ömer'in karye-i mezbûre sınırında mutasarrıf olduğu yerlerinin hakk-ı tasarrufu kânûn üzere bana mahsus olub hâlen tasarruf ider iken mûmâ ileyh Mehmed Çelebî tasarrufuma manî' olur su'âl olunub men' olunmasını murâd iderin didikde gıbbe's-su'âl mezbûr Mehmed Çelebî cevâb virüb târîh-i mezbûrda mesfûr Yûsuf fevt olub sâhib-i 'arz olan Bayezid Beg zikr olunan 'arzı kendilere 'arz idüb kabûl etdiği ecilden mezbûr Bayezid Beg babam müteveffâ-yı mezbûr Ahmed Efendi'ye tapuya virüb mukâbele-i tefvîz'de binüçyüzelli akçaya alub yedi sene babam müteveffâ-yı mezbûr zabt ve tasarruf ittiğinde yine mezbûre 'Âişe hareket idüb da'vâ-yı şüru' eyledikde binyirmidört târîhinde ordu-yı hümâyûn kâdısı olan 'alemü'l-ulemâil-izâm Mustafâ Efendi huzûrunda murâfa'a olub merkûm Bayezid Beg'in imzasıyla mûmzâ ve hatmi ile mahtûm tapu tezkeresi ibrâz oldukda babam mezbûr Ahmed Efendi'nin kelâmına murâfa'a bulunmağın merkûme 'Âişe târîh-i mezbûrda sâhib-i 'arz olan mezkûr Bayezid Beg zikr olunan 'arzı kendiye 'arz idüb kabûl etmedikde münkîr olıcak 'udûl-i müslimînden Mehmed ve Şa'bân Efendi ibn Bayram nâm kimesneler babam mezbûr Ahmed Efendi'nin da'vâsına mutâbık şehâdet-i şer'îye eylediklerinde mezbûr Bayezid Beg'den târîh-i merkûmda babam mezbûr Ahmed Efendi'ye hükm eyledikten sonra babam vefât edinceye değın zabt idüb vefât eyledikde hakk-ı tasarrufu bana intikâl etmeğın ben dahî birkaç sene zabt ve tasarruf eyledim bir iki senedir İstanbul'a gitmekle mezbûre 'Âişe fuzûlî zabt etmeğın ve bir târîh mezbûrda ordu-yı hümâyûn kâdısı olan Mevlânâ-yı mûmâ ileyh Mustafâ Efendi'nin imzasıyla mûmzâ ve hatmi ile mahtûm ve binyirmidört târîhi cemâziye'l-ûhrasının yirminci günü târîhiyle müverrah merhûm Bayezid Beg'in hüccet-i şer'îye (silik) ve binonyedi senesi târîhiyle müverrah merhûm Bayezid Beg'in tezkeresinde ibrâz idüb nazar olundukda (silik) mazmûni temâm mezbûr Mehmed Çelebî'nin takrîrine muvâfık bulundu lâkin mezbûre 'Âişe mazmûn-ı hüccet-i münkîre olmağın udul-ü ricâlden Veled Efendi ibn 'Âişe ve Hasan Efendi ibn el-Hâc Yûsuf nâm kimesneler li-eclî't-temessük meclis-i şer'a hâzirân olub fî'l-vâki' Mevlânâ-yı mûmâ ileyh huzûrunda minvâl-i meşrûh üzere da'vâ olundukda Mevlânâ-yı mûmâ ileyh merkûme 'Âişe'yi ber vechi mu'arazâdan men' idüb mezbûr Ahmed Efendi hükm idüb mezbûr Ahmed Efendi vefât edinceye değın zabt ve tasarruf idüb vefâtından sonra oğlu mezkûr Mehmed Çelebî zabt idüb iki senedir İstanbul'a gitmekle merkûme 'Âişe fuzûlî zabt idüb biz bu husûsa şahidleriz şehâdet dahî ideriz deyü

edâ-i şehâdet-i şer'îye eylediklerinde şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâki' olmağın merkûme 'Âişe Hatun zikr olunan arâziden kasr-ı yede tenbîh-i birle mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâil-i rebî'ü'l-âhir sene ihdâ ve erba'în ve elf (Rebî'ü'l-âhirin 1-10 arası sene 1041).

Mustafâ Efendi el-Müderriş, Mûsâ Hâlîfe bin Mûsâ, Süleymân bin Mustafâ, Hâcî bin Dervîş ve gayruhum.

151-1 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden İbrahîm Dede bin Bedel nâm kimesne meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Bekir bin Halîl tarafından ikrâr-ı tav'î kılub mahmiye-i merkûme mahallâtından Öylebanladı Mahallesi'nde vâki' bir tarafı Kasab-ı kadîm mülkü ve bir tarafı Mahmûd mülkü ve bir tarafı Mustafâ mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub bir sofa ve bir tabhâne ve bir oda ve bir ahur ve hayâtı müştemil menzilimi mezkûr Bekir'e binbeşyüz akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğın meblağ-ı mezbûru mezkûr Bekir yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm İbrahîm Dede'nin vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü'l-mezkûr Bekir bi'l-mukâbele kabûl ve tasdik etmeğın mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâhir-i rebî'ü'l-âhir sene ihdâ ve erba'în ve elf (Rebî'ü'l-âhirin 21-29 arası sene 1041).

'Abdurrahman Hâlîfe bin el-Hatîb, Mûsâ bin Ramazân, Mustafâ bin Hüseyin, Süleymân bin Mahmûd, 'Abdulkâdir Efendi el-İmâm ve gayruhum.

151-2 Mülk Satışı (İcâre-i Zemînli Dükkân Satışı)

İkrâr-ı 'Osmân (boş) ma'a İbrahîm bin Hasan Dede.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden 'Osmân bin Baba Nûrullah nâm kimesne mahzar-ı kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Hasan Dede bin Hüsâm nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tav'î kılub mahmiye-i merkûme çarşısında 'Attârlar Çarşısı'nda vâki' bir tarafı 'Osmân dükkânı ve bir tarafı diğêr 'Osmân mülkü ve bir tarafı Nâsuh Dede mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub Demîrci mescid-i şerîfi vakfına beher sene otuzaltı akça icâre-i zemîni olan bir bâb 'Attâr dükkânımı mezkûr Hasan Dede'ye bindokuzyüz akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğın meblağ-ı mezbûru mezkûr Hasan Dede yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm 'Osmân'ın vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü'l-mezkûr Hasan Dede kabûl ve tasdik etmeğın mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâhir-i rebî'ü'l-âhir sene ihdâ ve erba'în ve elf (Rebî'ü'l-âhirin 21-29 arası sene 1041).

Es-Seyyid Yûsuf bin es-Seyyid Sa'id, es-Seyyid Hasan Çelebî bin es-Seyyid Hüseyin, Mustafâ bin Hamza, İbrahîm bin Hüsâm, el-Hâc 'Abdûlbâki bin Emrullah, Mehmed Çelebî bin 'Ömer ve gayruhum.

151-3 Tarla Tasarruf Hakkı Hususunda Sulhü Tescîl

Budur ki mahmiye-i Konya kazâsına tabi' Karadiğın nâm karye sâkinlerinden Mevlânâ Hüseyin Efendi ibn 'Ayvad meclis-i kazâda işbu râfi'ü'l-kitâb Mevlânâ

Mehmed Çelebî bin Ahmed Efendi ve Mûsâ Hâlife ibn Yûsuf mahzarlarında ikrâr idüb karye-i mezbûre sınırında vâki' Kızılyer demekle ma'rûf mevzi'de bir tarafı Bayezid tarlası ve bir tarafı Nâsuh tarlası ve tarafeyni tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan bir kıt'a tarla boz ve hâli kalub bi-hâsebi'l-kânûn tapuya muhtâc olmakla sâhib-i 'arz sene selâse ve selâsin ve elf târihinde hakk-ı tasarrufunu bana tefvîz idüb ben dahî tefevvûz ve kabûl idüb ve yine el-ân tasarruf üzere iken mezkûrân Mehmed Çelebî ve Mûsâ Hâlife 'arz-ı merkûmesini semân ve selâsin ve elf târihine deĝin kadîmden iştirâk üzere tasarrufumuzda iken 'arz-ı merkûmeyi üç senedir sana icâr eyledik sen dahî isticâr ve kabûl eylemiş idin deyü benden da'vâ ve taleb eylediklerinde mâ-beynimizde münâza'at vâki' olmuş idi el-hâlet-i haza araya müslihûn tavassut idüb 'arz-ı merkûme hâlen zî'l-hısm olmakla bir sene mezkûrlar ile zira'at idüb hâsil olacak mahsûlu kaldurub her birimiz hisselerimizi zabt eylediğimiz dediğinde 'arz-ı merkûmeyi ke'l-evvel mezkûrân Mehmed Çelebî ve Mûsâ Hâlife zabt ve tasarruf eylediler husûs-ı mezbûre mugayir ba'de'l-yevm benden veya vekîlimden bir tarîk ile dahî da'vâ ve husûmet sûdur ve zûhur iderse lede'l-hükkami'l-kirâm mesmu'a ve makbûle olmaya didikde mukırr-ı merkûm Hüseyin Efendi'nin vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehuma el-mezkûrân Mehmed Çelebî ve Mûsâ Hâlife bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeĝin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâsıt-ı rebî'ü'l-âhir sene ihdâ ve erba'în ve elf (Rebî'ü'l-âhirin 11-20 arası sene1041).

Fahrü'l-kuzât Mevlânâ Mehmed Efendi, Mevlânâ Mustafâ Efendi el-Müderris, Mevlânâ 'Alî Efendi el-Müderris, Mevlânâ Süleymân Efendi el-Müderris, Mehmed Aĝa Serdârı Yeniçeriyân, Ahmed bin Fenes, Mehmed bin Derviş, Mustafâ bin Himmet ve gayruhum.

151-4 Mülk Satışı (Bağ Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinelerinden Huban bint-i Ahmed nâm hatun meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Ahmed bin Halîl mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme kazâsına tâbi' Gödene nâm karyede vâki' tarafeyni Ahmed Beg mülkü ve bir tarafı el-Hâc Dede mülkü ve bir tarafı Seydî 'Alî mülkü ile mahdûd olub bundan akdem vefât eden karındaşım Kemâl nam kimesnenin muhalledâtından irs-i şer'î ile intikâl iden bir kıt'a mülk baĝımı içinde olan eşcâr-ı müsmire ve gayri müsmire ile mezkûr Ahmed'e dörtyüz akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeĝin meblaĝ-ı mezbûru mezkûr Ahmed yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müştêrâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûme Huban Hatun'un vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü'l-mezkûr Ahmed bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk itmeĝin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâhir-i rebî'ü'l-âhir sene ihdâ ve erba'în ve elf (Rebî'ü'l-âhirin 21-29 arası sene 1041).

Mehmed Aĝa bin Mahmûd, Emîr Ca'fer bin 'Abdî, Mehmed bin Turhân, Mustafâ bin Hayatî, Ahmed bin Velî, Mehmed bin Ahmed, Mustafâ bin 'Abdî ve gayruhum.

152-1 Mülk Satışı (Zarûret-i Nafaka için Ev Satışı)

Budur ki Mahmiye-i Konya mahallâtından Biremânî Mahallesi sâkinelerinden Cemîle bint-i Yûsuf nâm hatun meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb el-Hâc Rızvân bin

‘Abdullah mahzarında ikrâr-ı tâm idüb mahalle-i mezbûrede vâki’ bir tarafı benim mülküm ve bir tarafı Çelebverdi mülkü ve tarafeyni tarîk-i ‘âmm ile mahdûd olan bir bâb odâmı bir kıt’a havlusı ile bundan akdem sadrî sagîr oğlum Ahmed bin ‘Alî’ye hîbe ve temlik eylemiş idim el-hâlet-i hazîhi oğlum sagîr-i mezbûrun babası ‘Alî nâm kimesne vefât idüb merkûm Ahmed’in nafaka ve kisveye zarûreti olub babasından intikâl iden menkûlatından vefâ ider şey’i olmayub menzil-i mezbûr kendine münhâsıra olmağla ba’de’l-müzâyede ve inkitâ’ür-rağbe ikibinaltıyüz akçaya karar idüb rızası ile âhardan tâlib olmağın hudûdu zıkr olunan menzili velâyetim hâsebiyle mezbûr el-Hâc Rızvân’a meblağ-ı mezbûr ikibin altıyüz akçaya bey’-i bât-ı sahîh-i şer’î ile bey’ idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğın meblağ-ı mezbûru mezkûr el-Hâc Rızvân yedinden bi’t-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî’ eyledim ba’de’l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Cemîle Hatun’un vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr el-Hâc Rızvân kabûl ve tasdik etmeğın mâ-vaka’a gıbbe’t-taleb ketb olundu hurrîre fî evâsıt-ı cemâziye’l-evvel sene ihdâ ve erba’în ve elf (Cemâziye’l-evvelin 11-20 arası sene 1041).

‘İvaz Hoca bin Ahmed, Molla Mahmûd bin ‘Abdî Dede, ‘Alî Beg bin Mehmed, Hüseyin Beg bin ‘Alî, ‘Abdî Beg bin Mûsâ, Ahmed bin ‘Abdünnebi ve gayruhum.

152-2 Muhallefât Hissesi Talebi ve Sulhü Tescîl

Celâl Çelebî.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden olub bundan akdem vefât eden Mahmûd ibn el-Hâc Mustafâ nâm kimesnenin vârislerinden kız kârındaşı Neslî nâm hatun tarafından husûs-ı âtiyyü’l-beyâna vekîl olub Himmet Dede bin Bektaş ve Mehmed bin Mehmed şehâdetiyle vekâleti sâbite olan zevci ‘Abdî bin Nûrullah meclis-i kazâda müteveffâ-yı mezbûrun kız kârındaşı olub muhallefâtına vâzî’ü’l-yed olan Bani nâm hatun tarafından tasdik-i atıyyü’l-beyâna vekîl olub bimâ hüve nehcü’s-sübût şer’an vekâleti sabîte olan zevci zahrü’l-a’yân Celâl Çelebî bin Hasan Çelebî mahzarında ikrâr idüb zevcem ve müvekkilem merkûme Neslî Hatun babası müteveffâ-i mezbûr Mahmûd’un menkûlâtı ve akarâtından irsi şer’î ile kendiyeye intikâl iden hisse-i şer’iyesini kârındaşı merkûme Bani Hatun’dan da’vâ ve taleb eyledikde mâ-beynlerinde münâza’ât-i kesîre vâki’ olmuş idi el-hâlet-i hâza araya müslîhîn tavassut idüb müteveffâ-i mezbûrun düyûn-ı müsbitelerini merkûme Bani Hatun ikrâr itmesi üzerine beşbinikiyüz akça üzerine ‘alâ tarîki’t-tehâruc ‘akd-i sulh inşâ’ ettiklerinde müvekkilem mezbûr Neslî Hatun dahî sulhu kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezkûru vekîl mûmâ ileyh yedinden bi’t-temâm ahz ve kabz eyleyüb husûs-ı mezbûre müte’allık da’vâdan fârîğ olub merkûme Bani Hatun’un zimmetini ibrâ ve iskât eyledi bâki da’vâ ve nizâ’ı kalmadı ba’de’l-yevm bu husûsa müte’allık bir tarîk ile dahî benden veya vekîlimden da’vâ ve husûmet ider ise lede’l-hükkâmü’l-kirâm mesmû’a ve makbûle olmaya didikde mukırr-ı merkûm vekîl ‘Abdî’nin vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı leh es-Seyyid Celâl Efendi vicâhen kabûl ve şifâhen tahkîk etmeğın mâ-vaka’a gıbbe’t-taleb ketb olundu hurrîre fî evâil-i cemâziye’l-evvel sene ihdâ ve erba’în ve elf (Cemâziye’l-evvelin 1-10 arası 1041).

Fahrü’l-a’yân Hüseyin Efendi bin Hasan Çelebî, Mehmed Hâlîfe bin İbrahîm, Taşkun Dede bin Bektaş, Mahmûd bin Şemseddîn, Hasan Beg bin Yûsuf ve gayruhum.

152-3 Mülk Satışı (Tarla Satışı)

İkrâr-ı Mustafâ (boş) ma'a Yahyâ.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Mustafâ bin İsmâ'îl nâm kimesne meclis-i kazâda Yahyâ bin Mustafâ mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûmede vâki' Kovanagzı demekle ma'rûf mevzi'de bir tarafı benim mülküm ve bir tarafı çay ve tarafeyni tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub tahmînen üç dönüm mülk tarlamızı mezkûr Yahyâ'ya beşbinikiyüz nakd akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Yahyâ yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Mustafâ'nın vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü'l-mezkûr Yahyâ kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâil-i cemâziye'l-evvel sene ihdâ erba'în ve elf (Cemâziye'l-evvelin 1-10 arası 1041).

Mehmed Efendi bin Mehmed Hâlîfe, Mehmed bin Mâz, Mustafâ bin Nâsrullah, Molla Mahmûd bin el-Hâc Mehmed ve gayruhum.

153-1 Mülk Satışı (Bağ Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Muslî bin Mustafâ nâm kimesne meclis-i kazâda işbu hâfızü'l-kitâb Mehmed bin 'Abdülvehhab mahzarında mahmiye-i merkûme hâricinde vâki' merhûm Şeyh Vefâ câmi'i şerîfi kurbunda bir tarafı Hasan mülkü ve bir tarafı Şa'bân mülkü ve bir tarafı nehr-i câri ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan dört tahta mülk bağımı bir bâb ev yeri ve bir örtme ve bir kıt'a yeri ile mezkûr Mehmed'e onaltıbin yüz akçaya bey'-i batla bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Muslî'nin vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü'l-mezkûr Mehmed vicâhen tasdik ve şifâhen tahkîk etmeğin mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâil-i cemâziye'l-ûla sene ihdâ ve erba'în ve elf (Cemâziye'l-evvelin 1-10 arası 1041).

Es-Seyyid Mustafâ bin Nâsrullah, el-Hâc Ahmed bin 'Abdünnebi, Mehmed bin Su, Hasan Çelebî bin el-Hâc Ahmed, Mehmed bin Ahmed, 'Ömer Hâlîfe bin Ahmed, Hasan bin Dur'alî, İbrahîm Çelebî bin Mûsâ Hâlîfe ve gayruhum.

153-2 Hîbe (Değirmen Yarı Hissesinin Hîbesi)

Budur ki mahmiye-i Konya mahallâtından Seydîveri Mahallesi sâkinelerinden Marziye bint-i el-Hâc Mehmed nâm hatun tarafından husûs-ı âtiyyü'l-beyâna vekîl olub vekâleti Mevlânâ Veled Efendi bin Aşık ve Karaca bin İbrahîm nâm kimesneler şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan fahrü'l-kuzât Hasan Efendi bin el-Hâc Yûsuf nâm kimesne meclis-i kazâda Göçe-i Kebîr kazâsına tâbî' Cemâleddîn nâm karye sâkinlerinden Arzuman bint-i Mûsâ mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilem merkûme Marziye Hatun karye-i mezbûre kurbunda vâki' Cemâleddîn Danâsı demekle ma'rûf mevzi'de devran iden bir bâb değirmende olan nisf hisse-i şayi'a-i şer'iyesini mezkûr Arzuman'a hîbe-i sahîh-i şer'î ile hîbe ve temlîk ve teslîm idüb ol dahî mevki'-i hîbede ithâb ve kabûl eyleyüb mukâbele-i hîbede mezkûr Arzuman yedinden beş batman peynir ve bir batman sade yağ ve

yedi batman un ve buçuk keyl arpa ve bir guruş alub zabt ve kabz eyledi ba'de'l-vevm zikr olunan değirmende olan nisf hisseye mutasarrıf olsun dedi didikde mukırr-ı merkûm vekıl Hasan Efendi'nin vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü'l-mezkûr Arzuman vicâhen kabûl ve şifâhen tahkık itmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrıre fî evâil-i cemâziye'l-evvel sene ihdâ ve erba'în ve elf (Cemâziye'l-evvelin 1-10 arası 1041).

Es-Seyyid Ahmed Çelebî bin 'Abdurrahîm, Kumli bin 'Alî, Pîr Ahmed bin Mehmed, Velî bin İbrahîm ve gayrum.

153-3 Ze'âmetin Asıl Sahibine Önceden Toplanan Gelirlerin Bedelinin Teslimi

Budur ki Begşehri Sancağı'nda vâki' Bozkır kazâsına tâbi' olan Avdan nâm karye ve gayride ze'âmete mutasarrıf olub bundan akdem vefât eden 'Abdullah Ağa'nın sulbî oğulları Bostan Beg ve Mehmed Beg ve Mustafâ Beg nâm eytâm-i sıgarinin vasîyi muhtârları olan mahmiye-i merkûmenin kethüdâyeri fahrü'l-akrân Sefer Ağa zîde kadruhu meclis-i kazâda dergâh-ı 'âlî mutasarrıflarından Süleymân Ağa zîde mecduhunun subaşısı olan 'Alî Beg ibn Mahmûd mahzarında bi'l-vesâye ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb bundan akdem mezbûr 'Abdullah Ağa vefât eyledikde ze'âmet-i merkûme mahlûlünde sene tis'a ve selâsin ve elf şa'bânının guresinden oğulları merkûmûn Sinân Beg ve Mehmed Beg ve Mustafâ Beg âsitâne-i sa'âdet tarafından kânûn üzere tefvîz olunub her birinin yedlerine berât-ı şerîf verilmiş iken mûmâ ileyh Süleymân Ağa'ya ze'âmet-i merkûme sene-i mezbûrede mâh-i merkûmun yirminci günü ordu-yı hümâyûn tarafından tevcih olub mezkûr 'Alî Beg tarafından gelüb zabt ve mahsûlünü kabz eyleyüb lâkin vasîleri olduğum sıgâr-i merkûmûnun berâtları târîhi mukaddem olmakla ze'âmet-i merkûmenin bâd-ı hevâ ve resm-i tapusundan mezkûr 'Alî Beg cem' ve tahsîl eylediği ikiyüzseksen esedî guruşu Begşehri'nde cârî olduğu üzere yûzonar akçadan ondokuzbinsekizyüz akça ider meblağ-ı mezbûru vesâyetim hâsebiyle mezkûr 'Alî Beg yedinden ahz ve kabz eyledim didikde mukırr-ı merkûm Hâcî Sefer Ağa'nın vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el mukırr-ı lehü'l-mezkûr 'Alî Beg bi'l-mukâbele kabûl ve tasdik etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrıre fî evâil-i cemâziye'l-evvel sene ihdâ ve erba'în ve elf (Cemâziye'l-evvelin 1-10 arası 1041).

Seydî Beg bin Mehmed, Mûsâ Hâlîfe bin 'Ömer, Ahmed Çelebî bin 'Alî, 'Abdî Beg bin 'Abdî, Bekir Beg bin 'Abdullah ve gayrum.

153-4 Başkası ile Evlenen Kıza Nâmzed için Verilen Kıyâfetlerin Bedelinin Tahsîl

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden İbrahîm veled-i Çağseri Keşîş nâm emrud zimmî meclis-i kazâda işbu râfi'ü'l-kitâb Bağrı veled-i Yâsef nâm zimmî mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme sâkinelerinden Gülaser bint-i Yagob nâm zimmîyenin bâliğaya nâmzed olub husûs-ı mezbûr için beynimizde ma'lûm bazı esbâbı virmiş idim hâlen mezkûr Yagob merkûme Gülaseri tezvîc eylemekle mukaddemâ virdiğim esbâbımı mezkûrlardan da'vâ ve taleb eylemeğın mabeynimizde münâza'a vâki' olmuş idi el-hâlet-i hâza araya müslihûn tavassut idüb ikibinsekizyüz akça üzerine 'akd-i sulh inşâ' ettiklerinde biz dahî hükm-i mezbûru kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı merkûmu mezkûr Yagob zimmî yedinden ahz ve kabz eyleyüb husûs-ı merkûme müte'allık da'vâdan hüsn-i rızâm ile

fâriğ olub mezkûr Yagob merkûme Gülaser ve babası Yagob'un zimmetini ibrâ ve iskât eyledim bâki da'vâ ve nizâ'im kalmadı ba'de'l-yevm bu husûsa müte'allık bir tarikle benden veya vekilimden da'vâ ve husûmet sûdur ve zûhur ider ise mesmu'a ve makbûle olmaya didikde mukırr-ı merkûm İbrahîm'in vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr Yagob vicâhen tasdik ve şifâhen tahkîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâil-i şehri şevvâl sene ihdâ ve erba'în ve elf (Şevvâlin 1-10 arası 1041).

Hacı bin İbrahîm, Süleymân bin Mustafâ, Ayneverdi Keşîş veled-i Yagob, Kubâd veled-i bin Kellâme, Dulan veled-i Kuyabe ve gayruhum.

154-1 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya mahallâtından Devle Mahallesi sâkinlerinden 'Abdî bin Ca'fer nâm kimesne meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb sulbî oğlu Hasan mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahalle-i mezbûrede vâki' kibleten ve şarken tarîk-i hâss ve şimâlen Bekir Çavuş mülkü ve garben tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub bir bâb oda ve bir çardak ve bir havluyu ve bi'r-i mâ-i müştemil olan mülk menzilimi oğlum mezkûr Hasan'a ikibin nakd râic-i fi'l-vakt akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Hasan yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslim-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm 'Abdî'nin vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü'l-mezkûr Hasan bi'l-mukâbele kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâsıt-ı cemâziye'l-evvel sene ihdâ ve erba'în ve elf (Cemâziye'l-evvelin 11-20 arası sene 1041).

El-Hâc Hızır bin Mehmed, Velî bin Pîr Ahmed, 'Alî bin el-Hâc Sefer, es-Seyyid Hasan Çelebî bin 'Abdülbâki, Mehmed Çelebî bin el-Hâc Hızır ve gayruhum.

154-2 Mülk Satışı (Dükkân Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden olub Erinzâde demekle meşhûr olan Memî Beg bin Mehmed Çavuş işbu bâ'isü'l-kitâb Mevlûd bin Mahmûd mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûmede vâki' Tahte'l-kal'a nâm mevzi'de bir tarafı Kökezoğlu dükkânı ve bir tarafı Kasab Yakub dükkânı ve bir tarafı Mehmed Efendi ve Muslî Çelebî mülkleri ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan bir bâb dükkânımı mezkûr Mevlûd'e dörtbinbeşyüz nakd râic-i fi'l-vakt akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Mevlûd yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslim-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Memî Beg'in vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü'l-mezkûr Mevlûd vicâhen tasdik ve şifâhen tahkîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâsıt-ı cemâziye'l-evvel sene ihdâ ve erba'în ve elf (Cemâziye'l-evvelin 11-20 arası sene 1041).

Mevlânâ Mahmûd Efendi bin eş-Şeyh Ahmed Efendi, el-Hâc Velî bin el-Hâc Mustafâ, el-Hâc 'Abdî bin el-Hâc Mehmed, Fazlı Çelebî bin es-Seyyid Muslî Çelebî ve gayruhum.

154-3 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Hüseyin bin Süleymân nâm kimesne asâleten ve kârındaşı olub hâlen mahrûse-i İstanbul'da mütemekkîn olan Hasan nâm kimesne tarafından dahî husûs-ı âtiyyü'l-beyâna vekîl olub ber-mûcib-i hüccet-i şer'îye vekîl-i şer'îsi olan merkûm Hüseyin meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb fahrü'l-akrân Mustafâ Beg bin el-Hâc Mehmed mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından İçkal'a Mahallesi'nde vâki' bir tarafı 'Osmân mülkü ve bir tarafı kahveci el-Hâc Hüseyin mülkü ve bir tarafı kal'a-i 'atfk hendeği ve bir tarafı tarîk-i hâss ile mahdûd olub bir bâb oda ve bir tabhâne ve bir mahutayı müştemil olub kârındaşım ve müvekkilim mezbûr Hasan ile ber-vechi iştirâk mülkümüz olan menzilimizi mezkûr Mustafâ Beg'e dörtbin akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahi semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Mustafâ Beg yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Hüseyin'in vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü'l-mezkûr Mustafâ Beg kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâhir-i cemâziye'l-evvel sene ihdâ ve erba'în ve elf (Cemâziye'l-evvelin 21-30 arası sene 1041).

'Abdî Çelebî bin el-Hâc Hüseyin, 'Abdî Hoca bin İbrahîm, Mahmûd Çelebî bin Ahmed, 'Osmân Çelebî bin Mehmed, 'Ömer bin Mehmed, Mehmed bin İsmâ'îl ve gayruhum.

154-4 Mülk Satışı (Ev Satışı)

İkrâr-ı Satı bint-i İbrahîm (boş) ma'a Mûsâ bin Mustafâ.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinelerinden Satı bint-i İbrahîm nâm hatun meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Mûsâ bin Mustafâ nâm kimesne mahzarında ikrâr idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından 'Alîşerbetî Mahallesi'nde vâki' bir tarafı el-Hâc Mustafâ mülkü ve bir tarafı es-Seyyid Tâhir Çelebî mülkü ve bir tarafı Çakıcılar Çarşısı ve bir tarafı tarîk-i-i hâs ile mahdûd olub bir sofa ve bir tabhâne ve bir ahur ve mahutayı müştemil olan mülk menzilimi mezkûr Mûsâ'ya üçbinsekizyüz akçaya bey'-i bât-ı sahîh ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûme Satı Hatun'un vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü'l-mezkûr Mûsâ vicâhen tasdik ve şifâhen tahkîk etmeğin mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî t-târîhi'l-mezbûr.

'Alî Beg bin Mehmed, Muharrem bin Süleymân, Satı bin Halîl, Nâsrullah Kapucu bin Emrullah, eş-Şeyh Çelebî bin es-Seyyid Mevlûd ve gayruhum.

155-1 Mülk Satışı (İcâre-i Zemînli Dükkân Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Himmet Beşe bin 'Abdullah meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Mehmed Beg bin Kemâl Beg mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme esvâkıdan Haffâflar Çarşısı'nda vâki' bir tarafı 'Abdî Beşe mülkü ve bir tarafı Memî Beg mülkü ve tarafeyni tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub Haffâflar mescid-i şerîfi vakfına beher sene otuz akça icâre-i zemîni olan bir bâb mülk dükkânımı mezkûr Mehmed Beg'e altıbin akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Mehmed Beg yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb

teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Himmet Beşe'nin vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr Mehmed Beg kabûl ve tasdîk etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâhir-i cemâziye'l-evvel sene ihdâ ve erba'în ve elf (Cemâziye'l-evvelin 21-30 arası sene 1041).

El-Hâc Hüseyin bin el-Hâc Yahyâ, el-Hâc Nâsuh bin İbrahim, el-Hâc Şa'bân bin el-Hâc Halîl, el-Hâc Hüseyin bin Mehmed, el-Hâc 'Abdî bin Mehmed ve gayruhum.

155-2 Mülk Satışı (İcâre-i Zemînli Dükkân Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Himmet Beşe bin 'Abdullah meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Mehmed Beg bin Kemâl Beg mahzarında ikrâr-ı tav'î kılub mahmiye-i merkûme esvâkıdan Haffâflar çarşısında vâki' bir tarafı 'Abdî Beşe mülkü ve bir tarafı Himmet Beşe mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub Haffâflar mescid-i şerîfî vakfına beher sene otuz akça icâre-i zemîni olan bir bâb dükkânını mezkûr Mehmed Beg'e altıbin akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğın meblağ-ı mezbûru mezkûr Mehmed Beg yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülkü müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Himmet Beşe'nin vech-i meşrûh üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü'l-mezkûr Mehmed Beg kabûl ve tasdîk etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâhir-i cemâziye'l-evvel sene ihdâ ve erba'în ve elf (Cemâziye'l-evvelin 21-30 arası sene 1041).

El-Hâc Hüseyin bin el-Hâc Yahyâ, el-Hâc Nâsuh bin İbrahim, el-Hâc Şa'bân bin Halîl, el-Hâc Hüseyin bin el-Hâc Mehmed ve gayruhum.

155-3 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Karagöz veled-i Murâd nâm zimmî meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Fâtıma bint-i Velî nâm hatun mahzarında ikrâr-ı tav'î kılub mahmiye-i merkûme mahallâtından Çirkâb Mahallesi'nde vâki' bir tarafı Nâsrullah mülkü ve bir tarafı Yâğob zimmî mülkü ve bir tarafı yazu ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan üç bâb evimi bir kıt'a hayâtı ile merkûme Fâtıma Hatun'a ikibinaltıyüz akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğın meblağ-ı mezbûru mezkûr Fâtıma Hatun yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm mezkûr zimmînin vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü'l-mezkûr Fâtıma Hatun kabûl ve tasdîk etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâhir-i cemâziye'l-evvel sene ihdâ ve erba'în ve elf (Cemâziye'l-evvelin 21-30 arası sene 1041).

Mevlânâ Şeyh Perverî Efendi, 'Alî Çelebî, Hasan bin Hüseyin, İbrahim Çelebî bin 'Alî, Hâcî bin Dervîş.

155-4 Mülk Satışı (Bağ Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Velî bin 'Abdî nâm kimesne mahzar-ı kazâda zevcesi işbu ba'isetü'l-kitâb Hümâ bint-i Ahmed nâm hatun mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme hâricinde vâki' Hoca Cihân

nâm mevzi'de bir tarafı Ahmed bin Mehmed mülkü ve bir tarafı Ahmed bin Balî mülkü ve bir tarafı çay ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan ondört puşte mülk bağımı içinde olan eşcâr-ı müsmire ve gayri müsmire ile zevcem merkûme Hüma Hatun'a ikibin nakd râic-i fi'l vakt akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru merkûme Hüma Hatun yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslim-i mebi' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Velî'nin vechi muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı leha'l-merkûme Hümâ Hatun vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâil-i cemâziye'l-âhir sene ihdâ ve erba'în ve elf (Cemâziye'l-âhirin 1-10 arası 1041).

Süleymân bin Ahmed, İbrahîm bin Yahyâ, Yahyâ bin İbrahîm, İsmâ'il bin Mehmed Ağa ve gayruhum.

156-1 Hâs-ı Hümâyûna Bağlı Dede Köyünün 1040 Senesine 'Âit Mahsûlünü Zabıt Edenden Bedeli Alınarak Yapılan Sulhü Tescîl

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden olup Dergâh-ı âli kullarından olan Mustafâ Beg bin el-Hâc Mehmed meclis-i kazâda işbu râfiü'l-kitâb İbrahîm Beg bin Mehmed nâm cündî mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb Menteşe Sancağı'nda vâki' Subça kazâsına tâbi' Dede köyü nâm karye ve hâss-ı hümâyûndan olmakla bin kırk senesinin mahsûlü hizmet-i mülâzemetim mukâbelesinde ordu-yı hümâyûn tarafından bana tevcîh olunub yedime berât-ı şerîf verilüb ben dahî ol cânibe vardığımda 'Abdurrahman Beg nâm cündî karye-i mezbûrenin mahsûlünü ben zabıt eyleyeyin deyü ...yından bir tezkere alub bir akça ve bir habbe virmeyüb mezbûr 'Abdurrahman Beg karye-i merkûmenin târîh-i merkûmede vâki' olan mahsûlünü ta'sîr ve cem' ve tahsîle mezkûr İbrahîm Beg'i ta'yîn idüb ol dahî mahsûl-i mezbûru cem' ve tahsîl ve ahz ve kabz eylemeğin hâlen mezkûr İbrahîm Beg'den da'vâ ve talep eylediğimde mâ-beynimizde münâza'ât-i kesîre vâki' olmakla araya müslîhûn tavassut idüb dörtyüz 'aded esedî gurus üzerine 'akd-i sulh inşâ' eylediklerinde ben dahî sulh-ı mezbûru kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûru mezkûr İbrahîm yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb târîh-i mezbûrda karye-i merkûmenin zabıt eylediği mahsûlü husûsuna müte'allık da'vâdan fâriğ olub zimmetini ibrâ ve iskât eyledim bâki da'vâ ve nizâ'im kalmadı ba'de'l-yevm husûs-ı mezbûre müte'allık bir tarîk ile dahî benden veya husûs-ı vekîlimden da'vâ ve husûmet sûdur iderse mesmu'a ve makbûle olmaya didikde mukırr-ı merkûm Mustafâ Beg'in vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü'l-mezkûr İbrahîm'in kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâhir-i cemâziye'l-evvel sene ihdâ ve erba'în ve elf (Cemâziye'l-evvelin 21-30 arası sene 1041).

Siyavuş Ağa el-Câbî, Mehmed Beg bin el-Hatîb, Receb Beg bin el-Hatîb, Mahmûd Beg el-Câbî, Küçük Beg el-Câbî, 'Osmân Beg el-Câbî, Hasan Beg el-Câbî, Rızvân beg el-Câbî, Çelebî Ahmed Beg el-Câbî, Mûsâ Beg bin el-Câbî ve gayruhum.

156-2 Mülk Satışı (Bağ Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya mahallâtından Gallecerb Mahallesi sâkinlerinden Himmet bin Sevindik nâm kimesne meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb 'Ömer bin Bayrâm mahzarında ikrâr-ı tav'i kılub mahmiye-i merkûmede vaki' Torumtay nâm mevzi'de bir tarafı Mehmed mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ve tarafeyni benim mülküm ile mahdûd olan iki tahta mülk bağımı içinde olan eşcâr-ı müsmire ve gayri müsmireyi müstemil ve bir bâb evi ile mezkûr Himmet'e dörtbinaltıyüz akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr 'Ömer yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Himmet'in vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr 'Ömer kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâil-i cemâziye'l-ûhra sene ihdâ ve erba'în ve elf (Cemâziye'l-âhirin 1-10 arası 1041).

İbrahîm bin Sa'id, Hakkı bin Kalender, 'Osmân bin Yıldırım, 'Ömer bin Pîrli, Pîr Ahmed bin Mehmed ve gayruhum.

156-3 Mülk Satışı (Ev Satışı)

İkrâr-ı Mustafâ (boş) ma'a Osmân.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Mustafâ bin Emrullah nâm kimesne mahzar-ı kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb 'Osmân mahzarında ikrâr-ı tav'i kılub mahmiye-i merkûme mahallâtından Hoşhân Mahallesi'nde vâki' bir tarafı Kara mülkü ve bir tarafı mekâbir-i müslimîn ve bir tarafı vakfa ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub bir oda ve bir bahçe ve bir mikdar ev yeri ile mezkûr 'Osmân'a altıbinbeşyüz akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr 'Osmân yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Mustafâ'nın vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr 'Osmân kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâil-i cem'aziye'l-ûhra sene ihdâ ve erba'în ve elf (Cemâziye'l-âhirin 1-10 arası 1041).

İbrahîm Hâlîfe bin Hüseyin Hâlîfe, Halîl bin Hakkı, Dervîş İbrahîm bin Mahmûd, 'Osmân bin Hakkı ve gayruhum.

157-1 Mülk Satışı (Harabe Ev Satışı)

İkrâr-ı İsmâ'îl Efendi el-vekîl Hasan bin İbrahîm asâleten (boş) ma'a Mehmed bin el-Hâc Yûsuf.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden olub bundan akdem vefât eden Mustafâ Çelebî ibn Ahmed'in vârislerinden kârındaşı oğlu Hasan bin İbrahîm asâleten ve müteveffâ-yı mezbûrun kız kârındaşı Kerîme nâm hatun tarafından husûs-ı âtî'z-zikr Mustafâ Çelebî bin Mûsâ ve Emrullah bin 'İlyâs nâm kimesneler şehâdetleriyle şer'an vekâleti sâbite olan sadrî oğlu kıdvetü'l-a'yân İsmâ'îl Efendi ibn İbrahîm Beg meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Mehmed bin el-Hâc Yûsuf mahzarında ikrâr idüb mahmiye-i merkûmede vaki' Türbe-i Celâlîye Mahallesi'nde bir tarafı Dervîşân hüceratı ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ve bir tarafı el-Hâc 'Abdurrahman mülkü ve bir tarafı mezkûr Mehmed mülkü ile mahdûd olub mülk-i mevrûsumuz olan harâbe menzîlimizi mezkûr Mehmed'e onbeşbin akçaya bey'-i bât-

ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebi' eyledik ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırrân-i merkûmân İsmâ'îl Efendi ve Hasan'ın vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârlarını mezkûr Mehmed bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâil-i cemâziye'l-âhir sene ihdâ ve erba'în ve elf (Cemâziye'l-âhirin 1-10 arası 1041).

Müneccim İbrahîm Çelebî bin Mustafâ Çelebî, el-Hâc Mehmed bin Sefer, el-Hâc Ahmed bin el-Hâc 'Alî, Dervîş Mehmed bin el-Hâc Ahmed, 'İlyâs Beşe bin Ahmed, Nasrî bin Ya'kûb ve gayruhum.

157-2 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya mahallâtından Çiftenerdübân Mahallesi sâkinlerinden Mahmûd bin Nâsuh nâm kimesne meclis-i kazâda işbu râfi'ü'l-kitâb Hacedur veled-i Anteran nâm sabinin velîsi olan Anteran veled-i Evanüs nâm zimmî mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı el-Hâc Mahmûd mülkü ve bir tarafı mezkûr Anteran mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub bir oda ve bir sofa ve bir tabhâne ve bir...ve iki ahur ve bi'r-i mâ ve iki tut ağacı ve havluyu müştemil olan mülk menzili mezkûr Anteran zimmînin 'abd-î memlûku olub tesbît eylediği sagîr-i mezbûr Hacedur'a alınub yine mezkûr Anteran'a onbeşbindörtüz akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî sagîr-i mezbûrun verâseti hâsebiyle semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Anteran zimmî yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebi' eyledim ba'de'l-yevm sagîr-i mezbûrun mülkü müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Mahmûd'un vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr Anteran zimmî kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâhir-i cemâziye'l-âhir sene ihdâ ve erba'în ve elf (Cemâziye'l-âhirin 21-29 arası sene 1041).

Hızır bin el-Hâc Mehmed, Sinân bin Mahmûd, İbrahîm bin Bayburd, Ahmed bin Mehmed ve gayruhum.

157-3 Müslüman Kadının Zimmî Olan Kardeşinin Mîrâsını Ölmeden Önce Müslüman Olduğu İddi'âsıyla Vârislerinden Talebi ve Men' Da'vâsı

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden olub bundan akdem mürd olan Durmuş veled-i Balî nâm zimmînin sulbî sagîr oğlunun kibel-i şer'îden mensûb vasîsi olan Ayneverdi veled-i (boş) nâm zimmî meclis-i kazâda işbu Emîne bint-i Balî nâm müslim hatunu ihzâr ve üzerlerine takrîr-i da'vâ idüb mürd-i mezbûr Durmuş'un kârındaşı olan Mîrzâ nâm zimmîden mukaddemâ cürm-i gâliz sâdır oldukda hâkimü'l-vakt kazığa urub katl olundukda menkûlât ve akarâtı irs-i şer'î ile kârındaşı mezbûr Durmuş zimmîye intikâl eyleyüb on beş sene mürûrundan sonra esfuru mezbûr katl olduğu zâman müslim olan kız kârındaşı merkûme Emîne Hatun zûhur idüb kârındaşım Mîrzâ katl olunmazdan mukaddem müslümân olmuş idi muhallefâtı bana intikâl itti deyü zimmî kârındaşı mezbûr Durmuş sene hamse ve selâsin ve elf zî'l-hiccesi evahîrinde Konya kâdısı olan Torunzâde Mevlânâ Mehmed Efendi huzûruna ihzâr idüb da'vâ ve taleb eyledikde merkûme Emîne Hatun kârındaşı mezbûr Mîrzâ katl olmazdan mukaddem müslümân olduğuna beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyineden aciz olub bila-özr-i şer' onbeş sene terk olunan da'vânın istima'ı nebadır merkûme Emîne'yi mu'arazâdan men' idüb yedine hüccet

verib yine mezbûr Durmuş dahî mürd olub muhalledfât-ı merkûme sagîr-i mezbûr Bali'ye intikâl eyledi deyü mevlânâ mûmâ ileyhî mûmzâ ve mahtûm husûs-ı merkûmu mübeyyin hüccet-i şer'iyesini ibrâz idüb (silik) feth ve kırâ'at olundukda merkûme Emîne Hatun mazmûn-ı hüccet-i mukir olduğundan mâ-ada kârındaşı mezbûr Mîrzâ katl olduğundan mukaddem müslümân olduğuna hâlen dahî ityân-ı beyyineden aciz olub aradan yirmi bir sene mürûr eylemekle da'vâ-yı merkûmeden merkûme Emîne Hatun men' olunub mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrire fi evâil-i cemâziye'l-âhir sene ihdâ ve erba'în ve elf (Cemâziye'l-âhirin 1-10 arası 1041).

Mustafâ Beşe bin Çukadâr, Süleymân bin Mustafâ, 'Alî bin Hâcî, Pîr Ahmed bin Mehmed, Mehmed bin Pîrli ve gayruhum.

157-4 Mülk Satışı (Dükkân Satışı)

Budur ki Konya sâkinlerinden 'Abdî Çelebî bin el-Hâc Ahmed nâm kimesne asâleten ve kız kârındaşı Nisâ nâm hatun tarafından husûs-ı âtiyyü'l-beyâna vekîl olub Mûsâ Hâlîfe bin İbrahîm ve 'Ömer bin Ahmed şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan Hâcî Hâlîfe ibn Hızır mahzar-ı kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb 'Alî bin Kemâl Beg mahzarında her biri asâlet ve vekâleten ikrâr idüb mahmiye-i merkûmede vâkî' Haffâflar Çarşısı'nda bir tarafı el-Hâc Mustafâ dükkânı ve bir tarafı vakf dükkânı ve bir tarafı Sağracılar dükkânı ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan müşa' ve müşterek olduğumuz bir bâb mülk dükkânımızı asâlet ve vekâletimiz hâsebiyle mezkûr 'Alî'ye sekizbinbeşyüz akçaya bey'-i bâtla bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırrân-ı merkûmân Hüseyin Çelebî ve Hâcî Hâlîfe'nin vekîl üzere cârî olan ikrârını kabûl ve tasdik etmeğin ketb olundu.

El-Hâc Kemâl bin Cemâl, el-Hâc Şa'bân bin el-Hâc Halîl, el-Hâc Muslî bin Mustafâ ve gayruhum.

158-1 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Mehmed bin 'Abdullah nâm cündî mahzar-ı kazâda vâlidesi işbu bâ'isetü'l-kitâb Meryem bint-i Zerkiz nâm zimmîye hatun mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından İçkal'a Mahallesi'nde vâki bir tarafı Karabit zimmî mülkü ve bir tarafı kal'a-i 'atîk hendeği ve bir tarafı bağçe virânesi ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub bir yarı oda ve havluyu müştemil olan mülk menzilimi vâlidem merkûme Meryem Hatun'a dörtbin nakd râic-i fi'l-vakt akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru merkûm Meryem yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Mehmed Beg'in vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü'l-mezkûr Meryem Hatun bi'l-mukâbele kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrire fi evasît-ı cemâziye'l-evvel sene ihdâ ve erba'în ve elf (Cemâziye'l-evvelin 11-20 arası sene 1041).

Mahmed Çavuş bin 'Alî Efendî, Mehmed Beşe bin Balî, Mehmed Beşe bin 'Abdullah, 'Ömer bin Pîrî, Nâsuh bin Mehmed.

158-2 Sar'a Hastalığı Nedeniyle Fırına Düşüb Yananın Mahalleliden Şikâyeti Olmadığını Tescil

Hüccet-i Keşf.

Budur ki mahmiye-i Konya'da hâlen şehir subaşısı olan 'Aynî Beg meclis-i kazâya gelüb takrîr-i kelâm idüb târîh-i kitâbdan sekiz gün mukaddem mahmiye-i merkûmede vâki' merhûm Sarı Ya'kûb Sultân Mahallesi sâkinlerinden Hasan bin Ca'fer Kadı nâm kimesne mahalle-i mezbûrede vâki' menziline ateş ocağına düşüb mecrûh yatur imiş cânib-i şer'iden üzerine varılıb mâ-vaka'a iz'an ve keşf ve tahrîr olunması matlûbumuzdur dimeğin cânib-i şer'iden Mevlânâ es-Seyyid 'Abdî Çelebî ta'yîn olunub zeyl-i kitâbda mestûr'l-esâmî olan Müslümanlar ile mahalle-i mezbûrede mezkûr Hasan'ın menziline varılıb ba'de'l-keşf ve'l-müşâhede azâsına nazar olundukda iki ayakları dizlerine varınca ihrak olmuş olub hakikat-ı hâli mezkûr Hasan'dan su'âl eyledikde cevâb virüb kadîmden sar'a zahmetine mübtela idim bana tennûr yakub ehl ve 'iyâlim ahura gitmişler idi tennûr başında yalnız oturur iken musa'ratlı olub iki ayaklarım dizlerime varınca yanub mecrûh olub sar'am vâki' olduğundan kendimi bu makûle mecrûh yanmış buldum cerahâtim bi-te'âlâ vâki' oldu mahalle-i mezbûre cemâ'atinden ve âhardan bir ferdin te'addî ve tecâvüzü olmadı didikde hakikat-i hâli mezkûr es-Seyyid 'Abdî Çelebî mahallinde vuku'ü üzre tahrîr ...gelüb meclis-i şer'ide haber vermeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrire fi evâil-i cemâziye'l-evvel sene ihdâ ve erba'în ve elf (Cemâziye'l-evvelin 1-10 arası 1041).

Dervîş Mustafâ el-Îmâm, 'Alî bin Mustafâ, Ahmed bin Mustafâ, Dervîş Beg bin Mehmed, Dede bin Dur'alî ve gayruhum.

158-3 Köle Azâdı

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden el-Hâc Tokmak nâm kimesne asâleten ve kârındaşları el-Hâc 'Osmân ve Turak ve kız kârındaşları Ayine ve Ceylan nâm hatunlar taraflarından dahî husûs-ı âtiyyü'l-beyâna vekîl olub El-Hâc Hasan bin Sübhânverdi ve el-Hâc 'Alî bin Kemâl nâm kimesneler şehâdetleriyle şer'an vekâleti sâbite olan merkûm el-Hâc 'Ömer meclis-i kazâda orta boylu sarı saçlı köse sakallı gök elâ gözlü alnında ve başında eser-i cerahat olub mezkûrların rıkkını mu'terif olan Moskoviyyü'l-asl işbu bâ'isü'l-kitâb Kenân bin 'Abdülvehhab mahzarında bi'l-asâle ve bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb ber-vechi iştirâk 'abd-i memlûku ve mevrûsumuz olan mezkûr Kenân'ı hasbeten lillâhi'l-'azîm ve taleben bi merzâten rabbihi'l-kerîm ve amelen bimâ kâle'n-nebiyyü sallelahu 'aleyhi ve sellem men a'teka rakabeten mü'mineten a'tekallahu li-küllî erebin minhâ eriben minhu fi'n-nar fehvâ-i şerîfi üzere hâlis mâlımdan i'tâk ve mülkümüzden itlâk idüb vezâyif-i rakâbetden ihrâc ve kazâ-yı hürriyete idhâl eyledük min ba'd sâ'ir ahrâr-i müslimîn gibi hür olub kendi ve mâlına mâlik ve mâlının tasarrufuna kâdir olsun üzerinde mevâli üzerinde sâbit olan hakk-ı vûladan gayrisi kalmadı dedikde mukırr-ı merkûm el-Hâc 'Ömer'in vechi muharrer üzere câri olan ikrârını el-mukırr-ı lehü'l-mezkûr Kenân kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrire fi evâsıt-ı cemâziye'l-evvel sene ihdâ ve erba'în ve elf (Cemâziye'l-evvelin 11-20 arası sene 1041).

El-Hâc Yûsuf bin Mustafâ, 'Alî bin Mustafâ, el-Hâc Ahmed bin 'Alî, Mehmed Beg bin el-Hâc Receb ve gayruhum.

158-4 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Mehmed bin Sinân nâm kimesne mahzar-ı kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Bâli bin Nâsuh mahzarında ikrâr-ı tav'i kılub mahmiye-i merkûme mahallâtından Hoca Hasan Mahallesi'nde vâki' bir tarafı İbrahîm mülkü ve bir tarafı Lütfi Beşe mülkü ve bir tarafı tarîk-i hâss ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub bir sofa ve bir tabhâne ve hayâtı müstemil olan mülk menzilimi mezkûr 'Alî'ye dörtbin nakd akçaya bey'-i bât-ı sahîh ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr 'Alî yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslim-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Mehmed'in vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü'l-mezkûr 'Alî vicâhen tasdik ve şifâhen tahkîk etmeğin mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrire fi evâsıt-ı cemâziyel-âhir sene ihdâ ve erba'în ve elf (Cemâziye'l-âhirin 11-20 arası sene 1041).

Mahmûd bin Yûsuf, el-Hâc İbrahîm bin Yahyâ, İlhamî bin Kara Bekir, Mahmûd Çelebî bin Mehmed, Mehmed Çelebî bin Sali Bekir ve gayruhum.

159-1 Mülk Satışı (Hayat Yeri Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Rasûl bin 'Abdullah nâm kimesne mahzar-ı kazâda işbu 'Osmân bin 'Alî mahzarında ikrâr-ı tav'i kılub mahmiye-i merkûme mahallâtından Yeni Mahalle'de vâki' iki tarafı Rasûl mülkü ve bir tarafı Muharrem mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile hudûd-ı muntehiye olub hayâtımı mezkûr 'Osmân'a ikibinsekizyüz akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr 'Osmân yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslim-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Rasûl'ün vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr 'Osmân bi'l-mukâbele kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrire fi evâsıt-ı cemâziye'l-âhir sene ihdâ ve erba'în ve elf (Cemâziye'l-âhirin 11-20 arası sene 1041).

El-Hâc Mehmed Hâlîfe bin el-Hâc Ahmed, Mahmûd Çelebî bin Mehmed, Evî Mahmûd bin Ahmed, Muharrem bin Süleymân, Süleymân Beg bin Nûrullah, Süleymân bin Mustafâ ve gayruhum.

159-2 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden 'Aref bin Sevindik meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Hüseyin Beşe ibn 'Abdülvehhab mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından Pürçüklü Mahallesi'nde vâki' bir tarafı Dervîş Beg mülkü ve bir tarafı Mahmûd mülkü ve bir tarafı Süleymân mülkü ve bir tarafı Mûsâ mülkü ile mahdûd olan iki bâb mülk evimi mahutası ile mezkûr Hüseyin Beşe'ye beşbin akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Hüseyin Beşe yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslim-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm 'Aref'in vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mezkûr Hüseyin Beşe vicâhen tasdik ve şifâhen tahkîk etmeğin mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb

olundu hurrire fî evâsıt-ı cemâziye'l-âhir sene ihdâ ve erba'în ve elf (Cemâziye'l-âhirin 11-20 arası sene 1041).

Hızır Beg bin el-Hâc Sinân, 'Abdî Beg bin Mustafâ, Hasan Beg bin Mustafâ, es-Seyyid 'Osmân bin İbrahîm, Himmet bin Velî ve gayruhum.

159-3 Vakfa Olan Borca Karşılık Teslîm Alınan Evi Satın Alan Kişi ve Oğlunda Borcun Kalmadığını Tescîl

İkrâr-ı mahalle-i mezbûre mütevellisi el-Hâc 'Alî (boş) ma'a 'İvaz bin Süleymân.

Budur ki mahmiye-i Konya mahallâtından Aksinle Mahallesi evkâfına hâlen müteveli olan el-Hâc 'Alî bin el-Hâc Mehmed nâm kimesne meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb 'İvaz bin Süleymân nâm kimesne mahzarında bi't-tevliye ikrâr-ı tâm ve takrîri-i kelâm idüb Kara Mustafâ demekle ma'rûf olan kimesne bundan akdem mahalle-i mezbûre vakfından bir mikdâr akça alub kabz idüb mahalle-i mezbûrede vâki' tarafeyni el-Hâc Kel'alî mülkü ve tarafeyni tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub büyü-tü müte'addide ve bahçeyi müştemil olan mülk menziline vakfa rehin vaz' eyleyüb ba'dehu mezbûr Kara Mustafâ zimmetinde olan vakf mâlı icâreye kâdir olmamakla hudûdu zikr olunan menziline bahçesi ile vakf için teslîm idüb ben dahî teslîm ve zabt eyledükden sonra menzil-i mezbûru hudûdu dâhilinde cem'i tevâbi'i ile mukaddema mezkûr 'İvaz'ın babası Süleymân nâm kimesneye tevliyetim hâsebiyle ba'de'l-müzâyede ve inkıtâ'ür-rağbe dokuzbin akçaya bey'-i bât- ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûrun dörtbinaltıyüz akçasını hîn-i ba'idde mezkûr Süleymân yedinden ahz ve kabz eyleyüb vefât eylemekle zimmetinde bâki kalan dörtbindörtüyüz akçadan hâlen oğlu mezkûr 'İvaz ve babası Süleymân zimmetlerinde bir akça bâki kalmadı ba'de'l-yevm dahî keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm müteveli el-Hâc 'Alî'nin vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mezkûr 'İvaz vicâhen tasdik ve şifâhen tahkik etmeğin vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrire fî evâsıt-ı cemâziye'l-âhir sene ihdâ ve erba'în ve elf (Cemâziye'l-âhirin 11-20 arası sene 1041).

El-Hâc 'Abdülkerîm Nûrullah, 'Osmân bin el-Hâc Mustafâ, es-Seyyid Ahmed bin 'Abdî Çavuş ve gayruhum.

159-4 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Mehmed bin el-Hâc Yûsuf nâm kimesne meclis-i kazâda işbu hâfizü'l-kitâb kıdvetü'l-emâcid-i ve'l-a'yân Rûm Mehmed Ağa dâme mecduhu tarafından tasdik-i âtiyyü'l-beyâna vekîl olub vekâleti Süleymân Beşe bin el-Hâc İbrahîm ve 'İvaz bin Ahmed nâm kimesneler şehâdetleriyle şer'an vekâleti sâbite olan 'Ömer Beşe bin Mehmed nâm râci mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîri-i kelâm idüb mahmiye-i merkûmede vâki' Türbe-i Celâlîye Mahallesi'nde kıbleten Mevlûd bin Şakird mülkü ve şarken tarîk-i 'âmm ve şimâlen Hasan bin İbrahîm mülkü ve garben benim mülküm ile mahdûd olub büyü-tü müte'addideyi müştemil Yazıcızâde demekle ma'rûf olan mülk menzilimi müşarûn iley Mehmed Ağa'ya onaltıbin akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru Mehmed Ağa yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün

dedikde mukırr-ı merkûm Mehmed'in vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü'l-mezkûr 'Ömer Beşe bi'l-vekâle kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâhir-i cemâziye'l-âhir sene ihdâ ve erba'în ve elf (Cemâziye'l-âhirin 21-29 arası sene 1041).

EbûBekir Efendi hazretleri, Hasan Efendi bin Hâcî Çelebî, Mevlânâ Mehmed Efendi bin el-Hâc Mustafâ, Dervîş Bayram bin 'Alî Dede, Şeyh İbrahîm Çelebî bin Mustafâ Çelebî ve gayruhum.

160-1 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden 'İvaz bin Süleymân nâm kimesne meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Yûsuf Beg bin 'Abdullah nâm kimesne tarafından tasdîk-i âtiyyü'l-beyâna vekîl olub Mustafâ bin Mehmed ve Ya'kûb bin 'Abdülhâlim nâm kimesneler şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan 'Abdülkâdir Efendi bin Veli mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından Aksinle Mahallesi'nde vâki' tarafeyni el-Hâc Kellayı mülkü ve tarafeyni tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan büyüt-ı müte'addîde ve bahçe ve eşcârî müştemâl olan mülk menzilimi mezkûr Yûsuf Beg'e sekizbindörtüyz akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Yûsuf Beg yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm 'İvaz'ın vechi muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü'l-mezkûr 'Abdülkâdir Efendi kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâhir-i cemâziye'l-âhir sene ihdâ ve erba'în ve elf (Cemâziye'l-âhirin 21-29 arası sene 1041).

İsma'îl bin 'Alî, el-Hâc 'Abdülkerîm bin Nâsrullah, Fazlı bin Tûrâbî, İsma'îl bin Pîr Himmet ve gayruhum.

160-2 Mülk Satışı (Mîrâs Ev Satışı)

İkrâr-ı 'Osmân (boş) ma'a Ümmîhân.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden 'Osmân bin Hatır nâm kimesne meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Ümmîhân bint-i Nûri nâm hatun tarafından tasdîk-i âtiyyü'l-beyâna vekîl olub bimâ hüve nehcü's-sübût şer'an vekâleti sâbite olan kârındaşı Mehmed Beşe bin Nûri mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından merhûm Hoca Fârûk Mahallesi'nde vâki' bir tarafı İsma'îl Çelebî mülkü ve bir tarafı Şeyh Mustafâ Efendi mülkü ve bir tarafı Receb mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub bundan akdem vefât eden babam Hatır nâm kimesneden irs-i şer'î ile bana intikâl iden bir sofa ve bir tabhâne ve bir izbe ve hayâtı müştemil olan mülk menzilimi mezkûr Ümmîhân Hatun'a bindokuzyüz akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru merkûme Ümmîhân yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm 'Osmân'ın vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü'l-mezkûr Mehmed Beşe bi'l-vekâle kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâhir-i cemâziye'l-âhir sene ihdâ ve erba'în ve elf (Cemâziye'l-âhirin 21-29 arası sene 1041).

El-Hâc Hasan bin el-Hâc 'Alî, İbrahîm Çelebî bin Hüseyin Hoca, Mustafâ bin 'Ömer, Receb bin Mehmed ve gayruhum.

160-3 Mülk Satışı (Vakfa Olan Borca Karşılık Teslim Alınan Evin Satışı)

Mahmiye-i Konya mahallâtından Gallecerb Mahallesi mescidinde imâm ve evkâfına hâlen müteveli olan Mustafâ Çelebî ibn Mehmed Hâlîfe nâm kimesne meclis-i kazâ' da işbu bâ'isü'l-kitâb Hızır bin 'Abdullah nâm kimesne mahzarında bi't-tevliye ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı Hamza Dede mülkü ve bir tarafı 'Alî Beşe mülkü ve bir tarafı Mustafâ mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub iki bâb oda ve bir örtme ve hayâtı müştemil olan menzil Bekir Dede ibn 'Aynî nâm kimesnenin mülkü olub lâkin mahalle-i mezbûre vakfında olan dörtbin akçayı icraya kâdir olmamakla hudûdu zikr olunan menzilin meblağ-ı mezbûr mukâbelesinde vakf için bana teslim idüb ben dahî tesellüm ve zabt eylemiş idim el-hâlet-i hazîhi menzil-i mezbûru ba'de'l-müzâyede ve inkıtâ'ür-rağbe tevliyetim hâsebiyle mezkûr Hızır'a dörtbinüçyüz nakd râic-i fî'l-vakt akçaya bey'-i bâtla bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Hızır yedinden vakf için bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslim-i mebi' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Mustafâ Çelebî'nin vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü'l-mezkûr Hızır vicâhen tasdik ve şifâhen tahkîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâhir-i cemâziye'l-âhir sene ihdâ ve erba'în ve elf (Cemâziye'l-âhirin 21-29 arası sene 1041).

El-Hâc Nâsuh bin İbrahîm, el-Hâc İsmâ'il bin 'Abdî, Muslî bin 'Alî, 'Alî bin Muharrem, Hâcî bin Dervîş 'Alî ve gayruhum.

160-4 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden el-Hâc 'Osmân bin Üveys nâm kimesne meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Mustafâ mahzarında ikrâr-ı tav'i kılub mahmiye-i merkûme mahallâtından Mücellid Mahallesi'nde vâki' bir tarafı Receb mülkü ve bir tarafı Fazlı mülkü ve bir tarafı el-Hâc 'Abdurrahman mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub bir sofa ve bir ahur ve bir kıt'a hayâtı müştemil olan mülk menzili mezkûr Dervîş Mehmed'e yedibin nakd râic-i fî'l-vakt akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Dervîş yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslim-i mebi' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm 'Osmân'ın vechi üzere cârî olan ikrârını mezkûr Dervîş Mehmed kabûl eylemeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâhir-i cemâziye'l-âhir sene ihdâ ve erba'în ve elf (Cemâziye'l-âhirin 21-29 arası sene 1041).

Carullah Hâlîfe bin Mes'ud, el-Hâc Mehmed bin Hasan, Ahmed Hâlîfe bin Mustafâ, el-Hâc Muharrem bin 'Abdî, Cum'a bin 'Alî ve gayruhum.

161-1 Kocası Vefât Etmiş Kadının Nikâhlı Eşi Olduğu 'İddiâsı ve Men' Da'vâsı

Budur ki Gaferyâd kazâsına tâbi' Busle nâm karye sâkinlerinden Süleymân Dede bin Hasan nâm kimesne Gödelesun nâm karye sâkinelerinden işbu râfi'atü'l-kitâb Zeynî bint-i Mîrzâ nâm hatun meclis-i şer'a ihzâr üzerine takrîr-i da'vâ idüb mezbûre Zeynî Hatun'un zevci olan Receb Beşe nâm kimesne bundan akdem

vefâtü'l-'idded 'iddet-i münkaziye oldukda rızası ile şâhidîn mahzarında hâlen Belvîrân kâdısı olan Mevlânâ Mehmed Efendi huzûrunda bana 'akd-ı nikâh olunub menkûhum olmuş iken hâlâ benden ayâ ider su'âl olunub takrîr-i tahrîr olunması matlûbumdur didikde gibbe's-su'âl merkûme Zeynî Hatun cevâb virüb zevcim mezbûr Receb Beşe mukaddemâ âhar diyara gitmiş idi vefât eylediği ma'lûmum değildir mezkûr Süleymân Dede'ye dahî nikâha rıza vermedim husûs-ı mezbûrdan kat'a haber ve agâhım yokdur deyü bi'l-küllîye inkâr etmeğin mezkûr Süleymân Dede'den merkûm Zeynî Hatun'un zevci mezbûr Receb mukaddem vefât idüb ba'dehu merkûmenin 'iddeti münkaziye oldukdan sonra mezkûr Süleymân Dede'ye bana rıza virüb şâhidîn huzûrunda kazâ-i mezbûr kâdısı mevlânâ mûmâ ileyh huzûrunda 'akd-ı nikâh vâki' olduğuna beyyine talep oldukda mezkûr Süleymân Dede'den vech-i meşrûh üzerine ityân-ı beyyineden âciz olub merkûme Zeynî Hatun'un zevci mezbûr Receb Beşe mukaddemâ vefât eylediği kayd ve ma'lûmu olmayub ve 'akd-ı nikâh dahî ba'dehu rıza virüb 'akd-ı nikâh vâki' olmadığına merkûme Zeynî Hatun'a yemîn teklif oldukda ol dahî 'alâ vefki's-su'âl hâlf billahî'l-âliyyü'l-'alâ itmeğin min ba'd merkûme Zeynî Hatun'dan kasr-ı yed mezkûr Süleymân Dede'ye tenbîh olunub mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâhir-i cemâziye'l-âhir sene ihdâ ve erba'în ve elf (Cemâziye'l-âhirin 21-29 arası sene 1041).

Celâl Beg bin Hakkı, es-Seyyid Mehmed Çelebî, Mahmûd bin Yûsuf, Süleymân bin Mustafâ, Pîr Ahmed bin Mehmed ve gayruhum.

161-2 Mülk Satışı (Mehr ve Muhallefât Hissesi Olan Ev Satışı)

İkrâr-ı Râbia Hatun (boş) ma'a Mehmed bin Himmet.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinelerinden Râbi'a bint-i el-Hâc Mehmed nâm hatun meclis-i kazâda işbu hâfizü'l-kitâb Mehmed bin Himmet mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından Gallecerb Mahallesi'nde vâki' bir tarafı el-Hâc Mahmûd mülkü ve bir tarafı Memiş mülkü ve bir tarafı tarîk-i hâss ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub bundan akdem vefât eyleyen zevcim Şa'bân bin el-Hâc Mehmed nâm kimesne zimmetinde olan mehr-i mü'eccelim ve muhallefâtından hissem mukâbelesinde irs-i şer'î ile bana intikâl iden bir bâb odamı bir kıt'a hayâtı ile mezkûr Memiş'e ikibinikiyüz nakd râic-i fi'l-vakt akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Mehmed yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Râbia Hatun'un vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr Mehmed kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâhir-i cemâziye'l-âhir sene ihdâ ve erba'în ve elf (Cemâziye'l-âhirin 21-29 arası sene 1041).

Mustafâ Çelebî bin Mehmed Hoca, Ahmed bin el-Hâc Mahmûd, Velî bin Hasan, Şa'bân bin el-Hâc Mehmed, Hasan bin Hüseyin ve gayruhum.

161-3 Mülk Satışı (Dükkân Hissesi Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinelerinden olub bundan akdem vefât eden Zülfi bint-i 'Ömer nâm hatunun bi'l-ihzâr vârislerinden âmmisi oğlu el-Hâc 'Alî bin 'Alî nâm kimesne asâleten ve âmmisi kızı Hatun nâm hatun tarafından dahî husûs-ı âtiyyü'l-beyâna vekîl olub bimâ hüve nehcü's-sübût şer'an vekâleti sâbite olan

karındaşı merkûm el-Hâc ‘Alî meclis-i kazâda işbu ra’fi’ü’l-kitâb Velî Çelebî bin Emrullah mahzarında bi’l-asâle ve bi’l-vekâle ikrâr-ı tâm idüb Debbağhâne’de vâki’ Müslümanoğlu dükkânı dimekle ma’rûf olub kıbleten ve garben Mustafâ mülkü ve şarken ve şimâlen tarîk-i ‘âmm ile mahdûd olan bir bâb dükkândan müteveffâ-yı merkûme Zülfi Hatun’dan irsi-i şer’î ile bize intikâl iden sekiz sehmdede bir buçuk sehmi hisse-i şayi’a-i şer’iyemizi mezkûr Velî’ye sekizyüz akçaya bey’-i bât-i sahîh-i şer’î ile bey’ idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Velî yedinden bi’t-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî’ eyledik ba’de’l-yevm mülk-i müsterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm el-Hâc ‘Alî’nin vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr Velî kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka’a gıbbe’t-taleb ketb olundu hurrîre fi evâhir-i cemâziye’l-âhir sene ihdâ ve erba’în ve elf (Cemâziye’l-âhirin 21-29 arası sene 1041).

‘İvaz Beg bin Ahmed, Kasım Beg bin Üveys Hoca, Bâli Hoca bin İbrahîm ve gayruhum.

162-1 Satılan Ev Üzerinde Hak İddi’a Edenle Yapılan Sulhü Tescîl

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinelerinden Marziye bint-i ‘Alî nâm hatun tarafından husûs-ı âtiyyü’l-beyâna vekîl olub ‘İvaz Beg ibn Ahmed ve Süleymân Beşe ibn el-Hâc Emîrî nâm kimesneler şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan zevci Sefer bin Mehmed nâm kimesne meclis-i kazâda işbu bâ’isü’l-kitâb Celâl Beg ibn Hasan nâm cündî mahzarında bi’l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilem merkûme Marziye Hatun’un ‘ammiyesi Satı bint-i Mehmed nâm hatun Hoca Habîb Mahallesi’nde vâki’ lede’l-cîrân ma’lûmü’l-hudûd olub büyü’l- müte’addıdeyi müştemil olan menzili müstegar benim mülkumdür deyü bundan akdem mezkûr Celâl Beg’e semen-i ma’lûma bey’-i bâtla bey’ eylemeğin merkûme Marziye Hatun zikr olunan menzil ceddim Mehmed nâm kimesnenin mülkü olub mukaddemâ hâl-i sıhhâtında iken sulbî oğlu olub merkûme Marziye’nin babası ‘Alî nam kimesneye hîbe-i sahîha-i şer’iye ile hîbe ve temlîk ve teslîm ile kızı müvekkilem merkûme Marziye Hatun’a intikâl idüb mülk-i mevrûsumuzdur deyü hâlen mezkûr Celâl Beg’den da’vâ ve talep eyledikde mâ-beynlerinde münâza’a vâki’ olmuş idi el-hâlet-i hazîhi araya müslîhûn tavassut idüb bin nakd akça üzerine ‘akd-i sulh inşâ’ eylediklerinde müvekkilem Marziye sulh-ı mezbûre râzı olub bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûru mezkûr Celâl Beg yedinden bi’t-temâm ahz ve kabz eyleyüb zikr olunan menzil husûsuna müte’allık vech-i meşrûh üzere eylediği da’vâdan fâriğ olub mezkûr Celâl Beg’in zimmetini ibrâ ve iskât eyledi bâki da’vâ ve nizâ’ım kalmadı ba’de’l-yevm bir tarîkle dahî benden bi’z-zât veya bi’l-vâsita da’vâ ve husûmet sûdur ve zûhur ider ise lede’l-hükkâmi’l-kirâm mesmu’a ve makbûle olmaya didi didikde mukırr-ı merkûm Sefer’in bi’l-vekâle vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü’l-mezkûr Celâl Beg kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka’a gıbbe’t-taleb ketb olundu hurrîre fi evâhir-i cemâziye’l-anir sene ihdâ ve erba’în ve elf (Cemâziye’l-âhirin 21-29 arası sene 1041).

Mevlânâ Çelebî Efendi Hazretleri, Mevlânâ Receb Efendi el-Kadı, Mevlânâ Mehmed Efendi el-Kadı, el-Hâc Kılıç Ağa bin Erdoğdu, Süleymân Beg bin Bekir ve gayruhum.

162-2 Mülk Satışı (Harabe Ev Yeri Satışı)

İkrâr-ı Mustafâ Beg münkarce-i râh (boş) ma'a Muharrem.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Mustafâ Beg ibn Ahmed Beg meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Muharrem Beg ibn İbrahîm mahzarında ikrâr idüb merhûm Fermân Dede Mahallesi'nde vâki' bir tarafı mezkûr Mehmed Beg mülkü ve bir tarafı Mustafâ mülkü ve tarafeyni tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan bir kıt'a harâbe mülk evim yerini mezkûr Muharrem Beg'e altıyüz akçaya bey'-i bâtla bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslim-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Mustafâ Beg'in vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü'l-mezkûr Muharrem Beg bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâhir-i cemâziye'l-âhir sene ihdâ ve erba'în ve elf (Cemâziye'l-âhirin 21-29 arası sene 1041).

Mevlânâ 'Abdurrahman Çelebî bin el-Hâc Mehmed, es-Seyyid Mustafâ Beg bin es-Seyyid Mûsâ Çelebî, Mustafâ Hoca bin 'Alî, Muslî bin Mûsâ ve gayruhum.

162-3 Mülk Satışı (Bağ ve Ev Satışı)

Mahmiye-i Konya sâkinlerinden Çerağ bin el-Hâc Mehmed nâm kimesne mahzar-ı kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Hasan bin Yağlı nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûmede vâki' Bityemez nâm mevzi'de bir tarafı Mustafâ mülkü ve bir tarafı İsâ Dede mülkü ve bir tarafı 'Alî mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan bir kıt'a mülk bağımı bahçesi ve içinde olan eşcâr-ı müsmire ve gayri müsmiresi ve evi ile mezkûr Hasan'a onikibin nakd râic-i fî'l-vakt akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğın meblağ-ı mezbûru mezkûr Hasan yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslim-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Çerağ'ın vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü'l-mezkûr Hasan vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâhir-i cemâziye'l-âhir sene ihdâ ve erba'în ve elf (Cemâziye'l-âhirin 21-29 arası sene 1041).

Sinân Beşe bin 'Abdullah, 'Alî bin Mûsâ, 'Alî bin Nâsuh, Velî bin İsmâ'îl, Süleymân bin Durdu, Mürsel bin Oğuz, Mustafâ bin Devlethân ve gayruhum.

162-4 Nafaka Takdîri (Arabça)

Faraza ve gaddere'l-hâkimu el-muvakkı'u a'lah el-müteveffâ mevlâhu li-nafakati's-sagîr el-med'û Arslan bin Koca Beg ebûhu'l-mezbûr men kîyle ve li-kesvetihi ve li-sâ'iri havâicihi'z-zarûriyeti külle yevmîn yemzî min târîhi bi-zeylihi selâsete derahîme el-mâlû'l-müntekil ileyhi bi'l-irsi's-şer'î min ebîhi'l-mezbûr bi-talebi ümmîhi Zeyne binti Hâcî vehüve fî hicrihi ve terbiyetihi ve ezine lehu inne takdîrû'l-meblağî'l-mefrûz 'inde'z-zarûretiha bir-rücû'î 'aleyhi vakte's-sefer-i farzan ve takdîran sahîlhayn-ı şer'î'yyeyn ve iznen sarîhân mer'îyyen hurrîre cerâ zâlike fî gurre-i recebi'l-mürecceb sene ihdâ ve erba'în ve elf (1 Receb sene 1040).

Hüseyin bin Dervîş, Nâsuh bin Mehmed, Ahmed bin Mehmed ve gayruhum.

163-1 Mülk Satışı (Mîrâs Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Memiş bin Muharrem nâm kimesne mahzar-ı kazâda işbu hâfizü'l-kitâb Receb Çelebî bin 'Alî mahzarında ikrâr-ı tav'î kılub mahmiye-i merkûme mahallâtından Zevle Sultân Mahallesi'nde vâki' bir tarafı 'Ömer Ağa mülkü ve bir tarafı Emrullah mülkü ve bir tarafı Hüseyin mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub bundan akdem vefât eden babam Muharrem Çavuş'un muhallelâtından irs-i şer'î ile bana intikâl iden mülk menzilimi mezkûr Receb Çelebî'ye üçbinbeşyüz akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Receb Çelebî yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Memiş'in vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr Receb Çelebî kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâil-i şehr-i recebi'l-mürecceb sene ihdâ ve erba'în ve elf (Recebin 1-10 arası 1041).

Mahmûd Çelebî bin el-Hâc Mehmed, el-Hâc Sefer bin el-Hâc İsmâ'îl, Mehmed Çelebî bin İbrahîm, Hamza bin Ahmed, Hâcî bin Dervîş, 'Ömer bin 'Abdullah ve gayruhum.

163-2 Mülk Satışı (Bağ Satışı)

İkrâr-ı el-Hâc Memî (boş) ma'a Yûsuf Hoca.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden el-Hâc Memî bin Hasan nâm kimesne meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Yûsuf Hoca bin Mustafâ mahzarında ikrâr-ı tav'î kılub mahmiye-i merkûmede vâki' merhûm Pîrebi Sultân Mahallesi'nde bir tarafı Hüseyin mülkü ve bir tarafı el-Hâc Memî mülkü ve tarafeyni tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub iki tahta mülk bağımı içinde olan eşcâr-ı müsmire ve gayri müsmiresi ile mezkûr Yûsuf Hoca'ya dörtbin akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Yûsuf Hoca yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm el-Hâc Memî'nin vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr Yûsuf Hoca kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâil-i receb sene ihdâ ve erba'în ve elf (Recebin 1-10 arası 1041).

Sun'ullah Çelebî bin Hayreddîn, Mustafâ Çelebî bin Süleymân Çelebî, Ahmed Hâlîfe bin Yûsuf, Hâcî bin Dervîş ve gayruhum.

163-3 Mülk Satışı (Bağ ve Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden olub bundan akdem vefât eden 'Alî nâm kimesnenin bi'l-ihzâr sulbî kebîr oğlu Mustafâ nâm kimesnenin ve sulbîye kebîre kızı Marzıye ve zevce-i metrûkesi Râzıye bint-i 'Alî nâm hatun meclis-i kazâda işbu sâhibü'l-kitâb Satı veled-i Balî nâm zimmî mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme hâricinde olan Yaka nâm havâlede vâki' bir tarafı Ahmed Çelebî mülkü ve bir tarafı Sarı Mehmed mülkü ve bir tarafı İstifan zimmî mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub mevrûsumuz müteveffâ-yı mezbûr 'Alî'nin muhallelâtından irs-i şer'î ile bize intikâl iden müşâ' ve müşterek olduğumuz beş tahta mülk bağımızı içinde olan eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmiresi ve üç bâb evi ve bir kıt'a 'arz-ı hâliyesi ile mezkûr Satı zimmîye yirmibinyüzelli

akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Satı yedinden her birimiz bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebi' eyledik ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dediklerinde mukırrân-ı merkûmân Mustafâ ve Marziye ve Râziye'nin vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr Satı zimmî bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâil-i recebi'l-mürecceb sene ihdâ ve erba'în ve elf (Recebin 1-10 arası 1041).

El-Hâc 'İlyâs bin 'Alî, el-Hâc Mehmed bin el-Hâc Ahmed, Dervîş Çelebî bin el-Hâc Nâsuh, 'Alî bin Velî, Ahmed bin Bustan, Mustafâ bin Abbâs ve gayruhum.

163-4 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Mü'mine bint-i 'Abdünnebi nâm hatun tarafından husûs-ı âtiyyü'l-beyâna vekîl olub Şükrân Hâlıfe bin 'Alî ve Dâvud bin Süleymân nâm kimesneler şehâdetleriyle şer'an vekâleti sâbite olan Şâhverdi Çelebî nâm kimesne meclis-i kazâda işbu bâ'isetü'l-kitâb Hasan ve Süleymân ibn 'Abdurrahman nâm kârındaşlar mahzarlarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilem merkûme Mü'mine Hatun mahmiye-i merkûme mahallâtından Ferhûniye Mahallesi'nde vâki' bir tarafı 'Alî Beşe mülkü ve bir tarafı Ahmed Ağa mülkü ve bir tarafı Gubad Beg mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub bir bâb evini bir kıt'a havlusu ile mezkûrân Hasan ve Süleymân'a binyüz akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûrân Hasan ve Süleymân yedlerinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebi' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Sübhânverdi'nin bi'l-vekâle vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûrân Hasan ve Süleymân kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâil-i recebi'l-mürecceb sene ihdâ ve erba'în ve elf (Recebin 1-10 arası 1041).

Es-Seyyid Zülfikâr bin Memî Ağa, Süleymân bin Mustafâ, 'Alî bin Hâcî ve gayruhum.

164-1 Annesinin Vefâtı ile Kendisine Kalmış Olan Mehr ve Mîrâs Hissesine Karşılık Babasının Verdiği Bağdan Babasının El Çektirilmesi Da'vâsı

Budur ki Mahmiye-i Konya sâkinelerinden Rahîme bint-i Himmet nâm hatun babası işbu Himmet bin Sevindik nâm kimesne meclis-i kazâyâ ihzâr ve üzerine takrîr-i kelâm idüb mukaddemâ vâlidem Emîne nâm hatun vefât eyledikde babam mezbûr Himmet'in zimmetinde olan mehr-i mü'eccelinden ve sâ'ir muhalledâtından irs-i şer'î ile bana intikâl iden hisse-i şer'iyesi babam mezbûr Himmet'den talep eylediğimde Karaüyük nâm mevzi'de vâki' lede'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd olub babam mezbûr Himmet'in mülkü olan bağından oğlu Mehmed'in bağına mûlahîk olan beynimizde ma'lûm olan bir tahta bağını târîh-i kitâbdan altı sene mukaddem husûs-ı mezbûr mukâbelesinde bana verib teslîm idüb ben dahî alub kabûl idüb ile'l-vefât zabtında iken hâlen babam mezbûr hakk-ı tasarrufuma manî' olur su'âl olunub ihkâk-ı hak olunması matlûbumdur dedikde gibbe's-su'âl mezbûr Himmet husûs-ı mezbûru bi'l-küllîye inkâr ile cevâb vericek müdde'ye-i merkûme Rahîme Hatun'dan kasr-ı yedine muvâfik beyyine talep olundukda 'udûl-i müslimînden

‘Abdî bin Mehmed ve Süleymân bin ‘Abdülkâdir nâm kimesneler li-ecli’ş-şehâde meclis-i şer’a hâzirân olub istişhâd olunduklarında fî’l-vâki’ merkûme Rahîme Hatun’un vâlidesi mezbûre Emîne Hatun vefât eyledikde zevci mezbûr Himmet zimmetinde olan mehr-i mü’eccelinden ve sâ’ir muhallefâtından irs-i şer’î ile kendüye intikâl iden hisse-i şer’iyesini babası mezbûr Himmet’den taleb eyledikde mezbûr Himmet dahî mevzi’-i merkûmede vâki’ zikr olunan bağından oğlu mesfûr Mehmed’in bağına mûlahîk olan beyinlerinde ma’lûm bir tahta bağını târîh-i kitâbdan altı sene mukaddem husûs-ı mezbûr mukâbelesinde kızı merkûme Râziye Hatun’a ita’ eyledi ol dahî alub zabt eyledi ile’l-ân mutasârifadır biz bu husûsa şahidleriz şehâdet dahî ideriz deyü edâ-i şehâdet-i şer’iye eylediklerinde şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâki’ olmağın zikr olunan bağdan min ba’d kasr-ı yede mezkûr Himmet’e tenbîh olunub mâ-vaka’a gıbbe’t-taleb ketb olundu hurrîre fî evâil-i receb sene ihdâ ve erba’în ve elf (Recebin 1-10 arası 1041).

Mahmûd Beşe bin ‘Abdullah, Mevlûd bin Mustafâ, Süleymân bin Mustafâ, Satı bin Dervîş ve gayruhum.

164-2 Mülk Satışı (Develik Yeri Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden ‘Osmân Beg bin Kasım nâm cündî meclis-i kazâda işbu bâ’isetü’l-kitâb Nazlı bint-i Mehmed nâm hatun mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından İçkal’a Mahallesi’nde vâki’ bir tarafı benim mülküm ve bir tarafı ‘arz-ı hâliye ve tarafeyni tarîk-i ‘âmm ile mahdûd olub mülk bir bâb develiğimi yolu ile merkûme Nazlı Hatun’a binüçyüz nakd râic-i fî’l-vakt akçaya bey’-i bât-ı sahîh-i-i şer’î ile bey’ idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğın meblağ-ı mezbûru merkûme Nazlı Hatun yedinden bi’t-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslim-i mebî’ eyledim ba’de’l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm ‘Osmân Beg’in vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü’l-merkûme Nazlı Hatun kabûl ve tasdik etmeğın mâ-vaka’a gıbbe’t-taleb ketb olundu hurrîre fî evâsıt-ı recebi’l-mürecceb sene ihdâ ve erba’în ve elf (Recebin 11-20 arası sene 1041).

Mehmed bin ‘Abdullah, ‘Alî Beşe bin ‘Abdullah, ‘Alî bin Mehmed, el-Hâc Ahmed bin Mehmed, ‘Alî bin Mustafâ ve gayruhum.

164-3 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Sefer veled-i Murâd nâm zimmî meclis-i kazâda işbu bâ’isetü’l-kitâb Marziye bint-i ‘Alî nâm akîle bikri bâliğa mahzarında ikrâr-ı tav’i kılub mahmiye-i merkûme mahallâtından İçkal’a Mahallesi’nde vâki’ bir tarafı Mahmûd Çelebî mülkü ve bir tarafı Yûnus Dede mülkü ve bir tarafı ‘Alî mülkü ve bir tarafı tarîk-i ‘âmm ile mahdûd olub bir sofa ve bir tabhâne ve mahutayı müştemil mülk menzilimi merkûme Marziye’ye altmışaltı ‘aded esedî guruşa bey’-i bât-ı sahîh-i şer’î ile bey’ idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğın meblağ-ı mezbûru mezkûr Marziye yedinden bi’t-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslim-i mebî’ eyledim ba’de’l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Sefer’in vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü’l-merkûme Marziye vicâhen tasdik ve şifâhen tahkîk etmeğın mâ-vaka’a gıbbe’t-taleb ketb olundu hurrîre fî evâsıt-ı receb sene ihdâ ve erba’în ve elf (Recebin 11-20 arası sene 1041).

Mahmûd Çelebî bin Ahmed, ‘Abdî Hâlîfe bin İbrahîm, ‘Aynî Hoca bin Velî, el-Hâc Durak bin Hamza ve gayruhum.

164-4 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden el-Hâc ‘Ömer bin ‘Alî nâm kimesne meclis-i kazâda işbu bâ’isü’l-kitâb Mahmûd bin Hızır mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından merhûm Pîrî Pâşâ Mahallesi’nden tarafeyni benim mülküm ve bir tarafı Ca’fer mülkü ve bir tarafı tarîk-i ‘âmm ile mahdûd olub bir oda ve bir örtme ve mahutayı ve su kuyusunu müştemil olan mülk menzilimi mezkûr Mahmûd’a ikibin nakd râic-i fi’l-vakt akçaya bey’-i bât-ı sahîh-i şer’î ile bey’ idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Mahmûd yedinden bi’t-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî’ eyledim ba’de’l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm el-Hâc ‘Ömer’in vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr Mahmûd kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka’a gibbe’t-taleb ketb olundu hurrîre fî evâsıt-ı receb sene ihdâ ve erba’în ve elf (Recebin 11-20 arası sene 1041).

Mahmûd Beg bin Mehmed, Durmuş bin Seydî, Çelebî Dede bin Ucbeg, Hızır bin Ahmed, el-Hâc ‘Alî bin el-Hâc Mehmed, Murad Kabcı bin Emrullah ve gayruhum.

165-1 Satılan Bağdan Alacağı Hissesine Karşılık Bağ Alanın Evine Ortaklığı Tescil

Mahmiye-i Konya sâkinlerinden olub bundan akdem vefât eden ‘Alî nâm kimesnenin sinn-i bülûğda bülûğiyetine mu’terife ve cüssesinin dahî tahâmmülü olan sulbîye kızı Marziye meclis-i kazâda işbu bâ’isetü’l-kitâb Satı veled-i Balî nâm zimmî mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb Yaka nâm havâlîde vâki’ lede’l-cîrân ma’lûmü’l-hudûd olub kârındaşım Mustafâ ve vâlidem Râziye nâm hatun ile müşa’ ve müşterek olub babam müteveffâ-yı mezbûr ‘Alî’den irs-i şer’î ile bize intikâl iden eşcâr-ı müsmire üç bâb evi ve ‘arz-ı hâliyeyi müştemil olan bağımızı cümlemiz mezkûr Satı zimmîye yirmibinyüzelli akçaya bey’-i bât-ı sahîh-i şer’î ile bey’ idüb meblağ-ı mezbûrun yedibin akçası benim hisseme isâbet eylemekle meblağ-ı mezbûr yedibin akçayı mezkûr Satı yedinden ahz ve kabz idüb altıbinaltıyüz akçasını Sefer nâm zimmîden İçkal’a Mahallesi’nde vâki’ menzilini şerîk-i şer’î ile iştirâ eyledim bâki kalan dört yüz akçasını sâ’ir levazîmine harc ve sarf eyledim zikr olunan bağ hissesine müte’allık mezkûr Satı zimmîye kat’a da’vâ ve niza’ım yokdur ba’de’l-yevm bu husûsa müte’allık bir tarîk ile dahî benden bi’z-zât veya vekîlimden bi’l-vâsıtâ da’vâ ve husûmet sûdur ve zûhur ider ise lede’l-hukkâmi’l-kirâm mesmu’a ve makbûle olmaya didikde mukırr-ı merkûme Marziye’nin vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü’l-mezkûr Satı zimmî vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk etmeğin mâ-vaka’a gibbe’t-taleb ketb olundu hurrîre fî evâsıt-ı şehr-i recebi’l-mürecceb sene ihdâ ve erba’în ve elf (Recebin 11-20 arası sene 1041).

Mahmûd Çelebî bin Ahmed, ‘Abdî Hoca bin İbrahîm, el-Hâc Dâvud bin Hamza, Gaybi Hoca bin Hıfre, el-Hâc Asiye bin Enbîyâ ve gayruhum.

165-2 Mülâzemet için Verilen Mukâta’a Gelirinin Başkasına Satışını Tescil

Budur ki erbâb-ı sipâhîyandan yirmi beşinci bölükde yevmî on akça ‘ulûfeye mutasarrıf olan Bekir ‘Osmân bevvâb mahzar-ı kazâda mahmiye-i Konya sâkinlerinden işbu bâ’isü’l-kitâb Ahî Beg ibn Hüseyin mahzarında ikrâr idüb

Karaman hazînesini tâbi' Belvîrân hâslarının bin kırk bir senesinde vâki' olan mahsûlü hazîne-i merkûmede her nicede ise bir sene temâmına değin ordu-yı hümâyûn tarafından sebt iden hizmet-i mülâzemetim mukâbelesinde berât tevcih olunub yedime berât verilmiş idi el-hâlet-i hâza mukâta'a-i mezbûreyi hüsn-i ihtiyârım ile mezkûr Ahî Beg'e fâriğ olub berâtım verib husûs-ı merkûm için ordu-yı hümâyûnum hazînesine ber-vechi peşin ve ber-rûsm ve nısm ve silahdârandan bir yılda iki 'ulûfeye her birimizin ikişer' kıt'a masrûr 'ulûfelerimiz için berât-ı şerîfde ta'yîn ve tasrîh olunan cem'an yedibinyüzdoksanbeş akça hakkımızı ve alâ'ifem için yüzyetmişiki esedî gurusumu mezkûr Ahî Beg yedinden ahz ve kabz eyledim zikr olunan mukâta'a-i sene semânine değin zabt ve mahsûlünü kabz eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Bekir Beg'in vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü'l-mezkûr Ahî Beg bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâil-i recebi'l-mürecceb ihdâ ve erba'în ve elf (Recebin 1-10 arası sene 1041).

Sefer Ağa Kethüdâyeri, Hamza Ağa, Mehmed Beg ibn Dâvud, Mustafâ Beg bin Ahmed Beg, Mehmed bin el-Cündî ve gayruhum.

165-3 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinelerinden 'Aynî bint-i Seydî nâm hatun tarafından husûs-ı âtiyyü'l-beyâna vekîl olub vekâleti el-Hâc 'Abdûlbâki bin Emrullah ve Mehmed bin Ramazân nâm kimesneler şehâdetleriyle şer'an vekâleti sâbite olan zevci es-Seyyid Ahmed Çelebî bin es-Seyyid Muslî Çelebî meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Mehmed Çelebî bin Hamza mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından Kâdî'asker Mahallesi'nde bir tarafı Süleymân Çelebî mülkü ve bir tarafı diğeri Süleymân mülkü ve bir tarafı dahî yine diğeri Süleymân mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub müvekkilem merkûme 'Aynî Hatun'un mülkü olan bir sofa ve bir tabhâne ve bir ahur ve mahutayı müştemil olan mülk menziline mezkûr Mehmed Çelebî'ye onyedibin nakd râic-i fi'l-vakt akçaya bey'-i bāt-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğın meblağ-ı mezbûru mezkûr Mehmed Çelebî yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm menzil-i mezbûr Mehmed Çelebî'nin mülk-i müştêrâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm es-Seyyid Ahmed Çelebî'nin bi'l-vekâle vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr Mehmed Çelebî kabûl ve tasdîk etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâsıt-ı recebi'l-mürecceb sene ihdâ ve erba'în ve elf (Recebin 11-20 arası sene 1041).

Es-Seyyid Hüseyin Çelebî bin Kemâl, Ahmed Beşe bin 'Alî, Ahî Beg bin Hüseyin, Dervîş Mehmed bin 'Abdünnebi, el-Hâc Receb bin Süleymân, 'Abdî bin 'Alî ve gayruhum.

166-1 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinelerinden Fâtıma bint-i Mehmed nâm hatun tarafından husûs-ı âtiyyü'l-beyâna vekîl olub 'Abdüsselâm bin Kara 'İlyâs ve Velî Dede ibn Şa'bân nâm kimesneler şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan es-Seyyid Mehmed Çelebî ibn es-Seyyid Mehmed meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb 'Alî bin Mehmed nâm kimesne mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb

müvekkilem merkûme Fâtıma Hatun mahmiye-i merkûme mahallâtından Karakurd Mahallesi'nde vâki' bir tarafı İsâ mülkü ve bir tarafı Dervîş Mehmed mülkü ve bir tarafı İbrahîm mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan iki bâb odasını mahutası ile mezkûr 'Alî'ye binaltıyüz nakd râic-i fî'l-vakt akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr 'Alî yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm es-Seyyid Mehmed Çelebî'nin vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü'l-mezkûr 'Alî vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâsıt-ı şehr-i recebi'l-mürecceb sene ihdâ ve erba'în ve elf (Recebin 11-20 arası sene 1041).

İsâ bin Kütük, Dâvud bin Mehmed, Ahî bin Ahmed, Fazlı bin Ramazân, Hâcî bin Dervîş ve gayruhum.

166-2 Mülk Satışı (Bağ Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Turhân bin Ahmed nâm kimesne mahzar-ı kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Ahmed bin Velî nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tav'î kılub mahmiye-i merkûme mahallâtından Karacığân Mahallesi'nde vâki' bir tarafı İbrahîm mülküne ve bir tarafı es-Seyyid Şeyh Çelebî mülküne ve bir tarafı benim mülküne ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan bir tahta mülk bağımlı içinde olan eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmiresi ile mezkûr Ahmed'e ikibin akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl idüb bi't-temâm ahz ve kabz ve teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Turhân'ın vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr Ahmed kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâsıt-ı şehr-i recebi'l-mürecceb sene ihdâ ve erba'în ve elf (Recebin 11-20 arası sene 1041).

Bekir Dede bin Nûrullah, Fazlı bin 'Abdülkerîm, Velî bin Mustafâ, 'Ömer bin Pîrli ve gayruhum.

166-3 Mülk Satışı (Vârisi Olmadığı için Beytü'l-Mâle Kalan Evin Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya'da ber vech-i iştirâk beytü'l-mâl emînleri olan 'Alî Beg ve 'Abdül-gani nâm kimesneler meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb eş-Şeyh Bekir Efendi zîde kadruhu tarafından tasdîk-i âtiyyü'l-beyâna vekîl olub bimâ hüve nehcü's-sübût şer'an vekâleti sâbite olan el-Hâc Mustafâ bin 'Alî nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından İçkal'a Mahallesi'nde vâki' bir tarafı 'Abdülcelîl Efendi ve İsma'îl mülkleri ve bir tarafı Bahşî zimmî mülkü ve bir tarafı kilise havlusu ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan menzil Berber Hasan nâm kimesnenin mülkü olub vefât eyledikde vârisi ma'rûfu olmamakla bi-hasebi's-şer'i's-şerîf beytü'l-mâle intikâl eylemeğin hudûdu zikr olunan menzili es-Seyyid eş-Şeyh Ebû Bekir Efendi'ye beşbin nakd râic-i fî'l-vakt akçaya emanetimiz hâsebiyle bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru emanetimiz hâsebiyle beytü'l-mâl için bi't-temâm mûmâ ileyh yedinden ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledik ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dediklerinde mukırrân-ı merkûmân 'Alî Beg ve 'Abdül-gani'nin vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü'l-mezkûr

el-Hâc Mustafâ bi'l-vekâle vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk etmeğın mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâhir-i şehri recebi'l-müreceb sene ihdâ ve erba'în ve elf (Recebin 21-30 arası sene 1041).

Mûsâ Beg bin Mahmûd Beg, Dervîş Yûsuf el-Mevlevî, 'Abdülhâlim Çelebî bin Muharrem Efendi, Dervîş Taşkun el-Mevlevî ve gayruhum.

166-4 Muhâla'a

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinelerinden Pani bint-i Ramazân nâm hatun tarafından husûs-ı âtiyyü'l-beyâna vekîl olub 'Alî ibn 'Abdülkerîm ve Mâhir bin 'Abdullah nâm kimesneler şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan kârındaşı Ahmed nâm kimesne meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Nâsrullah Kapucu mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîri-i kelâm idüb müvekkilem ve kız kârındaşım merkûme Pani Hatun mezkûr Nâsrullah Kapucu'nun zevcesi olub lâkin beynlerinde mûsâfat olmamakla zimmetinde olan yirmibeşbin akçaya mehr-i mü'eccelinden ve nafaka-i 'iddetinden ve zevciyete müte'allık cem'i' da'vâsından fâriğ olub mezkûr Nâsrullah Kapucu zimmetini ibrâ eyleyüb ve kendisinin mehr-i mu'accele dâhil olan beynlerinde ma'lûm cümle eşyayı ve erzâkını bi't-temâm alub ve 'Alîye nâm sadrîye sagîre kız kârındaşı târîh-i kitâban iki sene temâmına değın nafaka ve kisve ve sâ'ir lev'azîmını müvekkilem merkûme Pani Hatun kendi mâlından şer'an harc ve sarf eylemek üzere mezkûr Nâsrullah Kapucu ile muhâla'a eyledi husûs-ı mezbûre müte'allık bâki da'vâ ve nizâ'ı kalmadı ba'de'l-yevm bir tarîk ile dahî benden veya vekîlimden da'vâ ve husûmet sûdur ve zûhur ider ise lede'l-hükkâmî'l-kirâm mesmu'a ve makbûle olmaya didi didikde mukırr Ahmed'in bi'l-vekâle vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını el-mukırr-ı lehü'l-mezkûr Nâsrullah Kapucu kabûl ve tasdîk etmeğın mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâil-i receb sene ihdâ ve erba'în ve elf (Recebin 1-10 arası 1041).

Fahrü'l-a'yân Velî Beg bin Mehmed Çavuş, el-Hâc Mehmed bin Ramazân, Mehmed Dede bin Mahmûd, Fazlı Çelebî bin el-Hâc Sinân, el-Hâc Yûsuf bin Mustafâ, 'Alî bin Nûrullah ve gayruhum.

167-1 Vâsiden Muhallefât Hisselerini Taleb Ve Yapılan Sulhü Tescîl

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinelerinden 'Âişe bint-i Hasan nâm hatun tarafından husûs-ı âtiyyü'l-beyâna vekîl olan İbrahîm bin Hasan ve el-Hâc Zülfikâr bin 'Abdullah nâm kimesneler şehâdetleriyle şer'an vekâleti sâbite olan Sun'ullah Çelebî bin Hayreddîn Efendi meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Mustafâ bin 'Ömer mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîri-i kelâm idüb müvekkilem merkûme 'Âişe Hatun'un mukaddemâ babası Hasan ve vâlidesi Neslî nâm hatun vefât eylediklerinde merkûme 'Âişe sagîre olmakla vasî-yi mutasarrıfı olduğı ecilden babasının ve vâlidesinin menkûlatı ve akarâtından irs-i şer'î ile kendüye intikâl iden hisse-i şer'îyesini zabt idüb ile'l-ân zimmetinde bâki olmakla hâlâ mezkûr Mustafâ'dan da'vâ ve taleb eylediklerinde mâ-beynlerinde münâza'a vâki' olmuş idi el-hâlet-i hâza araya müslihûn tavassut idüb Gödene nâm karyede vâki' lede'l-cirân ma'lûmü'l-hudûd olan eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmireyi müştemil olan bir kıt'a nısf bağ ve üç sahân ve bir kilim ve bir bakır sini ve bir münakkaş çarşaf binyüzelli akça üzerine 'akd-i sulh inşâ' ettiklerinde müvekkilem dahî sulh-ı mezbûru kabûl ve bedel-i sulhu olan zıkr olunan nısfı bağ ve meblağ-ı mezbûru ve eşya-i merkûmeyi mezkûr Mustafâ yedinden alub kabûl ve kabz idüb babası Hasan'ın ve vâlidesi Neslî

Hatun'un muhaleffâtından irs-i şer'î ile kendüye intikâl iden mezkûr Mustafâ vesâyeti hâsebiyle zabt eylediği hisse-i şer'îyesine müte'allık olan da'vâdan fârîğ olub mezkûr Mustafâ'nın zimmetini ibrâ ve iskât eyledi bâki da'vâ ve nizâ'ı kalmadı ba'de'l-yevm bu husûsa müte'allık benden bi'z-zât veya bi'l-vâsita bir tarîk ile dahî da'vâ ve husûmet sûdur ve zûhur ider ise lede'l-hükkâmi'l-kirâm mesmu'a ve makbûle olmaya didi didikde mukırr-ı merkûm Sun'ullah Çelebî'nin bi'l-vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü'l-mezkûr Mustafâ kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrire fî evâhir-i receb sene ihdâ ve erba'în ve elf (Recebin 21-30 arası sene 1041).

Hâcî Hâlîfe bin Hızır, Süleymân bin Mûsâ, Mevlânâ 'Alî Çelebî bin el-Hâc 'Alî Efendi, İbrahîm bin Hasan, Hasan bin Ahmed ve gayruhum.

167-2 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinler Sefer Beg bin Dur'alî Beg nâm cündî mahzar-ı kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Keyvân bin 'Abdullah mahzarında ikrâr-ı tav'î kılub mahmiye-i merkûme mahallâtından Gayân Mahallesi'nde vâki' bir tarafı Yûsuf mülküne ve bir tarafı Süleymân mülküne ve tarafeyni tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan bir bâb evimi hayâtı ve 'arz-ı hâliyesi ile mezkûr Keyvân'a binikiyüz nakd akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Keyvân yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Sefer Beg'in vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü'l-mezkûr Keyvân bi'l-mukâbele ve'l-müşâhade kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrire fî evâhir-i şehr-i recebi'l-müreccib sene ihdâ ve erba'în ve elf (Recebin 21-30 arası sene 1041).

Süleymân bin Mûsâ, Halîl bin Receb, 'İbadi bin Nâsuh, Mehmed bin 'Alî, Muharrem bin İbrahîm ve gayruhum.

167-3 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinelerinde Mehri bint-i Mehmed nâm hatun tarafından husûs-ı âtiyyü'l-beyâna vekîl olub vekâleten Hüseyin bin Yûsuf ve İbrahîm bin 'Alî nâm kimesneler şehâdetleriyle şer'an vekâleti sâbite olan fahrü'l-akrân 'Âlî Ağa bin Hüseyin meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Turaş veled-i Yuvan nâm zimmî mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından Dinkeş Mahallesi'nde vâki' bir tarafı es-Seyyid Mustafâ mülkü ve bir tarafı Hasan mülkü ve bir tarafı 'Alî mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub büyü-tü müte'addideyi müştemil müvekkilem merkûme Mehr-i Hatun'un mülk-i mevrûsu olan menzilinî vekâletim hâsebiyle mezkûr Turaş zimmîye beşbin nakd râic-i fî'l-vakt akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb meblağ-ı mezbûru bi'l-vekâle mezkûr Turaş zimmî yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm 'Âlî Ağa'nın bi'l-vekâle vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr Turaş zimmî kabûl eylemeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrire fî evâhir-i şehr-i receb sene ihdâ ve erba'în ve elf (Recebin 21-30 arası sene 1041).

Mehmed bin Mustafâ, Mustafâ bin 'Alî, Yûsuf bin 'Alî, 'İbad bin Hamza, Mehmed bin 'Alî, Durmuş bin Hâcî, Süleymân bin Hamza ve gayruhum.

167-4 Vakfa ‘Ait Paranın Aslı ve Mürabahâsının Mütevellî Tarafından Alındığını Tescîl

Merhûm Müşerref Hatun evkâfına mütevellî olan Muslî Çelebî bin el-Hâc Mustafâ işbu Hasan bin ‘Alî zimmetinde bin akça olub hâlen meblağ-ı mezbûru ile’l-ân mürabahâsı ile mezkûr Hasan yedinden ahz ve kabz idüb zimmetini ibrâ eyledim didikde mâ-vaka’a gıbbe’t-taleb ketb olundu.

Mevlânâ Mehmed Efendi el-Molla, Mevlânâ Mehmed Efendi el-Müderriş, ‘Osmân Çelebî bin el-Hâc ‘Alî ‘Ömer Çelebî bin Mehmed Çavuş ve gayruhum.

168-1 Mülk Satışı (‘Arsa Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Oruç bin ‘Alî nâm kimesne meclis-i kazâda işbu bâ’isetü’l-kitâb Mehmed bin Hamza nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından Türbe-i Celâlîye Mahallesi’nde vâki’ bir tarafı Hüseyin Efendi mülküne ve tarafeyni Bedel mülküne ve bir tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd olan tûlen doksan iki ayak ve ‘arzan elli dört ayak mülküne bir kıt’a ‘arz-ı hâliyemi mezkûr Mehmed’e yirmibeş ‘aded esedî guruşa bey’-i bât-ı sahîh-i şer’î ile bey’ idüb meblağ-ı mezbûru mezkûr Mehmed yedinden bi’t-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî’ eyledim ba’de’l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm es-Seyyid Mehmed Çelebî’nin bi’l-vekâle vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr Mehmed vicâhen tasdik ve şifâhen tahkîk etmeğin mâ-vaka’a gıbbe’t-taleb ketb olundu hurrire fî evâhir-i şehr-i recebi’l-mürecceb sene ihdâ ve erba’în ve elf (Recebin 21-30 arası sene 1041).

Hoca ‘Alî bin Eymîr, Süleymân bin İsa, Nuh bin Mehmed, ‘Ömer bin el-Hâc ‘Alî ve gayruhum.

168-2 Mülk Satışı (Ev Satışı)

İkrâr-ı ‘Âişe Hatun (boş) ma’a es-Seyyid Hüseyin Çelebî.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinelerinden ‘Âişe bint-i Ahmed nâm hatun meclis-i kazâda işbu bâ’isetü’l-kitâb es-Seyyid Hüseyin Çelebî bin Kemâl mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından İhtiyâreddîn Mahallesi’nde vâki’ tarafeyni mezkûr es-Seyyid Hüseyin Çelebî mülkü ve bir tarafı el-Hâc Mûsâ mülkü ve bir tarafı tarîk-i ‘âmm ile mahdûd olub fevkâni ve tahtâni iki bâb odaları mahutası ile mezkûr es-Seyyid Hüseyin Çelebî’ye üçbin akçaya bey’-i bât-ı sahîh-i şer’î ile bey’ idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr es-Seyyid Halîl yedinden bi’t-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî’ eyledim ba’de’l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûme ‘Âişe Hatun’un vekîl üzre cârî olan ikrârını mezkûr Hüseyin Çelebî kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka’a gıbbe’t-taleb ketb olundu hurrire fî evâhir-i receb sene ihdâ ve erba’în ve elf (Recebin 21-30 arası sene 1041)

Es-Seyyid Ahmed Çelebî bin es-Seyyid Muslî Çelebî, Mehmed bin Ramazân, Ahmed bin ‘Alî, Süleymân bin Halîl ve gayruhum.

168-3 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Süleymân bin Yahyâ nâm kimesne meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Şa'bân Beşe bin Kökez mahzarında ikrâr-ı tav'î kılub mahmiye-i merkûme mahallâtından Kal'acik nâm mahallede vâki' bir tarafı Mehmed mülkü ve bir tarafı Hüseyin mülkü ve bir tarafı Ramazân mülkü ve bir tarafı 'Abdülvehhab mülkü ile mahdûd olub bir bâb oda ve bir tahtâni ve bir ahur ve mahutayı müstemil olan mülk menzilimi mezkûr Şa'bân Beşe'ye elliüç esedî guruşa bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb meblağ-ı mezbûru mezkûr Şa'bân Beşe yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslim-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Süleymân'ın vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr Şa'bân Beşe kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evahîr-i şehri recebi'l-mürecceb sene ihdâ ve erba'în ve elf (Recebin 21-30 arası sene 1041).

Sinân bin Velî, Süleymân bin Kutlu, el-Hâc Turâbî bin Durmuş, el-Hâc Muharrem bin 'Abdî ve gayruhum.

168-4 Mülk Satışı (Ahur Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden es-Seyyid 'Abdî Çelebî bin es-Seyyid Ahmed Çelebî meclis-i kazâda işbu bâ'isetü'l-kitâb Güçeri bin Mûsâ nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme de vâki' Hazreti Şemseddîn Tebrizî kuddise sırrihü'l-'âzîzin mahallesinde vâki' tarafı hâss ve bir tarafı Ahmed mülkü ve bir tarafı ba'zân 'Abdülcelîl ve ba'zan İbrahîm ve Nûrullah mülkleri ve bir tarafı mekâbir-i müslimîn ile mahdûd olan bir bâb mülk develik ve bir ahuru havlususu ile mezkûr Güçeri'ye kırk 'aded esedî guruşa bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Güçeri yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslim-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm es-Seyyid 'Abdî Çelebî'nin vechi muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü'l-mezkûr Güçeri vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk etmeğin mâ-vaka' gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâhir-i şehri recebi'l-mürecceb sene ihdâ ve erba'în ve elf (Recebin 21-30 arası sene 1041).

Es-Seyyid Müşerref Çelebî bin es-Seyyid Halîl, el-Hâc Mehmed bin 'Alî, Hamza Balî bin el-Hâc Velî, 'Abdülcelîl, 'Osmân bin İbrahîm ve gayruhum.

169-1 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Mehmed bin Hüseyin nâm kimesne meclis-i kazâda sulbî oğlu işbu bâ'isü'l-kitâb Mahmûd nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûmede vâki' merkûm Karaarslan Sultân Mahallesi'nde vâki' bir tarafı Süleymân mülkü ve bir tarafı Fâtıma Hatun mülkü ve tarafeyni tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub iki oda ve bir tabhâne ve iki örtme ve mahutayı müstemil olan mülk menzilimi oğlum mezkûr Mehmed'e beşbin nakd râic-i fî'l-vakt akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Mahmûd yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslim-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Mehmed'in vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü'l-

mezkûr Mahmûd vicâhen tasdik ve şifâhen tahkik etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrire fi evâil-i şehr-i şa'bânî'l-muazzâm sene ihdâ ve erba'in ve elf (Şa'bân'ın 1-10 arası 1041).

Ca'fer bin Yahyâ, Yahyâ bin Receb, Muharrem bin 'Alî, Süleymân bin Mustafâ, el-Hâc 'İlyâs bin 'Alî ve gayruhum.

169-2 Hîbe (Sünnet Olduğunda ve Daha Sonra Hîbe Edilen Eşya ve Ev)

İkrâr-ı Balî Beşe ibn 'Alî (boş) ma'a ibn Sefer.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Balî Beşe ibn 'Alî meclis-i kazâda sulbî kebîr oğlu işbu râfi'ü'l-kitâb Sefer nâm sabi mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb bundan akdem oğlum mezkûr Sefer'i sünnet eyledikde mahmiye-i merkûme mahallâtından Hoşhân Mahallesi'nde bir tarafı sulbîye kızım Esmi Hatun mülkü ve bir tarafı Fazlı mülkü ve bir tarafı mescid-i şerîf ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub bir sofa ve bir oda ve bir tabhâne ve bir kilar ve sofa ve mahuta ve çardak üç bâb ahur ve bir mahutayı dahî müştemil olan mülk menzilimi ve Gödene nâm karyede vâki' Kayadibi demekle ma'rûf mevzi'de olan altı 'aded ceviz ağaçlarımı ve bir sergiz ve bir yorgan ve bir yasdık ve bir münekkaş yasdık ve bir alaca döseğimi oğlum mezkûr Sefer'e mukaddemâ hîbe-i sahîha-i şer'îye ile hîbe ve temlik ve teslim eyledim ol dahî mevki'-i hîbe de ithâb ve kabûl eyledi el-ân mülk-i mevhubudur ve hâlen dahî dört kâliçe ve dört kilim ve iki yan kâliçeleri ve iki vasat kâliçe dahî ve dört ve dört palas ve refine bir kazgan-ı kebîr ve sekiz vûkiyye ve bir leğen ve iki tencere ve bir kebîr sini ve altı 'aded ayaklı kebîr sahân ve sekiz vasat sahân ve iki hoşab tası ve bir kapaklı ve bir kapaksız iki cam tas ve nim kemer bir sim rasta ve bir Şam demiri sade kılıç ve bir el leheni ve bir ibrik ve yirmi re's kuzu ile koyun ve iki re's öküz ve iki re's inek bir kaklı ve bir gümüşlü dersan ve iki bakır güğüm bu zikr olunan eşya ve devâimeye ve bir kelâm-ı 'izzet bu cümlesini oğlum mezkûr Sefer'e hîbe-i sahîh-i şer'î ile hîbe ve temlik ve teslim eyledim ol dahî mevki'-i hîbe de ithâb ve kabûl eyledi mukaddemâ ve hâlen hîbe eylediğim zikr olunan emlak ve eşya ve ervâlar mezkûr Sefer'in mülk-i mevhubudur keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukîr-ı merkûm Balî Beşe'nin vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukîr-ı lehü'l-mezkûr Sefer vicâhen tasdik ve şifâhen tahkik etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrire fi evâil-i şa'bân sene ihdâ ve erba'in ve elf (Şa'bânın 1-10 arası 1041).

Hatîb Mehmed Hâlîfe bin Hâlîfe Dede, Mustafâ Beşe bin Odabaşı, el-Hâc 'Osmân Beşe bin İbrahîm, Ahmed Beşe bin Mustafâ, Seydî Dede bin Hasan ve gayruhum.

169-3 Mîrî Develer Me'mûrunun Tekâlîf Talebi ve Men' Da'vâsı

Budur ki mahmiye-i Konya Sancağı'nda vâki' kasaba ve karâda ber-mûcib-i emr-i âli mîrî develerin kışlatmasına me'mûr olan Himmet Sarbân meclis-i kazâyâ cennet-mekan Firdevs Eşbân merhûm ve mağfûrun leh Sultân Selîm Hân 'aleyhi'r-rahmeti ve'l-gufrân hazretlerinin kasaba-i Sultâniye'de vâki' binâ eylediği câmi'-i şerîfin hatîb ve imâmı ve müteveffâlarını ve sâ'ir huddâm ve kazıyye-i mezbûrda mütemekkîn olan müslümânları ihzâr ve üzerlerine takrîr-i kelâm idüb ber-mûcib-i emr-i âli zikr olunan mîrî develerden nefsi kasaba-i mezbûr ahâlisine dahî birkaç katar ve teklif idüb zâhire taleb eylediğimde her biri muhâlefet iderler su'âl olunub takrîrleri tahrîr olunması matlûbumdur didikde gıbbe's-su'âl kasaba-i mezbûre

ahâlisi cevâb virüb zikr olunan kazâda sâkin ve mütemekkin olan kimesneleri merhûm müşarûn ileyh vakfiye-i ma'mûlûn bihâsında mu'af ve müsellemler olub 'avâriz ve yedlerine ve tekâlîf-i 'örfiyye teklif ve taleb ve rencide olunmayub kışlak nâmı ile ve âhar bir tarikle dâhl olunmaya deyü ta'yîn ve tahrîr-i buyrultu ve mûcibince âmel olunub hılâfına cevaza rıza ve cevaz gösterilmeye deyü yedimizde müte'addid mu'afnâme-i hümâyûn ve evâmîr-î âliyye vardır kadîmü'l-eyyâmdan ilâ haze'l-ân kazıye-i mezbûre ahâlisine kat'a birisine teklif oluna gelmemişdir deyü temessükât-ı âdide ibrâz idüb bi'l-muvâcehe feth ve kırâat olundukda fi'l-hakîka kazıye-i mezbûrede sâkin olanlar kadîmden mu'af ve müsellemler olub ile'l-ân bir sene taleb ve teklif olunagelmediği mestûr-ı mukayyed olduğunda mâ-adalarının vilâyet ve ahâli-i memleket dahî husûs-ı mezbûr suâli muharrer üzere olduğunu ihbâr eylediklerinde mezkûr Himmət Sarbân min ba'd dahî kazıye-i mezbûre ahâlisine husûs-ı mezbûr için ve âhar tarikle tekâlîf talebinden men' olunub mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâil-i şehri şa'bânî'l-muazzâm sene ihdâ ve erba'în ve elf (Şa'bânın 1-10 arası 1041).

Mahmûd bin Mevlânâ Halîl Efendi, Mevlânâ 'Alî Efendi el-Müderriş, Fazlı Beg bin Pâşâzâde, Süleymân bin Mustafâ, Şa'bân Beg bin Kılıç Beg, Mustafâ Beşe bin Mehmed, Emîn Beg 'Andî ve gayruhum.

170-1 Mîrâs Kölesi Olduğu 'İddi'âsı ve Azâldı Olduğu için Men' Da'vâsı

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden İsmâ'îl Çelebî bin el-Hâc Mehmed nâm kimesne mahzar-ı kazâyâ orta boylu gök elâ gözlü açık kaşlı sağ kolu dirseği üzerinden kırılıb yine sıhhât bulub Eflakiyü'l-asl olub mezkûr İsmâ'îl Çelebî'nin müteveffa babası el-Hâc Mehmed mukaddemâ rıkkını mu'terif olan işbu hâfızü'l-kitâb Yûsuf bin 'Abdülvehhab nâm kimesneye ihzâr ve üzerlerine takrîr-i da'vâ idüb mezbûr Yûsuf babam el-Hâc Mehmed'in 'abd-i memlûku olub vefâtından sonra irs-i şer'î ile bana intikâl idüb 'abd-i mevrûsûm olmuş iken hâlen benim hizmetimde iba edâr su'âl olunsun ihkâk-ı hak olunması matlûbumdur didikde gibbe's-su'âl mezbûr Yûsuf cevâb virüb fi'l-hakîka ben mukaddemâ mezkûr İsmâ'îl Çelebî'nin babası el-Hâc Mehmed nâm kimesnenin 'abd-i memlûku idim lâkin merkûm el-Hâc Mehmed bundan akdem hâl-i sıhhâtında iken Mısır-ı Kâhire'de müslümânlar huzûrunda tedbîr-i mukayyed ile müdebber eyleyüb vefâtından sonra muttaki oldum ile'l-ân otuz seneden mütecâvezdir kendü kâr ve kisbimden olurun deyücek mezkûr İsmâ'îl Çelebî husûs-ı merkûm minvâl-i mebni üzere olduğu ma'lûm değildir deyü bi'l-küllîye inkâr ile cevâb vermeğin mezbûr Yûsuf'dan takrîrine muvâfik beyyine taleb olundukda 'udûl-i müslimînden el-Hâc 'Alî ibn el-Hâc Mustafâ ve Nâsuh Beşe ibn Hârûn nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'a hâzirân olub istişhâd olundukda fi'l-vâki' mezkûr İsmâ'îl Çelebî'nin babası merkûm el-Hâc Mehmed mukaddemâ hâl-i sıhhâtında iken Mısır-ı Kâhire'de bizim huzûrumuzda 'abd-i memlûku mezbûr Yûsuf'u tedbîr-i makbûl ile müdebber eyleyüb ba'dehu vefât etmekle mezbûr Yûsuf mu'tak oldu biz bu husûsa şâhidleriz şehâdet dahî ideriz deyü edâ-i şehâdet-i şer'îye eylediklerinde şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâki' olmağın mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâil-i şehri şa'bânî'l-muazzâm sene ihdâ ve erba'în ve elf (Şa'bânın 1-10 arası 1041).

Mevlânâ 'Alî Efendi el-Müderriş, Dervîş Hüseyin bin Hasan Hoca, Solak Beg el-Cündî, Ramazân bin Hamza, Süleymân bin Mustafâ ve gayruhum.

170-2 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Dervîş Mustafâ bin ‘Alî nâm kimesne meclis-i kazâda işbu bâ’isetü’l-kitâb Halîme bint-i ‘Osmân nâm hatun tarafından tasdîk-i âtiyyü’l-beyâna vekîl olub vekâleten ‘Osmân bin Mehmed ve ‘Abdullah bin Hüdâverdi nâm kimesneler şehâdetleriyle şer’an sâbite olan zevci Velî bin Şâhîn nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme’de vâki’ hazret-i Şeyh Sadreddîn nevverallahu merkâdehu mahallesinde vâki’ bir tarafı Mustafâ mülkü ve tarafeyni ‘Abdullah mülkü ve bir tarafı tarîk-i ‘âmm ile mahdûd oub fevkâni ve tahtâni iki bâb oda ve bir tabhâne ve mahutayı müstemil olan mülk menzilimi mezkûr Halîme Hatun’a ikibinaltıyüz nakd râic-i fi’l-vakt akçaya bey’-i bât-ı sahîh-i şer’î ile bey’ idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru merkûme Halîme yedinden bi’t-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebi’ eyledim ba’de’l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merku Dervîş Mustafâ’nın vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü’l-mezkûr Velî bi’l-vekâle vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk etmeğin mâ-vaka’a gıbbe’t-taleb ketb olundu hurrîre fi evâil-i şehr-i şa’bânî’l-muazzâm sene ihdâ ve erba’în ve elf (Şa’bânın 1-10 arası 1041).

‘Ömer bin Hüseyin, Mustafâ bin Hamza, Ahmed Çelebî bin Mustafâ, Mustafâ bin Velî, Hayâti bin Hüseyin ve gayruhum.

170-3 Mülk Satışı (‘Arsa Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya’da vâki’ Celâliye Mahallesi sâkinlerinden Nefise bint-i el-Hâc Eynehân nâm hatun meclis-i kazâda işbu bâ’isü’l-kitâb Bedel bin Mahmûd mahzarında ikrâr-ı tav’i kılub mahalle-i mezbûrede vâki’ bir tarafı Hüseyin Çelebî mülkü ve etrâf-ı selâsesi mezkûr Bedel mülkü ile mahdûd olan bir kıt’a mülkü hadikamı içinde olan eşcârı ile mezkûr Bedel’e bin akçaya bey’-i bât-ı sahîh-i şer’î ile bey’ idüb meblağ-ı mezbûru mezkûr Bedel yedinden bi’t-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebi’ eyledim ba’de’l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûme Nefise Hatun’un vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr Bedel kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka’a gıbbe’t-taleb ketb olundu hurrîre fi evâil-i şehr-i şa’bânî’l-muazzâm sene ihdâ ve erba’în ve elf (Şa’bânın 1-10 arası 1041).

El-Hâc ‘Alî bin el-Hâc Mustafâ, el-Hâc İsmâ’îl bin Mehmed, Mahmûd bin Sevindik, Hasan bin el-Hâc Nûrullah ve gayruhum.

170-4 Borca Karşılık Vakfdan Alacağı Ücretinden Ferâgat

Merhûm el-Hâc ‘Abdî kazâ-i mezbûrda hüddâmına vakf eylediği dükkânlardan mutasarrıf olan Hatîb Mehmed Hâlîfe (silik) ve Ser Mehmed ‘Arif zikr olunan dükkânlardan mezkûrlar ve sâ’iri sene ihdâ ve erba’în ve elf şa’bânî guresinde sene-i mezbûre zî’l-hiccesi temâmına değin icâresinden birimiz vazîfemizi almayub Atbazarı Kapusu dâhilinde olan etmek dükkânının rakabesine sarf olunan deyne edâ olunsun dediklerinde mâ-vaka’a mütevellîye ‘Âişe Hatun mahzarında bi’t-taleb ketb olundu.

Dervîş Hasan el-İmâm, Hâcî bin Dervîş ve gayruhum.

171-1 Mülk Satışı (Bağ Satışı)

İkrâr-ı el-Hâc Velî (boş) ma'a Mehmed.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden el-Hâc Velî bin 'Alî nâm kimesne meclis-i kazâda işbu hâfîzü'l-kitâb Mehmed bin İbrahim mahzarında ikrâr-ı tav'i kılub mahmiye-i merkûme hâricinde vâki' Yaka nâm mevzi'de bir tarafı mezkûr Mehmed mülkü ve bir tarafı Selîme Hatun mülkü ve bir tarafı ba'zân Lutfî mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan on iki puşte mülk-i bağımlı içinde olan eşcâr-ı müsmire ve gayri müsmiresi ve bir kıt'a 'arz-ı hâliyesi ile mezkûr Mehmed'e ikibindörtüyz akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey idüb meblağ-ı mezbûru mezkûr Mehmed yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm el-Hâc Velî'nin vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr Mehmed kabûl ve tasdik etmeğın mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâil-i şehr-i şa'bân sene ihdâ ve erba'în ve elf (Şa'bânın 1-10 arası 1041).

Şa'bân Hâlîfe bin Mehmed Dede, el-Hâc Mustafâ bin Kara 'Alî, Nâsuh bin Mahmûd ve gayruhum.

171-2 Mülk Satışı (Dükkân Satışı)

İkrâr-ı Ahmed (boş) ma'a Mahmûd Çelebî.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Ahmed bin el-Hâc Mehmed mahzar-ı kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Mahmûd Çelebî bin Oğuz mahzarında ikrâr-ı tav'i kılub mahmiye-i merkûme esvâkıdan Sarâclar Çarşısı'nda vâki' bir tarafı Ebû Bekir Efendi mülkü ve bir tarafı 'Alî Ağa mülkü ve bir tarafı Habîb mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan bir bâb mülk sarâc dükkânını mezkûr Mehmed Çelebî'ye üçbinüçyüz akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğın meblağ-ı mezbûru mezkûr Mahmûd Çelebî yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslim-i mebi' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Ahmed'in vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr Mahmûd Çelebî bi'l-mukâbele kabûl ve tasdik etmeğın mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâil-i şa'bân sene ihdâ ve erba'în ve elf (Şa'bânın 1-10 arası 1041).

Ahmed bin Hasan, Ahmed bin Hasan, Mahmûd bin Sinân, Receb bin Mehmed, el-Hâc Mehmed bin 'Abdullah ve gayruhum.

171-3 Karaman Beglerbegi'ne 'Âit Hâss Kayıtlı Yerlerde Daha Eski Tarihli Fermân ile Mutasarrıf Olanın Men' Edilmesi Da'vâsı

Budur ki hâlen Karaman beglerbegisi olan ref'i'ü'l-kadr ve 'azîmü's-şân Dilâver Pâşâ hazretleri meclis-i şer'-i şerîf-i nebevî ve mahzar-ı dîn-i münîf-i hutûvaniye mahmiye-i Konya sâkinlerinden işbu Celâl Beg bin Hasan nâm kimesne mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm kılub bundan akdem muharrer vilâyetde hîn-i tahrîrde mahmiye-i merkûme hâricinde vâki' Kebîr Çukuru demekle ma'rûf olan mezra' ve Kayacık Çayırı demekle meşhûr çayırı mîr-mîrân-ı Karaman olanların hâssı kayd eyleyüb kadîmül-eyyâmdan ilâ haze'l-ân zikr olunan Kebîr Çukuru mezra'sını zirâ'at idenler hâsil olan mahsûllerinin 'öşrünü ve zikr-i sebk iden Kayacık Çayırında sâkin olanlar otlaklarını ber mûcib-i defter ve kânûn Karaman'a vâli olanlara viregelmişler iken mezkûr Celâl Beg zikr olunan mezra' ve çayırın zabtına manî' olur bunda olan tuğrâlu ve nişanlı ve mühürlü icmâl defter-i sûretine

nazâr ve mazmûnunca âmel olunub hılâf-ı defter ve kânûn mu'arazâdan kasr-ı yed ittirilmesi matlûbumdur deyü mumâ ileyh tuğrâlu icmâl defteri sûreti ibrâz idüb bi'l-muvâcehe feth ve kırâ'at olundukda zıkr olunan mezra-i Kebîr Çukuru ve Kayacık Çayırı mîr-mirân-ı Karaman dâme ikbâlulu hazretlerine hâss kayd olunduğu mestûr ve mukayyed olmağın gıbbe's-su'âl mezkûr Celâl Beg cevâb virüb zıkr olunan Kayacık Çayırı kırk bin ra'iyetlerine yurd kayd olunmuşdur deyü dokuz yüz yetmiş üç târîhi ile müverrah sûret-i defter-i hakânî ibrâz idüb feth ve kırâ'at olundukda mezkûr Kayacık Çayırı'nda sâkin olanlar rûsm otlaklarını sâhib-i tîmâra edâ ideler deyü kayd olunub zıkr olunan defter ve defter-i 'atîk sûreti olub ve mîr-mirân-ı müşarûn ileyh hazretleri yedinde olan icmâl sûreti dokuz yüz doksan bir târîhi ile müverrah olub târîhi mu'ahhar olmakla mezra-i merkûme Kayacık Çayırı mîr-mirân-ı Karaman hazretlerinin hâss-ı şerîfelerinden olduğu mütehakkık olduğundan mâ-ada husûs-ı mezbûr ra'iyetlerinden ve sâ'ir bu bâbda vukûfu olan a'yân-ı vilâyet ve ahâlî-i memleketden istişhâd olundukda sâbık Karaman beglerbegisi olan 'izzetlü 'Ömer Pâşâ hazretleri ve fahrü'l-a'yân 'Alî Ağa ve defter kethüdâsı ve kıdvetü'l-akrân İsmâ'îl Efendi Velî bin İsmâ'îl ve İsmâ Kellayı nâm kimesneler ve sâ'ir cem'i gafir ve cem'i kesîr meclis-i şer'a hâzirân olub istişhâd olunduklarında fi'l-vâki' zıkr olunan mezra' Kebîr Çukuru ve Kayacık Çayırları mûcib-i defter-i cedîd-i hakânî mîr-mirân-ı Karaman dâme ikbâlulu hazretlerine hâss kayd olub kadîmü'l-eyyâmndan ile'l-ân mezra'a-i mezbûreyi zirâ'at idenler beher sene hâsıl olan mahsûllerinin 'öşrünü ve Kayacık Çayırı'nda sâkin olanlar resm-i otlaklarını mîr-mirân hazretlerine viregeldiler ibrâz edilen tuğralu ve nişanlı icmâl defteri mûcibince müşarûn ileyh hazretlerinin hâss kayd olunur biz bu husûsa şahidleriz şehâdet dahî ideriz deyü edâ-i şehâdet-i şer'îye eylediklerinde şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâki' olmağın zıkr olunan mezra' ve çayırdan mezkûr Celâl Beg kasr-ı yede tenbîh olunub mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâil-i şehri-i şa'bânî'l-muazzâm sene ihdâ ve erba'în ve elf (Şa'bânın 1-10 arası 1041).

(silik) Mehmed Ağa, fahrü'l-akrân Mahmûd Ağa bin voyvoda-i Dergâh, kıdvetü'l-akrân Mustafâ Ağa voyvoda-i Suğla, 'Alî Ağa kethüdâ-i Sipâhîyan, fahrü'l-akrân Ahmed Çavuş, Mustafâ Çavuş kethüdâ-i Çavuşân, Mustafâ Çavuş Mehmed ve gayruhum.

171-4 Vakfa İstiğlâl Yoluyla Mülk Satışı

Mustafâ bin Arslan İhtiyâreddîn Mahallesi mütevellisi olan Fedâlı bin Ramazân yedinden ikibin akça alub kabz idüb Durâd kurbunda vâki' bağım hissesini bitarîkü'l-istiğlâl bey' idüb sene ihdâ ve erba'în ve elf ramazânı gurresinden ilâ tamam dörtyüz akça icâreyi kabûl eyledim didikde mâ-vaka'a ketb olundu.

El-Hâc 'İlyâs bin 'Alî, el-Hâc Nâsrullah bin 'Alî, Rızvân bin 'Alî ve gayruhum.

172-1 Hîbe (Ev, Dükkân ve Para Hîbesi)

Mahmiye-i Konya sâkinlerinden el-Hâc İsmâ'îl bin 'Osmân Hâlîfe nâm kimesne meclis-i kazâya gelüb takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından merhûm Akıncı Sultân Mahallesi'nde vâki' lede'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd olan menzîlimin şîmâl tarafında vâki' bir sofa ve bir tabhâne ve nısf-ı hayât ve Bezzâzlar sükunda vâki' bir tarafı Mahmûd dükkânı ve bir tarafı İbrahîm Dede dükkânı ve bir tarafı etmekçiler câmi'-i ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan bir bâb mülk-i dükkânımı ve onbeşbin nakd akçamı sulbî sagîr oğlum Mehmed'e hîbe-i sahiha-i

şer'iyeye ile hibe ve temlik eyledim ve yine mevki'-i hibe de velâyetim hâsebiyle ithâb ve kabûl eyledim zikr olunan menzil ve bir bâb dükkânı ve meblağ-ı mezbûru oğlum sagîr-i mezbûr Mehmed'in mülk-i mevhûbudur benim alâka ve medhâlim yokdur didikde mukırr-ı merkûm el-Hâc İsmâ'îl vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını talebi ile ketb olundu hurrîre fî evâil-i şa'bânî'l-muazzâm sene ihdâ ve erba'în ve elf (Şa'bânın 1-10 arası 1041).

El-Hâc Ahmed bin Receb, 'Ömer bin Hüseyin, 'Alî bin Yahyâ, İbrahîm Dede bin Nûrullah, Satı bin Hüseyin ve gayruhum.

172-2 Mülk Satışı (Hayat Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Kadri Beg ibn Sübhânverdi nâm kimesne meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Hızır Beg ibn Hasan nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîri-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından Sakahâne Mahallesi'nde vâki' bir tarafı benim mülküm ve bir tarafı Sirac Mehmed mülkü ve bir tarafı el-Hâc Mustafâ mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan bir kıt'a mülk-i hayâtımı mezkûr Hızır Beg'e on 'aded esedî guruşa bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Hızır Beg yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Kadri Beg'in vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü'l-mezkûr Hızır Beg vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk etmeğin mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâil-i şehri şa'bânî'l-muazzâm sene ihdâ ve erba'în ve elf (Şa'bânın 1-10 arası 1041).

'Alî bin Muharrem, Pîrî Pâşâ bin Mustafâ, Receb Hâlîfe bin Hâcî, Mahmûd Çelebî bin Ahmed, Süleymân bin Mustafâ ve gayruhum.

172-3 Mülk Satışı (Dükkân Satışı)

İkrâr-ı Ahmed ibn el-Hâc Mustafâ (boş) ma'a Ahmed Hâlîfe ibn Mahmûd.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Ahmed ibn el-Hâc Mustafâ nâm kimesne asâleten ve kız kârındaşları Emîne tarafından dahî husûs-ı âtiye vekîl olub vekâleten Mehmed Hâlîfe ibn Seydî Hoca ve 'Abdülkerîm bin el-Hâc Lütfullah nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbite olan Seydî Beg ibn Nûrullah meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Ahmed Hâlîfe ibn Mahmûd nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîri-i kelâm idüb Mücellidler Çarşısı'nda vâki' bir tarafı Kâtib Mehmed Çelebî dükkânı ve bir tarafı bizim mülkümüz ve bir tarafı Kürçü Mahallesi mescidi vakfi olan dükkân ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub müşa' ve müşterek olduğumuz bir bâb mülk dükkânımızı mezkûr Ahmed Hâlîfe'ye dokuzyüz akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledik ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Ahmed ve Seydî Beg'in vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü'l-mezkûr Ahmed Hâlîfe vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk etmeğin mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâil-i şa'bânî'l-muazzâm sene ihdâ ve erba'în ve elf (Şa'bânın 1-10 arası 1041).

Budak Beg bin 'Alî, Ahmed Çelebî bin Mustafâ, Mehmed Çelebî bin el-Hâc Nâsri, Hasan bin 'Abdî, Dervîş Hâlîfe bin Muslîhiddîn ve gayruhum.

172-4 Mülk Satışı (Bağ Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden 'Alî Beg bin Dervîş Çelebî mahzar-ı kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Koca veled-i Karûn nâm zimmî mahzarında ikrâr-ı tav'î kılub mahmiye-i merkûme kazâsına tâbi' Penbeci nâm karyede vâki' bir tarafı es-Seyyid Ahmed Çelebî mülkü ve bir tarafı ba'zân Mehmed Beg mülkü ve ba'zan Ca'fer mülkü ve bir tarafı Yahyâ mülkü ve bir tarafı çay ile mahdûd olub eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmireye müştemil olan mülk bağımı mezkûr zimmîye altıbin akça ve binbeşyüz akça kıymetlü bir re's kısırak cem'an yedibinbeşyüz akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb meblağ-ı mezbûru mezkûr Koca zimmî yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebi' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm 'Alî Beg'in vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü'l-mezkûr zimmî kabûl ve tasdik eylemeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâil-i şehri şa'bânî'l-muazzâm sene ihdâ va erba'în ve elf (Şa'bânın 1-10 arası 1041).

Süleymân bin Mustafâ, Yahyâ Beg bin 'Abdullah, Seydî Beg bin Mevlûd ve gayruhum.

172-5 Hîbe (Bağ ve Oda Hîbesi)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Muharrem bin Himmet meclis-i kazâda işbu rafi'ü'l-kitâb Hüseyin bin Velî mahzarında ikrâr-ı tav'î kılub mahmiye-i merkûme mahallâtından Çiftenerdübân Mahallesi'nde vâki' lede'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd olan mülk menzilibinden civârında vâki' Bolad nâm zimmînin menziline mûlahik olan bir bâb odamı hayâtı ile Yaka nâm mevzi'de vâki' bir tarafı benim mülküm ve tarafeyni Hasan Çavuş mülkü ve bir tarafı 'Ömer mülkü ile mahdûd iki tahta mülk-i bağımı bahçesine muttasıl olan tarlayı ba'de't-tahlîye oğulluğum mezkûr Hüseyin'e hîbe-i sahîha-i şer'îye ile hîbe ve temlik ve teslîm eyledim ol dahî mevki'-i hîbede kabûl eyledi ba'de'l-yevm zikr olunan oda hayât ve bağı ile mezkûr Hüseyin'in mülk-i mevhubudur zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Muharrem'in vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr Hasan kabûl eylemekle mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâsıt-ı şehri şa'bânî'l-muazzâm sene ihdâ ve erba'în ve elf (Şa'bânın 11-20 arası sene 1041).

Hızır Çelebî bin el-Hâc Mehmed, Sinân bin Mahmûd, Hasan bin Hüseyin, Mehmed bin Sinân Mevlûd bin İbrahîm ve gayruhum.

173-1 Mülk Satışı (Bağ, Tarla ve Koyunların Yarısının Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Himmet bin Mend nâm kimesne meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Bayram Beg ibn 'Alî mahzarında ikrâr idüb mahmiye-i merkûme hâricinde vâki' Hoca Cihân nâm mevzi'de bir tarafı Mahmûd mülkü ve bir tarafı Haydar mülkü ve bir tarafı Ahmed mülkü ve bir tarafı nehr-i cârî ile mahdûd olan bir kıt'a bağımın nısfını ve yine kurbunda vâki' lede'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd olan çay-tarla dimekle ma'rûf olan bir kıt'a mülkü tarlamın nısfını ve kendi mülküm olan beş re's koyunlarımın nısfını mezkûr Bayram Beg'e üçbin akçaya bey'-i bâtla bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Bayram Beg yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebi' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Himmet'in vech-i

muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mezkûr Bayram Beg vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâil-i şa'bân sene ihdâ ve erba'în ve elf (Şa'bânın 1-10 arası 1041).

Şa'bân Çelebî bin Mehmed Dede, Sinân bin Ramazân, Muslî bin Balî, Mûsâ bin 'Abdî ve gayruhum.

173-2 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinelerinden Meryem bint-i Ramazân nâm hatun meclis-i kazâda işbu hâfızü'l-kitâb el-Hâc Ahmed ibn el-Hâc Ahmed nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından Kal'acık Mahallesi'nde vâki' bir tarafı benim mülküm ve bir tarafı Mustafâ Beşe mülkü ve bir tarafı Emîne Hatun mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan bir bâb oda ve hayatı ve su kuyusu mezkûr el-Hâc Ahmed'e binyediyüz nakd râic-i fî'l-vakt akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğın meblağ-ı mezbûru mezkûr el-Hâc Ahmed yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslim-i mebi' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Meryem Hatun'un vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü'l-mezkûr el-Hâc Ahmed vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâsıt-ı şehr-i şa'bânî'l-muazzâm sene ihdâ ve erba'în ve elf (Şa'bânın 11-20 arası sene 1041).

El-Hâc Yûsuf bin Mustafâ, Mustafâ Beşe bin 'Abdî, el-Hâc Ahmed bin Mustafâ, Mehmed Çelebî bin 'Alî Beg, Bekir Hâlîfe bin Hüseyin Hoca ve gayruhum.

173-3 Mülk Satışı (Bağ Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Mehmed bin İbrahîm meclis-i kazâda işbu hâfızü'l-kitâb Şa'bân Hâlîfe ibn Mehmed Dede mahzarında ikrâr idüb mahmiye-i merkûme hâricinde vâki' Yaka nâm mevzi'de bir tarafı benim mülküm ve bir tarafı Selîme Hatun mülkü ve bir tarafı Mustafâ mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan on puşte mülk bağımı içinde olan eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmiresi ile ve ana muttasıl olan 'arz-ı hâliyesini mezkûr Şa'bân Hâlîfe'ye üçbin akçaya bey'-i bâtla bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslim-i mebi' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Mehmed'in vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü'l-mezkûr Şa'bân Hâlîfe kabûl ve tasdîk etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâsıt-ı şa'bân sene ihdâ ve erba'în ve elf (Şa'bânın 11-20 arası sene 1041).

Molla Mahmûd bin 'Abdî Hoca, Mahmûd bin Yûsuf, el-Hâc 'Alî bin Süleymân, Muharrem bin Süleymân ve gayruhum.

173-4 Köle Azâdı (Arabça)

İtknâme-i Yûsuf.

Ekârra ve i'terafe fi meclisi'ş-şer'ü'ş-şerîf ve mahzari'd-dînü'l-münîf el-ma'sun-ı 'ani't-ta'yîr ve't-tahrîr er-racûlü'l-med'uvvu el-Hâc 'Abdî amen Mehmed bi-ennehu gad ateka ve harrare 'abdehu ve memlûkehu el-mu'terife bi'r-rıkka lehu hâfizü haze'l-kitâb Yûsuf bin 'Abdülvehhab el-evsatü'l-akrân el-eşhâlû'l-kösec el-esfar er-Rusî hasbeten lillâhi'l-'azîm ve taleben bi-merzâti'r-rabbihi'l-kerîm ve 'amelen bimâ kâle'n-nebiyyi sâllallâhu te'âlâ 'aleyhi ve sellem men i'teka rakabeten mü'mineten a'tekallahu lehu bi-küllî erbin minhuma eriben minhu mine'n-nâr i'tirâfen ve tahrîren sahîhayn-i şer'iyeyn ve ikrâran ve i'tirâfen sarîhayn-i mer'iyeyn ve tasdîkan men kıyle fesâre hurren kesâ'ir-i ahrârü'l-asliyyîn lehu ma-lehum 'aleyhi ma-'aleyhim ve lem yebka li-ehâdin sive'l-hakkü'l-vûla es-sâbitü li'l-mevâli 'ale'n-nifâen cerâ zâlike ve hurrîre fi'l-yevmî's-sâbi' 'aşer min şehr-i şa'bânî'l-mu'azzam sene ihdâ ve erba'în ve elf (17 Şa'bân 1041).

Es-Seyyid Yûsuf Çelebî bin es-Seyyid Satı, 'Abdî Beşe bin Mehmed, Mustafâ Beşe bin Muharrem, Bostan Dede bin Mehmed, Memî Dede bin Mehmed, Mûsâ bin Ramazân, Sefer bin Taşkun, Dervîş Mehmed bin Hutvan Beg, Hüseyin bin Mestci, Davûd Beşe Gülşeni, Mehmed bin Seyyid Ahmed ve gayruhum.

173-5 Görevini Yapmayan Câbinin Ref'i ve Yerine Câbi Ta'yîni

Konya'da vâki' merhûm Kadri Efendi evkâfının câbisi Ahmed edâ-i hizmet itmeyüb ref'i lâzım gelmeğın yerine işbu Mustafâ Beg bin Hüseyin câbi nâsb olunub kayd olundu hurrîre fi evâil-i şevvâl sene ihdâ ve erba'în ve elf (Şevvâlin 1-10 arası sene 1041).

Süleymân bin Mustafâ, el-Hâc İdrîs bin Hüseyin.

174-1 Mülk Satışı (Bahçe Satışı)

İkrâr-ı İbrahîm bin Sinân (boş) ma'a Menâs.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden İbrahîm bin Sinân nâm kimesne meclis-i kazâda işbu râfi'ü'l-kitâb Menâs veled-i Kurd ve zevcesi Meryem bint-i Safir nâm zimmîler mahzarında ikrâr idüb mahmiye-i merkûme hâricinde vâki' merhûm Şeyh Sadreddîn nevverallahu merkadehu zâviyesi kurbunda vâki' bir tarafı Ahî Beg mülkü ve bir tarafı Sâdir Çelebî mülkü ve bir tarafı Ahmed mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan bir kıt'a mülk bahçemi içinde olan eşcâr-ı müsmire ve gayri müsmiresi ve bir bâb evi ve 'arz-ı hâliyesi ile mezkûrân Menâs zimmî yedinden ber vechi iştirâk mülkleri olmak üzere yedibinbeşyüz nakd râic-i fi'l-vakt akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idu'âb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl edüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm İbrahîm'in vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırrân lehü'l-mezkûrân Menâs ve Meryem kabûl ve tasdîk etmeğın mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâsit-ı şa'bân sene ihdâ ve erba'în ve elf (Şa'bânın 11-20 arası sene 1041).

Ahmed Çelebî ibn Mustafâ, Mehmed Beşe bin 'Abdullah, diğeri Mehmed Beşe bin 'Alî, Hâver Hâlîfe bin Hasan Ağa, Hasan bin el-Hâc Dervîş, es-Seyyid Ahmed Çelebî bin el-Hâc 'Abdî ve gayruhum.

174-2 Vârisi Olmadığı için Muhallefâtının Beytü'l-Mâle Teslîmi

Budur ki Konya'da beytü'l-mâl emîni olan Şa'bân Beg ibn Kılıç Ağa işbu Dervîş 'Ömer bin 'Alî mahzarında ikrâr idüb Bınâri Mahallesi sâkinelerinden olub vefât eden Hâni bint-i 'Alî nâm hatun vefât idüb vâris-i ma'rûfu olmamağla mezkûr Dervîş 'Ömer akrabasından olmakla bir çatma döşek iki beledi döşek ve iki beledi yasdık bir gümüşlü bıçak bir makreme ve bir çenber ve bir münakkaş bûğası ve bir beyaz sade astarlı kaftan ve bir bıçağı bana teslîm eyledi yedinden alub zabt eyledim daha ziyâde muhallefâtı olmadığına yemîn teklif olundukda mezkûr Dervîş 'Ömer müteveffâ-yı merkûmenin muhallefâtından mezbûr Şa'bân'a teslîm eylediğim zikir olunan eşyasından mâ-ada zimmetimde bir akçası ve bir habbesi yokdur deyü yemîn billahî'l-'azîm itmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrire fî't-târîhi'l-mezbûr.

Şa'bân Hâlîfe bin Ahmed Hâlîfe, Mehmed bin İbrahîm, Hâcı bin Dervîş, 'Alî bin Dede ve gayruhum.

174-3 Köle Azâdı

Mâfih-i mine'l-ikrâr ve't-tasdîk 'ale't-tahkîk nemâkahü'l-fakir Mehmed el-muvassâla be yurd-ı Karamân afa anhu.

Bayburd kazâsına tâbî' Saruhân nâm karye sükkânından el-Hâc Çırac bin Balî nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-ı lâzîmü't-tevkîrde bâ'isü'l-kitâb 'abd-i memlûku olan orta boylu sarışın Rusiyyü'l-asl Berâş Rızvân bin 'Abdullah muvâcehesinde bi't-tavi'l-mu'af ikrâr ve i'tirâf idüb işbu mevsûfu mezbûr Rızvân-ı târîhi-i kitâbdan altı sene temâmına değin hizmet-i sadakat ve istikâmet ile hizmet etmek üzere kitâbete kesdim ba'de'l-yevm kitâbet-i merkûme temâmına değin hizmet idüb iddet-i mezbûre temâmında sâ'ir ahrâr-ı asliyyîn gibi hür olsun sâ'ir mevâli için şer'an sâbite olan hakk-ı vûladan gayri hakkım kalmadı didikde mukırr-ı merkûm el-Hâc Çırac'ın vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezbûr Rızvân dahî tasdîk idicek mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrire fî gurre-i şehr-i şa'bân sene ihdâ ve erba'în ve elf (1 Şa'bân 1041).

Ramazân bin Erkulu, İshak Dede bin Erkulu, Ramazân Dede bin İbrahîm, Pîrli bin...ve gayruhum.

174-4 İstiğlâl Üzere Vakfa Mülk Satışında Mürâbehâsının Alındığını Tescîl

Budur ki Konya'da vâki' Ağa çeşmeleri evkâfına hâlen mütevellî olan 'Abdullah bin el-Hâc Seydî işbu Ahmed Çelebî ibn Sinân Çavuş mahzarında ikrâr idüb vakf akçadan mezkûrun zimmetinde ikibin akça olub Yaka'da vâki' bir kıt'a tarlasını ve bir kazganını rehn vaz' eylemiş idi el-hâlet-i hâza meblağ-ı mezbûrun vâki' olan mürâbehâsını mezkûr Ahmed Çelebî yedinden vakf için bi't-temâm ahz ve kabz idüb kenzi rehn eyledim bâki bir akça ve bir habbe kalmadı dedikde ikrârını mezkûr Ahmed Çelebî tasdîk idüb ketb olundu hurrire fî evâhir-i şa'bân sene ihdâ ve erba'în ve elf (Şa'bânın 21-29 arası sene 1041).

İsmâ'îl bin Ramazân, Bekir, Ahmed Beşe bin Ahmed, Mustafâ bin Ahmed Beşe, Süleymân bin Mustafâ ve gayruhum.

174-5 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Sefer bin el-Hâc Mehmed nâm kimesne meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Karagöz veled-i Tursez nâm zimmi

mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûmede vâki' merhûm Şeyh 'Osmân Rûmî Mahallesi'nde bir tarafı Dervîş 'Alî mülkü ve bir tarafı Kurd Beg mülkü ve tarafeyni tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan dört bâb mülk evimi mahutası ile mezkûr Karagöz zimmîye beşbin nakd râic-i fi'l-vakt akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslim-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Sefer'in vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü'l-mezkûr Karagöz zimmî kabul ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrire fi evâhir-i şa'bân sene ihdâ ve erba'în ve elf (Şa'bânın 21-29 arası sene 1041).

Hızır bin 'Avnî, Hasan bin Halîl, Velî bin Mehmed, 'Alî bin 'Ayvad ve gayruhum.

175-1 Ev için Verilen Avâriz ve Nüzul Akçasının Hangi Mahalleye 'Âit Olduğu Da'vâsı

Budur ki Mahmiye-i Konya mahallâtından Nişantaşı Mahallesi cemâ'atından Halîl ve 'Ömer ibn Pîr 'Alî ve İsmâ'îl ve Bedel ibn 'Alî nâm kimesneler meclis-i kazâda Medrese Mahallesi cemâ'atından Receb Hâlîfe bin Lütfullah el-İmâm ve Yûnus bin 'Aynî ve İbrahîm bin Yahyâ nâm kimesneler mahzarlarında takrîr-i kelâm idüb işbu hazırü'l-meclis olan 'İvaz bin Hüdâverdi nâm kimesnenin tasarrufunda olan bir tarafı Şerîf mülkü ve bir tarafı Hasan mülkü ve bir tarafı 'Abdurrahman mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan menzili zikr olunan Medrese Mahallesi dâhilinde olup lâkin tahrir ve mezbûr 'İvaz'ı bizim mahallemiz olan Nişantaşı Mahallesi'nde kayıt eylemekle zikr olunan menzil için vâki' olan tekâlifi bizim mahallemiz cemâ'atı ile me'ân veregelmiş iken mezkûr Medrese Mahallesi cemâ'ati hâla nizâ' iderler su'âl olunub görülmesi matlûbumuzdur dediklerinde gıbbe's-su'âl mahalle-i mezbûre cemâ'ati cevâb virüb mezbûr 'İvaz'ın menzili bizim mahallemiz olan Medrese Mahallesi'nin hâne-i 'avârizına dâhil olmakla vâki' olan 'avâriz ve nüzul için tekâlifini yedimizde olan fetvâ-i şerîf mücibince taleb ideriz deyü bi'l-fi'l mahmiye-i merkûmede şeyhü'l-islâm olan alemül-ulemâ'i'l-kirâm 'Abdülhâlim Efendi hazretlerinin imzasıyla mûmzâ fetvâ-i şerîfe ibrâz idüb nazar olundukda mazmûn-ı münîfi muharrer-i vilâyet olan zeyd ve 'ömrevî bir mahalleye bağlayub lâkin 'ömrün âhar mahallede hâneye bağlı mülk evi olsa ikrârını lâzım gelen avârizı ve nüzûl-i akçasını vilâyet-i mahrûseye bağlı mahalleye mi verir yok ise hânesine bağlı mülkü evi olup sâkin olduğu mahalleye mi verir beyân buyrula dinildikde cevâb yazub yerinde sâkin olduğu mahalleye virir deyü buyrulmağın zikr olunan Nişantaşı Mahallesi cemâ'atinin yedlerinde mezbûr 'İvaz sâkin olduğu hudûd-ı mezkûr olan menzili ile vilâyet-i mahrûse mahalle-i merkûmeye ilhâk eyledikde ma'mulün bihâ sûret-i defter-i hakânî taleb olundukda yedlerinde temessük olmadığı eclinden ber mücibi fetvâ-i şerîfe mezbûr 'İvaz zikr olunan menzilin sâlyânesini sâkin olduğu Medrese Mahallesi cemâ'atına edâya hükm olunub Nişantaşı Mahallesi cemâ'atı men' olunub mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrire fi evâhir-i şa'bân sene ihdâ ve erba'în ve elf (Şa'bânın 21-29 arası sene 1041).

Hâcî Hâlîfe bin Hızır, el-Hâc Pîrga'ib bin Bekir, Mustafâ bin Kellayi, Muslî bin el-Hâc Hasan, el-Hâc Mûsâ bin el-Hâc İsmâ'îl ve gayruhum.

175-2 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinelerinden Marziye bint-i Ramazân Beg nâm hatun tarafından husûs-ı âtiye vekîl olub vekâleten Dervîş Mehmed ibn el-Hâc Mustafâ ve Mehmed bin Yûsuf nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbite olan zevci İskender bin Bostan nâm kimesne meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Habîb Mahallesi'nde vâki' kıbleten tarîk-i 'âmm ve şarken tarîk-i hâss ve şimâlen 'Âişe Hatun mülkü ve garben Mehmed Beşe mülkü ile mahdûd olub tahtâni iki bâb oda ve bir kıt'a havlu ve bir-i ma'i müstemil olan menzili zevcem ve müvekkilem merkûme Marziye Hatun'un mülkü olmağın mezkûr Üstad Ahmed ikibin nakd râic-i fi'l-vakt fizi 'Osmâni akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğın meblağ-ı mezbûru mezkûr Üstad Ahmed'in yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebi' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm İskender'in bi'l-vekâle vechi muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü'l-mezkûr Üstad Ahmed vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk etmeğın mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâhîr-i şehri-şâ'bâni'l-muazzâm sene ihdâ ve erba'în ve elf (Şa'bânın 21-29 arası sene 1041).

Mevlânâ Hasan Efendi bin Dervîş Süleymân, 'Alî Dede bin İbrahîm, Mevlûd bin Ya'kûb, Ramazân bin Mûsâ ve gayruhum.

175-3 Mîrâs Evde Hissesi ve Talebi Olmadığını Tescîl

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinelerinden İsmihân bint-i el-Hâc Mehmed nâm hatun tarafından husûs-ı âtiye vekîl olub bimâ hüve nehcü's-sübût şer'an vekâleti sâbite olan zevci es-Seyyid Ahmed bin es-Seyyid 'Abdurahîm meclis-i kazâda işbu râfi'ü'l-kitâb Sâliha bint-i Habîb nâm hatun tarafından dahî tasdîk-i âtiyyü'l-beyâna nehec-i şer'-i üzere vekâleti sâbite olan zevci Hasan bin Sefer nâm kimesne mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûmede vâki' Seydîveri Mahallesi'nde bir tarafı mezkûr Hasan mülkü ve tarafeyni benim müvekkilem mülkü ve bir tarafı merkûme Sâliha mülkü ile mahdûd olan bir bâb tabhâne ve bir samanlık ve bir kıt'a bağımı zevcem merkûme İsmihân'ın kız kârındaşı olan Ümmühâni nâm hatunun babasından intikâl etme mülk-i mevrûsu olub mukaddemâ vefât eyledikde irs-i şer'î ile zevci Ahmed Beg nâm kimesneye intikâl eyledi ba'dehu mezbûr Ahmed Beg dahî vefât eyledikde mezbûre Sâliha Hatun zevci metrûkesi olmağın zıkr olunan menzil-i mezbûr Ahmed Beg'in muhalledâtından mezbûre Sâliha Hatun'a intikâl eylemekle ile'l-ân mutasarrıf olub müvekkilem merkûm İsmihân'ın da'vâ ve nizâ' ve alâka ve medhâli yokdur ba'de'l-yevm dahî ke'l-evvel zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm es-Seyyid Ahmed Çelebî'nin bi'l-vekâle vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü'l-mezkûr Hasan dahî vekâleten kabûl ve tasdîk etmeğın mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâhîr-i şehri-şâ'bâni'l-mu'azzam sene ihdâ ve erba'în ve elf (Şa'bânın 21-29 arası sene 1041).

El-Hâc Ahmed bin Mehmed, Mehmed bin Yahyâ, Mûsâ bin Mehmed, 'Alî bin Memî, Yahyâ bin Mehmed ve gayruhum.

175-4 Mülk Satışı (Bağ Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Hasan ibn Dügenci nâm kimesne meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb es-Seyyid Ahmed bin Sevindik nâm kimesne

mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından Pîr Esed Sultân Mahallesi kurbunda vâki' bir tarafı Nalebend 'Alî mülkü ve bir tarafı nehr-i cârî ve tarafeyni tarîk-i âmm ile mahdûd olan bir kıt'a mülk bağımı içinde olan eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmire ile mezkûr es-Seyyid Ahmed'e yedibinaltıyüz nakd râic-i fi'l-vakt fizî(?) 'osmâni akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr es-Seyyid Ahmed yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslim-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Hasan'ın vechi muharrüer üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü'l-mezkûr es-Seyyid Ahmed vicâhen tasdik ve şifâhen tahkik etmeğin mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâil-i şehr-i ramazâni'l-mübârek sene ihdâ ve erba'în ve elf (Ramazânın 1-10 arası 1041).

Es-Seyyid Yûsuf bin es-Seyyid Sa'dî, Hasan Çelebî bin Mûsâ Hâlıfe, Abdünnebi Beşe bin Sarı, Mustafâ bin Süleymân, Mehmed bin Hoca, es-Seyyid Hasan bin 'Abdüsselâm, Mehmed bin el-Hâc Eymîr, İbrahîm bin Hasan ve gayruhum.

176-1 Mülk Satışı (Ev Satışı)

İkrâr-ı 'Osmân bin Ahmed.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden 'Osmân bin Ahmed nâm kimesne tarafından husûs-ı âtiye vekîl olub bimâ hüve nehcü's-sübût şer'an vekâleti sâbite olan Hamza bin 'Alî nâm kimesne meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Selîm bint-i 'İlyâs nâm hatun mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb müvekîlim merhûme 'Osmân mahmiye-i merkûme mahallâtından Mi'mâr Köker Mahallesi'nde vâki' bir tarafı el-Hâc İbrahîm mülkü ve etrâf-ı selâsesi tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub bir bâb oda ve mahutayı müştemil olan mülk menzilini merkûme Selîm Hatun'a yediyüzotuzbeş akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Selîm Hatun yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslim-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Hamza'nın vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü'l-mezkûr Selîm Hatun tasdik eylemeğin mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâil-i şehr-i ramazâni'l-mübârek sene ihdâ ve erba'în ve elf (Ramazânın 1-10 arası 1041).

El-Hâc İbrahîm bin Cum'a, Nûrullah bin Mehmed, 'Alî bin Hâcî, Pîr Ahmed bin Mehmed, 'Alî bin Velî ve gayruhum.

176-2 Cârîye Azâdı

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden olub bundan akdem vefât eden Davganalı demekle ma'rûf olan Hasan Beg ibn 'Abdullah nâm kimesnenin bi'l-ihzâr vârislerinden sulbî kebîr oğlu İbrahîm Beşe ve sulbî sagîr kızları Sâliha ve 'Alîme taraflarından husûs-ı âtiye vekîl olub vekâleten Mehmed bin 'Abdullah ve Dervîş bin Mehmed nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbite olan İsmâ'îl Beg ibn 'Alî nam kimesne meclis-i kazâda orta boylu Tubahriyetü'l-asl olub müteveffâ-yı mezbûr Hasan Beg rikkine mu'terif olan işbu bâ'isü'l-kitâb Mercan bint-i 'Abdülvehhab nâm siyah cârîye mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilelerim mezkûrûn İbrahîm Beşe ve Sâliha ve 'Alîmeye babaları müteveffâ-yı

mezbûrdan irs-i şer'î ile kendülere intikâl idüb câriye-i memlûkesi olan merkûme Mercan hasbeten lillâhi'l-'azîm ve taleben bi-merzâten rabbihi'l-kerîm ve âmelen bimâ kâle'n-nebiyyü sallelahu 'aleyhi ve sellem men 'ateka rakabeten mü'mineten atekallahu lehu bi küllî erebin minhâ eriben minhu mine'n-nâr fehvâsî üzere hâlis mâllarından her biri i'tâk ve mülklerinden itlâk idüb vezâ'if-i rukiyesinden ihrâc ve kazâ-yı hürriyyete idhâl eylediler min ba'd sâ'ir ahrâr-ı asliye gibi hür olub kendü ve nefesine mâlik ve mâlının tasarrufuna kâdir olsun merkûmenin üzerinde hakk-ı vûladan gayri kalmadı didiler didikde mukırr-ı merkûm İsmâ'il Beg'in bi'l-vekâle vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü'l-merkûme Mercan tasdik etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâil-i şehri ramazâni'l-mübârek sene ihdâ ve erba'în ve elf (Ramazânın 1-10 arası 1041).

Es-Seyyid Mustafâ Beg bin es-Seyyid Kazrâne Beg, İbrahim Beşe bin el-Hâc Balı, Pîr Ahmed bin Mehmed, Celâl Beg bin Hasan ve gayruhum.

176-3 Nafaka Tadîri (Arabça)

Faraza ve gaddere'l-hâkimü el-mevki'-i 'alâ el-mütevekki' rızâen mevlâhu li-nafakati'l-mizân el-med'û Şemsî binti Velî ve li-ümmitehuma es-sagîrû'l-med'û Receb bin Yûsuf ve li-kisvetihima ve li-sâ'iri havâicihima ez-zarûriyyeti külle yevmîn yemzî min târihi bi-zeylihi el-hâl ve ahd minha selâsete ve derahîme 'aleyhi Yûsuf bin zevcî el-merânü'l-merkûm vâsiü's-sagîrû'l-mezbûr bi-talebi ümmihu ve huve fî hicriha ve taht-ı terbiyetihâ ba'dân hilkati'l-mirâti'l-merkûm billâhi te'alâ inne zevciha ma vaz'î 'indehuma sâfer farzan sahîhân-ı şer'ân ve takdîrân sarîhan ve ezine leha bi'l-isrâte 'inde'z-zarûreti ve bi'l-rücû'i 'aleyhi vakte'l-ta'a iznen tarîhan mer'ıyyen cerâ zâlike hurrîre fî'l-yevmî'r-râbi'min şehri ramazâni'l-mübârek sene ihdâ ve erba'în ve elf (4 Ramazân sene 1041).

Hamza Hoca bin Yahyâ, Süleymân bin Mustafâ, Yûsuf bin Zekeriyâ ve gayruhum.

176-4 Mu'af Oldukları için Tekâlif İstenmemesinin Kabûlü ve Tescîli

Budur ki mahmiye-i Konya muzâfâtından Hatunsarây Nâhiyesi'ne tâbi' Zortola nâm karye sâkinlerinden 'Abdurrahman ibn Mîrzâ nâm kimesne meclis-i kazâda karye-i mezbûre ve nefsi Hatunsarây ve Çağlak nâm karyeler cemâ'atından Hasan Fakîh ibn Ahmed ve Mustafâ bin Mahmûd ve Velî bin Bekir nâm kimesneleri ihzâr ve üzerlerine takrîr-i kelâm idüb karye-i mezbûre defter-i hakânîden hâss-ı hümayûndan ve ortakçılardan oturub zirâ'at eylediğimiz arâzîden hâsıl olan mahsûlümüzün nısfını cânib-i mîrîye viregeldiğimiz ecilden avâriz ve nüzul ve sâ'ir tekâlif-i 'orfîye ve şâkkadan ve müsellemler olduğumuz yedimizde men'ine mu'afnâme-i hümayûn defter-i hakânî ve emri şerîf olub lâkin tasarruffumuzda olan evlerimiz ve karye-i mezbûre kurbunda vâki' Uzundere demekle ma'rûf mezra'ayı zirâ'at idenlerin üzerlerine mevkûfat defterine bir hâne kayd olmakla karyemizde olan evlerin eshâbı ve mezra-ı mezbûrenin zirâ'atçıları zikr olunan bir hâne için lâzım gelen avâriz ve nüzul ve sâ'ir tekâlif veregelmişler iken ortakçılık üzere Suğla olan bedelimiz için dahî tekâlif teklif olunmayub kadîmden olageldiği üzere âmel olunması matlûbumdur dedikde gıbbe's-su'âl mezkûrûn Hasan Fakîh ve Mustafâ ve Velî cevâb verib fî'l-hakîka karye-i mezbûrenin Suğla olan bedel-i 'avâriz ve nüzul ve sâ'ir tekâlifden mu'afdır zikr olunan bir hâne için vâki' olagelen tekâlifî karye-i mezbûrede olan evlerin eshâbı ve mezra'a-i mezbûrenin zirâ'atçıları viregeldiklerine

mezkûrûn ve sa'irleri dahi mukırr olmağla hânede ahz ve tasarruflarında olan emlak ve arâzi için âmelleri sâlyânelerini edâya tenbîh olunub mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâil-i şehri ramazânî'l-mübârek sene ihdâ ve erba'în ve elf (Ramazânın 1-10 arası 1041).

El-Hâc Halîl bin Gülşen, Habîb Dede bin Satılmış, el-Hâc Emrî bin Bekir, Hândan bin 'Abdullah ve gayruhum.

176-5 Mülk Satışı (Babasının Zarûret-i Deyni için Mîrâs Kalan Bağın Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden 'Alî bin Emred mahzarında işbu bâ'isü'l-kitâb Ahmed bin Mûsâ nâm kimesne mahzarında ikrâr idüb mahmiye-i merkûme mahallâtında Sâdırlar Mahallesi'nde vâki' bir tarafı Nûrullah mülkü ve bir tarafı Eymîr Dede mülkü ve bir tarafı Himmet Dede mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub bundan akdem vefât eden babam Hüseyin nâm kimesnenin muhallefâtından irs-i şer'î ile bana intikâl iden bir kıt'a mülk-i bağımlı yine babam müteveffâ-yı mezbûrun düyûn-ı müsbebe zarûreti için ba'de'l-müzâyede ve inkıtâ'ür-rağbe mezkûr Ahmed'e ikibinikiyüz akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile intikâl idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm 'Alî'nin ikrârını mezkûr Ahmed kabûl ve tasdik etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî t-târîhi'l-mezbûr.

Hocâ bin Eymür, el-Hâc Mustafâ bin 'Alî, Yûsuf bin Eyder, İzine bin 'Ömer, İbrahîm bin 'Abdullah ve gayruhum.

177-1 Mülk Satışı (Bağ ve Ev Yeri Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Mehmed Beşe ibn Süleymân Beşe nâm kimesne meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Mehmed Çavuş ibn 'Abdünnebi Çavuş nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme hâricinde vâki' Selifâr nâm mevzi'de Kelb kurbunda olan ba'zân mezkûr Mehmed Çavuş mülkü ve ba'zân Süleymân bin Bayram mülkü ve bir tarafı dahî yine mezbûr Süleymân mülkü ve bir tarafı ba'zân Sofu Halîloğlu ve ba'zân Mahî Hatun mülkü ve bir tarafı Hamza bin 'Abdülkerîm mülkü ile mahdûd olan tahmînen bir dönüm mülk bağımlı içinde olan iki emrud ağacı ile ve yine kurbunda vâki' çay kenarında olan harâbe evim yerini hayâtı ile bir tut ağacı ile mezkûr Mehmed Çavuş'a binelli nakd akça ve ba'de'l-kabz meclis-i mübâyada müzâyaya'olan 'adedi nâ-ma'lûm bir kabza mangura bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğın meblağ-ı mezbûru mezkûr Mehmed Çavuş yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Mehmed Beşe'nin vechi muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü'l-mezkûr Mehmed Çavuş vicâhen tasdik ve şifâhen tahkîk etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâil-i şehri ramazânî'l-mübârek sene ihdâ ve erba'în ve elf (Ramazânın 1-10 arası 1041).

El-Hâc Nâsuh bin Hüseyin el-İmâm, İbrahîm Çelebî bin Hüseyin Hoca, Mehmed bin el-Hâc Allâme, Ahmed Çelebî bin Mehmed Çelebî, Hamza bin Sefer ve gayruhum.

177-2 Mülk Satışı (Bağ Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Ahmed Çelebî ibn Bostan Çavuş nâm kimesne ve Gülizar bint-i ‘Abdullah nâm hatun meclis-i kazâda işbu bâ’isetü’l-kitâb ‘Abdî Hoca ibn İbrahîm nâm kimesne mahzarında her biri ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme hâricinde vâki’ Yaka dimekle ma’rûf mevzi’de kibleten ve şarken Nakkaş Dervîş Mehmed mülkü ve şimâlen Börekçi Yûsuf mülkü ve garben tarîk-i hâss ile mahdûd olan beş tahta mülk bağı ve ana muttasıl olan ‘arz-ı hâliye ve bir bâb ahur mezbûr Ahmed Çelebî kendi hissesini ondörtbin akçaya ve merkûme Gülizar Hatun dahî kendi hissesini bin akçaya cem’an onbeşbin nakd râic-i fî’l-vakt akçaya bey’-i bât-ı sahîh-i şer’î ile bey’ idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr ‘Abdî Hoca yedinden bi’t-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslim-i mebî’ eyledim ba’de’l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dediklerinde mukırrân-ı merkûmân Ahmed Çelebî ve Gülizar’ın vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârlarını el-mukırr-ı lehü’l-mezkûr ‘Abdî Hoca vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk etmeğin mâ-vaka’a gibbe’t-talel ketb olundu hurrîre fî evâil-i şehri ramazânî’l-mübârek sene ihdâ ve erba’în ve elf (Ramazânın 1-10 arası 1041).

‘Aynî Hoca bin Velî, Dervîş Mehmed bin Bostan, el-Hâc Dâvud bin Hamza, Receb Dede bin Halîl, Dâvud bin Ahmed, Süleymân bin Mustafâ Receb bin Muslî, Bekir Dede bin Yûsuf Dede, Mehmed bin ‘Alî Hoca, Mehmed bin Velî ve gayruhum.

177-3 Mülk Satışı (Ev Satışı)

İkrâr-ı ‘Aynî (boş) ma’a Seydî Dede.

Budur ki mahmiye-i Konya mahallâtından Beghekim Mahallesi sâkinelerinden ‘Aynî bint-i Hüseyin nâm hatun meclis-i kazâda işbu bâ’isü’l-kitâb Seydî Dede ibn Hasan mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahalle-i mezbûrede vâki’ kibleten tarîk-i ‘âmm ve şimâlen Fâtıma bint-i Mustafâ Çelebî nâm hatun mülkü ve şarken Andun zimmî mülkü ve garben Bâli mülkü ile mahdûd olub mülk-i mevrûsûm olan bir bâb oda ve bir samanlık ve bir tabhâne ve hayâtı müştemil olan mülk menzilimi mezkûr Seydî Dede’ye dörtbin nakd râic-i fî’l-vakt akçaya bey’-i bât-ı sahîh-i şer’î ile bey’ idüb oldahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Seydî Dede yedinden bi’t-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslim-i mebî’ eyledim ba’de’l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûme ‘Aynî Hatun’un vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü’l-mezkûr Seydî Dede bi’l-mukâbele kabûl ve tasdîk itmeğin mâ-vaka’a gibbe’t-taleb ketb olundu hurrîre fî evâsıt-ı şehri ramazânî’l-mübârek sene ihdâ ve erba’în ve elf (Ramazânın 11-20 arası sene 1041).

Nûri Beg bin el-Hâc Ahmed, Budak Beg bin ‘Alî, Mehmed Çavuş bin ‘Abdünnebi Çavuş, el-Hâc Nâsuh bin Hüseyin, Dervîş Mustafâ bin Rizvân, ‘Alî Hâlîfe bin Mustafâ, Saki Baba bin Mehmed ve gayruhum.

177-4 Mülk Satışı (İcâre-i Zemînli Mîrâs Değirmenin Yarı Hissesi Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden fahrü’l-kuzât Mevlânâ Mehmed Efendi ibn Hüsâm Efendi meclis-i kazâda işbu hâfizü’l-kitâb ‘Âlî Ağa bin Dervîş Çelebî mahzarında ikrâr idüb kasaba-i Ilgun’da vâki’ merhûm Mustafâ Pâşâ

evkâfında mahmiye-i merkûme kazâsına tâbi Gödene nâm karyede Tarakçı Değirmeni dimekle ma'rûf olan değirmen harâbe müşerref olub ve vakfın dahî ta'mîr ve termîmine müsâ'desi olmamakla hâli kalmağın bundan akdem babam Hüsâm Efendi medresesinden Ahmed Efendi nâm kimesne ile ikisi zikr olunan değirmen harâbesini evkâf-ı mezbûre mütevellisi olan Dâvud Ağa nâm kimesneden beher sene dörtyüz akça ile icâre-i ecliye ve ikibin akça icâre-i mu'accele ile doksan sene temâmına değin isticâr ve kabûl eyleyüb kendi mâlları ile ta'mîr ve termîm idüb ber vech-i iştirâk münâsafa tarîki ile hâsıl olan mahsûlünü zabt ve beher sene dörtyüz akça icâreyi cânib-i vakfa virüb tasarruf üzereler iken benim babam Hüsâm Efendi mukaddemâ vefât edüb zikr olunan değirmende olan nısfı hissesini bana intikâl idüb ba'dehu mezbûr Ahmed Efendi dahî vefât eyledikde anın dahî hissesi olan nısfı icâreyi sulbî oğlu Mevlânâ Mehmed Efendi'ye intikâl eyleyüb ile'l-ân ikimiz ber vechi iştirâk tasarruf eder idik el-hâlet-i hâza zikr olunan değirmende mevlânâ-i muma ileyh Mehmed Efendi ile müşterek olduğumuz nısf hisse-i şayi'âmı mezkûr 'Âlî Ağa'ya müteveli-i mezbûr Dâvud Ağa ma'rîfeti ve tezkeresi ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğın meblağ-ı mezbûru mezkûr 'Âlî Ağa yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb vakf isticârımı nısf isticârım ile kendüye ve er'asına ba'de'l-yevm zikr olunan değirmenin nısfına mûmâ ileyh Mehmed Efendi ile ma'an ber vechi iştirâk mutasarrıf olsun dedikde mukırr-ı merkûm Mehmed Efendi'nin vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü'l-mezkûr 'Âlî Ağa vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâsıt-ı şehr-i ramazânî'l-mübârek sene ihdâ ve erba'în ve elf (Ramazânın 11-20 arası sene 1041).

Mevlânâ Hasan Efendi el-Kâdı, Mevlânâ Mehmed Efendi el-Müderrîs, 'Alî Beg bin Memî Beg, Balî Beşe bin 'Alî, 'Alî Halife bin Mustafâ ve gayrum.

178-1 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya mahallâtından Beghekim Mahallesi sâkinelerinden 'Aynî bint-i Hüseyin meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Seydî Dede ibn Hasan mahzarında ikrâr idüb mahalle-i mezbûrede vâki' kibleten tarîk-i 'âmm ve şarken Andun zimmî mülkü ve şimâlen ba'zan benim ba'zân Fâtıma mülkü ve garben Balî mülkü ile mahdûd olub mülk-i mevrûsûm olan bir bâb oda ve bir samanlık ve bir tabhâne ve hayâtı müştemil olan mülk menzilimi mezkûr Seydî Dede'ye dörtbin nakd akçaya bey'-i bâtla bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslim-i mebi' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm 'Aynî Hatun'un vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü'l-mezkûr Seydî Dede kabûl ve tasdîk itmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâsıt-ı şehr-i ramazânî'l-mübârek sene ihdâ ve erba'în ve elf (Ramazânın 11-20 arası sene 1041).

Nûri Beg bin el-Hâc Ahmed, 'Alî Çelebî bin Mustafâ, Budak Beg bin 'Abdurrahman, el-Hâc İdrîs bin Hüseyin, Dervîş Mustafâ bin Rızvân, Hasan bin Hasan ve gayrum.

178-2 Mülk Satışı (Hayat Satışı)

İkrâr-ı Hasan bin 'Alî (boş) ma'a Ahmed bin Sinân.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Hasan bin 'Alî nâm kimesne mahzar-ı kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Ahmed bin Sinân nâm kimesne mahzarında ikrâr idüb

mahmiye-i merkûmede vâki' merhûm Pîrî Pâşâ Mahallesi'nde vâki' bir tarafı yine benim mülküm ve bir tarafı Süleymân mülkü ve bir tarafı tarîk-i hâss ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan bir kıt'a mülk-i hayâtımı mezkûr Ahmed'e dörtbinbeşyüz akçaya bey'-i bâtla bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslim-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr ve mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Hasan'ın vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü'l-mezkûr Ahmed vicâhen tasdik ve şifâhen tahkik etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâsıt-ı şehr-i ramazânî'l-mübârek sene ihdâ ve erba'în ve elf (Ramazânın 11-20 arası sene 1041).

Fahrü's-sâlikin Mevlânâ 'Abdülhay Efendi, İsmâ'il Çelebî bin Hızır Dede, 'Alî Çavuş bin Mehmed Çavuş, Himmet bin 'Alî, el-Hâc Mehmed bin Ahmed ve gayruhum.

178-3 Mülk Satışı (Bağ Satışı)

İkrâr-ı Bayram bin 'Alî (boş) ma'a 'Abdullah bin Hasan.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Bayram bin 'Alî nâm kimesne mahzar-ı kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb 'Abdullah bin Hasan nâm kimesne mahzarında ikrâr idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından Sâdırlar Mahallesi'nde vâki' bir tarafı 'Abdî bin Bayram ve bir tarafı Mûsâ bin Kılıç ve bir tarafı es-Seyyid Ca'fer bin 'Abdî ve bir tarafı Yûsuf bin Raşid mülkü ile mahdûd olan bir kıt'a mülk bağımı bir bâb evi ile mezkûr 'Abdullah'a yirmisekiz 'aded esedî guruşa bey'-i bât ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslim-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Bayram'ın vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mezkûr 'Abdullah bi'l-mukâbele kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî t-târîhi'l-mezbûr.

Ramazân Beşe bin 'Abdî, Bekir bin Süleymân, Emîr Hızır bin 'Abdî, Mustafâ bin 'Abdî, Ahmed bin İbrahîm, 'Osmân bin İsmet ve gayruhum.

178-4 Mülk Satışı (Bağ Satışı)

İkrâr-ı Satı bin Halîl (boş) ma'a 'Abdurrahman bin Ahmed.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Satı bin Halîl nâm kimesne meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb 'Abdurrahman bin Ahmed mahzarında ikrâr idüb mahmiye-i merkûme kurbunda vâki' Hoca Cihân'da bir tarafı benim mülküm ve bir tarafı Sefer bin Kılavuz mülkü ve bir tarafı Mihriban Hatun mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan on iki puşte mülk bağımı mezkûr 'Abdurrahman'a ondörtbuçuk guruşa bey'-i bât ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslim-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Satı'nın vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü'l-mezkûr 'Abdurrahman bi'l-mukâbele kabûl ve tasdik etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâsıt-ı şehr-i ramazânî'l-mübârek sene ihdâ ve erba'în ve elf (Ramazânın 11-20 arası sene 1041).

Süleymân bin Ahmed, Mehmed bin Hızır 'Alî, Ahmed bin Mehmed, Pîr Ahmed bin Ahmed, Mahmûd bin Mûsâ, Halîl bin Hüdâverdi ve gayruhum.

178-5 Mülk Satışı (Ev Satışı)

İkrâr-ı Yasemîn bint-i ‘Abdullah (boş) ma’a Müslime bint-i Şa’bân.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinelerinden Yasemîn bint-i ‘Abdullah nâm hatun meclis-i kazâda işbu bâ’isetü’l-kitâb Müslime bint-i Şa’bân nâm hatun mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûme mahallâtından Beghekim Mahallesi’nde vâki’ Şa’bân zimmî mülkü ve şarken Serkurd mülkü ve şimâlen tarîk-i ‘âmm ve garben Hamza bin ‘Abdülkerîm mülkü ile mahdûd olub bir sofa ve bir tabhâne ve mahutayı müştemil olan mülk menzilimi merkûme Müslime Hatun’a târîh-i kitâbdan bir sene mukaddem üçbin akçaya bey’-i bâtla bey’ idüb bi’t-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebi’ eyledim ba’de’l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Yasemin’in vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü’l-merkûme Müslime Hatun vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk etmeğin mâ-vaka’a gıbbe’t-taleb ketb olundu hurrîre fi evâhir-i şehri-i ramazânî’l-mübârek sene ihdâ ve erba’in ve elf (Ramazânın 21-30 arası sene 1041).

Süleymân bin Memî, Mahmûd bin Nâsrullah, Memî Beşe bin Süleymân Beşe, Hüseyin bin Mustafâ, Molla Mehmed bin Ahmed, ‘Alî Çelebî bin Mustafâ ve gayruhum.

179-1 Daha Önce Anadolu Beglerbegi Olan ‘İlyâs Pâşâ’nın İtâ’atsizliği Üzerine Kütahya’da Toplanacak Orduya Karaman Beglerbegi’nin Katılması Hakkında Ferman

Emr-i şerîf-i sefer-i hümâyûn.

Emîrû’l-ümerâi’l-kirâm kebîrû’l-küberâi’l-fihâm zü’l-kadr ve’l-ihtirâm sâhibü’l-’izzi ve’l-ihtişâm el-muhtass bi-mezîd-i ‘inâyeti’l-meliki’l-‘ala Karaman beglerbegisi Dilâver dâme ikbâluhu tevkî’-i refî’-i hümâyûn vâsıl olıcak ma’lûm ola ki mukaddemâ Anadolu beglerbegisi olan ‘İlyâs nâm sipâhî evâmîr-î âliyeme âdem-i itâ’at ve sâdır olan fermân-ı hümâyûnuma muhâlefet üzere olduğundan gayri Karesi Sancağı’nda ve ol havâlide mütemekkin olan kayyum kullarımızın ve sâ’ir vâki’ hâlikü’l-beraya olan re’âyâ tâ’ifesinin ehl ve evlâdlarına ve emvâl ve erzâklarına dest-i ....ve ebvâb-ı isyanı küşâde ve baz idüb nice müslümânları bi-günah katl ve emvâl ve eşyalarını nehb ve garet etmekle bi-fazli’llâhî te’âlâ def’i ve izâlesi ehem-i mühimmâtdan ve üzerine cem’ olan şehir eşkiyası perakende ve perişan ettirilüb ol vilâyet fukarâsı şakiyi mezbûrun te’addî ve tecavüzünden istihlâs olunmak elzem-i lâzımâtdan olmakla husûs-ı mezbûre düstûr-ı mükerrerrem müşîr-i müfehhâm nizâmül-alem vezîrim Mehmed Pâşâ edâmellahu te’âlâ iclâlehu serdâr ve umûmen Anadolu ve Karaman eyâletinde vâki’ olan sancak begleri sancaklarında gedüklülerden mâ-ada ze’âmet ve tîmâr tasarruf iden dergâh-ı muallâm mutasarrıfları ve çavuşları ve divân-ı hümâyûnum ve deftere hâne ve mâliye kâtibleri ve şakirdleri ve bu cümlelerin oğulları ve alaybegi ve zü’ema ve erbâb-ı tîmâr ve çeri başı ve çeri sürücülere ve bi’l-cümle birden bine ve binden yüz bine varınca dirlik tasarruf eden kullarım ve zeâmet ve tîmârdan ma’zûl iyi emirlüler müşarûn ileyh vezîr ile me’mûrlar olub her biri ber vech-i isti’cal mükemmel ve müsellâh yarar âdemleri ile ve minvâl-i meşrûh üzere sancağı’nda olan asker ile kalkub Kütahya’ya gelüb müşarûn ileyh serdârım varıncaya dek dernek ve cem’iyet üzere olanları bâbında hatt-ı hümâyûnı sa’adet makrûnumla fermân-ı ‘âlîşânım sâdır olmakla sen dahî yarar âdemlerinle ve eyâlet-i mezbûre ‘askeri ile Kütahya’ya varub dernek ve cem’iyet üzere olmak emrim

olmuştur (boş) buyurdum ki vusûl buldukda hatt-ı hümâyûnumla sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrim üzere âmel idüb dahî bir ân ve bir sa'at te'hîr ve tevâkkuf itmeyüb mükemmel kapun ile ve eyâlet-i mezbûre askeri ile Kütahya'ya varub dernek ve cem'iyet üzere olasin ki bi fazli'llâhî te'âlâ müşarûn ileyh serdârım âsitâne-i sa'âdetimden varub mahal-i mezbûre vâsıl oldukda cem'iyet-i tam ile kalkub şaki-i mezbûrun üzerine varub bi-avni'llahî te'âlâ def' ve izâlesinde merdâne hareket ve ırz ve nâmus ve selametim enfa' olan vecih üzere divân vaz' eylesesiz ve'l-hâsıl husûs-ı mezbûre ziyâde ihtimâm lazımdır emr-i şerîfim sana varub vâsıl olduğu hinde te'hîr ve tevâkkuf göstermeyüb eyâletinin cem'âmen askerini dernek-i cem' idüb kemâl-i ittifâk ve ittihâd ile hazır ve âmâde olasız şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fi evâil-i şehri-şâ'bânî'l-muazzâm sene ihdâ ve erba'în ve elf (Şa'bânın 1-10 arası sene 1041).

Be-Makâm-ı Kostantiniyye el-Mahrûse.

179-2 Daha Önce Anadolu Beglerbegi Olan 'İlyâs Pâşâ'nın Itâ'atsizliği Üzerine Kütahya'da Toplanacak Orduya Anadolu ve Karaman Eyâleti Askerlerinin Katılması Hakkında Sadr-ı a'zam Mektûbu

Mektûb-ı sadr-ı a'zam.

'İzzetmedâr İffetdeşar (boş) Pâşâ hazretlerinin huzûrlarına da'vâ-i hâlise-i müsâdegat ayât-ı ilhâh ve ihdâsından sonra inhâ-i muhibbâne budur ki el-hâlet-i hâza 'İlyâs Pâşâ didikleri küfranü'l-nam emr-i padişâhiye itaat etmeyüb ta'zîr-i ahâli-i vilâyet ve fukarâ-i memlekete envâ-i zûlm ve bid'at ittikten gayri ol semtlerde olan sipâhî ve yeniçeri ve sâ'ir ümmeti muhâmedin evlerine ve emvâl ve ırzlarına ve nice kimesnelerin ehl ve 'iyâlin alub şetm ve zulme nihâyet olmadığı ecilden def' ve izâlesi lâzım ve had ve ma'releri bildirilmek mühim olmakla hâlen bi-avni rabbihi'l-meliki'l-müte'âl sa'âdetlü padişâh-i alempenah hazretleri hain-i mezbûrun hakkından gelinmek bâbında vezîr-i dilîr 'izzetlü kârındaşım Mehmed Pâşâ hazretlerini serdâr ta'yîn buyurub mu'accelen ol tarafa teveccüh ve 'azîmet tedârikinde olmakla umûmen Anadolu ve Karaman eyâletlerinde vâki' ümerâyâ ve taht-ı livâsında olan müteferrika ve çavuş ve zü'ema ve erbâb-ı tîmâr ve sâ'ir asker Kütahya'ya varub hazır ve âgah olmak bâbında emr-i şerîf gönderilmeğin sen dahî cümle eyâletinde olan ümerâyâ mukaddem âdemler ile emîrleri gönderüb yanına götürüb cem'iyeti tâm ile Kütahya'ya varub hazır olup serdâr müşarûn ileyh hazretleri vardıkda vech ve münâsıb gördüğü üzere hizmette bulunmanız için emr-i şerîf gönderilmiştir vusûlünde te'hîr ve tevâkkuf etmeyüb irsâl olunan evâmîr-i şerîfeyni yanında vâki' ümerâyâ mukaddem âdemler ile gönderüb cem'i ümerâyâ ve 'asâkiri yanına götürüb dahî cem'iyet-i tâm ile Kütahya'ya varub hazır ve âgah ve müşarûn ileyh serdâr hazretlerinin varmasına munta'zîr olup layık-ı dîn ve devlet olan vech üzere hizmette bulunmağa sa'i belîğ idüb ihmâl ve iğfâlden hazer eylesesiz ki müşarûn ileyh dahî âsitâne-i sa'âdetde olan bazı asker ile ol cânibe teveccüh ve revâne olmak üzere dir ana göre hazır olup bir güne ol eyâletiniz askeri ile Kütahya'ya varub hazır ve âmâde olasız bâki eyyam 'izzü ve ref'et daim bad.

Mühür.

179-3 Daha Önce Anadolu Beglerbegi Olan ‘İlyâs Pâşâ’nın İtâ’atsizliği Üzerine Kütahya’da Toplanacak Orduya Anadolu ve Karaman Eyâleti Askerlerinin Katılması Hakkında Serasker Mektûbu

Mektûb-ı serdâr-ı Mehmed Pâşâ Hazretleri.

‘İzzetlü ve rif’atlü (boş) Pâşâ hazretlerinin huzûr-ı şerîflerine muhibbî füzûn da’vât-ı sâfiyât ve gurer-i teslimât ve âfiyât iş’arından sonra muhlisâne inha olunur ki hâlen âdem-i inkiyad üzere olup isyân ve tuğyân sem’ine sülûk iden ‘İlyâs Pâşâ üzerine Anadolu ve Karaman eyâletleri askeri ile varılmak bâbında bu muhlisin hatt-ı hümâyûn-ı sa’âdet makrun ile işbu mah-i şa’bânî’l-muazzâmın yedinci günü serasker ta’yîn olunub inşâ’allâhu te’âlâ mah-i mezbûrun on ikinci günü ber vechi isti’cal Üsküdar’dan nakil ve me’mûr olduğumuz Kütahya’ya varub irişince cümle eyâletiniz askeri ile ve mükemmel ve müretteb âdemleriniz düşman bayrağı ile bervechi musâra’at kalkub Kütahya’ya varub muhafâza eylemeniz bâbında emr-i şerîf vârid olmağın tarafımızdan dahî mektûb ve dâd-i terkîm ıstâr-ı ‘arz-ı huzûr kılınmışdır şerîfe vusûlünde me’mûldur ki bir an ve bir saat te’hîr ve tevakkuf itmeyüb eyâletiniz askeri gelüb irişdiklerine bakmayub cümleden mukaddem kendiniz mükemmel âdemlerle kalkub ber vechi ta’cil Kütahya’ya varub gereği gibi biz varınca hıfz ve harâset idüb inşâ’allâhu te’âlâ kendimiz vardıkda cümleden mukaddem sizi mahal-i mezbûrda hazır ve âmâde bulayuz ve bi’l-cümle şakiyyi mezbûrun def’ ve izâlesi mühimmâtdan olup âna göre vârid olan emr-i şerîf mûcibince fermân-ı hümâyûnumda bulunmağa bezl-i dikkat ve din ve devlet uğruna sarf-ı kudret idüb ihmâl ve iğfâlden hazer ve ictinâb üzere olasız bâki semevât ve ‘izzet bâd.

180-1 Müteveffâ Hâfız Ahmed Paşâ’nın Deve Katarlarının Mirîye Teslîmi için Kethüdâlar Gönderildiğine Dair Mirâhur Mektûbu

Mektûb-ı mirâhur başı.

‘İzzetlü ve rif’atlü (boş) efendi hazretlerinin huzûr-ı şerîflerine da’vât-ı hâlise ve teslimât-ı vâfiye ithâfından sonra muhibbâne inhâ olunur ki başdefterdârımız sa’âdetlü Hüseyin Efendi hazretlerine mektûb-ı şerîfiniz vârid olub seferlerinde merhûm olan Hâfız Ahmed Paşâ’nın bu cânibde dört katar devesi vardır fermân ne vecihle olursa âna göre âmel olunsun deyü eş’ar buyrulmuş müteveffâ-i müşarûn ileyhın cümle develeri ve katırları ıstabl-ı âmîre tarafından ahz ve kabz olunması için hatt-ı hümâyûn sa’âdet makrun muharrer olmakla âdem gönderiniz deyü bu muhibbinize ihbâr buyurdular ise hâliya hâss-ı sarâclardan işbu hâmil-i varaka Mehmed Beg ta’yîn olunub irsâl olunmuşdur inşâ’allâhu te’âlâ mektûbunuz ile müşerref oldukda zikr olunan develeri ve sâ’ir dahî var ise mezkûr kulunuza teslim buyrula ki kışlakda olan develer bu cânibe gelecekdir ma’an revâne olub bu cânibe vâsıl ola ve her ne teslim olunursa cânib-i muhibbinize eş’ar olunub mektûb-ı vedâdî-i deriğ itmiyesiz bâki ömr ve devlet.

Muhibbî muhlîs Ahmed mirâhûr-ı evvel.

180-2 Müteveffâ Hâfız Ahmed Paşâ’nın Deve Katarlarının Kethüdâlar Tarafından Teslîm Alındığını Tescîl

Temessükât-ı ‘Alî Kethüdâ.

Vech-i tahrîr-i hurûf budur ki bi’l-fi’l Karaman defterdârı ‘izzetlü ve sa’âdetlü Yakub Efendi hazretlerinin merhûm Hâfız Ahmed Paşâ’nın mahmiye-i Konya’da

izn-i şer'î ile ve Karaman beglerbegisi 'izzetlü Dilâver Pâşâ hazretleri ile ser-neferi olan İskender elinde izn-i şer'î ile mîrî için kabz eyledikleri dört katar nerdeveleri âsitâne-i sa'âdetde mirâhûr-ı evvel Ahmed Ağa'nın memhûr mektûbu dergâh-ı 'alî sarâclarından bu kulları dahî mîrî develerin kabzına ve âsitâne-i sa'âdete irsâline me'mûr ve ocağın kethüdâları olduğumuz ecilden maktûl-ı mezbûrun zikr olunan dört katar nerdeveleri şer' ile müşarûn ileyhin elinden alub kabz eylediğimiz ecilden temessük tahrîr olunub yedlerine verildi tahrîren fi evâil-i şehri şevvâl sene ihdâ ve erba'în ve elf (Şevvâlin 1-10 arası 1041).

El-fakir 'Alî kethüdâ-i sarbanân-ı şetarân-ı hâlâ.

180-3 Müteveffâ Hâfız Ahmed Paşâ'nın Deve Katarlarının Kethüdâlara Teslîm Edildiğini Tescîl

Vech-i tereken budur ki Hâfız Ahmed Paşâ'nın mîrîye kabz etmek için mîr-âhur temessükü ile gelüb Karaman defterdârı elinde dört katar devesini alub mîr-âhur temessükü ile mîrîye kabz olunub yedine temessük verildi vakt-i hâcette ibrâz oluna sene 1041.

El-fakir Mehmed sarac-ı hassa.

180-4 Müteveffâ Hâfız Ahmed Paşâ'nın Deve Katarlarının Kethüdâlara Teslîmini Karaman Defterdârı'nın Tescîli

Husûs-ı mezbûr.

Budur ki mîrî nerdevelerin sârbânları kethüdâsı olub Kara 'Alî Ağa ve hâssa sarâclardan Mehmed Beg nâm kimesneler meclis-i kazâda hâlen Karaman defterdârı olan kıdvet-i erbâbül-ikbâl Ya'kûb Efendi dame ulûvvûhu mahzarında her biri ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb bundan akdem sadr-ı azâm iken vefât eden Hâfız Ahmed Paşâ'nın vefâtından sonra defterdâr müşarûn ileyh Ya'kûb Efendi dört katar nerdevelerini mukaddemâ mîrî için zabt eylemiş idi el-hâlet-i hâza zikr olunan develeri kışlakda olan develer ile âsitâne-i sa'âdete irsâl ve îsâl olunmak bâbında mirâhûr-ı evvel olan 'izzetlü sa'âdetlü Ahmed Ağa hazretlerinin mûmzâ ve mahtûm mektûbları mûcibince zikr olunan develeri ve defterdâr-ı müşarûn ileyhden talep eylediğimizde anlar dahî vilâyet-i a'yândan Pîr 'Ömer Pâşâ hazretleri ve mütesellim 'Ömer Ağa ve kethüdâyeri 'Alî Ağa ma'rîfetleriyle mukaddemâ mîrî için zabt eylediği zikr olunan dört katar develeri alub mîrî için zabt eyledik didikte minvâl-i mübeyyin üzere her birimiz tereken verdik dediklerinde mukırrân-ı merkûmân 'Alî Ağa ve Mehmed Beg'in ikrârlarını el-mukırr-ı lehü'l-müşarûn ileyh Ya'kûb Efendi bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâil-i şevvâl sene ihdâ ve erba'în ve elf (Şevvâlin 1-10 arası 1041).

Receb Efendi el-Kâdı, 'Abdurrahman Efendi el-Kâdı, Mustafâ Çelebî Orhân, Ahmed Beg Pîrî, 'Alî Ağa Kethüdâyeri, Kenân Beg bin 'Abdullah, Sefer Beg bin el-Cündî ve gayruhum.

180-5 Mülk Satışı (Zarûret-i Deyn için Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden olub bundan akdem vefât eden 'Abdî bin İsmâ'îl nâm kimesnenin 'Âişe nâm sulbîye sagîre kızının kibel-i şer'îden mensûb vasîyesi olan zevce-i metrûkesi ve Emîne bint-i 'Abdurrahman nâm hatun meclis-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Süleymân bin İsmâ'îl Hâlîfe nâm kimesne mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûmede vâki' Hazreti

Şeyh Sadreddîn nevverallahu merkadehu mahallesinde vâki' bir tarafı mezkûr Süleymân mülkü ve bir tarafı Mustafâ mülkü ve bir tarafı 'Alî Çelebî mülkü ve bir tarafı Hüseyin mülkü ile mahdûd olub bir tabhâne ve bir dehliz ve iki üstü açık oda ve bir örtme ve bir hayâtı ve bir erik ağacı ve bir dehlizi dahî müştemil olan menzil müteveffâ-yı mezbûr 'Abdî'nin mülk olub lâkin düyûn-ı sabite zarûreti için bâki menkûlatından def' ider bir şeyi olmayub zikr olunan menzilin bey'ine muhtâc olub ba'de'l-müzâyede ve inkıtâ'ür-rağbe ikibinbeşyüz akçada karar idüb ziyâde ile âhar talebi olmamakla vesâyetim hâsebiyle mezkûr Süleymân meblağ-ı mezbûr ikibinbeşyüz akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr Süleymân yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûme Emine Hatun'un vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü'l-mezkûr Süleymân vicâhen tasdik ve şifâhen tahkîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrire fi evâil-i şevvâl sene ihdâ ve erba'ın ve elf (Şevvâlin 1-10 arası 1041).

Mevlânâ eş-Şeyh Servetî bin İhyâ, Mevlânâ Mahmûd Efendi el-İmâm, Beytullah Hâlîfe bin 'Osmân, Dervîş Mehmed bin Bayram, Hasan bin İsmâ'îl, Hasan bin Hüseyin, Hasan bin 'Abdülvehhab, Hüseyin bin Eymir, Mehmed bin Mahmûd, Mustafâ bin İbrahîm, Mehmed Hâlîfe bin Kâdızâde, Hasan bin Dervîş, Mehmed bin 'Abdülgaffar, Mehmed bin el-Hâc Hasan, Mustafâ bin Mi'mâr ve gayrum.

181-1 Güherçile Tabhı için 1043 Senesi Karaman Eyâleti Bedel-i Müttekâ'idîn Mukâta'asının İltizâm Berâtı

Nişân-ı şerîfi-i 'âlîşân hükmü oldur ki.

Bundan akdem bin kırk üç senesine mahsûb olmak üzere eyâlet-i Karaman'da vaki' olan bedel-i müttekâ'idîn ve sipâhîzâdegan ve birûniyan ve zâviyedâran mu'tak kul ve mu'af olanların ordu-yı hümâyûn tarafından yerleri tahsîl olunub hâsıl olan Konya ve Kilise Hisar ve Kayseriye kahir hânelerinden işlencesi fermân olunan güherçile masârîfne ta'yîn olunmakla târîh-i merkûme te'hûn mu'tad-i kadîm üzere beş yüz katar güherçile tabh ettirilmesi için Karaman defterdârı olan Yakub dâme ikbâluhuya emr-i şerîf verilmiş iken hâlen silâhdârlar zümresinden yirminci bölükde yevmî yirmidört akça 'ulûfeye mutasarrıf olan Mahmûd Bekir Kibeları nâm kulum zîde kadrûhu divân-ı hümâyûnuma gelüb 'arz-ı hâl sunub bin kırk üç senesine mahsûb olmak üzere tâ'ife-i mezbûrenin bedelleri ikiyüzellibin akça peşinle kendüye der'uhde olunmak rica eylemeğin senesi ikiyüzseksenbin akçaya olmak üzere iltizâm-i sâbık mûcibince vakit ve zamanı hulûl eyledikde kadîmden cem' ve tahsîl ve ödeye geldiği üzere bedel-i müttekâ'idîn ve sipâhîzâdegan ve birûniyan ve zâviyedâran ve mu'tak kul ve mu'af olanlar bedelleri bin kırk üç senesi için cem' ve tahsîl ettirilmek fermânım olmağın işbu dârende-i fermân vâcibü'l-'izân kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân mezbûr Mahmûd Bekir Kibeları nam kulum zîde kadrûhu mukâta'a-i mezbûreyi târîh-i merkûmdan zabt eylemek için bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki mezbûr kulum zîde kadrûhu varub bundan akdem emîn olanlar mukâta'a-i mezbûreyi ne vecihle cem' ve tahsîl idegelmişler ise mezbûr kulum dahî vakt ve zâmanı hulûl eyledikde ol vecihle cem' ve tahsîl etirilüb bir vecihle te'allül ve 'inâd ve muhâlefet ettirilmeye ve bu bâbda temâm-i ihtimâm eyleyüb re'âyâya te'addî ve tecâvüzden ve hilâf-ı şer' rencîde ettirilmekten be-gâyet

hazer oluna mezbûr kulum zikr olunan mukâta'a için bin kırk bir recebin on altıncı günü hazîne-i âmireye yüzellibinakça def'a dahî mahî mezbûrun yirmi altıncı gününde atmışbirbin akça ve yine târîh-i mezbûrda otuzdokuzbin akçası bu vecihle ikiyüzellibin akça olur ber vechi peşin âsitâne-i sa'âdetim hazînesine teslîm eylemişdir ol bâbda hiç ehad manî' ve dafi' olmaya şöyle bileler alâmet-i şerife i'timâd kılalar tahrîren fi'l-yevmî's-sâmin ve'l-'ısrîn şehri'l-hayr sene ihdâ ve erba'în ve elf (28 Safer sene 1041).

Be-Makâm-ı Kostantiniyye el-Mahrûse.

181-2 Şeyh Sadreddîn Zâviyesi Evkâfı'nın Mütevellisini Ref' ve Yeni Mütevelli Ta'yîn Berâtı

Nişân-ı şerîfi-i 'âlîşân hükmü oldur ki.

Nefs-i Konya'da vâki' kutbü'l-ârifîn Hazreti Şeyh Sadreddîn zâviyesi evkâfına mütevelli olan Mehmed edâ-i hizmete kâdir olmayub nâ-mahâl olmakla bırakub ahar diyara gidüb mâ'zûl olmakla ref' olunub yerine işbu dârende-i fermân-ı hümâyûn Ahî nâm kimesne her vecihle mahâl ve müstehâk olub uhdesinden gelir kimesne olmakla tercih olunub berât-ı hümâyûn ricasın bi'l-fi'l zâviye-i mezbûrede şeyh olan Şeyh Mehmed 'arz itmeğin sadaka idüb bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki varub anda nasb-ı mütevelli olub hizmet-i lâzimesini mü'eddî kıldıkdan sonra yevmî iki akça ve senevi yüz kile galle ile mutasarrıf olub vâkıfın rûhu için ve devâm-ı devletimçün du'âya müdâvemet göstere ol bâbda min ba'd kimesne manî' olmaya dâhl ve ta'arruz kılmaya şöyle bileler alâmet-i şerife i'timâd kılalar tahrîren hâmis-i şehri rebî'ü'l-evvel sene ihdâ ve erba'în ve elf (5 Rebî'ü'l-evvel sene 1041).

Be-Makâm-ı Kostantiniyye.

181-3 Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî Âsitânesi ve Şadırvanı Evkâfı'nın Mütevellisini Ref' ve Yeniden Mütevelli Ta'yîn Berâtı

Sûret-i berât-ı 'İvad Hüseyin Efendi el-emr-i celîl el-fâkir 'Abdullah el-kâdı bi'asâkir-i Anadolu el-mahûre afa anhu.

Nişân-ı şerîfi-i 'âlîşân-ı sultanî hükmü oldur ki.

Makbûl-i bargâh-i kayyumu Hazret-i Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî kudde sırrihü'l-'âzîzin âsitânesi ve şadırvanı evkâfı mütevellisi evlâd-ı kirâmdan olanlara meşrûta olub evkâf-ı mezbûreye ber mûcib-i şart-ı vâkıf evlâd-ı kirâmdan olub sulehâ-i zevil-i ihtirâmdan olan Mevlânâ Şeyh Hüseyin zîde salahuya yedinde merkûm âsitâne-i sa'âdetimden berât-ı şerîfle tevcîh olunub mutasarrıf iken dergâh-ı mu'allâm sipahlarından el-Hâc Süleymân nam kimesneye verilmekle mumâ ileyh külli gadr ve habt olmağın mezkûr el-Hâc Süleymân ref' olunub tevliyet-i mezbûre şart-ı vâkıf mûcibince ve dârü's-sa'âdetim ağası olub evkâf-ı mezbûre nâzırı olan İdrîs Ağa dâme ulüvvuhu 'arzı mûcibince ita' ve mukârrer kılınıb berât-ı 'âlîşânım verilmek fermân-ı şerîfim olmağın işbu dârende-i tevkî'-i refi'ü's-şân-ı hakânî kıldvetü's-sulehâi's-sâlikin mevlânâ müşarûn ileyh Şeyh Hüseyin zîde kadruhu hakkında mezîd-i 'inâyeti padişâhânem vücûda getürüb bin kırk bir şa'bânî'l-muazzâmının yirmi altıncı gününden yevmî kırkdört akça vazîfe ile mütevelli nâsb ve ta'yîn eyleyüb bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki varub şolki vezâ'if-i hidemât tevliyetdir mer'î ve mü'eddî kıldıkdan sonra ta'yîn olunan yevmî kırkdört akça vazîfesine evkâf-ı mahsûlundan mâh be-mâh alub mutasarrıf ola ol bâbda efrâd-ı efrideden dahî bir nefer manî' ve dafi' ve müzahîm olmaya ve dâhl ve ta'arruz

kılmaya şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fi'l-yevmi's-sabi' ve'l-îşrîn şehri-î şa'bânî'l-muazzâm sene ihdâ ve erba'în ve elf (27 Şa'bân sene 1041).

Fi 16 şehri-î ramazân sene 3.

Be-Makâm-ı Kostantiniyye el-Mahrûse.

182-1 Tîmâr Tevcîh Berâtı

Sûret-i berat-ı şerîf.

İshâk bin Ahmed el-Mevlâ tehdiye hümâyûn 'afa anhu.

Nişân-ı şerîfi-i sultanî hükmü oldur ki.

Râfi'-i tevkî'-i refi'ü'ş-şân-ı hakânî Yûsuf ordu-yı hümâyûnuma gelüb bundan akdem yararlığı 'arz olundukda ibtidâdan altıbin akça tîmâra emri-î şerîf verilip ve Konya Sancağı'nda ve Begşehir Sancağı'nda Hatunsarây Nâhiyesi'nde Sarây nâm karye ve gayride onbin akça tîmâra mutasarrıf olan Himmet Çavuş fevt olub tîmârı mahlûldür deyü Konya Sancağı'nda olan altıbin akçayı kendüye vermek bâbında 'inâyet rica etmeğin tevcîh olunmak için sene erba'în ve elf zî'l-hiccesinin on birinci günü hükm-i şerîfim verildikten sonra tezkeresi ihrâc olunmak fermânım olmakla zikr olunan altıbin akça tîmâr vech-i meşrûh üzere müteveffâ-yı merkûm Himmet Çavuş mahlûlünden ibtidâ müstehâk olduğu imdi bedeli mezkûre tevcîh olunub ve buyurdum ki zikr olunur, karye-i ...tâbi'-i Hatunsarây Hisse 3141, karye-i Mûlahîk tâbi'-i min hisse 3.009, karye-i ...tâbi'-i Sahrâ hisse saları 1.340, karye-i 'İlyâs Kulu tâbi'-i İnsuyu hisse 5.010, resm tâbi'-i Hatunsarây 6.800-3.600-15.000-9.000-6.000 ve buyurdum ki ba'de'l-yevm taht-ı yedinde olub mutasarrıf kılub şöyleki vezâ'if-i hîdemât ve mesa'i-i meskût ma'zûndır ber mûcib-i defter-i hakânî bi-kusur mer'î ve mü'eddî kıla ol bâbda hiç ehâd manî' müzâhim olmaya şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar.

Sahra-yı el-Mahrûse.

182-2 Karaman Beglerbegiliği Dilâver Pâşâ'nın Görevinin Tekrar Tevcîhi Hakkında Fermân

Emri-î şerîf-i massarratnâme-i Dilâver Pâşâ.

Emîrû'l-ümerâi'l-kirâm kebîrû'l-küberâi'l-fihâm zü'l-kadr ve'l-ihtirâm sâhibü'l-'izzî ve'l-ihtîşâm el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-a'lâ Karaman beglerbegisi Dilaver dâme ikbâlehu tevkî'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki bundan akdem eyâlet-i mezbûre uğûr-ı hümâyûnda zûhura gelen hizmetin mukâbelesinde sana tevcîh olunub üzerinde olmakla hıfz ve harâset-i memleket ve zabt ve cânib-i rû'yet bâbında mecd va say' olduğu ilâm olunmağın menâsıb kaydına müraca'at olundukda eyâlet-i mezbûre bi'l-fi'l üzerinde olduğu mestûr ve mukayyed bulunmakla kir ve kemâkân mukârrer kılınmışdır buyurdum ki eyâlet-i mezbûreye emrim üzere kemâkân mutasarrıf olub re'âyâ ve berayânın himâyet ve siyânetlerinden ve memleketin zabt ve harâsetinde ve sâ'ir me'mûr olduğunuz hîdemât-i hümâyûnun itmâmında mecd va say' olub eyâletine hâricden bir ferdi dâhl ve ta'arruz ettirmiyesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsın tahrîren evâil-i şehri-î şa'bânî'l-muazzâm sene ihdâ ve erba'în ve elf (Şa'bân'ın 1-10 arası 1041).

Be-Makâm-ı Kostantiniyye el-Mahrûse.

182-3 Konya Sancağı'nın 1042 Senesi Bedel-i Nüzulun Tevcîhi Hakkında Fermân

Emr-i şerîf-i bedel-i nüzul.

Akzâ kuzâtü'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn vâris-i 'ulûmü'l-enbiyâ ve'l-mürselîn hüccetü'l-hakkı 'âle'l-hâlki ecmâ'in el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-mu'în Mevlânâ Konya kâdısı zîdet fezâ'iluhu ve mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'denü'l-feza'il ve'l-keâm Konya Sancağı'nda vâki' olan kâdılar zîdet fezâ'iluhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki zikr olunan kâdıların bin kırk iki senesine mahsûb olmak üzere bedel-i nüzullerin cem'i ve ordu-yı hümâyûnumdan ebnâ-i sipâhîyandan Hüseyin Mehmed yeniçeri nâm kulum tevcîh olunub ol dahî hüsn-i ihtiyârıyla 'ulûfeciyân-ı yesardan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Ahmed Hüseyin el-dârende nâm kulum zîde kadruhuya ferâgat idüb eline emr-i şerîfim ve mevkûfat verilmekle der-sa'âdetimde dahî tahsîli için emr-i şerîfim rica eylemeğin imdi ahara verilmedi yine vech-i şer'i üzere ordu-yı hümâyûnum cânibinden virilen emr-i şerîfim mücibince cem' ve tahsîl ettirmek emr idüb buyurdum ki hükm-i şerîfim ile mezbûr kulum zîde kadruhu vardıkda bu bâbda sâdir olan fermân-ı celîlü'l-kadrim üzere 'amel idüb dahî berât virüb te'hîr ve te'addi eylemeyüb zikr olunan kâdılıkların târîh-i mezbûre mahsûb olmak üzere bedel-i nüzul akçaların vech-i meşrûh üzere ordu-yı hümâyûnum cânibinden verilen emr-i şerîfim mücibince hâne sayı üzere mezbûr kuluma cem' ve tahsîl ve kabz ve defter ittirüb kimesneye 'inâd ve muhâlefet ittirmiyessin ve hâsıl olan akçaları defteri ile kiseleyüb ve mühürleyüb mezbûr kulum ve yarar âdemleriyle ber vechi ta'cil der-sa'âdetime irsâl ve îsâl ittirmekde ziyâde ihtimâm-ı tâm eyleyesiz amma hin-i cem'inde temâm-ı ihtimâm idüb hılâf-ı şer' ve kânûn ve mugayir-i defter ve emr-i hümâyûn re'âyâya te'addi ve tecâvüzden ve kesr-i defterden ve nakz-ı hânedan begâyet ihtirâz eyleyesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsın tahrîren fi'l-yevmi'r-râbi' ve'l-ısrîn şehr-i saferi'l-hayr sene ihdâ ve erba'în ve elf (24 Safer sene 1041).

Be-Makâmı Kostantiniyye el-Mahrûse.

182-4 İplikçi Medresesi Evkâfı'na Mütevelli Ta'yîn Berâtı

Konya'da vâki' İplikçi Medresesi evkâfının tevliyeti Budak Beg ferağından Hüseyin nâm kimesneye âsitâne-i sa'âdet tarafından mütevelli kılınub yedine evâsıt-ı ramazânî'l-mübârek târîhi ile müverrah berât-ı şerîf verilmeğin kayd ve işaret olundu.

183-1 Eski Karaman Beglerbegisi'nin Talebi Üzerine Sefer Esnâsında Mütesselliminde Kalan Hakk ve Vergilerin Tahsîli Hakkında Fermân

Berât-ı husûs-ı Ahmed.

Akzâ kuzâtü'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn hüccetü'l-hakkı 'âle'l-hâlki ecmâ'in vâris-i 'ulûmü'l-enbiyâ'i ve'l-mürselîn el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-mu'în Mevlânâ Konya kâdısı zîdet fezâ'iluhu ve mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'denü'l-feza'il ve'l-keâm (boş) kâdılar zîde fazluhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki emîrü'l-ümerâi'l-kirâm sâbıkan Karaman beglerbegisi olan Ahmed dâme ikbâluhu südde-i sa'âdetime âdem gönderib mûmâ ileyh bundan akdem eyâlet-i mezbûreye mutasarrıf iken kendisi sefer-i hümâyûnumda hizmette olmakla mütessellimi olan emîrü'l-ümerâi'l-kirâm

Bınârizâde Pîri dâme ikbâluhunun kabz eylediği kendiye ‘aid olan hukûk ve rûsûmunda zimmetinde küllî hakkı olub taleb eyledikde vermekde te’allül ve ‘inâd eylediğin bildirib şer’ ile görölüb hakkı aliverilmek bâbında emr-i şerîfim verilmek rica etmeğin buyurdum ki (boş) vusûl buldukda bir def’a şer’ ile görölüb fasl olmayan husûsların temâm-ı hakk ve adl üzere görüb mûmâ ileyh Bınârizâde zimmetinde zûhur idüb tahrîr ve târîhine düşen hukûk ve rûsûmu her ne ise ba’de’s-sübût hükm idüb mûmâ ileyhe bi’t-temâm aliverüb hılâf-ı şer’ ve kânûn kimesneye iş ve te’allül ve ‘inâd ittirmiyessin ‘inâd üzere olanları yazub ‘arz eylesesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i’timâd kılasın tahrîren fi evâil-i şehr-i saferi’l-hayr sene ihdâ ve erba’în ve elf (Saferin 1-10 arası 1041).

Be-Makâmı Kostantiniyye el-Mahrûse.

183-2 Kayseri’deki Gülkirâs Vakfı Câbiliği’nin Mülâzemet için Tevcîh Berâtı

Nişân-ı şerîfi-i ‘âlîşân-ı hükmü oldur ki.

Nevvâl-i ‘âtifet hüsrevânemle behermend olmaya lâıyk ve sezadâr olanlardan ebnâ-i sipâhîyandan olub otuz üçüncü bölükde yevmî yirmidört akça ulûfeye mutasarrıf olan işbu dârende-i fermân vâcibû’l-’iz’an kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Yûsuf Çerçi nâm kulum vâki’ olan seferlerden küllî yoldaşlığı vücûda gelmiş bölüğün emakdarlarından olub ve bu sene-i mübârekede müstehâkk-ı ‘inâyet olmağın hizmet ve mülâzemeti mukâbelesinde hin-i tevzi’de Kayseri’de vâki’ Gülkiras vakfı cibâyeti tevcîh olunub bin kırk bir rebî’ü’l-evveli’nin guresinde sûret-i emr-i hümâyûnum verilüb zabt için berât-ı hümâyûnum verdim ve buyurdumki varub hizmet-i lâzimesini kemâ yenbagi mer’î ve mü’eddî kıldıkdan sonra bundan akdem evkâf-ı mezkûreye câbi olanlar ne vecihle zabt ve tasarruf idegelmişler ise mezbûr kulum dahî ol vecihle zabt ve tasarruf idüb taraf-ı âhardan manî’ ve müzahîm olmayub dâhl ve ta’arruz eylemeyeler şöyle bileler alâmet-i şerîfe i’timâd kılalalar tahrîren fi’l-yevmî’t-tasi’ min şehr-i rebî’ü’l-evvel sene ihdâ ve erba’în ve elf (9 Rebî’ü’l-evvel sene 1041).

Be-yurd-ı Sahra-yı.

183-3 Kayseri’deki Gülkirâs Vakfı Câbisinin Konya’ya Göç Eden Zimmîlerin Cizyelerini Tahsîl için Vekîl Ta’yîn Mektûbu

Mektûb-ı mütevellî Yûsuf Ağa.

‘İzzetlü ve fazîletlü (boş) sultânım hazretlerinin meclis-i şerîfe vâcibû’t-teşrifleri savbına dürer-i da’vât-i sâfiyât erkâm-ı iş’arından sükn inhâ-i muhîbbane budur ki hizmetimiz mukâbelesinde işbu sene-i mübârekede Gülkirâs vakfının cebâbeti bu kullarına sadaka olundu lâkin vakf-ı mezbûrun karasından Gemerek ve Hanazyeri ve Sarıoğlan nâm kuranın ekseri re’âyâsı perakende olub taht-ı hükûmeti şî’ârında sâkin ve mütevâtan oldukları müstehâk ve ma’lûmümüz oldukları ecilden üzerlerine edâsı lâzım gelen cizyelerini yedimizde olan temessükât mûcibince ahz ve cânib-i penahîlerine îsâl için Mehmed Beg penahîleri vekîl nâsb idüb işbu mektûblar ile huzûr-ı ‘izzetlerine irsâl olmuşdur sâkin ve mütemekkîn olan re’âyânın üzerlerine edâsı lâzım gelen cizyelerin cebâbeti vakf-ı şerîf için vekîlimiz olan merkûm Mehmed Beg penahîlerine ahz ve kabz idüb irsâl ve îsâl buyurmağa iltaf-ı kâmil ve’l-mutâf şamlıları mezbûl ve ma’rûf-ı zî diriğ buyrula bâki ‘ilm fazlıdır müstedir idüp ve müsteham bad.

183-4 Gülkirâs Vakfı'nın Mahsûl Akçası Hakkında Tezkere

Mektûb-ı mütevellî Mustafâ Ağa.

Sûret-i ahar 'izzü'l-tescîl el-mahfûz el-mukırrü'l-fakir ileyhi te'âlâ es-Seyyid Mehmed bin es-Seyyid 'Alî bi medîne-i Kayseriyye.

Vechi tahrîri hurûf oldur ki Gülkirâs vakfının Kayseri'de vâki' olan cebâbeti beher sene vakfa verilen akçadan bin kırk bir târihinin mahsûlü akçasından mûlazemetinden câbi olan Yûsuf Ağa yedinden ber vechi peşin yüz dâne esedî gurusı aldık ki nısfı elli gurusı cem'an yüz dâne esedî gurusı vakf için cebâbeti olan Yûsuf Ağa yedinden alub kabz eyledik yedine işbu tezkere itası için vaz' olundu ki vakt-i hâcetde ihticâc idesiz.

Be-Makâmı Kostantiniyye.

183-5 Konya Kal'ası Neferâtının Tesbîti için Mübâşir Ta'yîni

Mîr-mîrân-ı Karaman 'izzetlü Dilâver Pâşâ hazretlerine Konya kal'ası neferâtının mevcûd ve nâ-mevcûdunu kaç hâne olanı tecessüs ve tefehhüs için ağalarından 'Abdülbâki Ağa'yı mübâşir ta'yîn idüb mûmzâ ve mahtûm mektûb vermediğî mefhûru kayd olundu.

183-6 Şeyh Sadreddîn Sultân Zâviyesinin Türbedârlığı için Gelen Fermânın Kaydı

Konya'da vâki' merhûm Şeyh Sadreddîn Sultân nevverallahu merkadehu zâviyesinin türbedârlığı cebâyet üzerinden sâbık türbedâr olan 'Alî Dede'ye âsitâne-i sa'âdet tarafından tevcîh olunub evâil-i ramazân târihi ile müverrah berât ve mûcibince zabt için emr-i şerîf vârid olduğı kayd şud.

183-7 Fahrü'n-nisâ Zâviyesi Evkâfının Tevliyet Berâtı

Konya'da vâki' merhûm Fahrü'n-nisâ zâviyesi evkâfının tevliyeti âsitâne-i sa'âdet tarafından yirmibir akça ile Nâsrullah Beg'e tevcîh olunub yedine sene ihdâ ve erba'ın ve elf ramazân-ı evâhiri târihi ile müverrah berât-ı şerîf verilmişdir mâ-vaka'a ketb olundu.

184-1 Nikâh

'Âişe bint-i Mehmed vekîli el-Hâc 'Alî bin el-Hâc Mehmed vekâleten Mustafâ Hâlîfe bin el-Hâc 'Alî ve Mehmed bin İbrahîm şehâdetleriyle sâbite olub güveyi İbrahîm bin el-Hâc Mustafâ vekîli babası el-Hâc Mustafâ bin İbrahîm vekâleten şâhidân şehâdetleriyle sâbite olub yirmidörtbin akça mehr-i mü'eccel olmak üzere 'akd-ı nikâh oluşdu hurrire fi evâhir-i cemâziye'l-evvel sene erba'ın ve elf (Cemâziye'l-evvelin 21-30 arası sene 1040).

Süleymân bin Mustafâ, Satı bin Hüseyin, Hâcî bin Dervîş, Pîr Ahmed bin Mehmed ve gayruhum.

184-2 Nikâh

Şehribân bint-i Yahyâ Dede vekîli babası Yahyâ Dede bin Bektaş vekâleten el-Hâc Mehmed bin el-Hâc Ahmed ve Velî bin 'Alî şehâdetleriyle vekâleti olub güveyi 'Alî bin Kılıç vekîli Velî bin 'Alî vekâleten şâhidân-i mezbûrân şehâdetleriyle sâbite

olub onbin akça mehr-i mü'eccel olmak üzere 'akd-ı nikâh olundu hurrîre fî evâil-i receb sene erba'în ve elf (Recebin 1-10 arası sene 1040).

184-3 Nikâh

'Âişe bint-i el-Hâc Himmet vekîli el-Hâc 'Alî bin el-Hâc Mehmed vekâleten Sevindik Dede bin Receb ve 'Alî bin Dervîş şehâdetleriyle sâbite olan güveyi Süleymân bin Habîb vekîli Pîr 'Alî bin 'Abdullah vekâleten şâhidân-ı mezbûrân şehâdetleriyle sâbite olan onbin akça mehr-i mü'eccel olmak üzere 'akd-ı nikâh olundu evâsıt-ı receb sene min (Recebin 11-20 arası sene 1040).

'Alî Pir Beg mirâb-ı sultân, Süleymân bin Mustafâ, 'Abdî Çelebî bin el-Hâc Hüseyin ve gayrum.

184-4 Nikâh

Göküş bint-i İbrahîm vekîli Ahmed bin 'Abdurrahman vekâleten Satılmış bin Kemâl ve Hasan bin İsmâ'îl güveyi 'Abdülazîz bin el-Hâc Cemâl hâzır-ı fî'l-meclis olmak üzere onikibin akça mehr-i mü'eccel olmak üzere 'akd-ı nikâh olundu.

Lütfullah bin el-Hâc İshak, Mehmed bin Şid, Hâcî bin Dervîş.

184-5 Nikâh

Râziye bint-i el-Hâc Bekir vekîli Sa'id Efendi vekâleten el-Hâc Mehmed bin el-Hâc 'Alî ve Mehmed bin İbrahîm şehâdetleriyle güveyi Mehmed bin el-Hâc İsmâ'îl vekîli babası el-Hâc İsmâ'îl vekâleten şâhidân-ı mezbûrân şehâdetleriyle sâbite olub beşbin akça mehr-i mü'eccel olmak üzere 'akd-ı nikâh olundu hurrîre fî evâil-i şehri-i şa'bânî'l-muazzâm sene erba'în ve elf (Şa'bân'ın 1-10 arası 1040).

Mehmed bin 'Alî, Satı bin Hüseyin, 'Ömer bin Pîrli, Hâcî bin Dervîş ve gayrum.

184-6 Nikâh

Nisâ bint-i Dervîş Mehmed vekîli babası Dervîş Mehmed bin 'Abdî vekâleten el-Hâc Muharrem bin 'Abdî ve İbrahîm Çelebî ibn el-Hâc Hüseyin şehâdetleriyle sâbite olan güveyi Mehmed bin el-Hâc 'Alî vekîli el-Hâc 'Alî bin Pîrî vekâleten şâhidân-ı mezbûrân şehâdetleriyle sâbite olduktan sonra yirmiikibin akça mehr-i mü'eccel olmak üzere 'akd-ı nikâh olundu evâsıt-ı şa'bân sene erba'în ve elf (Şa'bân'ın 11-20 arası sene 1040).

El-Hâc 'Alî bin el-Hâc Mehmed, es-Seyyid Emrullah Çelebî bin es-Seyyid Hüseyin, Süleymân bin Mustafâ, 'Alî bin Hâcî, Satı bin Hüseyin ve gayrum.

184-7 Nikâh

Kamer bint-i 'Osmân vekîli Süleymân bin 'Alî vekâleten 'Abdurrahman Çelebî ibn Ahmed Efendi ve Velî Çelebî bin el-Hâc Seydî şehâdetleriyle sâbite olub güveyi Hasan bin 'Ömer vekîli el-Hâc Hüseyin bin Bahşî vekâleten şâhidân-ı mezbûrân şehâdetleriyle sâbite olub onbin akça mehr-i mu'accel ve yirmibin akça mehr-i mü'eccel olmak üzere 'akd-ı nikâh olundu hurrîre fî evâsıt-ı şehri-i şevvâl sene erba'în ve elf (Şevvâlin 11-20 arası sene 1040).

'Alî Beşe bin İbrahîm, es-Seyyid Emrullah Çelebî bin es-Seyyid Hüseyin, Süleymân bin Mustafâ, 'Alî bin Hâcî, Satı bin Hüseyin ve gayrum.

184-8 Nikâh

‘Âişe bint-i Celâl nâm hatun muhâzıra güveyi Sefer bin ‘Osmân muhâzır-ı fî’l-meclisü’ş-şer’-i şerîf bin akça mehr-i mü’eccel olmak üzere ‘akd-ı nikâh olundu hurrîre fî evâsıt-ı şevvâli’l-mükerrem sene erba’în ve elf (Şevvâlin 11-20 arası sene 1040).

Mustafâ bin Ca’fer, ‘Alî bin Mehmed, Mustafâ bin Hâcı, Süleymân bin Mustafâ ve gayruhum.

184-9 Nikâh

‘Âişe bint-i Muharrem vekîli babası Muharrem bin Bekir vekâleten Şa’bân bin Mehmed ve Hâcı bin Hasan şehâdetleriyle sâbite olub güveyi Mustafâ bin İbrâhim vekîli Nâsrullah bin Ahmed vekâleten Nâsuh bin Mustafâ ve Hasan bin Hüseyin şehâdetleriyle sâbite olub sekizbin akça mehr-i mü’eccel olmak üzere ‘akd-ı nikâh olundu evâhir-i şevvâl sene erba’în ve elf (Şevvâlin 21-29 arası sene 1040).

Dervîş Mehmed bin Mustafâ, ‘Alî bin Bilal, Süleymân bin Mustafâ.

184-10 Nikâh

Emîne bint-i Bekir vekîli el-Hâc ‘Alî bin el-Hâc Mehmed vekâleten Pîr ‘Alî bin ‘Abdülganî ve Hızır oğlu bin el-Hâc ‘Alî şehâdetleriyle sâbite olub güveyi Şâhverdi bin Kubâd vekîli babası Kubâd bin el-Hâc Fahrî şahidân-ı mezbûrân şehâdetleriyle onikibin akça mehr-i mü’eccel olmak üzere ‘akd-ı nikâh olundu hurrîre fî evâil-i zî’l-ka’de sene erba’în ve elf (Zî’l-ka’denin 1-10 arası sene 1040).

‘Abdülhâlîm Çelebî bin Muharrem Efendî, ‘Alî bin Mehmed, Süleymân bin Mustafâ, Halîl bin Receb ve gayruhum.

185-1 Nikâh

Satı bint-i Mehmed vekîli babası Mehmed bin Satılmış vekâleten ‘Abdî Beşe bin Veled ve Turgud Halîl şehâdetleriyle vekâleti sâbite olub güveyi Velî bin Velî vekîli Satılmış bin Velî vekâleten şahidân-ı mezbûrân şehâdetleriyle sâbite olub sekizbin akça mehr-i mü’eccel olmak üzere ‘akd-ı nikâh olundu hurrîre fî evâil-i şehri-zî’l-kade sene erba’în ve elf (Zî’l-ka’denin 1-10 arası sene 1040).

El-Hâc Gazi bin el-Hâc Bekir, Mehmed Halîl bin Turgud, Ramazân bin Pîrli, Hâcı bin Dervîş, ‘Ömer bin Pîrli ve gayruhum.

185-2 Nikâh

Bâcı bint-i Şa’bân vekîli ‘Osmân bin Hasan vekâleten Kemâl Beg ibn Cemâl ve Mehmed Beg ibn Mehmed şehâdetleriyle sâbite olub güveyi Mehmed Beg ibn Mustafâ vekîli Sefer bin Mustafâ vekâleten Dervîş Mehmed bin Rızvân ve Muharrem bin Ahî şehâdetleriyle sâbite olub otuzbin akça mehr-i mü’eccel olmak üzere ‘akd-ı nikâh olundu hurrîre fî evâsıt-ı zî’l-hicce sene erba’în ve elf (Zî’l-hiccenin 11-20 arası sene 1041)

Dervîş Hasan bin Hasan Hoca, Süleymân bin Mustafâ, Hasan bin ‘Abdullah ve gayruhum.

185-3 Nikâh

Ümmühâni bint-i Şa’bân vekîli İbrâhîm Beşe ibn ‘Abdullah vekâleten Hasan bin Reyhân ve ‘Abdî bin Velî şehâdetleriyle vekâleti sâbite olub güveyi Mustafâ bin

Mehmed vekîli Hüseyin bin Bayram vekâleten şâhidân-ı mezbûrân şehâdetleriyle sâbite olub sekizbin akça mehr-i mü'eccel olmak üzere 'akd-ı nikâh olundu hurrîre fî gur-re-i şeh-r-i muharremi'l-harâm sene erba'în ve elf (Muharrem'in 1. günü sene 1040).

Süleymân bin Mustafâ, Hacı bin Dervîş, Nasuh bin Mehmed, 'Ömer bin Pîrli ve gayruhum.

185-4 Nikâh

Eşme bint-i Bayezid el-hazır-ı fî'l-meclisi'ş-şer'i'ş-şerîf güveyi Mîrzâ bin 'Abdullah el-hazır onikibin akça mehr-i mü'eccel olmak üzere 'akd-ı nikâh olundu evâil-i muharrem sene min (Muharrem'in 1-10 arası sene 1040).

Mahmûd bin Memî Efendi, Mehmed bin Velî, Ahmed Çelebî bin Üveys Çavuş, Halîl bin Velî, Hacı bin Dervîş ve gayruhum.

185-5 Nikâh

Râbî'a bint-i Mustafâ vekîli Erişdi bin Şa'bân vekâleten el-Hâc 'Osmân bin Receb ve Üveys bin Mehmed şehâdetleriyle sâbite olub güveyi Hüdâverdi bin Hızır vekîli Arslan Beg ibn Mustafâ vekâleten el-Hâc Yûsuf bin Mustafâ ve Sefer Beg bin Dur'alî Beg şehâdetleriyle sâbite olub üçbin akça mehr-i mü'eccel olmak üzere 'akd-ı nikâh olundu hurrîre fî evâhir-i saferi'l-hayr sene erba'în ve elf (Saferin 21-29 arası sene 1040).

Hacı bin Dervîş, Pîr Ahmed bin Mehmed, 'Ömer bin Pîrli ve gayruhum.

185-6 Nikâh

Zeynî bint-i Hüseyin vekîli 'Alî bin Mustafâ vekâleten Mehmed bin Pîrli ve Ahmed bin 'Alî şehâdetleriyle sâbite olub güveyi Mehmed bin 'Alî vekîli 'Abdurrahman Beşe vekâleten şâhidân-ı mezbûrân şehâdetleriyle ikibin akça mehr-i mü'eccel olmak üzere 'akd-ı nikâh olundu hurrîre fî evâhir-i rebî'ü'l-evvel sene ihdâ ve erba'în ve elf (Rebî'ü'l-evvelin 21-30 arası sene 1041).

Süleymân bin Mustafâ, Satı bin Hüseyin, Nasuh bin Mehmed, 'Ömer bin Pîrli ve gayruhum.

185-7 Nikâh

Fâtıma bint-i el-Hâc Ahmed vekîli Hızır bin Mehmed vekâleten el-Hâc Ahmed bin Mehmed ve Satı bin Hüseyin şehâdetleriyle sâbite olub güveyi Himmet bin Bayram vekîli Hüseyin bin Haydar vekâleten şâhidân-ı mezbûrân şehâdetleriyle sekizbin akça mehr-i mü'eccel olmak üzere 'akd-ı nikâh olundu.

Satı bin Hüseyin, 'Ömer bin Pîrli, Hacı bin Dervîş, Balî Beşe bin ve gayruhum.

185-8 Nikâh

Ziyâde bint-i 'Abdî vekîli babası 'Abdî bin Mustafâ vekâleten Mehmed bin 'Abdurrahman ve Bedel Beg ibn 'Abdullatîf şehâdetleriyle sâbite olub güveyi 'Alî bin Ahmed vekîli Bekir ibn Süleymân vekâleten şâhidân şehâdetleriyle sâbite olan onbin akça mehr-i mü'eccel olmak üzere 'akd-ı nikâh olundu evâil-i rebî'ü'l-âhir sene ihdâ ve erba'în ve elf (Rebî'ü'l-âhirin 1-10 arası sene 1041).

Şeyh Bahşî Beşe Efendi bin Mehmed Seydî, İslâm Efendi bin es-Seyyid Hân, Hacı bin Dervîş ve gayruhum.

185-9 Nikâh

Mü'mine bint-i Mehmed vekîli Muharrem bin el-Hâc 'Abdî vekâleten Hüseyin bin Hasan ve İbrahîm Dede bin Nâsuh şehâdetleriyle sâbite olub güveyi Süleymân bin Ahmed vekîli Dervîş Mehmed bin Rızvân vekâleten Mehmed bin 'Alî Dede şahidân şehâdetleriyle sâbite olub onbin akça mehr-i mü'eccel olmak üzere 'akd-ı nikâh olundu fi't-târîhi'l-mezbûr.

Süleymân bin Mustafâ, Mustafâ bin Mehmed, Çavuş bin Dervîş, Mustafâ Beşe Çukadâr ve gayruhum.

185-10 Nikâh

Fâtıma bint-i el-Hâc Nâsuh vekîli 'Abdullah Çelebî vekâleten 'Osmân bin Receb Mehmed bin 'Abdî şehâdetleriyle sâbite olub güveyi Ahmed bin Kademli vekîli Mustafâ bin Kademli ve Mehmed Çelebî bin el-Hâc 'Abdî ve el-Hâc Hasan bin el-Hâc 'Alî şehâdetleriyle yirmibeşbin akça mehr-i mü'eccel olmak üzere 'akd-ı nikâh olundu hurrîre fî evâsıt-ı rebî'ü'l-âhir sene ihdâ ve erba'în ve elf (Rebî'ü'l-âhirin 11-20 arası sene 1041).

'Alî bin, 'Ömer bin Velî, Süleymân bin Mustafâ ve gayruhum.

186-1 Nikâh

Sabiha bint-i el-Hâc Turâbî vekîli babası el-Hâc Turâbî bin Durmuş vekâleten 'Abdî Beg bin Mustafâ Beg ve Ahmed bin Mehmed şehâdetleriyle sâbite olub güveyi Receb bin Mehmed vekîli Baba Mehmed bin Mehmed vekâleten şahidân-ı mezbûrân şehâdetleriyle sâbite olub ellibin akça mehr-i mü'eccel olmak üzere 'akd-ı nikâh olundu evâsıt-ı cemâziye'l-âhir sene ihdâ ve erba'în ve elf (Cemâziye'l-âhirin 11-20 arası sene 1041).

186-2 Nikâh

Mü'mine bint-i 'Alî vekîli Hüseyin Dede bin 'Alî Dede vekâleten el-Hâc Muharrem bin 'Abdî ve Yusuf bin Memî şehâdetleriyle sâbite olub güveyi Hasan bin 'Abdî vekîli Mustafa Çelebî bin el-Hâc Memiş vekâleten 'Abdî bin 'Alî ve Satı bin Hüseyin şehâdetleriyle sâbite olub yirmibin akça mehr-i mü'eccel olmak üzere 'akd-ı nikâh olundu hurrîre fî evâil-i receb sene ihdâ ve erba'în ve elf (Recebin 1-10 arası sene 1041).

Pir Ahmed bin Mehmed, Velî bin İbrahîm, 'Ömer bin Pirlî ve gayruhum.

186-3 Yarım Kalmış Belge

Fâtıma bint-i Cum'a vekîli babası Cum'a bin el-Hâc Seydî 'Alî vekâleten Sinân (belge yarım).

186-4 Suğla Hâslarına 1041 Senesi için Voyvoda ve Kâtib Ta'yîn Berâtı

Sûret-i berât-ı şerîf-i Suğla.

Berât-ı şerîf hükmü oldur ki.

Silahdâran zümresinden dördüncü bölükde 'Osmân Mehmed Yûsuf nâm kulum bu sene-i mübârekeke mülâzımından olmakla hîn-i tevzi'den vilâyet-i Karaman hazînesine tâbi' olan Suğla hâslarının bin kırk bir senesinin voyvodalığı tevçîh olunub sûret-i ru'us-ı hümâyûnum verilmiş iken ebnâ-i sipâhîyandan yirmi üçüncü

bölükde yevmî kırkbeş akça ulûfe mutasarrıf olub bölüğün kadîmi emekdârlarından Mustafâ Rızvân yeniçeri zîde kadruhuya ru'us verib hüsn-i ihtiyâriyle ferâgat eylemekle tevcîh olunub tekrâr sûreti ru'us-ı hümâyûnum verilüb mûcib-i berât-ı şerîfim rica eylemeğin zikr olunan Suğla hâslarının mâl-ı mîrîsini hazîne-i âmirem defterlerinde senede ikiyüzbin akçadan olmakla malına noksan gelmemek üzere bin kırk bir martı ibtidâsından kâmil bir sene temâmına değin der-'uhde olunub zabt ettirilmek fermânım olmağın vech-i meşrûh üzere deruhde olduğu ordu-yı hümâyûnum hazînesi defterlerine kayd olunub işbu dârendegân-ı fermân vâcibû'l-iz'anım kıdvetü'l-emâsil vel-akrân müşarûn ileyh Mustafâ Rızvân yeniçeri zîde kadruhuya hâss-ı mezbûreye voyvoda ve silahdârlarım zümresinden kırkinci bölükde yevmî onyedî akça ulûfeye mutasarrıf olan İsmâ'îl Mustafâ zîde kadruhuyu kâtib ta'yîn idüb bu berât-ı hümâyûn-ı meserret makrûnu verdim ve buyurdum ki varub bundan akdem hâss-ı mezbûreyi voyvoda olanlar ne vecihle zabt ve tasarruf idegelmişler ise müşarûn ileyh dahî sene-i mezbûre martı ibtidâsından bir sene temâmına değin ol vecihle zabt ve tasarruf ve vâki' olan hukûk ve rüsûm ve cürmü cinâyet ve bad-ı hevasını ve bi'l-cümle küllî ve cüz'î mahsûlâtını alagelen 'âdet ve kânûn üzere ve defter mûcibince cem' ve tahsîl ve kabz idüb iltizâmı mûcibince lâzım gelen mîrîyi ordu-yı hümâyûnum hazînesine teslim idüb 'ulûfesini kat' eyleye ve hâss-ı mezbûrenin kitâb-ı merkûm ve re'âyâsı müşarûn ileyh Mustafâ zîde kadruhuya târîh-i merkûmda üzerlerine voyvoda bilüb voyvodalık emîrlerinde müraca'atı buna eylelüb şer' ve kânûna muvâfık olan surında tecâvüz eylemeyeler ve hâss-ı mezbûre re'âyâsına taraf-ı âhardan bir ferd dâhl ve ta'arruz eylemeyüb re'âyâsı her kande bulunursa uhdelerine kânûn-ı kadîm ve defter mûcibince lâzım gelen mâl-ı mîrîsini tahsîl idüb zabtına ve mâl-ı mîrînin tahsiline âhardan kimesne manî' ve müzahîm olmayalar ve hâss-ı mezbûrenin peşininden düstûr-ı ekrem müşîr-i efhâm nizâmü'l-âlem müdebbirü'l-ûmuru'l cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb vezîr-i 'azâm ve serdâr-ı şeca'at mekârim Hüsrev Pâşâ edâmallahu te'âlâ iclâlehunun kethüdâsı olan iftihârü'l-emâcid-i ve'l-ekârim 'Alî kethüdâ dâme mecduhunun ordu-yı hümâyûnum hazînesine virdüğü hil'atlar bahâsı için Mustafâ zîde kadruhu yedinden tefavütle yirmibin akça ki te'kiden nısfı onbin akça eder bin kırk bir rebî'ü'l-ûlanın yirmi birinci gününden ordu-yı hümâyûnum hazînesi defterlerine mahsûb olmuşdur ve mezbûr İsmâ'îl Mustafâ nâm kulum voyvoda-i müşarûn ileyh yanında kitâbet hizmetinde olub hizmet-i lâzimesini edâ idüb kitâbet-i mezbûrede âhardan dâhl ettirilmeye şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fi'l-yevmî's-sâmin ve'l-işrîn şehr-i rebî'ü'l-evvel sene ihdâ ve erba'în ve elf (Rebî'ü'l-evvelin 28 sene 1041).

186-5 Nikâh

Mahalle-i Türbe-i Celâliye.

Ümmühân bint-i Bostan vekîli babası Bostan bin İbrahîm vekâleten Şeyh İbrahîm Çelebî bin Mustafâ Çelebî ve Mustafâ Çelebî bin el-Hâc 'Abdullah şehâdetleriyle güveyi Mehmed bin el-Hâc Mehmed vekîli Dervîş Mehmed bin el-Hâc Mustafâ vekâleten Mahmûd bin Süleymân ve Yûsuf bin 'Ömer şehâdetleriyle sâbit olub onaltıbin akça mehr-i mü'eccel olmak üzere 'akd-ı nikâh olundu evâsıt-ı şehr-i şa'bân sene ihdâ ve erba'în ve elf (Şa'bân'ın 11-20 arası sene 1041).

Seyyid Hâlîfe bin Mehmed Dede, Süleymân bin Mustafâ, el-Hâc Mehmed bin el-Hâc Mahmûd, İbrahîm bin el-Hâc Mustafâ ve gayruhum.

186-6 Nikâh

‘Âişe bint-i el-Hâc Velî vekîli Mustafâ bin el-Hâc ‘Alî vekâleten Mahmûd bin Mehmed ve Mehmed bin İbrahîm şehâdetleriyle güveyi Hüseyin bin Mahmûd vekîli el-Hâc Turâbî bin Durmuş vekâleten şâhidân-ı mezbûrân şehâdetleriyle sâbite olub yirmibin akça mehr-i mü’eccel olmak üzere ‘akd-ı nikâh olundu hurrîre fi evâhir-i şa’bân sene ihdâ ve erba’în ve elf (Şa’bânın 21-29 arası sene 1041).

Cavidan bin ‘Abdullah, Mevlânâ Receb Hâlîfe İmâm Kındevî, Hâcî bin Dervîş, ‘Ömer bin Pîrli ve gayruhum.

187-1 Karaman Defter Kethüdâlığı Tevcîh Berâtı

Sûret-i berât-ı şerîf-i defter kethüdâlığı.

Nişân-ı şerîf-i ‘âlişân hümü oldur ki.

Ebnâ-i sipâhîyandan iki yüz elli dördüncü bölükde yevmî yirmibir akça ‘ulûfe mutasarrîf olan İsmâ’îl bin İbrahîm nâm kulum bölüğün emekdârlarından olub mülâzımından olmakla hizmet-i mülâzemeti mukâbelesinde hîn-i tevzi’de eyâleti Karaman’ın defter kethüdâlığı sene ihdâ ve erba’în ve elf rebî’ü’l-evvelinin guresinde sûret-i ru’us-ı hümâyûnum ile tevcîh olunub berât-ı ‘âlişânım verilmek bâbında istid’a-i ‘inâyet itmeğin vech-i meşrûh üzere zıkr olunan defter kethüdâlığı bundan akdem eyâlet-i Karaman’da tîmâr defterdârı olan dârende-i fermân vâcibû’l-iz’an kıdvetü’l-emâsil vel ekârim mezbûr İsmâ’îl İbrahîm nâm kulum zîde mecduhuya işbu sene ihdâ ve erba’în ve elf rebî’ü’l-ûlanın guresinde sûret-i ru’us-ı hümâyûnum mûcibince tevcîh olunub bu berât-ı meserret ayât-ı nehç gayâtı verdim ve buyurdum ki mezbûr kulum varub eyâlet-i Karaman’da defter kethüdâlığı hizmetinde olub ve eyâlet-i mezbûrenin defter kethüdâlığı zabt idenler ne vecihle zabt ve minvâl üzere tasarruf edegelmîşler ise mezbûr kulum dahî ol minvâl üzere mutasarrîf ola ve hâsların karyelerinin re’âyâsı merkûm kulumu üzerlerinde defter kethüdâsı bilüb defter kethüdâlığına mûte’allık ûmurda müraca’atı mûmâ ileyhe ideler ol bâbda hiç ehâd manî’ ve dafî’ ve müzâhîm olmaya şöyle bileler alâmet-i şerîfe i’timâd kılalar tahrîren fi’l-yevmî’t-tâsi’ ‘âşer şehri rebî’ü’l-evvel sene ihdâ ve erba’în ve elf (19 Rebî’ü’l-evvel sene 1041).

Be-Makâm-ı Kostantiniyye el-Mahrûse.

187-2 Mîrî Develerin Konya Sancağı’nda Kışlaması Hakkında Fermân

Sûret-i emr-i şerîf-i berâ-yı kışlak istirân.

Akzâ kuzâtü’l-müslimîn evlâ vülâtü’l-muvahhidîn ma’denü’l-fazl ve’l-yakîn hüccetü’l-hakkı ‘âle’l-hâlkı ecmâ’in vâris-i ‘ulûmü’l-enbiyâ ve’l-mürselîn el-muhtass bi-mezîd-i ‘inâyeti’l-meliki’l-mu’în Mevlânâ Konya kâdısı zîdet fezâ’iluhu ve mefâhirü’l-kuzât ve’l-hükkâm me’âdeni’l-fezâ’il ve’l-keâm Bayburd ve Eski-il ve Aladağ ve Pirlevganda ve İnsuyu ve Kureyş ve Akça şehir ve Belvîrân ve Lârende ve Gaferyad kâdıları zîde fazluhum tevkî’-i refî’-i hümâyûn vâsil olıcak ma’lûm ola ki hâlen bu sene-i mübârekede vâki’ olacak sefer-i hümâyûnum bazı mevani’ iktizasıyla te’hîr olunub serdâr-ı âlî mikdârım olan düstûr-ı ekrem müşîr-i efhâm nizâmü’l-‘alem nazîm-ı münâzîmü’l-ümem vezîr-i ‘azâm ve serdâr-ı ekremim Hüsrev Pâşâ edâmâllahu te’âlâ iclâlehu ve sâ’ir ‘asâkir-i islâm zafer-i encam kışlamak fermânı olub mîrî develere dahî kışlak lâzım olmağın Konya Sancağı’nda vâki’ olan kazâlara mîrî develerinden (boş) katar mâd yüz on katar ner deve ta’yîn olunub bi’l-fi’l serki

emîni olan iftihârü'l-emâcid-i ve'l-ekârim (boş) dâme mecduhu defter mücibince irsâl olunmakla her birinizde ta'yîn olunan mîrî develeri şehirlerden ve kasabâtda olan ahurlara ve hânlara yerleşdirüb lâzım olan arpa ve sâmanı ve sâ'ir zâd ve vezâdlarını her kazganın hânelerine göre mu'tad-ı kadîm üzere tevzî' ve cem' ve üzerlerine zâbit ta'yîn olunan kimesneye teslim ettirüb bir nesneye müzayaka çekdirilmemek bâbında fermân-ı 'âlîşânım sâdır olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfimle hâssa-i ner deve sârbânları kethüdâsı 'Alî kethüdâ tarafından kıdvetü'l-akrân Mehmed mazmûn-ı sârbân vusûl buldukda sizki livâ-i mezbûrda vâki' olan kâdîlarsız bu bâbda her biriniz sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrîm mücibince 'âmel idüb dahî mîrî develerinden taht-ı kazânıza irsâl olunan (boş) katar mâd yüz on katar ner deveyi her biriniz taht-ı kazânınıza vâki' olan kasabât ve şehirlerde ahurlara ve hânlara yerleşdirüb lâzım olan arpa saman ve hıdemâtının ve zâd ve vezâdlarını taht-ı kazânuzun hânelerine göre mu'tad-ı kadîm üzere tevzî' ve cem'i ner develer kışladığı mahalle nakl itdirüb sergî emîni olan mûmâ ileyh (boş) tarafından üzerlerine zâbit ta'yîn olunan kimesneye teslim ettirüb ihmâl ve mûsâheleden ve mîrî develer karaya gönderilmekle yahud harâbe yerlere konulmakla şiddet-i şitada iyâzen billahî te'âlâ bir zarar irişmekden be-gâyet hazer eylesesin zinhâr mîrî develeri karaya göndermeyüb şehirlerde ve kasabâtda olan ahurlara ve hânlara yerleşdirüb lâzım olan arpa ve sâman ve sâ'ir zâd ve zevâdların kendi yanlarına götürdesiz bu bâbda menzilci ve derbendci ve köprücü ve sâ'ir tekalif-i 'örfiyyeden mu'af olanlar 'avârız verir re'âyâya zûlm ve te'addî olunmamak için fermân olunan kışlaklarda 'avârız hânesi re'âyâsı ile ma'an çekmeleri fermân olmuştur her biriniz vech-i meşrûh üzere âmel idüb taht-ı kazânızda sâkin olan menzilci ve köprücü ve derbendci ve sâ'ir tekâlif-i 'örfiyyeden mu'af ve müsellemlerin cümlesi fermân olunan kışlağı hâne-i 'avârız re'âyâsı ile âla ve evsat ve ednâ itibarıyla hisselerine düşen ta'yîn üzere edâ idüb bir vecihle te'allül ve nizâ' itmeye ittirmiyesiz 'inâd üzere olanı vuku'u üzere 'arz eylesesiz ve zikr olunan mîrî develerin her katarına ruz-i hızıra dek günde bir kile İstanbulî arpa ve bir haran saman ve bir virdürüb noksan üzere verdirmeyüb bir bahâne ile fukarâya zulm ve te'addî olmuş ahâli olmaya şöyle bileler alâmet-i şerife i'timâd kılalar tahrîren fi evâsıt-ı rebî'ü'l-âhir sene ihdâ ve erba'în ve elf (Rebî'ü'l-âhirin 11-20 arası sene 1041).

187-3 Karamanoğlu İbrahim Beg 'İmâreti Mescidi İmamının Görevine Yeniden Ta'yîn Berâtı

Sûret-i berât-ı şerif.

Nişân-ı şerîf-i sultânî hükmü oldur ki.

Nefs-i Konya'da vâki' Karamanoğlu merhûm İbrahim Beg 'imâreti mescidine yevmî beş akça ile imâm olan işbu tevkî'i refî'ü's-şân-ı hakânî Mevlânâ 'Abdülhâlim Efendi ve sâhib-i salâh ve müsellemler olduğundan mâ-ada hizmetinde kusuru ve 'azlin îcâb ider hâli bulumamağın Konya kâdısı Seyyid İbrahim hılâfi vâki' inhâ ve ba'dehu iraz cevâbı ile 'İvaz nâm kimesneye tevcîh etmekle mezbûre ziyâde gadr olduğun emîri'l-ümerâi'l-kirâm sâbıkan Şehrîzor beglerbegisi olub hâlen vilâyet-i Karaman defterdârı olan Hasan bin Mustafâ dâme ikbâluhu geri mukârrer olması bâbında 'arz eylemeğın sadaka idüb bu berât-ı meserret ayâtı verdim ve buyurdum ki merkûm 'Abdülhâlim varub ve mescid-i mezbûrda kemâkâne imâm olub hizmet-i lâzımesini mü'eddî kıldıkdan sonra ta'yîn olunan yevmî beş akça vazîfesini evkâfi mahsûlünden mah be-mah alub vâkıfın rûhu ve devâm-ı devletimçün du'âya

müdâvemet göstere ol bâbda hiç ehâd manî' ve dafi' olmaya şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fi evâil-i şehri-i şevvâli'l-mükerrerrem sene erba'in ve elf (Şevvâlin 1-10 arası sene 1040).

Be-Makâm-ı Kostantiniyye.

188-1 Sefer-i Hümâyuna Götürülecek Konya'daki Mîrî Develerin Keçelerinin Hazırlatılması Hakkında Fermân

Sûret-i emr-i şerîf.

Akzâ kuzâtü'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn vâris-i 'ulûmü'l-enbiyâ ve'l-mürselîn hüccetü'l-hakkı 'âle'l-hâlkı ecma'in el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-mu'in Mevlânâ Konya kâdısı zîdet fezâ'iluhu tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olucak ma'lûm ola ki hâlâ ordu-yı hümâyûnumda bi'l-fi'il sergi-i hümâyûnum emîni olan kıdvetü'l-vekâ'id ve'l-a'yân Süleymân zîde mecduhu mühürlü mektûb getürüb inşâ'allâhü te'âlâ evvel bâhar hâcetse-i hazâ'in vâki' olacak sefer-i hümâyûnum götürülecek mîrî develer için keçeleri lûzm olduğun i'lâm etmeğin her bir keçe ondörder akçaya olmak üzere (boş) katar develerin keçelerin Konya'da işlettirüb hazır ve müheyya ittirmeniz fermânım olmuştur buyurdum ki hükmi şerîfimle (boş) vardıkda bu bâbda sâdir olan fermân-ı celîlü'l-kadrîm üzere âmel idüb dahî bir an ve bir saat tevakkuf ve terahî eylemeyüb her birini ondört akçaya olmak üzere (boş) katar develerin keçelerin işlettirüb hazır ve müheyya ittiresiz bahası için lâzım gelen akçaların hesabı mezbûr üzere merkûm kulum ile irsâl olunan akçadan eshâbı hukûkun haklarını bi't-temâm edâ ittirüb kimesnenin bir akça ve bir habbesi ketm ettirmiyesiz husûs-ı mezbûr ümûr-ı mühim bâbında kat'a tevâkkuf ve tereddüd ve bir vecihle te'allül ittirmeyüb vech-i meşrûh üzere zikr olunan mîrî develerin keçelerin mezbûr kulum mübâşeretiyile işletüb cümlesi hazır ve müheyya ittirüb edâ-i hizmet ve itmâm ittiresin avk ve te'hîrden ve ihmâl ve müsâheleden be-gâyet ihzar idüb 'amel mande keçe işlettirmemekden hazer eyleyüb vech-i meşrûh üzere olan emri yerine getiresin şöyle bilüb alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fi l-yevmi't-tâsi' 'aşer şehri-i rebî'ü'l-âhir sene ihdâ ve erba'in ve elf (19 Rebî'ü'l-âhir sene 1041).

Be-yurd-ı sahrâ-yı el-Mahrûse.

188-2 Savaşta Ölen Müteferrikâ Ze'âmetinin Başkasına Verilmesi Üzerine Oğluna Tımar Tevcîhi Hakkında Fermân

Sûret-i emr-i şerîf-i merhûm 'Abdullah Ağa oğlu Bostan Ağa.

Emîrû'l-ümerâi'l-kirâm kebîrû'l-küberâi'l-fihâm zü'l-kadr ve'l-ihtirâm sâhibü'l-'izzî ve'l-ihtişâm el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-'ala Karaman beglerbegisi dâme ikbâluhu ve akzâ kuzâtü'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn hüccetü'l-hakkı 'âle'l-hâlkı ecma'in vâris-i 'ulûmü'l-enbiyâ'i ve'l-mürselîn Mevlânâ Konya kâdısı zîdet fezâ'iluhu ve mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'adenü'l-fazl ve'l-ke'lâm Konya ve Begşehir sancaklarında vâki' olan kâdılar zîde fazluhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olucak ma'lûm ola ki dergâh-ı muallâm müteferrikalarından müteferrika 'Abdullah oğlu dârende-i fermân-ı hümâyûn Bostân südde-i sa'âdetime gelüb Konya ve Begşehiri sancaklarında Bozkır Nâhiyesi'nde Avdan nâm karye ve gayriden kırkdokuzbinyüzdoksansekiz akça ze'âmete mutasarrıf olan babası mezbûr müteferrika 'Abdullah sene tis'a ve selâsîn ve elf senesinde emr-i şerîfimle seferde kalub ba'dehu fevt oldukda

dokuzbinyediyüzelli akçası sene-i mezbûre recebin onuncu günü âsitâne-i sa'âdetimden kendiye tevcîh olunub berât ittirüb tasarruf eylemek ittikte âhardan müteferrikâ Süleymân nâm kimesne sene-i mezbûre şevvalinin on dokuzuncu gününden serdâr-ı sâbık tarafından alub berât ittirüb tîmâr-ı mezbûru zabt eylemekle buna küllî gadr olduğun bildirüb istinsâh olan berâtı mûcibince ibkâ ve mukârrer kılınmak bâbında 'inâyet rica etmeğin imdi mande olan ze'âmet ve tîmâr âsitâne-i sa'âdetimden verilmek kânûn-u kadîm olduğundan gayri tasarrufunun oğullarına kânûn üzere tîmâr tevcîh olunmadıkça âharın aldığı mahza olub ve bunun târîh-i mukaddem olmakla ibkâ ve kat'a mukârrer olmak akdem olmuşdur buyurdum ki tîmâr-ı mezbûru akdem üzere mezkûr Bostan elinde olan berât ve sâ'ir temessükât-ı mûcibince kemâkâne zabt ve tasarruf ittirüb min ba'd müteveffânın oğullarına tîmâr tevcîh olunmadan serdâr-ı sâbık tarafından bi vechi alub niza' iden mezbûr müteferrikâ Süleymân ve âhardan bir ferdi dâhl ve ta'arruz ittirmiyessin ve dahl idüb tahvîl ve târîhine düşen mahsûlünden kâlil ve kesîr nesin almış ise ba'de's-sübût hükm idüb geri ve bî kusur alıveresin bundan sonra kana'at itmeyüb tekrâr temessükât-ı ibrâz idüb niza' iderse min ba'd temessükâta 'itibâr itmeyüb ibrâz eyleyüb temessükât-ı mevâki'a götürüp ve tîmâr-ı mezbûru işbu akdem üzere kemâkâne zabt ittiresin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsın tahrîren fî evâsıt-ı şehri cemâziye'l-evvel sene ihdâ ve erba'în ve elf (Cemâziye'l-evvelin 11-20 arası sene 1041).

Be-Makâm-ı Kostantiniyye el-Mahrûse.

189-1 Karaman Beglerbeginin Görevine Devam Etmesi Hakkında Fermân

Sûret-i emri şerîf-i berâ-yı mukarrernâme-i mîr-mîrân-ı Karaman.

Emîrû'l-ümerâi'l-kirâm kebîrû'l-küberâi'l-fihâm zü'l-kadr ve'l-ihtirâm sâhibü'l-'izzî ve'l-ihtîşâm el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-'ala Karaman beglerbegisi Dilâver dâme ikbâluhu tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki südde-i sa'âdetime âdem gönderüb eyâlet-i mezbûre bundan akdem serdâr-ı sâbık tarafından bana tevcîh olunub üzerinde olmakla memleketin zabt ve harâsetini ve re'âyâ ve berâyânın ve sâ'ir ahâli-i vilâyetin himâyet ve siyânetlerine mecd ve sa'i iken âhara virilmek ihtimâli ile haber şayi' olmakla ihtilâle ba'is olduğun bildirüb 'inâyet rica eyledikleri ecilden serdâr-ı sâbık tarafından verilen emri şerîf mûcibince kemâkâne ibkâ ve mukârrer kılınmışdır buyurdum ki eyâleti mezbûrede serdâr-ı sâbık tarafından verilen emri şerîf mûcibince kemâkâne sen mutasarrıf olub zabt ve harâset-i memleket ve zabtu ve siyânet-i ra'iyet bâbında mecd ve sa'i olub eyâletine âhardan bir ferdi dâhl ve ta'arruz ettirmiyessin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsın tahrîren fî-evâil-i cemâziye'l-âhir sene ihdâ ve erba'în ve elf (Cemâziye'l-âhirin 1-10 arası 1041).

Be-Makâm-ı Kostantiniyye el-Mahrûse.

189-2 Konya Sancağı'nda 1042 Senesine 'Ait Bedel-i Nüzul Tahsîl Görevinin Tevcîhi Hakkında Fermân

Sûret-i emri şerîf-i bedel-i nüzul.

Akzâ kuzâtü'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn vâris-i 'ulûmü'l-enbiyâ ve'l-mürselîn hüccetü'l-hakkı 'âle'l-hâlkı ecmâ'in el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-mû'in Mevlânâ Konya kâdısı zîdet fezâ'iluhu ve mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'adeni'l-feza'il ve'l-keâm Konya Sancağı'nda

vâki' olan kâdılar zîde fazlulum tevkî'-i reff'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki inşâ'allahü'l-meliki'l-müte'al evvel bâhar hâcetse asârda vâki' olan sefer-i hümâyûnuma me'mûr olan altıbölük halkı ve dergâh-ı muallâm yeniçerilerinden kayyum kulları için nüzul-ı 'avâriz lâzım iken ol cânibler mesafe-i ba'ide olmakla nüzul zâhiresinin 'avâriz akçası me'mûra naklî re'âyâyâ 'asir olmakla hâllerine terehhum olunub zahire behasını ve naklinin kirâsı mukâbelesinde her bir hânedan yirmişer kâmil gurus tahsîl ve evvel mâl ile bulunan yerlerden zâhire iştirâ olunub kullarıma verilmek için ordu-yı hümâyûnuma irsâl ve teslîm-i hazîne olunub fermânım olmağın ebnâ-i sipâhîyanların birinci bölükde Hüseyin Mehmed ve yine sipâhîyandan birinci bölükde Mehmed Yahyâ Mahmud Hamza nâm kullarım bu sene-i mübâreke mülâzımînde olmaları livâ-i mezbûrun bedel-i nüzulünün tahsîli hizmeti hîn-i tevzi'de ber vechi iştirâk verilmiş iken 'ulûfeciyan yesârdan kırk dördüncü bölükde yevmî yedi akça ulûfeye mutasarruf olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Ahmed hînü'l-vürûtda zîde kadruhuya ru'ûsların verib ferâgat eylemeleriyle tevcîh olunub Konya Sancağı'nda vâki' menzilci hânelerinden gayri beş yüz elli üç buçuk 'avâriz hânelerinin bin kırk bir senesinde vâki' bin kırk iki târihine mahsûb olmak üzere her bir hânelerinden yirmişer kâmil gurus bedel-i nüzullerinin tahsîli için mübâşir ta'yîn olunub eline nişanlı ve mühürlü mevkûfat defteri sûreti verilüb irsâl olunmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrîm üzere âmel idüb ve dahî menzilci hânelerinden gayri ol mikdâr 'avârizhânesinin her bir hânesinden târih-i mezbûre mahsûb olmak üzere her bir hânelerinden yirmişer kâmil gurus bedel-i nüzullerini nişanlı ve mühürlü mevkûfat defteri mücibince mezkûr kulum cem' ve tahsîl ve kabz ittirüb bir akçasın bâki koydurmayub kimesneye te'allül ve niza' itirmiyessin ve bazı müteferrika ve çavuş ve zü'ema ve erbâb-ı tîmâr ve altıbölük hâlkı ve yeniçeri ve sâ'ir askeri tâ'fesi ve a'yân-ı vilâyetden zi-kadr kimesneler ve bazı hizmet mukâbelesinden mu'af olanları kadîmden hâne-i 'avâriza kayıtlı olmakla 'avâriz alagelen ra'iyet üzere virilüb kâran zirâ'at eylemeleriyle defterde kayd olunan hânelerden bedel-i nüzul talep olundukda biz askeri tâ'ifesinden olub ve ba'zı hizmet mukâbelesinde ve bedel-i güherçile vermekle mu'aflarız deyü dâhl ve cümleye te'allül idüb deftere kesr ve noksan getürmek isteyüb ve hâneleri ve sâ'ir re'âyâ ve fukarâsına tahmîl ittirildi iseler ol makule hâneler her kimin tasarrufunda hânelerine götürüldüğünden bi't-temâm mezbûr kulum tahsîl ettirüb zinhar deftere noksan ve görülüb ve hânelerin ve sâ'ir re'âyâ fukarâsına tahmîl itirmeyesiz ziyâde 'itmam ve hılâf-ı emr-i şerîf vaz' idenleri isimleri ve resimleri ve dirlikleri ile yazub ordu-yı hümâyûnuma 'arz ve ilâm eylesin ki sonradan haklarında emrim ne vecihle sâdır olursa bu vecihle âmel oluna ve bedel-i nüzul tahsîli husûsuna medhâli ve alâkası olmayanları kârışdırmayub mezbûr kulumdan gayri bir ferdi dâhl ve ta'aruz itirmiyessin ve hîn-i tahsîlde hakk ve 'adl üzere olub ahsen-i tedbîr ve tedârik ile tahsîl ve itmâm-ı hizmet ittirüb defter noksan ve ziyâde olmaktan ve hılâf-ı emîr ve defter ziyâde olmamakla zûlm ve te'addîden begayet ihtirâz eylesesiz şöyleki bedel-i nüzul mâlî hânedan noksan ve ziyâde tahsîl ve irsâl ola sonradan lâzım gelen kendi hâne ve noksan üzere tahsîl ettiren kâdılardan ve mübâşirden tazmîn ittirilür bilmiş olasız ve hâsıl olan bedel-i nüzul mâlını mezbûr kuluma virmeleriyle ordu-yı hümâyûnuma irsâl ve teslîm-i hazîne ittiresin ve mezbûr kulum bin kırk bir rebî'ü'l-evvelinin on birinci gününden yedibinyüz akça ve yine mah-i mezbûrun on ikinci gününden yetmişikibinüçyüz akça tekavitleriyle cem'an seksenbin akça ider ber vech-i peşin

ordu-yı hümâyûnum hazînesine teslim eylemişdir şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fî'l-yevmî's-sâdis aşer şehri rebî'ü'l-evvel sene ihdâ ve erba'în ve elf (26 Rebî'ü'l-evvel sene 1041).

Be-Makâm-ı Kostantiniyye el-Mahrûse.

190-1 Hazret-i Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî Evkâfı Mütevelli Ta'yîn Berâtı

Sûret-i berât-ı şerif tevliyet-i hazret-i Mevlânâ.

Nişân-ı şerîf-i âlişân hükmü oldur ki.

Dergâh-ı 'âlî kapucularından işbu râfî'-i tevkî'-i refî'ü's-şân-ı hakânî ve nakl-i yarlığı belîği mükerrem-i ünvan-ı tacdâri kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Süleymân zîde kadruhu hakkında mezîd-i 'inâyet-i padişâhânem vücûda getürüb mahmiye-i Konya'da vâki' Hazret-i Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî kuddise sırrihü'l-azîz evkâfına kıdvetü'l-havass-ı ve'l-müttekâddimîn dârü's-sa'âde ağası İdrîs zîde mecduhu 'arzı mûcibince seccâde şeyhi Ebû Bekir ma'rîfetiyle ref' olunan evlâddan Hüseyin yerine bin kırk bir cemâziye'l-âhîrinin guresinde yevmî kırk akça vazîfe ile mütevelli nâsb idüb bu berât-ı hümâyûn-ı 'izzet makrûnu verdim ve buyurdum ki varub şöyleki vezâ'if-i hizmeti tevliyetinde mer'î ve mü'eddî kıldıkdan sonra ta'yîn olunan yevmî kırk akça vazîfe evkâf-ı mezbûre mahsûlünden alub mutasarrıf ola ol bâbda ikrâr idenden bir ferd manî' ve dâfi' olmaya şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fî'l-yevmî's-sâni şehri cemâziye'l-âhir sene ihdâ ve erba'în ve elf (2 Cemâziye'l-âhir sene 1041).

Be-Makâm-ı Kostantiniyye el-Mahrûse.

190-2 Hazret-i Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî Evkâfı Mütevelli Ta'yîn Berâtı

Sûret-i berât-ı şerif.

Nişân-ı şerîf-i âlişân hükmü oldur ki.

Dergâh-ı 'âlî kapucularından işbu râfî'-i tevkî'-i refî'ü's-şân-ı hakânî ve nakl-i yarlığı belîği mükerrem-i unvân-ı tacdâri kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Süleymân zîde kadruhu hakkında mezîd-i 'inâyet-i padişâhânem vücûda getürüb nefsi-i Konya'da vâki' Hazret-i Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî kuddise sırrihü'l-âzîzin evkâfına kıdvetü'l-emâsil ve'l-a'yân evkâf-ı mezbûre nâzırı dârü's-sa'âde ağası İdrîs zîde mecduhu 'arzı mûcibince ihmâl ve müsâhele eyleyüb vakf-ı mezbûr karasına müşerref olduğu ecilden ref' olan Hüseyin yerine bin kırk bir cemâziye'l-âhîrin guresinde yevmî dört akça vazîfe ile mütevelli nâsb idüb bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki varub şöyle ki vezâ'if-i hîdemâtı tevliyetin mer'î ve mü'eddî kıldıkdan sonra ta'yîn olunan yevmî dört akça vazîfesin evkâf-ı mezbûre mahsûlünden alub mutasarrıf ola şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fî'l-yevmî'l-hâdî şehri cemâziye'l-âhir sene ihdâ ve erba'în ve elf (1 Cemâziye'l-âhir sene 1041).

Be-Makâm-ı Kostantiniyye el-Mahrûse.

190-3 Sultân 'Alâ'eddîn Evkâfı Mütevelli Ta'yîn Berâtı

Sûret-i berât-ı şerif-i Sultân 'Alâ'eddîn.

Nişân-ı şerîf-i âlişân hükmü oldur ki.

Ebnâ-i sipâhîyandan olub işbu râfî'-i tevkî'-i refî'ü's-şân-ı hakânî ve nakl-i yarlığı belîği mükerrem-i ünvan-ı tacdâri kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mehmed zîde kadruhu hakkında mezîd-i 'inâyet-i padişâhânem vücûda getürüb nefsi-i Konya'da

vâki' merhûm ve mağfûrun leh Sultân 'Alâ'eddîn evkâfına kendü 'arz-ı hâli mûcibince ref' olunan Süleymân yerine bin kırk bir cemâziye'l-âhîrinin guresinde müteveli nâsb ve ta'yîn idüb bu berât-ı hümâyûn 'izzet makrûnu virdim ve buyurdum ki varub vech-i meşrûh üzere bundan akdem müteveli olanlar ne minvâl-i üzere zabt ve tasarruf idgelmişler ise mezbûr dahî emekdârlardan olmağın üslûb-ı sâbık üzere zabt ve tasarruf eyleye şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fi'l-yevmî'l-hâdî 'âşir min cemâziye'l-âhir sene ihdâ ve erba'în ve elf (11 Cemâziye'l-âhir sene 1041).

Be-Makâm-ı Kostantiniyye el-Mahrûse.

190-4 Sinân Ağa Dârü'l-huffâz Evkâfı Müteveli Ta'yîn Berâtı

Sûret-i berât-ı şerif-i Sinân Ağa.

Nişân-ı şerîf-i âlişân hükmü oldur ki.

Konya'da vâki' merhûm Sinân Ağa dârü'l-huffâz evkâfına yevmî iki akça ile müteveli olan işbu râfi'-i tevkî'-i refi'ü's-şân-ı hakânî Dervîş Hüseyin edâ-i hizmeti üzere iken bilâ sebep bir tarikle Mehmed nâm kimesne alub gadr etmekle ref' olunub geri ibkâ berât-ı şerîfim taleb olunmağın sadaka idüb bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki varub anda kemâkân müteveli olub hizmet-i lâzimesini mü'eddi kıldıkdan sonra yevmî iki akçaya mutasarrif olub vâkıfın rûhu ve devâm-ı devletimçün du'âya müdâvemet göstere kimesne manî' olmaya şöyle bilüb alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fi evâsıt-ı cemâziye'l-âhir sene ihdâ ve erba'în ve elf (Cemâziye'l-âhirin 11-20 arası sene 1041).

Be-Makâm-ı Kostantiniyye el-Mahrûse.

190-5 Seyfiye Medresesi Müteveli Ta'yîn Berâtı

Seyfiye Medresesi'nin tevliyeti yevmî beş akça ile Bedel bin Bekir üzerinden Yûsuf nâm kimesneye sene ihdâ ve erba'în ve elf cemâziye'l-ûhrasının üçüncü günü âsitâne-i sa'âdet tarafından tevcih olundu yedine berât-ı şerîf verilmeğın kayd şud (3 Cemâziye'l-âhir sene1041).

191-1 Vakfa İstiğlâl Yoluyla Mülk Satışı

Evkâf-ı Dervîşân Bezcizâde merhûm mehrâları efendi.

'Ömer Dede bin Mahmûd işbu merhûm Bezcizâde evkâfına müteveli olan Baba Nûrullah mahzarında ikrâr idüb vakf akçadan zimmetimde dörtbin akça alub Cild nâm mevzi'de vâki' lede'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd olan bağıcı bi-tarîkü'l-istiğlâl bey' idüb sene erba'în ve elf muharremi guresinde ilâ tamâm-ı sene altıyüz akça icâreye kabûl eyledim didikde bi't-taleb kayd olundu hurrîre fi evâsıt-ı cemâziye'l-âhir sene erba'în ve elf (Cemâziye'l-âhirin 11-20 arası sene1041).

'Ömer bin Pîrli, Pîr Ahmed bin Mehmed, Memi Çelebî Ca'fer, Şa'bân Mehmed, İbrahîm Çelebî ibn Ca'fer ve gayruhum.

191-2 Vakfa İstiğlâl Yoluyla Mülk Satışı

Der zimmet El-hâc Dâvud ibn Hamza 'an mahalle-i İçkal'a meblâğ 1.500 mahalle-i mezbûrda çardağıcı bi-târîkü'l-istiğlâl bey' idüb bin kırk muharremi guresinden ilâ tamâm-ı sene ikiyüz yirmibeş akça icâreye kayd şud.

191-3 Vakfa İstiğlâl Yoluyla Mülk Satışı

Der zimmet ‘Osman bin İbrahîm-i mahalle-i Şemseddîn-i Tebrizî meblâğ 1.000 mahalle-i mezbûrede olan evimi bi-târikü’l-istiğlâl bey’ idüb sene-i mezbûre muharremi guresinden ilâ tamâm-ı sene yüzelli akça icâreye kayd şud.

191-4 Kafaloğlu Eşkiyasını Def için Askerin Toplanması Hakkında Fermân

Emîrû’l-ümerâi’l-kirâm kebîrû’l-küberâi’l-fihâm zü’l-kadr-i ve’l-ihirâm sâhibü’l-’izzi ve’l-ihitşâm el-muhtass bi-mezîd-i ‘inâyeti’l-meliki’l-a’lâ Karaman beglerbegisi Dilâver dâme ikbâluhu tevkî’-i refî’-i hümâyûn vâsıl olıcak ma’lûm ola ki hâlen Kafalı oğlu nâm sefer zûhur idüb def ve izâlesi mühimmât-ı dîn ve devletimden olmakla eyâletinde vâki’ olan sancak begleri ve eyâletin askerinin me’mûr oldukları üzere yanına getirüb dahî yarar ve müsellağ ve müretteb kendü yarar âdemlerinle cem’iyet ettikten sonra te’accülen kalkıp emîrû’l-ümerâi’l-kirâm Anadolu Beglerbegisi Ahmed dâme ikbâluhunun yanına varub cem’iyyet ve dernekde mevcûd bu asker bâbında fermân-ı ‘âlîşânım sâdir olmuşdur buyurdum ki (boş) vusûl buldukta bu bâbda sâdir olan fermân-ı celfilü’l-kadrim mûcibince âmel idüb dahî bir an ve bir saat te’hîr ve tevakkuf etmeyüb eyâletin ümerâsı ve sâ’ir sancakları askerîde me’mûr oldukları üzere yanına davet idüb getürdüb ve kendi yarar müretteb ve müsellağ âdemlerinle cem’iyyet ettikten sonra ber vechi isti’câl kalkub müşarûn ileyhın yanına varub dernek ve cem’iyyetin mevcûd bulunasın avk ve te’hîrden ve ihmâl ve müsâheleden ziyâde hazer eyleyesün şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i’timâd kılasın tahrîren fî evâil-i şehri recebi’l-mürecceb sene ihdâ ve erba’în ve elf (Recebin 1-10 arası 1041).

Be-Makâm-ı Kostantiniyye el-Mahrûse.

191-5 Âsiler Tarafından Birçoğu Öldürülen Esb-keşân Köylülerinin Vergilerinin Azaltılması Hakkında Fermân

Nişân-ı şerîf-i âlişân hükmü oldur ki.

Akzâ kuzâtü’l-müslimîn evlâ vülâtü’l-muvahhidîn ma’denü’l-fazl ve’l-yakîn hüccetü’l-hakkı ‘âle’l-hâlıkı ecmâ’in el-muhtass bi-mezîd-i ‘inâyeti’l-meliki’l-mu’în Mevlânâ Konya kâdısı zîdet fezâ’iluhu ve kıdvetü’l-kuzât-ı ve’l-hükkâm umdetü vülâtü’l-enâm Mevlânâ Eski-il kadısı zîde fazluhu ve kıdvet-i erbâbü’l-ikbâl umdetü eshâbi’l-iclâl câmi’-i vusûlü’l-emvâl âmirü’l-harâmeyn bi-ahseni’l-âmâl el-muhtass bi-mezîd-i ‘inâyeti’l-meliki’l-bâri hazâne-i âmiremin Karaman cânibi defterdârı dâme ulüvvuhu tevkî’-i refî’-i hümâyûn vâsıl olıcak ma’lûm ola ki Konya kâdısı olan Mevlânâ İbrahîm der-sa’âdetime ‘arz idüb vilâyet-i Karaman’da vâki’ esb-keşân cemâ’atından Kayan nâm karye re’âyâsı bundan akdem otuz iki nefer olub bermûcib-i defter-i hakânî üzerlerine mukayyed olan iki ayak esbün rûsmünü edâ ve cem’a me’mûr olanlar teslîm iderler iken bi-emrillahî te’âlâ tağun-u ekber vâki’ olub re’âyâyı mezbûrenin ekseri fevt olub ve bazı mezbûr perişan olmağın karye-i mezbûrede yalnız beş re’âyâ bulunub zikr olan esb-keşân mukâta’asını rusûmun cem’ine olanlar hâlen mevcûd olan beş re’âyâdan uslûb-ı sâbık üzere beher katar iki ayağının resmini taleb ve ahz etmeleri ile mezbûrların hâlleri desergün olub ve bir vecihle resm-i merkûmu edaya tâhammül ve tâkatlerü olmayub râ’iyyet olundukları bildirüb bir ayağı ref olunmak bâbında emr-i şerîfim rica eylemeğın buyurdum ki hükm-i şerîfimle (boş) vusûl buldukda husûs-ı mezbûra mukeyyed olub kâdıya ‘arz

olunduğu gibi olub vechi meşrûh üzere karye-i mezbûre re'âyâsının ekseri fevt ve ba'zısı nabud ve perişan olub mevcûd olan mezbûrlardan evvelki gibi iki ayak esbûn rûsmünü taleb ve ahz ettikleri ve edâya tahammül ve takatları olmayub rencîde olundukları vâki' ise bir ayağı ref' olunub rûsûm-ı merkûmenin cem'ine me'mûr olanlar bir ayaktan taleb ve ahz ettiresin ziyadedden taleb ve rencîde ettirmiyesin ve ondan sonra eslemeyüb ve muhtaç-ı 'arz olanları der sa'âdetime vuku'ü üzere bildiresin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsın tahrîren fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-ışrîn şehri-i rebî'ü'l-âhir sene ihdâ ve erba'în ve elf (23 Rebî'ü'l-âhir sene 1041).

Be-Makâm-ı Kostantiniyye el-Mahrûse.

191-6 Konya Kışlak Hizmeti Vergisinin Tahsîli için İbrahîm Ağa'nın Ta'yîn Mektûbu

Sûret-i mektûb-ı mîr-mîrân-ı Karaman.

'İzzetlü sa'âdetlü (boş) efendi hazretlerinin meclis-i şerîfi vâcibü't-teşrifleri hususuna da'vât-ı safiye ve tâhiyyat ve akabe ithâfindan sonra muhlisâne inhâ olunan oldur ki taht-ı hükûmet-i şî'ârlarında vâki' nefsi-i şehrin kışlak hizmeti mu'tad-ı kadîm üzere görölüb bu cânibe â'id olan rûsûmu cem' için ağalarımızdan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân İbrahîm Ağa zîde kadruhu ta'yîn olunub işbu mektûb müverrah uslûb ile huzûr-ı 'izzetlerine irsâl olunmuşdur şeref-i vusûlünde gerekdirki zikr olunan nefsi-i şehrin kışlak hizmetini olagelen 'âdet ve kânûn üzere ağayı müşarûn ileyh zabt ve vâki' olan rûsûmun ahz ve kabz idüb hâricden min ba'd bir ferde dâhl ve ta'arruz ittirilmeye husûs-ı mezbûrun minvâl-i meşrûh üzere olması aksâ-i murâdımızdır sâyire kıyas buyrulmaya bakî hemîşe 'ilm ve fazîlet dermend-i şeri'at ber devâm ve müstedâm bâd.

Mühür.

192-1 1040 Senesi Narh Listesi

El-ihzâr fi zemen-i a'lemû'l-ulemâ'il-mütebahhirîn Mevlânâ es-Seyyid İbrahîm Efendi el-hısnî el-müftî el-kadî bi-medîneti Konya el-mahmiye fi evâhir-i şehri-i muharremi'l-harâm sene erba'în ve elf (Muharremi 1-10 arası sene 1040).

Üzüm dirhem 400 akça 1, lahâna kıyye 1-akça, baş soğan dirhem 300, helva-i bâdem kıyye 1-akça 23, helva-i bâdem kıyye 1-akça 20, bâdem kıyye 1-akça 23, asel kıyye 1-akça 16, revgân-ı sâde kıyye 1-akça 30, hâne pendir kıyye 26, ve lûb bostan kıyye 32, el-lahm behm kıyye 32, lahmü'l-ganem kıyye 1 akça 7, lahmü'l-mağız kıyye 1 akça 6, lahmü'l-bakâr kıyye 1 akça 5, kuyruk yağı kıyye 1 akça 60, iç yağı kıyye 1 akça 7, ciğer kıyye 1 akça 2, baş ve ayak 1 akça 2, mum dirhem akça 1, nân dirhem 280 akça, simit kerde ve kâhi dirhem 190, tava kâhisi dirhem 120, revgân-ı sade kıyye 1 akça 22, asel kıyye 1 akça 18, pîrînc kıyye 1 akça 56, bâdem kıyye 1 akça 30, kuru üzüm kıyye 1 akça 5, leblebi kıyye 1 akça 4, nohud dirhem 200 akça 1, mercimek kıyye 1 akça 4, şalkam yağı kıyye 1 akça 20, revgân-ı zeyt kıyye 1 akça 36, sumak kıyye 1 akça 8, kuru kayısı kıyye 1 akça 5, erik kurusu kıyye 1 akça 4, tuz dirhem 200 akça 1, iğde kıyye 1 akça 8, kişniş kıyye 1 akça 8, fındık kıyye 1 akça 10, lûb incir kıyye 1 akça 5, menak inciri kıyye 1 akça 4, basal dirhem 300 akça 1, pekmez kıyye 1 akça 6, ağda kıyye 1 akça 7, helva-i bâdem kıyye 1 akça 24, rengâmiz kıyye 1 akça 20, bezir kıyye 1 akça 12, sabun-ı Trablus ve Kudüs-i şerîf kıyye akça 32, sabun-ı Hâleb kıyye 1 akça 32, kurabiye kıyye 1 akça 16, lahâna kıyye 1 akça 1, mum dirhem 22 akça 1, kızıl üzüm kıyye 1 akça 6, kaya helva kıyye

1 akça12, ve bişmani helva kıyye 1 akça 12, ve cevizli helva kıyye 1 akça 12, ve haşhaşlı helva kıyye 1 akça 10, harnub kıyye 1 akça 4, mum kıyye 1 akça 2, bulgur kıyye 1 akça 3, tarhâne kıyye 1 akça 4, kestâne kıyye 1 akça 5, tahin kıyye 1 akça 16, peynir kıyye 1 akça 6, kaymak kıyye 1 akça 10, nişasta kıyye 1 akça 8, bakar bastı kıyye 1 akça 16, üzüm kurusu kıyye 1 akça 20, Edirne sabunu kıyye 1 akça 24, emrud kıyye 1 akça 3, elma kıyye 1 akça 3, limon-ı âb kıyye 1 akça 12, şalkam kıyye 1 akça 3, şem'i asel kıyye 1 akça 100, turm şâkka kıyye 5;

Nân dirhem 230 akça 1, simit kerde-i kâhi dirhem 145 akça 1, ... dirhem 80 akça 1, lahm-i ganem kıyye 1 akça 7, lahm-i keçi kıyye 1 akça 6, lahm-i bakâr kıyye 1 akça 5, revgân-ı kuyruk kıyye 1 akça 60, ciğer 1 akça 3, baş ayak ganem akça 3, keçi başı akça 3, penbe-i ham kıyye 1 akça 38, penbe-i kaba kıyye 1 akça 32, penbe-i 'alır kıyye 1 akça 34, nân dirhem 250 akça 1, simit ve kerde-i kâhi dirhem 120 akça 1, ...dirhem 90 akça 1, lahm-i ganem kıyye 1 akça 6, lahm-i keçi kıyye 1 akça 5, kuyruk yağı akça 54, iç yağı kıyye 1 akça 8, baş 1 akça 2, ciğer 1 akça 2, lahm-i bakâr kıyye 1 akça 4.

El-ihzâr a'lemû'l-ulemâ'il-mütebahhirîn Mevlânâ 'Abdülhâlim Efendi el-kadî bi-medîneti Konya el-mahmiye fi 15 min şehr-i zi'l-hiccetü'ş-şerîfe sene erba'in ve elf (15 Zi'l-hicce sene1040).

Lahm-i ganem kıyye 1 akça 6, lahm-i keçi kıyye 1 akça 5, lahm-i bakâr kıyye 1 akça 4, kuyruk yağı kıyye 1 akça 56, iç yağı kıyye 1 akça 8, baş akça 3, ciğer akça 3, üzüm kıyye 1 akça 3, hıyar 'aded 10 akça 1, penbe-i ham kıyye 1 akça 36, nân dirhem 230 akça 1, pirinç kıyye 1 akça 70, bâdem kıyye 1 akça 30, kerde simit kâhi dirhem 145 akça 1, tava kahisi dirhem 80 akça 1;

El-Hâc 'Abdî ve Bilaloğlu ve el-Hâc Bostan oğlu ve Hüseyin ve sâ'iresi ba'de'l-yevm paki eyleyüb müzayaka getürmemeye ta'ahhüd eylediler fi gurre-i rebî'ü'l-evvel sene 41.

Revgân-ı sâde kıyye 1 akça 23, asel kıyye 1 akça 18, pîrînc kıyye 11, bâdem kıyye 22, kuru üzüm kıyye 1 akça 9, nohut kıyye 1 akça 3, mercimek kıyye 1 akça 4, revgân-ı şir kıyye 1 akça 23, revgân-ı zeyt kıyye 32, sumak kıyye 6, kuru kaysı akça 6, kuru erik kıyye 1 akça 5, tuz 200 dirhem akça 1, iğde kıyye 1 akça 8, kişniş kıyye 1 akça 10, fındık kıyye 1 akça 12, lüb incir kıyye 1 akça 6, menak inciri kıyye 1 akça 5, basal dirhem 1 akça 3, pekmez kıyye 1 akça 8, leblebi kıyye 1 akça 4, etmek kıyye 1 akça 10, helva-i bâdem kıyye 1 akça 28, helva-i dekamiz kıyye 1 akça 26, bezir kıyye 1 akça 12, sabun-ı Trablus kıyye 1 akça 30, sabun-ı Hâleb kıyye 1 akça 28, lahâna dirhem 300 akça 1, mum dirhem 18 akça1, bal mumu kıyye 1 akça 100, kızıl üzüm kıyye 1 akça 6, kaya helva akça 13, bişmani helva kıyye 1 akça 12, cevizli helva kıyye 1 akça 12, haşhaşlı helva kıyye 1 akça12, harnub kıyye 1 akça 5, bulgur kıyye 1 akça 4, tarhâne kıyye 1 akça 4, kestane kıyye 1 akça 5, tahin kıyye 1 akça 16, peynir kıyye 1 akça 3, kaymak akça 12, nişasta kıyye 1 akça 8, kaysı kıyye 1 akça 20, ...üzüm kıyye 1 akça 24, şalgam kıyye 1 akça 3, sabun-ı Edirne kıyye 1 akça 24, emrud kıyye 1 akça 4, elma kıyye 1 akça 4, limon kıyye 1 akça 12, şemi' asel akça 100, sirke akça 4, sumak akça 5, çimenlü bastırma kıyye 1 akça 14, bâdem akça 12, yarma kak kıyye 1 akça 2, nar akça 5, revgân-ı börek akça 12, revgân-ı kebab kıyye 1 akça 12.

193-1 (önceki belgenin devâmı)

Lahm-i ganem kıyye 1 akça 8, lahm-i keçi kıyye 1 akça 7, lahm-i kad kıyye 1 akça 7, baş 3, ciğer 3, revgân-ı kuyruk akça 78, iç yağı kıyye 1 akça 10.

Fi 15 Cemâziye'l-âhir sene ihdâ ve erba'în ve elf (15 Cemâziye'l-âhir sene 1041); pîrînc kıyye 1 akça 70, lahm-i ganem ve keçi kıyye 1 akça 9, bâdem kıyye 1 akça 30, revgân-ı sade kıyye 1 akça 24, asel kıyye 1 akça 20, pekmez kıyye 1 akça 10, ağda kıyye 1 akça 12, kuru üzüm kıyye 1 akça 8, kızıl üzüm kıyye 1 akça 9, penbe-i ham kıyye 1 akça 40, penbe-i sehm kıyye 1 akça 44, nân dirhem 230 akça 1, simit kerde kâhi dirhem 145 akça 1, taba kâhisi dirhem 100 akça 1, ..dirhem 100 akça 1.

Fi şevvâl sene 41; lahm-i koyun kıyye 1 akça 9, lahm-i keçi kıyye 1 akça 8, lahm-i gav kıyye 1 akça 6, nohud kıyye 1 akça 3, şerbet dirhem 135 akça 1, revgân-ı zeyt kıyye 1 akça 28, penbe-i ham kıyye 36, penbe-i kaba kıyye 1 akça 40, revgân-ı sâde kıyye 1 akça 26.

193-2 Sudirhemi Nâhiyesi'ne Bağlı Köylerden Fazladan Bedel-i 'Avâriz Alınmaması Hakkında Fermân

Sûret-i emr-i şerîf-i Penbeci.

Akzâ kuzâtü'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn vâris-i 'ulûmü'l-enbiyâ ve'l-mürselîn hüccetü'l-hakkı 'âle'l-hâlkı ecmâ'in el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-mu'în Mevlânâ Konya kâdısı zîdet fezâ'iluhu tevkî'i refî'i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki kazâ-i mezbûre tâbi' Sudirhemi Nâhiyesi'nde buçuk hâneli Penbeci ve bir buçuk hâneli Mûlayim nâm karyeler ile der-sa'âdetime âdem gönderüb biz üzerimize edâsı lâzım gelen bedel-i 'avârizlarımızı cem'ine me'mûr olanlarâ merkûmân tarafından virilen nişanlı mühürlü sûret-i defter mûcibince virüb edâ idüb kusurumuz yoğiken gelenler kanâ'at eylemeyüb hılâf-ı emr ve defter ziyâde hâneden teklîf ve taleb idüb dâima rencîde ve remîde eylemekden hâli değıllerdir deyü men'i bâbında emr-i şerîfim verilmek ricasın ilâm eylemeğın hılâf-ı emr ve defter rencîde olunmayalar deyü emîr idüb buyurdum ki hükm-i şerîfim vardıkda bu bâbda zıkr olan karyeler ahâlisinin merkûmân tarafından verilen nişanlı mühürlü sûret-i defter mûcibince üzerlerine edâsı lâzım gelen 'avâriz ve saların cem'ine me'mûr olanlar Penbeci nâm karyeden buçuk hâne ve Mûlayim nâm karyeden bir buçuk hâne üzere aldurub min ba'd hılâf-ı emîr ve defter ziyâde hâneden teklif ve taleb ittirmiyessin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd olalar tahrîren fi'l-yevmî's-sâdis şehri ramazâni'l-mübârek sene ihdâ ve erba'în ve elf (6 Ramazân sene 1041).

Be-Makâm-ı Kostantiniyye el-Mahrûse.

Vech-i meşrûh üzere sûret-i defter verilmek bâbında 'inâyet ricâ olundukda mahallinde sûret verilmek fermân olunmasına ketb olundu min 6 Zi'l-ka'de sene 1041.

193-3 Konya Sancağı'ndaki Ze'âmet Gelirlerini Tahsil İçin Vekîl Ta'yîn Mektûbu

Sûret-i mektûb.

Fazi'letlü ve ref'atlü hazretlerinin meclis-i şerîf şer'î'at şî'âr ve mahfel-i münîf hakikat şî'ârları savbına tahiyât-ı sâfiyât inhâ-i meclis budur ki Konya ve livâ-i sancaklarında taht-ı kazâ-i 'adâlet şî'ârınızda vâki' (boş) nam gayrısına berât-ı şerîf

üzere mutasarrıf olduğumuz işbu ze'âmetimizin bin kırk bir senesinin ibtidâsından sene âhirine değin cânibimizden dergâh-ı âli silahtarlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Dervîş Beg zîde kadruhu vekîl nasb ve ta'yîn ve irsâl olundukta mezbûrun üzerine buyrulub ze'âmet-i mezbûrenin i'sâr-ı şer'îye ve rusûm-ı 'örfiye ve sâ'ir ve resm-i tapusu vekîli mûma ileyhi zabt ve tasarruf ittirüb ahârı müdâhele ittirmeyesiz deyü (...).

193-4 Sultân 'Alâ'eddîn Câmi' Evkâfı Müteveli Ta'yîn Berâtı

Sûret-i berât-ı şerîf tevliyet-i Sultân 'Alâ'eddîn.

Nişân-ı şerîfî-i 'âlîşân hükmü oldur ki.

Nevvâl-i 'atıfet meft olmaya lâyük ve sezâdâr olanlardan işbu râfî'-i tevkî'-i refî'ü's-şân-ı hakânî kıdvetü's-sâdât es-Seyyîd İbrahîm Sâlih ve müteveyyin ve mukavvem ve müstakim olduğu ecilden hakkında mezîd-i 'inâyet-i âfem zuhûra getirüb merhûm Sultân 'Alâ'eddîn'in Konya'da vâki' câmi'-i şerîfî evkâfına müteveli olub fevt olan babası mezkûr es-Seyyid Pîri yerine sene ihdâ ve erba'ın ve elf ramazânü'l-mübârekenin yirmi yedinci gününden yevmî beş akça vazîfe ve senevî beş hisse galle ile müteveli ta'yîn idüb bu berât-ı hümâyûn sa'âdet makrunu verdim ve buyurdum ki varıb şolki vezâif-i hıdemâtı tevliyettir kemâkân kıldıktan sonra ta'yîn olunan yevmî beş akça vâzîfe ve senede beş hisse galle evkâf-ı mezbûr mahsûlünden alıb mutasarrıf olub ve evkâf-ı mezbûrenin küttâb ve hıdemât ve re'âyası es-seyyîd mûma ileyhi müteveli bilüb tevliyet emvâlinde mürâca'atı buna eyleyüb şer'e kanûna muvâfık olub tecâvüz eylemeyeler ol bâbda hiç ehad mâni' ve dâfi' ve müzâhim olmayıb hazer eyleyeler şöyle bileler alâmet-i şerîfe 'itimâd kılalar hurrire fi'l-yevmî's-sâmin ve'l-'ısrîn şehr-i ramazânî'l-mübârek sene ihdâ ve erba'ın ve elf (28 Ramazân 1041).

Be-Mâkam-ı Kostantiniyye el-Mahrûse.

194-1 Mülk Satışı (Bağ Hissesi Satışı)

İkrâr-ı Mahmûd bin Ahmed (boş) ma'a Rahîme binti Hüseyin Hoca.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Mehmed bin Ahmed nâm kimesne meclis-i kazâda işbu ba'isetü'l-kitâb Rahîme binti Hüseyin Hoca nâm hatun mahzarında ikrâr idüb mahmiye-i merkûme hâricinde vâki' Cildci dimekle ma'rûf mevzi'de bir tarafı es-Seyyid Satı Çelebî mülkü ve bir tarafı Börkcü Mahmûd mülkü ve tarafeyni tarîk-i âmm ile mahdûd olub vâlidem merkûme Rahîme Hatun ile ber vechi münâsafa mülkümüz olan bir kıt'a mülk bağdan nısf hisse-i şer'iyemi merkûme Rahîme Hatun'a beşbin akçaya bey'-i bât-ı ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Mehmed vech-i muharrer üzre câri ikrârını el-mukırr lehü'l-merkûme Rahîme Hatun bi'l-mukâbele kabûl ve tasdîk etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrire fi evâhir-i şehr-i ramazân sene ihdâ ve erba'ın ve elf (Ramazânın 21-30 arası sene 1041).

Es-Seyyid Hasan Çelebî bin es-Seyyid Yûsuf, Mehmed Efendi bin Mehmed Çelebî, Abdülcelîl Çelebî bin Hızır, Molla Bekir bin Hüseyin Hoca, Hacı bin Dervîş ve gayruhum.

194-2 Cârîye Azâdı (Arabça)

İtknâme-i Paydâr.

Ekârra ve i'terafe fi meclisi's-şer'ü's-şerîf ve mahzari'd-dînü'l-münîf el-ma'sun-ı 'ani't-ta'yîr ve't-tahrîr er-racûlü'l-med'uvvu kıdvetü'l-emâcid-i ve'l-a'yân Mehmed Ağa zîde mecduhu bi-ennehu gad ateka ve harrare 'abdehu ve memlûkehu el-mu'terifetü bi'r-rakiyyeti hâfizetü haze'l-kitâb Paydar bint-i 'Abdülvehhab el-vestâin el-fermâin es-safrâin ve fi-nâsiyetihî eserûn mine'l-cerhi er-Rusiyetü hasbeten lillâhi'l-'azîm ve taleben li-merzâti'r-rabbihi'l-kerîm ve 'amelen bimâ kâle'n-nebiyyi sâllallâhu te'âlâ 'aleyhi ve sellem men i'teka rakabeten mü'mineten a'tekallahu lehu bi-küllî erbin minhuma eriben minhu mine'n-nâr i'tirâfen ve tahrîren sahîhayn-i şer'iyeyn ve ikrâran ve i'tirâfen sarîhayn-i mer'iyeyn fesâret hiye hurreten kesâ'iri'l-harâri'l-asliyân lehuma ma-lehunne ve 'aleyhâ ma-'aleyhinne ve-lem yebka li-ehâdin sive'l-hakkü'l-vülâine's-sâbite li'l-mevâli 'ale'n-nifâen cerâ ve zâlike hurrîre fi'l-yevmî's-sâlis ve'l-ısrîn min şehr-i ramazân sene ihdâ ve erba'în ve elf (23 Ramazân 1041).

Ahmed Hâlîfe bin Mahmûd, Sefer Beg bin 'Abdullah, Şükrullah bin 'Alî, Mehmed bin Mustafâ, Nûrullah bin Mehmed ve gayrum.

194-3 Köle Azâdı (Arabça)

İtknâme-i Zülfikâr.

Ekârra ve i'terafe fi meclisi's-şer'ü's-şerîf ve mahzari'd-dînü'l-münîf el-ma'sun-ı 'ani't-ta'yîr ve't-tahrîr er-racûlü'l-med'uvvu kıdvetü'l-emâcid-i ve'l-a'yân Mehmed Ağa zîde mecduhu bi-ennehu gad ateka ve ve harrare 'abdehu ve memlûkehu el-mu'terifetü bir-rıkkî lehu hâfîzu haze'l-kitâb Zülfikâr bin 'Abdülvehhab el-evsatü'l-akrân el-eşhürur er-Rusî aslen el-müslimü milleten hasbeten lillâhi'l-'azîm ve taleben bi-merzâten rabbihi'l-kerîm ve amelen bimâ kâle'n-nebiyyü sâllallahu te'âlâ 'aleyhi ve sellem men ateka rakabeten mü'mineten atekallahu lehu bi-küllî erebin minhuma eriben minhu mine'n-nâr i'tâken ve tahrîrah sahîhayn-i şer'iyeyni ve ikrâran ve i'tirâfen sarîhayni şer'iyeyni fesara hüve hurren kesâ'iri ahrârü'l-asliyyîn lehu ma-lehum ve 'aleyhi ma-'aleyhim ve-lem yebka li-ehâdin sive'l-hakkul-vûla es-sâbitü li'l-mevâli el-müte'al cera zâlike ve hurrîre fi'l-yevmî's-sâlis ve'l-ısrîn min şehr-i ramazân sene ihdâ ve erba'în ve elf (23 Ramazân 1041).

'Inde'l-şuhûd-ı sâbık.

194-4 Mülk Satışı (Ev Satışı)

İkrâr-ı Bekir Çavuş (boş) ma'a Kâsım Dede.

Budur ki mahmiye-i Konya'da sâkinlerinden fahrü'l-akrân Bekir Çavuş ibn Mehmed Çavuş meclis-i kazâda işbu hâfîzü'l-kitâb Dervîş Kâsım bin 'Abdülvehhab mahzarında ikrâr idüb mahmiye-i merkûmede vâki' merhûm Hazret-i Şemseddîn Tebrizî zâviyesi kurbunda taraf-ı selâsesi Kâsım mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan bir bâb mülk odayı bir kıt'a mahutası ile târîh-i kitâbdan beş sene mukaddem mezkûr Kâsım Dede'ye bin nakd râic-i fi'l-vakt akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebi' eyledim ile'l-ân mülki müştêrâsıdır ba'de'l-yevm dahi keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün didikde mukırr-ı merkûm Bekir Çavuş'un vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü'l-mezkûr Dervîş Kâsım vicâhen tasdîk ve şifâhen

tahkîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâhir-i şehri ramazânî'l-mübârek sene ihdâ ve erba'în ve elf (Ramazânın 21-30 arası sene 1041).

Mevlânâ Mehmed Efendi bin Şeyh Ahmed Efendi, Ahmed Ağa bin Mahmûd Efendi, Mehmed Çelebî bin Emrullah Çelebî, Ahmed Çelebî bin Mehmed Çelebî, Süleymân bin Mustafâ ve gayruhum.

194-5 Mülk Satışı (Ev Satışı)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinelerinden Marziye bint-i el-Hâc Ahmed nâm hatun meclis-i kazâda işbu bâ'isetü'l-kitâb el-Hâc 'Abdî bin Balî nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûmede vâki' Mü'min Mahallesi'nde kıbleten Selçuk câmi'-i şerîfi ve şarken ve şimâlen tarîk-i 'âmm ve garben mescid vakfî ile mahdûd olub iki bâb oda ve mahutayı müstemil olan mülk menzilimi mezkûr el-Hâc 'Abdî'ye ikibinbeşyüz nakd râic-i fî'l-vakt akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb ol dahî semen-i merkûm ile iştirâ ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûru mezkûr el-Hâc 'Abdî yedinden bi't-temâm ahz ve kabz eyleyüb teslîm-i mebî' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere zabt ve tasarruf eylesün dedikde mukırr-ı merkûm Marziye Hatun'un vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü'l-mezkûr el-Hâc 'Abdî vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk etmeğin mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâhir-i şehri ramazânî'l-mübârek sene ihdâ ve erba'în ve elf (Ramazânın 21-30 arası sene 1041).

Dervîş Hâlîfe bin Mûslıhiddîn, Mustafâ bin Kara Mûsâ, Mehmed bin Receb Çelebî, 'Abdî bin el-Hâc Lütîfi ve gayruhum.

195-1 10 Yıldan Daha Fazla Bir Süre Konya'da İkâmet Eden Zimmîlerin Göç Ettirilmemesi Hakkında Fermân

Emîrû'l-ümerâi'l-kirâm kebîrû'l-küberâi'l-fihâm zü'l-kadr-i ve'l-ihtirâm sâhibü'l-'izz ve'l-ihtîşâm el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-a'lâ Karaman beglerbegisi dâme ikbâluhu ve akzâ kuzâtü'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn hüccetü'l-hakkı 'âle'l-hâlkı ecma'in el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-mûin Mevlânâ Konya kâdısı zîde fezâ'iluhu tevkî'-i ref'i'-i hümâyûn vâsıl olcak ma'lûm ola ki Bircan nâm Ermeni ordu-yı hümâyûnuma gelüb 'arz-ı hâl sunub mezbûr mukaddemâ Bozok'ta sâkin olub otuz sene beru gelüb Konya'da tevâtun idüb birkaç zimmîler medine-i münevvereye ve birkaç zimmî dahî âsitâneye Hazret-i Mevlânâ Celâledîn-i Rûmî kuddise sirruhü'l-'âzizin vakfına kayd olub evkâf-ı mezbûreye vergilerin virüb edâ idüb kusurları yok iken mezbûr Adana Sancağı'nın âdemleri gelüb kânûn ve defter mûcibince resm-i bennâklarını aldıktan sonra kana'at eylemeyüb çiftbozan vergi veyahud kadîmi sâkin olduğunuz yere gidün deyü bunları rencîde eylediklerin bildirüb men' ve def' olunmaları bâbında emr-i şerîfim rica eylemeğin göçüb gideli on yıl mürûr etmiş ise kaldırmak olmaz hılâf-ı şer' ve kânûn rencîde olunmaya deyü emîr idüb buyurdum ki hükm-i şerîfim vardıkda bunları mîr-i merkûm vech-i meşrûh üzere rencîde etmek isterse men' ve def' idüb fermân-ı şerîfime muhâlif dahl ve ta'arruz ittirmeyüp şöyle bilesiz ba'd olası bu hükm-i hümâyûnumu mezkûr zimmînin yedine ibkâ idüb alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fî'l-yevmî's-tâsi' ve'l-ısrîn min cemâziye'l-ûla sene sitte ve selâsin ve elf (29 Cemâziye'l-ûla sene 1036).

195-2 Mülk Satışı (Bağ Satışı)

İkrâr-ı Kökez bin Mustafâ (boş) ma'a el-Hâc 'Ömer bin el-Hâc Tokmân.

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinlerinden Kökez bin Mustafâ meclis-i kazâda işbu bâ'isetü'l-kitâb el-Hâc 'Ömer bin el-Hâc Tokmân nâm kimesne mahzarında ikrâr idüb Karacığân Mahallesi'nde vâki' bir tarafı Pîrî mülkü ve bir tarafı Tört 'ıyân mülkü ve bir tarafı Nusrî ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan bir tahta mülk bağımı bir bâb evi ile mezkûr el-Hâc 'Ömer'e bin akçaya bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb bi't-temâm kabz-ı semen ve teslîm-i mebi' eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mülkiyet üzere mutasarrıf olsun didikde mukırr-ı merkûmun vech-i meşrûh üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü'l-mezkûr el-Hâc 'Ömer vicâhen tasdîk etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâil-i şehri-şevvâl sene ihdâ ve erba'în ve elf (Şevvâlin 1-10 arası 1041).

El-Hâc Hasan bin Sübhânverdi, el-Hâc 'Alî bin Kemâl, Hasan bin Arslan ve gayruhum.

195-3 Hîbe (Dükkân Hissesi, Ev ve Eşya Hîbesi)

İkrâr-ı Hüseyin Çelebî el-vekîl (boş) ma'a İbrahîm bin el-Hâc Mehmed el-vekîl.

Budur ki mahmiye-i Konya mahallâtından Nehr-i Kâfir Mahallesi sâkinelerinden Neslî bint-i el-Hâc Hamza nâm hatun tarafından husûs-ı âtiye vekîl olub vekâleten Emrullah bin 'İlyâs ve el-Hâc Mahmûd bin el-Hâc 'Alî nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbite olan Hüseyin Çelebî bin el-Hâc Ahmed meclis-i kazâda merkûmenin sadrîye kızı işbu bâ'isetü'l-kitâb Hümâ bint-i Mustafâ nâm hatun tarafından dahî tasdîk-i âtiyyü'l-beyâna vekîl olub Mehmed bin 'Abdurrahman ve 'Abdurrahman bin Ca'fer nâm kimesneler şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan İbrahîm bin el-Hâc Mehmed nâm kimesne mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilem merkûme Neslî Hatun mâliki olduğu emlâkından Debbâğhâne'de vâki' bir bâb dükkânda olan hissesini ve otuz re's koyunları kendi nefsi için alıkoyub bâki kalan mahalle-i mezbûrede vâki' lede'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd olub büyü-t müte'addideyi müştemil olan mülk menzili ba'de't-tahlîye ve ana muttasıl olan bahçesini ve yine kurbunda vâki' bir kıt'a bahçesinden ve her birinin içinde olan eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmiresi beynlerinde ma'lûm bi'l-cümle mâliki olduğu eşyası ve erzâk ve evanı ve evayı nekûdunu sadrîye kızı Hümâ Hatun'a hîbe-i sahîha-i şer'îye ile hîbe ve temlik ve teslîm eyledim ba'de'l-yevm mülk-i mevhûbudur benim zikr olunan debbâğ dükkânı hissesi dokuz re's koyunumdan gayri mülkümde bir şeyim kalmadı Karacığân Mahallesi'nde vâki' taht-ı tasarrufumda olan beş kıt'a arâzinin dahî sadrîye kızım mezbûre Hümâ Hatun'a sâhib-i 'arz ma'rîfeti ile tefvîz eyledim didi mezbûre Hümâ dahî zikr olunan menzili ve bahçe ve sâ'ir eşyâyı mevki'i hîbe de ithâb ve kabûl eyledi ve 'arâzi-i merkûmeyi dahî tefevvûz ve kabûl eyledi didikde merkûm Hüseyin Çelebî'nin bi'l-vekâle vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü'l-mezkûr İbrahîm dahî bi'l-vekâle kabûl ve tasdîk etmeğın mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundu hurrîre fi evâil-i şehri-şevvâl sene ihdâ ve erba'în ve elf (Şevvâlin 1-10 arası 1041).

Mevlânâ Mûsâ Efendi el-Müderriş, Mustafâ Çelebî bin Mûsâ, el-Hâc Hasan bin Hasan, Ahmed bin el-Hâc Mustafâ, 'Osmân Beşe bin Mehmed, 'İlyâs Beşe bin Ahmed, Şa'bân ve 'Abdülkerîm bin el-Hâc İbrahîm.

195-4 Hîbe (Mülk ve Eşya Hîbesi)

Budur ki mahmiye-i Konya sâkinelerinden Fahrîye bint-i Kılavuz nâm hatun meclis-i kazâda sadrî oğlu işbu bâ'isetü'l-kitâb 'Alî bin Velî nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i merkûmede vâki' Hoca Cihân nâm mevzi'de lede'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd olan Kumyeri demekle ma'rûf bir kıt'a mülk tarlayı ve altı re's koyunumu kendi nefsim için alıkoyub bâki kalan ağnâmı ve beynimizde 'adedi ve elvanı ma'lûm sâ'ir esbâb ve erzâk ve evânımı sadrî oğlum mezkûr 'Alî'ye hîbe-i sahîha-i şer'îye ile hîbe ve temlik ve teslim eyledim ol dahî mevki'-i hîbe de ithâb ve kabûl eyledi ba'de'l-yevm mülk-i mevhûbudur mutasarrıf olsun dedikde mukırr-e merkûme Fahrîye Hatun'un vech-i muharrer üzere cârî olan ikrârını el-mukırr-ı lehü'l-mezkûr 'Alî kabûl eylemeğin mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb olundu hurrire fi evâil-i şevvâli'l-mükerrerrem sene ihdâ ve erba'în ve elf (Şevvâlin 1-10 arası 1041).

Mehmed Beşe bin 'Alî, el-Hâc Mustafâ bin 'Alî, Memî bin Velî, Hâcî bin Dervîş ve gayruhum.

196-1 Mîrî için Alınan Develerin Satın Alım Listesi

Mîrî için iştirâ olunan develerin her bir kerifesi beher sene kayd olunan meblağdır sene 40: Hatîb katar 1-60, Göçü katar 1-84, Çöğez Katar 1-80, Menâs Katar 1-84, Meşir katar 1-10; Yekûn 318.

196-2 Konya'da Menzil Bargirleri için Ta'yîn Olunan Köyler ve 'Adedi

Oldur ki mahmiye-i Konya'da vâki' menzil bargirleri hizmeti için münâvebe tarîk ile bin kırk bir senesi muharremi'l-harâmı gurrasinde ta'yîn olunan karyedir ki zikr olunur:

Nâhiye-i Sudirhemi (boş) tâbi'i kazâ-i Konya: Karye-i Sille hâne 13, karye-i Sulutas hâne 1, karye-i Merâm hâne 1, karye-i Obsala hâne1, karye-i Helmek hâne 1,5, karye-i Salahaddîn hâne 2, karye-i Hisarcık hâne 0,5, karye-i Gödene hâne 5, karye-i Hatîb hâne 3, karye-i İbn Hâcî hâne 1, karye-i Penbeci hâne 1, karye-i Rasûl hâne 0,5, karye-i Güvercinlik hâne 0,5; Yekûn 31.

Nâhiye-i Hatunsarây (boş) der-kazâ-i Konya: Karye-i Çobanlar hâne 1, karye-i Gilisra hâne 5, karye-i Yenice kışla hâne 1, karye-i Reşme hâne 0,5, karye-i Dense hâne 5, karye-i Kumrallu hâne 0,5, karye-i Evemek hâne 0,5, karye-i Kervân hâne 2, karye-i Aksala hâne 1, karye-i Kürden hâne 0,5, karye-i Köme hâne 1, karye-i nefsi Hatunsarây hâne 1, karye-i Bekirser hâne 0,5, karye-i Surrekelb hâne 0,5, karye-i Bayât hâne 0,5 karye-i Çağlak hâne 0,5, karye-i Göreme hâne 1, karye-i Kışla hâne 1; Yekûn 22.

Nâhiye-i Sahrâ (boş) der-kazâ-i Konya: Karye-i Çakmâlık hâne 1,5, karye-i Hocalı hâne 1,5, karye-i Elbağır hâne 1,5, karye-i İrmek hâne 0,5, karye-i Yehrmezen hâne 1, karye-i Câir hâne 1; Yekûn 7; Cem'an Yekûn 60.

Hurrire el-fâkir Halîl el-mütevelli hilâfet-i bi medîne-i Konya mahmiye afa anhu.

196-3 Hazret-i Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî Evkâfı'nın Yeni Mütevellisine Teslim Edilen Mutfak Malzemelerinin Kaydı

Oldur ki Konya'da vâki' Hazret-i Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî kuddise sırrihü'l-'âzîzin ve şadırvanı evkâflarının tevliyeti Hüseyin Efendi üzerinden bevtab sultânı

Sübân Ağa zîde kadruhuya tevcîh olunmakla mûmâ ileyh Hüseyin Efendi hazret-i müşarûn ileyhın matbahı ve kılarında mevcûd olub mütevellî-i cedîd müşarûn ileyh Sübân Ağa'ya teslîm eylediği defâtirdir ki zıkr olunur hurrîre fî 15 şehr-i recebî'l-mürecceb sene ihdâ ve erba'în ve elf (15 Receb sene 1041).

Kazgan-ı kebîr 'aded 1, kazgan-ı vasat ma'a kapak 'aded 1, kebçe 'aded 1, kefkir 'aded 1, mizan 'aded 1, çengel, hinta keyl 5, tor sanduk 'aded 1, bir mikdâr yâce, kurşun sahân 'aded 123, revgân-ı bezîr küp 'aded 2, kezeh kise 'aded 80, bir mikdâr penbe 'aded 10, nahl küb 'aded 8, hatab çeki 1; Bu zıkr olunan defâtir-i mütevellî-i cedîd müşarûn ileyh Sübân Ağa'ya tevliyeti hâsebiyle ahz ve zabt idüb ketb olundu hurrîre fî târîhi'l-mezbûr.

197-1 Ekmek Satan Kadınların Listesi

Habbâzân-ı Zenân.

Hâni bint-i Mahmûd, Dîray bint-i İshak, Hümâ bint-i Şa'bân, Eşmi bint-i Bınâri, 'Aynî bint-i İshak, Kumli bint-i Mûsâ, Hinta bint-i Mustafâ; sa'ra 6

197-2 Kasabların Birbirine Kefâleti

Yiğit Mehmed Beşe der-Tahte'l-kal'a, Şeyh Süleyman Beşe der-sûk-ı Çancıyân, Memî Beşe der-sûk-ı 'Atîk, kasab-ı kâdem der-sûk-ı Mutâyan, Balcı der-Tahte'l-kal'a, Misâfiroğlu Mehmed, Tolcuzâde Mustafâ şerîki Ahmed Beşe, Ya'kûb, es-Seyyid Ahmed Çelebî, es-Seyyid Mehmed Çelebî, Horozoğlu, 'Ömer der-sûk-ı Tavîl, 'Ömer Beşe, Mâcır, Balcıoğlu Mehmed, Kara 'Alî, Mustafâ Beşe, Usta Receb, Hüseyin, Tumân Ramazân ve Cum'a, zıkr olunan kasablardan karakış olduğu güne değin dükkânlarını açub müstevfilerin bulunub müzayaka virmemek için birlerine kefil oldukları kayd şud.

Zıkr olunan kasabların yiğidbaşı Süleymân'a ref' olunub yerine Mehmed Beşe cânibi'l-şer'iden yiğidbaşı ta'yîn oluna hurrîre fî 15 cemâziye'l-âhir sene min.

197-3 Molla-i 'Atik Medresesi Müderrisi'ne Ait Altı Aylık Vazîfesinin Vekîle Teslîmi Hakkında Mektûb

Zahrû'l-müderrisîn Mûsâ Efendi el-müfehhâm.

Ba'de's-selâm inhâ olunan budur ki bundan akdem müderrisi olduğumuz Konya'da vâki Molla-i 'Atik Medresesi'nin evkâfından bize 'aid olan galle ve mahsûlü ahz ve kabz cânibimizden Bekir'i vekîl nâsb ve ta'yîn etmişizdir gerekirdi ki bin kırk bir senesinde altı aylık vazîfesi muhr mukâbelesinde hissemize düşen kalle-i ahz ve kabz idüb ve bu cânibe irsâl idîiniz hurrîre fî evâhir-i cemâziye'l-evvel sene ihdâ ve erba'în ve elf (Cemâziye'l-evvelin 1-10 arası 1041).

El-müderris el-muhıbbî fâkir bi-medrese-i Molla-i 'Atik.

197-4 Tâcü'l-vezîr Medresesi Müderrisi'ne Ait Altı Aylık Vazîfesinin Teslîm Alması için Vekîl Ta'yîn Mektûbu

Fahrû'l-müderrisîn Mûsâ Efendi el-müfehhâm.

Ba'de's-selâm inhâ olunan budur ki bundan akdem mahmiye-i Konya'da vâki müderrisi olduğumuz Tâcü'l-vezîr Medresesi'nin zabtı için cânibimizden sizi vekîl nâsb ve ta'yîn etmişizdir gerekirdi ki faziletli kâdiasker efendinin mektûb-ı şerîfi beher mahfûza kayd ettirib ve medrese-i mezbûrenin bize âid ve raci' olan mahsûlâtı ahz ve kabz idüb bu cânibe îsâl etmeğe himmet-i âliye göre ola ve's-selâm tahrîren fî

evâil-i şehri cemâziye'l-âhir sene ihdâ ve erba'în ve elf (Cemâziye'l-âhirin 1-10 arası 1041).

El-müderri el-muhibbî fâkir bi-medrese-i Tâcü'l-vezîr.

197-5 Kadrî Efendi Evkâfına 'Âid Kurşunlu Hânı'nın Kira Kaydı

Hasan Beg ibn Kumî merhûm Kadri Efendi evkâfından Kurşunlu Hân'ı sene ihdâ ve erba'în ve elf şevvâli guresinden ilâ temâm-ı sene ikibin akça icâre ile isticâr ve kabûl eyledim didikde câbisi Mustafâ Beg mahzarında ketb olundu.

Es-Seyyid 'Abdî Çelebî bin es-Seyyid Ahmed, 'Ömer bin Pîrli, Pîr Ahmed bin Ahmed ve gayruhum.

197-6 Kethüdâ Çadırının Gönderilmesi Hakkında Mektûb

Sûret-i mektûb.

Bezm-i 'İvaz Beşe el-mükerrem.

Ba'de's-selâm inhâ olunur ki bu cânibden su'âl olunursa elhâmdülillâhî te'âlâ sağ ve sâlim verile yedimizde olan dört çadır cümle mükemmilâtı ile hâмили varaka Süleymân Beşe'ye teslim idüb bu cânibe gönderesiz ve icâresi her ne minvâl üzere olursa ana göre bu cânibde virile eğer kethüdânın çadırı bu cânibden ve sâ'ir levâzîmiyesi bi'l-cümle gönderesin bir dahî âdem varmalı eylemiyesin şöyle bilüb mûcib-i mektûb ile âmil olasız bâki ve'd-du'â.

El-fâkir Şa'bân zâbit hâlâ.

197-7 Karamanoğlu İbrahîm Beg Evkâfına 'Âid Dükkânın Kira Kaydı

Vechi tahrîr-i hurûf budur ki mahmiye-i Konya'da vâki' mütevellisi olduğumuz Karamanoğlu merhûm İbrahîm Beg'in imâreti evkâfından Tahte'l-kal'a'da vâki' bir tarafı el-Hâc 'Alî dükkânı ve bir tarafı Receb dükkânı ve bir tarafı 'Abdullah dükkânı ve bir tarafı tarîk ile 'âmm ile mahdûd olan bir bâb dükkân beher şehir on akça icâresi ile işbu ba'is-i tezkere 'Abdî bin Sefer Efendi nâm kimesnenin tasarrufunda olub lâkin hâlen tecdîd-i 'akd-i icâre olunmak lâzım gelmekle zikr olunan dükkân üslub-ı sâbık üzere yine şehir be-şehir on akça icâre ile mezkûr 'Abdî'ye icâr olundukda ol dahî isticâr ve kabûl eylemeğin min ba'd dahî tasarrufu kayden işbu tezkere verildi ki lâzım oldukda mezkûr kayd ola hurrîre fî evâsıt-ı cemâziye'l-evvel sene ihdâ ve erba'în ve elf (Cemâziye'l-evvelin 11-20 arası sene 1041).

El-fâkir bi-medîne-i Konya.

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı:	Nurullah DOĞAN
Doğum Yeri:	KONYA
Doğum Tarihi:	20.05.1980
Medeni Durumu:	Evli
Öğrenim Durumu	
Derece:	Okulun Adı:
İlköğretim:	Rebii Karatekin İlkokulu
Ortaöğretim:	Konya İmam Hatip Ortaokulu
Lise:	Konya İmam Hatip Lisesi
Lisans:	Selçuk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü
Yüksek Lisans:	Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Öğretmenliği
Becerileri:	Gözlem
İlgi Alanları:	Doğa, Felsefe
Halen Yaptığı İş:	Tarih Öğretmenliği
İş Deneyimi: (Doldurulması isteğe bağlı)	MEB bünyesinde 15 sene Tarih Öğretmenliği
Aldığı Ödüller: (Doldurulması isteğe bağlı)	Teşekkür Belgesi
Hakkımda bilgi almak için önerebileceğim şahıslar: (Doldurulması isteğe bağlı)	Öğr. Üyesi Ruhi ÖZCAN Prof. Dr. İzzet SAK Öğr. Üyesi Hüseyin ÇİL
Tel:	505 312 01 41
E-mail:	nurullah_dogan@yahoo.com
Adres:	Fatih MTAL Selçuklu/ KONYA

İmza: